

Donatāts
Lomonosovs
Klopota

Evadijums.

No 1158. gada sapot Vāci nāca uz Baltiju jau, divus pusotra simta gadu (t. i. līdz 1290. g.) aristokrācija ziņot cēlušos par boivistu un patstāvību. Tik 1586. g. iznāc pirmā Latv. grāmata (Enchiridions). Latv. vecā rakstniecība (no 16. gadsimta līdz 18. gadsim., šeit vidum) ir viscaur garīga daba. Tā darbojies tik vecns mīnams Latvietis, māstājs Vilis Rein, cers, kurš sacerejis dažas garīgas dzesmas. β, no 18. g. sīmtena vidus — 19. g. sīmtena vidum tā atrodas zem vecā Skandīna espaideem. Tās periodes bei, dramajā pusē (t. i. 19. g. sīmtena pirmajā pusē) parādās jau daudz Latviešu, to starpā redzīgais Bndrikis, ko varētu par Latviešu meistardziesme, neku jeb rimnāru laukmetu dīvēt.

Tā ka Latvieši vēl palika bez skolas mācības un šādā vīzē varēja pē savas rakstniecības celšanas tik visai maz pēdēlītes, tā kad vecās literatūras pirmajā laukmetā ir vīzi rakstniecī tikai Vācī un protēt vīnigi no garīdneku kartas, no kam kad arī šīs periodes viscaur garīgā daba pate no sevī saprotama. Vīnigais dīrnis Latvietis, Tu, kuma mācītājs, Vilis Reinners ar savām garīgām dzesmām parādas te kā ārāis brīnims. Līdz ar viscaur garīgo dabu nes šī periode arī vel nepatstāvības, negatīvas rīmes. Tā vīzi rakstī tikai tulkojumi — pārceļumi un vīzi kopā saņemot.

tie izrādās kā eksotisks, no arzenes, no Vācijas
 šķēpētājs stādīns. Apatradzājamās vellas es,
 dalīšana paristamās dreijas šķēpētā, kā: epika, li-
 rika, dramatiskā etc. šķēpētā ^{pilnīgi} jāpēceš.
 Ka jū, tad varam šķēpētā pamanīt vajūt liriskas
 un didaktiskas maksasdreijas pasākumus. Un
 tie tad arī šķēpētā garīga lirika, garīga didaktika.
 Viss rāda šķēpētā ^{latv.} stostošos garīgo literatūru. Bet
 ko šķēpētā nebūt nedrīkstam pēceš un kas is,
 tavs šīs periodes spožums un visas velas latv.
 literatūras, jēb pareizāki rakstniecības vīcešes,
 jāmako stāša-akmeni, - ta ir šķēpētā pirmo reizi latv.
 valodā kulrotā bībele! grāmata grāmata!

Bet, pirms tas notika, pirms latvešiem
 rakstniecību ceļa, pirms pēc tās paši latveši
 dzīvi pēdēlījas, vaj pa tam latveši bija šķēpētā jēb,
 kādēem gara anglēm? ^{šāpēc} Nē! - Pau kopš vešņameš
 laukēm latveši sacēra un dreidāja savas šķēpētā,
 šāš darnas - drešmas, šķēpētā ^{un klauzijas} savās brīvīkīgās teikas
pasēkas, uolēva un mūēja savas atkapīgās mīklas,
 šķēpētā rimās pamaēbu pēlūs sakamvārdus un
parunas, ^{un} bija šķēpētā lastoš kā zvet bas
vārdos. Vārdus sakot, šķēpētā jau sen bija sava gan
ne rakstos, bet mutes vārdos un atmūriā uzglabata,
pēcepta un ceēnita literatūra - butnēc, ta.
 Ta ir šķēpētā dzīvības spējīga, ka ta pat vel īdēem,
kur nu jau ne veēu garīgā, bet arī laicīgā - daiļā

Atceras mēdiena

rakstniecība labi usplaukuse, dzīvo lauru mūķi
 un top nu ēakli rakstos celta, lai nodrošinātu par
 genušas tautiskas mākslas jeb dailes literatūras
 virkšoānceem dabigeem pamateem. ^{maerbas} Cēls ^{maerbas} "proess",
 mēto kas - savas tautas gorizars atspidums, tās
 brotniecība un rakstniecība - tautiskā dailā līte,
 ratūra, tautas brīvu garu rāžojums. ~~Latv. būsnes,~~
 cības proesscēlānai ~~esam~~ ^{maerbas} ~~dāvajūnī~~ ^{maerbas} ~~ar~~ ^{maerbas} ~~isgājūso~~ ^{maerbas} ~~pus,~~
 gadu, ~~isgājūso~~ ^{maerbas} ~~pusgadu~~ ^{maerbas} ~~mēs~~ ^{maerbas} ~~aplūkojām~~ ^{maerbas} ~~Latv. vecās~~
~~rakstniecības~~ ^{maerbas} ~~I mo~~ ^{maerbas} ~~lārkmetu~~ ^{maerbas} ~~un~~ ^{maerbas} ~~nu~~ ^{maerbas} ~~ēis~~ ^{maerbas} ~~pusgadu~~
~~nolembs~~ ^{maerbas} ~~Latv. vecās~~ ^{maerbas} ~~rakstniecības~~ ^{maerbas} ~~II~~ ^{maerbas} ~~tram~~ ^{maerbas} ~~lārkme,~~
~~tam,~~ ^{maerbas} ~~kas~~ ^{maerbas} ~~viscaur~~ ^{maerbas} ~~stāv~~ ^{maerbas} ~~zem~~ ^{maerbas} ~~vecā~~ ^{maerbas} ~~Skendera~~ ^{maerbas} ~~eespai,~~
~~deem~~ ^{maerbas} ~~un~~ ^{maerbas} ~~nes~~ ^{maerbas} ~~māms~~ ^{maerbas} ~~Ausklat~~ ^{maerbas} ~~Latv. laicigas~~ ^{maerbas} ~~jeb~~
~~dailās~~ ^{maerbas} ~~literatūras~~ ^{maerbas} ~~pasākumus~~ ^{maerbas} ~~un~~ ^{maerbas} ~~pirmos~~ ^{maerbas} ~~zēdus.~~

Reģrezišonces nu Skendera lārkmetam!

Baltijas Vācu patriots ^{jūnnašā pagatnē} mūsū ^{pagatnē} (Dr. Th. Schie,
 māns, raksta savā grāmatnā, Germanistikogfa u. Sittan,
 bildes vīds der baltispu geffligta des 16. Juhofundrotē
Hamburg u. Mitau 1885 sēkoio. Peeminejis, ka agrak
 vel turijas Vācētis eesī pe Vācēsā un ka stīkai
velak stajures ar naidu preti veena karta otrai,
saka kas vardu pa vardam 137 u. 138 l. p.: "Wapentlied
unt der unne des Wapentlied des Landvogten zu der
inפוריאן ברונן, der Wapentlied, unā unne in
ullgammir nautu. Spon des Noma zu unat der
nationalen fugeufortz, der Wapentlied des unstige Wapent
gewiss der germanispu Kommunal unj gefeban unā."

(Cf. *finl. VII*) no vortur gā' lafan). — Tā tad isti dures keši,
 kas lauki, "tā vortur gāt labau" — saska Schiemanūs tur
 144. l. p. zīnams tīk atkecoties no angstakām kar.
 tām, Vācesem, — in Landa n' tūmalt jf zūmft der
 Aultvink, "Gottschlāndijau" fūc Pūslaud in Gabovūf
 yakomman; t. i. pae Vācesēm! Vards, Deeva zemi,
 te, "Gottschlāndijau" pīmo reiz mīnats kadā vestulē, ka
 Kuzemes leelkunga Gotthards Kethlers vēstījīs
 Kreevu eepam Doanam IV, Breesmīgajam (1533-1584),
 kur sacīts, lai tas, t. i. Doans IV, neapstreekot vīna,
 t. i. Kuzemes leelkunga, Gottschlāndijau, Deeva zemi.
 No pašem Latvešem šis vards varbūt jau daudz,
 daudz agrāk mīnats, kā tas lemjams no vabas
 vīnu jo vecas dziesmas:

Deevnūs kāpe kumelā,
 Es kāpsliti paluceju;
 Man Deevnūs zemi dēva

Pac to kāpslā³³ tūcejūni. Spr. 301. l. p. № 15.

Abur vīnla Sittan — . . . To laik dzivoja netīkumās,
 besdarbībā un plītesānā un samatātajā ligsmība
 ispildījā vīnu dzīvības eaturu un nostīma pēnā,
 namo darbu napeetritu pavīram pēl malas. Šē
 salīdzināms arī Faulkenus' romans, "Die von
 Kellen". Pa leelai daļai valdījā leela isvērtība — ja,
 nicība tā saucotā labākā sabiedrībā un atkāšanās
 no katolu ticības (katolicisms), kas e tur spēja
 dzīvītu mādināt un garus modrināt, pīcē Vīdēmas

un Kuzemes nebija esakuma ar vircant labam sekam. Daudz kas no katolicisma arigam formam naktocijas un protestantisms vel ne-espeditas tik dzili sedzivotaju vidis, ka tas savu audzinataja espeju butu varejis jau darbinat. Skolu truksa, ma, citaji bija reti atrodami un decemiel it vrsai daud. kart gatiga gana amata esjuma vrsi, ka tik arig labums, ne esvaksiga dzemuliy atdzina ^{intp} zemē. Kas svocem betnesem gorbaja dot labumu audzinasanu, kas varrak sucedza, nekā zemē esvasta gata, ba brun, nekū makslās, dzersana, jāsana, medisana un zobinu esvāna (Fuffan), tam tas vajadzēja sutit vaj un us Rigu, vaj pat us atzemi, lai tur tee macitos to, ko dzemtene nevarēja dot. (Cf. Schiemann p. 145). Debšu un ari vrsas is leetas jau leelkan, ga valdibas pirmās gadudesmitās saka krocēni par, verstees, tagad tiklab skolam kā ari barnicām iscelotees, tad konier tās bija pilcāta skolas, kas zemneekam, latvēcēim vel nebija preejamas. Un tā palcek zemneeku isglitibas stāvoklis it kēpat kā vrsu teeslu stāvoklis, kā mēs to ēē 16. gad. simtēni atrodam, ari vel 17. u. 18. gadsimtēni pēē savas dabas tas pats un sucedzas vel pa labai daļai 19. gadsimtēni esvā.

18. gadsimtena sākumā Kuzeme un Vidzeme esēta daudz caur, zemēla kapu un mēri, kas pēē tam no 1709-1711 plosijas zemē. Na mums nule

zīnātece agrāko gadījumēnu bedģee apstākļi kapa
 caur tam vel no augāu dzīti - bedģakci. Tīri bēil
 kop, vīnu lauku zīnas lasot. Kars īpostija pilsatus,
 muižas, mājas - visvairak Vidzemē, - moris aprīja
 ēdzīvotajus tā Vidzemē kā Kurzemē. Tīrpata un
 Narva bija pavīsam īpostītas, Valka, Valmiera,
 Rēsis bija no zemes vīrsus kā norūdūšas, meesti.
 nūs Koknese un Smiltene pavīsam veirs nūs,
 cēla no jūna. Tagad Smiltene gan atkal pēclūses,
 bet Koknese vel ne. No 50 Igaunijas macētājiem
 palika tā tīr kādi 15 pēdzīvības, no tēem 80
 Vidzemē bija tā tīr kāda trīsā daļa kaupīta.
 No pilsatu - Jēlgavas un Lēpajas ēdzīvotājiem
 bija puse nomīrsuse. Muižas, mājas stāveja tuk-
 šas, bārnicas palavītas, lauki gādēnu neapstrādā-
 ti. Nebija neviena, kas lai strādātu. Dvīz pērbē,
 drojas mērim bādī. Strādneeki blāndijas apkarī,
 maīzi ubagōdāni, skrāndās ķerpūcēs, saldāni un
 bādī cēsdāni un apskaudāni tos, no kars jētvaj
 moris aīsrāvūši. Nebija aba maīzes kaudēl, ka
 darba nebija. Kur nebija darba, tur nebija arī līku,
 ma un kur līkamu neatrada, tur neatrada arī
 tīrcunni. Bēstājas cēla panīkšāna un mēģonīka.
 Tīr pamārit un lēnam atspīrga zeme, atspīrga
 ēdzīvotāji. Kurzemē atspīrga ātrak nekā Vidzemē.
 Protī, ka nebija pīrmkarī no kara bēssmāim tā
 pēmeclēta kā Vidzemē un bes tam tā bija no

larka gala no dabas bagātaka zeme, tā ka tā jau sen par „Deva- un maizes zemi” apzinēta. Tā kā tas neso nekaveja, ka Kurzemei likumīgā ziņā valdija leslakā nekavēta, tā ka radas sakamvarb: Viņi Vovorsuņug tas Pūslānānē vofjēlt tīn Pūslān. Die: Kurzemneeku nekavēta Kurzemneekus ustur. (Cf. K. Kundziņa Vecais Skendors savā - - p. 9. un Brouse, Pūslānē nūntare tūn Garzūgān).

Sebzū Vidzeme no kara. un nepa-šekām tīk loti leni atspingā, tomēr tā bija velenā ziņā Kurzemei preekšā. Proli, tur jau varoja manit zīmanu likumīgu karību, kas rīkoja sadzīvian jēmas to atbrīvit. Tau Zveedru valdības larkā, 17. gad, sīmtēnā sākumā, islaida zemneekēm likumus un manija atbrīvānos no labu. Bet pēc Zveedru larkēm, caur valdības māru gāja vīrs atkal atpakaļ. Tēm, neeku likumi stāvēja tīk vel us papīra un driz tos ar smērza pavīsam. Par veevigo likumu palīka atkal veev veeais, sen pēejimtais evradums: Latve, šēm, zemneekēm ne-esoit nekadu likumu, nekadu šeesību, pēc likuma ne-esoit Nevācētis nekā cits kā tīk save kunga ipašūms, leeta, ar ko kungs varot darit, kas un kā tam patikas. Tā usskatu atrodām Skendora larku - 18. gadsimtēni tīklat Vidzemei kā Kurzemei. Kungi drīkstēja savus zem, neekus ne tīk veev isandēlet, ismainit un darīnat sītam, kam grib, bet tos pīvīca un padūca ar tīngū.

Pēc labu strādnieku, kas bija apprecējis, ciet maks. sajuši kadus 30 rub., ja tas amatu prātis - 100 rub.; meitas maksājušās 10 rub. gabalā, bērni 4 rub.; bada gādīs varējuši veselū gromoni pas 100 rub. da, lant. (Cf. K. K. Vec. Sanders, p. 10 un Eckardt Livland im 18. Jhrh. I. 425).

Nu nav jādoma, ka Kurzemē un Vidzemē ceen labi lauki bijuši. Vērdzība bijuse agrak arī Vācijā un pat Francijā. Tikai tur to tik ceeti nesajuta samdel, ka tns nebija kada dzimumu, tautu un karstu starpi, bu. Sebū Vācēsi un Latveši, ^{strogofiski} turu radniecīgas tautas, tomēr senāceji Vācēsi istrojušes pret Latveš, šem it kapak, kā kad ēe butu bijuse darvāna starp balteem un melneem, ieb balteem un dzelkneem oaj sarkaneem. Bet arī nav jādoma, ka kalpta šejenes zemēs vīcans bija sveša, na dīga nīknuma - launu, ma angli; ne, ka bija barbariski ^(un parleei, naīnās) usskati, angli, kas to lauku dīga un valdīja. Pē Vidzemes un Kurzemes muižniecības bija šee usskati, šī parleeiba ais gadu smtenu ilgas valdības pargājuši mēssās un asonīs, šee usskati, šī parleeiba, ka muižniecū karba ceelka process valdīšanas un ka Nevāci radīti process kal, pošanas - tik driz kā Latvešus, zemniecūs daudz maz atsvabinas, kad Vācēsi - muižniecī vīru ceetā ceelūs vērdzība. Pē Latvešū un Igaunu apstakli, jind nūft mūs šee šovānāi, pntānu mūs šee nū, šūlīju genie (kada beskaunība) šee katvānu ab,

zārkstān (Cf. Descartes, I. 327). Kad merkela spredums,
 ko arīdān Descartes (I. 414) atzīst par pakešu un
 karsnu, skan par 18. gadsimteni: Vēnā zinā bija
 vīri mūžniecības = cābeedības locēkli, kā launer
 kā laber, lence kā berge, kā isglītotee kā neisglīto,
 kee, vīroši un seveši, vēnā prāts, proti, ka
 Latveši un Dgauni, no kuru nabādības teem bēga,
 tība pluda, esot pilnīgi bez jebkādam teesībām un
 brīvībām. Nebija nekāds greks, ar teem apretces, kas
 un kā patikas, sevīski lūxumi, kas kartoku isture,
 žanos pret zemniecēm, butu ^{bijis} par apsmeeklu pret
 sen seno mūžniecības vāru un valū. Tā bija no
 sen senem laukēm bijis, mūžniecī to bija man,
 tojši no mestou kungeem — no ordenu valdības,
 Viss, ko pa tam stāpām bija Polu, Zveednu un Kree,
 un valdības zemniecēm par labu nolūkūšas un
 gadajūšas, kāpa iedzests un tīk dīk, eik iespējams,
 ar smīkst. „Teem kungeem” patīka kāda dzīve tīk
 loti, ka kee nemaz eītadi un labaki nevēlejas un
 tūkstoi un atkal tūkstoi dērgu neznajā un ne,
 (un nādīkstojā ^{ar}
 vāseja) sedomātes, ka si kūsana vāsetu kādreiz
 parvērtees, ka kas vāsetu kādreiz oī, eītadaki
 but vaj nebat. „Auf wasygt Zartou”, as mūžigem
 laukēm bija vecōs dokumentōs lasams, dzīve,
 aradūoni un lūxumi līkas to apstipornam, as
 mūžigem laukēm. (Cf. K. K. V. Skenders, p. 11).

Pa apdomajam tā tad, ka Latvešu lūxens kādā

veidā no gadsmēneņa uz gadsmēneņi palūka nepār,
 vestes tas pats vecais, pakeši un mūžīgem lai,
 ceem līkas ištecpjāmes, tad mums šī jābrīnas,
 ka vel kāds vīrs vareja usskates un us brīnīti,
 go sedomū nāst, ēai, us mūžīgem laicēem' pēe
 vergu kēdes jēb varām peekaltai kautai di'brnat,
 gādāt literatūru, avoklat vel laicīgu, das, lu litera,
stou? Mēs sāubitūmes, bet nekā velidē. Šis vīrs
 stāve tēšam mūsu preekšā vīrā sava auguma
 un gara leelumā. Tas ir pilnīgs un vesels vīrs,
 kurš veselu gadu smēteni savam laicam stēdzes
 pa preekšu. Tas nav neceus e'is, kā fath. Fredr.
 Stender, pa latviski pa laicam saucēts Vecais
 Stenders. Ar to esākas jauna ērā, ^{jauna mēroka} jauns laicmets,
 jauna perio'de Latv. literatūras vēsturē. Tas ir tas
 vīrs, kas Vācu misijas uodevānu (Latvešu) Ralti,
 jās krastās tik pareizi uskērs, kā neceus preekš
 o'iga un vels kāds pēe vīra. ^{M. p. Ebbefel's, M. rals} Aplamās, greizās
 domas, kas gēndrē nekus pasaulē vēsturē nav
 sastopamas, bet kas šē zemē tapa isplatītas un
 sāca vīspār valdit, proti, lai miljoni sedomūto
 perjēntu tik mazas saujinas vācu ^{gorasas, un cerasās,} valodai
 pārvācotos, kas līdē šim ^{isgato'vāte} sevīšē šai 19. gēdēmtē,
 nē bija volēmts un ko centās panāst, kādas domas
 Stenderim nekād nav prātā nākušās. Akusāt
 otradi. Vīnam bija vēnīgi pareizars uskats, ka
 tam, kurš pēe kādas kautas cet, tai vest kultūru

un izglītību, jaunu dzīves kārtību, ka tam tad
 kautai jākalpo, ar to jāsakust, kā to pr. p. darī,
 ja Vāciji, kas dibināja Krievu valsti un rakusa
 ar Krieviem. Šķendrs tā tad bija pašlatvojiess.
 To krievu arī viņa napa usakots. Tāsi Latv.
 valodā un skan: Šķendrs Latvī. No ka smela
 Šķendrs šo esakatu un pašleceību, kas taču stipri
 atšķiras no viņa laiskabeidru esakatem un pār,
 leceibes! Kuo tas jēma sirdī un dišū stradā
 pirms Latvešiem, kuru liktenis bija tik bedrīgs
 un kas nākotnē arī nesolijas laboties, bet us mūti,
 geom laiskiem tā likas but nolikts? Lai us šo
 jautājumu varētum atbildēt, tad manst nu vis,
 pirms dusku jāusmet aeri us koreizējām gara
 kustībām un izglītības stavoklīm. Nakas-Europā.

18. gadsimtais, kurā Šķendrs dzīvoja un darbojās,
 ir jau karsti kas, us kuru koit V.-Europas apgais.
mība (Aufklärung). Ši apgaismība atsmetas vispirms
Anglijā, sevišķi līdz ar Locke's sensualismu. Ši
 kustība tad paret us Franciju un top tur no
 enciklopedistiem nojēmta. Ši laismeta dabi ir
 vairak destruktīva nekā konstruktīva, un viņa
 filosofisku rakstneisku ropelas pastas gandrīz
 vienīgi protestība pret parītasu, us seikt, sa,
 puvāšu būšanu valstī un barnicā. Paunā ma. ta
 riek tad us Vāciju un anglijas ^{slējas} paestāmas
Leibniz-Wolffā idealismam. Vācijā valda solaisk

vīrovarak intrese pāreši praktiski morāloskeem jān,
 tajumcēm, redzēki procesā tādē, kas atkceas no
 ik kura cilvēka (individuāma) laimību. Gadsimteni agrāk
 šo virzēnu pirmā ^{galā} lielā cerēstnāja laikmēs, kurš
 prasija, ka visi zinātnu centēni virzāmi no laimība,
 jeb laimībai par labu un Reinolds atrod cilvēka mērķi
 laimībā. Tas jān deva mūsu Stendera st. prajān ga,
 tam, kas toreiz meklēja izglītību Vācijā, laikmē,
 no ka viņa Iveselē un la diģis, kas velas noši no,
 plankā, proti, ka ceņģā vīrē ari viņa Latēcē prekš
laimības un ne procesā mūžīgas erdzības isredzēti.

Angļstardīgi un rāzēni (intelligenti) valdneši,
Prūsijā Frīdrīhs II., Leļajs, un Austrijas Kēzars
Dāzeps II., iēka paši labot laikus. Agrāku gādēm,
 tam despotisms tapa atnests. Pa prekšijā, 17. gādēm,
 kēni Frāncijas kēnis, Lūtvīks XIV., apstādāmees,
 esam savai kautai parangis un augsta prekšijē,
 laimni un klaji israējā sādu paamat. Latēcēm, proti:
L'état c'est moi, tad Frīdrīhs Leļajs, usjendams val,
ditu, israkādroja savēnu minostkēsem: "Je n'avant
 brēpne gādēfūt, ar un brūtāffins gādēfūt deu glor,
ffarls deu frāncijā u deu deu laude qu' mon ff
glāmbu, deu deu brūtāffil ma un laude un deu mai
nigā je, je un un, deu deu deu deu deu
ffranzjā ffarls. Frīdrīhs L. dāivoja tam pasleceēt,
 ka valdnešes esot savas valsts pēma salasnis.
 Tas jān cevērojā saon pavalstnešu veclidzības teesības.

Lai gan ^{tas} militāro cētās kas mūžnovecībai vel deva preekst,
 rāsu, tad kores pilsonu veetas - amatus dodams,
 kas cēveroja veenlīdzību un keesas preekstā nedereja
 nevada kartas-preekstāroetā, jebšu kas amantotās
 kartas-preekstāroetās ceenija. Un to pašu veenlīdzību,
 kas lai būtu visiem likumu preekstā, cēveda dail,
 virdigais Keizars Pāpsts II. Šis savās usskatās loti
 brīvprātīgais kungs nenātejas censtees, no viņa
 apceretos, no viņa apgāsmības filozofijas laska ka,
 pīnatos idēatās brīvības un keesības ideālus isvest
 dzīvē. Tās atceļa dzimtbūšanā un rādija kā cēavo savu
 reformas darbību, ka Valta, vēs neusbūvka ļaunumēem
 valsts-satversmē, keesubūšanā, kartu preekstāroetā ne
 vis par velti un ka ne vis par velti Rousseau's bij
 usstatījis arigo cēvesu veenādību - līdzību par valsts-
 pamatu un viņu laicīgu labklājību par valsts aug,
 stāvo mērķi. Rousseau's protī mācīja (kā prof. Jāch.
 millers issaeģees) ideju no ik kurās personas po,
 cēstiskas suverēnitātes (dišķendzības). Tā tad bij
 apgāzejas jaunlaiku idejas sludinātes un tā arī jau
 celš no viņu isvēcānu ussācsts. Ka šīs idejas ne,
 nāca aršmācībā, peē tam bija Frančijas enciklo,
 pēdīsti pa savai daļai palīdzīgi. Visu to vareja mīnu
 štendēra asars prāts cēverot un tad lant, ka eri
 Latvecīs nākotnē pāovotība us labu droši veen
 notīks. Debšu nu arī šīs idejas, kas cērovanija jau,
 nu lasku, netepa no visiem pēējūntas un līdzdalītas,

tad tek centas vīsi pēc izglītības, zinības un ap-
 gaismības. Tās jaunās mācības sēka pamarit unī,
 versitātes, skolās un namos, kur audzināja bērnus,
 isplatītees. Biežas skolas vispārums pieešā augsta,
 kān kartām. Alonvāparūnes laski bija no bērnu
 isaudzinājuši drīzak lelles nekā istenus cilvēkus.
 Tagad grubeja pēc Rousseau atgrieštees atpakaļ, pēc
 dabas. Audzināšanai nu bija būt dabīgai un pra-
 tīgai. Bet ne tik veen caur skolām un grāmatām
 grubeja isplatīt isglītību. Torīz isceļas ori seheedvības,
 kas eroandzija par savu uadevumu apgaismības is-
 plātību. Tās bija cilvēku draugu beedvības, vāc. Frāi-
 mur, vāc. lozjan, angliiski freemasons jeb illumi-
 natu (apgaismotu) ordenis (sevišķi Bavarijā). Tās
 ordena zari, ^{iet} ložās isplatījas vīzā V. Eiropā, Frān-
 gāvā Skandera laisku tādā freimaureru ložā isceļas
 un Skanders pats, kā leetas, kāi pēderejis. Tīnī
 ložās cenšoties, isgādāt atrišānu cilvēku godam un
 cilvēku beedvībai, nonāca ^{pamarit no} ~~pēc~~ tām mantām, kas
 vīzai cilvēki pēdereja, ^{un} drīz ori pēc tīm, kas istarza
 ik kuņas kultas sevišķi ~~ap~~ īpašānu, no celā koka,
 no cilvēces, nonāca tadā veidā pēc tī milžu koka
 zarcem, pēc sevišķām kaktām. Anglijā un Francijā
 rosijas ori tās vīzā papieešā un tad sekoja
 ori Vācijā. Tā pamodas pamarit kultas aprīna,
 esāna kultas drīve atkīstītees. Vācijā bija sevišķi
 Lessings, kas centas selt vācu patapriņu un kultas.

x/ gaismas=brīdī
 jeb gaismas=brūn,
 nekā ordenis.

aprīni un atraut sevus kautējus no aklas paskat
 darīšanas svēšiem, īpaši Francūzēm. ^{un atlant ar šiem svēšiem ložās.} Trešo vīza
 vīna laika ir raksturots vīna derkums, pēc kura
 tam cenšams pēc pateiktas ir varak vīta, nekā
 tā pate, kād tā jau rokā. Kad lasam vīna Hamburg,
 gas dramaturģija vīna navigos nebrukums Francū
 literaturai un vīnu raksturošiem, kād kopam lēti
 kārdināti ticēt, ka kas ais leelas argūtnes daudz,
 kart to, kas Francūzēm labs, nesarets un to, kas pēc
 vīnēm slēkts, perspilē. Bet jā apdomājam, ka
 vīna laiku Vācu godi, Vācu valoda un literatūra bija
 tā novartā un mēnata, ka Friedricha L. pilgalma
 vīro gāja pa francūzai, ka Valtarres, kas dzīvaja
 pēc Vācu ķēnma, us mājām rakstija, vīri rana,
 jōt luo pa francūzai, vāisiski runājot luo ar ziv,
 geom un kūdēšiem, kād varam gan ^{labi} seprast Lestna
 dusmas un argūtņi pret vīcu, kas atlecas us Fran,
 cūzēm. Tā camr tamlidrīgēm gadījūnem jau 18. gad,
 sūnteni modinaja kaitiskums centēnūs un tā kop
 mums seprotams, us kuceenes dabon mūsū angsti
 apdaornatais ~~skendrs~~ ^{ceosimūnu} ~~arvīkstība~~ un dzemli us sa,
 veem Latv. centēneem, us laicigas Latv. literatures
 dibināsānu. Un kād kas vel meta savas garzās
 acis us austrumū, kād kas redzeja, ka šis apgars,
 mēlas stāvī arī šurp jau krita un krajas. Kucevijas
 valdneesi, zom kuceem šē seprotam austrumū,
 Pēteris L. un Katrīna II., bij it kopat kā Vācija
 1) šē atkūl leels kopelns romantism, kura pirmā incela tautības jaut.
 jūnu

Frīdrihs 2. un Fāņeps II., īstēni savā laikā celā rā,
 dikāji, kam par visām lētām savas valsts un savu
 pavalstnieku labklājība gulejā pēc sirds. Tom vīnu
 valdības kāpa Kreevijs par lēlvalsti Europas au,
 strumās un tam bij arī pceesō nākamā Latvijas,
 K. i. Kurzemes un Vidzemes un labas Vitepskas guber,
 nijas dalas, lēkēna but par nozīmi, kas swar smagi
 jō smagi. Vidzeme nāca jau Nystādtes mēra lēku,
 mā (1721) pēc Kreevijas. Kurzeme kāpa gan vel lēd
 gādesmēna beigām valdīta no pašas lēlcunģem
 un pēstajās tīk 1795. gadā, tā tad gadu tīk pceesō
 Skēndera naves, pēc Kreevijas, bet tā jau sen štā,
 veja zem Kreevijas pasparnes. Po pēc ismīrušās
 Kettleru gīmenes nāca tīk caur Kreevijas pēc,
 palīdzību Latvēšā Birona (Irispates sarūneena
 dela) cēlts (1737) no Kurzemes lēlcunģu tīona. Un
 beidzamais Kurzemes lēlcunģis Pēteris atdeva
 šo Beava zemīti jau mīnekā gadā (1795) Kreevijai.
 Tā tīkai, ja apsvēram vīzus šos apstākļus un
 gadījimus Europā, mēs varam mūsu Skēndera us,
 stasānos atrast par iespējamu un no tam pat
 smeltes saprasānā pceesō mūsu tagādes. Šen,
 des pērsavīnājes apģaismības idejas ne tīk veen
 pa savam studijū gādēm Tenā un Hallē, bet
 arī vel pēcak savās vīra gadēs, dzīvodams kadu
 laikā Vācijā dažādās vēstās un pat Kopenhagēnē
 sejmādamis profesoru. Un Latvijā pašā bija jau

sākuse gatavoties - estabees garigaka dzīve. Pa
 meža laiku mūsu māstaju veiktā pēnāca no
 atzemes jauni spēki. Ēm šiem atradas skolēni
 no vīciem, kā Spenero un Franke, kas savam loka
 no dzīvu sirdsteologiju. Tā celas Vidzemē (1740)
 Klaukubeešu brāļu draudze (ko Grafs no Cincendorfas
 1727. gadā, Spener. Frankešs gara apdvests, dibināja
 Vācijā). Kuzemē šī brāļu draudze ne-eevešās, tapec
 tur arī neiscēlas ^{uztās} velakās jūkas un isvertības, bet
 ta arī nedabon baidit šīs jaunās draudzes labos
 augļus. Tā islej mūsu Skenders teešām asaras,
 ka Kuzemē ne-esot gandrīz neveenas skolas, ko
 ustrādīt, kamēr tās Vidzemē gandrīz pee ik kuņas
 barmicas atrotokees. Un tās bija brāļu draudzes
 augļi. Tāc mūsu Skenders arī Kuzemē ar saņem
 apgaismības centēneem ^{ne-ja} veens pats. Paņ preekō
 Skenders un vel vīna laiku arī Kuzemē dzī,
 vajūši vel estī vīri, kuņem Latv. kantas garīga
 labklājība guleja pee sirds. Tee bija Kuzemes
 superintendenti Grāvens ^{Jukums} un Baumanis. Grāvens
 savu lark' uscauca Kuzemneveem: sacerdotium
 non est otium, sed negotium. Zemneeku un ta
 dzīvi nožēloja arī pantinōs, kā:

Oh memne Kuripps Lūmāc,
 Inim Labau vīrū šis Lūmāc:
 Oh Kriigt voff muf ten Lūmāc
 Vmū frūgt šis Lūktal un Lūmāc,

Rūf' grabyt' tē' Jam p'fuffen t' un p'fufft,
 All' un un Gottabrosch unyft' tū' tū' unyft'.

Un Baumans šēlojas - sūdras, ka loki' mat' no
 seungu puses kopot p'ceskō Latv. garigas labkla,
 jibas darsts, ka reti kads sekojot dātū darlsirdi,
 gu Kangu labām p'ceskāzinem. Jā' kak bija p'ceskō
 Skenders daut' mat' kas estradats un tam celš ^{brangi} druska
 lidz'nats. Debiē ^{procajā} (Latviesiem red' nebija skolu -
 pirmās celas v'p'itoms: Vācembroka un Sunakste, kad
 tuc Skenders bija par macitāju, tā' kad pēc 1766.
 gada - loma' jau bija vairojies lasit-prateju skaits.
 To kamēr 17 gads (1727-1744) t'kk ar p'ntam 1000 eksem.
 plaru no Latv. dzees un grāmatas pārdava, tad tās
 jaunū isdevumū 10 gadūs (1744-1754) pārdava jau
 6000 eksemplarās. Pēc tam jau pastāvēja Tēlgavā
 - zinams gan koreiz t'kk p'ceskō Vācēm - augstaka
 skola, ko bestāmais leloknungs Pēteris pāruveta
 par gymnasium academicum 1775. gadā un v'p'veda
 savā laika centēsem tā' v'p'gānkako zīmogu. Pēc
 šīs sestādes bij' arī Skenders katu laiku par sco.
 lotāju. ~~Ar~~ v'ardū, ja mēs vīzam tam, ko līdz šim
 aplūsojūšī - Europā un mūsū k'ntesē d'zentē - vel
 reiz ūsmetam aci, kad rēdzam, ka kas laiks, kurā
 mūsū Skenders bij' acinats darboties, bij' ^{ar šē zīmēma zīmā} apgārtū,
 kas un cauri lauzejās garab'v'otības laimēt. Gara is,
 glit'bas garšmas šāri isplales esēšūmā, zinams
 pēc', t'kk gāvši lenit'vām un apspid' p'p'ecisū

tik angstākos kalngalus, angstāko sabiedrību, apakšā
 leja smauķē kauta vel tamišā mānticībā. Parādas
 arī daži mākoņi, lai jaunā gaisma, kautas isglīti,
 kas saule, apsegta; bet saule - isplatitajās isglītī,
 kas gaisma kas sadala, veenmer angstāci kapda,
 ma. Pate kauta vel negri^{ti} mostees un arī vel ne,
 modītees, lai arī saule lai saivni acis spidetu,
 ja no angstāci radi pēc tās venovāpi un to nemo,
 drina, lai saprotamā valodā neussauc: laiks mo,
 stees, celtees. Tādēem modinātojiem un celtojiem
 peeli'dzināmi tee viri, kas ais pakeesas šovaku ni,
 lestočas gādājūsi par Latv. garīgu labklājību, par
 vīnu isglītību un liberāciju. Dažus no tādēem vi,
 reem nēs jau ^{sastapņējkā: kancelin, šūroķeru un šo teicamo vīru skolū,} šmaja, visveikākajā Latv. rakstnēcē,
 kas periodē mācījāmees parit un nu stāv mūsu
 pceeksā visoverojāmākais no vīneem, zem kupa
 eespaideem atrodas vīze tagād no mums aplūko,
 jāmees literāturas laicmeets. Šis vīrs ir Skenders.

Vīrs Skender aprakst šī lēt. tūpīgoprofū, saka G. F. Skenders.
 Dr. Limmersmanns (Zimmermann) savā Latv. lētē,
 tūvas vēstūvē (Haupt und neue lēt. Lit. Goff.), un ipš
 vīzēntfīmlūpū Vīzēntfīslasi kalak tūl. VIII)... Šā
 spēcēda 16 gadus pēc Skendera naves, tā tad tagād
 pceeksā ^{vairāk 100} kadeem 90 gadeem. Tā var pa labai dalai
 arī vel iodeem spēcēst, jebšū ar dažeem sebildējūmeem - dažiām
 eesvūnām; jo iodeem kas gan no ^{daud} vēstūvēcēem Latv. rakst,
 nēcēem valodas īstentā (genuin. tātē) aissnēgts,

1714-1796.

pat pārņēmts, pārņemts. Bet caur tam mūsu ap-
 brīnošana par Šķanderi neceļ mazumā - ne top ma-
 zānā, bet tā vel aug, jā apdomājam, ka Šķanders
 saka rakstīt presē vārāc nekā pusotratim
 gadem un ka vārācas no viņa dzeesnām, it tā,
 pat kā pēc Vācēem dažas ^{un arī dzeesnām} dzeesmas, it tīri
 - var burt - pēc tādas dzeesnām kapaņas, ko vel ēdēem
 daži ar tās laudis dēd pēc datka un gan tās, kā
 pr. p. „Brāli, kād tās rozes zēd”, „Jau vīri ceemi
 pūcejas”, „Tu, daļa ceema meitina”, „Ē bīzes
 galā” etc. Tīri viņa Šķanders lūd' ēm tīri no loti
 neteem sarņēpts. Latv. valodu, kas presē viņa
 bija ^{visvairāk} tīri tīri nolūku labā nākuse rakstā, Šķanders
 un arī presē lai'īgēm isglītības nolūkem cēla
 cēnā, godā, to savās rakstās kā sevāldidams un
 lektodams, kā ^{retais} neveens presē viņa. Vel neveenam
 pirms viņa nebij isdeves, Latv. valodas bagātība
 un spēku, skaņu un jaunkumu tā parādīt, kā vī-
 rom. Neveens arī jau nebija pelcīs tīdand' laika
 un valas to semācības un ispētījot, studējot, kā
 vīns; neveens jau arī nebij ^(jeb tīri retais bija) ar kadām spēkā spēdo,
 iēm garadavām apbalvots, kā vīns. Tas bija pr.,
 mais, kas bija ^{pec Manželis dzeesnā} macīpes pa latviski domāt. Vīns
 saģājs ar latvisēm cilvēgi un laipnigi it kapa
 kā presē viņa tīrēkers un glīēks, sevāroja jo
 smalski viņu (Latv.) sevāžas un sevādams, klausījas
 viņu dzeesnās un dzeesānā un tā tīkai pilnigi

esmacijas Latv. valodas garu, istembu (genitīvi).
 Un tos anglus, no kas tā senraja, kas velas savās
 rakstās deva baudīt Latvīšiem, kas viņa acīs bij
 itencei kunģu, marzes kēvi? Viņa rakstās Latvīšu
 atrada pirmo burtu, kas tam arī jau šai seuli va,
 reja nodarēt. Lāvu Latv. studiju pamācums Skenders
 izstrādāja gan praktiski, maksimāli, gan teoretiski,
 t. i. viņš sarakstīja gan garīgas grāmatas, kam bija latīdēt
 praktiskā dzīvē (^{kalpot} ~~stabilu~~ ^{abimam} ~~svētījumam~~, gan arī lai,
 cīgas grāmatas, kas bija gara izglītībai, Latv. Dzeijas
 nosībai nodomātas un gramatiskā un loģiskā tas
 izstrādāja līdzekli (aparātu), kas ~~to~~ ~~latī~~ ~~dere~~
 viņa pienācīgem rakstīšanem. Skenders bij arī
 pirmais, kas pēģēra veidū Latv. sentību gara
mantām. Dau savas Latv. gramatikas pirmajā is,
 devumā (1761) tas nes Latv. sakam vārdu un mīslu
 kraujumu un tas otrajā izdevumā (1785) atrodas kā
 piemēri un paraugi Latv. tautas dziesmas un pelli,
 kums ar Latv. mitoloģiju. Tā tad redam, ka tas
 ar pareizu teksti darbu pareizi nosācis. Literatūras
 īsu celdams tas aizēm no pamata, vispirms no,
 gredzēdances jau presēā atrodamās literatūras,
 poētiskās tautas ražojumos un sejem tā no tiem
 kāšu sveidījumu presē savas pašā Latv. Dzeijas.
 Viņam, lūk, nav vis, kaucē tas bija ~~krāsts~~ ma,
 estājs, pagamū gara ražojumi par igunū, lai tas
 tik iznīcētu. Ne, viņš tos kraja un dzēsa no

keem Latv. mīklas vārdu dzeenu, lai iis Latv.
 dzeenu dzeivas gara pilns savai dzeenu korei
 liktu pa latvīxi atskanēt. Vīnš, jau re, pakeši
 apgaismots vīns, ^{pac mīsu garīgu dzeenu, vāgīgu} īsto poietis. Un ka tad vīns amīdru
 ar pilnu tešību aprīnēts par Latv. ^{laicīgas} literatūras
 dibinātāju un ^{tas} pirmo meistarū. Tā ka mēs ēē
 it īpaši gribam rādīt, cik tal Skenders Latv. daļās
 literatūras dibinātājs, cik tal tas prozē tāš kā piē,
 mais strādājis, tad par vīna garīgu rakstēem
 marak kavēsimas, jo nu sāk dāitā-laicīgā literatūra nēit parvāru.

1. Garīgi raksti. Visvecākajā Latv. rakstniecībā laicī,
 metā presē uca Skenders bij nējāmi Latv. rakst,
 necības laukā ^{pa leclavai} nējāji rāzājumi garīga satura. Tur
 jau vīru skēdramāce, vīru leclavē dātib jau bija pa-
 dāviti: bībele pāstulvota, dzeenu- un lugšānas-grā,
 matas sacerstas un sacerstības, spredīcū- un mācī-
 bas-gramatas (kā: skatpīmi un bībeles-stasti) apgā,
 dātas un īdolas: komeš Latveši bij ar vīšām tāim
 vel palikuši mānu un ^{nejiņas} mūksības pilni. Skenders
 gribēja arī ēē keem no savas puses līdēt. Tas sa,
 careja jō dāudz garīgu rakstū, tūredams dēvbiļību
 par vīras gudrības esakumu un pamatu un vēle,
 dānces us ēē pamata turpināt Latv. garīgo attīstī-
 bu un pē-angšānu. Un, kā redzēsim, vīna garīgu
 rakstī dāzā vīnā īšpēras no kadeem agrākajā laukā,
 matā. Arī sevās garīgās rakstīs Skenders nepē-
 mīrst, prata eļāšānu.

Pēcavēsimies nu vīzētums pēc viņa garīgām
 dzeesmanu! Dažas no tām radušās pašā rakstveidā,
 ka gatas sākamā. Ka Skenders jau agri bijis visiem
 kā dzeesmu pratejs pazīstams, to redzam pēc
 "Kursenes jaunās prelīgās dzeesmu grāmatas", ko
 superdents ^{intens} J. Raumanis ^{kuršenes} Latvcešiem, labācas sapra-
 šānas dēļ, apgādāja no 1752-1754. g., kas Skenders bija
 par uzcītīgu palīgu. Tā ir ka trešā Kursenes dē.
 gr., ka pate, ko superdents ^{cuten} Grāvens preekō to
 gādājam (1744) bij otreitā apgādājis. Tā bija tīk jās,
 labota caur numurējam un citādi un pavarvota
 caur dažāin jaunām dzeesmanām. Blakus Rauma-
 nīm, kas kādas 14 dzeesmas bija esakotājis un ar J. B.
 aprīmejis ("Mīlars Jēriņ atves man" u. c.), ko pārlebo,
 šānas un pavairošānas darbu usjēmas Skenders, ne
 veeu nesaprotamas vektas paskaidrodams, bet arī
 tadas dzeesmas, kas bija bes atskanām, pāstēsi,
 dams ar atskanām ("Kas nes mums trūkst esēš
 dzīvības") un citas pavirsam no jaunā sacerēdams
 un ar G. F. S. aprīmedams ("Raudāt, actīnas, ar rau,
 dait, gals ir jāsū jaukumam", "Nāc, c. l. veks, aprang
 mironi" u. c.). Skenders nu nesūtējās, ied un kud
 gan veeas dzeesmas pāstēsi, gan jaunās pāt,
 celb, tulkot, gan arī pakštāvīgi sacerēt, līdz us
 mūža bergam isnāca tā pūlun angļos: "Jauna
 isskarvota dzeesmu grāmata ^(Līdz ar veltām latvianām) pirmā daļa 1783. g.,
 otra 1792. g. Skenders pirmās daļas preekšvārdos

nosaucē šo par savu „pēdīgo”, „par visiem to grūtāko”
 darbu, pēc kura tas „dāzās deņas un neskats stundas,
 kur citi lustejas vaj' saldi dusoja”, tas Latvešiem
 „pa labu stradajis” esot. „Pēt jūsu svetīšana man zīt,
dī rūpeja”. Šķendera nolūks bija, laudim darīt sapro,
 tamu veco Dzeesmu grāmatu ar tās „grūteem, ne,
 sapratigēem, samrēteem vardeem” un pasniegt Lat,
 vešiem jaunū ar „200 tā iskaistrotām Dzeesmām,
 ka visi vardi pēc vārds ect.” grāmatu Šķenders no,
 vel Kurzemes leelkungam Pēterim, kas viņu, no
 darbu preekš „Latvešiem pamudinajis” un kam
 viņš jo silti pēc vārds leek, „Latvešū panīksūn
garū celk' caur katricām un skolām,” „kas tos no
mūlpibas un panīksūnas arā issantū pēc atbrīšanas
un laimes”. Tad viņš issaucas: „Kreevū zemes Pēteris
lapa leels, no tīk savus esnaidneekus usvaredams,
 bet īpaši savām kantām labus likumus un tīku,
 mus dodams. Lai šī leelā valdneeka garš pilda
ar tīk Kurzemes Pēteri Latvešiem par labu.” —
 Ati šē pēc garīgām Dzeesmām parādas Šķendera
 ne veenreiz veen issacētā pārleestā, ka tīk tada
 Deeva pēcauksūna un pēclūgšūna atnes svetībū,
 kad zavam Deevam tuvotajies nenaskarta vis no
 galvas emarētus pāterus veen, bet to vārdu
 skaidri seprot, savē prabi' apcer un ar leem savu
 vārds nastina. Tamdēl arī Šķenders lūkojies pēc
 Dzeesmām vīzvarak no garšū, seprotamū un pa.

reizņu valodu. Un kam arī šai zīnā atkārti ir labi
 veicies. Pāgriezījuņi viņa pārtradabās dziesmās reizām
 jo eserojumi un vārdukrājs no labas, kautē no
 citiem ne veemes piejūsti. P. p. pirmās pusi,
 tās pazīstamajā dziesmā: „Gar, mana vīds, ar
 stengšān, Pēcē Deeva savu ķerķšān, Pēc šis gais,
 minas plaukšān, Lēc skauet Javu saukšān” (P. Tur.
 eckera sacerēta). Pēc Stendera tās skan tā: „Pīds,
 mostees un nekavē, Ar vīda dziesmu elavē To
 leelu Radītāji Un lauvā zēlotāji. Ar vīdēm apo,
 strofeam un darān sludā tāēn ~~gānā~~ Tūreckera
 pantinam leelaks dzēijas spēns, kamdēl, ka šis
 dzējners tāēn aļlaks un spēlizers nekā Sten,
 ders. Tād atkal Tūreckera:

onomato-
 pōija, skau
 cant imacošā
 skanām kā
 upel vīds
 gānān

„Lai Deavu vīzi lēdē un keie, kas vīzās veetās
 spēj darit, kad tam tīk, tīk leelas angstas leetas,
 Ho mātes measinām mūs dzīvus ustusej's,
 Kas vīzu labu mums vel pagad novēlejs?
 Pēc Stendera: „Lai vīzi Deavu keie, vīz's dara leelas leetas,
 Lai vīzu elavejam, vīz's žēlīgs vīzās veetās” -
Tūreckera: „Gods Deavam veen ar pakēkšān,
 Kas mums tādō žēlīgs rādās” -
 pēc Stendera sākas: „Gods Deavam debess angstā”.

Tas gāvāi nepakēkēgs darbs, jau parastās dzēs,
 mas vaudzīt pāstāzīt, pāslakot. Tā' tad arī ne.
 skatōtes us skaidrako ^{bet notāktako} valodu Stendera dzēsmaš
 nav varejūsās eejūt vēcō, ^{un mūvām jāuno} dzēsmu veku draudzēs

un baznīcās, kā sacerstājs bija gan to cerējis un
 vēlējis. Tāu no teem pāris piemērem vasam
 tos emestus noprast. Stenders vaj un bija stipri
 pēģrozījis, pāstārsijis jau emilētas ^{cerastās} vēstas, vaj
 arī pavaram abmetis nost pulks vecu eopatriku,
 ēos un emilēto dzeemu, kas malitājiem un
 draudzem tā bij cerastās, ka negribeja ^{vis} kāis vaiss
 pēceest, nedz arī pāstārsitā veidā pēclast.
 Ar dzeemām, ko daudz lasa un dzeed, it īpaši
 ja kām patikamo mēdriņš, apron tā, ka kāis
 driz prot no galvas, pāceēt arī visas viņu kļu,
 das tā, ka arī kāis pēdigi kop mīlas un ieklan,
 sas pat jānki. Bet tam Stenders bij isten eeklupis
 bresmās, arstārdams Tūceera nemēstīgās
 dzeemas. Gan vrsō kām bija devis šus tus drus,
 ku poverzaku velodu, bet šokees laupijis agrako
 dzeij,sko košumu un sparū, kā jau nupat mēs
 paši pārlēcinajamēes. Poprojam daudz no šen,
 dēra dzeemām (zevis ^{dē. grāmikas} ki otrā dalā) nodereja marak
 (koprigai) dzeedašanai, bet varak lasīšanai. Stenders
 jau mēdra dzeera vārdus ikdoenišķai dzīvei piemērot,
 tos iskaidrot ar piemērem no dz. ves, skatoties us
 pašu Latvcešu stāvouli. Arī dzeemās tam bija šis
 paradums, tā ka kāis dabija tadā veidā laicīgaku no,
 vrsū, laicīgaku dabu, nekā kas pa laicam pasests
 garīgās dzeemās. P. p. kadē pantiņš no dzeemas
 , Deeva gēdašana par mūsu teem zemi" iskaidroto

Džešmu otrajā daļā:

„Do luskas manus netūkst, kad kautas bērni sanāk,
 Ar jaukām džešminām veens otru dančos panāk.
 Tā esam mēs visur ar zīnu laimīgi,
 Pēc mēs'un dvēseles ēit un tur debesi!”

Skanders, veenmar isēdams us, prāta a'lasānu,
prāta atzišānu, „prāta pē-angšānu un kā vel vi,
 na peroles neskan, domājas to arī Deeva vardos
 panākt, budams perlecināts, ka arī tur cepitas
 šīri pasaulīgas pamācības nebut nekavē istu deev,
 bijību. P. p. viņa 12. grāmatas pirmās daļas peeliku,
 mam ir vītraksts: „Cēla rādītājs us Tārsnu šī,
vošānu”. Tē jāneas cauram cauri jānkas ja jānkas
 garīgas un laicīgas mācības. P. p. „Kad tu sev seenu
ismēklē — skat. Vārsnu. 44. l. p.

Tadas un kaulidzīgas mācības par sevu un bēr,
 neenu, par cātību un kaupību, par grāmatām un
 prāta a'lasānu stc. astopamas Skandera laicīgās
 rakstās viscaur. — Tik dažās draudzēs Skandera džešmu
 grāmatu peejēma p. p. Liel. Aulē un estuo. Czarnevskis
 sprēcā, ka Skanders, caur savu džešmu grāmatu veen
sev butu nemostbu emrautojis un saka, ka ta ne,
 esot vis, caur Latvceļu pašu nesaprašānu tapuse no
 tik daudz draudzēm atturēta, bet tik caur, daržu
vadoņu eevādānu per veen vecām bušānām turo,
tees, no „daržu skaudības un uspašānās, ka tee paši
ne-esot to grāmatu rakastijāsi,” „no veltīgas kaupības,

Zemniecīšu palīdzēt jauno grāmatu roņrokt, "no
 katoļības, par viņu labumu gēdat" un "no nezināt
 līvēšanās" gar katām lektām, kas celušās pašu ze,
 mē un vidū. - Lai nu gan ne vīceaus varam Czar,
 nevskim dot kairuību, tomēr mums jāatziest, ka
 viņa spriedums preekst ka laika jo ^{raksturojums} ~~karakteristiski~~.

* "Sveikas gudrības grāmātinā" ionāca 1774. gadā. Tā
 ir ka pate, ko Skenders peemru Lavakera rakstīdams,
 ka esot tā (Lavakera) pirmo grāmātinu Latvešiem
 pārtulpojīs. Tā ir ^{if 100} tādā angstarka t. c. b. mācība, par
 cēla rādītāju no sveitu mūžību, lai "mīlais Latvešis"
 no "katoļības pēe savas dvēseles lektām tirtu pamu,
 dinats un sev to debesīgu gudrību sirdī espreestu."
 Grāmātinai divi daļas ar četrū nādālam. Pirmā
 pasnēd: isas garīgas dzesminas par datāem bibe,
 les pantivēm, gandrīz visas no Lavakera "rokas
 grāmātinā" (Idolas) tulvotas, esārdamās ar "sveitu
 lugānu" preekst labitaja, nobaigdamās ar mācību
 pēe grāmātinās pabeigšanas. Tri te Skenders dautz
 kart norāda, ka tieība nav v. v. kart kada galvas
 mācība, nedz arī kada arīga esraša, ne, tai ja,
 mājā esvoku sirdī:

Gan kas laime, kistis lent, of. Vēstn. 44 l. p.
 Latvešū dīve bezi veu aen preekstā tureta. Dīnš
 jēnu palīgā pat jo krekns un stypns vārds, kad
 grīb jo garši un rimīgi p. p. par beonu audzina,
 sānu pamacit: kā tu beonus audzina - - Vēstn. 45 l. p.

grāmatas otrajā daļā usejamas dažās „jaunes un
 kas dzesmas”. Beigu nodalā atrod „angstakas gane,
 un zinges no ņeras cešanas un navs. Tās tulco,
 kas no „grāmas pūstūncoutata, tur Tot ņesu gr,
 naut.” – Īi. Tetas gudrības grāmata” gan nav neko
 savīski sverojama, bet tomēr tā savā laikā bijuse
 vārdut vairak izplatīta, nekā, izskaidrotā II. grāmata.

„Ecliras divpādomit svetas dzesmas” (1789) (ko Vācu
 valodā sacerijuse ņliza von der Recke, borkamias Kutze,
 mes leelmates jeb leelkundres² māsa, savulaik tālu
 paristama rakstnece) Skendrs tulkojis pa latviski
 un darvņājis kād Kurzenes leelkundrei, „kas to Lat,
 vēsū leetu nesmāda, bet ar kas romniskā valodā
 darvņ reiz zēligi saramatees neatsaujas”.

Pirmo vārdtu oterp eiteru Skendra gatijem nek,
 oteru gan sejom, „sveti stasti” ar klat palkūtam
 „macibām” un „svetām domām”, jeb „kazā bibele”, ko
 daudz laudis un iodeen parist, kas isnāca Skendra
 rakstneeca darbības sērumā (1756), kad kas no Līndes
 jau bij’ arģājis no Lēvni. Tā sarakstīta un ne vīr
 tik tulkota pce Dāna Hūbnera Vācu „kazās bibeles”,
 kas valodu valodās bija tulkota „tā vīzā pasaulē
 paristama. Grāmatai 52 stasti no vēcās un 52 no
 jaunās derības, 3 no vēcās baznīcvestures, kad 14
 līdzības per ņeva valētrū, pastoras teesas apraksta, un
 palkūmū ar sveteem apcerejūmeem pas dakeem
 ikdēnsīkas dzīves gadijūmeem. Katram stastam beigās

1) Dzinna grafene ņedem.

2) Annas Doroteas, kurās pami nekliis lūkojams ņliza, Kurzame.

isa pamācība pantinās. ^{inten} ^{Jur.} Superintendenta Baumanis, kas šo grāmatu palīdzējis apgādāt, jau ekspresā to pasūtīdams, teic, ka tā, Latviešu burticai par labu pieņem un godu dāvēsot "un nosauce to par "gaismu, kurai Devs Latviešiem, kas nu smalcin, šīs lasīt, lūcis atspidēt, lai viņu prātā spodrinātos, viņu sirds tīrību vadītas par Devu un tuvāku mīlestības". Patiesi, šī, mazā bibele' laiduse Latviešu gara dzīvē jo dīlās saknes, kas sneidzas esāsā pācīs jaunās laskās. Vēl šodien" vecu lauru atminā tur smeltās mācības un zvētās domas. Kenders pats novēlējis šo savu darbu, preksā Latviešu Cīņās "Kustemes mūitneceem, lai viņi ar labu prātu to peminātu un tam palīdzētu, jaunu esāktu darbu" vēst galā. Šis, jaunais esāktais darbs" bija viņa Latviešu gramatika, par no velak vadi vardi.

"Tās kristīgas mācības grāmata" (1726) tam pašam nolīkam izredēta, proti, Latviešiem par svētu is, skaidrošanu". Te usejāmas it vias tās mācības, kas usaugušām kristīgam cilvēkam no savas tēvības jazin. Ko grāmatas preksā Kendera paša zinētā bildīte vāda, kaun (skolotāju) ar bērneem ap galdu pie grāmatam sēžam, to saka garce preksāvadi, kas Kenderam no svāds nākušī, pludūšī, stastidami, ka viņš šo grāmata senakstījis tēvības un cētības iskāstīdošanai Latviešiem, lai tie apdomātu Devu

celus pēc Latviesu tautām. Kā cilvēks paprieks bēns,
 tad zēns, tad pūris esot, ceļam kas pēc pilnīgu prātīgu
 vīru topot, tā Dievs vedot arīšanu Latviesu tautas jo
 deenas us pīcēšān līdz pilnīgai atbrīšanai un ^{svētīšanai} svetīšanai.
 Aprakstīdams tad, ^{cik} maz vel kurosmē Latviesi
 protot lasīt, kāds skolā kurosmus vel atrodotees,
 usmudinādams, lai vecasi bērneem neatraujot to
 vīrdargako mantu, proti: mācību, - vīns rāda, esot
 kam ista kristīga ticība pastāvot, proti: esot kas,
nas dzīvošanas. Poprojam vīns tuc pat pīcēšān
 dōs mēca, ka „kristība, pētari, bārnica, bīkts, Die,
va galds, vīra ticība bes istas atgriešanās un labo,
 šānās ir tīri mānēkli.” Kas bārnica cēt, svētījums
 banda bes apdoma, pelāndams, ka catur to veen
 jau peeteekot, tee veen jau labu darot, bet pats
 palees kāds bijis - tam ir blāžu ticība. Tads us,
 nembas is kādas nekādas vestas rest, gavel, bīl,
 dem kalpot, zomus darit; bet pratu cīlat, ~~atīst~~
 di valdit, savus evādumus atmet, no kādēšas,
dzeršanas atstātees - us to ve ausi nepagriež.”
 Dievs ir līdz šim kādus nepaprašanas laikus
^{pacēti} nesis; bet tagad laikus atgrieštees un jaunu dzīvo,
 šānu esant. Dieva valdība netop usspeekta; nav
 ori sepmi, vej us beceļa atronama. Ta ir jāmeklē;
 ta ir mūžīga laime, pēc kuras jādzēnas, deenās
 un naktīs jārupejas.” Pēc kādas sīvsusgas atgrie,
 šānās ir beeli svētījumi, kas mūs esot vīra laba

stipriņa, sirdi satarza, Deevam un mūrībai ceņģi
 pretim cet." "Tadā veidā pēc savas arīd strādāt —
 no to šī grāmata sarakstīta. Lascet ta ar seetu
 rym; pardomajiet un spēziet to vardu Dīgi sirdis
 un darait pēc teem. Macait savus bernikus lepat
 no mazām deņām." — Grāmatai ir četras daļas: I.)
 "Lietee elasti (t. i. šī bībeles elasti) no vecās un jaunās derības. II.)
 "Lietā bernu maebā (katekisms). III.) Lietās bernu ma,
 cības ^{istatānd} (t. i. katekisms) ^{istatānd}. IV.) Viszvetarce Deeva vardi, kas
bībelē stāv un skolas bernam jāmacas, t. i. bībeles
pantim. Skenders te jomas dažās vietās pēc bībeles
 stāstam un katekisma maebām pārlabot valodu.
 Pēctais baulis tam skan: Teo nebus slapskavam
but; sestars: Teo nebus laulību gānit, tāvu veizē
vestā lugšāna: Kāļauj mums kardīnāšanā krist;
strajā ticības loceklī: Kas Pilatus laska nomocit,
pēc kruske koka murt. — Tā pēctersidams Skenders
 noskida vācām arīdru us neelcēm. Turklāt man,
 celus un Adolphi katekisma valoda bija tā jau esak,
 nojures laudis, ka mūsu deņās katekismu pārlabo,
 jāt nekurjas ^{tā katekismā iedevānā} pēc Skenders, bet pēc vīspornikas
 veču vecās valodas. Skenders bija savu kristīgas
 maebas grāmata sarakstījis vīzvairak pēctēsko,
 lām, būdams tāi arībā, ka tāš gadu no gada vārtak
 celīstees, — pēctē kadām skolim, kur skolas berni
 neveer skandriki lasit, jāukus mēldimūs vārtak
 un pātarus un bernu maebā skanīgi ismacas, bet

kur arīdriem Devas vardi un kristīgā mācība caur jau,
 tašanām un atbildešanām isskaidrota un bērni pēc
 prota, cilāšanas cēradināti sap; bet tas bija sava
 laika Latv. skolās un skolās bērnu noturājis par
 augstu, caur to katrīma isskaidrojumi iznīca
 par garām un grūteem, kas no galvas mācīties,
 un tie patīca pulcā veētās bērnu protam nesapro,
 tami. Tā - isskaidrojumi - bija jūmti plāšāki, di, lakti
 un augstāki, varak preciski mācītājiem un skolotā,
 jiem, nekā preciski veentesīgu bērnu dabas. Valoda
 - cēvārojot to laiku - gan bija laba, domas arīdriem
 it parcerzas, bet kolārk, kur tikko esāka skolās
 mācīt un kur bija maz, maz deenās ja-cēvar
 esvētījamo bērnu mācība, kur tas pat pavīsam
 bez jēvkādas mācības pējīma un esvētāja, kolārk
 nebija nebut esvējams iest cauri visus jautājū,
 mus un atbildes. Bībeles stāstiem, kas ^{ieskaitīti} un
 reprotāmi stāv beigās īpaša nodala par tam, kā
 Vidzeme un Kurzeme tapuse pēc kristīgas mā,
cības. Arī jau mināteem esvēlēem šī, kristīgas
 mācības grāmata' gan vispār tālu neizplatījās
 skolās un draudzēs, komer tā bijuse savā laikā
 cēvesta Tērples. Sunakstes skolās, kā arī Lēpajis
 apgabālā; ta reizē reizām pārlobota un no jauna
 iznācuse, 1807. g. no jaunā A. D. Skendera ar vīrsakstu
 'Kristīga mācība'; ceturto reizē tā rakstās esvēlēta
 1850. g. un proti pēc šīs reizes esvēlēti pārlobota

no vccā Skendera dela-dela. Tā' īi rakstniecība dermums
ē parādes jau trešajā angumā. /

Bes šiem jau peminētiem garīgiem rakstieņiem
Skenders vēl sacerējis vaj' jeb tulkojis darās lugsānas,
pamācības un ticības mācības gabalus Baumanna
Dzeesmu grāmatā un citos. Jau vecuma dienās, kad
tam peestajas mācītāja amatā par palīgu ka delo
Aleksandrs, vēlākais jaunais Skenders, kas peescopa
jō prajam savu nīlo evārdunnu rakstīja grāmatas.
Tad isnāca no vīna daži sīkaki raksti. Tie bija
sevīši Vācu un Lātrnu valodā saskandināti-rīnieti
kateķismi: Jēntaifēnūs in Švopri un, Cateķismus
melicus, kas parādījas lantīs 1781. un 1782. g. Tis grā,
matas Skenders sarakstīja kēndēl, ka us lantēim,
kur trūca (Vācu) skoln, ^{ma, dainas} berni ticības mācības,
tās usteica daudzkart tr' ar muti' peē Lūtera kateķis,
ma, pašī nēmar nēzinādami, ko; jō kēim trūca
iskaidrotāja. Dzeesmās saskandinādams kateķisnu,
Skenders domāja, ka katā veidā tr' klab' berni kā vecaki
veeglaki paturēsot kōrtīgas ticības kadaln, ko peē
ka larka dēišānās menleja. vārrak gara iskopibā
us tārnu dēivosānu. Tā' tad vēledamces, lai berni
mācības peē larka parādīt ticību dabās, dēivadami
peē bernu mācībām, sēdzejis Skenders it vīrus 5
galvas gabalus. Lātrnu valodā kas ēv kateķisnu
peecar pārcelis nē vī' pōceksī mācības, bet tr' kai
pats grībedams ēi valodā meginātes. . Skendera

nolūks savā laikā to katolicismu sarakstot" - saka
 K. Kundziņš - "bijis labs un terdams, viņš uverbat arī
 dažu labumu caur to panācis. Bet mūsu laikam tas
 vairs nepatiks un nepatīks. No veena gala līdz otram
 veenā gabalā par katru divosānu maclidamas, pāris
 dzesmas pedigi apnīkst, parādes par sansām un seclām,
 šām trūkst īsta spēka, kas pēc sirds ķeras, kas tik
 us pratu runā. Un kadās jau nav nekādas īstās dzes,
 mas. šīnu laikā nevens to gramatīnu cauri neit,
 lasis. Tas nākas no tam, ka mēs esam mac. jūsees
 Luterā katolicisma ielīkšānā ne vis. tumsās nesaprota,
 mas' leetas atrast, bet dīli apslēptas vortīgas tici,
 kas patēstības, kas Skenders laikam vairak vaj marak
 līkas but norūdītes." - Bet se gandrīz pārkapstam
 Latv. literatūras robežas, jo tā veens, kā otrs no šēnu
 katolicismam ir svešā, estā valodā. Tomer, tā na daži
 gabali no šēnu sastopami arī Skenders Latv. rakstās,
 tad mums nākas gan, ir par šēnu se dažus vārdus
 sacit, jo vairak laudēl, ka caur tam maclamees jo
 pilnīgasi pazit savu rakstneeku.

Tā nu katam dautz mar iepazīnušies ar savu Šēn,
 dera garīgojism rakstam. Gan se necejam Latv. literā,
 šurā tik cevarojānu veedu, kā vīna laicīge, t. i.
 poretīvece un zinatursvece vārojūmi, tomēr arī no
 vīneem nenolecdzāmi var redēt, cik labi un smalki
 Skenders pazīns Latveciūs un vīnu dzīves vajāzības
 un kādā veidā un kādā celā tas gotījis rūpēces un gīdēt

par viņu dzīves un labošanu — prāta izkopšanu un garīgu
 attīstību. Tas ir labi zinājš un cerīga, ka Latvieši
 nelīkai bija pieņēmuši visvairāk ārgo pusi no
 visstīgās ticības, ko tīri tūredami ir kā par kādām
 plaukstām, kas Dievam, vaj pad tīkai „barnickungam”
 jānoceļ, gan ar gara tumsības, gan ar tērdi, ka
 „barnickungis” pa lielākai daļai cītu nēko no viņiem
 nepagūreja, kā tīkai, lai viņi arigi ceturēti Kristī,
 gas ticības paradums un isprēdība tās līcāmus.
 Skendrs tāpēc viņiem dzinās un centās, pādavit kri,
 stigas ticības mācības Latviešiem pieņemas un sa,
 prolamas, tās deonīkai dzīvei piemērojamus un is,
 ska. Dodams caur praktiskiem — no dzīves jēnkām
 piemēriem, dzinās un centās laudis tā pasakubriņat
 us modriņu pašu pārdomāšanu par ticības cešām,
 ja, dzinās un centās caur prāta atzišanu modinat
 un vaitot „sirdstīcību”. Dieva vārdu grāmatas pirmo
 skendera sacereja, sarakstīja visvairāk tīk mācītā
 jēmu un dievkalpību, bet skendrs tās jēmas sacē,
 net un sarakstīt sētas laudis — „tēmu mīlāem Lat,
 vēšiem”, kungu, mātes tēvēm”.

2. Laiģigi raksti, kas sadalāmi⁴¹⁾ laiģigas
 jēk daļes dzijas rāžojamās un zinātriskās rakstās.

a) Laiģigas dzijas rāžojāmi. Ja ar pilnu tiesību
 literatūras vēsturē ir īpaši lēk svaru us daļes li,
 kēoturu, tad nu te mums aplūkojāmi, pārmēkle,
 jāmi un sijājāmi tē skendere rāžojāmi, kas lo ce,
jo tūredami

celuši Lato. Džeismineeku - Džeineeku kartā, kas tam
 sevīšņi semantoloģiski Lato. kantas ardi, kuņi usēka,
 tami par Lato. ^{Jaunās laicīgās} Literatūras pamatu, oaus kuņem
 tas topis par Lato. laicīgās literatūras dibinātā,
 ju un pirmo meisteu". Jan pec veelas, gan ariga
 veida Skenders Dzeija noķiramas xadas tris nodā,
 las, kurām varēta dot xāduš jeb kaulidrigus usrak,
 etus, kā: 1) Odas jeb, kā pats Skenders lās nosauc „aug
stas Džeemas un zinges”, 2) lietiški-lidau tiskī Dzejoli-
-pec paša Skenders - „zinges”, ~~zingu~~ hastes abas nodālas
kopā arī „zingu hastes” un 3) pasakas un stāsti.

1) ^{Odas} Augstas Džeemas (un zinges)” v. svairak mekleja,
 mas „Augstas gudrības grāmatas” II. daļā, par kuru
 tami larka jo severojamu rakstu darbu velak izrak,
 nirkos rakstos vel sevīšņi runasim. Tur ēis odas
 jeb „augstas Džeemas” pēskēenas maē bām, kas pasuceptes
 I. daļā. Pake pirmā Džeema, kas ^{bez laubim} vadas esam, original,
 cesānās: Tueta Dzeva ligavina,
spēskardnata gadība!
Tavas garšmas skaidra zina
garšu pratu Džeidina;
Tu no debess mīli dota
Bilveetas augsta nota etc.

Te Džeineeku, kā dotdam, apdzēd „augstu gudrību”. 1) jeb sava jūsmi
 Ļi Džeemina pec savas saņemmas ^(Hummung) pēskau guma - noskaidro
 tā pec Shillera, An tū Franča

Frānča, Jōnau Gūllaufnūku,

1) Te tīkai jo rīki pasākumini laicīgā literatūrā pirmo Skendera, kā: sk. Vossius
 apveicinuma dzejolis no 1631. g. (sk. Bara, Vēsta. 1897. №3.) un (kā doma) H. Adolphi dzei.
 jeb uz Rīz. Ceļkunga Fr. Kastnira vārda deenu 1685. g. (sk. Hagarin d. Cēh. 44. Gesellsh.
 Artau, 1906). Deptāna tulkoā Tāņa Kāvela „gandī Džeema” (1703. g.) un sk. Baumana laimes vēlojams dābās
 vēstānos vārdi.

Zoftar mūs Dlystun,
 Oho batontan fūnnotonūntan,
 Grūndliffa, Irin Grotlytffūm. - -

Ta skatli neuvatu preti - jo Skenders Dzešanma sacereta jau preecō 1774. gada, kad Schillers vel biža purka - , tad jau veens otrs katu gatavs, preejunt, kad Skenders savu odi par „angstu gudrību” katu dzejojis pec Schillera „Ar tri traūti”. Otradi, t. i. ka Schillers vortu hut mūs Skendri sev par pasau, gu jēms, zīnams nenāx neveenam ne pratā.”

Lai gocerāmes pec zīs mēras nomaldīšanās atkal atpakaļ, karami pec paša Skenders adām jeb „angstām Dzešanmā”. Tur tad atrodam kadas „angstas Dzešmas” par dabu, par Deevu un tā būsānu, par pasaulis radību, par cilvēku un tā nodevumēem, par mūsību un eistēem kadeem un teem līdzīgem preeksimēem. Tās Dzešmas, pec kurgām nav līdz ar mēldimū minētā Vācu valoda vācu Dzešmas sākums, gan kurgāms par paša Skenders saceretām - par originalēm, kā par p. „Tā angsta gudrība”, par ko jau runājam, tad: „Tās rīts”, „Tās vakars”, „Pasaulis radīšana” (radība) un „Deeva gimis”. Tās samērā droši veen arī tās la, bakās zai krajumā, kā vortem „Tās rīts” un „Deeva gimis”. Tulkojumū ir ļoti svabati un, var sacīt, jebū ne viscaur, taču vortu veltām jō brangi, jō labi izdevušes. Lai eecerāmes arī tās grūtības, ar kurgām tulkojām kolakū bij” jālinas. Pirmkast tem

Droši vel citā mūs ocl Skenders Schillersam pa preecēm, proti estolovā andzemašanā. Skenders euns savām emgām centās latv. estot rēci andzemat pirms Schillera vortu. Dīs rīffliffa fozafing un blaufungafflaffat.

bija veennēr jārauga originala dāvēis grūtas do,
 mas darit pieejamas un patikamas sētās lauvū ga,
 ram un garšai, — tās veennārsācās — dāvēis pat pra,
 stās — vārds eķept. Otrkert, par tadem augotem
 preešmētem dzeedadams, kas centās, cik spēdams,
 eķuret originalu valodas augstumu un celumu,
 kas grotēja aridzan isvarītes un issargātes no
 pārak nodeldētem, indeanīpīgēm vārdeem un
 isteicēsem. Nu, zinams, nācas orzoi grūti, šādas
 prasības, kā āis abas, eķerot un ispildit veennādā
 jaunumā un labumā veennā reizē un tā tad netri,
 nīsvāces, ka ori šendrs ikreiz nav spējis, pēmi,
 netās grūtības pārvarēt. Līkadamses us ^{toš} tam, ka
 katrs ķerkums par sevi būtu lēti saprotams, vīnš
 veizām islavds no aemū arā domū sakarū; un
 grūbedams dot valodai augstu un celu raksturu, vīnš
 to veētām pēdarījis par nedzīvū un sansū. Ori
 ne vīzū vīnam isdeves rakstīt tik saprotamā
 valodā, ka vīna ta larka Latvešēem nebūtu bijūse
 par grūtu, bet vīscans veegli saprotama. Vīss kas
 atkecamš pa lehai daļai aridzan no jau mīnetām
 „augstām dzeesmām”, kuņas taramas par origi,
 nākem. P. p. šē dāži pautūi no odas, kuņai, Deva gīmis³
 par vīsvācstu:

Tavs gīmis ir kas sveķarš prats — cf. Vērsim. 50 l. p.

Nav leedzams, ka ke isteiktas loki' dzeļas domas
 it veennārsā un taču jaunā valodā. Tikai celās

jautājums, vai tālākā Latvijas spēja vīnas pilni-
gi saprast? Stendersam pašam, zināms gan, šādi
rāžojumi dara 4-5 gadu, rādīdami arī no savas
puses, ka dziejneks ar teem arī bijis sevam lai,
kam arste. Dzees talu prokēā. Lidzīgi pentiņi
sastopami arī vektu vektām vel citās „augstās
dzeesmās.”

Dau no mazām deenām un pat līdz lēlam, siv,
mam vecumam Stenders bijis lēls dabas mīlokajs
un ceentājs. Ka kas tā, to aplecuma starp citu arī
kāds pants, kas jo norinnujs prokē vīna peša bernu-
jāunības, kā atīdām augstā vecuma. Tas atonams
vīna jo teecamajā „Rīta dzeesmā” un skau:

„Te vektērs bernu vada” - Versm. 57. l.p.

Te redzam, kā tas pats savē jaunībā - bernībā maci,
jies, dabas notikumās un brīnumās manīt un sevā,
dīt mūs aplaimotajā deeva spēku un gādību un to
apcerēt savā prātā un paturēt savē deesbīdīgā rīdī.
Tādā garā kas tad arī ceentes macit un audz, nat
savus bernus un bernu-bernus; kadu pašu garu kas
randrījis eedest - eedestit arī sevem „mīlcam Lat,
vešēem” cam savām augstām dzeesmām, dabas ap,
neksteem u. c. Tā tad dzējiska jaukuma un skai,
stama vīnā eejim droši pirmo vektu kād „augstās
dzeesmas” jeb adas, kurās apdzēed dabas un kas
jaukumus it vecncaī, kur ne-eepr, nat it nekades
augstas gudrības jeb filozofiskas domas un apcere,

ģimusi par dabas noslepumē, paradīzumam un liķu-
 mēm. Šāds pirmais raksts, ko Štenders pāņēdis
 Latviešiem, jau apzēd dabu, ir dabas apzēdājums,
 proti it pravais selojums, Rāms laiks pēc pērko-
na bresmas. Tas ir tulkojums no Vācu valodas
 pēc Heinrich von Brockes (+1747).¹⁾ Brockes atrada
 šo vācu kārni pašā laikā, ko tas aplūkoja ar devu,
 bijīgu sirdi un kurā tas apbrīnāja Dieva doļus. Savu
 dziesmu krājumu (9 sējumos) tas nosauca par „Die
Differenzierung in Gott“ tādēļ, ka tas ligoni
 dabu baidot, vienmēr sava radītāja atgādinājas, us
 ko tas allaž atvāda kā ^{v. 24} veņīgo preeku eļļu mēs
 zemes. Šis rakstās nomaņama mīlestības pilna
 nodāšanās dabai un apcerīga nogrēdāšanās kairi.
 Par paraugu tam par vīdām lietām bija Angli node,
 vejuši Angli, unou parastās dabas-aprakstus tas
 elveda Vācu dzēijā. Štenders un kad no šī krājū,
 ma I. daļas 152. l.p. pārtulkojis šo „Rāms laiks
pēc pērkoņa bresmas” un tā tulin caur šo jau
 parrādījis savu pāvezo takti pārtulkojamas vee-
 las isvēlē. Brockes ^{Savrup} ~~šo~~ ^{šis} savu dzēijojuma līka ^{atvērē}
~~ni~~ ~~respests~~ rakstās 1752. jeb 1753. g. Pēc tam tas
 evedots gramatikas pēlīkumā un trešo reizi
 „augstaku dziesmu un zingū” starpā ar usrakstu:
 „Garša jaukums pēc pērkoņa bresmas”. Štenders
 saka, ka tas ar šo dziesmu gribējis rādīt, ka nabaga
 Latviešu zemnieku valoda spēj īsterkt arī бага,

1) Halle, Gottscheda un Hagedorna laika beidrs

2) tas tulkojis angli dzēivēca Thomasa The seasons gadskārtas, Jofotijāna
 Lešāš Donalaitis, Fēnštīp Lambūls, Vāji Dvalds v. Klūsts.

tas, angstakas domas, ja tikai rakstotājs labi es,
 macījes tas likums un tas garu labi un pareizi
 sapratis un pēlavinājis. Un nav leedzams, ka
 Skenderam bešau jo jauki isdvees, ē rārit Latv. va,
 lodas spēju; jo gan retā kadā es tā dzeomā parādas
 Latv. valoda tik bagata, speeriga un lunkana, kā
 ēimī poemiā, aprakstot, kā' pēc karstām saules dec,
 nām usnān pookona garis, kā' veesuls brako, perkons
 ruc un zibeni šaudas, kā' tad negaris atkal pama,
 zam pārcet, perkons nostajas un daba un e. lveici,
 ja pat vīri dzivneski spurgti uselpo. Vār arī ve,
 dret, ka Skenders nekād nav rīmis, pārkritiku
 leetot. Tas velacis isdevumīs dažās veetas pārtai,
 zijis - pārlabojis; jo tas jau pats atzinās, dreedadams:

„Kad kadā leetā mīsejies,
 „Tad ceetā prātā neteepees.
 „Kams alosānas dažādas,
 „Kas gudrs is, divz labojās.“

Arī savās vecās gadīs Skenders vel pee Brookes tul.
 košanas keeles. P. p. savā gramatikā (1783. g. otrā is,
 devumā) tas pānceet savā poietikā, kam vīvovestis:
 „Alu tuc Poesie“, garaku poimū „Gottes Allgauen“,
 vāvut. (Arī Brookes). Deevs vīvut. it keicamū tul,
 kojimū lid^{ar} originalu no šī dzejneeka. Arī te
 vāvut. pajēmeenīs vāvut. daba. Lai Klausamers:

„Leelais Deevs: es ēimī veetā

Brīvījs is katrā leetā“ - cf. Sk. gr. 302. l. p.

Ļi poēma sacereta, kā Šteubers saka "zins Anrufung,
 Anfang des Götterdops in jener Nacht" (par Ļabitaja
 godināšanu ta roku darbās). Tur pat respektā ari
 vel otra vel garāka poēma, Gotthas Grōfša, Deeva
 leelums. fīna ganz frays Verbaopstzung des Gedichtes:
 "Lied, das kein Wundt mit Worten etc." Tapet
 līd ar originalu blaskus. Ta skan:

Ak tu deelum ne encedram,
 Kēdā ar domām mērojams,
 Kupa vidus ir vīrus,

Ara malas nav ne kur! - - cf. ib. 306. l. p.

Ļi - vīns saka - esot sacereta "zins fokamtaufš
 des Grōfša Gotthas (dēl Deeva leeluma atzīmības).
 Abas poēmas ē, ^{poētiska - beizā} pīma reiz rakstās respektas.
 "Sagta pīn vīnš allan vān mīn vīnšzīnštan Hagen
 des Dīfštēnš vīnšzīnštan, tat nīnš vīnšzīnštan pīn
 vīnš vīnš vīnšzīnštan" tas saka ar droīn pašap,
 vīnš.

Fīnis, kā ari citās "augstās Dzeesmās" jēl odās
 ar teologiski-filozofisku saturu nav semivā neco
 dandz mazāka dzejiska nozīme, nekā citām ē
 mīnsu dzejiska Dzeesmām. Tās cērojamas sevīnš
 vel kaudēl, ka Šteubers caur tām pēvādījis, cik
 dīlas domas un cik augstus vajēgumus var ari
 Latv. valodā īstēt un sētept un īstēt. Dānceem
 dabas aprakstēm un dailēm telojumēm pūškota
 arītan, augstā Dzeesmā (oda). Usmadināšana Tos

Deeva darbus vera nemit, sapat jau mineta rika
 dzeema un vel citas, sapat ari darsas dzeemas
 „Zinga lustes”. ^{Tas par tam runasem kuzplekam}
 reuiski. Ka jau parleesmajamces, Skendera, augstas
 dzeemas” ar teologiski-filozofisku saturu atskan
 la pate valoda, ko E. Glueks sevā bibeles tulka,
 jumā, paccis pāri pār dzimtasānu, vordzību,
 bet šē la skan vel daudz skaidrāki un jaukāki
 nekā tur (pēc Glueka), it kā sludinādama, ka ari
 „kam mīļiem Latvoseem nāss reiz brīvost, kas, garšmas
 un ieliktas laski un ka tos ne but nav ari vi,
 sai talu. ^{Tas par tam runasem kuzplekam} Ba, Skendera, augstas dzeemas” dves un
 isplust ari kas pats celars, idealais bibeles saturs,
 ar kai glikā dzejiskā veidā. ~~Jens, un šē vel pr. p. Jān,~~
 vera, atugsto zungī no saceem berneem un berun-ber,
 neem (cf. Zinga lustes I. f. 26), ko kas sirmā vecumā (1787)
 vaspirms vāciski sacerējis un tad ari latviski postulkojis. Pakavēsi,
 mēss vaspirms Janscin, pēc la atgadijuma, kuzē
 šij, augstai zungai” par celonu. Skendera me, la
 dzivoja Dānijā. Tās pārnākums pēc šēva sevst se,
 cēla šēri zvētku un preeku dēvas, ne šē vien
 pašā gimenē, bet ari citus - pēc drangeem un pati,
 stamem. Skendera drangs un ceem-tajs šēšs, ke,
 sas kungs Jelgavā, lida tam 22. augustā 1786. g.
^{ventuli,} granata, rakstodams, kas preecejoties līdz, ka viņa
 manta kalo celu larmīgi nobraukuse, kadā saretē,
 šonās pēc šē ilgeem gadem esot kešām telojama;

šķiršanās gan būšot grūta, bet kas protis mums ma-
 cit, kā jānārst, (kas domājas no Skandera rakstu: Gudru,
 kas ūlēt šū nūfūn jūpūn jūpūn tū grūbūl),
 kas pats arī zinas, kā jāšķiras. ūn patēsi, šķiršanās
 nākamū vasarū bijā tīri bēdu un asarū bīdīs. Bet
 Skanders us to jau bijā pamazām satārsijies, leni sa,
 vā garā pāolicis un vīru, ka šķiršanās bīdīm tuvo,
 jūkes, bijā savā sirdī sejtis, ko sacerejis ipasā lācu,
 dziesmā, kas pa latviski no vīna aprīnēta par „aug,
 šū zingī“, ko bijā savam bērnam un bērnu-ker-
 nem par penīnu sādzejojis. No savā veena bērna
 šķirokes kam nāc prātā, ka dīr būšot no orzēm,
 orzēm pavīsam jāšķiras, no mūžīgā Tēva mājām
 jā-est. Savam bērnam tas atskajot savu prācē.
 zīmi, lai tee ceņģi savā tēva pedās stargatū un
 reiz atkal ar vīnu setīktas vīnā saulē. Tak, lai kļau,
 samces pašū dzējojūmū:

Schnell entfliehe dich goldener Trug,
 dich mein Fuornat find
 Uebere Wleas nūt Dallen zu mir nleant
 Wile nuffat.

Sin find nuff nuff fuon din Pūntan,
 In din usintan fliaff;
 Nuff gatroff, if pagna iponū abffind,
 Zie Wile blaset.
 So usant' if nuff nuff dan Wleaman
 Und dan Dalk entfliaff;

Glück und Pönneg und Drück der foderkunter
Wirt mapf pfer.

Werten Silberpfeifen zu geben

Ōpu dus uofu foub; ar ēo pautine sēkas
Arka Latv. kulkajums: Pau mans zomums mazam velkas
Ōvon rapu rād - - cf. ^{Veizman. 52. l. p.} K. Kundina U. R. 95. u 96. l. p.

Skandera draugam Jelgavā, Tešām un ģimnazijs
profesoram Kūtneram, šī „gotrokofofiffal List” -
„Kīva Dzeema” jājuse dzēli pēe arēd un veens no
fcom issauers: „Deavs natūri mums mīsu. Zemes
Dzeesunīneeku” vel ilgi, ilgi!” Un tešām, lai ar mēs
atristances: katd angsts, skaists gars, kāda stīpa
pakausanās us deevu un kāda sūta cōtība mums
Dveš preti no šīs „angstās zinges”. Tā ir gan des
atstānām un tomēr tā nemat nemana, tīk veegli
ta rīk tā valodas kā domu zīnā un ir pēeskaungo,
pēemīngō jūsmu satvērsmi ^{nostānām} (Skunmīng) tā modī,
nat mādīna. X

Pēe odām jēb „angstām Dzeesmām” zingam
mums nu ja-aplūko Skandera Dzeemas jēb it veen,
kā rīi „zinges”, kā vīns” kāis pats spēnējis.

G. Zinges’ resp. Dzeemas.

Tās ir, kā jau mīnēts vīsvārds gan līvīskā gan
didaktiskā ^{formā} satvērsmē. Vīnu pīrmaso mājums is,
nāca 1774. g. ar vīsvārdu: „Zannas zinges”. Tā ir
pīrma dala ar 60 Dzeesmām. Tā isnāca vel 1783.
g. Šīs pats satvērsmis, pērlabots un pavarots is,

nāca otrā izdevumā 1785. g. ar nosaukumu: Ņinga
lustes. No jauna to izdeva vel ^(savādam 11332.) 1849. g. Otra daļa izkoja
 1789. g. Turklāt vel 1782. g. iznāca humoristiski satī,
 riskās, Jauna gada vēlēšanas. Turklāt us šo dziesmu
 daudzumu kā ar' uz viņu vērtību izskatīties, mums
 jā-atzīst, ka ar' pilnu tiesību (Kenders tiesām esam,
 gams ne veen pas Latv. laicīgās, daļās literatūras dibinātāji jeb
 pirmo meistaru (Altmanstam), bet arī par Latv. laicīgas
 mākslas-tīkās sēvu. ~~Ar tas laimes vēlojums kums,~~
~~gam Bachmanam no šķēlētās Vossius 1631. g. ir~~
~~gam, cik mēs zinām, tādā zīm vāpīromekas lai,~~
~~ezas līnīkas rāžojums Latv. valodā, toner tas tīkai~~
~~kā unikāms uslūkojams un krit' etiāti maz svarā~~
~~pee Latv. laicīgas mākslas-dzēijas seksānās. To esmu~~
~~liet' gaidmā vīlēs, rakstīs līkdams cešpest Baznīcas~~
~~Vestnesā 1897. godgājumā. (Ita Curlandicē applaudebat~~
~~shalehior Vossius, Rīgā, Liv. In: M. Andreae Rivinui,~~
~~alvas Bachmanūs Coelum Terrestre Poeticum. Lipsiae~~
~~1631. Quar. 4°. (Berlin, Kgl. Bibl. Xc 7964) S. 263 unter~~
~~den 'Carmina adoptiva':~~

Kā tie zemneek' ar' aršān, sēsān' māks' stradāt
 Us vair', kad viņ' us zēn' no to grīb est, dzīvāt,
 Tā' aīdren' Kung' Bachman' seksān' zeva jauna god'
 Ir stradāj's ar' las'šan', rakst'šan' deen' un rakst',
 Kad viņ's seksān' veert' ar' god' domi' dzīvot lab'
 Un kad šodien' ir tas preeeg' un godīg' deen',
 Seksān' jūs dābt' no jūs strad'šan' god' un preek' veen, -

Es jūms sac' lat' launi, veslib' deves jūms dool,
Ka jūs dautz laik' vaiš' dzīvot eekšān deeva god'.

Terodrami pētam,
kada latv. rakstu-
valoda bija pirmas
Skendera urotān,
nāš

Vestruiska, lai ne ari cita nosime šēem penta,
metoem droši is. So šēem eet pec pateesibas par
kadeem 150 gadeem atpaxal latv. laicijas rakstnes,
e-las saksānās. Bet nu atpaxl pec Skendera!

Darīkat isa-las tās domas, ka Skendera zin,
ges-dzeemas lidīgi Latv. daivānū atrādusās tam.
Tā isplakbu un ceeniku jeb it tepat peejimbas un
ceenitas, ja pat, ka tai gadījumā, ja Skendera rakstās
espeestās zingū lūstes jeb zingēs lūtu nosūtās,
Latvju darnu krajeji grūti lūtu varejūši isācēt,
kuoas Skendera zingēs, kuoas Latv. darnas? Šo jai,
peejimū lai nu vīspīrums ismaklejam, t. i. kadā
zinā Skendera zingem lūtu Latvju darnu ipašiba?
Lai ar šo jautajimū vērtum skaidrēkā, mums
nu drusku jāpervavejas pec Latvju daivānū.

Latvju darnas un dabas dzeemas.

Latvju daivās ^{un t. d. dzeemas} mes atradam dzeijisko fantaziju
jeb operi tās tās nā dabas skanī, ^{un joprojū un nūnīt,}
^{skatīto} ~~skatīto~~ ^{un caur tam abā Latv. sen-}
^{izpildā} ~~izpildā~~ ^{to} tas liotka peeteek tam, ko mes vīnotal apzīne,
jām par liotiskas dzeijas uodevumū, jō nos vaja,
drugs, ka liotds paeclāšana eikot no dzives sareģe,
^{un ejoš} jūmeem lidz ideala atkal-ecorandzīšanai (ko mēs
vēlamees) notek arveem caur nošķīramū kalas
ejošū domū vīkni; ka gul tā, kā liotks dzeijōls
so vīnotal var panākt, kā ateevīpa isēdre us at.

sevīķu idēla pasaulsmēkātā galotni, daudzskart
 arī vīnās nenomanamās apceres vīrzenās jeb
^{stundīngam} ^{atjēmuš} ^{nomadā}
^{gostīngam} ^{atjēmuš} ^{nomadā}
 esotāi apstāņai. Šīs dārnas, kas tik caur māziņo ^{glermu-}
 skatu ^{īsteno} neseiģo nosīmi, kurus tās mums daudzskart
 rāda un kušcem ^{trk} vel klausītajās laimīgo acu,
 mīrkle jūsmas ^{nod} velt nosīmi, šīs dārnas
 pasmeidz abā objektīvu līrku, kurā beigi sedaba,
 klastuatu jūsmu siltums kā vadītājs spēks darbo,
 jāš dabas-aplūkošanas-apceres un refleksīvo ⁱⁿ gaitā.
 Šīs dārnas ir kā nogremdējums ^{vispārīgā} laika un
 tautas ^{vispārīgā} jūsmu satversmē un tās īsaka
 vispārēlēcīgā būvēigumu un skarstumu šīs
 tautas robežās. Ne kā redzams pāvēdēns, kurš
 savos atvērtīkās pīles, bet kā redz. dāma saku,
 retajā saskānā, harmonijā, ko veselāi melodijai
 piejītam velt, tā Latv. tautas līrikā provada doma
provada garamlīdās veidus. Šīs īstānās tešās ^{precīzi acīm erošās}
skatās, Latvju dārnās, kas dēedamas no tautas krūts
 īstī, īsplūst, mēklejama līrīskas dzeijas vīrsevīķakā
daba un īpašība, kānīs erangams mūsu preekšā
vispārīgākā bezgalīgā atspīdums galīgā. Līri
 nekād nepreemīretam, ka mums Latvju dārnās ja,
 taic-jāslavē tešāmībai ^{īsteno} tuvekā dzeija. Šo ēi narvā
 un dabīgā darle panāk zinamā zinā karzī vis,
 angstāco šāi laukā. Jan teesa, ka tik ko īseel savus
preekšmētus no sānās tešāmības arā, bet ka nod

Neom ideālas pasaulis mēru un ceļu ^{no} ideālas pasaulis, kas, kuņa tani ar materialo pasauli sakust kopām veidā.

Kā mēs kada lēla gļernstaja īpašām stilam dāvājam gandrīz vairāk vērtību, nekā kadam viņa ^{pašmatam} padarītām mākslas darbam sevišķi, kāpat mums Lāto. Kautas-livikas raksturs daudz vairāk ceņi, jans, nekā veena otra nevainojama darva. No at. sevišķiem pērauga. ceņigiem rāžojumiem un daudz citiem, kam atsevišķi tik rasi sīka vērtība, mēs sastatām maksliģas intencijas, individuēli isvestu, šās fantazijas visumu jeb veselumē kopā, kas kā kada, kā tavisī šī dāvā garīgā Lāto. kautas individualitāte mūs darbtina un apģaro. Tā mēs varbūt ne pē veenas atās kautas dreesmām ne, ^{saitojam} pē dīvojām tik lēti, kā pē Lātoceņu. Mēs ap. brīnojām tavisī kautas livika nevismēlamo rā, šības spēku un tīvi apstālbstamē par šās rāžoju, mu lēlo daudzpusību.

„Ja garšā, rasainā vasaras rītā ceļam mēžā, tad mūsu acis pēvelk sūkstoši spožu rāsaspi, leam, kas kā garšās, epidošās punktūras - padzi. nas karajas visās preekšmetās - lapās, skujās, zālē. Kiro tad garšma kada, kā vajaga, kas šās stāto tadā krāsu garmībā - zilas, zēlas, sarkanas - un tadā garš. mas stiprumā, ka neveens dārgakmens nevar ar tām mēroties.”

„Aplūkojot šos raras pilcenus man daudzkrast,
saka Būtkners, „nākušās prātā Latvešu mazās
tautasdziesmas. Ta estadi darīdab Drejnecdarbu
salīdzināšanai jēmtum piemēru, kad mēs varbūt
domājam pē lēni mēdzosās upes, pē vracosās udens,
gāzās, pē majestētiskas straujas, zila dzera, skai,
dra avota dūzak, nekā pē raras, pē udenspīlē,
neam. Bet šē šis piemērs (šī bēldē) uspešās ne,
atlasami.”

„Ši vācābība nepastāv un šī tikai gandrīz ne,
pārredzamā daudzumā (mans rokkraksts ska. ta 6000
original. dziesmas, un katrs jauns vācums nes
jaunas dziesmas), nedz arī šī tikai vācū, loti sīkā
leclumā; jo vācū vairums pastāv no 4 īsām
rindinām ar katru divi vārdi, un daudzkrast vel
mazāk; ne, daudz vairāk līdriņas šīs dziesmas
rasai tādēļ, ka tās kopā kā šī (rasa) pēkeras
vīsem pēkeršmetēm, kas tik gul mūsu (acu pēkeršā) pē
redzes aplūkā. Pē katras leclā kopā atrasta kāda
povečska puse un gāzāmā vīlētā. Un kāpēc ne?
Katrai leclāi var arī sava povečska puse lecl,
tikai ik katram var aēs, to atrast. — Tā kā rase
mēžu sekopj svetku drēbēs un arī gan pat sausem
zaseem var košūnu pēvēkēt, tāi dod dziesma
Latvešu dzīvei šādu gloriju, šādu svet. leclājam - saclājam
(šādu), kā, cik es zinu, šāi plašumā neviena kanta
to varētu usvākt.

„Ka! pēc visiem Latviešu dzīves un brīvības
 apstākļiem pārvērtas šie spidošie pilsēni.” Tūk.
 tal Būtkners. Un ilgi pēc tā laikas dziesmu lasi,
 juma (lectūras) un ilgi vēl, pēc tam kad laikas dzies,
 mīnēka siltā jūsmu notēkstee vēsti jau ar smirdsti,
 palcek mums atpauzē dzīla poeziska sajūsmā
 un fantāzijas vārdjums, līdzīgs metāla zvana ska,
 nīm, kas no daudz tūkstotēem mārēm un gandrūz ar,
 mīrstēm sītenam sakrājies par vārēni ^{visstāmi} ^{no} tālas
 arskanējās pagabnes saucēmu. Nu tad arī sapro,
 tams pats no sevis, ka ^{parādās ka} šē dzejiska personība, vīza
laika, šis pateesībā sakusējais viduklis no šīs mauns
 šē atvērtās līrskās pasaules ^{parādās} ^{arīdām} tās pašas
 robežās taču kā tāt viduklis, kā šo augsti
 dzejisko tūkstotēkastīgo dimantu un pērļu dzej,
neeks, parādas, taču ne kā sevīks indivīdums,
 kā veens cilvēks, bet kā vīza laika režimka
kopā.

Pēc arīga veida ^{šī} ^{Tautas-dzeija} (Latvju dānās sadaluma divi
 reāliskās kopās, kā: 1) dzesmās (p. p. ganu, kalķu,
līnu, kāzu ^{ziņģu} etc. dzesmās), ko arī tepec, ka tās
 vīznavrak pastāv no ēstām vīdīnām, par tēsa.
 stīkstēm sauc ^{un} ziņģis, romantēs jeb vīslabak
dārnās, kam allar savs evelojāms garums,
 stāsta sakurs. Šis vīdītošo stāpību tā tad stāp
 dzesmu un dānu mēs vesam evandzīt isamā
 un stāpimā, kad šas pēc dzesmas un laelakā

gājuma un plašuma (ekspanzija), kas tas pēc
 darnas (zīmes) sastopams. Dzeesma grib caur beebu isumu,
 kāšu caur savu mēmumu tik brēt nojaukt, kas
 neatvērtā sirdī drusmejas, kamēr darnai patikas zi-
 namā justnīgā plašuma (gājuma). Dzeesma rāda, proti-
 vairak esis sevī koncentrēto vārduprāta eksību, kurā
^{sika} knapā - nospeestā klusībā var daudzkrat kart tikai
 pēc it arīgem preeksimētēm un tanis apzīmet, ka
 nospeestā vārds nevar izrunāties un elpas dabūt, bet
 kā savā sirdī nospeestā tautas-mestura savas asaras
 notie tik pēdruknēi, kas skumju neatraidāmāi
 beebineēēē.

Nevens manis uztināja,
 Kuro es gauri novandaju,
 Gan zinaja pēdruknēi,
 Kuro slauciju asarās.

Ti ipasība tautas-dzeesmu, kas arī es tad' tā jau
 liriskā ^{stīra} nakt' svarā, atsonama sevī šķī' dzeemās ar
 dažādām nokrāsām (nūansēm) un viduspaķapēēm.
 Dzeesma kā darnā paliek vītravak dzeedamas dzeesmas
 (dreijola) stavokli' skēvam. Tās aba dzeedamas, ja, tām
 vajaga pavādamas dzeedāšanas un bes' ois kas tik ko
 domājamas. Tās ustura pa daļai tautrosus darbus
 un notikumus, kurās tauta sajūt savu pašās dzi-
 vību, dzīvā atmiņā. Tās ^{karoti} (issaka pa daļai dažādu
 karbu jūšanas un dzīves skatus (situācijas), līdzēi,
 nosānu dabai un vītravakem cilvēku apstākļem -

gusāmām, un skandma dažnēdatādās precesās, jeb budu
un skumjā skanās. Tāpēc tad (Latv. Dzeismāi (t.i.
Dzeismāi un daināi kopā) ne tik ļoti veidīga Dzeimi,
nēka personību kā kadu vest precešā, jeb rādīt, nēka
dautz var, rak vispārību - vispārdeigumu segt, kas
dažadi premiļ, patik, ar skustu na veevadās jusmas
un kā nu arīdion est no mutes us muti. Kā Latv.
Latv. Dzeismāi - t.i. Dzeismāi un daināi - ši vīspā,
tiba, īs vispārdeigums kečāam ir, preceš tam
runā tās vispārīgais izplatījums Latv. mūtē,
no ka velacā evlīvraeija to novlaucās.

Atšķirīdamās no Vācu Dzeijās un preglavardamās
Grecu un Latv. Dzeijāi Latv. Latv. Dzeismās ne
tik ļoti Dzenas pēc visiem kādeem līdrekļem, kādi
pēc atonomi Vācu Latv. Dzeijāi, kā: alliteraeija,
assonances, atekunas etc. Vīsi kāti maxslēgi līdrekļi
estopami Latv. Latv. Dzeismās velaci un rodas
tus dīvāc, kā leekās, vejaiši caur vevadā gramā.
Arīdion jeb zintaktisku būvi, pop. Rūttn. 66:

Spiru kāju ābolēi,
Vešpēvuse rūveceņēi;
Roku devu brālīšām,
Bedevuse Latvēšām.

Ta isnāk ar tīvas gramatikas īpašības īs atska,
nas un pateci nādomatas. Ēt gan droši ar
nādomu leebatas īs alliteraeijas un assonances
dārnā, kā: Ku sala, nu sala, nu šīvi sala, - -

Nāms no jō svarīgām ^{iss.} Latv. t. dziesmu lirikumam
 ir tas, ka ^{pr. p.} otrās rindas beidzamās vārds ir labā, kas
 var z. lbi peļjint vāj atnest. P. p.

--- Sasala jūstina līdz dibenamij. Tad: X

--- No arāja metināmī, etc. Tās vārdi nebut
 nedrīkst ^{iz} kat pr. p. akkuratīvi pl., kā: dibenus, mei,
 tonas, kam nevar ne z. lbi peļjint ne atjint. Drvi
trochajus nedrīkst arī tā rādīt no trivz. lbi un
 veenz. lbiņa vārda, ka veenz. lbiņa vārda pec
trivz. lbi kā: abelei birst, bet šīkai parvizi birst
 abelei; ^{betli vārds} us udena, us arāja ^{etc.} un ne otrādi. Tās un teem
 līdzīgu lirikumam isjint, Latv. t. dziesmu pantini
 ir gan visvairāk, neskatoties us ritmu un pantinēn,
 des arjēem savjēem, līdzēem. Pantinu skats
 pec dziesmas pa daļai veenies tas pats; kā jau kerkts,
 to ir palākam ēstou. Pec darsnām - Latv. romandem - ^{vārdmu} kā
 pantinu skats, zināms, nenoteikts. Kau paristamā
 visgarākā Latvju darsnā ir: Veena pate mūs' masina --
 Tāi šo pantinu. ^{un vārdak vārdmu} Loģisks un estētisks pantinu sk.
 kopojums pec dziesmas ir peerādams un pastāv
 visvairāk eski parallelisms membruum un
 proti; visdāžādākā veidā. (Cf. Reklasterne lett. sketrik).

Pemēri: Nav senlīte nojājuse,

Rasa rāles galvā, - - (Cf. Lett. Pānšļgots III)

Darsnā satos savā dikcijā blakus fragmentariska,
 jām jeb lēcinajam arī zināmu ekspanziju, episku
plāsumu un episki dreizai šīk dabisko (raksturogo)

Līdinaikes

dargakmens ar to never neprotas. Un šī lēcņ un
 skumīgi ar īpašīgu preeskōmetu apdziedātajā tanta ^{saot} ~~līdina~~
 ar tādu tiešu, ~~sub~~ kas deevus ne caus raudu, bet
 caus preeku-deenam islidzinaja un veeisgu svetkus
 ar zalu nastām un keiceju, vleeju un loc. tajā dziesmām
 sarīkoja, šī tanta ar saveem deevmeem jauneki
 un kuaki, ceetaki sadraudzejasas nekā jākāda cita,
tanta, kas šivi no deevdām veeu apdzīvotā dabā, ^{gantrīs} ~~katrā~~ kokā un
 brēē deevu un tā namu ceenija, šī tanta, kurai
 preeski vīcēem jautājumeem un vēlēšanām, it kā gau,
 divē preeski it katras pusītas, katē deevs par cil,
 veku pārvertas, un kur laicīgais - dabīgais vīrus
 bija pārlaicīgais - pārdabīgais, tanta, kas no saveem
 noīēm ozolājēem lani - lēcņi apzīvēta, kurai deevi,
 bas ^{pašās} ~~cita~~ par citu dūvas arēs puškoja un pašās
 tās apgāja, svetija (: Deevus gāja rudzu lauku, Larma
 gāja auru lauku; Saule brīda ratu lauku etc.),
 turai tada tanta, dabas rīta-sepnē nagoimuse, vareja
 zemes pavasara-dzīvi tik neskatamās dziesmu-zvaigzvēs,
 kā Latvju dārnās, atpaukot un šivis, ^{dreijas} ~~mirdzošās~~ raras
pīlēnās pat rēpes ar laumas - Larmas zostu pee
 preesēem sarīstī. Tā neslūkoja dreijotais Latvcešis, vel
 bīdams šiv no pasaulē jauneklis, tagadni un pagātni,
 dabu un deevus ar modrām un mīlīgām acīm;
 - deevini, kurēem tas ticeja un ar nam tas kā ar sev
 līdzīgem apgājas, dabas mārnas un es lēcē ar brānā,
 kā vecaki un mīlākā un māsa, tā jaunā sirdi -

un kas parāda savu, es' savos pērcēmetos.

No speciāla espaida izceļas mīlestība un līdz,
 dalība; bet patiesā mīlestība ir arvencu objektīva
 un samainās un saņaucās ar savu preeksmeļu,
 dzēlo. „Visās tautas dziesmās un visur īta kāpēc”
 saka Žan Pauls — „kur elvers vel patēri jām līdz,
dalību, — pr. p. beonu un mežāru stastās, tautas
dziesminieciskās un vel vairāk preludrējās četrās svan,
geliskās glēznokājās grib smeigt šīs savu preeksmeļu
 un ne sevi un savu sastatījumu un glēznošanos
kopus un piņdzēlas.” Tēšam arvgrabj ši Latv. pat.,
arvmaršība, ka ne veena veeniņa pedina no Latv.
būtneša paša ka režājumās nav pamanama.
 Un, tu deivs, ar kādu nāgrendēšanos savā preeks,
mēlā un ar kādu lektīvu (objektīvu stati) ķer
Latveša īvenīgā, skūnijā dabast ēlā pec savem
preeksmeļem, kašu pec dzīves beedreem.

Latv. jānu basskateens virzes it kapat kā Greecem
virvovrak us ķermens (ķer) pasauli; kaun aba
is spēlētaki vīlēceni nekā garvģājā pasaulē; un
tas dad Latvešēm kā Greecem apbrīnojāmu is,
veicību plastiskā. Bet vel vairāk. Ar mitoloģija
Latvešēm kapat kā Greecem dotā apdeavota daba,
poētiska deavīnu brīze, kurā lai šīs eadzīvo
un apdzīvo; kas nav vis nu šīs kā destojāma. Tē
var kā kad šīs kelot, kur ē tām ķaudām vel jā,
mudulā jēb pat jā apbrāhē; kur apdeavot, kur ē ti

+) izņemot sakuli,
 ti un lāsā dauno
 rums

tikko apdvēselot, dzīvēnāt, un vareja ar deveem
 pildīt un sveikt kalnus un brāzes un upes un
ozarus un kosus, kas eiti ar mokām personificē
 un dvēseli cepuš. Tā Latveši dabu ja līdz ar greckem
lello preeksīnosu, caur ko visi viņu ^{presimts un} darnās
sevceļotē skati (skates) un keļi, ķermeņi iz dzīvi
 un dar loti (sveikt), un visi viņu gri keloti - ķes,
menoti. Nijus ceļ katru liu - ko li solokajam
epam un draimai tuvar. Bestrot, ja skatums -
īs pā mēra... un kurš īma senai nosēcas - tikai
kā genijs, visu spēku līdz mērā (līdz svārā), tik
dzīves pavasari (it kā gadskartas) pavasari reed:
kad šam vajadzē mērenā ^{josla} un kur, kur daba
un cilvēks vel atrodas viņjaukākā saskanā, vis,
plūsgaki savas rozes plaucēt. Ja veenkarsūms
peersik skatsumam: kad tas šam Latvešim
kadā kastā it pats no sevis par daļu ticis. Un
Latveji darni garīgā plastika vareja kapāt visus krāsm
griezsmus atmest, it kā ķermeņgā plastika
peē grecku šleem, kas tepti tik savas veelas
veonigā krāsā. Tāpēc mēs ari, Latv. darnās, ja mēs
šis peē šam šam darles veidēem (simboliska,
klasiska, romantiska) pārmeceļjam, atrodam
visvairāk klasisko veidu, jeb vi simboliskais
daudzskat sestojams. Tik romantiskā darles
forma, man domāt, ka nis vismazāk usejama.
Ja pedīgi par grecku tautas dzīvji izplēšas mērs,

jaunība un ceurība, kād isplūst pār Latvian: pācētigas skanijas, leģums, (cartams) un ^{est} pārjē, mums (Pūpūny). Bet es sō kam tās isteni veē, nādas - līdzīgas vācetu lukt, ka ir - atskaitot jau pāorunalo plastiku - tielīgā grācija. Tā, kā tās ar Neandera zingem?

G. Fr. Neandera zingem.

Vispirms ēē rodas jautājums: cik tal Neandera zingem ar Latvju daruām vada līdzība, ko dzīvot no dāzes puses apļēcīnam. Pa nu Neandera zingēs tūvāk eskratāmees, kād atrodām vispirms, ka tās ^{lā} līdz 1% tīkai tulkojumi no Vācu valodas un proti pēc Gellerta un Neandera parangem, vāc tū Wulfson un Gellert un Neander, kā tas pats eska (cf. tā Latv. gram. 2. isdev. 281 l. p.). Šarps tā 113 zingem ir tīk 11-12 originali. Tā kād isteni ^{tīk} ļoti maza daļa, ko vāc vācetu pārmerket, vāc tās Latvju daruām līdzīgas vāc ne. Un tūvāk aplūkojot kād isvādas, ka vīn šarps tīk veena veenīga zinge, kas ar šarpi istaestu nolūku Latvju daruām paskaldariba. Tā veenīgas piemērs nav šarpat nekā nācis šarpi - laudim paristams, jo tas kā mēģinums sevētols vīna varstājeb poietīkā, Man tūc pūpūny, kur tas vāc par Latvju daruām šarpi, kas tī nams notiek pa vāciski un istācis tā Latv. gram. 2. isd. VI. daļā, Jelgavā 1783. [×] Pēc tam kād Neandera tūc par dziesmu un zingē jeb daruām, kurās tas vel

neprot stungri issīkirk - runajis un veenu parista,
majās Lato. daktiļos sacērtu Latoju dārnū, proti:

Uzauge leepona veltis pavala - - (cf. p. 273 cf. Lett. Kunstly III
in extenso peevēd's, kas saka: „Iri zungu Langu
juba iļ pļēst usirdē tū sēimfue sauparbīgt ū tūm
tū jaunzu vopu bonnārogaffmank vopfzovfuk. Ū
iļ ab gatroffan, lūftu iļ fūnnau tū lūtkiffu sū.
gu mōffu lū: „Ii zingē“ dārnā - skau:

„Uzauge ozolius plavmalinā - (cf. St. p. 280 - cf. arī Lett. Kunst. Lyric III).
„Lūsnit un tū lūtkiffu kōrtvullintūm“ kas kēd
zaka un tā nobēdē iō s.

Da visas skendera „zinges“ zai zaurā (genre) butu
sacērtas, kād butu pilnīgi teesiba runat no veenu
līdzīguma, ja pat, no samarnivānas ar Latoju dai,
nām. Bet ir kād vel palisku ^{vebildums} sevobērojums pāri:
vel proti par velti zem skendera zingam mekleku
tadas, kas kantvā atlīdzinātu Latoju dzeemas,
kā: ganu dzeemas, kalnu dz., kāzu dz., apdzēdaia,
nās dzeemas etc. Tā kād par kalu etc, ja pee ūen,
dēra, zingem un Latoju dārnām - t. i. Latoju dzeemām
un dārnām kopā - runā no veenat kas - līdz tas,
kas līdz pārmarvai leela esot. Dzejmot to veeni;
go jau peevēsto peemēm mēs neatrodām pee
veida un sakusa nedē vispārīgi nedē arī sevīski -
(sevīskās ipāsbās) - ne to vīsmazako līdzību starp
skendera zingem un Latoju dārnām un dzeemām.
Veenu gā patecā līdzība, ko veenu starpā atrodām,

Pa ir vīnu gandrīz vienādi lelā isplatība laudīs.
 Un tā nenākas vis no Devis un kadasleelas Skendra
 zingu poietiskas un estētiskas vērtības, bet it vien,
 kerī no koreiz padisam tūkstotiem kantari tik
 līdzīgam pasaulīgu jeb laicīgu zingu-dzeesmu kraju,
 meem. Lasīt Latvieti jau bij' cēmacijās un dzeedā,
 ja svešdienās ar vislelako tīksānu un dzevbijību
 no savas 'dzeesmu grāmatas'. Ja tas nu arī gūteja ar
 laicīgām dzeesmām celīgsmoties, tad tam nebija
 preesā tam neceenas grāmatas, ko jēmt rokā. Tē un
 tam Skenders deva savas 'Zingu lūstas' (Tēlgavā, pēc
 J. V. Steffenhagen, Cēn. Leela: Kunga grāmatu Spedeja.)
 1785. un otru daļu no tām 1789. Un Latvieti pēc
 tām kēra, kā issalēnāis ket pēc maizes kumosa,
 lai tas arī cik sapalvis - sauss būtu. Savas dzeesmas
 un dāmas, zēnams, Latvietim jau bija, bet tās ne,
 bija vel kratas un neguleja grāmatu veidā tā preesā.
 Turklāt tās tapa no nopietneem, galven nokārejšem
 laudim, ar nepareizas kristīgas aizgūtības, nosauk,
 tas par, blanu dzeesmām, no kurām pēc labas
 teesas esot jākaunas. Pa un Latvieti bija reiz no,
 duses patīka, pēc grāmatām vērties, tad tas tūkstā,
 kārodams pēc tamlīdzīga, ko paša tāntas-dzeesmas
 encēdra, vareja tūkstāi pēc Skendra 'zingem' vērties.
 Un ja nu pat vecaki un nopietnaki laudīs tēnis
 atrada labas, tīkslīgas mācības un parleceinājas,
ka šis 'zinges', p. p. ja tēnis lasāms, kā:

„Tas karamnesis gul mirstās spalvās,
 Pēds akmuus apakš manas galvas,
 Viņš stāv, es gluži kluss.

Ko negausis te muld par nakti!

Lai tur pee savas naudas vakti!

Sekš kapa vīri dus” -

modināja pecticiņu, meerīņu pašāperim, kad tee
 ne veen labprāt klausījas, kad jauni laudi, mei,
pas un puši, kāš dzēdāja, ne, tee dzēdāja kad paši
 daudzkort lidz. Ko Skenders ar savām „Zingu lustem”
 gribēja parāst, to kas garši issaka savā prekš,
 varda „Zingu lustju” I. daļā, 1785, kā: X

„Gins noffamunū maunū lathiffu Otan” - cf. Loh. Kaudlypik III.

Tā kad ori pee intencijas jeb nolūka starp Skendera
 zingam un Latvju darām debessaugsta starpība.
 Skendera zingam ^{gandrīz} viscaur didaktiska daļa, kas vis,
 vairak isek us liķlību, us etisko. Latvju darām
 turpreti nav gar tam, kas arpus dzējas ^{gandrīz} nekada
 daļas, kamis dzēja nepārdad vis savu prindzinti;
 bu ^{pa} cauc tēcu virumu. Skenders jēu kokli rokā
 dēl arpus dzējas-uzdevuma guloša nolūka, didakt.
friskā un etiskā labad, tautas-dzēsmeneis jeb
brutneis turpreti dzēd savu dzēsmu, savu dai-
 nu - dzēsmes = darms labad, kam nav nekadu bla,
 kas-nolūku, kas negrib nekadu algu, kas butu ar-
 pus dzēsmas - darms. Tas prekopi dzēju dzējas
 labad, dzēd tā kad, ja ar Goethes vārdeem runajam;

Dzied kā patvaņš koka zariņš: - "viss šis šogad jūgt,
 šur in taur zudārgam uopinat;
 šin Lind, šur viss šur jūga šūnūt,
 šur Lofu, šur jūstlīf lūpat."

Tas, ^{aizskāru} skandēna šis dabas skaņas, kas vēl nav no
 parvā cela nomaldzēes; tam dzēija vēl veenigi cee,
 nījāmā un rīkotāja - valdītāja kundze, kas nav vēl
 gūmuse par dzēnamu kalponi, kā tas ^{zīmums} pēc šēn,
 dēra noticis. Šak šē šēndevim nav nekas par tam
 pārmokams. Skūpat otradi. Šūms tam šūvāk ar at,
 šūm šū jāpateicas. Šēndos pēc šava dēstak šūm un
 etrka vūzēne šavās šūngā šai šam domaja: Dē,
 naites vūpšoms pēc šēva valstības, šad jūms ari
 šā kas pēskritis. Un kas bija, šoti gudri. Šo kā lai
 šis nabagi, nebrivi un nomoliti laukoni, kādi Lat,
 veēi šēntere lauku bija, butu spējīgi, dzēju šēi,
 ias dēl šēnkt. Šam jūn šavā šēdīgā šūšanā par vūzām
 šēlām vajādēja pamaēbas, šiklīgas špēnāšanas
 un šiprīnāšanas. Šēsses šai pēsses butu pēc šivas
 dāles, kas butu šes pamaēgas un morālītēbājas
 pēgaršās, lai šēlgomotas šam augstāku dzēju,
 vūss šas jūn pagēr šūvoms, šidā šūnamam paka,
 pēenam iēgl-totas un valīgnis šēvēkus. Un kād
 šēvēši šus šait šapūši par šūvēem šēvēem,
 kas var par šam lauku pavēlet, šad šēem šēšam
 ari rases dzējēēvi, kas šūkai pēc škastā dzēnas,
 dāli dāles dēl, dzēju dzējas labad pēkopj.

Es, Skenders, ar savam Latviesīšam deimīdēl vel ne-
 esmu tik tal; man no nebrīvēem un vergēem vel
 tik jānsauzina cilvēki. (Kadā no savem oriģina,
 leem starp, Tūkuma zingēm) otrā daļā ar vīrsrakstu
 „Čelvenka vertība” Skenders speciģi uzsauē; „Tu, Čelvens,
 Deva līdžība” - cf. Latl. Kunstlyriks III, Skenders at,
 meta tā rakot poētisko brīvību, kapa nebrīvs līdž
 ar nebrīvēem, lai tas tiklīgi brīvus darītu. Tās
 nemeclēja tā kad sevās, zingēs estētiski skaisto,
 kā tas citādi dzejjā, kā jau darlē, parastō, kat ne,
 tas dzinās tik pec tiklīgi labā. Tās negriķeģā
 bnt tik loti dzejneēks, kā morales studinatāģis,
 spred, vortāģis. Tuvoklat panacigais un morales vortāģis
vrozēens dzejjā bija vīna laika pajēmeēns - pa-
 rādums; Skenders bija tāi zvnā tik sava laika
 beēns, tas atradas, skatotēes us poētisko nebrīvību,
 sava laika valģōs. Tāmdēl, kam arī prekō mums
^{estētisk} tik vel augsts vēsturisks un it ^{morāls} silens estētisks
 kvārs un vertība. Ta zingēs mēs evaugam, kā Opica
 un pec-opica, Gellēsta (psendopoētiskā nonāk mūsē
 Baltijs strastōs. *

Ta nu vīrsprims Skendera, zingē vēsturisko verti;
 un paturam acis, kad mūs loti intresē, dabūt zvnat,
 ka Skenders vel patstāvīģas Kvrozēmes leclķungu
 valsts dzejneēks. Tās jātās pas vīzām lectām kā Kvs,
 zemneēks un ceveēto savu „Ķingu luvģi” tik 1. kā
 2. daļā, Kvrozēmes zingēs pačā prekōsā. Ta tas ap.

dzied nā kvests patriots savu zingū kraujuma t. da,
 lā' pec meldina: Tena tū Hōnne tū vūizandne Oet'
 vispirms Kuzzeni: 'Kuzeme mila Deeva zemite!

Vel kavi apklaj' Deeva paspaone!

Kungi un laudis aug kā ozoli,

Paiši un meitas zed ^{ka magoni} -- cf. Kuzem. p. 53.

Lai zingē tas teic Kuzeme kā Deeva zemiti, maizes
 zemiti, ceemu zemiti, t. i. kā zemiti, kur jauki ceemo,
 pes un pedigi to teic kā tevu zemiti.

No tad tur rekošām zingem, 2. harzes = tēvi un
 3. Laimas = tēvi garši noptams, ka Skotlers jūbas
 ori kā nevarigu, ar bildinamu dzimtblawžu, ja ne,
 gribam teikt vergu, - dzējneses. Pirmais tas leek
 savam pārskajamcem sacit:

Pūs Kungi klausaites: cf. Latt. Kunstlyrik III.

Otrajā tas atkal leek teem kungus, valdneskus sla,
 net un teikt, kā: 1. Lai Deesma skan no laba Kungu gada,
 „Tee mūsu Laimas tēvi ir,” - cf. ib.

Pa tadi apstakli un busānes, kadus šee pantsni
 rāda, mums dara maz preeka, tad sajātam karzi,
 namu lopunnu un kavejames ar leclaku t. l. t. un
 pee dzesmam jeb, zingem, kadas tas, kuras, Zingu
 lustju 2. daļa starp, Kuzemes zingem' vispirmas,
 kā: „1. Latvešu gavošāne par to jaunū dzimtu =
 Poinci.” - „Zelta deliņo, Deeva dots!”

„Esi tevu-zemes gods!” cf. ib. un 2) See dzimtu Poinci
 Tūpla...

— Te viņš isgatz vīzas savas skumijas par Kuzemes

koopinums.

2. Kuzgome mīla, maizes zemīte!
 Donas un lauki visur gailē,
 Kupli ar pilnām Deera dāvanām
 Ar mūsu svešiem labi palnītām!
 Kuzgome mīla - maizes zemīte!

3. Kuzgome mīla, ceema zemīte!
 Brālīši brāļus mīli apmeklē.
 Karašas, peemins, seers un medutiņš,
 Tas mūsu bagats ceema varasiņš.
 Kuzgome mīla - ceemu zemīte!

4. Kuzgome mīla, tēvu-zemīte!
 Lai mūžam gafo mūsu dzimtene!
 Lai visās malās ligošanas skaun,
 Stabulos, zingēs, dauči aridyan.
 Kuzgome mīla - tēvu zemīte!

Pirimes

✓ Sabetos kumoh. ✓ Seit.

Markizets	✓ R.	100.	-
↳arbs		500.	-
	LR	600.	-

bedīgo stāvokli un busānu. Krievijas valdnieku,
t. i. Cēzarim ciltij Krievijas pēdējais ar zirdi un
dvēseli, visticamāk pedejam Cēzarim no
Bromu ciltis. gan viņš tam dāvā (dedicē) dāras
savas grāmatas, gan viņš to lūdz pārstatīt ar,
stāvēt Latvešus, „pacelt viņu uzai nospresto garu”;
„palikt Krievijai par tādā pašā valdnieku, kāts
Krievijai bijis Pēteris Leļajs”. Un kāds leļkams,
gam pēdējamst tona mantinēšs, kad, augstās
ringēs Krievijas issaka savas un visas Krievijas
vēlēšanās un vības, kā to no jām pēvēstām
ringem dzirdējam.

Arī leļka kultūrvēsturīga nozīme Krievijas,
gem. Tā noprotam no daudz vēstām, ka Krievijas pr.
p. leļka zārtības draugs un nepērlabīnams brand,
viņa un krogu-dzīves cenāduēks bijis, ka viņa
larku zemnieki gam apaiš smago leļku nastas
ropušās, sak ar patāprou, ka Krievijas šē jēmas
c. ldrinat, no savā stāvokļa kungu dzīvi apspēcēžot,
issakās, ka negorbeku maruītes, ka ar savā stāvokli
butu c. tati ar meoru; Lai t. k. vai mūs ne aplam dzen,
„Lai posta leļbas atņem,
„Tad visēem bus dēsgam” (cf. 2. pantim, paša
sacēcā ringē „Latvešu gaviļēšana”...; „Leļka kungu godība”
2. daļā p. 12). („Labs zemnieks”)
„8. Man isaid seši braji” - cf. ib.

Lix simpātīgs, līdzjūtīgs un līdzcēcīgs šē Krievijas Latvešim!

Un kā tas nostājās pret pašam brandīna-brandīna,
 nu, nenogudāms precīzā vest vīdabaidītāpācos pec,
 mērus! Tā' pr. p. zingē, Brandīners (hel. fl. vinn. vinn.,
 mul' nīn Jēn. of pfn): . 9. Tirdzestem mīost reevina, - ib. Kāp. II.

Zingē „Vascliba” (vīn' sū' pūft' nūt' rāim) kas Teic
 vescliba kā satības alga: „7. Ak kā es us to gādātā, - ib.
 „Labs puisis” (hel. Frāimtu, vānu vīn' Rofu blūfu)
 ir kas no ka var sacīt: „Brandīns vīnam reebānu,
 Dipe sāusmas dara.” - ib.

Brandīns zingē „Janna Vasaras dzese mā” (vīn' Jūfān' un
 sū' Jūfān) kas vīsam dzesejām:

„9. Koskes, dzesejs, pratu cēlā, - - ib. ^{centānu,}

Jā redzam, ka ^{centānu,} ^{(centānu,} ^{centānu,}
 tagad tik satības. beebības dībrnot veicoma, Skenders
 jau pookō gandrīz pusotra vīnka gādēm arskustina.
 jis un ar vīnu spēku pret sīvo karajis. Un pīlūngi
 garīn kulturas-skatu kas atves par Latviesū zem,
 nēka dzīvi vīnōs laicōs savā garajā zingē (origi,
 nalā) „Labs sarmnēks”. Tas leek labam sarmnē,
 kam ar pēclajigu lēpnamu sacīt:

„4. Kā' ika ir ar sarmstēni” - - ib.

Šis te dabonam pīlūngi pārskatu par koreizejam
 laukstarmnēebas darbeem, kad lasam, kā:

„9. Par malcu zēmā gādaju, - - ib.

Jūs pūtas Jūs kesa, no līvka iē nemana ne nēka, bet no
 katras vīndīnas idīzrd moralizētāju didakt. zēi, tak
 lada, kas iē sacērijis latvīsku „georgica”, pēcēi ka

lai sapnā nojoms. Bet Skenders zin savai līdžniekiem,
 dot arī šo savu garo mācības pieredzi caur tam, ka
 šai peļniecībai mēdina: „Kas kait man sevā sētīnā?”
 Šai „stastu dziesmā” labais sarmnešs izstāsta savu
 dzīves gaitu, kā tas no nabaga androkņa caur čaklu,
 mu un laupību kļuvis par turīgu sarmnešku, kam
 istaba ar stucēni, glāza loģem un poda vrasni, kas
 tolaru brīža gan netas leetas zarmnešu mājās. Tur
 astāstīta pulta (kas rāda tīrību un kārtību) un mīksti
 spļoēni. Tam pašam, zili svastki mugurā (sarmnešs
 prot vārsot) un stiprāmi kamroli ar spūžām pūgām -
 „kropitām”. Šā sarmnešs, bodes drānām ispuškota
 kā Vācēti, šai kurpes kājā, kalpi isgostī kā ban,
 denceki, kalpones isvepūšās - ar leclām saktēm etc.
 Beži laba grāmata, kā mestari un „dzied jauki kā
 engeli jaunās mēdijās”. Karmuši to gan skauzot un
 ne cerēdot par tam, ka tas neturoties pēc kēnu - kēnu
 (zināms sluktām) cerāšām, bet tas palāndamies us
 dzēvu par tam ne uesca nebedājot. Tikai par, posta
 leclām, kas kožot līdz smāxēnem” arī šis, labais
 sarmnešs radās. Zināms, ar šo „labo sarmnešku”
 Skenders gribējis vīzēm c. teem sarmneškiem rādīt
 labu priekšzīmi.

Tiklab kulturovesturisku kā arīdzen estētisku
 intēri dod mums šis apstāklis, ka Skenders, zin.
 gēs' usejamas arī mitoloģiskas peļdevas. Tur castaps,
 kā: Saulīti, Larņu (Larņas = māti), Līkstani, Laumas.

hmu ne ar epu
 galēni

māti, Laumas valsti, Paku-māti (Paku-māmuliti),
Mēga-māminu, Sūki, Lampurui etc. Da pat, pēc
 mitoloģijas analogijas tas varo pat, ja tān vadas
 vajadzība, personificēdams porētiskus numina
 (deivitas), kā: Vasclības māmiņa (2. daļa p. 45), Zelta-
māmiņa, Leģības- (ib. p. 47), Milestības-māmuli (ib. p. 52) etc.
 pr. p.: „M Milestības-māmuli,

„Dod man jēl tādū Zeltēniti,
 „Kā es sev vēlejš,” — — —

Cik jauci joprojam vīnš eved deivīgās māmiņas
 dzesmiņās, kā pr. p.: „Kad Paku-māte pūpo,

„Ms rožu lapināms,

„Un vēsmēš vīnu šūpo,

„Tāds jaukums neskatāms.” (1. daļa p. 31)

Seb.: „Žūžu, Reņņu, pūpo!

„Mēga-māminu, šūpo

„Manu māru engeli,

„Actīnas emidzini.

Dijs, pallasja:;:

Latv. pseudo-kritiņi, kritiķeli, kas jaunajā latvā
 mitoloģijā Latv. Dzejā pērtotresē, ucevi un vajā,
 vārtu caur šo angsti ceon. māstojū un dzejneku
 loksēs pamācītes.

Sajēmsim^m Stenders „militās” un „gādu” zingēs kopā.
 Tānī sa dzejneka dāvānas parādas vīrkošākā pr.
 nōbā. Teesa gan, ai Tānīs kavē un traucē mūs daudz.
 Kart vēcāis nepareizais — zilbiju skaittais — rītums,

ari tanis abduramces no dažeem tagadejā dzejā ne,
 prelatizameem istaiceemeem, sastopam dažus nove,
 cejišos vārdus, tomēr vispār un caur caurum jēmoš
 valoda jo glāta, spēerģa un dzejisrka tā, ka ari tagad
 vel daži, ne, daudzi no mūsu, "dresunmeceem" varētu
 est skolā peē šī meēstara. Pa citadi Skenders ari
 nododas drīdautrskojēem sīkumeem un episkajām
 plašinām, tad tomēr daudzās rīngēs, sevīški savās
 tulkojūmās tulcotās, kas kā tadas taivni ari nepār,
 spējamas, kas islavās cauri lītē sīdēdībēnigai
 lītīkai. Tas jau peristams, ka Skendora lītīka vis,
 vaivak ceveroģama sīvenigās jūsmības labād un jau,
 ko, da, lo glernu dēl, kadu tur usēģim gandrīz vis,
 caur. Vēledamces, kā jau drīdēģam, ar savām rīngem
 pulcs varrak paņakt, nekā tīk laudis papreeci,
 nat veen, kas pakura veenmēr acis un neislatīz vis
 no acim mīlestības dceviģo spēģim, kas est veeku rada
 tīri kā no jaunā. Tas tā tad dreed:

- „Ašaras klusas pec ligavinas
- „Augstakas vāda tīkuma rīnas,
- „Nekā gudrīneeka
- „Lēpnas maēbas
- „Un laelvaldīneeka
- „Bronas bīstamas.”

Pāteci, kada sīdēdībēnigā lītīka isskan no sekoģam
 dzejģolem! un cīk jāvīci Skenders māc tanis ap,
 dreedat zēltenītes daīlumu, kā:

21. Dauska Zeltene.

Spēn usin šlorant fronzim.

„Škarsta tā, kā rozīte” — cf. Lett. Kunstlyr. IV.

Tešām vīrai jāuki ānīs zingīs apšēdats zeltēnes
darlums, skarstums. Bet ka vel vairak nekā skai-
stums, darlums zeltēni pušķo krūms, to lasam
pantona, kā: „Bet v. s. s. īs jaukums remaksi

„Tās meitas svomimū,

„Ta iraid skaidra (iškista), godīga

„to pilnu krūmu.”

Kadā cītā zingē krūmu darbīs zīkaki aprašda
pantons, kā: „Bet jau kāda strādnece,

„barbs lai vedar mokas,

„Agri celas meitene,

„Tudal pelecek rozas.

„Dau no berne malsta

„Lasa gramatīnas,

„Smalki vepji pec vātrna,

„Īun (- īuj) pec vektu zingas.”

It patikami, jauki skan skendera kokles ori datras
ierās zingās, kā pr. p. Dzintēnes peemīnā, kad
„Indriķa raudās” un „Ilzes raudās”. Tīri nesasnee,
Dzama skarstuma un kūstošas skāņuju pīlva
ir bertzama Dzēsmā:

30. Ilzes raudes. Ju šinfam fronzim.

„Īē brzes galā” — cf. Lett. Kunstlyr. IV.

Īoš peemīnās atokan krūlab preekās kā bedāis
eilveka zīnīs — ekšēnes kā ekšēnes skāņas, pat
manama zīnīs — ekšēnes kā ekšēnes istkanešāna

un tā tad tautas sastopami viskošākie līdriškas
 dziesmas ziedi. Un tee arī, atkautot katrā zingē at,
 roņamo ~~svēso~~ ^{rotīvu} ideju, kas gan pataprināta no svēcēm
 paraugem, Skendersa originali, cirkat talcojumi
 var originali būt. ⁴⁾ Un lokāl'iesānā, par ko šē us,
 skatams svēso ziņstu jeb vēlū piemērojums latv.
 kantas-garām un garšai jeb gaumei, Skenders turams
 par nepārspējamu meistaru. Gan Teesa, šis Skenders
 zinges tā pēc formas kā valodas daudzkaot it
 līdz debesim talu atsūcrās no Latv. kantas-dziesmas
 - trīslab dziesmas kā dainas -; bet pēc jūsmām
 jeb zirdosatvermes (^{naeffecētie} Skimannung), ko tās tautai, lau,
 dīm modināja vismazākais torciz, kad tās isnāca, tad
 turvojas tās ^{hak} (it stīpri Latv. kantas-dziesmai un ispla,
 tījās tautā gandrīz it kopat kā kantas-dziesmas.
 Sebīn pēc Skendersa zingem arī negādījis ketām kas,
 kas kantas-dziesmā kas rācstuvīgais, proti jebkurās
 cenšanās pēc efekta jeb esparīda tīnkūms un
 tamlīdzīgā veelas vispārdeība, kā tur, kur veens
 dziesmānsēks jeb būstnēks nobēstīa, otrs gan vērpto
 pavēdeenu talas atkal usjēma un talak vospa,
 tad domes ligojas Skendersa zinges allāzīm viduveju
 jeb vidusmēra usskatu līmeni (niveau), un kur veens
 Skendersa zingi līdz galam isdredāja, tur usāka to
 otrs no ^{jauna} esakūms, lai nu arī no savas puses to
 līdz galam isdredatu, tā ka tai jau pilnīgi pa,
 beigtas, gatavas, ceks sevis noslēgtas dziesmas ipaīta

4) Būrgera Ballades no Angļu valodas.

un ne Latviju daomu un dziesmu inspirationā (tekošā),
 fragmentariskā un lecanā daba. Stendras zinges
 jau maxslas un ne dabas-dzeija, kā Latviju dainas.
 Bet kā terests, attiecības us veclu un ustakatu li-
 meni, kas tanis valda, sabekas Stendras zinges un
 Latviju dainas savā starpā daudzskait. Tā pr. p.
 Latviju dainās nosjamas loti daudz bārnu dziesmas, -
 un pee Stendras atrodam marakas kadu peeglan,
šanos pee tām pr. p. zingē, Bārnu (kel. fin
notig bonimimindipin konu):

Veens bārnu bij pee sarmneka -- cf. Lett. Kilgr. IV.

Bet tiri maxsligā un Latviju dainām pavizam
sočā ipāšiba nepaliek ori še not. pee tām
ka Stenders šim bārnu licis dāzādus pakā,
peenus, kā: cūkgan, mūžas pusis, vagar, ka,
gats virs, labs kēds, sromgal etc. avanset,
peemotina kas nu pee pasacynu (fabula) dzēj,
neeka vīzes moralī, kā:

12. Te, jāuni laud, mac, tes, -- cf. ib.

Tapat ar tersti issacitu moralī beidzas zingē, ceema
meita (fin Wändipin, but anf ffon frakt):

„pee dailas ceema meitinas
šā mmižnekas tikoja. --

pee tām kad škelmīgā meitā ar mmižneka zingē
arsskrejuse projam, skan bagās, kā:

5. Tā ustneeku jā māni,
Kas glūn pee meitinas. -- ib.

i. i. parmetiskais,

Tamliedzīgā) Skendora zingās daudzārt un daudz no,
 zjams. To Skenders pērcavīnājis kā pajēmeenu
 no Koreszejas Vācu dzeijas, kā to Brookes, Gel,
lests, Neanders u.c. reprezentēja. Arī no viņa, zin,
 ga kastām, t. i. lēlakām viņa zingu nodalām,
 var ^{noņemt} viņu saturu. Tā atrodam pirmajā daļā: I.
Kurzemes zinges. II. Slasti (mēs ^{slaimas} kērtam romānses).
 III. Milbas zinges. IIII. gandu zinges. V. Maestas. VI.
Precības zinges. VII. Lustēšanas zinges. 1) Otrā daļā:
 I. Kurzemes zinges. II. Slasti (t. i. ^{slaimas} romānses). III. Dabas
zinges. IIII. Tirkuma zinges. V. Milbas zinges. VI.
Precības zinges. VII. Kāru zinges. VIII. Danču lustes. ²⁾

Pakavēsimies nu vēl drusciņ pēc Skendera, haci-
bām un Tirkuma zingām, tās sajūdamai kopā.
 Par visām lēkām šē Skenders cildina vispārīgu grā-
 matu lasīšanu: „Pēnījamas ligavīnas,
manas mīlas grāmatas” – kas dzēd.
 Tam krit arī svēcā ne marā draudzība:

„Ne gots, ne maņa nav tā jauns,
Kā isredzēts un godīgs draugs” –

Saprotams, ka tas lēliski atrist arī Dziesmu spēku: ^{cf. Cicero, De finibus malorum et bonorum}

„Pēc angstas kartas nedzenos,
Kad man is Dziesmēna,
Tad savā kartā pērcājos
Pēc mēra padome” –

Ka Skenders istk cilvēku draugs, „katru kaut kā cēni
 un nover, cilvēkus vērtē, to jau dzirdējam, kā:

1) Zingu lustes, pirmā daļa (60 zinges) iznāca 1774, 1783, 1785 un 1849.

2) Otrā daļa (53 zinges – par visu 113 zinges) iznāca 1789. g.

„Nesmo na smādi cilvēku,
Lai būtu Dievs zin kas,
Dievs mīlo katru kautrīnu,
Kā savas radības.”

Vinam cilvēks ir debess mantinieks. Trī pas godu
viņš dzēd, kā: Bet istais gods, tas parādas

Dieš goda tikumam, -- cf. W. 211. p. 57.

Tas dzēd par cilvēku mīlestība, par veselību, par
„zelta cerību”, par „poetecību”, „zelta rātību” etc. Tas, palāndamies
us Deavu, ir A. bešbedīgs, dzēdādams: „ko es daudz mantas beidoji!”

Dievs dā man marīti,
Es savus dātus padaru
Un dūru pavāni.”

Lai jō sparīgi savus lasītājus dītu un skubīna,
tu us A. kumem, tas jemas los bārtik no ne,
A. kumem, rātīdamās kam šo launās zēkas.
Pār dzēdājām, ar kadu zēdību un aīzātūni tas
karoja pret dzēšanu. Dzērējs viņam pāvēršās
par „lopi”, „argāna dieva gūni”, kop par „pliku
pasaules atnesli”. Ne vien no brandvīna, bet arī
no vīras citas negausības, kā pipešānes-emēce,
šavas un leķem kumem jāat ir katram
kocētnam cilvēkam. Tīdi un ne arigā apkarne
un apstaklās visnotul jamerklē istā laime:

Cilvēks, laimu meklēdams,
meklē zīrsainā. -- cf. W. 211. p. 57.

Tā ka Deava reīs nedro ne bagātība ne augstība,

tad nav arī nekāda cemesla, bagātneekus un angst,
 manus apskauš, jo: „Vinas deenas Teesas. Kungu
 Teesas-kungus Teesās,
 Tis negeldis angst, ba,
 Kas īe dzem pec mcesas.” —

Ē varam vel arī sajimt kopā ~~un bet~~, prece, baš
 un „lustešānās” zingēs, „kāzu zingēs” un danču lustras,
 kas arī sevā zinā sader kopā. Lai usmetam arī tām
 īe vel drusku acis. Stenders, pats budams līdz pat
 sītamam vecumam ar jāntou gasu un līgsmu fratul,
 vēlejoes ar zīm „zingem” arī Latvceiņus jāntouinat
 un aeligsmot, scubinadams tos us peeklapigeem
 preecēm un tā vandrīdams saldinat un dai, lot
 vīnu zūro grūto mūžu. Šīs zingēs neko nepaliek
 pakal, dzesjivkā jānkumā vīna no manus jau aplū,
 rotām mīlestības-, mīlēbas zingem. No „prece, baš”
 un „lustešānās” zingem vīzvairek bijušās eecenstas
 un vel bagadim dzird veltām dzedam: „Brāli, kad
 tās rozes zēd, Lai mēs puškus karsam” un „Es pal,
 dees Deevam preecajōs (Kā beins par pīraqu)”.
 Ar „kāzu zingem” — kā to jau vīna preekšvardoš
 dzirdējam — Stenders gribējis apkarot un iskaust
 Latvju apdzēdasānās dzesmas, kā tās Latv. kāzās
 parastās un etāv jo tuvā sakarā ar kāzu evašām.
 Tavis valda ^{gan} šīs zingts laukās humors; tomēr nav
 lēdzams, ka nav arī veizām lūt, loti rupjās.
 Tas kād un kas cemesls, kadēl tās Stenderam ne,

patikūšas un tas pret tām ustatājs, bet ka sacāt
berni ar visu mazgājamo vannu, ^{vēl} isgaris arā.

Ar „dancu lustem” — kā to arī jau no pāša
dzejmeņa ka precīvardās dabūjam zināt — kas
citas Latviesus skubināt un radināt us dailām,
nevainīgām deijim un notālām rupjo, kaitīgo kraugu
preeku vectā. Tāx visproumak — kā to viņš pats
issacījis — kas gribējis bērnu ar „skolas danci” peel, un
elabīnāt skolās, ka tee atzīdamses dziedātū:

Tur skolā! tur skolā!

Tur mūsu laime zel.

Kad mēs labi macamees,

Tad mums preemus eel.

Caur to tad gājis — kā jau dzirdējam — tik labi, ka
nu bērni, kas preesē tam bija skolu ustatājūši par
mocerlu veetu un ar norādātūm varēem tūp nā,
kuši, kur bijis sevests skolu daners, ar varu lauru,
šees no skolu un caur vīnem arī māju laudis ma,
ejūšees šo danci. Par tam nav nekads brīnumis,
jo Latviesi ir deiju mīlotāji, par kam leceņa vīru
pašu kautrīkās deijas, kā: Daudabūš u. c., kā:

Dui leca dangā, dui dubunā,

Uštubas vidū sasakacejas. Taut. dz.

„Dabas zinges”, kas peelīdrinamas augstām zingem,
odām, augstas gudrības grāmata, eejim „Zinga lustjū”
otrājā daļā sevīšu nodalū. Tās parīstamavās, dabas
zinges” bijūšās: „Ziedu mēnesis” it sevīski, tad „Pauņas

vasaras dziesma' un „Bīšu skola”. Tās turamas par
tām jaunākām šai nodalā. X

Pedīgi dziejiskiem sacerejmēm pievienojas vēl
kada vecā Skēdža grāmata, kas celus 1782. g.
un vēlāk caur jauno Skēdri no jauna iznākuse.
Tās ir „Dama gada vēlēšanas”, kur v. Skēders, „smecelās
pateesība isteica” (Ridendo dicere verum), jo „lai gan
labas mačtas, kā smeceli isskatas, tās tomēr no
pratigām top ceenitas”. Tur kadas nekadas laumas:
vēlēšanas, „vecakeem, brālīti, māsai, zeltēnītei, draugam,
kuņgam un gaspaīai sacerešis vēlē visu labu, bet
„lai tas nel. ktu tk brīnum agri celtes un lauku
pec darba arī pajokates”, „ceenigam mačtajam”,
„debesu vaditajam”, „lai tas tk parlesu nekū,
netū un tūliņ debesi neaizbegtu, kad zemneekū,
no verdu nāo tūliņ parlausgi, lai labak rājot tos
dziejus un laumus usraugts”, „launam kuņgam”,
„lai tas nobeidrot grūtās esānas, priems pagasts
postā ejot”, „pilsatūsekam”, „lai tas zemneekus
godā tuot”, „vagarēm un junkuram”, „lai metot
nost to resno pātagu” u. t. j. p. Kā vēdzam, joci,
gas, gozobrigas, zobgaligas vēlēšanas, bet visas pil,
nas nopēstnas pateesības, kas attecas us tā
launa zemneeku dzīvi un likteni. Arī te Skēders
nostajas kā Labucei parstājais, kas nekavejas grai,
rit nebusānas, it īpaši, kad tās isest no augstuma,
ņem. X

Kritiskas apskats jebAtskats uz Skendersa zingam unreizām.

Ja Skenders arī savā valodā reizām ceļās Latvijā darīnām pēstleņamēes, tā savrīki atbēcētes us deminutīveem, kā: kumelīns, ligavīna, bāris, zēl-
tenste, māmiņa, metrona etc., kā arī drāz ar bēcētes us dāžēem cēteem pr. p. vārdeem no mitoloģijas, kā to jau agrāk vādiju, un arī citādi no tautasdreijas valodas patapinājis vārdus, kā: līga, tautas, zelta-
iātkā, zelta-saulē, zelta-cerība, zēdu-mēnesis, deava-
venite u. t. pr., kād tomēr cāstap atīkāt vīna zingēs vārdus, kas Latvijā darīnām pavīzām ^{jeb pa dāzai} sveīi, kā: (ban-
dīnēks), prīncis, jūnkurs, lūstes, kautu-springes,
zinges, marķts-trallīnēks etc. Bes tam Skenders nav savās zingēs t. k. loti pēkopis trochaisko un daktailīko dīzānos, kā tā Latv. valodai pēe, krīt, bet visvārtāk ^{ar lelu īvēstlāz} cētojis kas Latv. valodai sveš, jebū ne vīrai nepazīstamo, bet arī reizām sateksa, mo jāmbriko metronu. Jau tēsa, Skenders panti, nōs dādzkāst saslopama zēlji skatīšana - tā sauk. tās syllabisms - , ne-cēverojot pēe tam accentua-
ciju un kas cēved tā kād īo kludu Latv. laicīgajā jē dārtē literatūrā, kā tā no paīa sākuma cēves, sūses garīgajā rakstneestā un tā vel līdž īai dēe, nai tā vēnā kā otrā parādas un nav no tēm vel pavīsam pārita. Teorijā - kādā savas gramat. kas nodalā par poīziju - Skenders jau atīst īo pro. zodijas nepāvēzību, bet praktiski kas īo līkumu

tācu pārskapis. Leļakās nēdas un maldības skenders
 zingēs ir nepareizā prozadija un daļēnā rupjā,
 pat, prastā valoda. Tās atkēcotces us prozadiju,
 mums jāceks verā, ka skenders tās nepareizību pa,
 jēms no Vācesem, pē īem ka atkal cevesures
 caur Franču espaidu; jo Franču metiskā, caur
 Franču valodas īpašību - caur akcentu us beida,
 mās zilbas - usspēsts valda jau aprimekars syl,
 labvums ^{vevncāpja} jēb rīļu skatīšana. Tomer skenders īmī
 zina grescojis dentz marak, nekā vīri vīna pēkst
 gājeji un tuvace pēnāceji. Skatotces us vīna nēzām
 prastā valodm, nedrīkstam arsmist, ka tas tā ari
 dzeemās, kā vīrōs savōs estōs rakstōs vīpīrums
 pēc tam ceutces, ka nēvglītotee rētas laudis tō vārdm
 saprast. Caur tam kas tad nāc, ka kas nav ar īkveis
 īvairījēes no rupjākem vārdem un īstāceemem,
 labi zinādams, ka ka ^{laika} laicītajem tēc nēmar ceis,
 klauzīcees rupji vaj grasti, bet bus tūpīrēti sapro,
 samasi. Tā kad daži vārdi, kas mums tagad leskās
 but rupji, kolark bija pīlurģi savā vektā. Skenders
 zingēs apgrēcōt, nedrīkstam mērot ar mūs dēnu
 mīrausku, bet mums jāatceļas garā atpaccal vīna
 laurā. Tad kīk spēsim pāvērsi atsit vīna zingto,
 specīgo valodnēka garu un gāivāsi ēvārdzīt vīna
 leslās dzejnēka dāvānas, ka kas kolark jau spējis
 rāzot tadus dābus, sacēst tadas „zingēs” - mīzās
 zvaidītas dzeemās. Tad labaki saprātīsem un ar,

3) Tū vīna marak
 cepmī
 kan namanat apveģe
 ar sarkanbaltu dūmā
 kīle
 un vārdīdams sūm gje

1) Kā pr. p. Jādrīkara vārdē līgavīna aprast. ta: Tū bija vārdzīmī sarkanbaltis
 2) Vēsem mes kopī dāncōjēms,
 Tā bija lūstas dēna,
 īkēs tēzējam līdz vācāsam
 Pēc mēdus un pēc pēma.
 3) Un acis rūģlōvā,
 Tās angumōnē bij smūdrī staltē
 Un vīnas vōta glīzā.

haldināsim ta vādas un maldības.

Kā jau teikts, Skenders ringes gan originali, gan tulkojumi, jeb pareizrāci pārveidojumi - lokalizē, jumi, kas grūti isīstājami no originaliem kārtel, ka droņņeks nav tos pat ^{visus} aprīņņis, kas darīts tik „Zingu lustju” otrajā daļā. Skenders jo veikli pārsta, dijis svešu zemju gara stadiņus latvešu zemē, padarīdams tos patīkamus Latv. gaumei. Aprīņņe, to originalu - kā jau teikts - 11, nekāitot līdz „kāzu ringes” un „dāņču lustes”, kas iras originali. Turklāt vel leņās būt originali kādas 7 ringes „Zingu lustju” pirmajā daļā. Tā ka originali neko neisīstājis no tulkojumeem, tad ne-esam us šo stas, jebu nekādu sevīku nerīku gēerūši. Pau teikts, ka Skenders tulkojis Broekes, Skanderu, Gellertu u. c. tāla ka Vāļu rakstneecus, kas tagad gan ar, mirsti, bet kamēr - kā pārleesinājamees - ceņņģi, ka tos arī tagad lasa, ja nu ne tā mīlo un ceņņi, kā kolārķ, kād vel nebijā labāku.

g.) Pasakas un stasti.

„Pasakas un stasti” ir karsni tee, ar kam Skenders Latv. laicīgo rakstneecību usācis, grī bodams latvešus „peclabinat”, „gudras maēbas zindē” respest. Tā ir pate pirmā grāmata, kas Skendram no arseemem pārnāku, sam tulīu tapa itdota jēlgavā 1766. g. Tavs mīļus latvešus neisīstādams, kas to ~~serakstijis~~ arsamē būdams to serakstijis valas brīcīs ar daudē darbošā,

nos „Latvešu teiktai no prata c. lašānu un gudrēnu padomēni”, lai šee līdzību gudrās mācības sevā galvā varētu paturēt; jo tādā mācībā, ko jānūs cīl, vērš ^{kā} kādā bīdē nēdrok, letak sepevītočas pratā un selīpot sirdi, nekā tādā, kas desmit vērš sacīta vārdeem ~~caupa~~ veenu ausi se. jōk, par otru isejōk.

Parakām un stastēnu beigās islīkatas tō mācības, lai lasitajs tās vezglau apķertu, saprastu un paturētu.

Tapee lasot pasakas un stastus, vīvvarrak jārauga, kees no tū sekošā pasleptām mācībām un jāleekot tās vēdā; tad veentesigajis lasitajs stapīōk, jo deenas gadības taptu un sevā pratā ar Deeva palīgu augstīn pee. augstī. — Parakas bes mācībām esot kā smuks bet akls zirgs; stastī bes mācībām, kā skunstīga snīkora beedvēseles, ^{mānnekeni (mannegorins)} kas gan leekas kā cīlveki esam, bet kam tācu nav dvasās. Javas pasakas un stastus štenders sacerejis pee Vācu pasakneera hellesta parangeem un raksteem, ne bet nē tos štīkai tā štīnī parcelandis, bet svaba, ^(kā Lafontens dzene u.c. fabulis) di apstrādādams, Latvešu dīvei piemērodams un dāvīns gabalus, pr. p., miklas un „par lašām jōb blēnu šīcībām”, no sevis peelīkdams klak, lai „Latveši no pratu apdomatu un, tā sakot, rokām grabtu, ka tadas leekas štīcības nekīn, kas vīru cīlvektu apkaunē.” Otrā pavairotā un pārleho, tā isdevumā, kas isnīca štenders leksīkōna gadā, 1789, no 383 lapu pusem, kas pevisam 80 pasakas

un 69 stasti un bergās daļās Skendera pašā, miclas
 un nodala par „blenu kērbām”. Šī grāmata sarak,
 stāta tik veegli saprotami, esu veen iespējams.
 Tani ceveetotās maerbas, gan cildona gudribu, gan
 apsneej mūlvi, gan skubstus us paccecthu, gan at,
 baida no pārgalvības, gan norāj Dzeveju, gan us,
 kaic sācthu un dod vel citus teem lidzignos padomus.
 Pate valoda itī latviska, slidz ar visām rupjībām
 (no laivju mutes noklausīta), us kurām atduņamces
 sevīšņi dandz maerbas. Bes tam valodai pārmetama
 nepareizā - Vācu valodas - vardu karstība. Pie Lat,
 veesēm, pasakas un stasti” somantaja jo leelu pie,
 norānu, leelaku nekā visā citā Skendera raksti,
 pat varbut „Zingu lūstes” veijimot. Par vīnām - pa,
 sakām un stastēm - bij” esā, Kitauer Zeitung ā
 no 12. februare 1789 lasams, ka Skenders Lato. valoda
 un kantu iskopdams taisot epochi („группа мурей”)
 un ipai no arzemnekiem, peemunas zini” esot is,
 pelnījes, caus savām pasakām kas lidzinokees
Vācu un Franču pasaknekiem Gelleram un La,
fontainem; ^{no} bergās peeminets, ka dveku mūit,
neesem un spolmeistareem par tam rūpetees, ka
 laudz paši lasitu varrak katu derīgu rakstu. Pie
 leelu un mazu - laivju prata un zaprašanas ca,
 ceveka, šī grāmata jau kolavk pašam rakstneekam
 senesuse „Latvešu Gellerā” vardu un pelnīkuse lidz
 iobaldeen par Lato. kantas luteristi. Pa vasaru -

ganās, pa zemu — vakarās pēc vakara, mas dzirdam
vel Skendera pasakas, minas un stastus." Cf. K.V. p. 70.

3. Zinātniski raksti.

Skendera zinātniskās rakstās raudzīts noīkst
divi zinātniskās no populāri zinātniskām (cf. Pava,
saru Jāņa Latv. rakstniec. vēsturi). Pēc pirmajam
pieskaitīti tad Skendera divi leele valodniecīge dar-
bi, kā: Latv. gramatika un vārdnīca. Bet arī tie nav
tik visai zinātniskām nolūkam kā viņu varat prakti-
kiskai vajadzībai sastatīti. Var gan rakstus pēc
tam leelotās metodes divi zinātniskās un popu-
larās jeb praktiskās noīkst. Tāc Skendera laiku
tik tal vel nebija, ka pr. p. gramatisku nolaiķ lūtu
varēt savarstīt pēc divi zinātniskās, varvārdg,
matisko isledzējas metodes, kada ka nodās tikai
ar salīdzināmās valodniecības iscelšanās. Pēc ten,
dera sastopam ^{kā kat} gan tikai praktiski, populāri
zinātniski raksti.

Arzomē, Braunsvērgā budams „ar visiem skolā
darbeem un pretniecīgu nedarbeem”, kas bija pār-
varami, Skendera tonus bija spējis pietapt pēc
darba, kas visptomā galā laipriaktu dzimtenei
par labu. Tur kas, proti, pabardā savu Latv. gra-
matiku un lika to arī turpat leelkunga bāruun
namā respect rakstās ar sevišķi pēersī tam
leelkam būteem. Pi, Neue vollstāndigere Lett.
Grammatic“ isnāca Braunsvērgā 1761 us 220 lapu

pusēm ar divi pielikumiem. Tās nodalās tur
 pārrunāts par ortogrāfiju, etymologiju, sintaksi,
diakontu, idiotismu un poēziju. Pirmajā pie-
 likumā ieviesta īsa vārduca ar sakarīgu var-
 dēnu un dažānu mišlām, otrajā kādas dzesmes.
 Otru reizi to izdeva 1783. Šķēdors pats šoreiz būdams
 Hamburgā rakstīja tai proekšovardus un dedificēja
 šo grāmatu Kurzemes muizniecībai, kurās rokās at-
 rodoties Latv. Lektens un kurai jāsaņemas us tām,
 ka tās apskāņēki, pēfjondamies labākās tirkumās,
 no laba prāta darītu to, kas tam citādi spēstam
 jadarot. Šis viņa darbs neesot vrs nelatvā radies, ^{audzīs}
 kadās mēnesās, bet caur Adolphi gramatisku pamu.
 dīnats latvā cēnāces ilgās gadās, no maistaja ama,
^{Lindē} ~~tas~~ cesakot līdz šim. Pēdīgi tas vēlas, ka Latv. drauc,
 ūn gani maistos no šīs grāmatas labāki apskopt
 Latv. Lianu, atrast drošāku ceļu uz Latv. virdim,
 caur kam tam rastos vairak īsta proesa savā amatā.
 Sebīn Šķēdors pats rakās tirk pabeiktis Adolphi us,
sākumu, komer tas usskatams mātrak par macēklē,
 bet vairak nesēi par maistaju. Atstāms un teicams ūen,
 dera gramatikas bagatīgars un relatīvi pilnīgais
 saturs un praktiski popularars, garšars istrada,
 jims. Tani ne vēr apširīgaki, garšaki un plāšaki
 isskaidroti tee valodas likumi, kas jān aridzau
 agraki eiteem Latv. gramatikom bija paristami,
 ne, arī pavisam jaumi sverojumi un ispētjumi

un veselas jaunās nādas par Latv. valodas radniecību
ar Slāvu un Līšu valodu, par Latv. valodas savadi-
bām - idiotismu un isloksnēm. Tur sa usejam
 pat leetas, kas ^{isti} ieņemas pāri par gramatikas
roberžām un usdevumcēm; tas tās cecevat ceceva
par Skendera daudzpusīgo garu un citu pamatīgi
tas separāces ar Latv. sautu un tās gara mantām:
Catalogus proverbiorum, tad miscelas, mitologija,
kantas dziesumu, da. un krajum. un pedigi Latv.
poistika līdā ar datācēm Skendera patā dzījoju.
meem. Teesa gan, ⁱⁱ gramatika sarakst. la arzemneeku
un citu Vācēšu vajād. bai, košēm nācas mac. tas
pa laboriski, tak tam tāt spriegts dz. vs gar,
kas gadu desmitēm arst. dzes savam laiskam
preensā un paredz Latv. nākamā garīgo vajād. bū.
 Skendera gramatikas otrā isdevums ir gandrīz par
 no lapu pusēm beetraks par pirmo, jebū 170 lapu
 pušu beetrā Latv. - Vācu vārdnīca, kurā pirmajam
 isdevumam bija klat, un šim otrajam atlasīta košt.

Savās vecumā deenās Skenders bija vel tik jaunus
 un spriegts garā, ka tas tad sarekstīja ne veen
 „zingu lustji” otro dalu, bet tai pašā laikā, 1789. g.,
 isdeva Jēlgavā pēe Steffenhagena savu leelako un
 slavenako darbu, proti, savu vārdnīcu, „Lettsches
Lexicon in zween Theilen”, divi dalās, parviam us
 vairak kā 1000 lapu pusēm. Tur un bija vrs tas,
 ko Skenders cauru mūžu Latv. vārdū druvā makslojis,

1) Cf. ori. Biel. Lett. Spr. I. 22. l. p. un manu Zūr Juffluffen tur Lett. Jovrunmentik.
 Drvpat 1878.

un salasijis, sabrats un savants, kā zassot, veenā
pajumtē. Vācu-Latv. daļa ar 773, Latv.-Vācu ar 404
lapu pusem, kopā 1177 lapu puses.

Šau sen laikus Skenders bija pēc šas strādajis,
menlādams, lasīdams, krādams un vēlīdams. Ten,
dava draugt, jau piemēnka ^{ib} beestās pādomeņees
(Gustrozath) Tēcs Jelgavā, bija palidzigs, pēcdabūt
leelkunga ^(Pēteris) un mušūneestbu pēc šis grāmatas ap-
gādes. 1786.g. 30 septembri nospreca (us Tēcs un v.
Hlovena rūpēraus) Kurzemes saeima (Landtag); Joda,
jānam un augstceemītam Skenderam kop peestīrti
1000 dālderu, lai šas varētu saun derīgo vārdu-grā,
matu lūct raustās espeest, par rimi, cik loti šēs,
Kurzemes valdība, viņa maektus darbus un pūli,
nos znam ceemī, ko šas par rapelnījes par
labu vīrai šēvu zemei. Veenu trešdalu dāva leels,
kungs, divi trešdālas mušūneestbu. Par tam tad
Skenders arī saun vādnicu, kād ta pēc šim gādēem
šapa pabeigta, ^{veltojus} dedificējis Kurz. leelkunga Pēterim,
valdībai un vīrai mušūneestbu. Ar drīli arzjēmbu
arī šas pateikas vīraim par šo palidzību, ko šec
peestīruši un nerim savā nomā veemā neko citu
vīrs zemes vēleest, kā vīru vīru kopīgai gādībai
par labu vīrai šēvu zemei novēlet savu no švōd
mīlība ^{Latv.} šautu, kas šapat kā cetas radīta pēc Deeva
zīmja, kārot kāro pēc švōd un prata apgaismētas,
kas notura vīru zemi, bet kas līdz šim tik brīnam

vel palasta, gan savā akrišānā, gan tisumās un
divēs ecešās. Turpat Stenders ar vāda kalak, ka
 vispirms vajāgot separiteles ar Latv. vecām ecešām,
ispitīt vāru ar vepcedumus, ismanit vāru dvēseles
darvi un tad raudrit beim eedestit stak drakus
nojēgumus, labaku stakumun un ceusānos un caur
tam pacelt vāru kautu us angstaku isglītības pacāpi.
 Bet lai to spētū panāct, jāprotot peetcekoši
Latv. valodu, peē kam līdz ar satiksni ar Latvee,
šim esot neprecešāma gramatika un vardnīca. X

Tur pat zīmīgi un dedzīgi Stenders tur issakas:
tas esot gribējis, sekams no šīs pasaulēs īstrotēs,
savā Latv. darbā padarīt vel to vajādīgāko, proti,
sastatīt krēetnu, usticēgu, erik spējams pilnīgu
vardnīcu, kas ne trū veēn ^{darvū} macstājēam, keesas,
nungēam, dastpēcēam, bet ir zemkopjēam un dabas:
pētītājēam varētū līdzēt. Vīnā dvēsele līgsnojātes,
ka tas panācis savū zīdīvēlāšanos un spalnu peē
malas līdzāms tas teic deeva žēlastību, kas tam
vecūmā devuse spēku, peēcēdēt, ka šīs darbs
espeests un ludē to pašu žēlīgo deevu, lai tas
Latv. beimū apzāismības darbu vestū žēlīgi galā.

Tinams, pirmos eksemplārus no isnācūšās,
ceverojamās grāmatas Stenders salin nosūtīja
valdības locekļēam kā arī draugam Tečām. Pis-kā citi-
no cirds pateikdamses, abstraktijā Stendoram 2. dec.
1789 tiri pravecšā vardus: Dūnu vardū varētū trū

tad no Kurzemeskām un Latvīšiem tīk ar mīļību,
 kad (kad valsts pārgrozīšanās) tādā valstīrevolūcija
 izbūvēs, cāne no vīra Latv. valoda nākamām ciltīm
 iznīktu un izputētu no zemes virsma. Bet precīs tam
 vajadzētu parēt kādam gadu likstotum, un kād arī
 valoda pate iznīktu, vīras grāmataš tonet vel dīvotu.
Skendera vārds un līdž ar tā vārdu Kurzemes vīrs ne,
mīrs nekād laudis un pēc gadu sindancem pēnācēji
mani apskaudis, ka man lārmē bijuš reizā un kopā
dīvot ar šo godājamo laurū šēvu un lārnigo šautas
apgaršmotāju.

Tā tad šī tā saucamā, Kurzemes vārdnīca Skendera
 darbam un vārdam īsti ušķūse kroni, kas vel nav
 savītis līdž mūsu dēnām. No Skendera draugi šolaiķ
 daudzinaja no Skendera vārda neapstrādātās, kas teesām
 pēpildījies un daudzinaus vel tagad. Vīrs pirms aprādīto
 pilsīm angli senācās pēc Skendera pašā. Latv. valodu
 zinātniski pētīdams un apstrādādams, kas vīnigi
 varojā sasniegt šadu pilsību kā praktiskā lesto.
 iānā, kadu atrodam vīra Latv. vārdotās. Bet šī grā,
 mata celne arī nevišķam pēnīnū Kurzemes tā laika
valdības vīrcam, lelkungam un mīnīnēcēem, kas ar
 devīgu roku palīdzējuši pēc šī darba, ko pašū zemes
 berus pašū zemes laudim par labu castrādājis ar savu
 galvu. Skendera gramatikas un vārdnīcas darbi dēvējuši
 ciltīm ciltīm un audrū audrēm precīs tam, ko tas pats
 vārdnīcas precīs vārdās karsti vēlejes: Latv. lautas

„dvēseles un vārds celus usmācēt”, to spēcēdumus un
 aispēcēdumus isklaušinat, „vīna vecu vecās savāšas
 pasūt”, „vīnem skaidrākus nojāgumus, labākas domas,
 kreitnākas cēnsānās sepolet”, un tadā vārda vīru Latv.
 pantu celš us angļstācu gara un isglītības - attīstības
 limoni, vest pee garīgas un laicīgas labklājības par
 svētību vīrai dzīvīšanai. ~~X~~ Tēc darbi bijā Kēndaram pašam
 nodrejuši, leclo gramatu pulcu savastot un Latv. rakst.
 neērtu no jauna nodētinot, caur ēsam darbeem tas
 pamudrējā nākamās pa-audzes, esāclo darbu tālāk
 ropt Latv. valodas zināšanā. Kēndara valodas pūloni
 vīstīm vel leclī dorejuši Latv. valodniec. bāi: ^{Flasēlburga gramatika un lek. Rozentārgora pētījā} Prīclensterna
Latv. sprache un gramatika, Ulmāna - Brasches leksikoni
 nav arī vīemīge, kņācām Kēndara tā savot pedas ēvcl. 4.
 Ko pirmāis Latv. literatūras vēsturnēcs, Dr. Līnnes,
 mans spēcēž par Kēndara nopelneem Latv. valodas
 un literatūras laucā, jān agrāk dzīvdējēn: „Caur G. F.
 Kēndaru Latv. rakstu valoda dabujā sevī īpašo eslumu
 un sparū, un slēva un tīcāi dzejnēcēem un cīcēem
 rakstnēcēem īstī dēvīge” - ~~X~~ Un Prīclensterns spēcēž:
 „Ar vēcō Kēndaru esācās parvām jauns laicmets gan
 Latv. rakstnēcības, gan vīnu attīstības (kultūras) vēsturē,
 gan arī Latv. gramatikas vēsturē”. Kēndara leclā 4 garš,
 ar Latv. valodas un tāntas garū celārdāncēs, to us vīdām
 pusem dzīvi ismeklēdamus un vradāms par to sev
 bagātas zināš, zinājī īpašūs līkumus usēt un us,
 celš, kur senāk tīc dāvūs vīkus pēdīmājūmus spējā dot.”

Atskaitot šos divi ceļos darbus, Skandors Vācu
valodā esarakstijā vel daudz cita zinātnisku darbū
un aperejumu, kas neizņemjas zovīši no Latviešu
 un tautiņ, mums šē gan no mazaka vāra, kas,
 kas cenšamies Skandora darbu pārskatu sastā,
 tik it pilnīgu, nevaram vī it parvaram pē malas
 atskat. Arnesim to starpā tikai tos ceļojamākos,
 kā: ^{1. g. p. r. m. s.} Gatvorkan ību in Lavateroffen Anschriftan in der Fröig,
Kait. Iselavstais Sveices teologs Lavaters, vīrs ar dzīlām
jūsānas spēkēm, zovīnīgu tiektu un dzējnēska dava,
nām, bet kas brīžem bē mēra plūda pāri, kļuva
 ēg gādus vēs budams paristams ar savu pirmo grā,
matīnu, Anschriftan in der Fröigkrit (Prēdres mūzīkē)
 1769. g., kurš sava larka netīrbai pretim, ar šo
 laicītu nobērtokces vīrs, nemirstot, — jēnās zovīdis un
 domas pacelt no korstīgas tiektas ceļtu un nāka,
 mītu mūzīkē. Pūlcs lasīja šo grāmatīnu un Skandīnu
 tā kā patīka, ka tas nojēnās to arī Latviešu pa,
 gādāt — pārtarīt. Pē kada gada kad isnāca šis grā,
 matīnas otra daļa. von Bolšovings, kas šo bijē lasījis,
 skubīnāja Skandoru, to (kritīzē) apspēcēt. Tā kad
 radas 1771. g. Skandora jau minētās Vācu raksts:
Gatvorkan — — . Tam motto: „Pārbandēt tos garus!”
 Skandors apspēcēda Lavatera otro grāmatīnu. Spēcēdums
 ir stingrs, baogs un ass. Tas (se. št.), „vīzēlo asarām”
 pirmās grāmatīnas sacēstāju, ka tas ar savu otru
 rakstu parvaram tā noklīdis no cēla, ecēldams

„patiesības” vēstā savus „isdomajumus” un to, ko zvēce
 raksti vāda „līdzība” (no nākamā mūža) jēmdams burtiski,
 „vārdu pa vārdu”. Lavaters savā slavas dziesmā (mūvētā
 rakstā) pr. p. apdzied mūžīgās dzīvošanas laimi ar
 šādām līdzībām: „Zj laika palmas tūņpud daltam -- (of. K.K. p. 72 u. 73.)

Skenderam nu visvairāk nepatīk šis: aplaimās līdzī;
bas un bes apdoma issacīte spredumi par vīnu pa,
 sauli, kā sakot bes mīra jokošanās ar mētasšanās
 ar skatīšiem, mūžīgi leleem, „mūžīgi mazeem,
 ar sīnīšiem lūkstošiem zvargīšiem un pasaulē, kurās
 oens pats cilvēks radot, vadot, ar dedzīnot un - is,
miernot, kur veenes neceļas adatiņas galā neviskai,
 tami centiljoni garšmas stāru laistīšoties, kā ka
 pas zobodams issauc: Her skarēt Tim mūd Witz

Suf Herru Lavaters Nadelspitz!

un usaicina, pa garšu celot” no Lavatera paradīzi.
 Bergās kas vīras Lavatera aplaimības tepat aplaimi
 atraida, sacīdams, ja vīnā saulē vīrs tā' būšot, kā
 Lavaters macijis, tad nepaēlūšot vairs Deavu, bet
 Lavateru, tad negribēšot valām lapt no launa, bet
 no Lavatera. Tadu savu skatīšiem Skenders pats at,
 Fasno, sacīdams, kas notiekot Deavam par godu un
 Anvaram pas laba: - Ar vārdu, kā Skenders jō žvi
 apkarojā slavenā Vācu teologa aplamos un mēz pa,
 matotos spredamus par vīnas saules drīvi.

Us tam rakstrijā Lavaters Skenderam vēstulī' no
 Cūriches, 9. jūnijā 1771. Tas esot Skendera, domas' lasijis,

negribot ar to peletēcs. Tas tik kundot Skendron apdo-
 mat, arig tas savas „domas” (Gutbrunau) mūsu vīru kunga
 un meistara Devas Kristus varda utrakotijis, vaj tas
 varot Deeva preecā aplēcemat, ka esot zaru rakstu
 Devas Kristus ~~un~~ len bas un mīlestības garā rakotijis.
 Tas negribot to vis zēvā dēl, bet Skendera dēl zināt.
 Tikai aris mīlestības un ežēlošanās tas leekot Skenderam
 dūskū apdomatēcs. Tas negribot ispreest, vaj šis (ti. š.)
 no tīrās pateesības mīlestības to jēmes apvainot
 un peesmeest, tās evarigakās veetas ta rakstā un ta
 domu pamatus apregdams. Devas pats to isēkītjot.
 Tam tik esot gaudēi zēl, ka Skenders ne esot no pašā
 rakstā nopratīs, ka tam (Lavateram) ne pratā nenākot,
 Deeva gadu arkāot. Tas grībot vīru pamest pec Deeva
 pratā un Deevu lūgt, lai Tas Skenderam eedota mīlesti-
 bas un len bas garu. Skendera „domas” tas grībot lenā
 garā lasit cauri un no tām macētes. Lai Deavs abem
 palidzot. Lai Skenders pas vīru kundot Deevu, vīnš
 pas šo lūgēot un lai šis parbūkojot, vaj varot eava
 rakstu (Gutbrunau) nel labā pratā Deeva preecā ap-
 skatit. Vīnš šo aptkampjot, šim vīru labu no zīnš
 novēledams.

Mo šo Lavatera vestuli, kur tiklab krīstīga pa-
zemība, kā unkrīstīga garīga augstprātība ismanama,
 Skenders ab^{gandrīz} lodeja, tik pec kada gadā, 3. martā 1772.
 Tas eava, tas domājot, ka pienākotēcs patees un iplabit
 un teem, kas no tās noklīduši, celu parādīt. Deeva

preeksā vīnu atkarsojot tas, kas tikai pateesību
 gotē un mīlo. Apdomīgi lasītāji esot ar to vīnu
 pretis (kā katš eeks, Drāff. Bibliothek XI. 1 nekstijis)
 un kas Kungs Derus Kristus arī erot tā' darījis (pee
 pateesības), no Deeva nema isdīdams pārdevejis un
 nandas mījejus. (Pāna ev. 2, 14-17). Nekur ne esot nepee,
 klajīgā veidā sverīgās leetas apsedris, tik naidzīgis
 peerādīt, ka vīna (Lav.) pamati' kas pamateem esot
 un pee kōdeem lēmumēm varot ar vīna (Lav.) ap;
 lamām līdzībām noklūt, kādas dāmas no tām varot
 iscelties. Ja Lavateerām leekotces, ka kas esot padaudz
 arskārts, tad lai' islasot tik vel' to „slavas dzeesmu”.¹⁾
 Tas ne esot Lav. pretineeks, bet Draugs, kas esot to
 arstāvejis pret katu, kas jēmes kerkt, ka Lavateers,
 grēdams ar katām aplamām līdzībām tieleu arstā,
 vet, to pee pateesības sajan^{est}āsot. Tas ceenijot Lav.
 dāvanas un nopelnus un ka pača grāmātinās pirmo
 daļu, ko arī latviski pastulkojis,²⁾ kas grēkot to
 tik us istā cēla usvest, kur ka (Lav.) gotē, kas ceen
 vīnu (St.) apmacees, jo skatīrak atspideēt. — Lava,
 tera pirmo grāmātinu serandzidams kas esot preecat
 preecājies un preeksā ka Deevu ludzis vēledamees, kaut
 jel kas varrak us pateesību preeksā apgaismotā' prata
 lūkotu, nekā us tam, ko pašām repātikas sacotē, ee,
domātees un isdomat. — Pie tās pašās vēlēšanās kas
 ir tagad palceesot. Lai Lavateers savas augstas dāvanas
 tik pareizi leetojot, tad vīna (St.) dzeesle preecāotees

1) Kuru mēs jau parīstām.

2) Ja ka „Lietas gudrības grāmātinā”, ko jau pee Stendera gar. rakstiem aplūkojām.

un par to no vīds Deovu lugiēt un pats vīns bes
 viltus pēdēresēt pee ka draugeem. — Bergās Stenders
 lutz savu par 27 gadem jaunaku draugu us apusthela
 vārdeem arbrādīdams: „Heveena acs nav redzejis a. t. p.;
 lai tas savu uguai tik boivunum pilnās leesmās ne,
 rakustu, bet lai ka rāmji degtu, epidedama un sil,
 didama un apkampj to ar kaisnu soti.“

Ōimū pee šis polemikas ilgaki kavejees tamlēl,
 ka šī Stendersa satiksšanās ar Lavateru, sava laika
 slavenako teologu, jo ceverojamā un tad gribēdams
 rādīt divu katu slavenu un teicamu vīru spēkosā,
 nos. gan te sateekas dzivojis vīrs (57 g. vee) ar 30
 gadis veeu jauneklī; tamlēl tas drīkst ovi šo pa,
 macit un pāsmacit. Tas jau šē pee jauneklā un
 vīra parādījas abu dabu dažādība. Lavaters ir velak,
 vīrā un slavā nācis, nespeja savu „siguns leesmu“
 saturet rāmu un Stenders, sava mūža galā par tām
 pašām leesām rakstīdams tik pat rāmji, rakstīja
 ar pratu un preešō prata, kā savu atbildi Lava,
 teram, lai gan ir vīra dabā jūšanas leesma bri,
 zām šur kur pašaudrijās. Šbi bij ceverojami Deeva
 vārda macītaji.

Lavateram rakstīdams, Stenders bija pominējis
 kadu Nācu rakstu, kas tam esot jau gatavs un kas
 drīz isnāksōt. Tas bija vīra „Abufopit tux Ralsy, von
raitno tux Vuglerūbun tux Frigij, pax ūnt kottūov,
lypnu“, kas 1772. g. pīrmo reiz isnāca ar spūtē, divi

1) Tā Lavatera vārdle kā šī Stendersa atbilde atrodas Jēlgavas
 muzeuma bibliotekā, pee Stendersa rakstheem.

daļās no kadam 472 lapu pusēm. Tas Skenders leela,
kaš un svarīgākais teologijas raksts. Tā kā patē,
 šī ar stāvēdams, pats kas tur aplēce, nājis savu 4;
 c. 10. Šī grāmata itī rāda Skendera teologijas stāvokli.
 Grāmatas preksīvardās sacīts, kā tā cēluses. Arzēmēs
 dzīvojot Skenderu gadījies satikties ar kādu smalski
 mācītu, gadu ministri, kas pēc Valkarē ^{parānēšana} ~~vēlēt~~ ^{šme,}
 jās pēc reliģijū un ticības lietām. Bet šo kas esot
 savu ar stāvēšanas rakstu sarakstījis un to dažēlu
 draugēnu rādījis. Tē skubinājūi, to liet es pēst im tā
 pēnācuse pēc pirmās daļas pret, neticīgēnu, otrā,
 garēnu (Svāigj. par) otra daļa vlat pret, naturalistēnu.
 Skenders kas tā isījis: Brīvgarī, „neticīgē” jeb dersti,
 arī tā saucamē stiprē garī, esot tē, kas pavīdam at,
 šījot Devu nost no pasaules, ka Tas tik arpus pa,
 saules esot, ne vīr pašā pasaulē, gar kuru Tas ne,
 lezotēes ne znet, kā pulstentēisitājs, kas pulstotoni
 sarījojis un isīlēis, lai eēt, „naturalisti” esot tē, kas
 sajaucot Devu ar dabu (natura); Devs esot patē daba,
 daba pats Devs. Vini ^{dāyfi} atmetot jēbku un ticību un Deva
 gādību, tēpē ka Devs atīkēies no pasaules un cēl,
 neem nost; šē - naturalisti - tūotēes gan pēc ticības,
 bet pēc tadas no dabas cēdzimūšas, pēc prāta sapro-
 tamas, ne vīr pēc kristīgās ticības, kas cam īpašu
 Deva tēlastību parādījis cilvēkōs un ne esot vīr ne,
 nada pērādama filozofjās pateerība, bet Deva gara
 spēks, kas svetis dara vīrus, kas Tam tie. Kristus

Šī anglu un franču dēsti un brīvgarī

taicis: kaacit un sludnabal! ne vrs: peerādeet!

Viss' rakstā valda Skendera gara žirgkēla un spē,
 eska. Nomanā, ka vrsam tā leeta, ko arētā, ir vrs
 leeta. Tās arī gan šie, ka vrsā neticēta un bešdesvā
 nākuse no jāmno lauru mac. bām, kas ir kūtremē
 rākot evesētes, un ka vrsas jūkas celutās no jau,
 nās filozofijas; tak varnigi pē tam ne. esot pāsī
 filozofijas mēstari, Leibnits un Wolfs, bet šo ap,
 lance macēli, kas bes apdona sajaucot teologiju
 ar filozofiju.

Caus šo rakstu kapa Skendera vards ir arzēmēs
 vairak paristams. Kažalauču avīze, Galafota Zorkūng
 to uskeica par nodoligu, kas datot dautz pārdomat.
 Kad berlīnētis - barons Thierschens - caus kadu bro,
 iuru mudnaja, lai katos lasot ^{io} Skendera grāmatu;
 tas znot dautz, kas caus to atgriezūšes un kadu
 draugs tam srosnigi pateices, ka tam ceteris šo grā,
 matu; no debas ticības kas esot atkal un atgreesis
 pē vestīgās ticības. - Citi rakstijūāi Skenderam pa
 iām, kāgodami vel suvatas zinas dāzās leetās; citi
 atkal pat no talenes braukūsi, ar to ceparsitees
 un isonnatees par tā, noslepumeeni. Še, noslepumi;
 ar kusem Skenders causu mūžu kaut eik nodarbojies,
 lika dāzēm domat, ka raksts par ticības pateesību
 - Huffert un Raligron etc. peederot pē freiman,
 seru grāmatām. Ar vardu, šai garajā rakstā strodam
 Skendera teologijos uskatus veenkopu līdz ar it

racionalisms
 19. gadsimta
 Ispēti

asu polemisku pret neticīģem. —

Pa ar sēem savām zinātniskām darbībām šķen, vers kolārk varēja gātat par Latv. isglītību - attīstību tās aplinšus, tad ar citām savām zinātniskām darbībām kas griešas karsni peļ pašēem Latvēcēem, lai tē mācītos cauc tēem savu pratu citat. Īim nolīkam isredzēta, Augstas gudības grāmata no pa, saules un dabas, ko pirmo reizi Jelgavā un Arspukē peļ Ilinga 1774 cespeda rakstās no 320 lapu pusēm. Pañ no aras noredzams, ko rakstniecē ar šo grāmata gribējis. Proti, pašā isgrieestā bildītē kēvs rāda delam pasaulē un dabas jānkumus, saulei nolēcot. Tad otrā pusē lasami pravēša švārijās vārdi (40, 26): „Pa echeet savas acīs no augšu un skatāit, kas ir šis leetas radījē un isvēd vīru spēku pe pulkā un cauc tos vīrus peļ vārda? Prēcšvārdās isšķaidrōts, ka šim grāmata nebūšot vī eksā, čomi un bābu pasakas, bet leeli Deeva brīnumi, Deevam par godu un Latvēcēem par gāšūnu, lai tē „nepemārotu dāinšoir vellam un ragānām to, kas šivi augsta Deeva darbi, lai tē nāstū peļ „gāšās gudības, atzitu Deevu no vīna darbēem, no pasaulē un dabas, kas cilvēkus celis par dabas kungēem vīrs zemes un mācītos sargātes no „leetas ticības un ekka-devības, lai pašī separītos ar savu, mēsu un eksķēģu būšā, nu un leplu cauc tadu, prata citāšānu peļ laimīgas dzīvošānas. Pirmajā daļā usejam pirmo Latv. dabas

mācību, pirmo matemātisko un politisko ģeografiju
 un vēsturi, pirmo Latv. mācības un lasīšanas grā-
 matu, ko Skenders Latv. laukai pamēdījis kā „Lēvs,
 draugs un Dieva usmudināts mācītājs”, pēc tā ipeka, ko
 Dievs tam devis”. Grāmatai divi daļas, veena prozā,
 otra dzejā. Pirmajā daļā evēlotas kādas 25 uoda-
 las — ne sistematiski sakārtoti — gabali par zemi un
 debesīm, par personu un zibeni, sauli, mēnesi, zvaigzneni,
 par dabas eksistēncēm hniānām un likumiem. Otra-
 jā daļā, preeksijēm aprakstiem pēslcedamās, šos
 kāšu dzejā atēspdamās, atrodas kādas 24 „augstas
 Dzeemas un zinges” no devisības, par gudrību un mū-
zību, par personu un gārū, par ritu un vekosu,
 gan arī kāda par ticības lēstām, ar baznīcas dzeas,
 un mēldūnem. Ar vārdu, odas par Dievu un dabū,
 kurās jau aplūkojam agrak. ^{un} Ne veltīgi bija Skenders
 Latvešiem rakstījis par „augstas gudrības” lēstām.
 Ka Latveši paklausīja vīra saucēnem un pasku,
 brūnem un tā prāta citāšām, kas lēmjams no
 tam, ka jau pēc divi gadeem šo grāmatu bija at-
 reiz ja-espētā. Trešo reiz to izdeva pēc 20 gadeem,
 1796, s. i. vec. Skendera naues gadā, tā dēls, jaunais
 (A. B.) Skenders, cauri lūkotu un pavārōti, kā to nel
 ēdēem atrod laudis. —

Pēhdīgi lai pakavejamcas vel pēc kādas grāmāti-
 ņas, kas islēkas gan ļoti necēiga esam, is gan maza,
 bet kormer veena no svarīgākajām. Tā is pirmā Latv.

1) Tā is, var tēst tādā savādā Enciklopēdija Latv. valēdā.

ābece, ko Skendors pirms reiz isdeva 1782. g. ar 31 lapu
 pasi, ko nosaukums par „ABC un lasīšanas mācību”
 Tik jābrīnās, ka Skendors nebija jau agrāk domājis
 par šādas grāmatas, kas pēc viņa priekš apraksta ir,
 vādījas tik vijai vajadzīga un derīga. Jo tas sūdzas
 par šā laika Latv. mācību tā: „Ko bērnicā māci,
 jā-gāja vējā. Mājās pāterneem nebija, bērni usauga
 kā lopi. Vecaki turēja tik argi pēc Dieva svētumu
 lūgumeem. Kad puisis sevu jēma, nesta pēc viņa
gāja, tad tee spēdas ar ceetu galvu pēc vecām māteem
 divi, trīs nedēļas ilgi, grūti mācītes. Puslīdz isma,
 cijašees streja pēc mācītāja, lai parklauša, pirms
 tee paši sanisoti vardi atdzīva. Un kād mācītājs
 galvu valīdams negribēja piejēmt, tad bija žēlošs,
 nās par ceetu galvu. Bet ceetu sirdi, kas no pagā,
 niskas audzinašanas nāda, ne mīnet nemūnēja.
 Un kād mācītājs tik ko ar mokām piejēma, tad
 turpmāk tee bes prāta isma cete vardi ruda, kamēr
 vārds atkal turcā palūka, kā paprecks. Tūc veseja
 pēc šādēem, kas ne-rodvīi no māxām deenām Deevm
 atrit un bitees, kristīgu dzīvosānu meklet? Ak, kā
 preecigs būtu es, kad šī tumsība vīdus būtu pagā,
 jusi. Bet Deevam žēl vel Augšzemē, virzmes rān
pēc hežimeckēem, danda sētas iraid, kas tik ko šēvi,
nu-reizi prot.”¹⁾ Ja šās lētas tā stāveja, vaj tad un
 nebija agrāk par ābeceem gādāt un tā lauti veiglaki
 pēc lasīšanas pēdabūt, pamatracitēem pamazitēem no

1) Šc. Kristīgas mācības grāmatas pēcešvārds.

veeļakām laestām par grūtākām ejot, nokā caur bee,
 zām grūtām tiebas, grūribas, stastu un zingu grā,
matām? Bet laicis it pirmā lasīšana ne-cesāris
 vis par berneem, bet par usaugušeem. Tā paši par,
 savinājas savas pirmās mācības ne vis lasidami,
 bet noklausidamies pātarās, gan barūicā, gan mājās.
 Par tam tikai, dzesmas un lugšanas jau puslīdz no
 galvas zinādami, jēmas rakstu zīmes ceverot - pirmo
 reiz lasit. Caur tam celās tā saucies grāmatneeki,
 kas jau vīri bija pātarneeki. Tā esace mājās pā,
 kasus un bērnu mācības skaitit un turpmāk arī
 jaunus deevgaldneekus macit un bija tā mac. tajem
 leels palīgs. Caur tam Deeva atzišana sacē ceemōs
 un iētās va. rotēs. „Un gods Deevam” - Stenders bei,
 dot issauces - grāmatneeki plešās. Lai tas zēligs
 Deevs kas varo kā zvargnes par Debers! - Nu šar
 noprotam, kamdēl Stenders ar savu ābeci vīl. nājes.
 Tās gar. tija, līdz berneem lasīšanu jēmas cevārit,
 papcevis mājās, tad jaunecētās skolās, lai bee kaptu
 grāmatneeki, lai mācitos no māzām deevām cevōt
 tās vīzu ^{daugpācās} grāmatas māntas, ko tik vecaki var dot
 berneem: - to vīzu cevedams, skib. un dāms, lūgda,
mees un vēledamies Stenders bija vīras savas grā,
 matas cevasstijis un tāi pašā nolūkā apgādāja arī
 sešu jauno ābeci.

Atskats uz vecā Stendera darbu.

Nu vel isumā atskatotes no šī rakstneeka garu

un darbinu, mums brīnīt jābrīnas par šā milzīgo
 darba spēku un gara daudzpusību. Ko vīrs šis nav
 rakstījis! Ar ko šis nav nodarbojies! Latvešu tirdi
 un protā šis nurtinājis un clajis gan nozīmētās
 puses: caur kreibas maestriem un sietām dzeesmām
no Dievu, caur laicīgām maestriem no pasauli un dabū,
caur pasakām un stāstiem no Latv. pašu Dzīvi; gan
mōdinājis un mōdriņājis gara jāstrās un lūgsmās pu,
res caur, jāunām ringem, ringu lustem no augstakām,
īkstakām jūsmām un smalkakām jūtām; gan vīlēs
 un celis Latv. kautu caur zavēnu zinātņu zvēnu
rakstiem īs pasaulē garu valēt - zinātnes apriņdās!)
 Gan teša, "Kenders lelais gars gājis vairāk augstāmā
un plāšāmā, nekā Dz. Luma un sikuma", tonis, Kenders
ir otro gara mīlētis Latv. vecajā literatūras un kultūras
vesturē un ir lelais par pirmo caur kam, ka ta
leleliem darbiem bij ātrākas un vairāk redzamas sen,
mes, nekā pirma mīlētis darbiem. Pirmais mīlētis,
Glūckis, pārkulnodams bībeli, nodibināja Latv. garīgo
rakstniecību un lika pamatu visai Latv. rakstu valō,
dai, bet no ta darbiem pats Latv. kautu vel mar ko
dabūjā zināt. Otro mīlētis, Kenders, nodibināja Latv.
laicīgo literatūru un pacala Latv. rakstu valōdu no
reiz daudz augstākā līmenī un Latv. kautu sāca caur
vīna pūlīnem pamazit māstēt no īgā gara mēģa.
Tādē šarps abem mīlētēnem šnos sakarō. Do tas gars,
kurā Kenders strādājis un gādājis, ir tas pats Glūckis gars.

+ cf. ebhille
 Kallendische
 sichtung der
 Menschungen

1) Cf. K. K. vec. Kenders.

Skenders raucis atspid ta pate angstā bibeles garma
— ar laicīgos neizjēmot —, jo arī šo kodols ir: devs,
bijs, Archieva dzīve, elvēcu mīlestība. Skenders stāst
tūkaki Latv sirdim, nekā glūckis, tādēļ, ka Skenders
tos labasi pazina un tee Skenderu, nekā tas bijs
ar glūcku. Skenders turklāt pirmais sācis nodināt Latv.
sirdis dzīlakas jūtas, pirmais eldinājis viņu pratu
us angstakām, garīgām leclām, pirmais macējis teem
nevainīgus procekus, — tādēļ tad arī teem peenā,
kas pirmā un leclakā Latv. mīlestība un ceusta.?)

Viņu kopā sajēmot, jau varam no šim ne lido
bendramajam ismellām zinām veen noprast, ka
še mūsu proceciā angli ceenīga, angsta, ceenākušās
gara, patcesi iiglitota angsti apgarismota gara, kas
celā rāmībā lido par saveem ražojumeem, gara,
kā to tikai vel tikai sastopam pee pāris veteem
rakstveceem maziiglitota un maziinātajū Latv.
dreesmīneeku pulkā.

Biogrāfiskas ziņas.

Gotthards, Friedrichs Skenders piedzimis 27. augustā
1714 Lāsn. muižā Augš. Kurzemē, kur ta tēvs bijs
par mac. taju²⁾. Tas gaja kolā¹⁾ ^{loti} islavetā Bavēra skolā
Pubalē, kas sevīku vortu peegreera greeku un La.
tinu valodai, ar ko jau tēva mājās bij it veeetni
ceparnees; jo ta tēvs bijs labs veer valodu pratejs.
Tā na Tērpakas universitatē bijs 1710. g. nobēguses,
tad ^{mūsu} Skenderim bij jā. cet us arzaneem. Tas devās

1) Cf. Pāvaram Jāna Latv. rakstveceem 66. l.p.

2) Tas dzimis veenā gadā ar Donaleiti, leisa mākslas dzejas nodibinātajū — sacojū,
kurš iic pasaulē garimū sevandzija 1. janvārī 1714. g. Par šiem tūc pāris gadū vecosko
M. V. Lomonosovs (1711—1765) pasaka un dreesmū sacērotājs, koreem literatūras veicinātājs.

vispirms no Fenu, kur 1736. g. 16. novembrī estajās
 par teoloģijas studentu. Tolarku stādejas ortodoksisti
 ar pretstāem. Pirmee skatījās vairak us ķirbas ma,
ctlu, pedoģie us ķiegu dzivi. Denas profesori aktu,
 rejas no ģeem stādeem. No ģi mēvenā gara arī mū,
 su Skenders daudz pajānis lida dzivē. Teoloģijas zināt,
 nē kas visvairak macījes no prof. Walcha. X

No Denas Skenders aizgāja us Halli. Ģe pretstā
 bija dabūjis virostru un savu leclako pretineeku
Kristjāni Wolfu padzinu. Ģe deamrēl neturejis
 vairs savu ķeicamo skolotāju Spenera un Frances
 pedās, bet bija par svetuleem palikuši. Ģe esākamā
 St. turejas gan pee pretstāem, bet divz ta gaisāis
 pretis atkerma pretstā neisto garu un kas peķerās
Wolfa macoekum, prof. Raungartenam, kas stāveja
 tik angstā esenā, ka pretstā tam nevarēja peķept
 klāt. Halli atstājis, St. apmekleja us isu laicem
 vel dažas c. tas Vācu angstskolas un tad atgriezās
 1739 atpakaļ us Drimkeni, kur kas vispirms sabija
 gan divz tois gadus par mājskolotāju Leel-Berstelē
 pee barona Grotkusa. Ģe kas turpmāja pavalā savas
 studijas, nodarbodamies īpaši ar matematiku un fi,
lozofiju; no filozofeem to visvairak nodarbinaja
Wolfs. Ģe kas sēka arī jau mest acis us Latv. dzivi.

No Berstelē kas nāca 1742 no Jelgavu par prekō,
 neeka paliku (Korrektoru) pee pūcietas skolas, kas to
 laiku bij angstākā macības estādē vīzā Kutzemē.

1) Ap ģo laiku Vācu L. Leclakū valda Gardchēls

Ē tas apprecējas ar Ērmeš uelāra māc. Braunschweig
 mērtu, unnu Elzabeti, kurā tam kopat dzemdeja
 pirmo dēlu, Aleksandru Pāni. 1744 tas par mācītāju
 Lindē, kas 8 gadus sabinjis ēarlā darbi. Do ē tas
 sacereja savu pirmo Lātv. dziesmu, Rāms lātes
pec persona bresmas; ē tas lidēja superintendētā
 Baumannu pec jāunīdādānās Lātv. dz. grāmatas,
 ē arī nāca gandrīz gatavi tā „Iveti ēstai” ēb „Iharā
 bibelē” un ē ēlās pamats tā „Lātv. grāmatkai”.
 Skanders no līkšana dzīvē daudz apkārt mētats.

1753 tas par mācītāju Ērmē, pec tam kad
 viedoni esprees bresmigs ngunsgrēks bij aprijis
 Lindes mācītāja muižu līd ar vīru Skandera māc,
 tēu. Ērmē tam bija pārsak daudz amata darbu.
 Savu Lātv. grāmatkai ē tas gan robežda, bet
 gūtā darbība sagrauca tā vīra meesas spēkus,
 ka bij jāgulstas us slimā gulbe, no kurās tik ko
 pāccelās. Pec tam pēdāvato vektu Vīcavā tas
 nepējēja un atgāja ar savojem pavisam projam
 no Kurzemes us atzemi.

Vispirms tas devās us savu kēvu-kēvu dzīvteni,
 Braunschweigas lēlkungu valsti. Helmstādes pilētā
 apmetes, kas nodarbojās sevīšci ar matematiku,
 geografiju etc. Caur kādēu raksteem avīzēs tas
 kļuva pazīstams lēlkungam, kurš ko ecēla
 par rektoru pec jāunīdānātās realskolas Kūnigs,
 lūvē 1766. g. Braunschweigā 1767 tas līka espreest

caun Latv. gramatikai un rīca saceret, pasakas un
stastus.

No Königsberes tas aizgāja 1763 no Hamburgu un
no turienes par geografijas profesoru no Kopenha.
genu. Toreizējais Dāņu ķēniņš Fredriks V. bija
leels zinātnu vīrs draugs un skendens tam bij
cetera: Krievijas sūtnis barons Kooffs, bijis Peter.
burgas zinātnu akadēmijas preekšnieks, dzimis
Kurzemnieks, kurš St. pērnā. 1765 to usjēma
ķēniņšgā Vācu beedriba Göttingā par locekli.
Tas ilgi tam nebija loms palikt braugajā profe,
tota veetā: tavisijas karš starp Dāņuju un Krieviju,
un pagaidām eevicoto geografijas profesora vvestu
naučas tūksumā dēl atkal atceļa. St. un devās uz
Peterburgu, kur zinātnu vīri to ^{pat} laipni saijēma.
Bet ir īe nebij ilga palikšana, sešus gadus apkost
svardts svešumā, tas pedīgi atgriezās atkal
atpakaļ uz Jēlgavu.

1766 to eveda par Līpils un Lunakstes macitāju,
kur jau kads vīns sentais bija kopis īo paim amatu.
Tā nu tas nodrivoja līdz mūža beigām. No 1779.g.
tam bija par palīgu paša vellekars dēls Aleksanders.
Kurzemes leelkungs turēja vello skendenu augetā eevnā
un eecēla to 1782 par Līpils pravestu. Kad tas 1787
veevumā dēl no īi amata atludās, tad dēls nāca
ta veetā ai par pravestu. To sapigs spercens bija
veevajam vīsam, kad 1784 ta milota pate nomira,

ar ko bija 40 gadus sadzīvojis laimīgā laulībā. Nu
tam atlika tik bērni un bērnu-bērni, kuri vel reiz
vīri sapulcejas ap savu vecāku 1786, kad vecākā
mesta no Dānijas, kur bij aizsūtīta, erst parbrauca.
75 gadus vecs Skenders vel sacereja 1789. g. savu „Zinga
lustju” otra daļu, kā atdzīva isdeva savu leclako darbu,
leksikonu. Tas arī parāroja un islaida no jauna, pa,
sakas un status”, pārtulkoja Ul. Zas von der Beeke gari,
gās dzesmas u. c. It pracs rokkrasts usglabājas no
vecā Skendera par alkimiju jeb elepeno gudrību. Tagad
ši zinātne atrita par bespamatīgu, pat surseklīgu,
bet vīrās laskās ta it kā kada serga usbruka ir vīr.
gudrakājiem vīreem. Mūža vakarā, 81. ~~am~~ beidzamajā
dzimundeenā to apveicēja Vārenbrokas skoloni,
paša lolojums, ar dzesmu, ko delis lēvam par godu
bija sacerejis. „Pagāja vel tūdenis un zeeva, kad pa,
vasarim tāi saulē atnākot veļais Skenders, Latv. kantai
parasaja nesejs, argāja pee meera vīnā saulē. Isu
laiku vordzīs, kas skitās us mūžu 17. maijā 1796,
gandrīz 82 gadus vecs. Vīnu apbedija 21. maijā Sunakstes
baznīcas kopās. Latv. saruneeiki, kas vīri jau lasit
prata, bija par nesejiem. Nelarka draugs un biografs,
Dr. Czarnewskis, saka: Tapēc ka kas (sc. Skenders) kā maci,
tajs un reestnests šai kantai skolotājs bijis, tapēc
ka kas isteni šai stradatājai kantas-īkstvai par savu
ustroju paticies, tapēc ka kas tai vīras zana mūža
deenas parājis, tapēc ka kas kantas emilets dzesmi,

neeks bijis, — tad ka dēls nolēmis, to likt caur ^{stāstnīgas} rakstnieku (rakstli) Latv. vīrešu kapā nest. Bērni nomā virpīrus nola, viņi jau mirstais dr. Ozarņevskis nelaiķa dzīves ap- rakstu Vācu valodā. Pēc tam atkāmeja paša Stendersa rakstas bērni dzēsmas un dela liķu runa. Kēpār, ska. tams lauru pulks viņa salasījis kapsētā. Dela- dela runāja beigās Latv. valodā atvadīšanās vārds pēc vectāva kapa. Kandidāts Stobbe, vēlākais „Latvijas gada gramatas” izdevējs, no vec. Stenders parina un ta labo nodomu del presē Latvīešu cēnija, nolika pēc kapa dzēsmu, kā godārams nelaiķa dzīvi, no, peļnus un peņņu. (Ja atrodama K. K. V. Stendersi 109 l.p.)

Kapa vecta stāv jānkā pakalnē, kas apauguse kupļešu kokešu. Tā gime, kas tam dzīvē deua godu, godāja to arī navē. Apsors van Bolshwing — laukam dēls no nelaiķa drauga — liķa no Stendersa kapu nscelt peļņu akmeņa stabi ar ^{no} rakstu: „Le apraksts Gotl. karts Friedrichs Stenders dz. 1714.g. mir. 1796.g. ar savu gēpārnu. Latv.” Pavarasū dānis tam peļēek vlat: „Leelais Latv.”. (Cf. ta Latv. rakstn. p. 60).

Stendersa gēpā mūžā un leelā darbā salasījis tam draugs draugu pulcēš. Pate Kuzemes valdība, leelo, Kungs, leelmate, kas mība, Kuzemes mūžneeki at, zina ta nemirstamūs nopelnu un isaicija tam savu pateicēku. Tā kuvaris draugis sastopam angsti kei, camus ta laika Kuzemes labākos vīrus. Ar sūtņi v. Kooffu Kopenhagēnē separidamēs, ar baronu

Bolschwingu Lunavskē redraudzēdams, kas bij abos
 atradīs virus pēc savas sirds un gred. Astronomijas
 profesors Jelgavā, Rantlers, tam rakstīdams luda, ka
 uzjūmt savu draugu pulkā. Vislelākie Stenders cēni,
 tāji bija Jelgavas ģimnazijas profesors Kūtners un eorīxi
 tiesasokungs Tēšs, kas tam palīdzēja - kā jām dzīdējām -
 vādnicēs iespēšanai iegādāt Kūtneres valdības pa,
 balstu. Eorīxi Tēšs nezīn savās vēstulēs kā Stenders
 feikt un godinat. Tas sauc īo par „šēnu”, kas, vese,
 lam gatu-erimlēmumi stradajis; kas jūkas no īi vai,
 rak godats, nekā no „paša laelkunga”, okūpta ka „apu”
 stula rokas un ir meerā „mirdams savu roku” līkt
 Stendersa rokā un no ka vadīts „viņā mūžā re-est”;
 jo viņam esot idevees tadā vīrē „mūžbā skatītais”,
 ko citi elveku bērni, kumji, velki vēlokes. Kad
 cits Stendersa draugs, varda Balns, saceraja tam par
 godu no 80. dzimamūdēnu jānsu Vācu dziesmu (sk.
 K. K. vec. Stend. p. 122). Tā mīsu veeas dziesmīnācs
 bijis ^{paša} apdzēdats un godats no pusu pusēm. Bet nu
 laics, ka īstamācs no īis Latv. literatūras pirmācs,
 spožācs e veigznes. ~~X~~

(laika beidri un)

Vecā Stendersa pacinājaji jeb XVIII. gadsimtena
beigas un XIX. gadsimtena pirmā puse.

“Kada vecā St. „augsta zinge”, kas tīklab valērski
 kā latvīsci sacereta, uslūkojama. kā viņa gūlbja dziesma
 jeb beidamā vēlēšanās - garīga testamentē. Vācu valodā
 kāi vīrsraksts; Au für un für und u. fultal bei der anfan

1) Sk. Vecās Stenders valodas zīmā. k. Beidmā preskōlāsijums žin. Kom. -
 Vēst. 1897. №3.

Tomuņam man prieks tuļķas 1787. Te St. issaka
 tās domas, ka tas sapat, kā tas tagad no ^(meritas) savas
 vides — ta celoja pār jūru uz Daniju — arī drīz
 no vīreem izvērtēes un mūžīgā kāva nemā ee. ee. ee.
 To eevērodams tas kad nu sāi drējoli, it kārotarētā
 testamentē, atstāj savēem bērņēem un bērņē bērņēem
 savu bērņēamē padomē un nokartojamē, drēvadams:

„Vnt ijo, mēnu profan fukal,
 Tolyk manam bēl,
 Otagi tas Gouffrykast zē vsmutalu
 „Häufiglij.“ — —

„Uš jūs mani bērņē = bērņē!“
 „Lai mans godē jūs drēn
 Tairības un goda celus stargat
 Bērņēgi.“ — —

„Uš jūs mani bērņē = bērņē!“ — ios vārds mē
 vareja ne vēn St. bērņē un bērņē = bērņē, bet arī tā
 amatabrāli kā us sevi zimejāmus sajeunt, sajeunt
 kā kēvīkriku usaicināmu: ta pedās stargat — jūnam
 bēlē zē folym. Un, kā ikeet, jo dautē no vīne pa,
 kālpalīcejam iō v. St. testamentē, jo sveti turejēt, kašam
 par labu un kevamē darbu vslūkodomē, pēc savēn
 spēkēem pēc Latv. literatūras stradat un tā pakēsi
 St. pedās stargat — jūnam bēlē zē folym. Tā kad
 atrodam arī vīnam pecnācejus gan garīgōs, gan laicīgōs
 rakstōs, ar vēn mums šē nu sīkāk jānodarbojas.

Mēs te nu atrodames tā sacit pēc jo augēta
 sleegšņa, pēc gadu vīntēna mānās. XVIII. ^{kā Gaušķais} Floro,
 jūkaris gārvīntēns, kas Latvēcēm gan gārvīntē Sten,
 davi un līdē ar to Latv. laicīgās, daclās literatūras
 sāksānos atnesis, bet tos tomēr nel verdzē tā atlejis,

— ar velkas, nogrimst pagātnes jūnā un XIX., visadu
 atrādumu, ustejājumu gadsimtu un nāc ar specigiem
 soļiem: atskan Latv. brīvības apustūļa, šerkēla,
 saucēja balss — viss virzās uz brīvību, uz „jānu,
 jāuski drīvi”, uzmarakas un to pusi. Ar šī daudzi
 apsolītajā gadsimta pirmo pusi mums šē šo nei
 pusgadu jānodarbojas, t. i. ciktal kas atspoguļojas
 Latv. literatūrā — gara drīvē.

Visi gāndrīz v. Skandera ceļojojamākie peenā,
 eji stāv tā saņot ar veenu kāju 18. ar otru 19. gād,
 simeņi. Lai tas nu būtu viņa laika beedri — li dz,
 cansonī, lai talaki peenācēji, vīzi tee tā saņot v.
 Skandera garimā savu sveeti ardeidvājūši, ja, v. Sken,
 dera garimas stari atepid vīzā 19. gādimeņa pirmajā
 pusē. Rīkēn šī, kas šē gēvās, ir vel vīzi v. Skandera
 ar konstruati. Ar v. Skandera Latv. vecā literatūra
 bija sasneeguse savu angstako pakāpēnu. Caur viņa
 jāusko preeksōnīmi gan peejīmas atpīri varumā no
 viņa laika Latv. rakstneeku skaits, vīstīm maistāji
 cits par citu un centās, kadu grandīnu karīt, isiet
 Latv. rakstneecības druvā, kur vel daudzi kas guleja
 atmātā, bet vīzi vīzi tīk st. peenācēji, kas palī,
 kuīi kam talu sepekal. Atbalstīdamies uz Skandera
 pūlīnem valodneecības laukā un sakādānī un ~~lūdz~~
 mēc viņa Latv. rakstneecības parangeem, tee, tā saiet,
 stāv ^{ix} Skandera onā. Topēc no beela pulka no viņa laika=
 beedreem un peenācējiem tā garīgōs kā laicīgōs rakstōs
 sīkaki aplūkosim tīkai retus, kas pelu to savas pla,

41, par Dānos. Eiropas
 biogavem, apgāisim,
 kas apochu

šākas darbības un esības pēc. Pēc maz sēverojamām
ilgi nēcavēsimas. No tēem tēim nēvēšū īsumā kopā
atkal tēk tos sēverojamākos. ✕

a) Vecā St. pērnācēji garīgās rakstās, šēvēši garīgos
rakstnēcēbas lāncā ir šis no mums aplēkojamais
lāncmēts pārac bagāts. Do vel nēkad, nēdz pērcēš
šam nēdz pēc šam, nav mācītāji ar tēk lēlu pērcēš,
bu un vēnprātēbu pēc Lātē. Lēteratūras vēnvēsēs
un darbējīsēs, kā šēvēni pēc Škēndēra, pēc šā šēica,
mē dotās pērcēšīsēs. Šā šād īsnāks garīgi raksti
kā Škēndēra lāncā šā šēvi velak datēdāšādī, kā: kat,
nēšmē un katērisma īskādrojumi, vēn vēģi apcēre,
jūmē, spērdēnu grāmātas, bībēles štēti u. t. l.; bet
it īpāši dāudz garīgu dēesmē. Pēc šim pēdējām
vēspēs sēcāms, ka šānīs nēvērojāma šā pātē cēn,
šānīs, kurē jām sātēpām v. St. garīgās dēesmēs,
t. i. cēvēnās, "lai sātērs lētu jē vēģē sēpētāms un
valoda jē skāidra". Turpētēnu dēvējīška jānāma zēpā
vēnās nēkut nēvar lēvēnātēs ar pētēmo dēesmēnē,
kū rāvējūmācēm. No sēlīdēnāšānas ar ēlavēnā Švēvēkēra
dēvējēs anglēcēm nē runāt, kā rāsmēģārcēos dēesmē un
ētē garīgu rakstē sēcētējājs lāi mēnām^{tēk} Baumbācē,
Loškēslē, Mačēvski, Bergmāni, (Agēlētē) un Gērgēsonē.
Ar vēsvārtēk vēstēvīģas īntēsēs nāvēsīmēs kādus
ācēmīskēlus pēc šēem vēvēcēm. ✕

1) Jānis Kristaps Baumbachs, dzim. 21. majā 1742. Jēl.
gavā, študējā Vācēzē, bēja pāpērcēš^{pār} (Lātē. mācītāja

palīgu ņelgavā, velax par Vācu draudēs mācītāju šurbe
 un no 1771 par Grobīmas apriņķa pravētli. Tas mira
 19. augustā 1801. Ta dzeimas iznāca divi seržņēs is,
 devumōs: „Banna un maza Lātvēiņu dzeesmu grāmata”
 (1779. g.) un „Pēkšas dzeesmas” 1796. g. No šēem krajumēem
 un ^{ari} no kada pec viņa naves atbrasta rakroastā usjēn,
 tas 1806. g. isdotā Kuvzemes dz. grāmata 136 dz. un dažas
 ori Vidzemes dz. grāmata 1809. g. B. Dīvka (Latv. rakst.,
 nees tā saskaita no Baumbacha ^{paorām} kādas 150 dz un
 caka kņapat, ka Baumbacha dzeesmas ika tōkes pēe
 šām labakām no tā carka, toner kņucstot šām
 las spēks, kadu mēs pēe v. Skendera apbrinojam!”
 Šēs varam ķerēt, ka Baumbacha dzeesmas ir šin
 laba valoda, tak tā sausa un bes sēverošana dzei,
 jiska jānkuma un košuma. Poprojam las postalko,
 jis Svoma gavena apēvejinums un isdevis ari bibeles
 stastu grāmata ar nosaukumu „maza bibele”, kurā
 tas jo cēsi pēeslēnas v. Skendera paraugam? Lai,
 eiga satura is pavis viņa jo savadi rāžojumi ar sa,
 vada raksturojigu usraisku, kā: 1, Hēvra Lējes Vīvra
 (Banna dzeefma un Lūhžphana par to zēnīgu Lējes Kangu,
 vīffu Lējneeku valodā, 1795. g. un 2, Hēvra deedlēneka
 (Dndriņa behdū = dzeefmīna, nodrēķēta sēpft Latvīfkas
 Gadda = Grobmatas, 1798. g. Ši dzeesmīna spkaro dzevā,
 nes līgu. Lai ta jo ātri isphabīlos laudīs, tamdēl ta
 gan aridraun sēspēsta pirmajā Latv. rakroastā ^{iznācā} pūiti
 tagad isirnat, vaj Baumbachs pats šis dzeesmas sacerejis

1) Cf. B. Dīvka Latv. rakroastē.

un tām devīti tūkai tadus vārsakstus it' kapat, kā v. Stenders dažām savām zingēm, kā: "Indorka raudas", "Ilzes raudas" etc., jeb vaj tas kada patēsa "Veca Lejas Vīra Bāne" un "Veca daudēncēka" Indorka rāzājums "sal. gr. Saldus" tūkai kapat usrakstijis un eespēšanai apgādājis, kā to velak pēc Nerēzīgā Indorka redzēsim, kurā Deces. mes maē. Elberfelds usrakstijis un eespēst lēcis. - Rokrakstā Baumbachs ar' atskajis vardu krajumus kā papildinumus v. Stenders varduicai.

2) Pāris Indorka Loskiels-skab. Pav. Jāna Lato. rakst. nēcībū 61 l. p. un talak. Tūpat lūko par Mačevski, v. Boogmani un Annu Borman.

6) Vecā Stendera peenācēji laicīgās rakstos: sk. it. 63. l. p. un talak lēdē 66. l. p.

X) Kuršim macitājis un kuldīgas pāvests Fr. Willh. Kade, tēvams arzemnēcs, vel ocejām Stenderam dzīvot, isdeva savu raudu Vācu rakstā, "Förinittflyg Gudaukan ubar den Nitzgen, dia Gvanzgen n. firvotspūng de vntarvitts für Lattan. Königsberg, 1794;" tad pēc Stendera naves: "Die luttiffa Judentaffila, in Abziff jona Wügelzkaits, Nitzgelzkaits n. vofantleupe inuvaran firvotspūng. Mitau, 1795." Tē ir pcecsē ta laika jo raksturīgi raksti. Lai gan pēc Vācu valodā sacēti, tomēr tē runā ar lēeli ziltumu un arsgūtību par Lato. skolām un iēglitību. Kā jau tēvts, vrti tē raksti celisēcs ecku, struati no v. Stendera augstā iekārtā gara. Vel rakad nav tē lēela arsgūtība un tē spūngta rosība stāps macitājem valdijum, kā tēvni no ta laika, kad v. Stenders ar sgvēcu vceptuēnu rakstēnu bija devīti tē ecku pcecsēzini, strādāt pcecsē Lato. literatūras un iēglitības.

Un to v. Stenderam veltija;

(X) Janis Indriķis Loskiels dzim. 7. novbrī 1740. g. ^{tas bija} Inķuma ^{ma}ma,
 Citaja dēls, mānādis brāļu draudzēs macībās; tam it raiba dzīve,
 tas bija volak par brāļu draudzē ^{macitaju} Hollandē, Francijā, Silesijā un
pedīgi Amerikā, kur mira 1814. g. Tas sarakstījis latv. brāļu drau-
 dzēi. Garīgās dziesmas, Deenam par godu un slavai, kučas vārdotas
 1790. g., un, Liturģijas u. t. t., kas iznāca 1797. g. Pēc abi iten prāvēl
 rakstu krajumi volak iznāca pašādijās vairak reiz no jauna
 rakstos respesti un tapa brāļu draudzēs turētis augstā ceenā
 godā. ^{Dzijas} Daudzās no tā ^{dzesmām} arī vel tagad mūsu dziesmu gramatās
seraugamas. Salīdzinot Loskiela dziesmas ar Baumbacha dzies-
 mām, jādod bēidramajām preekšroka, t. i. šīs atzēstamas par
 labākām, pārākām par Loskiela dzejas berneem.

Fridriķis Gustavs Mačevskis dz. Dobeļē pee Bēzres upes
 10. janvārī 1761. g. Tāvu pirmo macību tas bandīja līdz savam
 15. gadam mājās pee tēva, tad apmekleja Telgavā akadēmiju
 (tā saukto Academia Petrina), pee kuras arī v. Stenders kade
 laiku stradajis, pedīgi strādēja Hallē pee Lales upis, pee tam
 bij isu laiku par macitaju Muižas-ceenā, tad Arlavā, tapa
 par prāvestu, 1803. g. par Piltines apriņķa superintendentu
 un pee trim gadeem (1806) arī par konsistorijas pēsedetaju.
 Tas miris 14 septembrī 1813. g. - Mačevskis ir kā rakstneeks ee,
 verojamaks, nekā jau aplūkotee Baumbachs un Loskiels. Mačev-
 ska garīgās dziesmas var valodas zinā gandrīz statit blakus
 v. Stendera garīgajām dziesmām. Un viņam to ir arī kreetni
 daudz. Kurzemes dziesmu grāmata, kas izdota 1806. g., atrodas
 veen 149 dziesmas. Mačevska rakstos viscaur īsti laba valoda
 un kreetns saturs. No citeem tā garīgēm rakstiem jo teicama
 „Fauna spēdīku grāmata” (1803. g.). Faunais Stenders to cildina
 kā labako līdz tam laikam iznākušo spēdīku grāmatu ^{starpis} rindā.
 Mačevskis sacerejis arī labi daudz laicīgu rakstu. Pēc tam viņš
 serojis no v. Stendera serosinatam laikam garām, kurš ne-atlai-
 digi prasīja, lai macitaji-latv. rakstneeki ne tik veen rūpētos

un gādātū par latv. dveselem, par šo vajadzībām, bet arī censtos
 viņu prātu cīlāt, apgaismot, viņu jūtas un sirdis glītēt un viņu
 laicīgo dzīvi un apstākļus labot. Mačevska laicīgie raksti at-
 rōnami „Latviskā gada-grāmātā”, pēc kuras viņš ir bijis jo čakls
 līdzstrādnieks. Te nrejamī blakus īseem stāstīneem un dzeesmi-
 nām pēc vācu rakstnieka Salzmana apstradato plašo un īntre-
 santo rakstu (apcerejumu): „Kā Prātneeku Jānis savu delu Krīsta,
 pu ir audzinājis”, no ka tagad vel tēvi un mātes var dandz ma-
 citees. Tā šai kā arī citōs rakstōs — še ja-airrāda ar uz viņa īso
 grāmātinu par „zemes kopsānu, kura nav. Latviskā gada-grāmātā,
 bet sevišķi respeesta — Mačevskis stājas v. Stendera pēdās, turpina
 ta centeanus, jebēn ar vajakseem spēkeem un mazakseem panā,
 kumeem, tas vel veemā zinā Mačevskis poln sevišķu atzinību
 un uzslavu, proteet, tas ir smalkaks valodā par saxeem laika
 beedroem. Tas vairas no tadām rupjībām, uz kadām daudzskat
 atduramees v. Stendera un gandrīz visu citu šī pecnāceju rak-
 stōs. Ta un v. Stendera ta looluma pēc varam airbildinat ar
 latīnu sakamvardu Quod licet Fovi, kad uz teem pecnācejem
 ne-airbildinami zimejas non licet bovi.

Gustavs fon Bergmans dz. 28. martā 1749. g. Pēc tam kad tas
 bij apmeklejis Nācijā ^{skolas, tas} bija par macitāju brāvēs, tad Tērpilē un
 no 1785. gada Rujenē, tapa ecelts par goda beedru Maskavas dabas
 pētneeku beedribā un 1808. g. par Rīgas virskonsistorijas peese,
 detaju, kas mira 30. jūnijā 1814. g. Šis daivādā zinā eeverojamāis un
 stradīgais vīrs īzpelnījees sevišķu savadu goda peemīnu lat. litera-
 turas vēsturē. Jā rakstīneem ir gan vīdvairak garīgs saturs, kā:
 „Kristīga ticības macība” (1772), „Lueti stasti” (1777), „Sanemamas spre-
 „dīxu macības” (1795), bez tam kadas 20 garīgas dzeesmas Vidzemes
 dzeesmu-grāmātā (1809) un daīi sīkaki rakstīni, bet Bergmanim
 netrūkst arī rakstu ar laicīgu saturu. No teem še jāmin: „Labuži,
 „un un pādōnu grāmātā” (1791), „Vidzemes kalendārs”, kuru tas īs-
 devis no 1792. līdz 1800. gadam un pāris stāstīnu gada-grāmātā.

Foprojām Bergmanis daudz strādājis, senas grāmatas no jauna izdodams. Tā pr.p. tas apgādājis Mancelius' spriedīku grāmatas 5. un latveošu bībeles 3. izdevumu. Rujenē tam bija sava īpaša rokās speostava, kur espeēda vairak latv. grāmatu, kā arī dažus reti dabonamus Vidzemes vesturnecku un citu rakstneeku raktoju, mus, kuri atradās viņa severojamajā bibliotekā, grāmatu kratu, vē. Šī krature arī taudēļ sevišķi severojama, ka Bergmanis tamī sakraja, savaca visas vecās latv. grāuratas, kadās tik veen vel bija sadabonamas. Ka Bergmanis ar intresejes par latveošu tautas gaca mantām, tas lempjams no viņa diveem tautas dzeesmu krajumeem. Teem vāciski vītrraksti, kā: Erste Sammlung Lätlischer Linngedichte, Rujenē 1807, otrs krajums turpat 1808. g. espeests, pa abeem sejmeeem kopā kadās 500 dzeesmas. Tās ar jau pomineto rokās speostavu espeestas tik kadās 40 eksemplarōs, kas nebija nodomeati pardošānai. Kadš no šeeem savadeem latvijndainu krajumeem nācis angļu rakstneeka Valtē Skotta rokā, kurš par šīm mūsu tautas dzeesmām bijis jo sajmots un eeligsmots (sk. Lett. Vleder I) tam arī kadš cits angļis, ^{Robert Jamieson,} kam tās rokā nākušas (zināms vāc. tul. un Valtē Skottam tās devis, kojamā) rakstijis jo jsmīgu, siltu, apbrīnojumu pilnu reccorāciju. Pec v. Stendera ir, kā redzam, Bergmanis pirmais mūsu dainu krajejs. Pedīgi rokarakstā tas atstājis leclu latveošu vārduicu.

Par Agelutu un Gorgensonu runasim turpmāk. Beidzot šē kā v. Stendera peenācejus garīgōs rakstōs mīnesū kā pirmo latveo, šū dīmuma dzeesmīneeci kada saimneeka meitu, Bormanu Annu, no kurās dzeesmu grāmātā, kas izdota 1809. g., urēntas trīs dzeesmas, kā verojams, vīgas laīkaur oriģinali. Tur atronamas arī no Narēdzīgā Rudrika divi dzeesmas. Par šeeem dzeesmenēekeeem kā mums nāksees turpmāk runat.

Vecā Stendera peenāceji laīcīgos rakstōs.

Jo vairak mēs attalīnomoes no veceem laīkeem, jo leclakū grāmatu skaitu sastopam, jo vairak mums savā literatūras vestures gaitā jāturas sava īstā uzdevuma, savas rakstneecības vestures īstajās robežās un jānodarbojas sevišķi tikai ar literatūras peeminēkleem.

4. Kuri ir rakstniecības vēsturiska īstenais preekšmets, t. i. mums jā, pēti
visvairāk dzējiskee ražojumi. Bet no tam tad irnāk, ka no leelā
pulkā v. Stendersa pēcnācējiem tik retais paleek pāri, kam varam
pēagreest sevišķu verību, to par mūsu pētījumu preekšmetu ir,
rangotees. Teesa gan, visi viņi raksta gan latveesāem par labu un
svetību; visi viņi cēnās pasnēgt leetderīgas pamacības gan par
veselības kopšānu (Lange un Hobbe), gan par bāku potešānu (Valters),
gan par kartūpēlu darzeem (Vahrs), gan par abolu darzeem (Stobbe),
gan par cūku aūdzesānu (Čārnevskis), gan par govju aūdzesānu (K. F.
F. Elverfeldts), gan par bitom (Launites), gan par pavāru maksēlu
(Harders) etc. etc., tā ka mums brīnīt jābrīnās par šo praktišķo
rakstneeku daudzpūsību, kuri visi pēc sava amata bija Deova
vardu macitāji. Zināms, šēe raksti ir visi teicami un loetderīgi
tee arī bija savā laikā. Tā tad arī v. Stenders loti pēecājies par
šēem praktišķu vajādribu raksteem, cik no teem iznākušī vi,
nam vel stāp dzīvājeem esot. Tā ka tolaik macitāji vel pāsi
savas „bārnīckungu” mūizās apsainnēekoja, tad tee cam tam bija
skubināti, arī ar zemkopību un kas ar tam, ^{kas ar to} sakarā, nodarbotees. No
šīs darbības tad ar īsteceja tādī raksti, kadi nule minētee Tak
ar teem šē tuvak-sīkāk nodarbotees mūsu uzdevums ne atļauj. Šē
varam tik eeverot tadus rakstus, kušēem vairāk vaj mānāk kada
estetišķa nozīme un kuri vēicīnājusī latveesū garīgo dzīvi un at-
tīstību. Mums vispirmākā veetā jā-ēeparīstas ar rakstneekēm, ku-
tu darbi tuvakā sakarā ar latveesū attīstību un daīlo literatūru.

Maģistrs Jānis Frīdrihs Kazimirs Rosenbergers, Jelgavas latveesū
vīta-macitājs izdeva savu „Sabalīšānu pēc godīgās jaukas un auglīgas
laika kavēšanas pēe teem garšēem zeemas vakarēem (1773. g.). Šē ir
pats intresantākais, ko šē atrodām, grāmatas preekšvārdī. Tāms
rakstneeks vispīrms āirvāda ne nolūku, ko tas cam grāmatu grīb
pamākt, proteet: atturet zeemas vakarēs no krogeem tos, kuri turp
eet ne vis nepārvarāmas dzēstānas vāres dzīti, bet gara laika
mociti, lai sastāptos un patreektos tur ar draugeem un parīstāmeem.
Tālak autors plāsi apraksta deevbijīgu, sātīgu un ēaklu dzīvi kada
turīga saimnēeka mājās, pēe tam gaiši izsēldams grāmatu lasīšānu

113 d

5.

un tās anglus. Tāsā grāmata atronam isus stastijus, kuršem beigās
peespransti izskaidrojumi tapat, kā pec v. Stendera. "So rakstu sacere,
dams Rozenbergers it kā turpina vecā Stendera „Pasakas un stastus.”

J. A. Steins, Pīnku macitajs, izdeva ap to pašu laiku savu rakstu
krajumu ar nosaukumu: „Taunas svētas dzeesmas, stastišanas un citas
zinges.” Šis krajums satur dažas garigas dzeesmas, stastus drojiskā ee,
terpā-veidā un mazākus dzejolus. Tam līdzīgs nolūks kā Rozenbergera
grāmatai. Bet kamēr Rozenbergers nēmis sev par paraugu vecā Stendera
pasakas un stastus, kamēr Steins eerosinājušas Stendera odas-augstas
zinges-un jaunas zingēs. ✕

Kristaps Hladders, Rubenes macitajs un Valmeeras aprinča pravests
laidis jo dažādu rakstus laudis. Tam bijuse, līdzīgi Bergmanim, macita,
ja muižā sava pašā speestava, kurā tas pa leelakai daļai savus račojumus
savus rakstus zespeēdis. Tas rakstijis gan par garīgām, gan par laicīgām-
praktiskām un zinātniskām leetām. Tas rakstijis gan par ticības gaba,
leem, gan par edeoni vārišanu (par pavara mākslu, kā jau dzirdejam), gan
par zomneeku likumeem, gan par rēķināšanu, tas gan sacerejis garigas
dzeesmas, gan izdevis Vidzemes kalendaru veselus pirmos desmit gadus
(1782-1791). Bet par visem šeem raksteem visecereojamākais ir viņa
vācu valodā iznākušais ar virsrakstu: „Anmerkungen und Zusätze
zu der lettischen Grammatik des Herrn Propst Stender”, kura pirmais
izdevums iznāca Stendoram vel dzivojot (1790.g.) un otrs, pavairots Jelgā,
vā 1809.g. Te Hladders parādas kā ceenīgs un spējīgs v. Stendera grama,
tikas apspreēdējs un kā veens no kreetnākajiem latvešū valodneekceem.
Goviški laikvardu eēdalijumā un konstruccijā-vardu kartībā Hladders
izrādijis savas valodneeka spējas. Salīdzinadams latvešū un leišu
valodu tas opere tik leetpratīgi un veisli, ka tā savā zinā aizstei,
dzees preekšā salīdzināmu valodu zinātnēi, kura uzplauka tikai
dašus gadu desmitus velak. Kamēr viņa preekšgāēji kalpoja veenīgi
praktiskam nolūkam, atvaaglinat vāceēšēem latv. valodas eemacišā,
nos, kamēr Hladders pirmais kečas pec latv. valodas pētīšanas no tīri
zinātniska stāvokļa. Bilensteins pratis ļoti labi ceenit un izleatot
Hladera pētījumu panākumus. Tas nosauc Stenderu un Hladeru par
divi milzeem (Hroen) valodneecības lauskā, pec kurēem pa vairakeem
gadu desmitēem nāk epigonu laikmets. Rou-rakstā Hladders utstojis
pārlobojumus un papildinumus Stendera vārducai, kurus velak macitajs

6. A. Welligs izdevis. Stenders mira 1818. g.

Matīss Stobbe, dzimis Irbes macitāja muižā ap 1740. g., studēja Kapa Laučos teoloģiju un filozofiju. Pēc studiju beigām parnācis dzimtenē, tas nodzīvoja līdz sava mūža galam par mājskolotāju, allaž atteikdamies no macitāja veltām, ko tam vairākkārt piedāvāja. Tas mira 16. aprīlī 1817. g. Kandidats Stobbe sacerējis visvairāk rakstus par dažādām praktiskām dzīves vajadzībām. Tas latviešiem tulkojis un pārstrādājis gan „Veselības grāmatu”, gan „Pavara grāmatu”, gan „Abolu darznieku”, gan „Krāsauksānu” bakas likt, gan „Kurzemes mēža likumus”. Tas ar izdeva sākot no 1800. gada līdz 1817. gadam, t. i. līdz sava mūža beigām pirmo Kurzemes kalendāru, kuro grāmatu espedēja Liedtkes apgādē iznāca jau no 1763. gada sākot.

Par kandidātu Stobbi mēs jau daļas reizes esmējis. Mēs viņu saņemam pēc vecā Stendera kapa kā veiklu dziesmnieku un tad mīņojam viņu šīs nodalas sevādā blakus Langem kā par leetderīgu pamacību pasniedzēju „par veselības kopsānu”. Kandidats Stobbe bija viens no leela kajeem v. Stendera ceemitojēem un sirsniņakajeem, dzīvakajeem leela vīra ceenteņu pēckritejēem un sapratejēem. Pēc Stendera kapa nolāsītā jaukā dziesmīnā tas pauž, ka mīlais vecais Stenders Kurzemniekeem macijis:

„Kas augsta sveta gūdrība,

Kas skaidra, jauka valoda,

Kas salda, mīla dziesmīnā”...

svinedams, cildinadams nelaiķi kā filozofu-teologu, valoduņeku un dziesmnieku pedigi kā ekstatiski izsaukdamees:

„Ar, kadu svetu pēcku jut, —

Kam gods ir dvēseļ glabejam but.”

kas zimejas uz Stenderu kā dvēseles ganu.

Vecais Stenders ļoti pēckajees par Stobbes pirmajam gramatām un no sirds novēlejis tam laimi turpmākā literariskā darbībā par labu latviešiem. Doemāēl to pēcku tas vairs nepēckdzīvaja, kas tam butu bijis kad butu varejis eorāudzīt pirmo latviešu ēurnālu. „Latvisku gada-grāmatu”, kas iznāca (1797) gadu pēc viņa naves un kuram pēnākas jo ceemijama velta vecajā latviešu literatūras vēsturē. „Šis periodiskais raksts iznāca 4 reiz par gadu, ir pa gada-ēeturksni veena burtnīca, katra 160 maņu lapu puses beera un maksaja abonēteem 60 kap. par gadu, velar viss gādģājums esēets pavisam tik 90 kap. Viņa mērkis

111
un nolūks minētš dziesminā, kurā uzpeesta pirmajai un vairak se, 7.
košām burtuicām uz vaska. Tās saceretajs laikam gan pats Stobbe. Tās
pantini skan:

"Gī grāmata preekš latviešiem
Un viņu mīļiem berniņiem
Ar apdomu top rakstīta,
Par lētu naudu pārdoša;
Lai katris pratu ciladams,
To pašu labprāt lasīdams,

Te atron jaukas macības,
Kas maizi dod un gudrības,
Te godu, preeku, veselīb'
Un visu lectu bagatīb'; -
Lai kurzemneeci peņemās
Bekš laimes un eekš svetības."

Jatatzīst, ka izdevumam valoda īsti laba, saturs kodolīgs un gandrīz
viscaur peemērots latv. ta laika dzīves vajadzībām. To patīkami dves
mums preti un it pārsteidz mūs brīvprātīgais, no aizspriedūmeem svei,
kais gars, kas šai žurnālā mājō, valda. Saturs bagatīgs: tur atronam
ir stastīnus ar labām macībām, ir tīcīgus apcerejumus, ir pamacības
par zemkopību, lopkopību etc.; tur uzejam ir veegli saprotamus rakstus
par dabu un pasauli, ir pamacības par bernu audzināšanu, beedīnumus
no māņu ticības, dziesminas un mīklas, zīnas par jaunām grāmataim
un valdības pavēles.

Gada-grāmatas izdevejs bija Steffenhagens; kā redaktors Stobbe pa.
rakstītees tik pedejās divi burtuicās; tak viņam bez šaubām peenā,
kas leclakā pateicība par šo teicami veikto darbu, jo viņš ne tik veem
pats saceroja preekš Kadus 40 gan garakus, gan īsakus rakstus, bet
ari jau no pašā sākuma vādījis viņu ar labām sekmem. Turklat ari
viņa pašā raksti, kuru starpā ari dašas it brangas, teicamas dziesmi-
nas, loti dažādi; tak visvairak teem praktisks saturs.

Lai šā vaj tā, veemadi gauži jandžēlo, ka „Latviskai gada-grāma,
tai” bija lemts tik visai īss mušs. Ta iznāca tikai divi gadus, 1797. un
1798. g., tad beigdamās, ^{arī} abonentu trūkuma. Pirmajā gadā pec abonentu
saraksta var saskaitīt veselus divi tūkstošus pastelletu eksemplaru,
kas tam laikam pilnīgi peeteekošs skaits. Drimtkungi un visvairak
macītāji no visām Latvijas malām izrakstījuši sev un saveem laudim
jauno žurnālu. P. p. Dobeles macītājs Pflugradts veem parakstījis 170
eksemplaru, ko inplātīt sava amata eeci-knī; pec ta māc ar 108 eksem-
plareem Grobinas macītājs fon der Launitz's. Peorimeti no dašēem pa,
gasteem ari to vardi, preekš kurēem macītājs pa eksemplaram izsan,
stījis. Starp lasītājeem atrod visvairak muižu laudis: vāgaru, darzeneeku,

8. sulaini, kūcēri un citus xungu kalpotājus; saimneeki nāx otrā vestrā. Laudis šai laikā ar dažādām klausībām un leccībām nokulstāti, no, mociti, bez skolām budami, nēvareja nekādu dzīvu pēdališanos pēē Jī teicamā pasākuma nēmt. Jā tad nar ko brīnītes, ka kada sevīška lasišanas kāre pēē laudim nēbija un ka otrā gada abonentu saraksts vairs nērāda ne pilnu tūkstoti eksemplaru. Daži no pirmā gada pd, rakstītajem, p. p. arī Pylugradts, tur gan vel figurē, tak eksemplaru skaitu vestrā vaj nu palikuse tūkša vaj skaiti šīpī sarūcūši. Tad uz trešo gadu, kā šķēst, pēēteikūšes vel mazak abonentu un laicraksts vairs nē-vināca. Pēē līdžstradnēekēm pēēdereja arī jaunais Stenders. Tas dusmojās uz latvešēm, tos bārdams, ka nēpratuši cēnit labo un lēto gada-grāmatu ar tik dāudz gudrām macībām un zinām, latvešēm grāmatas rakstīt esot tikpat kā cūkai pēēles ap kaklu seet. Jā šķēdēja šis vecā Stendera delš, kurš tak uz sava kapa akmeņa lēcis cēcalt lep, nos vārdus „patre non indignus“.

Mac. Wīh. Kade, teicams aržemneeks, izdeva

Fr. Daniels Vahs, dz. 30. maijā ^{1749.} Rīgā un ne Karalaučos kā G. Bergmans nēpareizi vestrā, studeja Karalaučos teoloģijū, pārnāca Vidzemē kā kandidats 1780g. 15. februārī 1771. g. to ordīneja par macītajū Palmarē un Aumeisterē, dabuja 1818. gadā pēeminas krostu par 1812to gadu un svīneja 1821. g. savus 50 gadu amata svētkus, pēē kurās izdevības to uz virskonsistorijas pēēekšlikumu ecēla par konsistorial-pādomnēeku. Tas miris 25. oktobrī 1827. g.

Jēē tam kad Vahs bija pēēekš savas draudzes, ^{berneem dāšas} nēdāudzās lapinas iz, devis, kā: „Pēē pirmas Deeva gald-cēšanas sārveem draudzes berneem“ (1788. g. 4 lapu puses oktāvā), „Pēeminasāmas lapa pēēekš jaunēem Deevgaldnēekēm vīnu tēveem, mātēm, kūmām un rādēm“ (1789. g., 2 lapu puses oktāvā), tas nāca 1790. g. klajā ar savu jau pēeminēto „Kartopelu darzu“, izdotu Rīgā okt, tavā uz 16 lapu pusēm. Par šo rakstu pats autors saka: „ko tapēē, lai mī, šī Vidzemes Latveši nē vairs uz pēēekšū gūtū badu cēš, vēcns no vīnu ustī, cameem drīves bēēdrem šē rakstōš stāda.“ Tad ^{vēēnā, vēcā, vēcā gādā ar} G. Bergmanis pēēekšīmei secodams, tas izdevis Rujenē (1807) „Palmorecēn dzeesmu krajumu“, kurā zespeestas 411 latvešū tautas dzeesmas. Tad vel tam bijušās latv. tautas dzees, mas un dainas (Gesänge) pa daļai atsevišķi zespeestas, pa daļai rok-rakstā. Tas arī Klopstoka „Mesīadi“ latv. konsametrōs pārtulkojis, bet rok-raksts parudis.

1) Ak. Selg. Schriftst. u. Gelehrten Lexikon. II. Bd. Mitau 1832. — Dr. Napierkij (S. K.): Chronolo-gischer Conspect der lett. Litteratur v. 1587—1820, mit teilweiser Bemerkung v. Dr. K. G. Sonntags hand-schriftlich hinterlassenen Notizen zur lett. Litteratur v. 1700—1825, bearbeitet. Mitau 1831. — G. Berg-manns Gesch. v. Livl. im Anhang I. 163, wo aber Königsberg irrig als sein Geburtsort angegeben wird. — Dr. Zimmermanns Versuch einer lett. Literaturgeschichte 225. l. p.

Lettiškie un
P) Palmarische
Lieder und
Sinnige Dichte
v. K. Lott. Uda I.
X) Lettiškie mācītāji

Tāzini no jau minētam Kades rakstam noskaidrojams, ka (jau) nodomāta Latv. patēsa kultūra un izgl. t. b. Un tas atkal tikai caur vācu štendera iespēju un precizitāti. Bet šee labee nolūki un centieni: par Latvešu izgl. t. b. un kulturu gādāt, kop caur št. delu, tā saukto jaunuo št., ais ne lauma nolūka, bet kaēu ais tada, kas no vajuma celes, jū šaubīgi. Kā tas tā, po divz redzesm.

Jaunais štenders.

1744-1819.

Aleksandrs Daniels št. dzimis Jelgavā 4. nov. 1744, g., kad tuc vācu štēvs bija par pilnata skolas priekšnieku (Conrector). Pirmās mācības mājās no kīva dabūjis un tad vel pēc dažeem skolotājeem kalak pa pērdinājees skolas zimbās, kas - j. št. - kavam pa arsemeem kleijojot, studēja Kopenhaganē un Helmstetē tieslektu zinatni. Tavam lide us Kuvzemi atpakaļ par nācis, kas kādus gadus sabija par mājskolotāju un tad 1770. g. aizgāja us Karalaučēem, studēt teologiju. No tu, renes parnācis un atkal trīs gadus kā mājskolotājs palaidis, kas tače 1775. g. par mācītāju Liel. Zabvē un Daudzavā un 1779 savam štēvam par paliku šūpili un Sunastē. Te kas št. ka pēc kādēem gadēem ar par štūpils aprūnka prasestu un palika ee sava štēva dēu, dze lide mūža beigām. Tas mira 8. nov. 1819 un dus savam lēlajam štēvam blakus Sunastēes baznīcas ka, pōs zem tā pēša akmeņa, kura pirmajam štēvraštēam vel klat rakalts: „Cum filio Alexandro Johanne Stender, patrē non indigno.“ Štēvs un dēls paši esot tā vēlejšees.

ševa un dala

Kā no Kopīgā kapu akmeņa, kas tāvam un dēlam
~~liels~~ mirds: patre non indignus, ševa ševa ceņģis,
 tad šis jaunais Skenders, ~~isē, not~~ no vecā Skendera kā
 dēvēts, gan lieta zināšanu mēram šauri ševa ševa
 un neceņģis nav. Bet šee vardi, patre non indig.
 nus" caprotami cum grano salis: šem gan šaurība,
 gan arī nekārtība. Šaurība šem šurkal, ka arī
 jaunais St. mēdigi es ļājis šem spalvu Latv. rakstnie,
 cībai, šentes vērtēt Latv. garīgo attīstību. Šķatā,
 ņība šem šaurība, ka j. Skenderim nav bijusi šadi
 paši šicami neskati par Latv. lautu un tās nākot,
 ni, kā ševam, un ka viņam šūcis ševa ševa
 šurkal ka ševa, kā arī šas šurkal un šurkal,
 kas šem ševa vecajam Skenderim. Tas šis šurkal,
 kad šurkal ar j. St. rakstnie un šurkal
 un šurkal.

Vārda prācīgākā norīnē j. St. ^{sk. blakus lapin} - of Par. Jāņa rakstnie,
 šurkal 67 l. p. / -

* Prācīgākā gara pacelšanās šurkal, vel vecajam St.
Dzivojot, šurkal, kur šurkal šim vecajam šurkal
 šurkal šurkal, šurkal, kad šurkal Russiju māc.
 šurkal un Kuldīgas šurkal šurkal šurkal šurkal
 šurkal 1794. g. par šurkal Latviju šurkal
 šurkal un šurkal. Skenderim šurkal, ap šurkal
 šurkal, pak vel agrak, 1790. g. šurkal Latv.
 šurkal, šurkal šurkal šurkal ar šurkal šurkal

knu, kā vīspārīgi j. št. pirmā rakstu darbs: „Ludes,
 spēle no zemneka, kas par mužiņneku kape pārversts.”
 (Zelgavā, 1790g). Šai šis gabals pat par sevi liecina,
 ka dēls zem tēva iespējas rakstījis. Šī luga jau
 ir Dāņu rakstnieka Holberga „Pārvestā zemneka”
 (Amussundtans bonnis) svabads pārstrādājums. Lūd.
 v. Holbergs ir jaunākās Dāņu literatūras kēvs, dz.
 Bergenē 1684 un mir. 1754 Kopenhagē. Tas raksti:
 jā iekļūst joku lugas, kā pr. p. ^{vīrai parielams} Polt. Pirmnāginsāns
 (Polt. vīrs izvīngulis jeb plānu galdinā arbejs), šo Amussun,
 dēlans bonnis u.c.!! No 1763. g. izkāt v. Skenders bija
 kadu laiku — līdz 1766 — par profesoru Kopenhage-
 nē. Te tas tad gan ar Holberga rakstiem iepazī-
 nēss un tos tad arī lasīkam savam dēlam, Aleksan-
 drom, vēl jaunākiem, studijām etc. Tad par
 vīru pē. audzis j. št. Holberga „Pārvesto zemneku”
 pārstrādājis un idevī Latviesēm. Skenders luga nav
 vīr vērkaršis pārēlums, tulkojums, bet it keicams
 lokalizojums un pacēlās gandrīz līdz patstāvīgam
 un originalam apstrādājumam Holberga tapinātas
 idejas. J. št. šo lugu apstrādājis, kad Kuzems vel
 bija patstāvīga kēlķungu valsts, valdīta no Bironu
 dinastijas, kas cēluses no Latviesēm. Kā j. št. vīr-
 notal savs rakstos jēms savu tēvu par precēšē,
 mi un parangu, kā tas kešām un caur šo savu
 „Zīpu-Bīrtali” grēbeis, strīšanā, t. k. umās un cerāšās
 vel t. k. vīrai panīkusās Latviesēs (sal. v. št.) glikot
 un labot —, Latvju beonu apgādības un izglītības

1) Tamlīdzīga vēla gan lugās, gan nostastās sastopama jau kopš 1594 gada pr. p.
 Terespīra lugā „Spitneces precības (Taming of the shrew) prologā, tad keicīstā precē,
 cēlenu lugā pē. spāncešu drējneka Kalderona, tā štamā „La vida es sueño” (Dzīve,

+) Vārda virpildīgākā nozīmē j. Stenders pēc iespējas turpinājis tēva rakstnieciskā darbību, izdodams no jauna tā „Kristīgu macību”, „Fauna gada vēlēšanas” un „Augstas gūvības grāmatu”. Tas visas tās izdevis pārtaisītā un pārlabotā valodā veidā. Visvairāk tas pārprozi, jis, pārstrādājis augstas gūvības grāmatu, dažas vecas papildinādams, dažus aprastus pavisam no jauna espraudams, kā papīsas vesturi, gas zīņas iz visiem laikiem, un gandrīz visas ģeogrāfiskas nodalas, pēc kam it īpaši Baltija ceiverota. Augstu dziesmu un zīņu daļa sa-īsināta, dažas dziesmas pavisam atlaistas nost.

Vecā Stendera espaidi visur stipri nomanāmi j. Stendera rakstos, tā satura kā valodas zinā. Tas nekur tas nevar tēvam lāga līdzina, tees. Valodas zinā jau dēls palicis tēvam ļoti tālu pakal. Tas noticis mazāk ar latv. valodas neprāšanās, kā ar nepredodamas pavis, šības. Tas norēdzams no tam, ka tas reizam raksta labāci, reizam slinktāki.

Ģarīgās rakstos tas bijis maz rāzīgs. Ja atskaitam nost jau minēto „Kristīgas macības” iedevumu un viņa pārlaboto „Macitāju rokas grāmatu”, tad paliek tik dažas ģarīgas dziesmas Kurzemes dziesmu grāmatā, kas izdota 1806. g. Viņa „Dzīvošāmas spēģelis”, nāleels isu dzīves maci, bū un tikumības likumu kraujums, kuram līdzīgu atrodam arī v. Stendera rakstos, — ir pa pusei ģarīga, pa pusei laicīga satura. X

Spēcīgāka ģara pacelšanās laikā —
 Papriekš referāts par dramai ar nosaukumu pece Aristotela spēce

7) Žēpu-Bertula fabula: Bertulis ir labīdīgs, mīksts vīrs, kurš stāv zem savas skaistās bet kā Kvantipe dūsmīgās seovas tupeles. Tādēļ, ka nīknā secva (Anna) viņu ^{poš} dāvā un turklāt eclaiduses ar muižas jūnckuru un viņš nevar nekārnīgo jūnckuru pārmācīt un savu secvu no kanna glābt, tad tas ar sidesteem paderees dzēšanai. Lugas sākumā secva to (Bertuli) sūta uz tīrģi tūvejā meestīnā pēc dzīpareem, bet kroģū pee žīda Mūsēla Žēpu-Bertulis nodzēx edoto nandu un noxrit pēdzērees uz meslu čūpas. Tur viņu sērauga ģulam cēnīgs kungs ar jūnckuru, un pēdzējais eateid kungam, kā ar pēdzērušā vāretu jokus dzīt. Kungs uz tam sēcet. Bertuli aīnes uz muižu, eclek kunga ģultā, apģērbj kunga drēbēs un pēkrodina sulai, neem pee atmošānās ar viņu spēctees kā ar paīn cēnīgu kungu. Ber

tulis pamodecs no sākuma šaubās, vaj viņš sapno, vaj nomodā, vaj drīvs,
 vaj miris un paradīzē. Bet tā ka subaini viņam apgalvo un velax at-
 vestais ārsts apleecina, ka tas pateesi pats ceenigs kungs esot un tikai no
 launa sapna mocīts. — tie tas arī pedigi un sāk nu visadi kungam pa,
 kaļ ēmotees. Vispirms — tā ka to slapes moca — tas pagēs kreetnu malku.
 Tā ka nu arī galds sklats, tas sāk ar ēšanu un dzēršanu pamatigi nouties.
 Vīns veem tam par vajnu, — jāauc brandvīns klat. Kad tas jau pee labas dūsās
 — cenās junkurs. To grib tas tulim likt pakārt. Tad, ceerodas vagare ^{sīvais} ~~ar vīnu~~
 seevu. Arī tas kaņams, bet pret seevu tas izturas sirsnigi, aicina to vīnam
 blakus sēsties, ceena to un sāk to bučot. Pā tam tas atkal peedzerces un
 novērt. To iznes atkal uz meslu čupu kroguš preekšā. Kad tas atmostas un
 klausēlim stasta savu sapni par paradīzi, domadams, ka visi junkumi bi-
 jūši tik sapnis, — tad nāc teesneeks ar citeem laudim, aicina to teesas preek-
 šā tamlēl, ka tas pelauces muižā, par leeknūgu izdodamees, un noteesā to
 uz navi cans ģifti pee karatovām. Pee tam, kad tas navigās zales ceedzēis,
 to cenar kroguš preekšā kokā. Tā seewa, Anna, par velti izgaidijuses, to parnā,
 kam mājās, stēdras ingš, to meklet, atrod to pakārtu un esān gauži vai,
 manot. Bertuls, tik meega zales dzēris, urmostas un nemas seevu remdinat.
 Bet tā ka šī nedabon tos drīparus, tad tā dauza nu atkal savu vīru.
 Muižās laudis to paglabj, drandidami Annu un pakart, kuņa airbeg. Teesneeks
 apsola Bertulim palīgu pret seevas pārestibām un no ceenīgā kunga tas dabon
 dālderē savas ķeras dēl. Nu Bertuls grib no jaunā kroguš pasvikot, tak tur
 pat no zomnaacka martina izomeets, — tas airbeg. Baigās saruna starp starp ce-
 nīgu kungu un junkuru, kur kungs solas par tam gādat, ka laudis nōdabutu turjo
 likam vaivs tā peedzēstees.

Galvenie raksturi zīmēti ļoti asi un gaiši: pats Zūpu Bertuls, ta mēnā, pa-
 laidnīgā seewa, Anna, notiklais un lišcīgais junkurs, naudas kārigais žēds Man-
 šels, visi šee „laudis” (personas) īsti drīvi un ir it kā no toreizejeem latveeciņ
 apstakleem nēmti. Rezonemans labs. Forma ne metriskā, bet prozaiskā. Atteco-
 tees nu termiņi, tehnicēli intresanti rēzet, ka j. Hendersona cevestais „cāleens” vel šo,
 deen leetojams; kaģādājā „skatā” vietā sastopama „runa”; „laudis” Paša aūzinatā-
 „personi”, velax vispār „personas”; „spēle — tagad luga, joku-spēle — joku luga. Uz
 lokalizejumu airrāda „10. runā” teikums: „Lai gan vel labi atģādājās kad Kreesvi
 uz Prūsēem gāja”. — Tas notika loikam pa septīngādū koņu (1756—1763). Valoda
 deergan pareiza, bet gauži rupja; p. p. Anna pašā lugas sākumā runā pa-
 tešēvis šā: f

Дарский поэт Младший фон Тольбергъ
 (1684—1754) (Der verwandelte Baum — онъ
 писалъ описанья комедии, между прочимъ)

Въ Мелитенѣ и Укрощеніи сурово-
 Фавой Шекспира, здѣсь Прометей, въ
 кофору пѣны лодки, кризосфоръ
 Силъ падаетъ на землю и засыпаетъ. Въ
 факонъ полонезомъ засыпаетъ его мордъ и
 приказываетъ своимъ слугамъ перенести
 къ себѣ въ доль, отвозитъ его въ богачество
 и когда онъ проснется, уверяетъ его, что
 онъ знаменитый и богатый лордъ. Этотъ
 сюжетъ былъ изобретенъ въ 1594 г.
 Киндъ писалъ и разсказалъ (около 1594 г.)

1921
 1521
 600

Dante

2, 75
 +
 0, 25
 2, 50
 0, 50
 3, 50
 0, 50
 2, 00
 6, 00

Pett. Tom. ...
 Mann
 Mann ...
 ...
 ...

Кондитерская Вернера

Ивановская ул. № 7.

Г-ну Лаутенбаху Набережная ул. №18

По порученію

пошлю Вамъ 1 Орда. со сиб. и прошу возвратить порожнюю бланку

И. Г. Вернеръ.

"Es neticu, ka par visu plašu pasauli
tads slinks maita var atrasts tapt, ka
mans vīrs! Kaucē es viņu pēc mateem
no midzeņa trencu, taču ne mostās.
Voi tas sumpuris nezina, ka šodien
tirgus deena iraid, bet vel pūst."

Tam līdzīga valoda sastopama viscaur
šai lugā. Citādi lugas galvenais notūks,
telot, preekō acim statit dzešānas reebi,
go postu un eemeshus, loti teicams, šax
autors savā telojumā nav veetām izvērē,
jēes no stipreem parspilejumeem un
nevajadzīgām parlecībām.

Stendera, Lustes spēlei beigās pieņemti,
nata pagora un deezgan jaunā pasaka
no drauga Licopura, pasaka, kušā sace,
retājo citu macību starpā vistin ori
rāda, kadu postu vīram nes launa,
slihta seva. Šī pasaka uzskatama savā
zinā par šīs lugas papildinumu.

1) Per Turspire. 2) Per Calderona
Taming of the shrew.} La vida es sueño

Care no pēc Aristotela cilas
gōrija un komōdija? — Care Drejniki
dašāds dabu, labee, celee vascotri
sacer tragōdijas, launee, slietre
dijas —

"Es nēficu, ka par visu plašu pasauli
tads slinks maita var atrasts tapt, kā
mans vīrs! Kaučū es viņu pēc mateem
no midreņa trencu, taču ne mostās.
Voi tas sumpurns negina, ka šodec
tirgus deena iraid, bet vel pūst."

Tam līdzīga valoda sastopama viscaur
šai lugā. Citādi lugas galvenais nolūks,
telot, preekō acim statit dzeršanas reebi,
go postu un eemeshus, loti teicams,
autors savā telojumā nav veetām izvēri,
jēes no stipreem parspilejumeem un
nevajadzīgām paslecībām.

Itendera, Lustes spēlei beigās pemeti-
mata pagora un deezgan jauka pasaka
no drauga Licapura, pasaka, kušā
retajs citu macibu starpā vistim ori
rāda, kadu postu vīram nes launa,
slikta seva. Šī pasaka uzskatama
zinā par šīs lugas papildinumu.

1) Per Turspire. 2) Per Kaldersona
Taming of the shrew. | La vida es sueño

Čaus ko pēc Aristotela cēlas
gōdija un komōdija? — Čaus Drejnē,
dašāds dabu, labee, celce rāstn
sacer tragōdijas, launee, sliktre
dijas —

darbu' (sal. v. St.) veicernat un ciekmet. Dzešana par
 verdzinateem zemneeseem kolask bija loti isplatita,
 ka to gan no v. St. ruzgem noverojam. To netikumu
 gorbaja ori j. St. savā lugā žaust, ka ori vīnu pabece,
 sos semeelus rādīt. Tas kam ori kešam keivami
 isdavees. Vosela spredicu vīvīve nevaretu ar kadu
 panākumu un rekmi pret mīneta netikumu usitatees,
 karot, ka tas ē žēni gan jo rupjā, bet taēn ori loti
 speeigā ^{joku.} lugā noteek. V. St. atrinis to par labu un
 derign un domajams, ka tas valodas zinā žur žur
 ē peeliēs savu roku un padomu, jo jāsaaka, ka va,
 loda ke samērā daudz pareizaka, nekā etos j. St.
 prozas rakstos.

Preesivardōs (cf. II. isdev. Žīpu-Bērtuls. Doku-spēle,
 us form celcenseem, ka' zemneese par mīžneeku
 celtis. Jelgavā, 1867.) žis lugas nolūks tā žimets:

" Žis joku stasts par - - cf. Preesōlasijumu bustu. III.
 Gapp. no latv. dramas. I. Žīpu Bērtula fabula - ^{Fragmē, pec Aristotela:}
^{Komēdija) pirmā cānc labem}
^{celim župīesem rak}
^{stūiem, otrā cānc}
^{žāunēm -}

Pilnūs 15 gadus pec žis dramas isnāca otis j. St.
 leclavars darbs: „Dzeemas, stastu dzeemas, pasakas
 etc. Teem Latvaceem par ilustesānu un praka pec-ang,
 žānu" (Jelgavā, 1805). Lai gan jaunā, jeb labaki Skendera II,
 „Dzeemas" ar kēva „Skendera jeb Skendera I. ruzgem"
 salidzinot, plašumā žēko 1/3 istara - j. St. dzeemas
 proti evocetotas us 50-60 lapu pusem, kamēr kēva
 žingis eejem varrak nekā 170-180 l. pusēs - tad to,
 net mans starp v. St. žuvakeem peenācejeem, epigoneem,

1) Pēc letrona panti-
 ņa: Ut de
 ņit vives, lucem
 et laudanda vob.
 luntasi

tas uzturējams veimēt kā viens no tā laika angli-
 gākiem dzejniekiem, kam to „patre non indignus”
 līdz zināmajam kapteinam gan varām atskat. Karakais
 mums tā laba grāba un cenšanās, bet tēva ceņģis,
 ja-ābrist. Bau no tā etoem rakstiem vorejām noskast,
 ka tas rakstniecībā jēmees sev tēva pac preekšzini.
Šovāri ori savās dzeemās mēģina tas tēvam pakaļ
darīt, jebšu tik vairak arigi. Pēc satura izšķiras tā
 dzeemas no tēva zingem daudz vairak nekā jau,
trība no nopretības, no kam vel - ja tā veen tā
starpība lūta - nebat tēva supervotitāte jeb porsvars
neparādītos. Tā nav ne veen tas, ka v. St. zingēs
tūtas audzinašānai nodomatas, dzili nopretības -
stīvas, trīklas dabas un j. St. dzeemas jāntu, ana,
kreontisku - bārtiskoju garu iedves. Ka v. St. pac
spīti savu zingu vīvavāre moralizētajam, parai,
netīkajam karakterim tās caur leclaku poietīku
spēku augstākai dzejai, pateesai maksīai - dāleī caur
savu rāžojumu daudzānt vīspusīgu pīlūgumu
dāudz vairak tūvna, nekā j. St., kas caur savām
jāntām dzeemām grīb veenīgi veen celīģsmot,
bet kam tāču spēku trūkst, īo no arstētīkas stā.
oocla pareizāki uskerta usdevumu pateesi īspil,
dit, tas tas ir. Tā tad tas paleek trīklab pēc satura
kā pēc formas tālu vīnam - tēvam - pakaļ un
vārdi patre non indignus zimejami tik us sasto,
pemo nenoleedramo laudanda voluntas. Tāc lai
nu slājamces tēvni pēc pašām dzeemām. Un jān arigi

kadu parvortību atrodam, jau pirmo lapu ušķir,
danti no j. St. jau monētā leclakā darba: „Dzeesmas,
Paaku = Dzeesmas, Pasakas etc. Teem Latvešiem par is-
lustešānu un prāta: pesangšānu, savastības no Aleksan-
der Bohann Skender, Sērpilles pceesōmaeitaja. Telgavā
dotkats pce Boh. Friedr Steffenhagen un dela. 1805.” Tri
jau speestavas noaunums rāda notvkušo pāvertību.

Pce St. senora kas vel skanija: Telgavā, pce D. V. Skef.
penhagen, Cen. Leela-Kunga grāmata Speedoja. 1785.

^{Vienkārši no} St. junora grāmata ^{var apceest, ka deli pce stangat kāva padēs,}
maniracijas pui; Ta jau novirzīšana, kas St. seni, ^{ko kas ori zari zina}
oram vel pēnigi eviā ^{Arigā} pāvertība, ko domaju un kas ^{dara, bet jau „pcees-}
vel St. senora mūvā beigās - ka pceesbēdramajā ^{rimā” atdusamces}
mūvāgadā (kas mura 1796) - notvka, ir proti ka, ka Kur, ^{us tadām domām}
zeme, evmā Drejneena Deeva zeme, nu (1795.g.) bei, ^{kas nebūt nesestākan}
guses kā patstāvīga leclkunga valsts. Kamer St. senions ^{ar St. senora cen-}
vel Dreed kevrames Dzeesmas, kas veenigi atceelas no leclkunga valsti ^{skanām, bet}

Rutzeni, ir „Rutzenes zinges”; kamer pat vel vīnā kas
„Lingu Lustju” II. daļā stang „Rutzenes zingem” ^{pa pceesku lauk}
smas kadas, kas rimejas us Leclkunga namu, kā: 1, Latvešū
gavlešāna par to jaunu Dvintu = Pomei, 2, Pce Dvintu.
Pomeča Tūpli, kamer atoodam pce St. junora jau pce,
monētā voajumā I. Ta Karvara A - - salidini Lett.
Kunstblyork IV.

^(savarojūši)
Ist tiri vestavijas intrases mēstle so Dzeesmu,
kurai jābut slavas Dzeesmai us Karvaru Aleksanderu I.
St j. St. savadeem usnataam par Latvešiem aparimmes velam.

pēc Būrgera ^{līdzotā} Kā otru gabalu šai kojamā sastopam it garu ro,
 manei no viduslaiku laupītāju-brūnneku dzīves
 ar vīrsrakstu „Ta beģšana”. ^{Ja} veca no šī dziesmi,
 neeska ^{stastu-} dziesmām, kas bijuš savā laikā loti isplatīta
laudis. Kam gan no savas jaunības, ja te sneedras
 atpaskat, us kule pagājušā ^{gā} gadsimta pēdēsmiteam
 jeb sešdesmitam gadeim, vel ^{mao} marakais no tās pirmes
pantoni atminā, kas skau, kā:

Puiš! sedlo man to dukanu — sk. Lēth. Rēgr. IV.

Vēl nobeigējā gadsimta boās gadās jāja apskat
šī romāne ^{balode} no maz lapiņām staop laudim us lau,
neam; un burgis to dzirdēja no paunu šīdām
leijevkasti griešot dziedam un tā pīvejai zemneku
jaunbai tā to ceteram. Turpat zem vīrsraksta
„Ta beģšana” St. juniora perspraudis šai „stastu-
dziesmai” persīmi, kā: (sk. Lēth. R. IV).

Ja no j. St. kuldota „stastu-dziesma”, kas 4rk caur
savu meldiju, caur savu dziedamību stāv sakarā ar
līvku, t. i. skanešānā - iskanešānā, jebm gan ne
(ar) pekšēnes kā sekšēnes iskanešānā, kas 4rk šīrai
nevislotai līvīkai peenākas, bet tas objekta,
episka notikuma iskanešānā, kas ibovuse no
mīlu stān līvīkām sapam. Romānes saturis isumā
šāds:

Šīvu karmīnu pīlu kuunge šī sonaidā, bet tas
neso nekait, ka ta veca dels, Karls, emilijis ta
otra meita, gēdi, un ka šē abi veus otram zvēr
notiek. Bet gēdas šīs spešā savu meitu saderi.

1) Pēc Būrgera: „Die Entführung, oder Ritter Karl von Eichenhorst und Fräulein Gortrude von Hochburg” Zweites Buch. Episch-lyrische Gedichte 152. l. p.

nācās ar Būngu, „nīknu Lēzū kungu”. Ģēdina
sūta par tam caur savu „mānzelli” savu Kārlim
zīmi. Tās nu nojemas, savu mīļāko slepen ar
vest. Tās beidzām, kas nakti notiek, turin pamaus
„Tās pērcēns Spāņu-gaspaža llo nūdas pelnu
kārīga” —, kas pē ģēdinas ispēlda dūiņas vektu.

Ta notikumu vecajam turin pasaka: „Es Vecā skreje cēksā” — sk. L. K. II.
— Barons caur tam saraujis. Nu esāc Kārlis un
ģēdina to lukt, lai ^{tai} jēl vīnu sirds nēskirak. Pēc
ilgas stringras pētošanās ģēdes kēvs tak pēdigi pē,
lāižas, atvēledams jaunajam laudim savēnotās.
Tak pāpēcēn tas vel Kārlim pēskodina, nebūt
sava cētā kēva pēdās nēstangab, no ka tas agrak
laudz launoma pēdzīvojis un ar šī cemesla vee
bijis pēk jaunno lauzim savēnošanās.

„Tis, skastu=dziesmas” valoda, kā to nule dzirdē
jam, loki spēciga, pēt vektam arī jē pēasta. Pēskē
tam vel kadī pēamēri. Kad Kārlis savas mīļakās
jūmpšanu redz šup skē dzames, tad tas nēko labu
nēpāredz un nu no vīna cēerts: No jaunmāim vīskim nobijās...
sk. Lēt. K. IV - V. X

kis vūnajam par j. Skendera lokālizēšanu. Vēl veeis
pēmēris pēskē tam. To atrodam Schillera dzēizjēla
„An tin Krūdz” (v. 47. n. 48) Aulkojūnā, „Līgsmēba” 4. pēnti.
nā?, kas pē F. Skendera skan: H — Lēt. Kunstgort V. —
Tis dzējnēsi kēi pēā lārkmetā to Aulkojūnā: pāpēcēn
Elberfelds (1804.g.), tad j. Skenders (1805.g.) un pēdigi Flugen.

Bergers (1827.g.) Splīncosim nu drusku sīkasi ēo tulsko,
jannu. Originalā skan tā: (of. Schiller (1.47^a 48). Tad kad
pēmēri no jau mūkstēm tulsojumam - - -

Pa ori tulsojumus nav ^{svītēti} nēso, īdēves un us mēz
īkastuma, tad tomēr tam jau kalab veen leclava
vēstība, ka tā originals pēder tīk cēverojamam
domu dzeijnēkam, kadš Schillers. Ka kas tā, no tam cēli,
na tas gādījums, kas tulsojumus gan parsizi īdē,
vees, bet tak no sekla, nesvarīga originala īsēt,
kā pr. p. Σ. Pēc tās Vācu = dzeemas: Rofu gflēnka,
Rofu blūfu etc. lr. Kunstlyrik. - - -

Šis dzeem^{vācu originalā} nās celuses Vācu pseudo-poīzīgās
kaxmetā, kas cēcētājs ir gļēnīs¹⁾ un tā stāv
j. Skendera labprāt pēskoptojāntro, anakreontīsko,
būvīkoro dzeemu pēcēšā. Tā tad, II. Dzees.
dzeema. Pēc tās Vācu = dzeemas: Bakvīngf mit Lūib etc. -
^{1) Kallias Klandins}

on Dorpatas Borakēlīdē, ^{1814, 26 l. p.} 1. Lai dzeem, brāfi, īē pēē goda-galda - - -

No šis "dzeemas" uoverojam, kā jo dāiās leclās
un vēclās mīsu dzeijnēses dzenas sevam leclam
kēvam pēcat, kad kas pr. p. us praktīsko dzees
jusi vītāš, 2) pret brandvīna baidīām koro un
3) rauga ori savus tulsojumus lokalīzet. Arī īē
tad sastopami gabali un vēclās, kam kulturvēstī,
vīgā nozīme etc. Popoojam, III. Dzeemas pēcēki.
Pēc tās Vācu = dzeemas: Guf vom Olymp fūvāt unvāt
mit vīa fūvāt etc.

1. Speemotēes - - - 1. Kunstl. - - -

Pēdejas pantiņš skan:

1) Dzevoja no 1819 līdz 1803.g.

Un kad no mūsu vīdus pabeis klusu
kads draugs, ko naves engels ker:
Tad raudādami vēlejam tam dušu,
kas vīnam vēsā bedrē der.

Raudiet un atdusu vēlejeet,
Kad mūsu brāļam bedrē jā.ekt."

Sakaic, ka it labi kulkota īi paristamā studen,
tu dzeesma, kuras beidzamo pantuun dreed ir kupaun
apkurūšām, apklusūšām, drestois sunctis guldētām
un vīr. lates maceklun.

Pēdigi XIII. Rāna = vakara dzeesma. Wald. Frank un
his Labaus etc. (Vīzi dreed).

1. Pūp Rāna beoni. — Kuastl.

Atkartot svešo, ^{no paristamās studentu dzeesmas} kapināto mēldoru īi dzeesma
ir j. St. originals, kas sacerets pec Latv. Rānu = dreed,
un un Rānuvītku motiveem. Ne veen īi „Rāna =
vakara dzeesma” originals, ne, ka ari vīzlabakā no
īi dzeijneeka originaleem. Un ne veen las. Ari no
īis, kā sevīki no abām agrak pēmonēkām drees,
mām norēdam, ka ari j. Skenderos darā z. nā 117.
skaidrees savam laskam preekōā. Tam, z. nāms tees,
folak, kad las īis studentu dzeesmas partulkoja
Latv. valodā, pašam nebija ne jāusmas no tam, ka
nepa. ces ne 50 gadu, kuc Latv. studenti īis vīna drees,
mas dreedās.

Deekams ^{īi} par dzeijneeka dzeesmām beidzām runat,
mums vel jāpakavejas pec kada no ta vīzai matz

originalēm. Un to mēs jo milāk darīsim tautdēl,
ka šis originals atbēcas uz veco Skendri Tā Bertra,
maja' dzimundzenā. Tīm dzejolim vīrsnākot, Gods =
Dzeesma' un kas pēdes pēe tām j. Skendera Dzees,
mām, kas dzejotās uz dažiādeem atgadijumeem.

„XIV. Gods = Dzeesma. — — sk. Kurstl.

Pa nu pēgrēžam vortbu krajūneem, kurās j.
Skendera Dzeesmas sastopamas, tad atrodam bes jau
minatā galvenā krajūna, Dzeesmas, Skastu = Dzeesmas,
Pasakas' etc. vel, Latvīška' Gada = Grāmata' — 13 gabalas
vīsvārak no tā; Kurzemē Dzeesmu grāmata' (no 1806.g.)
devīnas Dzeesmas no tā un pēdigi. Dzeesmas = Ka,
londarē "uz 1877ta gadu, vīsvārak seer, ūkām pēe jām,
ku iklusēšū sarakstētē" pa starpām 17 Dzeesmas.
Šis „kalendars“ ir pīromais nu, cik zinām, līdz šim
arī beidzamaš Latv. Dzeesmu almanachs. Tani
atrodas starp tām 17 Dzeesmām tā vīrparīstama,
kā: „Brīli, iādeem pēecartees.“ Pa 9-garīgas Dzeesmas
neska tā līdz, tad no šī Dzeesmu neska pavīsam
mums zināmas kādas 47 Dzeesmas. Kā jau kerētē,
j. Skendera „Dzeesmas“ sēlīdronot ar vēcā Skendera „zin.
gem“ istarša pēslīdz tēk tēžū dalu no šim.

Ar Dzeesmām tagā jām minatā krajūnā
„Dzeesmas, Skastu Dzeesmas, Pasakas' etc. — nāk dažās
mīklas, tad 5 garī stasti, vēna pasaka, „vēna
runa“ par kaļu un beidzot „pēcruna“, ko līdz ar
„pēekšorūnu“ sūpniak vel sīcaki sēvorošū,

o Gaudēamūs igilū, no Sūlākopis pēstīdājis pīnīlārs (1923), tad latvian
sēkolu vīdētē Kurstlētē — 18. gada mēlāna otrajā pēelē

1) Tīva jānūkē
ka, vī šis atkal
tam līdēšū pēra
dētās.

Skasem bergās maerbers, kāpat kā pēe tīva, v. Skendera; tas valoda arī šē pēe j. Skendera nav nedz ar skaidra, nedz arī ar kautriska, kā pēe tīva. (Introsantakars no j. Sk. skasem ir „Kuņģ' larmigs jeb nelarmigs bijā?” Atbildi dabon, ka larmigs tas, „kuņģ' sord' meeriba mājā”. „Latvīskā gada-grā, matā” eeveeloti no šē rakstneska darī iisaki sta, stipri līdz ar daršiem rakstern per zemkopību.

Trēsā's lalakarš St. juniora darbs Latv. rakstnes, eshes laukā ir: „Pilnīga iislastīšana, kada vīrē turan Ērnests no zemneska per brivkūngu eeheš, esak. st, ka „Vāczemes maerlajē Salzmanu, bet talca postulvoka un kā preekš Latvīšiem vajiga iisest. ka” (Jelgavā 1807.g.). (St. Pivasara Dani 71. l.p.) ~~X~~ — „Preekš vardēs... t)

Pa nu bergās vel sīkaki gorbam separitkes un dzirdet, kāds nolīks jaunajam St. Latv. rakstnesi, tā darbojotkes bijis preekš acim, tad tas no šē rakstneska paša skaidri un garī iisacets la mums jau pazīstamā grāmatā: „Dzeemas, Skastu: Dzeemas, Sasakas etc.” Tas pat „preekšunnā” tas saka, kā: — — Kunsti.

Ko tas preekš Latvīšiem rakstijis, tam nav, kā dzirdam, ka paša acis nekadas palcekošas pasta, vītas nu pastavoias vertbes. Tas šikar līdz tam lai, kam apšīkats, līdz kames Latvīši bus špūši per Vāczīšiem. Šē kā tad dzirdam paršam jaunū ma, estu, jaunū ^{platforma} evangelījū, kas līdz tam vel nekurs ne, bija dzirdeta — us Latvīšū parvācošam bus iisest!

f) Preekšvārdos j. Stenders saka, ka tam šī grāmata izleko ties prekš latvešiem īsti derīga, „caur prāta apkopšanu vinu drīvošanu aplaimot." Lai latveši saugot tū darit, kā Anžans, tad, tik tešāni kā viņš latvešu draugs esot, nāksot it kā jauns gars pār latvešu tautu, „tumšumi tās neprāšanas” endišt līdz ar „ceekām ticībām” un „grecigēem eeradunneem” un „laimīga bušana” izplati šotēs tānī veetā. Beidzot tas vēlās, kaut šij grāmatai rastos daudz pircēju un lasitāju, „jo par to pusdālderu katrs zemneeks, kad apcerē, kas eekšā tonas, paspēj par brīvcungu tapt un laimē un godā tikt.” Preekšvārdos top gan tīri brīnišķīgas leetas apsolitas, bet pa, teesībā grāmata satur ir it sekls un veempusīgs. Autors visur un allažin apgalvo, ka cilvēka leelakais, galvenākais vederums esot, savas kaislibas-kārumus, kā pārtulcotājs-apstradatājs-j. Stenders izsakas — valdīt un cilat prātu; kas to dara, tas, jebšū zemneeks budams, garā ir brīvcungs. Šada garīga, filozofiska brīvcundzība domata gan arī preekšvārdos, bet vaj veenkāršs lasitājs to spēj saprast un tā filozofiski domāt? — Grāmata valoda klūdaina, pra, sta, neveicla un paviršības anglis. Teicamais Elberfeldts gluži pa reizi spēcī par to, gauži žēlodarnees, ka ta vīra dēls, kurš sev par nemirstamu slavu pacelis latvešu valodu godā arī vācešūn acīs un caur saveem latvešu rakstēem meis latvešēem ang, starku garīgu kulturu, ka ta vīra dēls no savas puses leekotes pūlamees, lai latvešu valodu varetu sakropļot, padarīt to at, kal līdzīgu neizkoptām mēžainu valodām un tadā vīzē izpo, stīt sava paša ceenījamā tēva jaunko darbu, neesen viņš, j. Stenders, esot arī devis latvešu tautai padomu, lai ta atstājot un aizmir, stot savu veenkāršo, speka pilno un teesām jan iten labi izkopto, attīstīto valodu un pārejot vācešos. Akurat otradi. Vācešēem esot drī, zak japāreēt latvešos. Ar šo bargo, bet kaisno j. Stendera teesatāju reparāsimēem tuvak tuplikām.

Un kadā citā vortā šis savadais dziesmu tukrotājs dzied:

"Kad coks dabass nāšim,

Kur viss spoguļo,

Ak! kā sveti būsim!

Dzevam gods! Lāgo!

skums jāatbrīst, ka šis mačtas, šis ^{platformas} evanģēliuma
sludinums - vaj kaun ticam vaj neticam, ir vien,
alga - mūs šē ne mazumu parstādē un isceļ
mums ledu brīnīšanos, jān kopē vien, ka šis
mačtas sludinātājs ir mūsu laulā Skendora dēls,
varenā Latvešu sargatāja un saudrētāja dēls, tā
vīva dēls, kuņģ savu lauku īpašīgi dzēdāja:

Nekur nesmācē cilvēku - - - kuņģē.

Cik naios, jā, katš ^{lelā} ķerms ir ķerders jūn vros
ar ēem savem pārmētumam tā laika Latveš,
ēem! Tas pagē no nebrīvēem - vergem brīvu
ļauru īpašības, no kalpnatēm - vergem kuņģa
valū, no nemācīta cilvēka mācīta cilvēka mā,
nepras - erāšas, no nezīnātāja - nezīnātāja zina,
tāja kuņģēša darbus, no ar bīdīnāma lai kas
nedabīgā vīvē preesē laika, preesē jebkadās audri,
nāšanos būtu bīdīgs, iskoptis un audrētats, isgli.
lots. It. jūn vros prasa neapdomīgā ^{katē} vidē leccam
dabā, arunu spūng in tās kontāis, pret ko tā kēvs
tik godri beedēja un bīdīnāja. Kri samana j. It.
sava bībēliskā prasībā „ka būtu veens ganams pulks”
kīrbu - salgijā - uskatas ar valodu. Vienkast
tas erojās fas. Latvešu nezīnājam un vedrīšku
būšanā, otrkast tas pras pagē jeb sagaida otru
no kam vien vrsu labu, ne tā valdīšana, ne
tā Kuņģi, ne tē mācītāji, ne tā dzīvīku - būšana,
ne tē lauki varnigi - bet pašū ļauru kīrbīka.

un labu un pratu: clasaŃu un karaŃu valdiŃanu?
 Tā tad visleclakās sevotības - vērda bas apstākļos
 Latvešiem bus segūt generozitāti - augstmaŃību - cel. un cel. un
 un visas citas boiva un isglītota cilvēka īpašības
 - pēc Latveša dabai jātaisa leccens. Šī prasība,
 kurai lai nu šeit arī Latv. garīga vērda, ir,
 gāja brīnīšņā ^{vārta} vārā no tā vīra dala, kurš jau
 18. gadsimtenī bija Latvešiem mūķi vārds, kā:

Šis kungis klausāties!

Šis maizes. Levi esam - - - Kuntl.

Tomēr, ja labi apdomājam, tad š. j. pēc savu
 usaicināšanu, lai Latveši kop pēc Vāciešiem, ^{un} cf. Grenzstein
 kaudēt nepelud pašnodarbumu, kā ka tas ^{luku} tam
 issacījīs jeb isrādījīs launu un kartiņu pratu un
 nodomu. Tā rīni otrādi: Tas to darījīs uelīkojot Latv.
 vīrai bedīgo posta busānu; tas to darījīs gan, ka
 tam pēc šiem laukineem pateesi vēl bija un kas
 savā matzprātā un zem šoreizējiem apstākļiem
 nezīnāja nekādu labaku pādomu ^{ca} un ceļu Latv. ap.,
 garvībai un isglītībai. Un kas to darījīs pēc tam
 ar zināmu varoŃību - šoreizējiem. Jo ka tas no
 stingri konservatīvās šoreiz vīzu varenās mūķi,
 neelības, kas no Latv. Vācu isglītības preekš zem,
 neesem ^{tolak} (negrīboja ne zināt, kāpa špībi uelīkots, to
 varam domāties. X) Tā šoreizējiem, bet dēls (patē non indogunā) latvešu draugs bēlās,
 šoreiz bija latvešu valsts pilsonis, dēls koreakreigara docimētāis

Tagad pēģerzīnīmes kādam mūsu deenās maz Gögenstons
 pazīstamam, bet savā laikā jē ceņījamam un ceņī.

am rakstniekam, Gergensonam.

(12. febr. 1752 -
15. jan. 1814)

Kristaps Reinholds Gergenson 22. 12. februārī 1752
Sasunmuižā, mācījās Karalauču Fridriha skolā un
Leipcigas universitatē, kapa par mācītāju Drglōs (Vid.
zemē), tad no 1791. g. Baum-Peebalgā un 1800. g. par
Lēnu apstiprība pravesti; mira 15. jūnijā 1814.

Ko par šī rakstnieka vārdiem sēvero - tā ir viņa
skaidrā, pareizā Latv. valoda. Par viņu kā garīgu rakstu
sacerdēti jau sen uzskatīja pēc Reimbacha, Mačevska
un citiem turakiem v. Skēdēra peelnācējiem. Garīgu
dzesumu veid - neskatoties uz to citiem garīgiem
rakstiem - tas sacerējis un tulkojis pilnu sūktu,
no kurām Vidzemes dzesumu grāmata no 1809. g. uz,
juntas 87 dz., originali to starpā 17. V. Glabaki G. G.
gersona dzesmas ves salīdzināt ar Mačevska dzes,
mēm. Kā jau turēts, valoda tam laba un veidam
turklāt iten dzesjiska. Arī laičigas dzesmas tas
sacerējis, par kam tulim dzodesim.

Kam jāatzīst, ka visēverojamāki tā laičigi
raksti, kas nākušī slajā pa lelakai daļai tik pēc
šī rakstnieka naves. Pirmak tas sacerējis dārus
rakstus Vidzemes kalendārum, kas lelakā daļa
no tam velok sēvebota ^{ta} krājumā ar vīverakstu:
"Sarkī, pasakas" etc. Otrs viņa lelaks raksts ar lai,
eng. rakstu ir "Robinsons Kruzo".

"Sarkī, pasakas, dzesmas un mīklas", Balgavā 1823. g.
tā tad g gadus pēc rakstnieka naves izdots šis

krajums. Tas stipri vērās pec abu Skendru ķam,
 līdzīgam krajumam un ražojumam. Tas grib
pat kā Skendri pasniegt Latviesiem veidā rei,
kā jānsu, patīkamu larva-kavekli un labas, dārgas
maci tas. Ar tas sarakstijis, kā to pats teic, so
savu grāmatu „par pamatīšanu un islustēšanu”, t. i.
pec mums jau parīstamās Skendru paroles.
 Tāi krajumā nosjami gandrīz veidīgi tulkojumi
no Vosse, Gellerta, Logan'a, Bürgera un citiem Vācu
sarakstniekiem, bet jāsecina, ka gandrīz it vīri
ta pārdejojumi - tulkojumi isti teikti - zināms
peas' teikti, salīdzinot ar citu ta larva Latv.
sarakstnieku produktiem. Pasā krajuma sākumā
5, Dāna - vakara Dzeesmas”, kā rādas, originali. Kā
īkātams, te tam par paraugu derejūšas Latvju
dānas jeb tautas dzeesmas. Dānas no tām kuramas
par itē brangeem epigrammēm:

„1. he tu, sargā Dāna nakts puķu varnagu us galvas,
nakts ir sīta, galva karsta; drīz tev puķes var savīt.” sarīst
te atgādīnāmes par tautas Dānu - dzeesmām, kā:

„Kas guleja Dānu - nakts - - - - -
to daudz Dānu - dzeesmas lecina, ka Dānu - nakts jā,
bet modrīgam (cf. Ligo - dramas 4. skatu 166 - 167 ctē.

l. p.).

„4. gatavs pūrs ir mūsu metām; drīz nesch tām krēslus anda,
cimdi nakts paši adas; krēpi vīlānus tām naksta.”

Te nāc prātā tautas dzeesmas jeb apdziedošānas

dzešmas, kā: „Situse, auduse mūs' māšina,

„Kas gājše pētī atvīgas gulēt” — cf. N. Ušb. 255. 64.

jeb: „Daudz bija māšina garšs gājše,

„Daudz bija dižše sīkajas veltes.” cf. ib. 256.

Tad vēl viens epigrams:

„5. Savalneskam veeglas deenas; cūka tirumna tam usat,
 „Līgs parēsi v. Ladamees; kara labību tam nopļauj.”
 Še dzejniekam droši veen prātā bijuse Latvju daina,
 kas jo zobgēlīgi apdzied slinksu seimneeci: Lai
ta jēl gulot; jo vīrs darbs esot pādarīts: cūka esot
vācēms (t. i. pūdeņai vāramos) isvakuse, kara kaps,
stulapas sevāvuse, vīsta lokus zaškinuse, gailis
žagarus senesis, rams vrasni antkūris un katce
svestū rādarijuse. — Te, kā redzam, Grogonsous kapat
kā v. Skutars gājis pē Latvju dainām (skolā un
kapēc tad labās sekmes, labā skaidrā valoda.

No citiem dzejās zēdiņiem minētā vārdjūmā ir
 pa lielakai daļai stastu dzešmas, kā: „Rite un
balodš”, „Lasmīga kreklš”, „Vīnsbergas sevas”,
 „Ta deresāna” u. c. Tak šur usejāmas arī dzešmi,
 kas ar vāstak līvīsku salutu un nokrāsū, pr.
 p., dzešma, draugem kopā dzešama” (Lai pēcka
 dzešma esakas! Lai stigu spēles skan), arī gan tā
 parīstamākā šur stāp vīstām cītām „Draugu dzeš,
ma”. Šo dzeš sevišci sējeņes Latv. študenti. Es
 pats kā študents to vīspirms macijēs parīt un
 vēl tagad man kāin skan ausīs no šī līgsmites

pilnā lauka pantoni, kā: 1. Tā'nevar tie pal'et kā'bijis -- cf. L. Kunstl.
 Ta zināms tulkojums no Vācu „fö konn jn unft
 immur jō blabur Gne nūtar tam usuffladun wlowd.“ *Pec A. v. Kotroba*
 Pedigi viņa piemilgakarš, skat'lekarš li'kas zedimš *Top. Rāsslenn*
 „skatas dzeesma verpot“, kas skan: *Latvian 62. p. 10*

Ratu, *see above*
 klusu nestāvi,

smalku pavēseni

mestai sagrasi. *cf. Pāvas. D. 76. l. p.*

Nav tēdzams, ka tie atrodam īstenu smalku dzeji
 nēskū. Tas pasūdz arī savas mīklas gandrīz vis,
 kaut glikā dzeijiskā valodā un veidā. Viņa „stasti“ nav
 gaŗe, un to mac'bas lēti - veegli islobamas - is,
 protamas. Tāpēc arī Arīkai rēķen bijis jāpāleek
 kadš isska' drojums. No pasakām sēvētota 4x vena
 pavīsam, proti par „Kazema kupalern“, bet tā pate
 tad bijuse no laudim jō sēcēnta, labi parīstama.

Kā jau minēts, šī rakstnieka otra grāmata, un proti
 vācāms stestu-grāmata, ir „Robinsons Krusjō“, kā
 tai cots Latv. nosaukums. Šī grāmata sarakstīta *piec angļu rakstnieka*
 vācāms Vācu valodā no Kampes un nodomata se,
 vīssai berneem, jāun'bai. Tā ka ša lauka Latvešī
 attīstības zīnā bija vīsi arī tīvi vel bērni un
 jāunī, kam Arīkai veegla gara-barba novejā veenigi
 nodereš, tad arī saprotams un nav nēko vairak
Arīkajams, kāpēc Latvešī šanī laukā Grgensona
 rakstus šapat ceenijūsi un labprāt lasijūsi, kā

Tulkots iz Bieķera "Taschenbuch zum geselligen Vergnügen", 1808.

1) 1. Rātin, tec arveenu

Fried. rolle, mein Rādchen

Atri aizskroan britiņš,
spole pērpildas,
drīz jau ausis rītiņš,
rātiņš nesimotās.

Rīts pēc rīta steidzas,
deenas esībt sāc,
gaisma vēlāk beidzas,
bezdelīga nāk.

Logā pērklū taisa,
skatās istabā,
tad, pēc vāidra gaisa,
aizņū pāccīgā.

Vāsmiņš man no koka
ziedu smarvī nes;
dārgā mana koka
kopjī dautz pūķites.

Tad jau saulē bala,
ko es audusē,
nu man laģzdigala
uzteic mīlīgi.

Un kad laiks ir klatu
māzju vārpām breest,
tad ar līgsmu prātn
sāku kreklus greest.

Māsinas tad brāti
skaistu pušķojcet,
dūdolneers, tad pūti,
kāzās sanāccet.

Pūši, meitas, steidzot
šāccet nāccet dancot jūs.
Tev mans vainags beidzot,
satin, uzkārtis būs.

(F) 3. Len pēc mums dauz cilveki dzīvos,
Kas smeesies un preecigi būs;
Kad gulesim pedigu mežu,
Tae preekā ar' poeminās mūs.

4. Mēs sedam tik mūlīgi kopā
Ir katris pats ligomibu jūt,
Ir katris goib otram dot preekā;
Kaut allaž tā varetu būt?

5. Bet nevar tā palikt, kā bijis,
Ja satūriet preeku, pirmo vīst.
Kas zina, cik drīz mums ir nolūts,
Pret ritu, pret vakarē klist.

6. Tak tava tās sirdis noums paleek,
Kad zeme un jūra mūs šķir;
Un visam būs, visam par preeku,
Kad veenam par labu kas ir.

7. Un ja šē, kur mijas, kas noteek,
No jauna ^{mums} ~~tas~~ kopā ^{būs} mums nāst;
Tad goibam, ko preecigi beidzam,
No jauna mēs preecigi sākst.

Pecv.Kocebu.

La lauka
 abu Skenderu veģlatos, Latvāņu gaumei piemēro,
 Tos ražojumus. Fr. Dan. Vāgts (1749-1827) raksturojis šīs
 Elberfeldts. Kartagelāņu

dz. 1756 - m. 1819.

Kārlis Gotthards Elberfeldts jeb: Karls Gotards Elber-
 welts (jeb arī Elberfeldts), kā tas pats saucas, dzim.
 25. septembrī 1756 Apriņu macitāji muižā Leģas
 Kuzemē, studēja Göttingā deervārdomācības, kā arī
 Avoklat jē upeestri nodarbojas ar dabas zinātniem
 un vēsturi. Parnācis dzimtenē, kas sabija kadu
 lauku par mājsskolotāju Leel. Aulē Kuzemē,
 pēc sava mātes-brāļa, macitāji Martini, no kurā
 tas daudz un čarli maciņas Latv. valodā. 1780.
 g. to sveda par macitāji ^{Zālcenā un} kūrpat, Apriņos, Leva
 draudzē, kas bija dzimē, audzē. Pēdriņojis datū
 godu: tapis par Grobnes apriņka pravistu un
 Kuzemes konsistorijas pasesdētāju, kas mirta 7. sep.
 temberī 1819.

„Elberfeldts ir bijis ļoti vīspusīgi izglītots cilvēks.”

Par tam nav arī no brīkstes. ^{Pat} Latvāņu bed: G. Pans. 12. l. p.

gari lūķens - (verdzība un dzimtbūšana) - pajūmis: jām
 vīrceem un labu. G. Herkels jām vana Latvāšiem
 brīvības vānns. Pār 1796. g. kas šepis gatavs ar savu
 grāmatu: „Die Latta“, smūzīgij in Lisslond, un fute
 vā gfilologijā un Jūfōfintaktē. Baltijas vāstos pasak
 jām spērgtaks vejs past. Brīvības sēkla jām
 nāc augšā. Sebiw pašiem Latvāšiem vel gen arveem
 jāsnawē, tad nu tācu modona to garīgas. apko,
 pejus. Un šei nu sāk arī driz no, savaem mīļiem
 Latvāšiem meegu un snāšānu ar šodit. Tads uolūks

T) Elbervelts ir bijis jo krietni un daudzpusīgi macīts, izglītots cilvēks, kam gandrīz neceens zinātņu zinību zars nav bijis svešs un nepazījams. Savās velākās mūža gadās tas pamatīgi nodziļinājies sevišķi filozofijā, sākotnēji studēdams Kantu, pēc tam dabas filozofus. Baltijas vācu laikrakstos uzējami vairāki Elbervelta filozofiski raksti, pa lielākai daļai polemiska rakstura un saturs. Blakus asām, gaišām, prātām, pētniecīgai garam un pamatotai, precīzu spriedumu spējai Elberveltam piemita dziļas, specīgas, dziļas jūtas, silta sirds un ceļošanās par līdzcilvēkiem — kā to tas pierādīs ar Nerēdžigo Indriķi rāda —, sirdsmīļa, karsta tēvu zemes mīlestība un par visām lietām cels, spēcīgs idealisms. Visas šīs īpašības parādās arī tā visās tās ^{tas} darbos un vārdos, ko tas darījis, rakstījis un runājis latviešu labad. Jau pēc jaunā Stendersa mes dzirdējam, ar kādu sparā un aizgūtņi Elbervelts aiztāvējis latviešus un to valodu, uzstādāmcis kā stingris ģermanizācijas pretņeks. Jaunais Stenders nebija arī veemīgais ar ģermanizācijas uzskateem un cēšanās. Kad 1815. g. dibināja „Kurzemes sabiedrību preceki literatūras un mākslas”, tad sāka tur dzīvi pārrunāt un spriest, vaj nebūtu labāki latviešus parvācināt, nekā gādāt par viņu atļistību, ne, aizcekot viņu tautību? Šīmīs debatēs nu bija mūsu Elbervelts ceens no visdrošākiecem, sirdīgākajiem latviešu va-

ludas un tautības aizstāvjiem: kas
latvešiem atņemot valodu, tas viņš sa,
cija, tas laupot tad arī ta sevišķo ga,
ru un dzīvi.. ^{Elbervolts} Tas atidzina kadu reiz
izsacījies, ka Baltijas krastīs nāktos
drīzāk nācēšiem pieņemt, runāt latvešm
valodu, nekā latvešiem vācu...

114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

195

196

197

ori Elberfeldam. To kas grib vīpīrums ar savu „Līgsmi,
 kas grāmata' parāst. ~~X~~ Dums, mīli Latveši!” kas saka
preekšvārds, ar seveem karmināem un drangeem — — — cf. P. l. c. 8. n.
Vīsi ka Latvešu rācēti sacerēti ar nolūku: iskopt un
attīstīt Latv. sabiedrīgo dīvi, sagātat bērnu jausku,
modrīgu un derīgu lasakāvēclī, varrot un angļu
darit Latvešu preeku. Tāndē, kas ori savam raksta
 krājūmam devis nosaukumus „Līgsmi kas grāmata”
 (Rēlgasā 1804. g.). Latvūs loti bagatīgs. Pāšā preekšā
 lasama jau aplūkotā kulkrojūmā Schillera f. Lozofīziskā
Dzēsma „An die Freunde”, „Līgsmi kas Dzēsma”, Latvešūam
 pasneegta, par jausku skubēnāšanū us beuvainīgu Līgsmi
 un par svecīgu sūdēlīnāšanū. Rēdzēt, caur Līgsmi
 grib Elberfelds Latvešūs īrlībā celt un brīvus darit.
 Tāpēc tad ori šim ^{augstajam} dzērojūmam īcēvādītā pirmā
 veeta. Tā to lasot, Līgsmi ka Deeva doka, — — — cf. ib. III
 kopam atgādīnātī ^{pre v. Stendera kas caur savim dīngem centās Latvešūs estētiski audzīnāt} pēc Schillera „Kesthetische Fragungen
des Wauffpuyfflauffs”. Pīlūs augstū apgārojūmū, pīlūs
 entūsūrama stajās Elberfelds pēc sev sprāuskā usde,
 vūma, — gīrmīšos, palāstos Latvešūs caur augstāku,
garīgu Līgsmi, preeku celt īrlībā, labot, iskopt
un glītēt. Savā augstā arģitūē Elberfelds grib Latvešū
 šūs ar vel nepazīstamo dramatisco maksli un
 darli iepazīstīnāt, kēstera maksli ori jō vēnkas,
 īēm, nēmacītem mājū laudim darit pēc-ējāmu,
 jō, „gūdroš” stāp bērnu zināmā zinā pat par dra.
 matīkēm ismācīt, iskopt. Pēc tam kād Elberfelds

in (savā) grāmata vīspirms daudziņādas totalas, mazas
savesības, spēles un mīklas pasniedz, ^{un aprakstīti} ~~no kuruam~~
 laba daļa pa laika Latvešiem gan pēc grūtām
 bija — rakstnieks savā idealismā piemēris Latvešu
 reālisti, verdzības slāvoņi, nav pietiekoi ēvero.
 Jis viņu gara spēju un tamlīdzīgu, — tas dād tur
 pat 10. nodalā mājeenus un pamaesības, kā sakam,
 vārdus mazās ludziņās, sakam vārdu spēles un
drīvas bildes jeb skatus — kam vīzēm par kādalu
 katš sakams vārds — lai sarīkotu un top kā rīna,
 mā mērā par pirmo jē savado Latv. Dramaturģa,
Kuņa, Līgumības grāmata ušķīkojama kā tada sa,
 vada Latv. Dramaturģijā. Tas ranga te vīspirms
 us to vīselementarās ^{vīdā} drāmas ušķīvi maēt:
„Par lūstu in jōkeem ne veen, bet ari — sk. Jeff. l. l. dr. III

Pēc tam kād Elberfelts us to popularizāko vīzi
 papreksū lūgas, „spēles” nolūku — per lūstu in jē
 keem ne veen, bet ari par itm jāuku in maesības
 pilnu vīdī-reprezentānu — usveeris, to kā, māšu
 spēles jeb Komedies, ko labaki skatamas spēles, jeb
 ari lūstu = spēles var saust, aprīmejis, kam pa lai,
 kam katš sakams vārds jeb kada cīta laba maesī,
 ba kā ideja par pamatu jāhut; pēc tam kād
 tas joprojam maesijis lomu isdalīšanu, us to bīdī
 savejātu vārdu dotes” un kā katram, kas vajādsijs
 bus, kopā runat”, h. i. kā katram ^{un mīniski jāizvēlā} jārunā, kas tam
 klajās (ko Aristotelis par ἑπιόττος aprīme) un kā
infleera vīdā iopīdama, tad tas parēk to tam,

ka pēvēd daīns pēvēmūs, lai tā pamārtu Latviesūs vīpētūs
 par „sexamū vārdu spēlēm”. Tā nodala „par vīpētū,
mēem sexamēm vārdeem”, jeb „sexamū vārdu spēlēm”
 ir vīpētākā un arī vīpētākā. Tā, kā jau dzirdējam,
 rakstnieks satāta savos lasītājos no grāmatas vīpētū,
 maso, galveno nolūku, dramu, macidams, kā vairāk
 personas, katra sev zināmū lomū isredzējās, var
 irādīt, precisā veid kadu parīstamū sexamū vārdu.
 Parauga lehed tas pē vairāk sexamēm vārdeem
 plaši isstastijis, kā irādītājēem jāvīkojas, jāīstvas
 un jārunā, lai skatītājas varētu saprast, kas tas
 par sexamū vārdu, no irāda. Tās „sexamū vārdu
spēles” ir zināmā mērā moralitātes, t. i. kadas
 tīklības macības, savr isdomātēem pēvēmēm dra,
 matiskā veidā oer precisā stāstas, kve Arkami,
net-kumi un citas tam līdzīgas vīpētīgu tīklīgu
ipētīcu ^{un apstākļu} personifikācijas ustājas un darbojas. Vairīgā
 stāpība stāp Elberfelta „sexamū vārdu spēlēm” ē
 un moralitātem ^{agrākās} velākos vīpētīkās pastāv ekst
 tam, ka pē Elberfelta Arkami un net-kumi un citas
 kadas vīpētīgu tīklīgu ipētīcu un apstākļu par,
sonifikācijas Arkami tā ustājas un darbojas, kā
 tās islobamas no Latviesū sexamēm vārdeem,
 kamēr vīpētīkū moralitātes bes šim - Arkamēm
 un net-kumēm - arī pēvēsi vētū rakstū perso,
nas parādas un darbojas. Tās, lūk, ir gairīgas, kamēr
 tās pē Elberfelta laicīgas lūgas jeb skatū spēles.

Pa dalai pasākumos, pa dalai pilsnīs isve-
dumos, isstrādājumos ēlberfelts pasnēd tas vai-
tas paraugu no šim, sakamu vārdu spēliem, kā:

1) Savēn mīļem tas Kungs dūd gulošiem. Ē
ir personas: 1) Precneks, ar vārdu, Godavirs. 2) Ta paša
gasparis, vardā Libe. 3) Mars sēdēdents no astoreem,
līta devīnem gādeem, vardā chikelis. 4) Gramatu-
nerejs, ko saukt vārat, kā grābedami. Sakurs: Kamer
māras sēturs chikelis gēl, kamer ka audzēne,
casi, precneks Godavirs un ta gasparis Libe, pac
vīna līkavi volamusi. Libe kavaram (Aleksande-
ram I.) landuse, gramatu un tas cevarojot no hi-
kelis ā, teva lam peis, klus ropelums opsola
cans vēlgu abildas revestu chikelim un ta
audzēneciem ix pa 1000 rub. subit.

2) Ēzels, kad labi klajas, us ledu set, un vā-
im volamū. Personas: Vilums un Antins, Vilums ir
kreets un sātigs, Antins dzerejs un spēlmanis. Vīns
lasi labprāt gramatas, šis sed labprāt vrogu. Pāklabē-
nāx Antins ar labu dūšu mājas. Tas savu vrogu pār,
devis un no kada "Vaccēsā" pac to dabujis 20 duska,
tu un procejas, ka proceju peemāzjis notscapis. Vilums atrod,
ka akurat otradi, ka Antins pats no "Vaccēsā" pac
notscapis, jo ta vrogs pat brālu starpā vārrak no ka 25
duskati vēlts bijs. Antins gēl Vilumim līdē no
vrogu vest, tam esot tagad naudas dēzgan un tas
gēlot to pacenat. Vilums nav pac tam podabo.

namo. Lai Antīnu no ²trogas atturētu, kas tas kulin
vīnu naudu nodzērs un nospēles, Viljams sateic, kas
pat mājās ar vīnu kaulinus mest. Tas noteek un
Viljams nojām Antīnam vīnu naudu. Šis par tam
issamāsis, bet Viljams tam atdoš naudu atpakaļ un
atgādina tam par mācību un precedēncām to sekam.
vardu: "Bzels, kad" etc.

3) Kā sunam zāle. Personas: Koršaps Hebedneks,
Sprancis Gudvineks, divi jauni zaldati: Virsnieki.
Resnars, ceenīga ķēniņa augsts rāts-kungs, vordā
Pratavirs. Generāls. Divi ceenīgas gaspāžas. Tabula:
Koršaps un Sprancis, kas allaž gatavi un aplaņiem
stokiem, joko un elos kadē evīšī senu vīdu, is.
mārodami ka resnumu. Kad kas noticis, kad resnajs
dodas kā ķēniņa rātskungs paristams. Abi pērgaloti
par tam saraujas nobijūšes. Tē luti pēdošam, bet
tē dabon to tīkai tad, kad apsolas otrā deunā pē
ķēniņa rātskunga' us pusdeenu sevastēs. Us pusdeenu
bes šem divi jaunskungam un paša rātskunga is
divi damas (ceen. gaspāžas) un generalis no tās pašas
regimentes, kurā deen abi "karogu-neseji", Koršaps un spran-
cis. Pē malttes stasta nama-tevs — ceen. ķēniņa augsts
rātskungs, Pratavirs — generalim to notikumu us elos,
kā tve divi kundzoni ^{gar} paa vīna resnumu jokoju-
šes. Generalis par tam loti dusmojās un labprāt gribetu
vainīgo vārdus vīnat, ka tos varetu pēnācīgi solit.
Abi varnigse sed kā sprukstēs. Pratavirs domā tā.

kundz, mus esam pārnacijis un nesaka vā vārnu vārdus.

Pēdīgi rakstnieks mūn vel cētas šādam spēlem
 nodroigns sakamvārdus, kā: Kā cūka šīdu nauā;
kadš darbs, šāda alga; kā ēvēsts pret sauli; ar šīlu
 aci vel iēglabjas. „Rēdzest,” šād šurpina šis savādais
 dramaturgs savas mācības, kā jūs nu vel dautz --- Cf. Joff. s. 6. 8.

Kad Elberfelts šād vel šādu darādu jēb dīzpozīci,
 jū devis, kā p. p. šo sakamvārdus: „Vēnveirz parleeku,
otrūveirz ne vēveirz” var sēstatit skatōs, - tas saskaita
 šūpat vel 183 sakamvārdus, kas pēc šīna domānu
 nodēz dramatiskeem sarīkojumeem. Šā cēvs šim, saka,
 mu vārdus spēlem” un moralitātem kāšū preesō ševis
 un savas publiskas idarījis vajādīzigos mēgnumus, -
 tas jēmas vārdak īstēnas, pilnīgas lūgas sacēvēt.
 Šas ir ar mēsu un dvesēli preesō savu lūgu īstādēnu,
 šet šā larka Latvešēem ^{vi ar tam} neparīstāni un šūvēst arī
 vīvēpēcēšāmaiko sarīkojūnu preesō šam; šek par
 šam nebūt neapnīkst mīnu preesō lānuē iēglītības
 šīpōi esēlāšāis Elberfelts. Šas grōb pats būt, savēnu
 mīleem Latvešēem vēcūā reizā dramatisis, dramaturgi,
 jā, pat režīzora un skatuvju maxelēnēka lomū us,
 jēmtēes un šas dod ar savū, „Līgsmības grāmabū” pa
 latvešēu labītajai publīkai šādu savādu dramatur,
 gīju rōnā. Šem šādēem apstākļēem droši bus dāšī
 šānbūtājēs un šānpurātōgi šō augstīdīgo cēšānos -
 dramatisko mākslē ^{katrā ziņā -} par šout ^{un šout cēv} šout vel neapgāisimo,
 šēem Latvešēem, sēvēst - par dramatomāniju no,

saukušī un vīru pēšu par dramatomu devojūši.
 Bet mūsu Elberfelts nebija tas vīrs, kas caur tam kā,
 vā savā dramatoģijā maldināties. Tās seraskstija
trīs veena ceļena lugas, no tām divi tulkojumi un
 viens originals. Tām pievēršas tas devots defrīcīju
 — isskaidrojumu par „skatamu spēli”, pamācību par
 skatuvi un tās estāzi, par kostūmeem etc., kā:

„Dau pee tām spēlem, kur, kā jā deputā nodala” — cf. Jff. s. l. Dr. III.

Lugas jeb labāki ludziņas, kas pee īi sevīki tech,
 mīsko pusi maestaja evedūma nāk, ir, kas vīspīrums
 abi Koszebue veeneceensī tulkojumi, kā: Flarions,
tas vīds žēlgais brālis (Flarion des brunnfurgige brālis),
„mūsu Dāmitis” (Kupfer Johannsen) un kapit veena ceļē,
 na originals; Ta dzimšanas-veena. Pie abiem tulko
 jumiem mums nav daudz ko teikt; jo pee tēm El,
 berfeltam peedes trīs isvēle, valoda un isskaidroja
 un scienski pamācītajās peersīmes, ko kas teem pee,
 līcis.

Par ludziņu isvēli vīspīrums jāsapra, ka ka loti
 seicama un trīklīgi pāceļojā; vīru nolūms — Latv.
vīrdīgltība. Pirmajā ludziņā (Flarions) ja dzīvi telota:
pateisa mīlestība, skarstīrdīga pateicība, apģāismota
ticība un krīstīga pācēcība — panesība (tolerance).
 Pee tam kad te mīlestība Liziti ar Kaspari saceens,
 dama savu usvaru sornejuse un Kuneri, Lizites
tēvs un savas ticības skarsts peersītejs un aisstāve,
tajs, kas kā katoļu domājis, ka tām Kasparim kā

protestantam zava mēta nav jādod, no stods zēlīgā
brāļa Klāriona labasi pārlece, nats tapis, - lūdzina
beidzas ar jauko sentenei - domu graudnu ^{no Klāriona}
nūtes: „Pateicīgs cilvēks - no visiem tikumem tas
angļu dīgli kura sirdi.” Spīķi - Alsvange

Otrai lūgai: Mūsu Dānīti tepat mīlestība par
preeksmešu un proti no divi pusēm, veenkārt ocekā
mīlestība pret savu bērnu, kas tepat kā savstarpēja
virzīta un sevīša mīlestība dabas us dabas dēvēta,
un otrkārt mīlestība, kas celuses no aprašāmas gradnā,
no skarstu dāku cilvēku ikdienišķas kopdzīves. „Tevs
Mārtiņš, vees saimneess, no orāju kartas un māte
stune, vīna saimneess” peejēmuši papreess no „veenas
ceenīgas gasparāas” trīzgtu veen bērnu „Dānīti” par
audrū bērnu un katat kadās nedēlas velac k, kpat
veen bērnu ar katu pašu vārdu no „veena ceenīga
kuuga” usaadsīvašānai dabūjāsi. Tiklab ka „ceen.
gasparāa” kā ori kas „ceen. kuugs” „abi no mīlīvēlīku
kartas”. Vece godīgeē laudr kopj un audrīna peejēmtos
kā savus meesīkus bērnus. Atē tā Kad peē pāris gadem
tas veens beens nomirst, tad tee paši bes bērneem
budami sakraj vīnu savu mīlestību nu us abīskūšās
svešo bērnu „Dānīti”, no ka tee nu ori vārds nezin,
vaj kas ka kuuga, vaj tās dāmas beens. Tee apmēvīdas
ar tam, ka peē veekācem stods. balss isīpīrīšāt, kura
beens kas. Tomēr vees laudr pāojem skumjās, eed,
mājstās, ka peē kuuga paovāksānas teem tas tas
beens, kas teem pagād tapis mīlī kā pašu bērnu,

lüüdit jä-ardotok projam un jäpaleesok keem sava
 veemä veentuleem. Bet kee apmeerinas ar tam, ka
 kee kungi lüüdit zo beemnuu pavizam arsmoosni;
 jo jän 4 gati aistejuši un no keem nav ve-kaba
 vests näkuse. Bet re. Kaba jänku deenu pavizak
 „ceen. gaspara“ un grib sava „Dän. li“ atpakkal, bet ari
 „ceen. kungs“ un eodas un tura un 7 gabus vees pui.
 zenu „Dän. li“ par sava delu. Bet Dän. li's pats negrib
 vedz kungam vedz kunnlei lidz eek, bet ^{grib} palixt pee
 zaveem mileem veeaksem, härtuna un stunes. Kad
 tam ^{nu} no vrsäm pusem rasmales vrsäm, kad kas arbeg
 no maestaja miivän. Kadän veeksi dobas tam pakkal.
 Patäm skaspam kungs ar kunnlei, ko kas jän Italiya-
 sava celojuvma - malijees parit, gudvajam keesnessim
 Tolamanam trüestok, vanga saveja ^{veidä} vora etridu no,
 beigt ii pavsona del. Vrsö grib to preek, jo krolab
 ka ka kas isi preekö beona nödošana sava talaulaku
 vanga pavandojusi un, jätän vel gan trüestak abeem
 veenam preekö otra milest kas, kad tomer keem ceenika
 veenam preek otou un ka ka kee kunnai ka nar pee
 sava beemna atpakkal velt, kad kee pakeesi drit za,
 preekas. Tä ka „ceen. kungs“ labi pavérvadams, ka lab,
 vridigajeem andän veeaksem grib näkuses, pavizam
 no sava andän beona it, vrees un ari is no zaveem
 eetaseteem veeaksem kix drit nevares laistes nost,
 jän to miivän, pee kungas pades skärtina mäjäs, no,
prees, kad pedrigi is sasevjesänäs isitroas, it vrsus
 labi apmeerinadama.

Atkecotees as valodu kā zai kā cītas lūgās, mums
 nav jāslāpē no aeru, ka kai, zināms, dažas kludas
 un trūkumi. Bet gandrīz it vairi šee nelielzēnu
sastopami arī peec citeem ka laika Latv. rasstneecem.
 Tee ir sevīši germanismi, no kam trūklab Elberfelta
ka citu dabvīnēku rassti Latv. literatūras laukā gan
agrakā gan velakā laikā nav svēki. Tā pr.p. pat,
leekā artikula leelojums, participi, āļforma us dam
neparerā veclā, jā, pat daivēiz nāc verbi un sub,
stantīvi neparerā nozīmē premsā, kā: Tō jō arī
lavā drīmsānas deena kussē neparīctum (ar nozīmi
„neatīstā”); mātīte mīlā, suc luku ja ka „māmsā
mīlā” u. t. p. Tak pat spīti orēcem trūkmecem gribam
atīst, ka ony valoda cavmērā īsti lahvīka un ka
ta nebat nav bet spēnā, jā, ka ka pat to, kas kai
no īstuma un arhitektonīkas trūkst, daudz kat
cav ^{veenkārtis} prīmātība un savadu spēka mēģinuma rauga
īpildīt.

Padīgi ^{kas dot} kā ^{šamāi} īstīkādrotājas un scenīstīki parīcētai,
jās peezīmes, ka ^{kurās} Elberfelta īim lūgām peespraudis,
ir trūpat gāižas, elementāras un savadas, kā mēs
kās jau daudz kat peec īi mūsū dramatīzā sasta,
paši un parīst mačīpūšes.

Aplūkosim nu Elberfelta originalu:

Trešā Skatama spēle.

Ta drīmsānas = deena. Lūgā bskati (prādišānas?)

Septīni cīvaki šini spēlā runās. — cf Gaff. l. l. Dr. IV.
 Ši primās originallūgās tendence iest us kam, F

Viņa laika karmīnu-zemnieku satversmi rādīt jau, kā gaismā, nostiebtu pret maistaju un dakteri pee draudzēs-pagasta - locekļiem mōdriat un vēcā, tumšā laika esnīnu ar sesaccijos apgaismotaku laiku statit preekš' acim. Nesaja ideja vizā gabalā ir, ka bāren potēsāna pee zemniekaem ceveestos un tā kos is, saogatu no bakām.

Šis originallugas fabula nav nekada sevišķi komu, plicētā, tā tad arī nekada sevišķi jaukā. Karmīnu sarmnece (greta) apmaclē savu draudzeni ^{arī} sarmnecei (Anni), lai tai rādītu, ko ta savam mazam itasitum dzimundeenai protuse. Tā ka patlaban pagastā nīkunas bakas pļosas un draudzem jau navi nesuās, tad Anne grib savu draudzeni gretu pēdabūt, lai ta arī savcem bērneem leek bakas potet, kā Anna to jau ar savojem dorijuse. Tāx greta nav pee tam nebūt pēdabonama, jebū pēranāšanā Anni arī tās vīrs (Andrijs) ticīgi pabalsta. Greta atbild, ka ta labaki savai vecmātei Babei klausīsot. Tā kā jau ļoti vēcā cīlves to leclu labaki zīnot. No ceema parnāku, se mājās greta tāk stāta savam vīram (Pēterim) un vecmātei (Babei) labo karmīnu doto padomu un skubnāšanū. Pēteris gatavs, ļaut bērneem bakas liet, tā ka tādī augsti maesti vīri, kādi maistajs un dakteris, to droši labaki zīnāsot; bet vēcā māte Bābe prot ar tādū sparū usklātees tā, ka Pēteris pēdīgi abām savām padodas. Tā ka ar šīs rebed,

ikas - norūpības Anstis mirst, tad atskaidras kai,
 mīnne saimniece, Anne, vecākus to bedās rindnāt
 un uel reiz skubnadama skubnāt, līst a, kaun
 beoneem jēl, Vīlētun un Kēstrijai, bāscas potet.
 Pēteris ļauj nu ^{ari} kulin keem bāscas līst un pūlājes
 reizā ar labo saimniecei Annei kēclab savu saim-
 nēcēi (ģocētu) kā ari vēcō māti modnāt un nori,
 nat no issamizuma, kas pēc tām eēt līdē sastrūgn,
 man un arpratibai par tam, ka tās abas dēl mī,
 lētā beona naves jūtas varnāgas. Pēcāk sanāk kai,
 mīnē kopam Andreka un Annes dēla, Janiā,
 bāscās nonūrušā Anstis vecumbēdne, Drimundonā.
 Cik rapīgi skundināti, bēt ari eik pateicīgi kastonāti
 savā vīdē ir Pēteris un ģocēta pret savem draugem
 un saimniecei Andreki un Annei, caus kēpē laipsum
 pēerunāsām nu keem tācē divi bērniņi isglabti
 no naves caus bāscām! Kā miligs, mīrsts balzams
 ir eeva notām vēcāk vīdē Andreka raudēbas
 vārdi: Pat tadā vēcās — — cf. Ģoff. v. l. Dr. IV. — —
 Kā jau kēvēts, lūgas nolūks ir, cēldonāt māci,
 paja un ārstā autoritāti un sēvēkt laudim bāru pro-
 šēsānu, ko šokātk tēk ko eevēda pagastōs, draudēs.
 Lai ari ke ^{parcēto} karācēni nav vīcerus gāiē zīmēti
 un eits no cētā strūgnī isīvērtā, ta dāvērāz p. p. Dr.
 Drīks un Pēteris, Anne un ģocēta seplust kopā jēl
 kēkai ^{pa} divi strūgnāki nošēvānām personām rāda —
 tad komē ke vīejām istus Latvēcūs ar vīgām otru

launām un labām īpašībām, kadus vel^u ragad var
 atbrast, tad tas kā trešais tipiskākais ^{raksturo} karakters,
 veca māte Bābe, zīmēta ar jo loelāsen isveicību un
 atšķirīgas virgaisāki un vārdināki no tēam cētam
 ik pa diviem, kā: Pēterka un Pētera, Annes un Greetas.
 Ar vecu atsepecešumu un vecas māntreibas vīru
 spēnu stāis mūsu pceekšā vecā māte, kurā jau
 darū ko savā garā mūžā no svēšēm gan paccatuse
 un tāpece neusticas un tāmbas un arī tur, kas tikai
 kas labs var mānt, no veca laika ceradumem ne,
 ablaivās un jaunakam laikam un jaunakam lau,
 dim ne leti ar usticību nododas. ^{īnāi preti jānūm} Ja arī Elberfella ar stāv elvīk:
^{karakters} karakteri nav tik stingri zīmēti, noīkēti, kā
 Stendera "Zūpu Bertuli", tad par tam tee jo pati,
 kamaki un tiklīgaki. Te jau kveetni, godīgi zem,
 nēesi ar savām garšmas- un ēnas- pusem, kā tos
 vel šodeen kautā sastop, kames Zūpu Bertulis ēo,
 deen, jo nu ne pavīsam ne-espējams, tad Tomer
 pēskaitams laelaksem retumsem (varītatem).

karakters Indri:
 kis, kurš, atleco,
 kes us Babes arlo
 kētu, ceka: Tomer
 kas no Deevu pa-
 laudameos, kii pro
 tu necila, arī kii
 gree, nēesi top.
 Tā lūgā beļojas
 jānuo garšmas lai
 ku nrova par vecem
 tūmšēm ar īgrec,
 dumeem.

Ar rezonemans pae Elberfella vīscans veselīgs
 un dabīgs. Ja arī domu aploks pae Elberfella proo,
 nām „elvēksem” vel nav nekko plasāks nekā pae
 Stendera „laudim”, tad Tomer tas kes rnuas no
 ceenīgaka un tiklīgaka satura. Bet absem kopīga
 canīanās, caur savu dramatisko makalu tiklīgā zīnā
 labot savas draudzes locekļus. ² Sponserinajās ¹ Stenders vel tikai
 ar tam, laudim no laisīšanai ² sagādāt, ¹ tos tiklīgi

patasit labokus un āķem, prāta pērcīgānu "veici-
 nat, kad Elberfelts spēra soli kalak, kas vēlejas ne
 učen, ka ta gabalus - ligas - lasa, bet, ka tās arītran
 isrāda. ^{Moleģa un} Aoi vīna - ka Schillera - acis tā tād dēreja
 spēteris kā jō severojama paukas izglītības eestādē.

Ļo Elberfelts valodas jū esam runējis. Pa ka
 aoi formelā vīnā reizām triņģaka nekā peē Škendera,
 kad ka tāēn turpretim angostmanīgaska. Un kas tai no j.
 Škendera valodas spēra itruisak, ko teesu ta peē Elber-
 felts caurum cauri Arcligi skastaka.

Atteestees us kvantitatīvām daļām Elberfelts
 nav pār Škenderi j. pāri šicis. Bet kas aoi šis no
 savas puses rādējis kalak būvēt, jebēn kas peē tam
 šreko manamu un peē tam vel nevēdēnīos parā,
 eis. Tā kas sajita gan pareizo, Škendera "vīnu", kam
 bija skatu eprīmet, atnesdams, bet kas ūstapa peē
 tam us ^{vel} mazāk pareizo, lai vētā jūdams vārdu
 "rādēšana"; kpat kas ar vīna, cilvēkiem, ko kas j.
 Škendera, lauvēn vētā leeto. Bet nanoleedzamais solis,
 ko Elberfelts pār Škenderi j. un vārak eiteam us priekšēn
 spēris, ir bet sānbām eestā tam valstojāms - eevangams,
 ka kas - Elberfelts - ne učen vārak lugu sacerājis, bet
 Latvešus aoi pomaējis tās eapraak un isrādīt, tā kad
 to pīrmais Dramaturģis kapis. Cīn tāl īce Elberfelts
 pūloni bijis no sekmes algoti, ko pūlīgi apspīest
 nākas mams kaģad ļoti grūti. Dēvs zin eīn lēlas
 īis sekmes droši nebūs bijis kapee, ka, neskatoties
 no tam, ka ta lūgām akurot ^{nav} pāreā dandz darbības,
 Elberfeltsam vīna lauvēn nekādas eitas Latv. eedz ves

sabiedrības nevarēja rāst palīgā kā tikai citā
 atcerīgai skatīšanās zemnesu sētās vel no klauši.
 bas nosprostee nebrīvē laukoni pa kadām veesi,
 bām leelakā skaitā salasijas. Un kasni šē grubeji
 Elberfelts angļstmaniga laukonavekla skolotāji but.
 v. K. Andersens caur
 Dreija
 Elberfelts caur onājs

So interesanta ir arī „Līgsmības grāmata” beidza,
 mī nodala ar vīrsrakstu: „Pec spēlēm ko procesis,
lasit.” Kā katru epilogee savām dramām te Elberfelts it
 percamās, pirmās Latv. heksametrās sacerejis idillyju:
 „James Drives Dreema”, kā Elberfelts te nosauc, „Bēr,
kulis un karja”, sētās „Dreemās”. Tis 60 l. p. garais
 sacerejums ir originals, lai arī veestām Dreijneens
 stīpni turejes pee Vācu rakstneeka Vossa paranga.
 Dreijojumam sētavs isumā iats:

Bērtulis un karja ir labu karmonu bērni, kuri
 kopā usang, kopā dzivejas, kopā strādā. — Def. Pav. D. 74. l. p.

Arī jēknuu grāmata, jēknuu stastu, jēknuu pasa,
 ku etc. lai lasot — pec Elberfelta domām pec kadas lugas
 jēb spēles istrādes. Tās raksta šai zinā tā:

„Kad jau no kadām spēlēm peckusuši un etu luku
 nioojest, tad pa storpam — — cf. Jiff. I. l. Dr. IV.

Ka Elberfelts „Līgsmības grāmata”, mar isplatidamās,
 atnesuse Latviesēm marak līgsmības un zvētkas, nekā
 saceretais bija cerājis un vēlojes, pee tam bija varunqa
 pa leelakai daļai pašū lauvū bedīgā vēdzības busā,
 na, pa kadai daļai arī rakstneeka spar, garis idealisms,
 kvis tam nelāva pareizi nosuert kala, ka lauvū maro
 garigo iskopību un spēju. Ka tā tad Elberfelts koectee

1) Bertulis un Maija ir labu kaimiņu bērni kas kopā uzauģ. Lami ^{no kopā} totalajas "drivesas" kopā strādā. Viņu jaunī bernības, jaunī, kas draudzība attīstās - vērsās par karstu, sirmīgu mīlestību, kurai vecāki dod savu svētību. Deemžēl peenāk abeem šķiršanās bridis. Proteet, dzimtkunga delam repaticees mundrais, kreetnais Bertulis. Viņš vēlās šo sev par sulaini un pecak par pavadoni uz augst skolām Vācijā. Dzimtkungs, budams it kā tēvs saveem laudim, ar varu Bertuli nespeēž nākt un ori ta vecāki utblauj tam pilnīgu valū. Vienīgi Maija sākamā negrib no sava mīlakā šķirtoes, bet kad abi sīkak labaki apdomojūši un sīki pārrunājuši, cik dandz Bertulis varēs jaunajā vestrā pceekš drives macitees, ori Maija pedigi pcekrit un nepretojas. Gadu Bertulis nodzivo turpat muižā, pats macidamees un pavalā ori savu līgavīnu macidams. Tad nāk šķiršanās bridis un Bertulis aizbrauc uz trim gadeem uz Vāciju. Kamer Bertulis projam, tamer Maijai uabruk ne, baltas deenas. Tās vecāki bija pceekš ilgeem gadeem kadam ne, jaunam kungam izbožuši. Tas pedigi saklausīnājis, kas ta iz, beguše dzimtlāundis atrodas, sūta teem parak un aizved vecā, kas līdz ar meitu uz viņu dzimtu pagastu. Nu Maijai peenāk grūntas, bedu pilnas deenas. Launais kungs dabujis zināt, ka ta sadereta līgava, speēž to eet pee cita, ko viņš tai izmeklējis. Maija raundadama ludzas un, kad tas neko nelīde, ta airbeg uz mežu. Breesmīgais kungs pats faj viņu meklet, bet wīt no zirga un ~~besitas~~ tik vairīgi, ka pee darām ^{deemām} nomīrst. Muiķas valdišānu uanemas nu ta dēls ar Lenu, labīrdīgu dabu. Tas tagad Maijai ne tik veem atļauj, polīkt svabadai un weticīgai tāb mīlakajam, Bertulim, bet davina vīrai turklāt simtu dālderu par pārceesto pārestību. Maija kautrejas tos peenemt lugdama labo kungu, lai tas par šo naudu cel latveešu bēr, neem skolu. Pa tam parnāk Bertulis no arzemes un nu dzet pceecīgas kāras.

Pec īt satūra butu jādomā, ka šis dzijas ražojums īsteno ro, mans; tomēr tas tā nav. Tas ir drīzak idillija jeb tekojums iz veenkarsās lauku lauku drives. Autors marak kavejas pee arīgeem savu vērōņu arīgeem, nejanšecem atgadījumeem to dzīvē, jebšu teem bija jē svarīgs respāids uz abu jauno lauku talako

lindeni; viņš turpret plašāki apraksta mīļotāju izdeenas
dzīvi, apskaidrotu no nevainīgas mīlestības, apraksta mīle,
stības laimi un sāpes, kā tās pēc veenkāršcom dabas bērncem
parādās. Visjaukākās gleznas un teolojumus sastopam pašā
pirmajā nodalā, kur dzīvi aprakstīta Bertula un Maijas bērnu
dzīve. Bet arī turpmāk netrūkst īsti skaistu veeču, kā pr. p.
galīgā apsolīšanās birzē, šķīšanās un atkalredzēšanās skati
u. c. Tebšu pirmec latveču heksametri rituma zinā nav vis,
caur sevišķi teicami, taču valoda gandrīz visur jauka un
dzejiska. Pēcveidiņu veenu peemēru no jaukākajām veečām pir,
majā nodalā: (sk. ^{not} Pav. J. 75. l. p.)

Saulīte spīdeja gaisā no rīta, precīgi visi;
Nu jau mākonī šņop in turp in redzami, saule
Paceļ brīžam aiz to, tad atkal aiz citu, nu spulgo
Mākonu starpā gaisī, te atkal tumsība sasedz,
Bet jau Bertula sirds un Maijinas allažin gaisās;
Laid arī duc pa brīžam, jo vairak Augstaka godu,
Kas pār sauli, pār debess veens valda, mākonus savēk,
Un tos, gribedams, šķīst, sajūt un skanīgi slawē.
"Ruci, ruci, tu parkons, un zibeni, straidēet pa gaiscem!
"Taču Veons parvalda, tam skali dzeedajēet slawē!
"Pats viņš uguni dod, pats gaisūmu bērncem par labu!
"Bet jau uguns jo gaisš eekš manis deg, un es redžu
"Prātā Deevīnu pašu, man sītvi mīlība silda;
"Un kad Maijīnu mīlo, kad sirds man Deevīnu godā!"
"Arī jebcuro grāmatu — — — — —"

centēni turpīkam ne sevīci kāpa veicināti un
 ka šis viņa mācības neatrada nekādu vīci angļu
 zemi, pēc tam tas mazāk vārtīgi šī entuziasms,
 motā dramaturga labee nolūci un ķerāmā grība,
 nedā pārak bedīge ka laika apstākļi, kas nu sevīci
 pēc Šberfelta sastojas. Lai nu arī, lauru drīve, kā
 līkas, us labaku pusi griezās, lai nu pret ^(XIX) la gād,
 smiltņa otrās gadu desmitas beigām dzimtsbūšanas
 veestā stajās Latvēi atvabinūms, tad komec kas
 bija tik arīgs un tiri formels notikūms, de facto
 nu lauru vērde, ka oasneēza un klaustrā-miitū
 leecēās un darhās braukšānā - tik savu angēlako
 pakapeenu. Tāgad ar Karlo dzidētū par ironiju brīvo
 dzīvību zemneēs restāveja vs vāro savam mai,
 kes sungam, kam pas to bijā gādāt, pretim, bet
 tas nu atradas zem atvēimata spaidu kunga pacel,
 tas pategas. Kad brīnūms, ka nu pārak par gadu
 pusmūteni pacet, ekams ēē ķeramee dramatis,
 kee pasākūmi atkal kop uzimti un turpināti.
 Bet nu tad no cecīriģi un atīgi brīveem Latv.
 laukās pēdovīgeem. - Lai nu Šberfellam ar savēem
 vesstēem savu lauku sēmes lētū bijkās kādas ku,
 damas, kaēn mums tagādes Latvēiēm, kas mēs
 spējam raprast un apspreest viņa ideālos centēnus,
 spējam atrik ka pateeso mīlestību pret Latvēiēm,
 mēkam apsvēt ka rakstus, mums jāleecina pas Š.
 berfellu tikai labo, mums pēnākas tam sevādik jo
 ceenijamū veltū Latv. laukās garīgās attīstības vēsturē. -

Ļoti tālu mums nav jāatgriežas, ka Elberfelds ir pel-
nīgoes Latv. kantas patercīhu un ceceļu arī par tam,
ka tas mūsu pirmā ceļošanas laikā pašu lauru dzies.
mūzeika Nedēļiņa Intonā labvēlis, ta dziesmu no,
rakstotājs un apgādātājs bijis.

Dauna karka cērwanojims

(Vidus laiku sāk dropt)

Latv. kantas dzīvē.

Kad v. Stenders vēl sava mūža vakarā saraksti,
dams Latv. vārduicu (Lettisches Lexikon in grossen Theiln),
savai darbtai precē Latv. valodas un rakstniecības kromi
nosprauda un Kussomes lelkungu un muižniecību
predabuja, tam šī leclā darba sēdīcijai mandu dot,
kad tas dzīvi argrabts pateicās lelkungam un muiž-
niecībai par pieņemšanu 1000 dāldāreem. Pie šīs ^{mūsa} p. St.
pateicības mums ē drusein jāpakaņojas. Ta ir rakstu,
vīga dēl šīvīvās mīlestības, ko tas jūta pret savu
Latvešiem, un atgādina mums no jauna vergu būcā,
nu, kadā vel arvien Latveši atradas. Stenders darīna
savu loksikonu lelkungam Pēterim (kas $\frac{1}{3}$ deva), valdībai
un vīrai muižniecībai (kas deva $\frac{2}{3}$), pateicās no sirdsdi-
bina vīreem vīreem par snegto pabalstu un tas ne,
znot sevā angstā vecumā vīrs zemes neso cītu vēlaties,
kā vīrai šēvu zemē par labumu vīru pilnīgi kopi,
gai gādībai ceķerēt savu no sirds mīlotu Latv. kantu,
kas šapat kā cītas kantas pēc Deeva gūnija radīta, pēc
sirds- un prata-izglītības slāpstot, kas vīru zemē no,
šnot, bet vel līdz šim tik ļoti palarska esot, šīklāt

savā atziņā, kā Arkumōs un parādumōs (carāās).
 Savas vārdnīcas precīzārdos kas slavē ar ligsmi esku,
 struktūri sirdi Deeva žēlastību, kas tam ka vecumā
 devuse spēku, šo grūta darbu vest galā un kas lūdž
 žēlīgo Deevu, lai Tās Latv. brīvī aparāsmīlas - un
 izglītības-darbu žēlīgi ved galā. *Ats! kas mums vēl šodien jālūdz!*

Tā no augstas cilvēku mīlestības cauridvesti šonā,
 dera tēva vardi issaka garī Baltijas kautu ilgšanos
 pēc cilvēceņģara stāvokļa, pēc cilvēcīgam tiesībām,
 pēc brīvības un izglītības. Un kad Skandava laimes
 kāpa piepildīt, nāca arī Latvešēem savs brīvības
 apustulis. Jo, lai š. un citi nebūtu velti procesi Latv.
 daļās literatūras pasākumēem stradājūi, kad vajadzī
 gā ^{maistā} ~~vare~~ Latv. stāvoklim bij pārverstes. Ta nu bija
 literatūrai celtes - un ka sajām eski sevīs vīzas kau,
 kautas brīvī garantistību - kad vajadzēja Latveš,
 šīs par vīsam leetām no varģēem pacelt brīvī cil.
 vēsu stāvokli. Jo brīvai pēc pastāvošās brīvības
 ir attīstība domājama un pēc notekošās attīstības
 kultūra, civilizācija un literatūra iespējama. To
 arī mūsu v. š. atzīnis un sajūtis. Tāndēļ omā
 sēkta (skubinums) leetkungam un mīžūseētāi, par
 palāstēem Latvešēem gādāt, un tā ka kas pēc tam
 laicīkam sajūta, kā kas vecā dziesmū grāmatā esku:
 „Uz kungēem cēret vīrai velt”, tad kas nes savu lū,
 gānu procesū vīsu specifī Deeva, kas cilvēku domas
 kā udensupes loka, un lūdž Brīvī - Augstākajam,

lai Tas Latv. iegūtības un brīvības darbu - jo is,
 glītība ir brīvība - ved gala. Tā tad nāca pēc Ņen,
 dera, kā no Deeva utihs, kas vīrs, kas darīja par sa,
 un dzīves nodrošinumu, procsē Baltijis kantu brīvi,
 kas un svabātības stradāt ar vīru savu garu un
 asprātību. Tas nāc neveceus cits, kā garlēbs šerkels. ✓

Lauz kadu atgādājumu, ko šerkels vel berus bu, J. šerkels.
1769-1850.
 dāms pēdzīvoja, kas dabuja jau no maroknes dzīva,
 nos, procsē Latv. ^{divu laicīgas} atsvabinātānos darboties. Pats tas
 stāsta no savām jaunības atmiņām par to notikumu
 šā: „Kadu vakaru, kad ar kēnu (ka kēns, bijis maestājs,
 dzīvoja kolārē pēc sava agrāka adjunkta, mač. Lindēš,
 Vec-Pēbalgā) gribējām iecēt, dzirdam paristānu balsi
 varmanājam. Šķaidzāmes šulin sarīmes istabā un
 atrodam tur vīru istceptu no grīdas gulam,
 tam sēdēja veens vīrs no kājām, otrs no pleceem
 un trešs to pēra ar platu adas pleķeni (jeb karaku
 patagu). Tas argrāba manu kēnu gauri un ar d.ktu
 balsi kas ussaulea stipri sēdusmotam un klat stā,
 vošām rungam: hac. ngs, vaj jūs esat c. lveas,
vaj jūs esat kristīts, vaj jūs esat maestājs, ka šis
 nežēlīgi ē nabaga veci klat! Tas nu palaida
 gan nabādēimū valam, jo tas ceenija ļoti manu
 kēnu, bet tāču kas saeija vel nelaimīgajam, (kas
 pēc labas teeras neka nebijā padarījis, bet maestājs
 šis domāja, ka kas no kadas rād. kas ko zinot):
 „Šim rungam lūdzot, lai ioreiz palek! bet sarģes

nākamū reizē? Mana māsa apgalvo - tāda ķeršels
 kalak -, ka es ar vācu roku pēc tēva svarīgām
 pieredzes tūņģes un ar otru nēžlīgajam mēlētā,
 jān dari nēžlīgais draudzējis. Vēci, ko pēra, labi
 parinu, tam bija Kr. Ģjānis vārda, un man gāja
 ļoti pēc sirds, senaigot tik nēžlīgu darbu pēc ceņi,
 jānā svungaloja. Pēgājām ar tēvu abi bedģi
 arā un nonācām savā pastaigājuma līdz vēcā,
 jān pilsdrupām. Taj mani jāntatāja svateņi
 jēt vaj vēds jāntajims no manas deva smeslu,
 tēvs sāka man stāstīt, kā šis zemes īpašņēki
 no atnākušēem mūķēm un brunēņēķēm kopūši
 nospeesti. It kā tēvs būtu pēamrēsis, kas ta klau,
 stājēs, kas stāstija ar ngunģēm vādēm kā, ka
 es ar kāju zemi spērdams ^{lioti} spēkleddzas. Tā tēvs ^{istruģēs} vēdi,
 istruģēs ^{ģēs} mani nelūkoja un cēta kuliu klau.

Ēspaidus, ko kulla ķerna dvēsele pēc šī atģa,
 dijuma sajūta, nav ķeršels vīzā savā velakā dzīvē
 vēro vāģējis ar smirsk. Tē pēvādija vīru caņo vīru
 mūžu un pēģģira tam tik siltu darbu pēc Latv.
 līķēna, ka tas vel jānno c. lēķos būdams V. Džē,
 mē kā māģskolotājs iacereja sēnu cēvoroģāno
 rakstu: „Die Litteratur, erzählend in Lissabon, um fünf
und fünfzig Jahren fünfzehnhundert.“ Kad tas roķrasskā
 šo darbu bija galā vēdis, tad tas atģatāja kuliu
 - kas bija 1796, v. It. mēģģānas gadā - savu māģ,
 skolotāja vēctu, spēddzas no Rīģu, kāpa Kulduvā

us kuzi un brauca tā arzemē. Tās nonāca papriekš
 Lībekā. No šejienes ar pastu tas eļoja uz Leipcigu.
 Ē tas lika suliu savu grāmatu rakstīs espest
 un proti ar to zinu, ka tā līdz rudenim, kad land,
 tags sapulcejas, lai esot gatava. Tās arī notika. ^{Tad} Her-
 nels esāka Leipcigā medicīnu studēt. Tomēr ē tas
 nepalika ilgi. To pašu rudenī tas devas uz Dēnu,
 tur savas studijas turpināt, kas jau pavasarī
 (1797) tas atstāja arī Dēnu un notapa Veimārā,
 kur koreiz zinātnes reedeja. Ē tas sastapās ar
 Goethi, Herdrou, Wielandū etc. Caur savu grāmatu
 „Vin Lettan” bija Herkels jau tik paristams kēst,
 ka to apmekleja, lai to tikai redzētu un apbrīno-
 tu. Tā paša gada vasarā (1798) eļoja von der Raekē
 kundze no Ruzemes caur Veimaru un arī tā
 vēlejas Herkeli redzēt. Kad to pēe tās arvoda,
 tā esot galou purinādama issaukumsis: „Tik jaunš!”
 Pēe tam tai atbildējūši (Böttiger): „Bet tas vecas
 grāmatas lasojis.” Tapat gājis Herkelim gadu velak
 Hamburgā. Tur to ušūkojot kads kungs (Leon-
 hard Wächter) issaucis: „Tik mazs!” Šo domaju, ka
 tam vīram, kas to grāmatu „Vin Lettan” sacere-
 jis, vajādretu tik leelam būt kā krasnei.” (Herkels
 bija tik viduveja auguma). Bet kams vīri saru,
 najas un kads pēe tam kadu bedigu notikumu
 no Meklenburgas stastija, tad esot Herkels tā
 kluvit argrabts, ka tas no kresla ušēcis. Un

nu esot kas pats Wächter, kgs atkal iznācis:
 „Sagād tiec, ka jūs to grāmata „Die Letten“ sacere,
 jūsi.“ 1838. gadā, tā kad 42 gadus velak, sēka land,
 rāts Samsons von Thünelstienou savā vēstē: „Ein
 fytteriffes Auspuß über die Aufführung der Lettischen
 Schrift“ rēkošo: „To gan katram jā-atrīst, ka dr. her,
 kēla grāmata daudz pē zemneecu stāvokļa laboša,
 nas lidzejuse. — Tas runāja gan ugnūigi, bet patcesi.
 Tak mēs arī zinām, ka patcesiba daļreiz apkauno,
 jōt sevaino un ka kas, ko tā rēn, cenšās tom, kas
 patcesibu cilvēci par labu garzmā vēdis vēsis, us,
 brukt“ etc. — Vēsmarā herkels pa savu studiju laikā
 atkal nosūtūigi pār Latvcešiem un to preekšgājējiem
 rāstrijis. Velak no viņa iznāca tā grāmata: „Die
 Urvorgit Livlandts. Ein Dankmal der Pfaffen- und Ritters
 gnykt.“ Zakrebara vēstē pē dānu mīn. stāra Ko,
 penhagenē kas eijēma tik trīs mēnešus. Frank,
 fustē pē O. to promoveja par dr. philos. un tur
 pat kas tūceja arī preekšlasiņūms. Tad kas at,
 guezās 1802 atpakaļ Berlīnē. Šē nevaram talak
 us viņa dzīvesgājūma sīkūmēem seļarstēes. Tam
 bijuse vēmeera pilna dive. Drīz kas dzīvoja arzemē,
 drīz Vidzemē. Rīgas tūvumā kas kop. rka mūži,
 nu, kur kas sava mūža vakaru līdz nāvei palai,
 dis. 1820. g. bija parādītes deenai, ko pēdzīvot
 herkels tik karsti bija vēlejšes. Bija bijūmū,
 ga-deena, kad bērnicās Vidzemes zemneceem pa,

sludnāja brīvību. Mērkels esot pats slāvejis barmā,
 nepacietīgi gaidīdams acumēkli, kurā brīvības
 pašudrunnam no mac. tajā mutes bija atskanēt.
 Un kad draudzē no redzēšiem kājās paceldamās
 vardu, brīvība dzirdēja, tad arī mūsu Mērkelim
 karstas asaras pa vaigiem rītejušās. Tās bija preeka
 asaras. To brīvlašānu Mērkels aprakstījis sevīškā
 grāmātā: „Ein fran in Lettas in d. 1850.“ No karstas
 Aleksandra I. dabūja Mērkels ^{penorija} us vīru mūru darīnatus
300 rub. in gadus. Visās Mērkela rakstās doēs jāuks
 mīlestības gars pret Latviesēm un vīru, ko tee
 par savu var saukt. Savu epizao dzējojumū, „Va,
nem Smanta“ tas dedīcejis ķēnaram Aleksandram I.
 Keizars ka pālvīrus atēnis un to daudzkart apda,
 vīnājis, p. p. reiz ar boiljanta grēdzenū. Mērkels mira
 1850. Septindesmitās gadās pateicīgi Latviesi (t. i.
 Aug. Latv. beedriha) us vīna Kapa Rāllu kalnā pēe
 skarstās melnācītes Daugavas vīpsteem celvī
 pēamīnovli, kas teem ^{pēe} un pālvīuse it kā ceteelo,
 vīna veta.

Saprotams, ka Mērkels caur savu usstāšānos preekū
 Latviesēm sev daudz cenardneeku cemantajā. Ret
 tam bijūši arī dāvi draugi. Pēe pēdejeem pēader
 sevīški Viidzemes generalsuperintendents Soubags.
 Tis vīnam arī bijis palīdīgs pēe brīvlašānas darba
 kapat kā ^{it} sevīški generalgubernators Marquis Paulucci.
 Pēe tīs vīri caur darbeem, vardeem un raksteem

darijuši iespējāmu veidzības atcelšanu. Līdz ar dzimst
 būšanas atcelšanu ienāca pavēle, us ik pa 1000 dvēselu
 dibināt vienu skolu. Jebkā vel šādu rasi Atkodaudr
 skolu nav, kad tāču ar to bija dots pasākums us
 labu un daudz labi kungi ispildija labprāt ~~ķēva~~
 ra pavēli. Nu bij atdzimstībai tautai atlauts eēt skolā.
 Kad vārds ^{ta laika} par skolām un tamlīdzīgām estādēm.

Kad nu vel Valmeerā (1838, vēlāk Valkā) un Brlavā (1841)
 iscelas zeiniņari, kuņi sagatavoja skolmeistarus tautas
 skolām, kad sāka arī dzīv tautas jaunās ieglitības angli
 pomazam rādītes. Par tautskolu būšanu ē runājot, mums
 nu jāmin dāri vīri, kas pūlejušes par skolu isclānu
 un viņu usreedešanu, tee ir mac. tāji Valters un Pau,
Pentens Ruszenē un Ulmanis Vidzemē. Walters mums
 kā Ruszenes tautskolu ķēvs (cf. Austons H. 10).
 Caus mac. Valters gādītu kāpa Bergmanis, dzimis Latv.
veetā, Priņšs par skolmeistaru ismacīts, kuņš kad
diēves skolu no 1833-38 pacela zedōs, varēt skol,
 meistaru tur ismacīja. Bergmanis ir ^{pūlītā} tas Ruszenē,
 kas Couze Vidzemē. Mac. Valters bij' arī tes, caus
 kuņa pūlīneem nodibināja Brlavas zeiniņaru.

Pentens ir ^{vēlākā} tagadējā Baltijas romāņu rakstnieka,
Teodora Bernana, ķēvs un viņš bij' arī kadu laiku
par „Latviešu avīžu” redaktori. Ulmanis ^{Turpatas} sāpēnes prekt.
teologijas profesors, rektors, vēlāk biskaps un tes, kuņš par
ķēvena Latv. Vācu lektors ped. gi strādājis un
 kuņa ^{vārds} kad arī šij vārdnīcai dots. Šis pats Ulmanis

krājis un apstrādājis Latv. t. dziesmas un bijis arī
Latv. dziesminieks.

No¹leela svāra un arī šē pemināms kas ap,
stākls, ka 1802. g. no jauna nodibināja Tērbatas
universitāti. Un tā ka šē no pašā sākuma arī Latv.
valodas lektoris bij eccelts, tad atrada ~~ta~~ ^{nu} teologi,
kuri šē sagatavojās us savu veloku mācstajā acaetu
Latvešu zemē, isdevību, Latv. valodā papildināties.
Kad 1796 isdeva pirmo Latv. laikrakstu „Latvīska gada
grāmata“, kas pec divi gādeem deunīcēl apstājās, tad
nu 1822. g. isnāca „Latvešu avīzes“, kuras ^{vel} isdeem (pec ^{veicinā} ^{ta}
^{ju} ¹⁸⁰⁰ ^{gādeem}) stargā pa Latvijas ceemeem nu sētām.
Poprojām us mac. von Plota, velaka Vidzemes general-
superrubendenta, skubē sastajās ka varakā ^{ta} amata
beedri kopam nu dibināja (1824) „Lattiff-let. Jopell,
Hrft“, „Latv. draugu beedribu“. Tā redzam, ka kulim
pec kautas atvabrūma - brīvlāduma, citas vāja,
dzibas kop sajutamas, kas arī preekš literaturas veī,
cinasānas krita svārā. - Jāgē lai nu ceperistamees
u dziesminieceem, kas dreed tagad gan brīveem, t. i.
brīvi akāsteem, bet nu ^{vel} klausībā smoskošēem
Latvešēem. X

Veens no intresantakeem dziesminieceem ne Karedzīgais Indriķis
veen īai laikmetā, bet mūsu rakstveesībā un sekīki
mūsu līvīkā literatūrā vīznotal, ir Karedzīgais In,
drīķis. Dau ka pavārds „Karedzīgais“, kas jūmb no
vīnā meesiga brūkuma, vīnā acu kumsūma, vīnā

1783-1828.

aplības, kas ir, kad Latviesēm vel nebija paradu,
 mādina ~~esot~~ mums jau leļāsu uzmanību un
 mūsu tirdz pildas ar skumjām, kad apceram šo
 likteni, ka mūsu pirmās ^{ja laimēta.} sērojamākais dziesma,
 noēks, kas arī pēc dzimma Latviesis, jau savā 5.
 dzīvības gadā caur kņēnu bakām parādē savu
 acu garšumu. Bet vortut tāisni šis bedīgais ap,
 staklis, ka mūsu Indriķis nesēdēgs, padarjis to
 par to sursnigo dziesmēneku, kadš tas aba ir.
 Tā ka ^{deemijēl} tam nebija ^{lents} fantis, caur arigās dabas uslika,
 šānu celgsmotes un tās grašnamu un braugu,
 nu aplūst apbrinot, tad vajādzoja ta garam to
 tēs' jo vairak pēgrēstēs ta cēkšēnei, lai tur
 savu paša bagātāku sekšīgu pasauli usēlta,
 radtu. Un ja dzēijneekam vīnotal vairak, nekā
 jēkūram etam maksēneekam, jāleek vīlelāskais
svars us sekšīgu, sekšīgu vēri (tas inuota Dyrman)
 — kā arī to pasaku jēb tēku par Homera aplību
 var šai zinā rimet, ka proti pē ita dziesmēneka
 sekšīgai acij jābut tik garvāi un spōžai, ka kas
 arigo, pīnēko, gandrīz var pēēest — tad ka sevīki
 līrka pēēkōroeta, kam ^{šāna} cilvēka sekšēne un zab,
 jēktvā jūšānā jāmeklē savs valdes aploks, sava
 pīromakā domane. Un tā arī bija tāisni ar Nē,
 redzigo Indriķi, kam no liktena bija vēžēlīgi ^{lents} spēests,
 tīkai pēc sekšīgās, garīgās vēres turētas. Šai
 vīna sekšīgajā pasaulē un varam eskatētēs

cans ta Dzeesmān, kas buvklāt dod zivsniņu lē,
 zbu par vīna jāuski stīgoto Dzeesmeņeeka Dvēseli. Pāxumā vecakais
 Brālis vīnam lāsijid grāmtas pīcāsā; pecar to darījis kads zēns, kuru Indriķis pats
 Bēbā Indriķisbrīja tā bes (zēbrkadām) skolas mācītām us, ^{ku} bij izmācījis lasit.
 andris, taēn rosījās ta Dzeijneeka zēnijs - tas lai,
 kam sevīki sed, kad tas vēcā Stendersa zingos" dzot,
 deja Dzeedam un pats tāš Dzeedaji līdz - un tā tas
 dabuja tīkšānu un valū Dzeesmu saerešānai. Ari
 sādamaja tas zavain Dzeesmān pats meldinūs. Mums
 jau paristamais varstneeks K. G. Elberfelds bija tam
 klāt ar padomu un patīdriņu roku, ta Dzeesmas
 vīrakstīdams un ^{ceļpīcāsānai} drukai nododams. Dažas ta Dzees,
 mas no Elberfelda un barona Schlippenbaeha pārtul;
 rotas arī Vāēn valodā. — — —

Kērdriģar's Indriķis dzimūs oktobērī 1783. g.
 Apriņē draudzes Elkalējas mājās un tur arī nodsi,
 vojis savu 44 gadus garo mužu un mirūs 12. jan.
 varī 1828. g. Laudētās aēn garšmas vēcā Dzees to
 bij apbalvojis ar jo smalku taustisānas spējū
 un garšū pretu. Tas ne veeu iten labi varejis pa,
 darit dažūs mājū dastūs, bet ar' ismaēijees un
 ar labu veiksmi pēeskopis drebneeka un Rusp.
 neeka amatus un tā savu marzi pelnījees un
 tapat kā Hans Saehs mužām kalpojīs. Ho ta var ^{pec analoģijai}
 Dzeedat: Indriķ vānu Spiritus un's Tīfj-
 mīpēs un's pret Indriķ.

Apbaustot tas pazinūs rotus un stabus un no
 smaršās pūks, kā pats Dzeed:

Lapas katru roku
 dar paristamun,
 Pa tik to ar roku
 Reddams aismenu.

Imarša pucis rāda,
 Zebū nesim, kada,
 Rūgas zēdōs spid
 Tumsūms katru brīd.

— skat. Pāv. J. 78. l. p.

Kums te daršāna ar tā sacit, kumsū māju" dzesme
 nesim. Nē. Indriķa bedrīgais līktenis it kā atspoguļo
 vras koreizijas Latvju kultas līkteni. Kā Indriķim
 jēmts meesiga acu garšums, tā spēsta arī vras Latvju
 kulta kolark pa kumsu, garigu tumsu un nezinašā,
 nu grābēlītes. Kā Indriķis ar vescu kāju stav uer-
 dzība, ar otru brīvība, tā koreizija Latvju kulta gan
 kop palārsta ^{meesigi} brīva, bet palcek vel garīgā vārdzība-
 nebrīvība. Bēbū Indriķis ^{atrodas} grūts meesigā kumsā,
 kaču ka bagatīgi apdarnatāis gars dzīvo garšmā,
 rada sev garšu, tikamū pasauli, jebū ^{taillaiķā} koreizijas
 Latvju kultas dzīve nabadrīga, bedrīga un tumsā, ko,
 mer arī kai savas Deeva dotas bagatīgas gara dāva,
 nas, kas iskoptas apsolā nākotnē daudz jāuka un
 ceirbu pilna. Tā Indriķis kā Latvju kulta-vees-
 ner garā bagati - dzēd ir nebrīvība ir brīvība
 allārim savas jāukās dzesmas, kas veeņā gadrju,
 mā tos stypoinajusās un otrā pacelutās un celg,
 mojuās.

Nē. Indriķa ^{resp. dzesmes} rāstus, ^{atrod} ^{sal.} ~~ies~~ B. Driķa Latv. rāst.,
 necēstās) iskarziti klajā laistus sepošās grāmatās:

1) 1) - (skat. Leth. Kunstlyrik VI, un)

2) Nē. Indriķa dzesmas isdolas ^{dāvas} paris gabus atpakaļ

x) Xeredziga Indriķa raksti unārcuši esošās grāmatās:

- 1) Ta Xeredziga Indriķa Dzeesma (par vīram 14), 1806. g.
- 2) Dēks "Mōjantlika Vntarfallūngun für Liebhaber dēu Affen xnetārs in Rußland": Patevība par mēsm, 1807. g.
- 3) Dēks "Mōjantlika Vntarfallūngun über Gayan, Pūndz das Litovātur un Pūnp": Dzeesma uz Lēlvīrstekas Elizabetes Aleksandrovnas mītiānu, 1808. "Latv. Kūpēs" 1826. g. 42 nrā: Uz nelarka Kēzarcenes Elizabetes Kēssēģevas mērsānu no tā nedēv. Indriķa, Apriku novadā.
- 4) Dēks Kuzemes Kalēndera uz 1807 gada: Pēta Dzeesma, un uz 1817: Tai ceerigai Kuzemes Bībeles Sadraudkēšānai Gada Dzeesma.
- 5) Dēks "Lāysu tot Rutankaut von K. G. Elberfeld": Lēlu, ma un lūģānas dzeesma, no nedēv. Indriķa savam nelarka mācītājam un draugam, Kārlam Gottardam Elberfeld, par godu un pēmiņu uz vīra bērnu iedomājis un vīzu radu un aicinātu vēcēn pēvsiā jāuki nodzēdājis ir, 1820. g.
- 6) Latvecēn tautas dzeesma General-Gubernatoram Karkē, zam Paulucci par apsverēnāšānu, 1820, no barona Schlippenbacha vāciski pārtulkotās: 1) Kada dzeesma dēl paskubināšānos uz cesaktānu tās bīvības, 1822. g., 2) Pīvestības pēcēšāna, 1822, 3) Dzeesma pēcēš Jāņsem radomātā, 1823, un 4) Uz nelarka Kēzarcenes Elizabetes Kēssēģevas nomērsānu, 1826. g.
- 7) Dēks "Latvecēn Avīzem": Pīvestības pēcēšāna, 1822. g. un pēdīgi tēgā
- 8) Nēv. Indriķa Dzeesmas" idolas ^{1900. gadā} tātus gēdus atpaukt, no kaudē L. Pērsma caur Rig. L. B. Zim. Rom. Dēry u grām. Nadalu. Pēdīgi no manis
- 9) Xeredzīgais Indriķis - tūmēn mājn dzeesmenecis ^{kritiski} sās apcerēts A. Vēbera - Vardaidota "Balsi". ^{sema}

Die Beerdigung findet statt in Linnamäggi Sonntag den
24. April.

Die trauernden Geschwister.

Печатать разрешено полицією. г. Юрьевъ, 22 апрѣля 1905 г. — Типографія К. Маттисена.

^{no} ~~causa~~ kau. L. Petrusa caus (Ry. L. P. Fin. Kom. Derigu
form. Notaru.

Bebū Indriķa draugs un garīgs apgādnieks, māc.
un rakstnieks K. F. Elberfelds, tik 1829. g. mira un
jebū Elberfelda pecnācijs macitojamatā, mac. F.
Grotts, kapt verbu pēģrocera Indriķa garadabībai,
kad lomer pec pirmā Indriķa dzeesnu isdevuma,
kas isnācis 1806. gadā ar Elberfelda, „prekšizīnu” –
prekšvārdu –, kad Indriķis bija tik 23 gatus vecs
jāuneklis, – atskaitot vīrsjunnako R. L. P. Der. J. Nod.
isdevumu ^{un manu rakstu „Balsi”} – nava pec tam veirs nevens pilcargaks
Indriķa dzeesnu un citu gara ražojumu isdevums
landīs paradīzēs. Pec pirmā un beidzamā krojuma
mīsu nerēdzīgā dzeesmeneska gara ražojumi islarsti,
kā redzējām, iskacīti pa adīzem, grāmataim un cīteem ^{hamburģiešu}
isdevumēm. Kā no landīru, kas bija no ta apgabala,
kur Indriķis dzīvojis, esmu dzirdojis, kad tur vel
īten lītē īai dēnai dreedot landz Indriķa dzeesmas,
kas vel uarbat neesot neesot narekostas.

Ļu pakavestīmes pec pirmā jau veidām pēsmi,
neta ^(1806. g.) Krajuņa, kas tagad ļoti reti sastopams.
Krajuņas apjēn bes Elberfelda, „prekšizīnas” un „Arh.”
zariņš tas Pränumeranten un Subskribenten”, kas
nepaginēli salus kādas 17 l. p., šis Krajuņas ap-
jēn 40 l. p., no ka 4 l. p. beģās kā „Relexions” pa-
sneedz Andžas dzeesnu „Dzeesma no Appoiku draudzes
gohdīga Dreedatāja Andpha sadohmata? Indriķa 14

Dzešmas atrodas uz 26 duodec. lapu pusem. Ap,
rakstu šo grāmatu, nu tam labad tik sīki, ka tā
presei mums joprojām literārisks dokumenta, kas
rasi tik ^{loti retās} ~~ēl~~ ^{cai} ~~cai~~ vienā eksemplārā uzglabājies.

Tik interesants šo presei mums jau tas, Stas,
zīmējums šo Pränumeranten un Subskribenten u.c.
Ho šis listes jau redzam, kas presei ^{un vairāk} simts gadu
par Latviesu Dreijoleem interesējas un presei Latv.
literaturas presei māta savu atlasu devis. Tāpat
gan, kas notika, kā šeitams, viņš atņēma tandēl,
lai nelaimīgo jauneklī materieli pabalēt tā. Tā
turklāt izlaida arī pasaulē grāmatu, kurai tagad
mazākais angsta vesturiska vērtība presei mums.
Šo subskripcijas jīmūši dalība — — skat. Lett. Kunstkr. VI.

Tik daudz par un no šīs grāmatas, Jarvedēģa Ind,
tika Dzešmas (1806), lūkojoties viņš atņēma, kā cait,
uz vienas arcei. ✕

Kad mac. Elberfelds izdeva šo pirmo leelako Indriks
Dzešmu krājumu, kad nesedīgais Dzešmens cajā
vel tik 23 gatus pēc jauneklī, tad otro leelako Indriks
Dzešmu krājumu isnāk vel kā 70 gatus peec ši
Elkaleju Dzešmu kārtitaja (ka tas naves. Bārnīcas grā,
mata viņa naves zīmā estāst, ta latviski ar vārdeem:
Elkaleju nesedīgais Indriks (Dzešmu kārtitajs). Šis
otro krājumu isdots caur Rig. Latv. Beadr. Der. fr. Nodala
no L. Berzona, Rigā, 1900. Tā nu domājam, ka šis
isdevums ir pedīgi piņūgs, tād stipri vēlāmēs.

Tāi krajumā „Herderiga un Indriķis un viņa dziesmas” (1900)
 nav ne tik veen nekādas jaunas, vēl neparītas D.
 vīka dziesmas uzjēmtas, ne, tāi nav arī vietas jau
 B. Dītrīhm (1860. g.) parītamās, kā pr. p. „Tāi dziesmai
Krievu mēs Bībēles = Sadraudzēšanai Gohda = Gēofma (sk.
 Kurzemes kalendari no 1817. gada), ne piemērotas, ja,
 pat Elberfelda krajumā nav šē pilnīgi velti atradīs:
 nesaprotamā vīrē šē izlasītas Elberfelda krajumā
 sastopamās „Milēstības lāsmē”, „Lustes dziesma” un
 „Pēlīkums” (kurā atzīmēta Indriķa skolotāja, godīga
 dziedātāja Andžas dziesma), bet gan tur Indriķa
 dzīves aprakstā esprausta, Robtmanu Anne, no Rau-
nas, mēta tā godīga dziesmnieka un vēvera Robtmanu
Anīa; tagad laulībā ar Launakalna mūžas uslūka,
 frīķē. „Lai dabūtu garšāku nojēgumu par latviešu
 dziesmniekiem 19. gadsimtenā sākumā” ar šīs dziesmu,
 „kādā tā ir ar Gīrgensohna pārģēdzījumu”: „Par
savu mīlu Kerzaru” etc. (15. l. p.), kurā tag šē bija mazāk
 veltā nekā Indriķa skolotājs Andža ar tā rāžojū,
 meem.

Ja nu skatāmēs, kas šij Bēvīna krajumā - bes
 nepilnīgi esvetabā Elberfelda izdevuma - ir jauns,
 tad atrodam tik vispārīgs (20. l. p.) Her. Indriķa Bībē
dziesmas” varāntu, kas tas Gīrgensohna redakcijā
 uzjēmts Vidzemes dziesmu grāmātā 1809. g. № 651; (43. l. p.)
 „Ilomnu un meem”, jēmtu no Hōifantlīfa Untarfortlīn,
 gan 1807 II. 293; no Latviešu dzīvēm: 1/ 46. numurā

1822.g., "Kada dzeesma dēl pasakubrušāšanas us ceseklā,
nu tās brīvības"; 2) 52. nrā 1822.g., "Brīvības prece,
īana" dramatiskā veidā; 3) 29 nrā 1823.g. ("Dau presē
Rāneem sadomata.") dzeesma un 4) 42 nrā 1826.g., "Us ne,
laika keizarcenes dē rabetes Aleksijevnas nonestāam,
ko la neradēja Indriķa, Apstru novadā."

Grūtot negribot jāsaka, ka šis beidzmais Ner. Indriķa
gara ražojumu izdevums ir diezgan pavis: tas ne,
sneidz ne vāru, ko jau Elberfelds izdevis; nevīdē no
jau peminētā sabiedrības rakstā pilnīgi tā
laika kulturovestarisku apskatu sastatit; mull par vācu
kautas dzeijas espartu us Indriķa, ko ka la dzeesma
nav ne jāusmas; melās par laikmetu, kas, pec št.
gada latvešu dzejā ori "bijis, tik nabādrigs ar skāņīgu
sajūsānu un bagāts ar skāņem, ko malu malām ar
vāktēm dēvu vārdēm", par "pseudoklēm"
etc. Ja L. Rivziņš kā divi, leelus līktenus Indriķa
mūā mūkā pirmo, kad tas savu aļu garzmu
pedrivoja parādēja un kā otro, leelako notikumu
"seperišānos ar Elberfeldu", tad kaču nebij ori pec
mūst turpat peezīmet vel vānu Indriķa un vāras
Latv. kantu, leelu līkteni, ko Indriķis līt ar savu
kantu pedrivoja un apdrēdāja, es domāju Latvešu
brīvībasānu. Gan izdevijs celojis us Ner. Indriķa
dēviteni, kas mesket un kaujāt pec tūnām par
"Elkaleju dzeesmu karsitāju"; bet par dažēem In.
driķa "dēvits apstaklēm", ko tas kuroenes barņicas

grāmatās (sk. 5. l. p.) satasa, kas nelop neko daudz pāri.
 No zinām, ko kas no lauvu mutes par nesedzīgo
 dziesmu karsīleju sataujā, sadalū, kas nesēj neko
 īsti ^{raksturisku} charakteristisku islobit. No tam, ko kas tuo pret bergāmu
 vardu pa vārdam reuga no lauvu mutes atstastit,
 neisnāk gandrīz it neka.

Pēc šī apskata uzvairak par Indriķa Dziesmu
liktēni — pavisam isnāk kādē 24 Indriķa Dziesmām,
 kas kaut kād jū nesekās espeests un par kam mums
 drošās zinās — vaj be sejmtes ori Olberfelda, prekš,
 zinā pēemrotās, vel daudz citas jāukas dziesmas,
 ko Indriķis, pats sādomajis; kas to lai nu pateic,
 kas specialista L. Berzina zinās mus atstaj strangā —
 pēc šī apskata lai pēgreēzānces un karsni pašām
Ms. Indriķa Dziesmām, ko mēs varejūi rokā dabūt
 un parbaudīt — studēt. Tās jū istas tā labu daļu no
leem ^{gara} garšmas brīžem, kas Indriķim ta meesigā
tumsā bijūsi; no kām jau dabonam garšu brīdi
 isredē vīna pasaulē, ko kas deemžēl trīs garīgi
 un deemžēl ne ori meesigi vareja lūkot. Un šis ap,
staklis, mūsu Dziesmu karsitaja fiziski tumsā, ir
 karsni kas, kas mums dod vīrlabeko mēru rokā,
 lai pēe ta mērotum un apbrīnotum vīna dvēse,
 les leelumu, καρδιόφυγία. Colvero, kas deeva dabās
dāvānas trīs jauki un skarsiti prot leebat, vaj
 kas, nebas ēanzvīdigs, marzprātigs, μικρόφυγος?
 Vaj kas endēt nesudzees par deevu, pasaulē un liktēni?

Vaj kas nav issanisis savā tumšā mūžā? - tā
 jānkat jātajam. Vaj kas nav seidzis - sasūktinats?
 Vaj kas prot nest nenovēršamo ar pacetību? etc, etc.
 Šie jātajumi kolēsi jo varas šē veidā, kād sedoma,
 jāmeš nelaimīgo, klēto Angļu dzejnieku Baronu.
 Un visiem šiem jātajumiem abild mums un to
 sikako, aklais dzeesmu karsitājs pats ar savu dzeesmu,
 kurai par preeksometu viņa aklība, kas pešķi viņa
dvēselei seotīku psichologisku satvaru. Ar šo
 dzeesmu pašā preeksogalā un maeršimeel sava
akla dzeesmu karsitāja mūžu parit. Tāi virrreests:
 „Par savu pašu bedu - pēlu bušānu” ^{Ind. 7. l. p.} etc. - sk. Latv. Kūstl. gr. 11.

Ši dzeesma, ar ko mums mūsu dz. karsitājs ir
 kā „tumšā māju” dzeesmeneks, aklais dzejnieks
preeksā stātās, ir no lelas psichologiskas vestības.
 No tās isjūtām, ka nelaimīgajam dzeesmenekam
 nav ka fiziskā nakti un tumšā ne marakās dzīvī,
stelites no ertas spidošās gaismas, kā tk veen no
 viņa gara un stības. Dakon itau cēlu espeadu
 no tam, ar kadu leelu deeva palāvību un bes jeb,
 kādas kuonešānas tas savu acu gaismu peeces:
 „Bet deevs viņās veetās hami zin un redz un preeko
breesmām redz” - . Deevs jau viņa gaisma, spekis
un zīelis, kas to vada un reprece. Un ar evk gadu
un skatīdu saprāšanu tas rauga jās savu nospresto
un atkarīgo stāvokli paceltees. Fiziskais stūkums
top ^{par} ta gara bagatību. Tas labi noproot, ka arī nelaimē

1) Kas bija tāveni caur tam sasūktinats ka tam bija klēto, nelīgo kaja

kas labs sajāmams, ja tikai cilvēkam garo un sapro,
 šana, to severot, ^{esko} ~~esēdēt~~ un ta apzinateos. Tā tad
 (islec) ta garšais prats, ^{fulko} ta mīringas arīgas nakts lau,
 numu (eliktumu) par ta mīringas sekōngas deenas la,
 banu. Tā darbu nevar vis nekāda cestajises krēsla
 kavet, tam nevajaga neveenas degotās sveces. "Ko es
 gaismā daru, to ir tumšā varu darit; tumšums gan ņe
 var kavet man." Lavas grāmata tas var pat visu tum,
 šaka nakti lasit: "Lids ar manu garu šanas grā,
matas, ko es lasit varu Ir esko tumsitas." Ka kādam
 šomes veenmes nepšlungam elavoklim nepsekrit ne,
 kada leclā ligsmība; ka tas angstakaris, ko arī visu
 šprakais gars ņe var pānāct, var tikai būt pra,
 tīga resignacija, ^{pacelšana} ~~kad~~ ^{kad} kā pastāvīgā nakts mecu ap,
terpj, tā ar paviršam nekād neridošu elegijā ē, tad
garšo pratu un garu apkļaj, tas pats par sevi sapro,
 kams. Un tā tad palsek par Indriķa Dzeesmu pama,
ta skanu, ko tas pats issaka:

"Šanās tumšās majās

"Ir man bedu gan" -

Un šis "tumsās majās" aprīmē ne veen Indriķa aļu
 tumsību, bet arī visas viņa kaulas koverzejo ne,
 šivo, tumšo bušānu. X

Kas tas ir, kas ņi Dzeemeneica zirdi, pēc tam,
 kad tas savu bedupstānu nakststumsā bušānu ap,
 lūsojis, vel joprojam kustina un ta domas darbina,
 ko tas tad Dzeemās terpj? Un tam dod mums

Arīai viņa Dreesmas atbilsti. Tām tām - līdz šim
 mums pazīstamām - atrodas piecas mīlestības
Dreesmas, trīs rīta Dreesmas. Visām citām no ne,
 nedzigi Dreesmu paritāja tik pa Dreesmai pašpirts.
 Tā gadskartas. Pavasaris un „Zema”, tad „māju laime”,
 „Kurzeme Kurzeme”, „preccas” („Lustas=Dreesma”), „vassars”
 un „paša aplība”. Tās tās 14 Dreesmas, kas Elberfelda
 krajumā ceveceļas. - Viena rīta Dreesma celvēta Kur-
 zemes kalendārā no 1807. gadu. - Tās citas - gan īskai,
 sīkai ino tur, gan Bērziņa krajumā ceveceļas - (9-10)
 Dreesmas atbeccas ino pa veenai ^(preccai, jānām, sadomātā) no meenu („patecēta
 pas meenu”), no Keizarsenes (keelkarsenes) „Zabekts nāvi”,
 no Kurzemes „Belel-beedrihu” („gata Dreesma”), no
 R. g. Elberfeldu („Zēluma un lugjānas Dreesma”), no gene,
 valpbernatoru „Marquis Paulucci” („apsuecēnāsānā”)
 un pedigi no briedihu divas: „dēl pastubriņācānas
 no ecsacānu tās briedihas” un „briedihas precc,
 zānā” kurā beidzāmā ino Dramatiskā Dreesma. Parvam kādas
 24-25 dz.

Tām no šo Indriča mūcas rāžojumu vīrsakotem
 veen varām viņu dabu un viņu īpīras koprast.
 Mums šē ar veenu veenu Dramatiskas pīses ino,
 jēmumu daršāna tīkai no mīlestības Dreesmām,
 oden un elegijām. Tātros aplēcēna šo mīsu vīla,
 zīfēcjūnu, jēpīn forma vīcaus Dreesmas forma,
 no Indriča skolotāja, dekadatā, Indriča un
 kas vaj nu lapinātā - zēvīki no „Skendēra tu ga,
 rīgām Dreesmām vaj no Indriča pašā idoma,
 tā. Indriča gara rāžojumi tā tad cauram cauri Dreedami.

Skatīsim tālām 14 dresmām Elberfelda iedzīvumā ir 3 ar
 Prūsijas paša sadomatsiem mēdzošiem, proti: zeemas
dresma un divi mīlestības dresmas. Pirmā, kadā
 Prūsijā ir izveidoti dzīvotāji, ir trochaji, bet arī jāmbi-
 gan ar preekšēlu, gan bez tādām. Tā kā mēs mēs
 divi, 417 un četri pedu pantoni. Un idejas un domas,
 kas tām ir iekārtas, ^{ar labu} ~~ar labu~~ ne vien jāpār-
 sūta interesēs, cik tad la roka un spēcis inēdās,
 ne vien la mīlestību, la prekus un bedas, ne vien
ritu un vakarā, pavasari un zeonu, mājas un mā-
ju-lasmi; ne, viņa domas viršas aridraus la
tāva-zemi, Kurzemi, tas zin pārešu, ka mēs
 noslēgti, tas noskūmēt par ^{laikmāzemes un} karzemes Elberfelda
nevi un par draugu Elberfelda arcešānu Deva prekšā,
 kops bertramais notikums prekšā viņa ja aprijs.
 Viņa verbu pevelk Kurzemes brāles beidz tas dar-
ība, ka tai sacer goda dresmu, kas apveic vras
lektas vardā (laimā laika - laimā māju dresmēnēs
 tai) general-gubernatoru Marquis Paulucci, kops Latve,
 in brīdā ar vece nājs un svin pedzi brīdēti,
kas prekšā ar tas lektas sementola aldabulo brī-
vestību. Tā tad redzams, ka spēcis, ka mēsīgā
 naktis Prūsijā spēduse roka, lo nebut nepadara
par zemu, par abagu, ne, caus la gara speku top
tam is spekis it ka par vēniskīgu zīli (scepteri).
Aklais, dresmu daritājs, dresmēnēs, ar zīli roka
top parājis (vates), dresmu vēniskī ar tas lovedz

11 Veism. 57. l. p.

Kas tev pēc Deava godības,

Par laimīgu cilvekiem.

Tāds gods no visiem ceņņijams

Un goda darbās nopelnams.

Labs saimneeks būt, labs vīrs un tēvs,

Sev pašu pārvaldit,

Pret rungu ticīgs vādītees,

Tam labprāt paklausit,

Ar visiem dzīvot draudzībā,

Bez lepņības, labprātībā; — — — — —

Tas dzēd — — — — —

ПРЕКРАТЯВЯЕТЪ БОЛОТНОМУ ПРАВЛЕНІЮ СРЪДНІА ВЪ

КЛЕНТЪ) ООБЯВЛЕНІА И ВСЕ ТОЧНО ИСПОЛНІТЬ, ЧТО

St. Veism.

— — — — — Sīvenijā?

Ar gods ir izgūdamis,

Kā snēgs vasarā.

Taisnumis salmu gumtina

Muižu ne-ceņņid;

Svēts, kad tava laimīņa

Kreectnā sirdi spīd.

300
~~188~~
 112
 33
 44
 88
 88
 81
 64
 46

garīgi gluvī tumsās saulās, ko kas Dzeemā sodā un
 pārmāca un nomān dēļ tās neapkrētas un veen,
 eldības skolas lētās. ^{27. l. p.} 10. Bet to jās elkti darāt — sk. Kārl. V.

Dzeemu spārņos saceldamees kas teic un slavē gudrību,
 sauc to par svētu, dzeed no, rvelas gudrības un grīb
 līdzi pravectim asaras isleek par savas kantas ceet.
 sirdību. Tās slāv kā vīdubājs skarp veldību un saou
 nel aīsbīldānu kantu. X

Un v-za ^{īai} savā darīšanā un dzeižošanē Her. Indri,
 kas in taēn tīkai atspidums, atzimejums (abb. l.), at,
 balss kadas agrak jān isstarotas garšmas, kadas jān
 senak atkanejūsās balis; kas tīk apdrovīnats, ceenīgs
 maecelis un skolens savu celu meistarū un skolotā,
 jn, J. F. Stendersa un K. G. Elbesfelda. Par ko Indri, un
 jāpatekas savam skolotājam un gadueekam, jān
 rīnam. Un jān arī peeminets, ka Indri, kas sevī, kī
 v. Stendersa rīngis atbrāts dzeimlī: us dzeižošanē. Arī
 (leclanā) ^{vēca} meldīnu dala, pec ka Indri, kas dzeižojis,
 no v. Stendersa kapināta. Indri, kas dara tīkpat labu
 kā elktu v. Stendersa pasēt un apleceina tā'arī
 no savas puses, eīk angļu v. Stenders kā dzeeme,
 neeks arī to larku turēt un eīk ceenīts bijis no
 mīnu nesedzīgā dzeemu karsīteja šīs pirmāis
 Lāv. Dzeemu jeb rīngu meistar. Tā'atstān dautz,
 kas Indri, kas dzeemās v. Stendersa moralīteja
 pajēmeams, kā p. 3. v. 7:

306. Indri, 3. l. p. Še māces, eīkveks, prātu celt

us angļu, ne ceko dubļiem velti.

Ēe no v. Skendera pasākti un no tā daudzkart
 lietoti un daudzkart variēti vardi: „pratu celb”,
 „elat”, „prata eļasāna” (cf. Skend. Zingu lutes II. 20. l. p.:
 g. hoskees, dzērajs, pratu eļā, Radrāmas preecajēes.),
 Ēe vardi ir kopā tā laika palikuši par sparstāiem
 vārdiem un atrodami nu tad arī pēc viņa izoleņa
 un epigona, Indriķa. — — — sk. L. Kell. VI.

Neskatoties uz „mutte”, „mestente”, kuri vārdi pēc
 abiem dziesmniekiem sastopami un no kā jau lēm.
 jama Indriķa pērlēcānās (Skend. — — — sk. v. p. p.
 Indr. 29. l. p.) „Atk tu rēlente!” gan eļees eam cespāide no
 v. Skendera skarstās ^{zinges} dziesmas, kurai ēe vardi „Atk tu
 rēlente” atklab par v. sarakstu, kā arī katra p. p.
 Arna beigās kā epifora lietoti un ar’ no Indriķi
 sapat vārdiem cespāide ^{larkam} (darījūi), kā ēe vel tagad
 no katru dara. ✗

Atkāmas, kas Arkaī pēc v. Skendera, atromāmas
 arī pēc Indriķa. Ta p. p. „zinges”, „springes” (pēc Elb.-
 Indr. 30 u 31 l. p.). Arī dažus vārdus, kas eļab’ Atk
 pēc v. Skendera, eēlā Indriķis, kā p. p. apesent (pēc
 Elb.-Indr. 23 u. 30 l. p.), Arakulit (Elb.-Indr. 17 l. p.), Arakule
 (pēc v. Sk.), tad lutes, kuri bērdzēmaīs vārdi gan arī
 pēc eļeem (p. p. jāniā sk. un Elberuelle) sastopāms.

Ta Indriķis (Elb.-Indr. 10 l. p.) no grāmātam dzēed, kā:

Eti macas skolā — — — sk. L. Kell. VI un VII. ✗

Ka ar’ Indriķis līdzīgi v. Skendera daudzkart

moralizē un ir parinēti rski, kas vajadzētu būt pojētīzkiem,
to jau mēs un kas pēc ideoloģijas esam pamanījuši.
Tā nobeidz ar Dindriksis, budams ustiams, savam parangam
vīnā, v. Skendriem, pēc kura ^{moralizēšanas} kadā, tvi kā likums,
savu Pavasars = Dzeesmu. Meld. Navēts un plusums apkrāt
man' (pēc v. Sk.), it kā fabulu (pasaesmu) saceretajs ar mo,
rāli, ar tēgšviesy, kā:

Ēk. Dndr. Fl.p.

18. Bel lai mēs īo laimību

Valcajam ar godību;

Lai cits c. tu mīlojam,

Un les grēksēm lēgsmojam. (cf. p. 7.)

Tā, Dindriksis tīk loti no v. Skendriem atkarīgs, ka
gandri vīrā vīnā no Ēlbervelda idote Dzeesmu ^{vīrēvakti}
ar v. Sk. zingus vīrēvaktēm ^{vaj} pīlūtīgi učenadi, kā:
"Rita = Dzeesma", "Vakara = Dzeesma", vaj nenoleedzami pēc
kēn pēskan, kā: "Pavasars = Dzeesma" (pēc v. Sk. Pava-
saras Rita = Dzeesma), "Māju = Laimē" (v. Sk. Pētas = Laimē),
"Mīlēstības = Dzeesma" (v. Sk. Mīlēstības zingus), "Uo savu kēva-
zeni Kuzoni" (p. v. Sk. Kuzoni zingus), "Lūstis = Dzeesma"
(v. Sk. Lūstēsānas zingus, Lūstis) etc.

Pēc v. Skendriem zingem Dindriksis arī nel pēc gari,
gāim Dzeesmu gājis macēā, kā jau to rāda tulim
pate pīrma Dzeesma Ēlb. krajumā. Sk. L. Kēlyr. VII.

Latvju dārnas jeb t. Dzeesmas bešas Dindriksis tīk
no to laimās puses paritkam. Zīnam, ka tavis
laka keša cētīsku Dzeesmu ^{ķārdam} fōtika, fōtikj tīvīkus,
istēni ^{lopiņkās} kēstonskās dzīvespēs, vīsvārak māesīgais un

kaunumigais (vnt Gufflauff, милое божество) par kodolu. Tis A. Dzeesmas var ka' launo pusi usska. sit no citadi skaitam un skelga rina parak augsta turamam Latv. darvam. Un tika no seem cobaksem tautas varojimeem un dažam parak ruffjam apdzeda. šanās dzeesmam veen var Indriks rimeetes, ja kas sevā "lutes dzeesma" psemu "maucis: dzeesmas",

ka: 4. Laukas zinges ari
Labak ceenit veri;
Tas dautz labakas,
Haka maucis=dzeesmas,
Kugas klauost dzeesmas

Kak cees godibas. (Cf. Ellb. Ind. 32 l.p.)

Tebiz rem "jaukas zinges" ari v. Skendera zingem (ko kas pats par "zingu lutes" apsimē) ari citas un sevici garakas Latvju darvas, kugas kolars (ka' ari velak v. notal par "zingem", "zingem" sauc, domajamas, kad kas mūsu "kumiņu māju" dzeesmu terizitaja' ligā jeb murā neusejam trelat ka' nekadu pedu, ko sur daras Latvju darvas ar savu espaidu butu atstajusās. Vaj nu Her. Indriks pakaldaromas Latvju darvas jeb zin. ges' iten nemaz nav pazims - kas gūti domajams - vaj tas no pašem laudim par "blonu dzeesmēm" la, matas tik mazu ceenit pē Indriks atrada, ka kas tas negroteja par paraugu jūmtees, jeb vaj kas ne, spēja kas vīnu gūtakā rīkama dēl (pakal darvat, jeb vaj vīna dzeesmu darbtu šei v. v. zēnā reparistam?

ja atrodam mūsu dainu
muzikal. rēv ar,
centu, ko sur tur
Her. Indriks leeto
jeb an beko dārdzi
anu dēmentiva

Bet tas gan droši domājams, ka tāi kāi est. vārds
 p. dzešmas, ko tas ar tik stipru vārdu nosauc, kurās
 kam ^{lelu}hororu cēdzinās, tā ka tas vārds cērauga
 „breesmas”, kurās kāi cēš „godības”, sabiedības, sa,
 drives.

Ja nu vel Indriķa dircejas un verzifikācijas
 īpašībām nosmetam acis, tad atrodam, ka pirmā, t. i.
dirceja, ir it pezglaudīga, suavis, otriā, verzifikācija,
 nav vīceaus vīceah' laba. Neskatoties uz to drejo,
 tajā preekšājējā cēdzinībām greķsem - vīcearšā
 z. l. bju skartijam, ne-cēverojot akcentu - castopam
 pē Indriķa līdē ar keicamām atskanām ar' pē,
 vīzām sliktas. Tīnams gan, pē la usejam ar' dāras
 jānkas bagatas atskanas, ka: - - sk. L. Kēlyr. VII.

Še vīzās keicamas, labas atskanas, bet pē vīnā
 laba keesa el. s. l. bju, neatlabu atskanu ar' atrodama,
 kā: nāvi - zēvi (11 l. p. - vārtu vel pānest), bet:
 vīzēm - vīzi (12 l. p.) - - sk. L. Kēlyr. VII.

Tīnams keesa, gars jau ir gan tas, ka vīceņģidara
 išk. vībū (išk. vī), bet jūteklī (jūteņas jvābi) un it sevīškī
 vīceņģakais no keem, redzes spēja, dāi garām pē,
 pūrešanos, pēcturas pūrešanos pē išk. vībū. Un šis
 vīceņģamākais un vīssvāģakais jūteklis, redzes
 spēja, šūnka jau mīru dzešmā darītajam un no tam
 gan ^{išk. vīrojama} dāudžkārt nepēcturīgā (kontinūētā) keesešana,
 plusana Indriķa suadē - runātārthā, kas veitām
 išk. vībū nodomata verzifikācija, kā to redzam pē,

Indr. 32. l. p.

mēros, kā: — sk. L. Kiblyr. VII. „Skat, kā pūces darzā zel, darzā zel...”

Li, kā jau terets, pec satara un formas vizlakai isdevošās Indriķa dzeesma, kurā vorenu effectu dara:

Kā viduslaicu bruncecs un miimes-milestības dzeestmencers tas īe nemir pat ne savas damas, ka, vas nūlarcās var, du.

1) pirmo pāsoho atskanu atkalos - atbalstīgas: darzā zel, darzā zel; smarīn eel, smarīn eel etc.; 2) refrens, kurā trīs reiz atkartojot „ka, ka, ka” no ^{neminamo} milāsko sevīši ar ^{svoru} espardu norāda, īi dzeesma satara vīras garīmas-kā ēnas puses, se nav nekādu pilnīgu, tīru atskanu, ritma isjāukums etc.

Ir interesanti, ka pec Indriķa jau atrādām var. du „cilvečība”. ^{„Milestības laimes” dzeesma} (Cetortā pantūna ^{ānospēsmūnā}) kur 3.

pantūnā esakās. Nāc, zelta stunda! — skan, kā: — L. Kiblyr. VII.

Ēb.-Dz. 15. l. p.

Tā varda „cilvečība” usejam, jebīn jo īiernas, pedas no abstraktas reflexijas jeb filosofiskas domāšanas. Ka Indriķam citādi patīk reflectot par praktisku dzīvi, tīk nogremdēties ītīskās aperejāmīs, to jau atgadinājam, kur atrādām, ka tas v. Skendērim pa, kal darīdams moralīze un īe parainetīves. Un no nule pēvestās dzeesmas (chilestības laime. held.

Paū laiks īe klāt, dot labu nacti. (pec v. š.) p. 14 sequens pēerāda to ari bevdramars pantūnā, kā: — sk. Lell. Kib. VII.

Tā tad ari ke, kā etur, dves dzīla frīclīga nopēctība mums no Net. dz. darītāja mītras pretī un jō dzīli ^{Verdenbaum} apdomatu atrodu kartību Elbervelta īsdotā Indriķa dzeesmu krājīnā, proti, ka tūc ar „Rīta. dzeesmu” sarsīts un ar „Vakara=dzeesmu” bejts. No archarīmeļu sastop Indriķa valodā tīk vordīnu „in”, bet kurā veektā

sk. Lal. Briv. prec.

1) Tā tad, lai nu īe ari nav nekād Dekameronis, tad boms mums īe īe savo Efemerons. Mā Brīvestības pēecesana +)

turpat daīkark jau un nāk. Rasi „in“ ecortigats
 no Elbervelta, pee kura tas, unams kēsa, daudrakā,
 bet arī ne vienadi ^{vēsu} Ark tas sastopams. Citādi atskaidrot
 mazas nevienādības un retas izloksņu formas, kā:
 „erintimūn, masēs“ p. 33, „lit un liet“ (= lit un list), —
 beidzamo laikiem kopat Elbervelto neapstādams celcis —
 Indriķa valoda ir, ja atpazīna ^{zina} dziesmu pantu grumbu,
 kas, tādā, kā ^{daīkark} to ^{arī} vel sodeen dzird, kā tā tikai mūsu
 labākās reksās valoda parasta. Peē tam mūsu retā
 par Indriķi vel tas interesantais apstāklis ceverojauns, ka šim dzies,
 mu darītajam sagatavojošas no dzējōšanu, nebija ne,
 veens eris vehikels ^{— li. dziesm.} pee rokas, kā Ark Latv. valoda
 un tās korēiz vel Ark neerģā Literatūra, ko tas tur,
sklat ar trūkstošās acu gaismas nevareja. ^{bez atpazīšanas} bešām
lektat. Tai zina Indriķis peem mūsu nomināmeem
skautas dziesmoneekem palīdzināms, kas dēl sava
analphabetisma zināmā karšā bižā kopāt veerģi
dziesmoneeki, ko kurēem toner leelo pultku darīnu
mantojām. Tax otīkark orīnu starpība tālīn parā,
das, līdz apdomajām, ka Indriķim līdz ar terkāim,
pasakām un dzējōjumeem, tā tad līdz ar paša kau,
tas tradīcijām, ko katrās mājās daud- marz peekopa,
taēn arī vīras el veces gara mantas, ekhal tās jau
korēiz Latv. literatūrā bižā sastopamas un caus preeks,
lasīšanā tam peesneedzamas, ^{ka Indriķim} tām espejāms bižā,
tās zināmā mērā peesavinātes, kauer mūsu kemi,
namēem, butneekiem bižā Ark savas skautas tradīcijā

1) kat atpazīna iz laikm aplamos terģimūms. . . .

vācu, ir vēl ko no savas apkārtnes tee uarejā sa,
 klaušīvat, bet kād, zināms tees, arī zināma daļas
 ēvērošana ar pašu garšām acīm. Un ko pēc Indriķa
 Dreesmānu rasi ēlbervelta vile un krotīca darījise,
 to darīja droši pa gadu smiltēnem pēc mūsu uozudusā
 būtnesku pautinēnu kaulas mude, kas vīru dreedams
 un staskamo kalau dodama, to cik iespējams pēc mutes
 satarīja, kamēr ^{gadu simtēsi, ja pat} gadu kucīstosi šēm vārojūnem, caur
 lauku rībot, peišīva dīmanta ceetumu. Ja šee būtu,
 nēsi nekus ar savu pašu īpatnību neparādas, ja
 to individualitate ir vīras kaulas individualitate,
 kad Indriķis savās dreesmās neatslēdz, neslēpj ne
 vācu ^{pa šā} pautinā savu īpatnību, savu subjektīvu jū.
 šānu un sajūšanu. Eģeordamies no v. Skendras eēē,
 nētā moralizētajā celā, kas nu pabeek zināmā zinā
 arpus istenā mākslas lauka un noklīst tā dreesmu
karītajū (Hilfsaufprägung) darbīskabā. Tās kas te no
 šīs zausās zemes māc. bas un morales zemes ~~not~~
 pēēsī itas līvīcas vīznotal noklīt, to kād ar' In,
 Indriķis, pateicoties savām eēdzimtām davanām, tur
 usēdīs. Ja nu arī, kevēts caur savu līvīteni, kas pār
 šo, dreesmu karītajū aploku nevarēja paceltees augstāk,
 kad tāēu tas vīdā godā tur sed kā vēens no vīseē,
 nūgākajēnu, Un atzīšanas, kā tas vīna lauku krotīcij
 iespējams, tam dīvojojot un mīkstot nav trūcis. ēlber.
 velta pēēsīzīna, kas keie vīna gudru pratu, mēerģu
un mīlģu vargu, deevabģīstānu un labu skaidru

zināmu virsī" un estēic vāselu vīna, jāukas dzēs,
mas: Tur arī sacīts: „Vzi laudz īo godīgu Indriķi
mīlē; un kā to nemīlētu, kas ir bedās mērijs un
mīl. g. un visās lektās karons, godīgs un ustieigs
parādas.” No Latv. arīgu rēncēijas, kas ta dabu ja ne Indriķa, tam precēkš
 Pārņem tācmāta, ī gošmān sk. Lett. K. Lpīne VIII. Sēsta.

Kada vertība Indriķim dzīvot bijis un kādā
ceņā tā tas vel dzēvs budams pee saceam laika
bedream stāvejis, no tem dzēvi lecesme ^{arī} tas, ko ēl,
bevelta pēnācejs, mac. J. Grotts, ta navi zinādams
rasēta: „Tam 12. jānuarī — sk. L. Kantslgr. VII.”

Bergāš var un trīkai vel sacīt, ka Indriķis kā
drejnesks vaobut butu vel ko leclaku paspējis, jē
tam butu acu garšma bijuse un tas butu kartīgu
angstu isglotību baidijis. Jau zināms, ka angsta ī,
glitbe drejneskam vairāk robar, nevē jābūcūam cī tam
maršleneskam, tak vaj Indriķis kad jā tas nebūtu bijis
neredzīgs, tamīs laicīs un apstākīs vīznatāl butu drej;
neeku tapis un ne vī, kā vīna lektās brāli, arclam
pascaļ gājīs, tas vel jāntajams! Bet to nu droši zinām,
ka arclā, Indriķa mestīgā trūcūm, ^(palikā) par ta garīgu
begetību, ta mestīgā tumsa par ta garīgo gaismu,
tam līctēnā lembā klusā apcere (kondemplācija) par
skanu un skasību dzēsnu. ~~patēnuse~~

Pirmā drejnesku skola. razitācūkie bedribe

Andža, 1806.

Jē rasapam Latv. literatūras gājeņā primo veit
kā kā tadu drejnesku-bedriču, ^{skola} kurā ap 1806. gadu it
kā saceenoti Elbīvelts, Karedzīgā Indriķis un Andža.

(1806)
 J. Kōhla atsauce ma par Latviescām, ka vel šoheun Platoni un
 Aristoteli stāp tēm atdīgā.

Pēc bērnamā mums vel druskiņ jāpāpāvējas. —
Andža ir, kā jau zinām, bijis Apvokļu draudzes godīgs
dzelztaļš. Tas ir līdz ar Elberveltu bijis Her. Indriķa
skolotājs. Tas sevišķi Indriķi mācījis, sacerēt dzies,
mas ar atskanānu. Tas, kā leņģams, bijis it attīstīts
vīrs. Līdz ar ka diviem dzējas beedreem to sastopam veņu,

kur, kur tas un Elbervelts Her. Indriķi māca un
otkart, kur Elbervelts, it kā šis ^{Dzēju.} sacerētības rakstus,
proti, tā Her. Indriķa dziesmas' isdod līdz ar „Pēc
leņģumu”, kurā sacerēta beģās kāda Andžas „sede,
malā dziesma. ~~Šo dziesmu lasīdani~~ ¹¹⁰ ~~Šā pirmā, Latv.~~

Dzējneku ^{raksturošanu} beedri ^{darbību} kas arangam tā kad it kā divi reiz
vīnas darbība: 1) kur Andža Her. Indriķi skubnājis,
ar atskanānu dzējt, Her. Indriķis un tad ar atskanānu
dziesmas sacer un Elbervelts tās uvraksta, 2) kur
Elbervelts ar „prekšēriņi” un prānnumarantu un subkari,
bentu sarakstu islavīž rakstos, tā Her. Indriķa dziesmas”

un „Pēc leņģumu” ar Andžas „sedomatu” dziesma. Kad Indriķis raksta un
Elbervelts uvraksta no Indriķa ^{vārdiņi pārvēsa} sacer, lai spredriki, kad
ši kā kāda mūsu pirmās dzējneku beedri kas arkar
saga sede uvlisokojama. Bet lai pēģozeram savu uvlitru un ^{Ar Elbervelta pašu rakstveidīgo darbību esam jau}
veņģi trešajam šis dzējn. beedri kas locēklum, Autlām. ^{expozīcijas.}

Vīna dziesmu jau mīnētā pēclēkumā lasīdani, tulim
pārleernamees, ja vel nezīnātum, ka pakeeri Andža
ir bijis Her. Indriķis, un skolotājs atskanāns. Tās pašas
atskanās kā pēc šī, skolotāja, kā pēc ka skolēna,
Her. Indriķa. ^{31. Krievu laim.} ^{12. 31. Jāz. Andžas dziesmas} ^{Indriķis, Pēc leņģumu}
Tā dziesma ir. — — L. Kunstlyr. VII.

Andža
(1806)

1) Pēc tam abu dzējneku, Elberfeldam un Indriķa draudzīgo, ceņģi satiksmi vāda tā
pēģime pēc Indriķa dziesmas, uz savu tēva-zemi, Krievu 24. l.p. Tos vārdus baidot.

^{Latvian}
 "Lai Dreemā" ^{ar} pērktošai tēkošū un pavēru valodu
 atrodam godrīgā Dreedatā, zemkopjā un zemniekā
 Dievam padarīgo Dieves-usskatu tā pēc Dieves un
 sīk pakēsi issacēt, tā ka kas vel īdēnu katra
 godrīgā un Dievbūgā cilvēkā ^{sirdī} nevar būt atbalss pa-
 lēst. Vel īdēnu, gods Dievam, usēt tadus Dievpa,
 lāvīguš usskatus deverti, un Latv. zemnieku leclakā
 vērtumā.

Kada ota īi sīvīgā Dreemenekā Dreemina,
 kas lasama Aprīcu barumā tā us pērnīguš tabulas
 par pērnīgu tā paša mīrušai vērtumai, šķan:

Dasi gharda megā Zeltente,
 Kamert Dievs tev atkal šķēlnas,
 Lagrdīgellina, ka vēentulite,
 Tuv lai Dreedai gaudu Dreeminas,
 Veksmīnō lai, kad deevina iau bestraks,
 Tuv us Rokvīu lappam šķēprojaks,
 šķana šķē, kad Pehdas lai Pēstešrads,
 Lai ka tuv ceprēcāiaks.

Še dzirdam sava mīla bērna naves dēl ļoti nosku.
 mūšū šķēva jō Dreemīnās, mīlīgās līvīskās skanās
 nopušāmaes. Tāds, lūk, bija, cik tagad zīnam, īis
 trešais īini pirmajā Latv. Dreem. bestrīkā, Ner. Jutis,
 ka atskanu skolotājs. Pa nu Ner. Jutis īo zēnu
 skolotāju gan vērošanā pārspējis, tad kaēn ne smal,
 kā līvīskā jasmūkā. Tīk īkūša un mīedzoša kā
 dzīvāra pēdīte īs p.p. īi nule kā no mums dzīvāka

1) pērdas tee mums īe kā Dreemīnāke Dvīnu bīdī. Cik skanīgo
 un mūzikas pilna īe Dreemīnā. Šķat kā pūks dārsā zel, īis īis
 īta - - -

Andreas Drejsolte par mīlas mētrones rāvi. ^(Mētrones Drejsoltes brīvēstības lauzuma 18. VIII burt.)
 III) Savā apkārtnē mums jau jāpāreģistrējam atsevišķi dāķiem Latv. Drejsoltes no Vācu Drejsoltes. Tā pirmās pā-
 rinde nāc: Latviešu draugu biedrība un tās raksturojums ^{V. Fojgts 1760-1844. J. Lannitjs 1773-1832. J. Müller 1772-1840.}

Dēkabi Florentins Lundbergs, dz. 17. oktobrī 1782. ^{lapat kā Krons vecāks no pameģiem} Rīgā. Tas pirmās no mūsu rakstniekiem ^{studēja} Jērpatas jaunajā universitatē. Tai pašā 1806.g., kad Kē. Patrika Drejsoltes pirms viņa no spēstavas iznāca, zēveda Lundbergi par maģistru Bīrzu un Salas. Dru, dzē; 1832.g., kad tas kā Latv. rakstnieks jau bij it labi paristams, to zēveda par pāvestu; kad tas savā garīgā amatā bija jau it novirnis, tas dabaja 1856.g. kā amata krētra ispiļdijuma atzīnīhu zelta goda-krustu un mīra kad 2. jūnija 1858, divus gadus pēc sī pēgo. Dinama, 76 gadus vecs tapis.

Lundbergs līdz ar savu jā zēvrojamo laikabiedru Flugenbergeri bija zē pirms, kas Schillersa un Goethes rārojums tulkojami Latv. valodā, zēntas Latviešus zēparistinat ar ^{anglīzēm} vīzangstakzēm ^(un mēstakzēm) zēntas Vācu literatūrā. Zēesa gan, jau zēnax no zēntem - kā p. p. no jaunā Skēndra (Sanjela Vāca) un Elbervelta, kuri abi p. p. jau zēzēneģuši Latv. valodā Schillersa darlo Drejsoltes, "Au die Freude" - (Pezkam), un Vācu bij arī zēai zēnā paristats, bet tīkai, tā zēntot, zēntam ^{tulkoģis Kloptons zēntas -} zējot, pāzēlot un ne isti tulkoģot. Vāca Skēndra dar. bība zēzēnt druzcīn agrak, nekā Vācu klasīzēntakē. Vīnī mums zēzēnt Vācu Drejsoltes no Opīca lēnta, ^{no 17. zēntas mēntas un 18. zēntas mēntas un zēntas} bet Lundbergs un tā laikabiedrs Flugenbergers nodēdas ne

+) Pēc kam Vāca zēntas tulkoģums mums nomax nax paristams, jo tā manuskripts nozēntis un nomax nax zēntas laicis.

1936

Latviešu draugu biedrība un tās rakstnieki. — L. dr. beidr. dibināta uz mac.
Macitaji varakstnieki XII. gadsimlēja v. Klotā, vēlākā Vidz. general-sup.
intendantā oerosinumu kopā ar laimata brāļiem

I. ceturksnā (pusē. 1824. gadā) celš

Mūsu latv. literatūras vēstures gaitā mūs noved mūsu (pa krašņām, kurpo-
šām, zedušām drauām veem. Ne. dažiēir rakrit arī pa pustukšiem, loesem
gabaloem, kur maz zedū zaruņa, staigat.

Joakim Frīdrihs Foigts (Dz. 1760, mir 1844), Iesavas macitajs, pasniedzis

dažus rakstus gan "Lato. gada grāmātā, gan Kurzemes, Laiķa grāmātā, stradajis arī pēc
1808. gada Kurzemes zemnieku lisenmū tulkošanas. Viņam ir it branga valoda. Futre,
sauts nads viņa rakstā, "Gadu grāmātā" — "Kā nelabi tas ir beems baidit".

Fr. brāt. I. Liēgot Otto Konrad Jūles sen. (Dz. 1812, m. 1840) ģimē, pēc Lindes Pivzgales
macitajs, snedzis mūs. rakstniecībai: stastuē, pasakas un dzesmas, "Lato. Gada grāma,
tā", "Lato. Avīzēs" un "Lato. Laužu draugā". Evesrojamašais viņa darbs ir: "Kurzemes
stastu-grāmata jeb stada loatu interešāno, kas vērā leekamas un Kurzemē notikušas
no vecem laicem līdz mūsu deonām." — — —

Kristjans Frīdrihs Šmidt von der Lauvitz, sk. I. brāt.

Kačlis, Frīdrihs Vātons (Dz. 1788, mir. 1826) Lestenes macitajs un "Lato. Avīžu"

pirmiā latv. politiskā laikraksta dibinātajs un redaktors. Tas bija veems no retojeem
pateeseem "latvešu draugeem". Avīzes nelabvēļem jeb tadēem, kas vēlejas kas atvart šī,
nas par Vāciju, kas atbildeja: — mūsu Avīzes nevaid Vāzemes, jeb Kara Avīzes, bet
Latvešu Avīzes presē mīleem Kūr. un Vidzemniekeem." Viņš nebija Vācu šovinists.
Kamēr j. Stenders domāja, ka latvešiem jātop par vācēšiem, tamēr Vātons tapat kā
un eldru
Elberfelds arvera prekejo. Vātons zināja p no latviņu radniecības ar leišiem. Tas ne veem
respranda savas avīzes slejās leišu dāinas, bet arī pats pastulkoja pa latviski Donalicius,
pirmiā leišu maščas dzejneka, "Kietas" pirmo dzedajumu, "Pavasario linnisnybēs." To
trīs citu dzedajumu virsraksti ir: II. "Vasaras darbai", III. "Rūdenio gerybēs" un II. "Zemōs
rūpesēci." To pašu dzedajuma Sudrabu šdēus atdzejojis ar nepareiku virsrakstu: "Gada
jaukums, gada grātums" (Fr. Mājas Vāca. Mēnešraksta № 12) un "Lato. draugu beemta."

Krons (Dionysius Gottfried Kroon, 1778-1838) dz. Rīgā kā tiegona dēls, studēja

Pērpātā teoloģiju, bija par macitaju Lardonē (no 1805. g.), tad Madleoni-Mengelē (no 1811. g.)
un pedigi Leelvardē (no 1825. g.), kur pēpeži pēc varstamgaldā mira 1838. gadā. Savā rakstā
"Bemerkungen zu des Hron Pastor Watson lettischer Uebersetzung des ersten Gesanges des
Donalkeitischen Gedichtes das Jahr". It viņš apspēcē Vātona tulkojumāt it īpaši me,
triskā zinā, pārmežams Vātonam tā heksametrās kur-kur cezuras tvūskumu. Tad
Krons sacerojis (veoncelēma lūdziņm, "Zauna gada deena. Kara kumēdije", "Katu
sauca Elberfelds par "grādišām" Krons to devē par "nārsām". Saturs grozas ap divu
jaunu laūžu sadomāšanos. Iz dalibneeku runām tā var izmanit, ka rakstniecs it
kā grībetu kungus un zemniekus tvūvat, teem savstarpēju ceenību ēdvest. Bet
vīsevesrojamašas ir Krons dzesmas, ko tas tulkojis. Par tām vel runāsim, kād

1
Мать была очень хорошая когда со мной случился
интерес и была сейчас расстроена. Дядя тоже любил
и много много с отцом на хутор в 1000 км
России. Отца мой отец сиротничий охотник:
полю, и мать только не была за мной по раздвину-
бу, и тогда увидела хорошую, но Трава русая,
бог вайдрманов, звать своею эмалю. Препод-
моинработодца сиротничий купонамов и пере-
мелов. Займаем то пренебрежь, представь себя
исовишь охотника, купонарь блестяще сир-
Здиркинами. Другой думи у нас не было, но
разве боясь, осявото наемные вальденские.
Но перенеслось и купонамов Гомоинков
особенно, купонамов. То окупинарь, вправо
то и стало попадаться разрывные купона
сухой массы, шветерки, то они кондидишь.
Эмалю Препод поиграешь и калач эмалю,
они несли ко всем прожале и кожа
настой ебунась эмалю. Омега расно.

^{Luigi}
Krona dzesimim, bet arī garāk dzērojumu tulkojums. Tapat kā D. Vars, Kronas
korecs pēc Klopstoka "Kasiades". No tās tas tulkojis ^{zabala} "Kā uz Emāli", kas iten labi
izdevies. Bet it īpaši šē mināmi Krona tulkotie psalmi, kuri iknāca ilgī pēc
vīna naves (1867.g.) āpašā grāmatinā zem virsraksta: "Davidā dzesumu grāmata":
Krona raksti sespeesti virvairak Le eks "hagaxin dex lett-litr. Gesellschaft". Tur pat
ceveetoti arī vīna leksikogrāfiski pētījumi.

Kads vards par skolām. . . . IX. VIII. bustn.

Ferab Florentino Lundbergo - - SK. VIII. bustn.

Saprotams, ka Indriks ar Elbifolu sacerdoties
nepalika arī bez paspaida, attecoties uz īi dramatisko
virzumu:

+) „

Brīvestības precēšana. Tani ^{sastop} ^{allegorija} ^{uzstājas}

- 1) bagats brutgans, t. i. brīvestības labums,
- 2) nabaga brūte, — pate brīvestības,
- 3) brutgana draugi — brīvestības sagatavotāji, veicinātāji,
- 4) dzimtkunigi kā brīvestības audzinātāji un
- 5) vecas secvas, bābas — brīvestības nicinātāji.

Kā redzam šis dramatisks drojojums ir allegorija

Nobeigū Indriks droju aplūkot
ar „kāju - laimi” M. l. p.

2. Zantajumi un zinojumi.

Paq. Direktors: F. Lejip

Prof. F. Lautenbacha k-gm.

Proimanova ulā 35, dz. 4.

uzvairak

marām pūlēm: Vācu klasiskais tulks Latv. valodā.
 Lundsberga un sevīši Hugenberga, kuram beidzama,
 jān mums jāpateicas par lelu svastu Schillera un
 Goethes Drejolu tulkojumiem Latv. valodā, it ne tie
 Latv. Drejnieki, kas cik iespējams us mātā turajūces
 Vācu Drejolu vārdu pa vārdu pāstulkojami un ne tā
 patvaizīgi pāstulkojami, kā pr. p. jaunieis Skuders
 Schillera pantinu (Chor):
 Fröh, wir sind von Sonnen Strahlen
 Und der Gemuth geystigen Flou,
 Abwundelt, lebend, mit der Luft,
 Fröhlich wir in Feld zum Singen.

(Chor: Uzirdēd): Steidzames, kā saules stargā
 Debess-velnes alajām,
 Un kā mūžnieks Jelgavā,
 Dānās ebrauc pļauk = vārgā.

Arī vecajam Skuderiim ir lielācai daļai tulkojumi, kas
 tie nav vis vārdu pa vārdu, bet pa vārdzīmā daļai
 svabadi apstrādājumi, lokalizējumi etc. Pārcelt, pārtul,
 (vārdu pa vārdu) kaut ir daudz grūtāk nekā tikai pārtulēt, tā pārtulēt
 pārcelt, un tādēļ nes bīnams, ka Lundsbergim daļā
 nav izdevies, kā to būtu vēlējušies. Tas turās veizām
 tik pāra pē vārda, ka Latv. valodas garām ne ma,
 unmu pāri daud. Tomēr pē tā sastopam arī p. lni.
 gi labus pantinus tā, ka tas daudus no savam
 precīgājiem kā arī precīzājiem formas gludmu,
 mā pārspēj. Tā pr. p. rekošās Dreisur-nas lasās
 it veegli un patīkami, kā: sk. Kstlyr. VIII

to
peeder pae

Īi beidzama dzeesuma ir madrigals, jeb ^{raucama baba it kad pas} tad
marina lirisku drejolu šķiras, kas sastāv tikai no
veena, caur brīvu atkānu kopojumu reizta pantica,
kā pr. p. Goethes: Unbar allem Gefule it

ff Raff' - -

(Dara slunana tulkojuma) Kur us kalneem veos - - tk. Kstlyr. VIII

Sambitizgus panticus jeb drejolisus Vācu poētiku
(tagad) nosauce par madrigaleem „habrigal”. Pēc Itāles,
šiem madrigalam stingrāki mērota forma (ap 6-ii vā,
dizāim), nekā pēc Vācēm. Itāliešu valodā joms šis
vārds vispirms no mandra (kūts, stālis), mandria
(lopa ganīkle), mandriale (gans). Madrigals bij esaka
mā iteni tik ganu dzeesma, avj. gane = drejols, kada
marina rotaloda. Dzeesuma no kadam 4-16 rindi,
nām, kas vispirms daudzkārt cirkat loti emilētās
avj. gane spēlīs bija sastopamas. Par pērauga der sla.
venā Petrarca madrigali.

freestimes nu pec īi marā likuma atpakaļ beiznā
celā pēc Lundberga drejās! Glūzi glūdams ir arī ^{orho} tulko,
jums: 3, Grasi un sodība. ⁴¹ Sk. L. Kstlyr. VIII. Ubagz un suns

Īi poēma ir tulkojums no Chamisso „Der bathlus
und sein Grot”. Tani daudz ka no neisdeviās, spēstā
un pārcekas turesānās pēc vārdeem (vāc. Wörterb.), kas
ēitadi formas zinā Lundbergim ta drejolās pārme,
tams. Pavisam moralists ir Lundbergs drejojumā kā
pr. p. Divi suni. Īai beidzama ja tas leek kadam
„muizvēesa delinām divu sunu nodid. sānu ismēgi;

kat. Pee Duxsã, jauna kucena, ka isdodas 4x pil,
nigi kã la pee vecã lopina, kurbaka, pavsam mi,
sãs nu pludã. No tam sastal jãm bergã macibu
- morali - kã: Bernis, kas macas jaunumã,

Nebus multã, 4 vecumã. stat. B. Duviz;

Visu kopã sejemot, var no Lundberga dzejojaušum
sacit, ka, jebšu ari to starpã atrodas kadi gabali, kas
no leegã un nirsurgã (ceksãrgã) ne vizei trusist, kã
pr. p. promee: „Tupla dzešmuna“ un „Deeva mīlestība“
to leecina, tad usejami pee la tepat kadi - un tee
droši varumã -, kas satur kaut ko jostu un
rustu, kã pr. p. „Bēstuls un rāvis“, „Ubagu un
vīna suns“ etc. Lundbergs isdeva 1827. g. savu Dzees,
ma no baruicas pulkostena (Schillera, in glouka)
un Arka 1850 isnãk ta „darãdu vecu un jaunu rak-
stu krajumis (ziņģis, pasakas, mīklas, macas, dzees,
mīnas un stasti). Ši revīzija la grãmetã no šī
rakstneeka, kas mūs vīva, rak spj^{je} nodarbina.
fan ari citãdi bija Lundbergs proksi seva laika
iten bagatigs rakstneeks, kas vīva citãem rakstneem
matruu estētiskas vestības, kã tad mums tã no
marzaca svora. Vīsi vīpa raksti iskarzidi pa
sãdeem isdevumem:

1) „Latv. avīzēs“ - dautz un darãdi la raksti - ar
parakstu L.

2) Dzeesma no baruicas pulkostena, 1827.

3) „Kraujzinis no latv. 44. „Fallblatt“ 7 stasti un 1

1) Bez Lundberga in glouka Tulcojūti: Hugenbergers, Beerbardi, Brivzemnesis,
Danburgis, Hãlbergis, Purkalts, Kandzites kati, 25 (4) un Zvargulis-Treumans
(1908), kã kadi 9 rakstneeci.

panacisana, ka' vardi no citam valodam eks Latvce, su valodas jausnom.

4) Reims, kas zeltu karza (vāc. no Zschokkes), 1830.

5) Latvešu lauzi draugā daradi raksti, ar pa, rakstem: L...g, L, xxx un 47 (paradom).

6) Ka' Indricis no Ozolcalna per Deva atviseanas nace (vāc. no Schmidt), 1834, 1846.

7) Rana per jauna macstaja evesanas Dnaburgas draudzē, 1835.

8) Peters jauns ucantulis, 1836, 1839.

9) Deks, Liza spredikcom no berem lasameem ir no Lundberga 5 usjanti, 1839, 1844.

10) Darjadu vecu un jaunm rakstu krajums (Zinges, pasakas, mivalas, macibas, Dzeesmuņas un stasti), 1850.†

Ka' redzam, Lundberga ir gan tulkojais, gan patš sacarejis ka' garigus, ka' laicigus rakstus. Skarp bei, dramajiem sestopami visvairak stasti; bet asi dze, joku - dzeesmuņu tam laba kosa. Par ka, Dzeesmu no baznices pulkastena' mums koplikam vel raksses runat; jo mums parvam g tulkojumi no Schellera „Glocka”: divi vācu dzimma dzineeku (Lundberga un Flugenbergera) ^{septim} Latv. dzimma dzineeku (Beetzberga, Brivzomneka, halberga, un Purkalisa). ^{Handrijā} ^{un Leangula-Fremmana.}

Viseserrojamašais un vraznglīgākais dzineeks Flugenbergs. ⁽¹⁷⁸⁴⁻¹⁸⁶⁰⁾ per vecā Skenders vecakā lairkā, (no vācu dzimma), ir nešauboties Karlis Fredriks Jakobs Flugenbergers. Arī tas ^{it} kapat ka' v. Skenders pari labi kersu rejuumu

† Dauki stasti; no ka daudz labu var macetes, mūsu nišom Latvcošecm par laku partulas ti un pāstāstīti no vācu valodas. „Fra Handrijā un Zschokceffun Goldmuņas“ Duoft. Cf. Allg. Schrift. u. gelehrten Lekt. III. Bd. Nr. 10. 1831.

Dabur tri infuoruma frantur klāstam in tri klāstī grupā (cf. Haag var lat. l. tri. pp. 11. 12). - Gudroncees Pēteris un Ingels Ak. Coloff... pūr tri klāst, ier. H. -; Sur pēdējīgā klāstā, frug, om Hoof, in Latvijā (in Heranclern) itaršapt (Ch. 1831.

Hexametris no
Zschokceffun
Lundberga

Lundbergs 1784-1860

Latv. dziedoļu sacorejis un daudz vārda dziedoļu es,
joms patarēs līdzi v. Skendera zingem alētā ceveca,
jānu un esnījānu veetu Latv. literatūrā. Hagen,
berģera dzieskām rātojumēem savu usmauska pec,
groerdami un tamis nogrūndedamēs, ustopam atkal
jā garā un tikamā angstumā, kur grōbem ilgēku
laiku kavētes. X

K. Fr. Dēk. Hagenbergers dz. 24. martā (pec K. Kūn,
dzina zīmām) jeb 1. aprīlī (pec B. Dvīka zīmām) 1784
Kurzemē - Beeva - un maizes - zaimtē - Kuldīgā beivramā
Kurzemes leelkunga, Pētera, laukā. Ja tēvs bija korēts
minētā pilsetā par skolas proceksūcesu; mātē no,
māra tam vel mazam; pamāte tā useudāruāja. Tēvs -
atstājā dītē pilsetā un arģājā par macitāju us
Landri pec Ventas upes. Ē nu pec leela ūdena
krastēem usanga mazais Karls lausku ^{slāimē un jānuamā.} ~~slāimē~~
~~un mātē.~~ Pērna pratam šē gadģjās leeli un intre,
santi ^{brīsi} ~~slāimē~~ rāli, kad pavasari ledus ^{lauzdāmēs} gāja un upe
līdzi uēcās Eģiptes Nilam plavās un lausku par,
plūda un angļus darģjā. No Landres tēvs ardeva
dela skolā us Rindes macitāja muižū, pašā Kurze,
mes zemel - vakaru sturī. No klajuma un lausku drises,
kada ap Landri un Pilteni, to parcela bevrā mēnā,
kad tas ap Rindi, svīkarna prectū mēnā onā, smiltē,
karnā jūrnalē, karmigā vaentulībā un pasaules atstāitībā,
kā tad veetā, kas bija kā noskēta precti mācītānās.
Hillneris, Piltenes superintendentis, bija šē par macitāju.

Uz kur var vācarn jānu foto margana cerandit, kā es pats
to veiv šur, skolas gadās badamē un ^{es K. Dēk. Hagenbergers dz. zīmām} ~~veetdamēs~~ ^{no dz. zīmām} ~~veetdamēs~~ ^{no dz. zīmām} ~~veetdamēs~~

Augstskola, kurp Hugenbergers 1801 pēc ceļības gata,
 vītas ^{leccibas} dāvas, veļija vīr vel Tarpaka, kur dibināja univers,
 sī tātē tīkai 1802, bet Jena, kurp skolāku sīkīstas
 dautz Rutzemes un Kutzemes dēli. Tūpat studēja tādē
 ar cīteem Rutzemeceksem Hugenbergera paristamē un
 rādneesi, maestaja dēli Helmers un Bluerfelds. Arze,
 nes mīzū pīlsatā nonacis, kas atrada zōs abus otrā vītā
 vel gultā gulam, ^(pagāis) nō vakkarejās atvadīšanās, no von
 Fīrcksi bij īvīpajīsi. Hugenbergers estajis Rutzem,
 norku sabēdrotā, līkās papreēsīn us medīcīnu estek.
 stītes, bet pēc tas pagāja us kooloģīju pāri, pēc tēu,
 kas tad arī palīca. Tē tam pagāja pīrmais laics
 brīvā jautrā studentu dzīvē tadā troksīnainā vītē,
 būmā, ka tas nōzīdlo, ^{ka} tō laiku sevu deenas grāmātū,
 no estadi bija veļis, un par pašē skatē pavīzām pēc
 malas metīs.

Nīkālū no Jenas ir Vermara. Tē lēlckungu pīlētā
 bija tobakī par vīdē (centū) vīzas Vācijas garā dzīvei.
 Lēlckungs Karls Augusts jūn pulezja tūpat vīzū Vācu
 leutas lēlas garus. ^{Nīelands un Kērt} Jūn Schillers un Goethe stāp īeem
 bija pašī pīromē. Hugenbergers dabija zōs abus ~~zōs~~
~~det un redēt un dzīdēt~~. Schillers jūn bij arī profesors
 Jēnā un Goethe nāca reīzēem tūp us mīzū dēlu nom,
 mēseem. Schillers būdams tēzū savas dīeīskas darbī kas mīģības
 angūkumōs, studētajas jāunības dzīdīs vīkītin pēvīlka.
 Almas matīs macekli to apbrīnoja un dautzī vēlē,
 jās, par tā nō līdzīgu tapt. Ar cīteem komīc. lōneem

kopā brauca "Flugenbergers ar" us Darmaru, redzēt Schil,
 leca dramās ^{izrādām} uzvedam. Schillera jaunā luga: "In
 Frankfurt von Hessens" - senāta Flugenbergers savā deenas
 grāmata - veltīta viņa māmiņai us Darmaru. Es redzeju
 un dzirdēju tu, ko vel nekad nebiju dzirdējis. Ai,
 Schiller, kas tu par lelu vīru! Hebe, ^{arī} "Drošās pēdētā",
 na atskaneja no vīru skatītojos matos. Vaj' tev par,
 Arka ar tū algu, tu augsta vērenajis? Dvēs par tam
 redzeju, "Johanna von Orleans" un ar pūkstotū sirdi
 pateicos Schilleram, vīru leklājam Vācu Drejnēkam? -
 No Schillera ^{rauti} atskampts un ^{rošis} kustinats, Flugenbergers
 leceņajā tam velak vel vairak savu atskanča, ka
 Drejāmus partakādams Latv. valodā.

Schilleram pēstbedamies šepa Flugenbergers par
 Latv. Drejnēkam, no prof. Paulus kas sev leklāto dalu
 pēstis sava garīgā amata pēstovņajies, dzīli pēstijā
 Atklītas mācīta tū vīra mūsū flag. sirdi neizmīr,
 stami respēdmsis. "Lai deos tevī sveki!" - kas ressta.
 "Tu man jaunū garzma resis ceus savām tevī šēgām
 mācībām. Ak kaut kas mani jaunū cilvēku doritu
 usmanīgaku un apdomīgaku un no vīradām bresmām
 pasargaku. Ja man vēiz no lēkēna veģātem kuba ap,
 kart jāmaldas, kad man bus kavi vardi kā mēvi,
 natāja zvaigzue kumsā un pēe teem domādams un
 pēe teem doridams, bašū larmigs un karšus, bes kēim!
 kas jū nebarmīgākais cilvēks." - Ar dzīvēnu cilvēku
 Rurkumneškam, starp rūpēm arī Paulus - kas kat,

zemē par Latv. skolā lektu velak rūpejies —, ko *Flugenbergers*
 par "praetnu un praetgu" aprīnē — apceļoja kas gan
 rajām gan jāsūs Denas apkaštui kā arī citus vitus,
 tadā ^{vairā} vīrē ~~Arklab~~ dabas jaunumus ceenit, kā arī kantas
 dzīvi parit mac. Sames. Tērīxi patrua tam pce,
 milgā Rudolstadtē, no kupa pilsata kas varsta:
 "Vidā slarp v. radieim dabas jaunumeem, pce pilskalna
 rajām, atrodas Rudolstadtē. Tās valdneess, savā apakšē,
 neeku īstā kēvs, nes no savā pilskalna vedet katru
 bērniņu pa pilsatu ~~starpjām~~ ^{koncājam}, var katru māti evan,
 dzit, kas par mērajiem rūpejas, katru strādīgā jām,
 vesli, katru tīklu meiteni, katru plāvējā, kas salce,
 ees savā laukā strada. Ap pili tek Zales upe, liču
 loču caur klintim lauzdamās. Krastmalē vedz drā,
 nos mērgojām, lopus dzirdam, ganus atpusānces.
 Līdreni lielēli est krustim īķeršām pa angliģeem
 laukēem un jānkām plāvām. — Vaj' ēe no katras
 vīndines, no katra veda nei dzirdam nekama dzej,
 neeku? Isti pce Homera ēis plastiskais apraists
 un jau no ēi mēra gabelina varam noprast *Flugen-*
bergera praet, ko kas savā mūžā kantai un kantas
 dzīvei rābjijs, var noprast ka vīrti un centēnus
 un arī jām kā ar zīmēku pamanit ka dzejisko
 vītzeem. Tas varvā episkās nekā līvīskas dabas.

Pā tām slarpsam bijz *Flugenbergera* kēvs kouivis.
 kāte ^{Samoto} rakstijā delam, lai nek us mājām un lai pa.
 beidz savas studijas *Terpatā*, kas nu jau atverta un.

versitate. Tas atbrideja, ka tas gan svešumā (Joniā)
 nav kēnu zemi atratis un ka širds ilgajoties allažin
 pēc dzimtenes, bet prats vel ne-allažinot ko veltu
 atstat, kur tas, īsenā celā kopot pēc gaismas velds
 un atgriešties atpakaļ „arispredūmā tūnšā labrūn,
 tā.” Tērpakāi arsenē vel nebija nekadas slavas un
 ceņās. Tā' kēd' arī runā' Hlūg. no Tērpakas kē' no
 „garīgas preses”, kur privatskolotāj^{pas} profesoreem
 kopāi un kur dāi „nebaga rādneksi” dabujāi
 veldas, kas esot tēk Tērpakas vējš, kas kurzemē
 saecēlot tēk lēlu tēksni par tēksnes gaditū un
 maebām. Tas gērbot vel gadu palvot Joniā, lai varētu
 Tērpakas vējam stīpraki pretim atkureties.

Jomur tā' neimāca, kā domāja. Tadušanās ar
 dāžam oficeerem Vermarā kadā' ballē' ko skubīnāja,
 tā' ka karsa deli bija pēc laelkunga sūdzejūšī, Jomas
 universitāti stengis atstat. Pēc tam kas gāja uz
 Vūreburgu un Kaidēlbergu un parnāca 1804 kā' cand.
 skol. mājās.

Ikaicējā mūžū Hlūg. tēk dīx redabujā. Tas
 bija tēk 20 gadus velds un tam bija tā' vīspoms
 par majnskolotājū jābat. Lētē 1814, apalus 10 gadus,
 bija kas pēc skolotājū dāžādās mūžneesu gmenēs.
 Franciū lārnā, 1812, tam bija savus maceslus, kada
 barona Frōjfa bernus, caur kēcevijs lētē Kēmenēgas
 pērsatam pavabit. Celā' tam bija pār varavāim cenāid,
 nera apēstām veldām jā=es un daut' apkērtas un

apdomības jābūtu. Pēc šīs idejas tas varēja ar Krievu valodu tuvarā aparītes, tā ka tas vēlāk Krilova pa saerņas pārtulkoja Latv. valodā un Diešzārna odi uz „Deevsi Vācu valodā”.

Tik 1814, tā tad 30 gadu vecumā, tapa Flug. par macstāji Itolavas un Rojas draudzē. No sirds un ar visu spēku tas vērsis pēc sava garīga amata. Draudzei bija kadu 7000 dvēseļu. Tā bija diezgan tumša un pilna mānītības. Bet jau bija tas ap to laiku, kad Lat. vjēem bija no vīram pusem vairāk garšmūsi atspī, det. Tāču kā jauna rīta uzsākums uzsākams var, deības atcelums, kas notika 1817. Gan neprata latvieši Arī lelu darānu, kada ir brīvība, zācumā pilnīgi zēnit, to pilnīgi sajunt. Pailīgi tee e. tā e. tu jau, tāja: Ko nu esam? kur esam, kad Kungam vairs ne, pēdoram? Kas par mums un zinās? Diešs uetās isceļas it nopietni parpratumī. Tas bij acurāt aridran Itolavā, Flugenbergera draudzē, kur laudis savā apmūl, sumā pret kungam saeelas un to mantu ar t. tā, tā ka zaldatus vajēdrejā turp ^{caurē} ~~subē~~. Tas Flugenbergorim idevas caus lemu un apdomīgu isturešanos veen utraukto lauzē pratus apmeorinat. Flug. jau bija no Schillera macijēs dzedat: „Kā cilvēks ir rābils par brīvneeku, Ar brīvs, kauēn dzelzīs tas dzimīs.

Tik no verga, kad dzelzīm tas islaunās,

Ne no brīva vīra mums jābrīvās, —

un nevarēja ar e. tēam veenotēt ^{tas} domās, kā kad no ateva,

brīnācēm Latviešiem būtu jābrīnās. Tīnams, brīvība
 pate par sevi veen nespej cilvēku darīt laimīgu, ja
 kas viņu veeru sajūmt un leeti līst. Un to veen,
 kas sē cilvēks no sevi veen ne but veer, kas us
 tam audzināms un macāms. Un tam tad isgāja vīza
 Hugenbergora cenzānās un rīkosānās ka draudē. Ar
 mātem kas esāka, lai tās spētu pašas saveem betveem
 pirmo mācību meegt. Sk. -- L. Kstlyr. IX

Hug. negribēja ar sava garīga amata darbiem veen
 savā draudē pētrēt. Tas sajūta eekšpīgu arēnāma
 eekš sevī, arī preekā kalakeem videem, preekā vīzas
 Latv. tautas stradat. Un spēju us tam kas atrada
 sevī rīpi savās poetiskās dāvanās. Tas nojīmas it
 saput kā v. Šendera un ka epigoni - pēteči palīst
 par Latv. tautas dzeemeneem. Arī cāus cēmtu, ka
 kas kā jūms študents vedēja Schilleram un Goetkam
 pēšīviram, skubmats, sakēra kas līru - vokles un
 pāreela Schillera pulkstenā Dzeemu, Dukuru, gājūmu
us Dzeocepti, meitīnu no zvešūma, gaidu etc., Goethes
zvejneeku, vīlkaei (folkönig), Būrgora, Hebelā (audēklis,
auru pūtelis) Dzeemas- Dzeojus Latv. valodā. Tā tad
isnāca jau 1826, Derigs laika - kaveklis, Latviešiem pas
labu saraksts no Kārļa Hugenbergora, Itālavas un Ro,
jes mācītāja. Pirmā puse. Tāi vīna Dzeojū pirmāi
pusei ir par motto no t. mās grahm. us -- sk. L. Kstlyr IX.

Arī jau ka Dzerdām tadū geminītatī, spēku un
 mīzīnu (Latv. valodas) kā pēc v. Šendera ar mar

4) mācītāju (vīdēs
 lidojū), mīzēju

1) kēra - tām

(no dabūvāšanai vācā dāvinuma raksturojumiem)
 izjūmumsam vairs tikko bija dzirdams, Ari nolūks 13

— Latvešus caur dziesmām un dzieju macīt, glītāk, — un. L. Kallgr. IX.

Tā' kad sūtkā ar šo savu dzieju otou pusi grūb
 Flug. pēspalidret, lai Latveši, palcek bagāti gadrihā
un atrihānā! Pa, pat kas vēlas, ka viņa lasitāju vidus
 ar' arpus Latvešiem isplenstos: „Kaut patiksta ne seen
 Latvešiem, bet arī teem, kas Latvešū velodu nielo
un labi seprast Dzenas, šī otra puse!” Latv. Avīzes
 torciz zem Watsona redakcijas apsvēicēnāja Flugē,
 Bergera dziesmas ar leelu preeku un laipnību. Caur
 sam sarstizās draudzības sertes tā, ka Flug. līdz sava
 mūža beigām palika par Latv. Avīžu līdzstrādnieku.
 Tā' nedēlas avīzē isnāca tulkojumi no viņa datādi
 dzieji, gan tulkojumi, gan originali.

Ari preekā magazin un lett.-lett. Infelleffekt —
 preekā Latv. draugu beedribas rakstu kraujuma, ka,
 gāzin' kas strādāja. Je espeestee raksti pa leelakai
 daļai zinātniska saturs, pr. p., forforjūnyru fūr šī
lettiffa forskānft, krabas šī vāgalmūšīga ānšpovuf
šū lettiffa hlocāh, krabas šī Advotliem, Propositioen
n. Conjugationen, šāmarškānyru zā šū vāvāvānškan
forlīvīnyng lettiffar Synonyma. Vīsi šē raksti is,
 nāca 1829. g. mēnešā „magazin”, kur pat „datādi rakstu
 kraujumā 1853 ori no viņa sastopamas dziesmas, ko
 starpā tulkojums no studentu latīņu dziesmas „gan,
deamus igitur”. Lem vīrsraksta „Datādi raksti. I.
un II saīnūms isnāca 1855. un 1860. g. šā bo: Dānsee

1) kas sacerēta no Ch. W. Kindelchen.

pārtalroko eprskoe dzejojumi un pasacunas (fabulas).
 Savās velavās mūža gadās tas nojēmas, jaunās garīgas
 dzeemas "Latvešiem" izdot un arī tā saucamās, "Spēl",
 "Lingvistikas" un "Lingvistikas" grupās "apģādāt."

x) Kapriņu gramati-
 kas no Amburges L.
 II 1817, III, IV, V, un
 VI. 1852.

Daudz un dažādas dzeemas Hug. arī Vācu valodā
 sacējis, tās atbēcas us tā beonu dzeemām - un kāzu-
 deenām, us barņikas- un amata- zvetkeem. Arī dažās
 Latv. tautas dzeemas Hug. Vācu valodā pārceļis, bet
 pirmā veeta starp tā Vācu dzejojimeem pēnāsas
 gan tā Dieržavina odes tulkojuma "Us Deevu?" X

1833. g. Hug. kapa par Piltenes dioiceres pravestu
 un kā tadam kam bija Rindē (Augstmūndē) jaunu kat,
 nica ceveit un Sakas-lejās draudē jaunu mac. taja
 cevest. Par ^{ta} savu braukumu stringrā zeevā, pec 25° aukstuma,
 us Sakasleji, ko tas aprīme kā, "mūdumūntas kūsloin",
 "Diffal Siberian", ka atskatās papīrās jo humoristigs
 apraksts uglabojies, kas met jo puslīdz skatā garsmu
 us Kurzenes koreizējām barņikas bēnām. (Cf. K. K.
 Kārli: "Hugenbergs"). Da dīves gūt. tās ka spēcīgā
 dažreiz pavisan salimt, kad tas atrada pec paša at,
 rīšanās atspriegšānu, Deeva brangā vadītā, dzejā un
mūzicā, in Gottas jotteljas Spöpfung, in Pongji und Wta,
pt. Un savu sajūsto dabas jautumu tas issaerjā ne ceen
 savās dzeemās, ne, kas ceutas ko pec cepejas ori dīvē
 cevest, ektaridams pec savas mac. taja mūzīas kojn
 bīrzi. Deīras no savām dzeemām, ko tas pirmo bija
 pa Vāciski sacējis, kas pārceļā pa Latviski un Līva

sev no savas meitas Džeinas preekšā un preekšās par
 Latv. valodas jauno skatu. Preekšā ^{ap 1870 g. Jūlijs Kadams 4.04} ~~ap 1870 g. Jūlijs Kadams 4.04~~ gadēem man kā 55
 māji skolotājam Kuzņemē pa visu daļām gadījas ar vēnu
 no šī mūsu Džeineeva meitām koparītes. — Introdan,
 šī ir arī dabūt zināt, ka Hugenberģeris koreifejam šun,
 daļas maētāja Kucēvum, vēlākajam skolmeistaram
 un dzeesmu karsitājam, E. Dānsberģim, par draugu pa-
 rādījas, budams tam dažādā rīnā palīdzīgs, la dzeesmu
 karsitāja dāvanas attīstīt un veicināt. Ar Kuzņemes
 pautskolu kēvu, mac. Woltern Cīlavā un ar kand. Sadowsky,
 vēlako Jelavas zemīnara Dzeesmu karsitājas Hugi.
 dēl dažādu skolastušu un nodomāja savas domas
 šai kēvā nodot spēcīgai un tā' plajā laist.

K. Kundziņš savā jau pēminētā monogrāfijā pē-
 ved preekšā Hugi. raksturošanas vel rekožo, kā: ^{atrs un karels budams 2} sk. Kistlyr IX.

Vīsi šee nepatīkumi un raizes tā' kēvas pē jau
 smnā Džeineeva, ka tas 1857 atstāja maētāja vektu un
 parvīlās no Jēlgavē. Latv. Dr. Beedriha cevēleja to tāi
 pašā gadā par savu preekšāneesu. Līdz 1854, tā' tacl
 Arvai trīs gades, kas palīva šai vektā, tad tas atkāpas
 arī no šī ameta un tapa pē tam no šīs Beedrihas par
 šīs godabēdru ceclis. Dīlmīgi ceimūmā atonams Beedriha
 nevaija koreiz dēvīrēl arī Hugenberģers uspurinat, ka,
 cumo un vajība gan pē tam veimīgi, ka Beedriha, kas
 pirmā ngans bijā iskurējās, arī Hugenberģerim vedot
 neso nedabūja usplaukt, (domā K. Kundziņš). Hugi. mīva
 3. martā 1860 Jēlgavē, 26 gabus vees. Ta kaps meijams Jēlgavē

*) Še atrodan tamlīdzīgu attēciņu, kādu mes redzējam slappē Bēlvefēlde
 un Hēvēdrigo Indrīkai.

Sāna bērnicas kapsēta, ko šoreiz par literātu kapsam
dēvēja un kas arī Maters dur.

Suo. Alunans, Hugenborgaru lidzijs Latv. Drejners,
kopā cēls tulkojais kā Hug., cēla žim no Latv. puses
drīz pēc tam ar savu epitaphiumu godājumu pēc
mācēni, kā: — sk. L. Kibler IX. —

Kā no Hug. parādumiem varam lemt, kad kādi
6 Drejnerski sevīki bijuši, kas to vairāk vaj mācēt
kā pērvēlētāji un apģarotāji, ka tas stājās pēc viņu
tulkošanas Latv. (resp. arī Vacu) valodā. Darūs mēs
jam pēc idevības pēc vārda sauskāji. ^{un mācījušies parit} Tā ir: Sch. Otto,
Goethe, Ringers, ^{st. glime kindleben} Schelto, Koylovs, Dieršvins un Swifts. ^{Latv. p.} Rediģē
Latvju draudzes. Tā, kā redz, pēder vairākiem tautām ^{Latv. p.} Vaccem, Angļem,
Breveem etc. Ja severojām Latv. tautas dresmas un arī
darūs Latvju paraugus, no Hug. latojis — no ka Hug.
pirmās, t. i. Latvju darūs, pārtulkojis pa vāciski un
beidzams, t. i. Latvju paraugus, latviski apstrādājis, —
tad iznāk pavisam 5 dažādas tautas, kas derušas Hla.
genbergeru veclu Drejošanai — pārtulkošanai. Hugen.
borgara tulcotā studentu dresma „Gaudemus igitur“
gan, cik zināms, ^{no} no Latvjuem — Rousseiēem celuses,
bet tā „Pindueka meita“ apstrādāta pēc Latvju pa,
rangā (cf. K. K.). Turklāt jū gūti nākas, sakināt avotus,
no kurām Hug. smelis savus parādumus, kā ka tas
nocebtis patš tos klusu. ^{*)} Tās š. k. atbilstas: skat L. Kibler IX.

Tās tā kad savus Drejorus apzīmē š. k. kā, vairāk
svēta iekla un mīn no zemem, kur „slaveti sējeji

*) Tai mīn pēc autam kindleben

to promeiz ir išķējsi," tik Vāczeni. Tas tad arī
 viss. Par laimi mums šā dziesmā, ko Ilug. Latvee,
 šiem apstrādājis, pa daļai loti paristami, kā Schillers,
 Goethe, ^{šisgrs, Schlegels} to un tā tad arīdru iespējams, las uzrīnāt,
 uzebt. Da nu jābūjam, kurā no minētajiem dziesmā,
 koem Ilug. vācietāc lestojis, tad abīdēt us īo jābū.
 jūmā jēu tik ^{itēn} parvīs skateens vīna, "Derīgā laika=
 kavēklī".

1) Tas ir Schillers, un tās vācietāc šī ballades, un
 garāki dziesmā, kas, "Derīgā Laika=kavēklā" sevīši
 "otrā pusē" parvārā pilda. "Derīgā Laika=kavēklā", pīr,
 mā jūse", kas pa lelakai daļai eļjēmta no pasacīnām,
 satura tik divi dziesmāc pec Schillera: "Dukursi" un
 "Aortma no vīnma", "Derīgās rakstos", to paša I. ca.
 "īnīmā" uzejam: "Kerzeris un Tēlis (joku pasacīna)
 un "Vēpuzis un atsakas (joki)". Šis bertrameis ir dra,
 matīnēls gabals un "joku-lugu īkīrai" peerkatams II.
sānīmā; Pēcdermīt divi vecas un jaunās bern=
 sacīnās, no kurām arī daži peerkauši var īo to ma,
 cītes? Schillera dziesmā "Gaida" (in frouvostung) atrodas
 Latv. Avīzes 20. nrā no 1827. g. Tas veens no Team, kas
 Ilug. vācietāc īadevees. "In Aorta tot Gledubaus" Ilug.
 apzīmējis ar "Trīs vardi". Tulkojūmē pec Schillera, kurī
 "Derīgā Laika=kavēklā", "otrā pusē" dabūjūši veeku, ir kā:
 "Ja dziesma no pulkstena (^{vīvas voco} dzīvens saucu, ^{mortnos plango} mīrošus svann,
^{Fulgura} "ibīnus manu", "Gājūms us dreses=copli", "Pēcceem",
 "Cīnds" un pedīgi "Ja berna=eleprave".

2, No Goethes Ilug. ^{4x} ~~kadus~~ 4 dzejoties talrosānai ieredzē,
 jēst, proti: Mairint - Feder - Drešniņa, Alkōnig - Ulk,
acid, Var Fīfer - Dzejneks un Var Jungpall un Var
Wūfēbof - Paris un sudmal - ident, vs."

Tan no šī gadījuma veen varam lemt, ka Hugenber,
 gara līrika nav no tās parastās šķiras, no allaž veena,
 dās - ne pa augstu ejās zirds-satversmes Drešmas, kura
 labprāt un leģi, lai jutu-cespaids varotk celtu, ar kadu
 citu masulu, proti, ar muziku - melodiju - veenofas
 un tā pa daļai kaudē savu patstāvību. Tan parīstam,
 ka Schillera līrika kaudē, ka tā pa lelekaī daļai
 domu līrika, jū pate par sevi ir muzika un tā tad tikai
 maz, ja pat daudzkārt nemaz, komponēšanai, muzi,
 kai nelaujās un ^{(ne)padara sevi} par kalponi. Tā ir augstakas,
 filosofiskas, ideellas ^{skicās} kartas Dreja, kapee pa augstma.
 nige, ^{ellai} augstu vārpa Dreštam. Tā aka nolūks - mērķis
 pate par sevi un preekš sevis. Tā pr. p. Int Hōid,
ofu vāt Var Frank - Meritina no sveimā nenozīmē
 nekādu pavaravi, neapdzēd nekādu pavaravi, kā mal,
 dotees domā, lai nev nekāda nolūka arpus sevis, la
 ira, tā sacit, Drešma pate par un preekš sevis, kas
 isclūses Drejneka sētvakarā jeb svīnamā bīdī - štandā -
 šūmofāntē. Tā Ilug. butu līrikis - Drešmu sacerstējs,
 Drešmoneks - pr. p. pēc v. Skendona ^{vēda} vōces, kuram
 Drešma - "ringe" un "meldins", kapee kā tantes Drešmās -
 dainās, nešķirami, tad tas butu varotk pēc Goethes
 nekā pēc Schillera turejēs. To Goethe veens no vis,

Ceļakojājiem dziesmu sacerētājiem ne vien starp Vācu,
 šiem, bet arī starp visām citām kautām pasaulēslēta,
 turā. Un tas tā arī ne vien pēc Vācu, bet daudz citu
 kautu dārnām jeb kautas dziesmām gājis skolā, kā ^{redzi} knapi
 kadē cits maksas-liviskis presis un pēc tā. Atrod
 Taisni daudz kautu helis vīna litiskās dzējotās un daudz
 starp šiem taisni svešām, kā pr. p. Sciliani, Saun,
Greisū, Don, Frunu, Rehencēsu ^{leoti} (Augšzemiņu (Joßfäniffen))
 etc. dārnām pakal dzējotus. Ja Hug. būtu vēlējies, ka
 tā dziesmas kautā dzēd, kā v. Stendera "zinges", tad tas
 nešauboties būtu vairak Goethem pērgreces. Jāka tas
 nu nav un Hugenbergeris koms litiskam pēstkastams,
 tad mums pēc tā sevīškas šķiras litiska meklējama.
 Jāka Hugenbergers savu kulkojāmo veelu arī no Bürge,
 ra, kurš blakus ballādem sevīši kautas dzējās skauām
 kavinātas dziesmas sacerējis, un no Hebela, kurš sa,
 vās "allermanniffen Gruffa" unēdē savas dzimenes skatus,
 kā arī savu kautēšu cerāšas, domu- un dziesm-Kartu,
 smelis un tik jo maz litisku originalu sacerējis,
 tad viņa poietiskā īpatība ir visvairak eklektiskas
 dabas un proti ar manāmu deklināciju jeb sliekšānu
 no Schillari, Tomer kā, kā ^{tas} Goethem un Burgotem postim
 atkal ceļānu sliekšānu no Hebela pusi ceļina. Pēc
Hugenbergers visticamākam dzējojumem kaēn pēc
 skaitāmi tā kulkojumi no Hebela, kā pr. p. Museklo,
Vakara zvaigzne, Petroits, Perkona vētra, Rudens, Ma,
ru pūtels etc. Jāka tad īsen kā statistiski jērikojās,

ja grāb 'Hug. kā tulkojami raksturot. Par retajiem
 Hug. oriģināliem nav daudz rakams. ~~Pē~~ ~~ķem~~ ~~atrod~~,
 ka Hug. nav it ~~per~~ ~~velti~~ ~~ar~~ ~~Latv.~~ ~~darvām~~ ~~nodot~~ ~~hājies~~,
 daļās no tām pa vāciski pārtulkodams. No Latvija
 tautasdzīvības tas gan ~~nenāp~~ ~~stropo~~ ~~istiecinu~~ ~~vācisk~~
 pēsevinājies. Do tairni ar tūk. maz īmestiem var,
 deem it pēri ustrantko jūsmu stropā, spēlīgā is,
 grūšana, kā ka tūk. raksturīga pēcē tautasdzīves,
 mas, sastop. pē. p. sastopama pē. p. vispārīgi parista,
 mājā 'Hugenberga dziesmīnā, ko tas us Watsona ka,
 ves zīnu sacerējis. ^{ka.} Watsons, Latv. Avīžu redaktoris,
 pārcēlis Donalēzā Lāzū dzējojamu ^{ketas} Latv. valodā. Tūm
 dārgajam draugam 'Hug. darvājies pārtūnu:

„Ēj mana gantu dziesmīnā

„Un nes arī tu to zīnu,

„Ka ķēnu zemes asana

Do bīruse par vīnu.

Tē nerūs domājam pē Latv. tautas dziesmīnas:

Hevceus mani nerināja,

Kur es gantē norādāju — —

Pāgredēzīmes Hug. tulkojumem, un tos atkārti
 dzīvkodami.

1. Tulkojumi is Schillera.

Tē un vispārums vislelškakarā ^{originalitāis} dzējojumus, ne
 ven no Schillera mītras, bet pasaulē literatūrā vis,
 notal, proti: „Tus Lās son tar glūkā mīkar motto:
 „Vivos voco. mortuos plango. Fulgura frango.“ — ko

Hug. ar britiškīgu iroveību pārecl' pa latviski. Tas
 , Darīga laika = kavēklā, otrā pusē, tā kad jau 1827. g.
 ceļpēsts, t. i. tāi pašā gadā, kad arī Lūnberga. Dzeesma
 no bārnīcas pulksteņa' iznākuse. Tā tam kad tas pāraks bulams
 par Lūnberga man isdevošs kalpojumu vairak ka 40 gadus
 no Latv. rakstniecības ceļņtājēm kā Hugenbergesa vīstē,
 cāmākais darbs bij' apbrīnots, radās tam jaunākā laika
 ne mazak kā četri ^{gājumi} līdzemsoni - konkurenti. Schillera
 pulksteņa pa latviski pārecl' vel no 4 Latv. rakstniec.
 kām: Beerbarža, Brivzannēca (Trenlanda), Štālberga, ^{Damburga, Kaudz. zis,}
 Pūkalisā, pedīgi pat no Svārgala (1903g.) X

Par Beerbarža un Brivzannēca kalpojumu islelā,
 nos man redaktoris un kritiķis H. Lauke (Juga) stēstija
 tā. Brivzannēca laikanu nemaz nepazīdams Hugenber,
 gā dotu, bij' Sch. pulksteņi pārtulkojis un pēc korei,
 ņējā spēstavas īpašņēca un apgādātāja K. Štālberga
 gēnēs. Brivzannēca koreiz kā rakstnēca bij' vel
 pilnīgi nepazīstams un tā kad Štālbergs gāja ar tā
 rokkrakstu pēc koreiz jū loti pazīstamā K. Beerbarža,
 ņi domas un spēdumu par Brivzannēca dātku dziv.
 dab. Beerbarhts esot Brivzannēca kalpojumu atrahs
 par tik nepazīstamā, ka tas tulku nojēmes, pats tā
 Schillera dātojumu pārecl' un tā rādīt, kā tas gāt, to
 pārtulkojumu esam. Tā kad 1869 K. Štālberga apgādātā
 iznākūti abi kalpojumi: 1, Fr. v. Schillera Pulksteņa dzees,
 ma, ko evabati pārtulkojis Kasper Beerbarhts. Motto: „Kas
 gāt navē dzivē, domā dzivē mirstē. Dārueta: „Tēsu

slavencem vīroni K. Hugenberģerim un J. F. Lundbergam.
 "Le pantinu apasā: „Kam bus navē zēt un dēt, Vajag
 dzīvē bojā eēt." 2) Fr. v. Schillera Pulssena Dzeesma, iea,
 badi pārkandinata no Fr. Trelanda. Fr. Kahlberga Tulko,
 jums isnāca la Dzejolu Krajumnā, Dzejas Skanas (Rīgā, 1880)
 zem vārdnīcas nosaukuma „Schillera zvans". Pārkalīta tul.
 kojumus ar imāli's kadā sevīskā mārā Dzejolu Krajumā
 (vaj 1883. vaj 1894. g.).

Apjūstīm un dātūs no šiem tulkojumiem isumā
 cauri. Tā rēlīdznot veram isprēt, kam preekšroka
 dodama un ciktal Hugenberģers par šiem c. šiem pārares.

1) Hug. — — st. L. Kēlyr. IX.

Pinde pa mūdai vīrus šos pārcelumus zaldzināt,
 nevar šē būt mūsu udeovums. Varām ^{šē} (tā kai šē un tē,
 varak acis sprustošo pēmināt un usvert. Tā p. p. tē
 vektu, kur skan: „Gefühllos ist's, den Lärm zu hören etc.,
 pēc manām domām Beerhards vīslabaki un vīspēligaki
 pārtulkojis. „Gan baidu lēta, lauvu — —. Pēc tam kas arī
 varak pēc originala turejas, nekā šē citi, kurām šē
 vektu piluigi neisdeovuses. Nepeēdodams, ka Trelands,
 un Kahlberģis ^{na Trelands} dārtēz iskrit no ritumā arā. P. p. st. Kēlyr. IX.

Tā tad rēdzam, ka, jēlētū Hugenberģers dārtēz arēdā,
 abēt nost no originala, tomēr vīra fantāzijas sprigtums
 un širgtums netop vājāks, kā tas pēc ^{vārdnīcas} šiem c. šiem
 pārcelješiem noteek; ne, kas noturās arī tad originala
 preekšzīmētā zirdsātēvsmes augstumā. Vīspār jēnot,
 jā-abmēt, ka Hug. par spītē dārtām klūdām, kas arī pēc

viena sastopama — kā pr. p. Jorkani vien | Rof unia blūt,
 Torna pūmpī | Jāz de Gūnāl;
 visus zarus līdzēnsonus — rīvalus pēe pulksteņa dzešmas
 pārspējis) viņā dzejoja, kad Latv. valoda vēl nebija tā attīstīta, kā vēlāk
 („kērtina no vēšuma” lasi Flug. dzešmās). Pēe „gaidas” Jāzvinas pāz
 (Šī pūstānū) ēe vērāvēšas. Tā rakstōs cēpēstā Lāto. Lvaugulī, kat v
 Aoižu 20. nrā no 1827. Tō Schillera dzejolu esmu ori pats tān nās Šhiller
 pāstulkojis (Līga I.) un atstāje to tad, jums pāšēem sa. ne pēpētis un
 līdzinat. — Dzejojums, kas fantāzijas šingtumā un jūtu tūmes vērās pēe
 stiprumā „pūstānū” nēko dāudz nepāskēk pāskā, kas tūlkošana.
 ir Schillera „An Šī Frāntā”, ko Flug. ori pēe latviski pāz, tāms vērās pēe
 tulkošana.
 kulojis, proti zem nosaukuma „Pēešēem”. Ori pēe šī, ne pēpētis un
 kā pēe dāva ēta dzejojuma Flugenbergēru jāsacēnās — jākonkurē
 ar ētēem. „An Šī Frāntā” — kā atmiņamēes — jēu pēim
 Flugenbergēra no divām ētēem tā amata bēdēem — no
 Elberfeldā 1804 un Štēndera jūniōra 1805 — pārcēlta Latv.
 valodā. Vēe abi dēvūši tāi vērāvēstū „Ligsmīta.” (Cf.
 Lett. Kunstlepis I.). Pēimais pantiņō pēe Flug. — sk. L. Kōtlyē. I.

Ori pēe šī dzejojuma varam ēerēt lēlo īveidību Latv.
 valodā, ko Flug. ^{p. l. 149.} ēēvalda. Viena kulojums ir vairāk vārdu
 pa vārdu, nekā to ētu, bēk tomēr vispār latviskaks
 un turklāt arveem dzejisks.

Tā nu ori „Šī pūstānūstānū” (Tā lērnā — slēpkāve) ^{nozīmētāja}
 aplūkojam, tad esam Flug. lēvīkas vāināgu, ērtel lasvīkām
 no Schillera zīmētā jūnis, mācījūšās parit. Flug. no vrdām
 Arim Schillera dzejolu pēriōdam ēēv pārcēlamu vēlu is,
 rāudzījes. Pēlsū no I. un II. pēriōdes Arīk pa dzejolu, kā:

1) Tō tulkojis ori F. Pūrkālitis, „Kārtēne iz „vērāvēstnes” (Kārdz. Sm. un asaras 149. l. p.).

"Si Prüfungsarbeiten" no pirmās periodas, "An die Fräulein"
 no otrās - tad tas taču nav tās pašas izlaidis. "Ja
 betna-slepkrave" ir tulkojums no Schillera drēžola, kurš
 pieder periodai, kad šis drēženeris ar jānības vel
 nebija tā saistījis cenāces, pēbreēdis uskatōs, kur tas
 vel - kā to vīna Laupitaji, Riņķu rāda - im Hörm
 mit Drang - jāsmās un pausmās atradas. Kā jāmi,
 kas rāžojums tas tad modina jo vairak mūsu zināvi.
 Kā pēe ka Hlugenbergerun laimejas? sk. Kotlyr. I.

Si tulkojums ušķojams par Tatu, kas kēpat
 smalki vārdu pa vārdu pārcēts, kā ar' ideves.
 Pēc manām domām, "Ja betna-slepkrave" līdz ar "skēstun"
 no "svēšana" pēerakāmas pēe Hlug. vislabākēem tul.,
 kojumēem no Schillera lirikas.

Usmētism un acis liriski-episkēem drēžojumēem,
 A. i. no Schillera balladēm, no Hlugenberger pa latvīstēi
pārcēts un par stastu = drēsmēm nozauēts. Tās ir: Sas
Tomfau (Ducuris. Stastu = drēsmēna), Sas Gung noyf Sau
Im Schiff (Galdojums)
Im Schiff (Galdojums) un Sas Gung noyf Sau
 (Limds). P. p. tās veetas, ducurē - adenslīdzē - Tomfau -
 kur Schillers caus onomatopojijū varenu espaidu pa,
 nāk, nav no Hlugenbergera nebut vajāki atdrējotas, kā:

Si Musau, Si Im frühling noyf Sau - Sch. Gedichte S. 206.
See vilni, kas vīragā nošāvās - sk. L. Kotlyr. I.

"Gājumam un drēsmē-cēplē", im pēe pulkstēna drēsmē
Schillera vīzgarakojām drēžojumēem, ir arī, jēbū ne vīz,
caus idevūēes, daži jo parēti pārcēti pantūmi, tā

pt. p. 17. pantias: Iacvuf tii Sunna von Saveru - Schell. Gd. 1868. S. 224.

2. Tulcojumi is Goethes.

Ho Goethes Hugenbergers, erc es varejis sakinat,
 4 dzejolu nemis. Visi vomi pec Kotta's isdevuma (1868)
 islasiti no pirma sejuma un proti, vens no dzeesuma, ^{job dzejolu}
 un tris no balladem, ka to rada goethes dzejolu saturs.
 Un cans tam kop no jauna apleecunats, ka Hug. nebūt aas
 parastam litviekam - dzeesmu sacerotajiem pabalidzinams.
 Vēnigi dzeesma, ko H. no goethes parcelis, ir marja dzeesma,
 ko H. nosaucis par „Zedu-dzeesumu”, goethem savu
 dzejolu pirmaja sejuma ir parvam divi marja dzeesmas
 - otra sejuma atonas kada dzeesuma ar vitsvarestu
 „kari” - un pirma Hug. isvelojas. Maibat - sk. L. Kallgr. I.

Tas tris goethes ballades, ko Hug. Tulcojis ir, ka:
 Tar Fiffer (Zvejnesis), Felkonig (Vilkais) un Tar Fung,
 gupfel u. Tar Wufflbey (Puris un indmal: adentivis). Ap,
 lincosim un ko „vojneescu”, ko pec Hugenbergers vel
 ar ^{Juris} „Alunans parlatoviskojs. V. spriems japeemim, ka
 Hugenbergers dzeesmael kaico tik vizei skaitlo origi,
 mala pantinu (Lubb jif tii Luba Sunna viff -) pa.
 vram isleidis. Vaj nu kas atrade, ka si pantina domas
 vensarjam Latvietim par angstam, job vaj so Tulcot
 vram isleikes par gontu? Kas nu to lai zin. Pec J.
 Alunans bupret atrodam ne ven virus pantinu pil,
 nigi pastulcotus, bet tuklat ar alus pirmos panti:
 zus dubalta parceluma. Si sava ^{pirmo kuz.} 1856. g. isdota Tulco,
 juma abus pirmos pantinu J. Alunans ~~1856~~ 1867. g. is,

desumā pārgrupējis, bet ka brāvis un isdovejs H. Alunans
 nans kadā peezimē apassā celis tos pantiņus
 vinn vīspromakā isskatā. Izjomsu un Hlag. Tul.,
 kojumu datōs sīkumōs cauri, pee tam to salidzi,
 nadami ar D. Alunana tulkojumu. Sk. L. Kellgr. I.

Hlag. tulkojums no Goethes „folkonyg” (vilkacis)
 deenizēl nav sadabonams, lai to ar D. Alunana „hera,
 lēvu” salidzinatu. R. Kundzēns, Hlugenbergara teicamais
 biografs domā, ka tas gan ^{ne-esot} nav isnācis drukā un ka
 tas arī ne parvam ne-esot isdovecs; Dņa Alunana „hera,
 lēvs” esot dautz pīlnigaks.

Pedigi „Das Fingergelb und der Wülfboy” (Puisis un
 sudmal=udentis) ir esturtais un laiskam beidzamais
 dzejojums, no Hlug. no Goethes jēmis. (cf. Goethes Gedichte.
 1. J. 119. (Hlugenbergara D. l. kaveklis, otra puse, p. 85).
 Kā jau saets, trīs ballades un veena dzeesma „Wülfboy”
 „Zeedu: dzeesma”. Vaj Hlug. vel varrak no Goethes pārcelis,
 to nevarēju sarinat. Tamer ka pārrak voia dzeesma
 „Rozite” (cf. Georgs l. kaveklis pīma puse 89. l. p., H: 37)
 skan marakais loti stipri pee Goethes dzejoleem no tās
 pašas iktivas jēb žanra (genre), no ka ir jā aplūkotā
 Zeedu: dzeesma („Wülfboy”) un citas. Kautzites šatirs,
 kas šo Hlug. dzejoliti arī savā krajumā „Cinaidi un asaras
 jēb dzejneeku labdeenās” usjēmis, noceedzas pee tam ne,
 atlantā vīrē, bespietētiski tīzū pratu, no tās dzeemi,
 kas patvarīgi varrak pantiņu islaidams un tā to
 sapulgojams jēb saņem lasitajam marakais varrak

darbu pantonu (kā 3., 4., 7. un pēdējo jeb 8. pantonu) at-
ravis. Tā Drejols, kas pēc Hugenberģa divē veselū ku,
mora un dzīvības spriegumu, cēns Kaudēti tieis pas
vienkaršū, neēgu, trives-bruku teskrasas un besepēka
Dreemeli. H. Kaud. Jm. un armas 177 l.p. *)

Die Fingerring und die Wulfband (Cf. Goethes Gedichte p. 119)
-, Paris un sudmal' = adentrus' pēder pee litiski = drama,
tikku Drejolu šķiras, t. i. pee litiskam Drejoleem jeb
labat balladem dialoga - sarunas formā. Goethe pirmāis
ir formu Vācu literatūrā cēvedis, sacēvedams laku šķatu
Drejolu šai formā, kā pr. p. Die Blümlinchen Bräutigam
(Lied des yfomyngman grafen), Die Füllkornel u. die Wul-
fband, Die Wulffellen Rind, Bräutigam und Pfäffchen etc.
No ka vestulem, ko kas lartis Schillersim, zinām jau,
kā vims no šis Drejolu šķiras runā un domā, ka ta
kurptikam vel varak peekopjama. Un šij Goethes šku,
bai lartam jāpateicas, ka arī Schillers litizgā veršā
sacērejis, kā: Die Pfilosophen, die Klügel. Tānis ir arītra
allegorijai sava loma. Tānis jau usitajas starp etu
putes, upes etc. runadamas kā personas. Un mums jā,
preccājis, ka Huz. arī mums mazākais vėnu kadē dai,
lu Drejoli Latv. usvalkā darvinājis. Tā tad, Paris un
sudmal' = adentrus' ar savas serškas šķiras preekš mums
no šo leelakas vertības. (Cf. D. l. kav. otr. p. 86. l. p.).

H. Muns, latvec,
šēem, ir šai dielo,
ga formā dandz
daines. Divi
tadas, kā velak
vērosim, Hugen-
berģers postulko-
jis pa vāciski
Vācu tantes Dreem-
mās sastop arī tadas
šai veida, pr. p. 119.
loma apstrādātā.
Es zogen drei
Bursche wohl über
den Rhein --

3. Tulkojumi no estiam Drejnecem.

Ar Huz. tulkojumem no itēem Drejnecem novaram
vairis kā sīkumās relāstees, kā to ar Schillersu un Goethi darījis.
No Bürgerā (Hugenberģers) jo tāicām postulkojis. Das Lied vom braven Mann ("Ja Dreemā
no goda vīra"). Tā nav līvicka, bet slastu-dreemā. Upes vidi no pludeem apņēmtā maitneeka
namini ar vīcem adrivotajem - maitneeka ģimēni. Maitneeks «Pēdē jumbā uzkapis pee palīga. Te atam
lēvici grafs un sola 500 dukatu tam, kas apvārdētos glabtu. Pēdēji zodās kāda zemneeka, kas drošvrdēji
airē ar karvīm upē cekiā un izglabj maitneeku ar vīru ģimēni pirms namna sabruvianas algu, ko
tam grafs dod, peesīkirdams kā goda vīrs nabaga maitneekam, kas vīru dandzjis.

H) Nina pēc Kaudzites tā skan: 2096
Rozīte.

Atradu rozīt'
Es darzīnā,
Pēc visām puķēm
Bij smarstaka.

Ta saldu smaržu
Ar izlaida:
Nelāvās aizkart,
Kam eednāra.

Net ko no rozēs
Nel stastīšu?
Es gāju projam -
To pametu.

Pēc atkal skatos
Mā rozīti:
Ja saulē bija
Novītusi.

1891. - 1884. g.g.) nekavējoši pusiņot par
to Augstskolas kanceļijā.

Pašs Prorektors: F. Štejnīns

Darbovedis: A. Vāldmans.

Prof. Lautenbacha k-gei.
Romanova celā № 35. dz. 4.

Džansi navesināces tik vel pēc Flug. tulkojuma is
 Hebela. Flug. Tulkojumi, kas smelti no šī tautas-
 ļaun-drejneka, kā ēst, jau kumulāts uca un nāc
 idevūces un tā laika Latv. lasītājam saprotamāci bi,
 jūsi tāpēc, ka pēc Hebela, kas pats bija ļaun-dreisni,
 neeks, drejneka un lasītāja redzes aplūks krakalu un
 šķiras veens no otra, kā tas bija pēc tadēem klasiskāem
drejneceam, kāti Shillers un Goethe, kurus tulkojams
Hugenbergers savu lasītāji vairumam gan palika savu
 laiku pilnīgi nesaprotams. Joh. Pet. Hebel (dz. 1760, mir 1826),
 Badenē prālots, nebaga vēvertā dēls, pēdējā Göttingas
drejneku = sabiedrībai. Tās nodibināja savu slavu caur savām
 „vollkommnen Gdreffn”; ar šīm Alamanas Drejloem
 kas bija mudināts virpīms caur Vossa abām dejas-vācu
 valodā restitānu idillom. Hebelis irredrejas savas
isloukni no sava vācu, sava Drumtes, kur savu
 bevrību palaida, un pasnēdza savos Drejloš savas dein,
tenes skatus, kā savu kantešu Donu karšu, paradams
 un deves savadību. Jean Pauls un Goethe šis Hebela dreismas
 pēc viņu pirmās isnāšanās un to preceigako aptveics
 un us to labako - novēlīgako apspēcība. Tāpēc varam
 arī tagad relāka Hugenbergers un tik tenemāt, ka
 tas šo tik tercamu lauru - drejneku savos davdēs
clavejamās adrejojamās Latv. mēlei davijis pce.ejamū.
 Un tas, ko Flug. no Hebela jūnir, ir tārti tas, kas Flug.
 pēc Latveicām padarījis vizvairāk patīstamū un
aceentū - populāru. Var sacīt, ka Flug. gandrīz tikai

Arhālu vīspāriģi un plašāk persistams tepis, cirkal
 tas Hlabeli pārlatvīskojis. Tā pr. p. gandrīz ik katram,
 kas tikai (kaut ko) brusein no Ilug. Dīdējis, ta pēc
 Hlabela kulkotā ^{skaitlā} Dzeesuma, Preeksi ar kīnu (D. l. kav. otr. p. 66. l. p.)
 marakais paristama. Tā lop allašim, tik drīz kā tik
 no Ilug. Dzejas runā un cēl preekšā, tad mineta. Ka
 ta kulkojums, to zin, keese gan, tik velais. To tura
 par originalu. Un cavs neko nemana, ka ta kulkojums,
 jo ta tik teicami pārcelta, ka ta tiri kā originala la,
 sas. (cf. D. l. kav. otr. p. 66. l. p.). Tapat, Auscelis (D. l. kav.
 otr. p. 70. l. p.), kvā kopat, kā dautz etos Hlabela Dzejlos, apdrōdēt:
 daba, dzīve un laucu darbi, lasās kā originals un
 tas jo varak kaudil, ka tani nevilūs rastopama pee,
 skana pee Lato. mitolagijas. Gandrīz tas pats rakams
 no "Vakara zvargnes" (cf. ib. 29. l. p.). Arī ta keesas ori,
 ginals sam, tve atrōdēt vārds kā: Daugava, Rīge
 un ^{lasot} teik genivnus - istus Lato. keiceenus, kā starp etu
 „sterdres mana pelite!” Lostrids (ib. 53. l. p.) rāda
 mums noius skatus zemneenu eētā, kā kee vācarn
 ievēritōs tur norakatami. „Perkone vetrā” (ib. 68. l. p.)
 jo teicami aprasstis negarō, kā tas usnāk. To verkli
 pee tam islektōs kontrasts, kā tas redzams starp
 loti kar, lolo, par ^{māju} nāmu un lauceem rāpejošos mati
 un pa tam kee bedu dusoā bernina. „Rudens” (ib. 88. l. p.)
 rāda dabes dzīvi rādēni un zemneeka rīpes un esības
 pa to lauku. Ši Dzeesma idveš v. Skendija d. daktirku
 ringu satvārsmi. Tapat, Kuruputelis (ib. 43. l. p.) lēdi

ar episku formu ir cauram cauri didaktisks. Tāni
 top kairni īstēni dabaszinātnisks priekšēlumus
 turets. Tāpam ^{te} tur pamācēti us to smalkāko - sīkāko
 pamācēti par granda attīstību, augšanu un uelāku
 likteni visnotāl un auru grandina likteni eorīki
 līdz tam brīdim, kur to edēnā us galdū uelcēk,
 un proti veenadi calidznot ar celvēcu dzīvi, rādok,
 kā ~~ta~~ iscelšanās un attīstīšanās tā ēē kā tur parā,
 heli - blakus notek. Ari parāmetriska tur deorgan;
 jo tā jau māte, kas „auru pūteļi” us galdū līkdama,
 dod savam bērncem labas mācības. - Tās ir domas
 par mītiem un apcerējums par atpestīšanu, kā tā
 no naves sagādama, kas tai tulkojama is Zlebelā
 „Urs kapa” (ib. 60 l.p.) rajimtas. Ir kāin veens laudats
 draugs otram jau kapa dūsošam to skumjupilns
 kapa malā pascaļ caustu.

Vārū 4x mal. R. Kundzina vārdeem pēestist, kad
 las saka: - sk. Lett. Kibly B.

So branga idille heksametrās ir Rindneeca maika.
 Lai gan vecam, klasiskam paraugam darīta pascaļ
 (Kundzina gan domā Latoni), kas nevar nedz dzej,
 neeku nedz dzejojumu, kuram tā būtu pascaļkarīta,
 minēt - tomēr tā pēē vīta sava satura ir cauram
 cauri originala, rādīdama dzīvi Lato. sēta un palīgā
 jimdama Lato. mitoloģijā, proti slastīdama par
 Laumu, kas zīglas mēstas apdarīna ar ratiņu,
 un par Dīcku kā Arkuma sandri (genus), kas tān

1) pēē Kaudzītas 606 l.p.

Pasakas

paņēdrot rosi.

Kā vīrotal savā no mums jau cauri jūmtā dzija
 Hugenbērgers beema par lelu valodas isveību, kā
 arī savās pasakās, kas var rak nekā pusi sejinūšās
 no tā dziejneka darbiha. Tā vīna dar. l. kav. pirmā
 puse satur 28 gabalus no šī genrēa un darātā vārstu
 II. sānuumā usejamas. Pēcdesmit divi vecas un jaunas
 beonu-pasacinas, no kurām arī dāri pēcaugūši var šo to
 maetes? Tās pa daļai no Vācu ^{Gellot un Grimmā} pa daļai no Kreevu (Hoykova)
 aotkem. Turklāt, kā ^{māi} to jau darīreiz varejūši pama,
 nit, Hlug. veizam dzenās, savā dzija komisko un smiek,
 ligo cevest. Tā vīna zaska K. Kaudzins: Tad-ak, L. Kēlyr. I.

Šīta satīre ar čaustošū ironiju iolasama no pasa.
 cinas „Lopu birkē” (cf. darīdarātī vārsti, II. Sānuums 26. l.p.),
 kas pēc Swiftha no Angļu valodas tulcota. No Heinā, Hugenbērgers tml. kopji: Kājinām it veeglām stūiga sk. Kaudz. 202. l.p.

Tau agrak reiz pēeminejam, ka Hlug. arī Latv. kau,
 tas dzeesmas, ko pats rakstojis, pareclis pa vāciski. Sk. Rakst. 4r. IV 57. l.p.

tri no Hlug. nedaudzem originaleem esam jau
 agrak runājuši. Vaj tas dzėjojums „Krams un kērautis”
 (cf. Kaudzites Smaidus - 307. l.p.) originals, vaj ne, to ne,
 var isti pateikt. Tā vīna bergu pantinš ar morali
 noderejis Latv. rakstneekem daudzkarh par motto un
 ļawžu mutē gandrīz par sekamu vartu palicis. Š. k.
 isplatīts un pazīstams tas ir. Vīnš skan: Naw allārim stādīnš - Klyr. I

Atceetes us Hlug. originaleem un Latv. kantas dzėjis
 iespēju us teem, pēsedivim vel K. K. Tomas. Tas eska:
 „No kantas dzeesmām 48. noklausijies - - sk. Rakst. 4r. IV 58. l.p.

Bez. Ticības vel pakaverimees pēe tādēem originaleem, kā: Divi debisi (Kaudz. 179. l.p.)
 „Kārdinātis karstīgalai” (Kaudz. 555. l.p.); Meqam (Kaudz. 537. l.p.); Tāras vēcās un
 zvejnece (Kaudz. 121. l.p.); Dēva lūdeji (Kaudz. 142. l.p.)

Peepraudisim vel pee Flug. ^{Ar} verhas dreesmas ^{un} ^{Deava} ^{ludzejams}
 (shan uods kai ciduls etc.) ka, Odin vinf Gott; ko tas
 no Kreevu valodas pee Bierbrauna Tovs pa vaerki
 parcelis. Gotkam jau ke vuznotal ar Flug. Dzejas speju
 separasites. Tur 7. pantons^o skau: Fjnypps! - sk. Ksklyr I
 un Rakst. Kr. IV. 59. l. p. --

Pes tautam ^{originais} originalis ir dialogis: „Vis isnikst. (Tovs
 ar delu saunajas us eclu, no Kaudavas us Rigi par
 nasti braukdami. Norvaigzinojies.) Cf. Dec. L.: Kav. otra
 p. 56. l. p.

Ta' kad nu kutum pee Flug. Dzejas bengam. Itga,
 dinašu tik vel, ka Flug. ar maru dramu jeb Joku=
 ludzimu sacerejis ar nosaucumu: „Veepuris nu ataa,
nas. (Joki.) Jokataji. Veepuris. Vina rokaspuris ^{un}
veea pavarene - mani. Komedijas veta: (Leela iskale,
 kurā 5 seevītku bēdes ir us vreslem pa rindai no,
 liktas. Vidū jaunā mēstina; 1. pa labu rokū: mēsta
 ar rokū varnagu; pirma pa kreisu: marā lobi un
pee mātes jaunās mādes klireka; otra par labu rokū:
seevīkis ar rakstamu spalvu ar ausim; otra par kreisu
 rokū: jaunā seeva, melni apģerība. Pee seenas karas
 (? karajas) Larmes: mātes bēde). Flug. ar usrakstijis
 to (Rigas) teisen: Lealais Kristaps jeb Kriškus-veejis
 (svēta pasaeņa) 1850. g. Vina dažiādi raksti, kas deez,
 gan leelā dautrumā gan seevīkōs sējumōs isdoki, gan
 iscarsiti pa „borgurzin“ etc. pa Lato. Arzem gan c. luv.
 To pilnigu sarakstu sk. B. Dvicka Lato. rakstu. 38. l. p.

No Ilug. dzejas līdzekļiem, ko tas palīgā ņēms, jau
 esam pēris isdevības runājuši. Piemēram nu vel tas,
 ka Ilug. lapat kā v. Skenders pēris Latv. darbu parau,
 ga daudzāst demonstrācija lēto un arī mitoloģijā
 ar kas sīmi cēnigo, tradīcionālo spēku savā dzejā
 kura godā. Patēsi dzejnieks, kas ar sīmi rāžīgu fan.
 katrju darba savus telus, nevar jau citādi, kā kē ar
~~deem bijīgu cēnīgu~~ un kautas agrā jaunībā ar ~~bijīgu godbijību~~
 ar cēnīgu godbijību rāžīgu
 rāžīgā ~~ēdama spēka~~ cēnīgu, piematuīgāem telcem,
 kadi ir mītrās personas, noskatēces un tos pēris is.
 dzejas noskaidrī savā rāžīguma dzevnāmā. Tā tad arī
 Ilug., jebū tas bija maētājs lapat kā v. Skenders, kas
~~lapat māstāc~~ kā šis - tā ka lē abi bij' arī patēsi dzejnieki -
 no Latv. mitoloģijas atbaidījes. Tā tad sastopam arī
 pēris Ilug. skastus mitrākus veidus, kas no Latv. Olimpa
 celvēces, kā: Karba, Larves = māte, Lauma // Laumina,
 Saule // Saules = māte, Anskels, Vakarvairīgne, Murgis
 (Murgu = kēsmīna jeb Lēk'ugantīna), vīlcalis etc. Arī
 tas atgādīnams, ka Ilug. dāvēit, gēbedams kēlāku dīvi,
 bu panāct, vēna vērda vērda lēk vērdu lēkumū.
 Un pēris v. Skenders tas is cenāka larka pīromā, kas
 pēris savās dzeismās parāzām vīdskanām lēk atēku,
 net. Atkēcotēs no vārdu akcentu, kas H. vārdu vai
 rojams, nekā ^{lēs} dzejnieki no vīdenāka un jaunāka un arī
 daudz no vīdjaunāka larka. Ilug. sacarejis arī daudz gari;
 gu dzeimū; tās isdolas I. 1844, II. 1845, III. un IV. 1846.
 Kā jau no vīras vīna dzejas noprotams, tad Ilug. lēcens

gāja par angļu, nekā tas vajadzīgs pēc dziedamas,
 vīstam garīgās dziesmas, kas jānoturas vienādā mērē,
 nā angļiem. Caur tam tad ar' izskaidrojās, ka vīna
 garīgās dziesmas nav varejūsās neko coveestēs.

Ba nu vel isi saņemam mūsu studiju panākumus,
 ko pēc Hlūg. dzējas esam sasnieguši, tad varam tikt at,
 kartot K. Kuntzera vārdus: -- gan vīna (t. i. Hlūg.)
 'garīgās' dziesmas -- skat. L. Kitzler. XI.

Kā Elbervelts, Lundbergs un Hugenbergers u. c. bija
 caur savam rakstiem un dzējojumiem daļā zinā
 savam laikiem un savam lasītājiem arstāgušās
 presisā, tā ka ^{savi namasībā} ~~beim~~ ^{augstākās} ~~načas~~ grūti, iēem savem
 rakstniekiem ^{to} domu gaitās istāgāt līdz, tad
 sastopam Lāto. Literatūrā ap šo laiku varat citus
 rakstniekus, kas gan negribēja un arī nevarēja par
 savem lasītājiem neko augstāk pacelties; bet
 centās beim tīkai tai dzēnai garīgu karību, dzēmiņu
 maiziti šai zinā sūegt. Caur šiem, tā rakot, ~~trīs~~
 šādas rakstniekiem varam labi novērot tā laika
 Lātoesiu gara- un izglītības stāvokli. Pārcaviesimies
 nu tā ka' gāram ejot drusem, par beim un proti
 vispirms par beim, kas vareja -- marakais par savas
 izglītības vareja -- varak sūegt, nesā' sūedra, tee
 ir maistāji: ^{Fiebers, Oth. Kuntzer} Lāunitzs, ^{Fiebers, Pasovols, Dansterns un K. Fiebers} Schulz's un mac., prof. un br.
 kaps Uemāns.

1773-1832. 1. Lāunitz's. Kristjans Frīdrihs Šmūds von der Lāunitz,
 dz. 17. oktobērī 1773 Rūzomē, ne tālu no Āepajas, veca

217

Fr. Lannitz Kristjans Friedrichs Lannitz von der Lannitz, dz. 17. oktobri 1773 Kurzeme, ne talu no
Leepajas veca,

maza pilsetina - Grobinas - malitaja muiža studenta Franke, ^{izguva Vitenbergā filozofijas doctora tituli,}
 furti pcc Udru-upes un Göttinga, 1795 to cēveda kuzpat,
 kas tas dzimis audzis, Grobinā, par malitaju. Velak tas
 tapa ari par Grobinas ^{apronisa} pravestu, un karsniskas-lekasas pcc,
 sedetaja ^{un zemleceklu laukskolu eccēcijas komisijas locēcli.} kā māje skolotajs - 6 verstes no Grobinas, Kapocetas
 muižā, es cepars nos ar ū rakstarecka delu, kas bija
 labs karsū pccētajs - un citadi savu Tevu - pccēskāgāji
 amatās - par malitaju, pravestu etc. ^{1832. gada oktobra 14. dienā} Tuvu rakstarecks
 mira 19. juliajā 1832. Kr. Fr. Lannitzu var. kā B. Dvirkis
 spccā - pcc rakstareck ar Gigensoņu sali dēnat, "ar ko
 jau ^{ij} pccgāda sakumā ceparsinamēs. Himi Abi v. vi sa,
 eccējiņi ne tik vecu, brangas gārijas dēesmas, bet
 tcc sakarstjiņi ari dāziākus laicigus rakstus un pccder
 pcc labarccem sava laika rakstareckem. Lannitzis is,
 laidis ari dāziās labās malitās-grāmatās, kas pagājiņā
 1818. gādērimēna saccumā, kur esācc cēltes vortak skolu,
 atnesa Latveccēkam daudz labuma. Lannitzā gārijā vir,
 zccm un dējas spēji labi vāda 9 pantu gārijā dēesmas
 "Ustieiba us Dēvu (skat. 6, 25-34)". Ji runā par tam, ka
 nabus lccpi ruditees: Irakarcces us putnccm gārijā un
 us pcckem laukā, kā Dēesu Tēvs Tcc cēdona un tās gētib,
 tā Dēvs ari par juns gādiā etc. ^{1832. gada oktobra 14. dienā} Ja dēesmas skāra (B. Dvirk 28 l. p.)
 Lannitzā maca caur to Latveccēus, kam ^{izpat} talarā bija daudz
 simeolu rutitees, Dēva palā v. bu, usraucdams:

- „Nost, pagānisckas rāzēes,
- „Nost, viza barliba,
- „Dēl dzīvības un maizes!
- „Dēvs mana drošiba! —“

Herm. Trejs (1794-1849) Rīgas Tāna draudzes mācītājs, izentīts 1846. g. uz Kaunu - Vidzemes ariņņereības nodibinātājs. Vispirms sastatīja Vidzemes kalenu daru, tad 1832. g. izdova nedēļas ariņņi, "Tas Latvešu ļaužu draugs", pulceja ap to tolaik pazīstamos latv. rakstneekus, veda gaismā starp citeem Asus Leitanis, izdova no 1836-1838. periodisku rakstu Deava varda mīlotājiem; sacarstīja baznīcas vesturi: "Kā gājis pasaulē ar kristīgu līcību" 1846. g.

Vilums Pantonijs (1806-1849) latv. vīta mācītājs Jelgavā starp tā laika rakstneekiem vīslabākais proza, īsts. No 1835-1849. g., "Latv. Ariņņi" redaktors. Vīna sacsti: "Pirmais solis uz laimi" (1838), "Otrais solis uz laimi" (1840), "Pirmā neeku grāmātina, kur nav neeki eekstā" (1846). Tajā vīnā ar humora tēlo neziņdušos zvirbulu kautu, leetodams glezmas no Latvešu dzīves. Tas bij ar savu delu, vēlako vācu romānu rakstneeku Teodora Flema. J. pēdejaais mohikans.

Rudolfs Pulcs (1807-1866) izdova Pantonijs dzīves gājuma 1850. g., bija pēc tā "Latv. Ar. re. darbars" (200-4000), izdova latv. zemos kērtos, "Pasaulis elstāgrā" 1860. g. Vīna vesturiska un geogrāfiska raksti - tendencaiozi
Jānis Teodors Berants - - -

Almāns 1793-1871.

Kroons 1808-1894

Hecovagens 1817-189-7

Bialenstains 1826-1907.

M. Lautenbach.

IV Klasse 1911 Jahre.

218e Vol no draugu biedrības rakstnieku pulka
(Vilhelms Pentonijs (dz. 1786-1849) latv. kv. redaktors (Latv. Stud. p.)
peminami: Jānis Rudolfs Gulcs jun. (1807-1866);

bija "Latv. Av." redaktors (no 1849-1866). Šis avīzes
sevišķi ziedoja pa "Kriemas kara" laiku, no 2000-4000
varrojas lasītāji. "Rakstījis par īpaš- un svešvārdu
kļūstānu, izdeva pirmo latv. geografiju ("pirmas
latviskas zemes kartas līdz ar visu izstāstīšanu"),
^{no viņa} rakstījis deķters, jeb jauna veselības grāmata (felg. 1859),
, Pasaules stāstu grāmata" (felg. 1860).

Vilhelms Pentonijs Jānis Teodors Berents, mac.
dz. 1784 mir. 1866 ir īstens kalendārsneeks. Vadīja no 1825
līdz 1863. g. "Vidzemes Kalendāru", presē tā tiri vairs
pats sarakstīdams "litararisko peebikurmu"; rakstījis
ar Franča Latv. lauru draugu, izdeva divi stāstu grā
matas: "Stāsti par zomas vakarēem stāstīti Kraukļu
Krogā krāsus precīdā" un "Zelta meklētāji". Tas sacere,
jis arī daļas dziesmas dzesmas, kā: "Dzesma planjama
laikā", "Maižas tēva vasaras vakars" u.c. Viņš dzied
par zomneeka darbu un idilisko meesmu. Tas īstene
tantas rakstneeks. Tas dzied un stāsta jo īstā lauru
valodā, veennas kā, uz spredīka vīri" iznākot ta
sti, kā pati atgūstas, t.i. ta rakstneecis didaktis
raksturs. Kroons, Fleovagens.

Agusts Jānis Gottfrīds Bilanstāns (dz. 1826, mir. 1907)
veerit ar saceem rakstneem visvairāk latv. gramatikas ve,
stūrē. Fingaturkā zīmā kā otrs vecais Standards -
Baltijas senatnes pētneeks. - (Pilskalni, Die Grenzen
des lett. Sprachstammes, Lettische Holzbauten) - -
Kāuniga latviski.
Skolmeistari jeb tautiska laicmetā
procedēti.

kurā, tagadējās Latvijas Augstskolas
profesors Arnolds Fenšs.

Apbēdisana notiks pirmdeen, 16.
vaj otrdeen, 17. 5. m., par ko tiks īrīti
atbēcīgi studinājumi Augstskolas
vestibīlos.

Pāg. Prorektora vārds: K. K. K.

Apbēdisana: pirmdeen, 16. II. 1920. g., plkst. $\frac{1}{2}$ 4 p. p.,
no I. Pilsētas Slimnīcas kapličas, Šarlotas eelā.

grafija tadā savādā slavā. Zemes aprakstīšana (Eiropa, Azija, Amerika) no R. Sildura.

3. Ulmanis. Dr. Kristjāni Ulmani jūn ^{no mās.} Drusku ceļarīna, 1793 - 1874 ^{Dr. Karls Kristj. Ulm.}
 mees, kad runojam par lauksaimniecību, kas radās pēc
 dzimstības un atcelšanas. Ta mūrā nošķirami trīs lauk.
 mati. Līdz 1842 g. Ulmanis bija ^{ka is viņa Biogrāfijas un dabas} par prast. zoologijas
profesoru un pedigi arī par rektoru Tērbatas universitā,
 tē; kad no universitātes darbības atkāpās tas kapa par
 Vidzemes laukskolu direktoru un pedigi no karzasa
 Aleksandra II. eccelts par biskapu. Kā skolu direktors
 Ulmanis bija stūbrināts pārdomāt par Latv. izglītību. No 10. maija 1835 par
 Un tā tad tas usteja ar' no literārisku darbību, cam ko parst. Hed. prof. Tērb.
 Latv. rakstniecībai atleca dāri angli. Tas rakstījis „Ueber
 „das Abklingen der Letten“, par ko Dr. Kallersfelds par
 Latv. metrisku rakstidams ar atzīšanu issakas. Tām
 atrodokas ticams pērsimjā krojums, tiklab preekī valo
 das maerbas kā arī preekī vārduības. Tas jau tas pats
 Ulmanis, kas kā biskaps, ev. lūt. general-konsistorijā
 emonitēts vice-presidenta no J. Neikena atskatas vord,
 nīkad ^{materijālus} pavarītoja, parstrādāja, kartoja un ko tad 1872 g.
 A. Bielensterns ar garu isekastrotāju sevedumu (Stortus,
 immersion) Rīgā isdava kā Ulmana, Latv. Wörterbuch. ^{1844 par Vidzemes}
 H. L. Karls Kristj. Ulmanis bijis pēc vīza, ko no viņa
 zinām ^{ar} (kārsta dabu un pāteess Latv. lauks draugs,
 To viņš ar' oplece, na kā Latv. rakstnieks un drejnieks.

Ar' Ulmanis, kā lekas, visve. rak. tulkošajs. Ar
 pēc viņa vīti kas rakstnieks mīnēts, no ka viņš lūt,
 krojjs, kā pr. p. A. Klāudius un Anshūrs. ~~Atkāpās~~

+) Jēnas universitātes Dr. hon. causa cf. Olygem. Spiffpallus - u. Gelpfotau Latvian
 šitau 1859.

Unā izvēlē, pārcēlamās vācās saturā un nosaukuma
 ir noturēti caur grammatikas: aprakstiem, didaktisku,
 allegoriju etc. Kā skolu direktoris tas liekas it īpaši
 pēc skolu jaunības kā savaem istencem lasītājiem grie,
 šamces. Tā pr. p. Drejūnā: „Devs ar' par bērncem gādā”
 eel tas bērncem precēcā jāutejūnu, vaj šee arī znot,
 cik zvaižūnu pēc debess? Cik mūsū saulgori dej? cik
 zivju jūrā ^{peld.} rotājas? cik bērnu rīkās ^{usmodēties} usceloties un par
 deņu ~~precēcā~~ precēdamces savām rotālām divojot?
 Us tam tas abbild, ka Devs tos vīrus parist, redz un
 pasargā (cf. Smanti un asaras 31. l. p.). Lidzīga saturs ir Dre,
 jols, Putnsni. Tas peeskan pēc tās vācās bibelē: Ška,
 par šees us patncem garā: — „Būs mīli mari putnsni,

„Kas tad jūs edna?”

„Kus jims, kad balti laucēni,

„Dr mājās veetina?” (cf. ib. 39. l. p.).

Abbilde: No mūžīgā Deeva nāc svētība tīrelab patncem
 kā mums. Tē paveras didaktiskā puse, kā tā sevīški
 jaunībai un bērnu pasaulē nodotīga. Vīcans betnīga
 un pamalīga (parainetiska) saturs ir arī dzeesma: „Tau,
lei norcetot.” Pēcledamces pēc dabas parādes, kada pēc
 saules us: un no=cešānas sevorojama, kas bērn mums tur
 bengās pēc sirds to maistū: „Ak macartes no vīnas — Rēl. XI.

Tō no sentimentalitātes apdvestu evīdsatvorošni ustap
 issacitu Drejoli, Rožurāimons (ib. 43. l. p.). Dapozimā,
 ka tē emphatiska accents vārda, savīts, kurš tā
 jau kā anaphora un epiphora dara tē cespaidu, itin

1) Šk. arī laucēni norcetot (43. l. p.) un „Vakars dzeesma” (44. l. p.)

pareizi šeitots. Tivi kā garīga dzeesma išklausas viņa
 „Peeceet ba” (ib. 511. l. p.). Arī šē, kā pa lielakai daļai Ullana,
 un dzeesmās, sastopamā dzeezgan izdēvees dabas aprassoti.
 Tare hendras ka ar rupju gramatikas vārdi:

„To abrit katrā dzeesmā,

„^{Las si} Pi bus hut mana gudri ba”: Pi bus hut manai gudri bai;

arī pareizi: Lai šē vi mana gudri ba. Bet taicamais „Cirulis” (26. l. p.).

Ullana valoda gramatiskā ziņā ne, nedz labaka nedz sliktāka
 par citu rakstnieku Nālu dzeesmu. Lielaku domu baga,
 tūtu un dēlāsu ^{butu} ~~stiprumu~~ stiprumu, nekā Ullana e. k. š.
 parceltās dzeejimās un dzeesmās, nejam balladē: „Kā
 Dzees mīrou kelis”. Tani jo dēivi rārits, kā nabaga mā,
 mīnas stiprā kēta (deevam) pār tās dela netēlu da,
 kon usvaru. Sātus: Dēnu zemē plosās kaņš ap kadu
 pālsatu. Preeš ka atrodas daudz maru būdīnu kes
 paspaues. Kadā no tām dēvo nabaga veeā mānīna
 ar savu delu. Šis issamāsis par dzeesmām, kades caur
 kaņu usbrukt. Tiv māte palaujas us deevu, kā. Tās
 vīnus caur mīrou, ko tās vīleelākajā vajādībā ap
 vīnu būdīnu uscelšot, pasargās no senatneesu rokas.
 Dels šo netie, bet veeente dreed allārim:

„Tavās rokās, Kungs es leescu

„Vīsu savu bedašāri”.

„Tu, Kungs, mīrou ap mīms medī” -

Kad no rīta delš barlīgi isek āvā, tas eeranga, kā pa
 nasti ap būdīnu mītriga sneega rūpēna valnis apmests.
 Vīni caur tām iglabti. Nu sauc delš preeigs un tēigs

māti: „kummis mīlā, nācēt skatīt,
„Teasām mūrū celis deers!”

Bergāš had parvīnese:

„Tā, Kungs, mīcū ap mums meti,
„Lai ar' dziedam lautiņi!” (cf. i. b. 230 l. p.)

„Allepoors in Drejolis, Četri veena kēva bērni” (i. b. 463. l. p.)
paui ved mīklas vīdā preekšā Čētras gadskartas kā
veena kēva - gada - bērns.

„Ulmans isdeers, Līnās un stasti paa deeva valēt kas
leebamī, no 1847 - 1857, sešos kraujmōs, 45 sojmōs, rak,
Kymī 1844. un 1847. g.; kas pārtulkoja no janna 1852. g.
1 Mozus grāmata, no oīra ori rēķinātānas un dziedāš,
nas grāmates. Ulmanis arī taulas dīsmu kraujaps Rīdharis
tāt rēķelojis.

Parvīsi, kras. kōlān)
Meistaru dziedmīnēci,
Sudmeistari, Jambkā laikmēla
Kraunigo latvešu laik.
mets.

Kad līdz šim starp Latv. rakstniecēm - maista,
jēem tīx rebs kads Latveets atradās; kad līdz šim
vīsvarrak tīx Vācu dzimuma dzejnieki (preekš) Latveesēm
savas rokles skandinaja, tad nu, ap XIX gadsimkapa
vidu rodas jau kāos pasducis vaitak vaj marak ee,
verojamu dziedmīnēku - rakstnēku no Latv. dzimuma.
Tee nu gan deezgan apdāvinati, bet) būdani ar maru
isglītibū un tā tad ne pilnīgi svabādi tee gan daudz
rakstijūši - tulkojūši; tak nav tā spējūši vīvam tam
preekšūt kadu pāstāvību un sevī tīx eeverojamību.
Varām tā tīx garām eedamī tos mīnēt un drusken
zīnēt kā tā laikmēla preekstācūs, kur Latv. litera,
tura sāk parēt pašū Latv. rokās un palikt lautiņka

piemāji pusi

vairu laul.

un patsavīga. Pēc tādēem precēstēcēm, literāriskem
māzēm brālēm preskātāni: X

1) Matīss Vītins (Vitting), dz. 18. novembrī 1795, t. i.
 Tāi gadā, ^{kad} Leelkunga valsti Kuzēni pēveenoja pae Kres,
 vījas, Leel-Dzē, bija no 1819 pae Leel-Dzēres klēts-
 skrīveri, no 1845 pae skolmeistaru un dzēdatāju Pnē,
 pelē, un no 1848 kpat pae skolmeistaru Pormsātē. Ap
 1860, jau it labā vecumā tas bija vel šai amatā. Tā
 daudz un dažādi raksti — īpaši dzēsmas un „ringes” — kas
 iskarīiti pae laikrakstem: „Latvešu Avīzes”, „Latvešu
 laulānu draugs” un „Mājas Vēstis”. Tas dzērgan rakstījis,
 bet dzēnīzēl kam trūkst ekaidras, un bagatas valodas,
 ko no Latveša gan varēja sagaidīt. „Kabatās gramāta”, ^{je tad uktija vll parastā, latv. gramatisku maicēes.} ar daudz lustīgu
 ko Vītins isdova kopam ar Schönbergi 1856 gadā, no viņa
 var rak nekā 40 „ringes” sēvētotas. Līnams, ka tas ^{it vījas} pae
 leelaskai daļai salkotas no Vācu valodas. Še kadī pae
 mēri no viņa dzējas: 1) „Mīlestības rings”; 2) „Lustīgs
 prats”; 3) „Krambambulis” (sk. B. Dīrki 43 u. 44 l. p.). Tā,
 vā laukā visvarak no šim dzēdata gan bijuse „Kram-
 bambulis”. Ka še mītas vel vecā st. un tā pecnāciju
 pedas, to jau rāda vārds „Lustīgs” — „Lustīgs prats”. Ka
 v. Skanders un daudzi viņa pectēci, tā ari Vītins un citi
 viņa lauka un isglītības beedri sagādāja Latvešem
 gandrīz veevīgi dzēdamas dzēsmas — „ringes”. Ka lai
 lasot dzēiju baidītu, Arktalu vel nebija ne paši dzēes,
 minēski ne viņu lasītāji. ^{2) Vīna dzēsmas: „Vīntala romas vācārā”, Dakā}

4) Jolaks bija
 Brandīns lēts,
 18 k. itopi. Tā
 v. Skanders
 tāno šie
 precēstēci
 sacēja, tulkoja
 tik dzēdamas
 dzēsmas. 2)

2) Anso Līventāls (Lieventhal), dz. 28. martā 1809, Lādonas

- 9) „Lustīgam jāpadzēd, kam vel tas jaunums 2000, Lai bātā leotas te, Lai sīlta saulītē” etc.
 6) „Viltīga mīlestība”: sk. ogļite, ak ogļite! ta allē zala ari (O Pannamburim —)
 5) „Kara-vīra dzēsma”: „Sarknais rīts! sarknais rīts! Tēv varbūt nāc nāve līdri! (Hogenrot —)
 Dvē jau trumetes sāk skānot, Sēri naves dzēsma zvānet,
 Ihan un beedram dažām vel” etc.
 4) „Saulē”: „Ar, ta mīla saulēt, Javu skārtomas! Procks man ir cērāndzīt, Javu oņoņumi” etc. 7)

7) Zēns un tauriņš: „Kusiņš dzemaja pa lausku
Sonusku raibu tauriņu,
Nokost grībedams to jausku,
Sūrejas leelu leceenu” etc.

8) Meitas vaudas: „Kapai, meitiņ, randi tu, randi tu,
Randi tu tik gauž? -
Randi, ka es aizinu, aizinu,
Tas tev sirdi lauā” etc.

9) Labu nakti: „Labu nakti, labu nakti,
Pacukušam meegs sāk nakti:
Deoma griežas jau pēc gala,
Stradnecēki leem savā malā;
Nu ikvoenam meegs sāk nakti,
Labu nakti!” - -

10) Krambambuli: „Krambambuli - tā sauc to vārdu
Ja negodīga brandvīna - - -

2) Tadas dziedamas dziesmiņas Vītiņš tulkojis
arī no ģeies un Lillera, kā: „Zēns tur rozi vādzēja,
Rozī darza malā - -

(Modnooka, dziesma.)

(m): Savu plint' un kašu
Ģeģeris urkas,

(Mit dem Pfeil und Bogen

Durch Gebirg und Tal

Kommt der Schütz gezogen

Früh beim Morgenstrahl - -)

(Lah ein Knab ein Röslein
Pflanzte

(Pļacēs staps un bultas,
Strēlnecēki kalnīs vālist)

Meskatot un dašēnu valodas trūkumēem, Vītiņš
arī ^{ar godu} sacēnstees ar mūku vīdēlvēnākajēem taga,
dējēem tulkotajēem - -

Latvijas Augstskola.

14. febr.

1922. g.

Nr.

Rīga.

Prof. Lautenbachs.

Romanova 35. št. 4.

Ar šo pagodinot parīņot
Latvijas Augstskolas mācības
personālam, ka vakar, 13. 5. m.,
plkst. 1. dienā, ī Rīgas Pilsētas slim-
nīcā pēc ilgās, grūdas slimības ie-
miris bijusā Rīgas Politehniskā Insti-

Došmalu mājās no nabadzīgu vecākiem.

Draudzē, ^{Ka} Lācuma Tas peekopis tapat ^{atvērīgais} ~~atvērīgais~~
 Dūriks, ^{skodora amatn,} tapis tad no 1825 par sekab,
 stātes Vācu - un Bīrzu un Salas Latvešu draudzes

4) Tam bija dzejas
 beidz par padoma
 levciju mac. Lund,
 beigis, kas kā
 Latv. draugu beidz,
 kas preeksnēks gā,
 daja, ka Līvental,
 ceela post rīs beidz,
 kas goda beidz.

ērgelnesku un dzeodatāju, beidz mājās divi draudzes
 (Bīrza un Salā) ^{pedigi arī par pagasta skolmeistaru. Tas mīna}
 Līventalis ir šai preeksnēku pulkā viens, ja ne pirmis
 20. dec. 1877.g.)

no labākiem Latv. dzeesminēkiem, labākais pēc valo,
 das, atskanām - jeb rimom, kā tolaik teica - un arī
 labākais pēc domu ^{ģener} istekšpānas. Tas ^{ģener} istekš dzeesminēks.
 Tam ļoti labi izdodas tautas nospesto skumīgo pratu
 pa klausības laiku dzeesmās skandināt. Jo var arī
 dažā vīnā par pirmo Latv. socialisma dzeesminēku
 starp Latvešiem aprīmat. Tā izdoes pr. p. tadu zināmu
 socialistiķu dvesmu vīna dzeesma, Matizins: Cūkas -
 ganot matizīnam dzeedat vs negribējas ^{ģener} etc. (Ģ. B. D. 46 l.p.).
 Bidaktors ir p. p. vīna, Žūpu Bertulis un sātības beidz (Ģ.
 B. D. 49 l.p.). Tas nostājas arī pret dažū sava laika neti,
 kumu, kā pr. p. Žūpu Bertuli pret pārmērīgu brand.
 vīna baidisānu un dzeesma, Pumprava (Bij vācniez
 stalta jumprava etc. B. D. 51 l.p.) pret aplānu lepnību un
 neviēību stradāt. Ja pantīni lasās iten vecgli. Var manīt,
 ka tee plusk svabadi, kā Deeva doti. Metriķā Tam, zi,
 nams tās pašās klīdas, kas jau vīna preeksģājēiem.
 Vīna valoda ir dērgan glūdona, atskanās (vīnes), vecgli
 un jāusci lasāmas un ik katra vīna dzeesma apala, labi
 isdomata, rakīta un noskandeta. B. Dūriks savā Latv.
 rakstniecībā spēcē par Līventalu tā: „Bes tam ir ik

1) Ģ. Vīna plāin dzīves aprācīdu ar bēldi Austr. 1895.g. № 10/12.
 2) Ģ. Līventalis 229 l.p.
 3) Ģ. ib. 20, 37, 46, 90, 340, 425, 508, 540, 572. un 581 l.p. X

126
V. Vestures gabali, kā: 1. Franču pirmās dumpis; "Kroevum Vācu karī pret Frančiem" (1813-1815)

VI. Ģarīgi raksti: "Septiņdesmit sprediķi" - tos viņš pēc vācu pāraugom, kēstori būdams, tulkojis, sarakstījis, ko maģitajam izstrānēst baguicā nolasijs. Tē izdoti pēc raksturota naras 1884.g. Līvum tula vēsturiskoe tulkojumi celušees pēc viņa pārcelošanas no Vārijas, kur apmekleja savu jaunako dēlu, kas tur studēja.

pagast-keesas rakstveri Pīnķu- un Beberbekas-muižā, tad
Mīlgrāvi un Voler-muižā, un apgadaja jeb bija par "redak-
ceeri", mājas Vēstamī no 1. jūlija 1856, t. i. no šīs avīzes
isnākšanas sākot. Pā pirmajiem vīspāriņajiem Latv. dzēd.
svētkiem 1873 To vel redreju; bija mārs, pakumps vīvīns.
Kā Līventalis ēv preekīteču pulkā labakais dzēsmīnēess, jeb
tā Lēstans nuskatāms par tā laika labako stasttāju.
Lai gau tā raksti, zināms, pa vīšlelakai daļai tulko-
jami, tad somes viņu skaidri valoda, leclars draudzums
un laimīgā isvēle exāda tam tā laika Latv. vēstneeku
vidū jō ceenījēmu vēstn. A. Lēstans vēemēs ar laimīga
roku pratis pēc tulkošānas tārni to isķert arā, kas
tā laika lasītājiem par laukakavekli un pamacību
vīsvārak nodereja un ko vīzi ar kāri un tikšānu
lasija. Vīna laika lasītāju starpā tik reti kads atgad-
jās, kas nebūtu vīsmārakais jeb vēemē no Lēstana dan,
dzēem un jaukēem stastēem lasijis un kam tā vārds
nebūtu bijis pazīstāms. Vel beus būdams vārēju tā
pēdīvīot un noverot, ka ceveetes savu rokas dērbu
stradajot lasija jeb līka sev lasit preekšā Lēstana Tulko-
tus stastus. Tolārk gandrīz ik katrs kauts bija lasijis
vaj dārdajis no stastēem, kā: Grafa Šelmate ģenoveva,
Sikabs un Kristīne, Kara leclorungs Distakins, Preekū-
kalna Roze, Schweidlera ģarija, Šelmate ģreetina, Pūku
Kurvītis, Maticama brūte stūmna u. t. p. Ar savīķku
preeku lasija "ģenovavu", "Distakīju", "Preekū-kalna
Rozi", un "Pūku Kurvīti", kas vīsi fōndi no Vācu laušū

ceens no labakā
jiem dzēsmānē
keem

rakstniece Schmida sacerājumam. Bet arī citi kultūrijūmi
 bija (jo sēcēniti, kā: Schwedlerska Marija (Vācu valodā no šķein,
 holdla), Leelmāte Grotina, Laika kaverolis pa zēmas vaka,
 reem etc. Bes šiem un tamlīdzīgiem laicīgi satūra atasteem
 Laitans sagādājis arī it daudz garīga satūra rakstus. Mi,
 nesū ke Arkaī vīrai daudz lasīto „Tas ar acīm redzēts celš
us debetum”. Līdz ar tām tā laicīga kā garīga satūra
 daudzām grāmatām Laitans pārsūcēdēis arī tadās, kam
 nolūks praktiski pamācīt, kā pr.p. „hacēta, kā var ēkas
būvēt no zemes” (Vācu valodā no Dr. Brekma). B. Dītrīkis
 savā Latv. rakstn. vēsturē saskāta kādus 40 Laitana
 rakstus, reskatotēes us dāvēem šikakēem gabalēem, kas
 iskāisiti pa „Latv. Avīzēm” (ar parakstu L., -s-n, ik-n,
 Adams Latvēetēhu jeb Dītrīkis un pa „Latv. lauvū drau”
 gu” ar parakstu: A. L., -s-n, L. P. R., F.) Laitans mēģina,
 jias arī dzēsmās un -kā B. Dītrīkis rakā - „ne bes laimes”
 Pēc Laitana nopelneem, ko kas semantōjis savu tēcoišo
 stastu labad, nākas tam vel aridzan atzīvības alga, ko
 kas pēc „Mājas Vēsa” ispelņūjas. Pēc „Latv. lauvū drauga”
 apstāsānās estōjais tā larka sīkajā Latv. avīzēncēibā jo
 sejūtams trūkums. Nu palīka Arx vel „Latvēsū Avīzēs”
 kas šōdēem pastāv. Bet kā karūsem ezarā, lai tās labi
 isdōdas, vajaga lidokas, tā avīzei konkurences - sacem,
 s-las. Tā tad E. Plātes 1856.gadā isdōtais un Laitana
 redģētais Mājas Vēss tapa no sakuma ar leelu pēeku
 usjēmt, it sevīkī, kad sakumā tam jāunī spēki -
 kā Jānis Alunans un citi jāunlatvēsī - ar brangēem rakstēem

pēctājas pulkā. Tas šī lapa nespēja Latv. jaunās ceturšas
 ilgi lolot. Šis dzeidaja tai Duri's klunans paristama
 šūpla dzeesmu: Čūči, mājas Vesi, čūči - - - +

4) E. Tūngbergs
 5) Rūgans
 6) Šānborgis
 7) Mākslīgs
 Camite
 Klartins
 Sangs
 Rātmānāns
 Kaudzīta

7. Ernsts Ferdinands Šohōnberģis, par ko jau pēc ūtina
 eminejames, dz. 18. oktobrī 1825^{Kapdoga} Durbes (Dorbes) draudzē
 - „Kaspēlī”, mācījās no 1842-1845 Arlavas zeminānā,
 kapa - zeminānā beidzis - 1845 par spolumestaru un ērgel,
 nāku Leel-Granvāde (Kusēnē), kurā veetā tas saboja
 līdz sava muža bergam, ^{Tas mīra Granvāde 14. jūnijā 1894. g.} ~~1848~~ gadimūtenim iedejot. Tas
 veens no auglīgākem varstneeksem šo preekstēn
 pulkā. Tas ir istens „vinju kalējs” jeb „Krištānprūgus”,
 kurš dzejojis pēc stabīnem, ka veizām lēis pat savam
 skolēnem karzīt. Mācītājs V. Kaspars (agrak Irkutskā,
 tagad Skujenā Vidzemē), viņa bijis skolens, zin, par tēnu
 stabīnem, t. i. samācētām atskanām, storp kurām
 tad kādas domas iespawī, stastit. Pēc Šohōnberģa dzees,
 mām vēdzams, ka tas „karsitas”. B. Dīrkis vel pēc,
 metina: „ka viņas ar leelu steigšānu jeb nemācēšānu
 karsitas”: valodā bezi vārnas atvānāmas. Otrā vārnā
 ir, ka viņš vezin itā laukā bergt. Daudzās no viņa
 dzeesmām ir tik daudz un dažādu domu, ka viņas 2
 jeb trīs dzeesmās labi varētu išķirt; viņām nav
 tā apaluma, kas dzeesmas patīkamas dara”. Tas izneus
 nāk no tam, ka Šohōnberģis dzejō ar stabīnem, t. i.
 pīn domas pantiņās kā rīkus jeb redīnus zogu
 posmās, kas tā tad var est it kā bes gala us preekū.
 Tādēļ, no Šohōnberģa var teikt, ka tas veizak vīne,

tajs nekā dziesmu nesers, varak rakstītājs nekā rakstī
 nesers. Tā B. Dīvķis. Visoriginalākā un populārākā
 no Šhönberga dziesmām gan tā par skabo putru.
 Kad dzied par vīnu un alu, kad Indei ar lelu ap,
 garošanas apdziedājumi savu „soma” - tadu no pēna
 karšitu veibnataja dziesmu - tadu savādū putru - ^{dziesmu} kā
 dēl tad lai arī nedziedatu par putru, skabo putru,
 kas jo sevišķi tikams un veselīgs dziesmu - dziedus
 vasaras kasstamā; bet tad to vajaga, zinams, veinklaxi
 darit, nekā Šhönbergis, kas tusklat leks „kilceņus ar
 spēki plēst”, kas pee šis putas nemaz nepeskoit.
 Ari pa vāciski Šhönbergis dziejojis un tad reizām
 jānkaki nekā pa latviski; jo tuc jān veiglaxi, tuc
 jān angsti iskoptā valoda nāk pantinu salicējem ^{pabe}
 paligā; ne tā Latv. valodā, kas vis ^{tā sacit} vel no klūcā jā,
 istēs. No Šhönberga daudz un dažādi Latv. Avinēs un
 „šajās Vēsa” aprinēti ar burķem D. F. J. Pee Vītiņa jān
 mīneta, Kabatas grāmata ar daudz lustīgām zingēm,
kopā ar Vītingu isdota, 1856., Jauns proeks lasītājem
 (stasti un zingēs), 1857 un jā stipri nemaldos tad
 no vīna vel isdoti pirmāis un otrs brocens kumors
 un tam līdzigs. Vardi „lustīgas zingēs”, „stasti un zin,
 ges” oeen jān rāda, ka Šhönbergs līdz ar Vītiņu mīn
 vel v. Škēdēra un tā ^{piecūcēri} pectēcū pedās. No nelaxka trona-
 mantencēca, ^{Nikolajev} ko Šh. varojis šķepaja ar savu dzēiju sumi,
 nat, tam darinats ~~vel~~ kelta kabatas pulksteņš. Lai
^{aplūkājām} atvādamess no ^{si} isdevības dziesmu nesca (Gulagauf H. Dyffar).
 un tuvak dāras vīna dziesmas: Vasaras sūtņu vits (27 l.p.), Pirmāis dzēdatājs (124),
 Proeksi un bedas (182), Nīlestība pastar mīlētām (192), Dzimtone (394), Cēlincēca dziesma
 (416), Šabaga vargulīšā dziesma (550), Šērdēcēnīte (574) u Vīsi, kopus viskatot (591).¹⁾

1) Us trona-manti,
 nekā, velaxa kei,
 zara Aleksandra
 salaulāšanas.

1) Lk. „Imaid. un asqas”.

Cik tu mīla putra garda,
Pecns jau tevi sauņ pec varda,
Arzomneeks nepazēst tevi,
Kurzemneekam spēksu devi.
Istebjot tevi katrā laikā
Lirds is pīša, pceeks smaid' vaigā,
Labprat katru dooninā
Kāroju tix putrinā!

Pavars nau isdibinājis,
Skunstneeks nau to mums atklājis —
Muižu rēzns vākot, kuļot,
Dacbineekam muižā gulot:
Tur ta putra saskābuse,
Tur ta skunste iznācuse! —
Veders butu saņucis,
Kad tas putru nestrebis! —

Putra bija vergu gadōs
Leelā godā mūsū radōs,
Putra paliks tapat godā
Brīvu laimōs, baltā blodā.
Kaut is galu, pienu estu
Kilķenus ar spēci plestu; —
Tomec patik putriņa,
Viņas branga malciņa! —

Skolmeistara Dzīve.

Ta cesākas tā: Skolmeistarām sūra Dzīve:
Tam ne vasarā nav brīve,
Lēmā pūlēšana ceta,
Mācīt neba neeka ceta!
Pirmu deonu sāku stradāt,
Sestdeonā līk beidzu gādāt;

Bet to usvar pceceigs gars,
To es brāļecom skolmeistars.
Dāžecom berneem grūta galva,
Fra ceta tā kā alva, u. t. pr.

Ērtgums

no L. A. Kooze līva pilnui sapulci sve-
din, 28. martā 1920. g. plkst. 10 no rīta Augst-
skolas 5. auditorijā.

Dienas kārtība.

1. Sapulces priekšējā vēlēšana.
2. Rīvirnijas Komisijas ziņojumi.
3. Valdes ziņojumi un priekšlikumi.
4. Valdes un Rīvirnijas Komisijas vēlēšanas.
5. Ziņojumi un jautājumi.

Tā kā daudzu cilvēku neesamību dē-
ļ, šajā dienā piedalījās Rīvirnijas Komisija un
labā daļā arī vairākus Valdes locekļus, tad
de tieši visus biedrus neietrukstot cerā-
m, ka šo sapulci 28. martā š. g.

Paziņo. Ja 28. martā neesastas šatulos ne-
būtu biedru skaits, tad otrā piln-
sapulce notiks 11. aprīlī š. g., kurā
būs pilnāskaita pie katra klāteso-
biedru skaits.

Rīgā, 11. martā 1920. g.

Palde.

Lautenbach & Kgam.

Mināta smarģīgā dziesmūna, Pussites eelmalā (cf. B. Div. 59 l. p.)

4) J. Rugens. Jānis Rugens, saimnieka un ķesera dēls, dz. 9. augustā 1817 Valmieras mācītāja pagastā Rugēnu mājās; gāja paprecoi Valmieras apriņķskolā, no 1839-1843 Cimzes zeminarā; dzīvoja tad Rugēnās pēc brāļa, bija kadu laiku skolotāja vietas ispildītājs; tas deen, zēl palika pēc zeminara pabeigšanas garā vejs. Miris 2. septembrī 1876 Valmierā, paglabāts turienes kap. zētā, kur tam kā dziesminiekam uscelts dailš gra, nitakmensa krousts. In Rugena prats nebūta tapis aptumšots, tad tas būtu varbūt attīstījies par it ceverojamu dziesmēnu; jo arī tagād jau no viņa dziesmūnu necīgā kraujuma" vas lemt, ka tam bijušās dziesmēna daranas. Arī zem šēnu viņa bedīgā apstākļa tas kļuvis par dērgan paritli dziesminieku. Pau ta vceus pautivš: Kad atnāks Latviesēm tee latvā,

4) Lis liktenis atgādina
pēc Vācu dziesmēna
Fr. Hölzelina, kas pēc
vareja pēc Svabijas
dziesmēnu pulcēma;
intocanti, ka Hölzelin
tura Vāccēnu par fūle
los fūe das sibone L
ben un ka tee, alles
stāve seiden, nor kee
ne kensoben.

Kurš gan nēdas savu
tantu! 82 l. p.
kui mēnesi 332.
Vāsanā 333 l. p.
Zaprasim: Kugimēni 52 l. p.
4) Prip. 24 l. p.
par vee...
me 23 l. p.
Latoeiu
dranga
53 l. p.
vadas...
la poel...
arī viņa...
kis, cēs garīgām
dziesmūnu ratids

110. IX. Latviesu draugu

(Po citas tautas tagad redz?
Kad putis vejs, kas spirdzina
Un tautas kroni mirdzina? 53 l. p.)

dziesma.
padarījis Rugenu it paristamū;
Arī Latv. dziesmū gramatā no tā vijemta vada dziesma
(N. 757). Tās bijis līdzstrādneses pēc „Latv. Muzēm”
un „hajas Veesa”. Tiri kā kads vceas derības pravcetis
nolaimīgais bija Rugens noputees par savu tautu un dzēvs viņa
noputas paklausija. Kebijā veirs ilgi gaidit us spirdzā
veja, kas tautas kroni mirdzina un us to laiku, kur
Latveeši kopat kā citas tautas pacelas varak isgliti,
bā un gaismā.

4) cf. Dažādu dziesmūnu kraujums, sarakstīts no J. Ruggen. Roga,
1862. Latv. 40 dziesmū (dziesolu) gan originalu, gan tulkojumu, gan apstāra,
dajumu, kas pceestāenus pr. p. Schillerim, kā: „Prakem”. Kā tulkojumuš tulcin parist
24 l. nod. (Jas Jānyard Jēn) - Dziesdāleja lasti. Dom fofis Olymp forub usvot un bī Jānyard
Bumekla dziesma

6. Caunits. Jovis Caunits dz. 18. augustā 1826 Inčē, kalna Jalu. ģimn. mājās, kur tā tēvs Pēteris bija par saviņņeķu. Pirmo ^{skolas} mācību Jovis (Georg) dabuja Ropāžu draudzes skolā, no 1843-46 Valkas skol. zemīnārā, 1846-47 tas bija par mājū skolotāju Inčūkalna muižā, 1850-53 par skolmestaru un ērgelneķeru Vanē, Kus, zemē, 1853-61 par skolotāju Štila's fabrikas skolā un sveģdeenas skolā Rīgā. Miris 19. novembrī 1868 Rīgā, paglabats Dāna. kapietā pēc Mārtiņa baznīcas. Caunits ir V. A. Žukovska sacerētās Kreevu vaļets himnas tulkoņotājs. Ja. atrīst, ka šis viņa tulkoņojums skan tiri kā originals: Devs sargi Kēvzaru, Dod - Tas isdēva līdz ar Dāni Kaktiņu, 100 dzeesmas un zīņģes un "Dzeesmu kronis", kur, zināms, tulkoņotas vis varak Vācu parētās dzēdamas dzeesmas (līdz ar mēldzēēm).

7. Kaktiņš. Jānis Kaktiņš dz. 23. janvārī 1827 Jā. laacs Jānu-Kaktiņu mājās, kur tā tēvs Kristaps par saviņņeķu budams sacerēja varrak rakstu, to starpā vadu spēdriķa gramatu. Jānis dabuja pirmo skolas mācību Rostneķeru draudzes skolā, no 1843-46, t. i. reizē ar Cauniti, tas gāja Valkas zemīnārā, no 1847-49 tas zebija par pagasta skolotāju un skivēri Ostromņuskā (Osthof), 1849-56 par pag. skolotāju Pils-Lūdē, 1856-62 par skolotāju un ērgelneķeru pēc kār. ģimn. baznīcas Rīgā (~~kopš 1862 par draudzes skolotāju un ērgelneķeru Bartņeņās~~) isturejā 1857 privat. elementar. skolotāja eksami Rīgā, vadīja 2 gadus Šhepeķera

Faunskis up.
mēl. 25. l. p.
Kaps 59 l. p.
Tā Pēteris par pāsturu
apzāķam tantu
bos gara mōdinātā
jeam.

+ kopš 1862. gada
tas ir par draudzes skolotāju un ērģelnieku
Burtnekeris

svētdienas-skolu Rīgā, 1858 tas iedeva līdz ar Cauniti
„100 dziesmas un zinges”, bija līdzstrādnieks pie Cauniti
„Dziesmu krona” un pie C. rures, dziesmu rotas, bij
ari daudz gadus „Majas Vēsa” līdzstrādnieks¹⁾ un dibināja
1872 Burtnekeru dziedāšanu biedrību, „Beverinu”. Ta
brālis māstījis ar tādū pašū isglītību no 1856-59
palīga skolotājs Rujņas draudzes-skolā, no 1859-97 draudzes-
skolotājs un ērģelnieks Pēterupē, ari „Majas Vēsa” līdz-
strādnieks un dažū laimū-rakstu tulkočotājs. Ar savam
„100 dziesmām un zingēm” Cauniti un D. Kastiņš atgādina
vel Vecā Stāndera pecnācējus.

8. Dauge¹⁾ Dauris Dauge dz. 22. septembrī 1835 Kļāven,
^(Korņeļes draudze Vidzeme)
stern. Kancelārā-Vrogu kur ka tēvs Pēteris bija par kro-
dzenešu. Pirma isglītības vācā tam bija Maskiļes
draudzes-skola, tad 1853-56 Valkas seminars. No 1856
-57 tas bija par mājas-skolotāju Bonaventurā pie
Rīgas, nolika Tērpakā mājskolotāja eksāmi, no 1858-96
par pestri un ērģelnieku Laukā, Kutzemē, dibināja
un vadīja tuapat līdz 1894 privat-skolu, sabija 36
gadus par kopredirigentu, bij Laukas zemkopības un
dziedāšanu biedrības godabiedrs, dzīvoja kopš 1896 Pann,
Laukas muižā. Tas sarakstījis: 1) „Zvaigžņu jeb debess-
maciņa”, 2) „Kāļpa gēimācīņa” (1869), 3) „Stāsti par ticības iska dročēnu” (1869) /pēc abi
raksti godalgoti no Latv. draugu biedrības). No viņa
ari „Belizars Rita-Romniešu kara vādons” un „Turaidas
Sumpņava”. Ar Belizari Dauge gājis pa Lestana pe,
dām; bet ar „Turaidas Sumpņavu” tas usjēn līdz šim

1) Cf. des orthopédiste Parochiallehrer Seminars in Walk, Riga, 1898. Der
Lauka Koro. vādons.

X) Bez šādām ķīviskām, dziedamām dziesmām
Rātmindeos sacerējis ar ~~notu~~ idilli „Tēva klin-
ģeris”, kur stāstīts par tam, kā zemneekam par
braucot no Rīgas steidzas preti visi mājniecki,
māzi - looli, viņu ligsmi sagaididami; kā tas
ceļam savu pretim izkrejūšo delenu ratos, tam
iztaujādams, kā pa mājām gājis:

„Kā tavai mīlai mātēi klājas,
Vai veselā? ko vectēvs dar? [?]
Vai Klāvs no kunga gaitas mājās?
Vai Viljams lidumu jau at?
Vai kousttēvs kleti uzest steidz?
Vai Anna svarkus anst jau baidz?...”

„Te topam atgādināti ~~notā~~ per tamlīdzīgas vactas
franču leelā komiķa Moliera „Tartūfā”, kur Orgons
mājās ^{no jomam} parrācis tamlīdzīgi iztauja savu deonastnes,
ci Dorini:

Kā paradijat laiku, kopš ^{nebija} tomantos šē mājās?
Vaj kāds nav saslimis, vaj visēem labi klājas?
Dorine:

„Bij kundze arsvacas ar dundzi slīdņa
Mūs galvas sāpes viņai ilgi ne-aprima.
Orgons.

Bat Tartūfs?

Tad mājās sākās „tēva klinģaru”, Rīgas ceem mai,
zes jeb „kukulu” izdalīšana, kā:

„Tav vectēvs lādi nesis ceesā;
Nu es jūs gribu apškināt.
Tad nākat, bērni, stāvat pceesā,
Te bus jums vedoram ko dot!”

„Je, Burk’, tev gailis! kur tad gusts?
Kāc inop! te tevīm zelta krusts!”

„Te hadsi, Līzei pāvis vēģu,
Te Burkam vel par’s zābaku;
Tur krusta-mātēi kāds kāls renģu,
Vectēvs sev nesis tabaku.

„Te, seevīn, tevīm lakats vaibs,
Mūs vel klat saldās maizes klāips!”

Tad tas stāsta savus Rīgas pēdživojumus un
visi ligsmi savā zemneeku lauzē pecticībā.

Latvijas Augstskola.

4. decembrī 1919. g.

№ 2102.
Rīgā.

Cirkulars Latvijas Augstskolas

mācības spēkiem.

Lai būtu iespējams sastādīt kontrol-listes pasneedzameem preeksmeteem atteecībā uz auditorijām un laiku, lūdzu Augstskolas mācības spēkus, pēc iespējas nekavejoši izpildīt un nodot Kanclejā šē klāt peelikto formularu.

Pag. Prorektors:

P. Lejnieks

Prof. F. Lautenbacha k-gm.

Romanova ielā 33, dz. 4.

Kalvet pilor

parisem vel jaunū ceļu, proti, saceļams stastu, cik zinams, pirmo stastu, kas atkeccas us pašā dzimstē nes pagātnei. ^{vispirms sastopama pēc Augusts eks} Ši vella ^{Volando furioso} velak varakkerk volcētota-ap, stradaka Latv. literaturā: no E. Dūnsberga kā epos, no Pusmūna kā romances, un no Flahna kā operam no K. Čelinsky (Rīgā, 1902.

Tas vīrs, kas tā sakot ar veltu kāju stāv vecajā larkmetā un ar otu, ja nu ne pilsnigi ceperis, tad taču peesperis pec jaunā - tautiskā - larkmetā, kas zinams dzied visvarak pec vecās rimju kaleji kockles, t. i. sacer "rimes", "jaunas rimes", bet tad atkal kad reiz it kā Paunlatocēsu brīvstības un paelcānās būnumraigā pus, us plašaku, daudz-marz patstāvīgu garu ražošānu paelcās, ir:

1816-1902. 10. E. Dūnsbergis. ^{Tas tapat kā Livonals} Da vīrs jau minētie presistēci-dzied, mīnēavi mācece brālī vel, kā prasdani kustās vīrs, varak pa vecā Stendersa veltoto etigu - zingu - dziesmu saceļošānu, tad Dūnsbergis gan arī pa to itaigā, bet arī pamet acis pa lalic un kvestie, t. i. tes līvi kas un didakt, kas peerokas aridran episkai, ja, pat drama, tikai. Un kas raksta jo daudz gan kā tulkoļajs, gan kā soabads saceretajs, kā nu cēnsānās un spēja isnes. Po. p. kas tulkoļajs it bekvami Goethes (Raimnka Tūfjs) Lapra Kūmīnu, ko Goethe pats par šin, "unfal. līgn Abelkhal - netveto pasaulsbibeli saueca, pec tam kad mīnsu dziesmu, nees jau peerks divi gada. desmitām (1866) ^{ar} šāvu, "Tobijās", kā sīkst, patstāvīgu episku vecās darbības Tobijās-grāmatas apstradajumu, bi ja rādijis, ka kas arī prot it verclī ar

H. Fr. Berga apgātībā: Turaidas Horre jib: kato. šiba šiprava par nain. Loti jauks un uodārijis stastis is V. Dzēms zēn, larkceem, eļdnatē, no K. Čelinsky) at. kal. kā. šedls, p. t. m. s. s. t. p. i. v. i. e. s. 9) Rātminders. Tas dzimis Vec-Peebalgā, mīris Rīgā leclā vecumā 1880. g. Tas tulkoļajs dažās sērijās Vācu dziesmas, kas pa likušās par vīnu tam, kas dziesmām, kā: Eichendorffs Das zerbrochene Ringlein: In einem kühlen Gange... - Nepastāvīgā mīlestība (Sm. u. asar. 293); Just. Kernera: Čelinsceks pec zāģu sudmalām (ib. 443. (p. 7)

1) jeb ar dziejneeva vārdu Kubeles Bonests.

ar heksametruem apēķes. E. Dūnsberga raksta darbi
 nestrāda leelaku formu bagātība, nekā ^{daudz} ta pēc viņa laika beidz
 un preeksģājejeem atronama. Kā dzesmu, rimatājs - sacavetājs
 E. Dūnsbergs gan nav pār savam preeksģājejeem pācēķes,
 bet gan kā episks. B. Diviņis savā Latv. rakstniecībā
 to salīdzina ar Līventalu un spēcē par Dūnsbergi tā:
 „Viņa dzesmām ir tā pate skaņa, skaņdrība un bagātība,
 kadu mēs Līventalā dzesmas atronam. Toms starp
 viņem ir starpība. No Līventalā var sacēt, ka viņš
 vairak ar sirdi ir rakstojis, no Dūnsberga, ka vairak
 ar pratu; Līventalā dzesmas ir gaurīas, Dūnsberga
 - lustīgas un veģlas, tadēķ cet arī Līventalā dzesmas
 vairak pēc sirds, Dūnsberga tur pretim kāv vairak
 pratu. Bet tam ir Dūnsbergam arī labi uovimēķi raksti:”
 Jā Diviņis. Dūnsbergs ir aba vairak objektīvs un Līven,
 kāls vairak subjektīvs; viņš vairak episks, tīs vairak
 līvīpīks. Dūnsbergam arī vairak pašā kritikas neķā

- 1) „Imaidis aronē”
 Lecurē, no viņa līvīpīk
 atkominē amens 110 p.
- 2) „Grāmata bor bostam”
 „Tovija” 117 l. p.
- 3) „Vargu kņģis” 132 l. p.
- 4) „Sūmalas bīlde” 142 l. p.
- 5) „Imaidis aronē” 145 l. p.
- 6) „Mpe an laiks” 166 l. p.
- 7) „Dipes beris” 169 l. p.
- 8) „Laimē an Helaimē” 174 l. p.
- 9) „Pavasara gādētāna” 311 l. p.
- 10) „Lecija burtulis” 473 l. p.
- 11) „Tis abas mani moca”
 535 l. p.

Liiventalam; viņa dzesmām vairak p. l. u. b. un no
 apalojuma nekā tīs dzesmām. ^{1) Jēķ Ankeles dzesmē ar apmēķu}
 dz. 12. janvārī 1866. Dundagā, ^{2) 11. mī. 17. aprīlī, 1902. Jarkan. Daupavā pēķ Rīģā,}
 pēc mae. dzēģneķa ^{3) Dzesmas tīs Dūnsberģā} Flugenberģera, kurš tad arī savu
 apdarvato kūķeri māķģis un ar padomēem pabal,
 stģis. Kad dabonam Dūnsberga rakraksta redzēķ, tad pār,
 leeknāmees, ka tās raksta drukatus burtus, ka
 viņa pirmakars preeksģarokts pēc eemac. jānās
 rakstīt bģis drukats raksts. Dūnsberga rakraksti
 iten tādēķ kā mūsū raksti no tā laika, kad eespeesānas

1) Darnakēķs, kur tēvs bģa par kalpu. Tivns gadvē vēlak tēvs palīķa par
 mēģģarģu Dingaskalnēķs, kur tad dzonestivs urauga. Pūķam prats nesas
 loti uz grāmatalam; 7. gadā eemacģģes jēķ it skaidri lasīt, tas, kur tīs sada,
 bģis kadu grāmātu, kad to lasģģa preeksģā māģģu laudēm. →

marasla vel nebija atrasta.

Dünšbergs ļoti daudz rakstojis, tulkojis, apstra-
dājis. Paa vesola vinda avīžu, žurnālu, kas sniegusi
no viņa rakstus, kā: „Latv. Avīzes” ar parakstu Ku.
beles Ernsts; „Latv. lauku draugs” ar parakstu E. D. un 57;
„Zinas un stasti par Dieva valstības ceļiem” (še no
vīna 10 stasti); „Maņas vārs” ar: - g jeb ^{xxi} „Pagalmis”;
„Latvešu” u. c. Dünšbergs isdevis 1848. gadā „Krievu grā-
stītājs” (100 stasti un 1); „Zinas un rīmes” 1858. gada ^{ap} 1850. g. iznāca vīna
lasās gadās kas tulkojis laulu meistaru darbus, kā: „Gothes, Lapsu Kūmru” ²⁾ „Miltone, Paradišo paradīzi”;
„Homera, Odiseju” u. c. ³⁾ Budams laels rīniju kalājs,
kas jāmces vīru pasaulē-vesturi savert atskanās -
rīmes. Poprojam Dünšbergs sacerējis jeb pec kadēnu
svešām parangeem pārstrādājis vairak laelākus gan
epiķus, gan dramatisķus darbus. Vispirms jām pec
mūnko „Tobiju” (Dundaga, 14. jūlijā 1853); jabsū tas jām
1853. gada bijis sacerēts, tad tomēr tikai 1860. kas is,
nālis laudis. Ta saturs: I. Vecis Tobijas Top nerednigs
pec kadām beven un par Tam issmeets, kas lūdz Dievu.
Tārai jām 2 precneesi (^{svīgavai} laubēsi) mūnāti. II. Tobijas sūta
savu delu, hēderu rēmē, no Gabela 10 tū zudraba pār,
nest. Kā celabēdros tam peestājas engals Rafaals
rēm vārda Asarias, Ananias delis. III. Tigris-upes lejā.
Rafaals maca Tobiju, kas ar laelās zīvis sirdi, zultī
un acnīm darāms. Vīni cēprezās Dēbatanā pec Re-
quela. Tobijas cēparistas ar ka mētu. Rafaals skubma

Še atgādāms par mā-
Rodes, Spēdēnu grāma-
ta, ko Dünšbergs bija
novērtējis no Dünšbergs
austāvojis

1850. g. iznāca vīna
laelākus darbi:
„Jumals un Lina”
„Ukkala Toma
būda un velciti
pec Reyhara žēlgarā.
Vēlāk iznāca vīna
rīniju jeb Dzoosmu
kraujumi vairak
dalās un arī dāzi
stastini; „Tobijas”
u. c.

1) Pēc Hāckera, Rīgā.
2) kas jām ap 1856. g. bijis gatavs, bet tik 1880. g. tapa iespēsti pēc Sieslāca žēlgarā.
3) Aizdāmas darbi: „Vecis Greisi”, „Maņas Roze”, „Vispārīga vesturē” un vēl daudz
citi iznākuši pēc Ukkstina Laepajā.

Tobija viņu precēt. IV. Tobijas palceņ pirmo guldena, ianas nacti drīvs. 14 deenas karas. V. Atgriešanās us mājam. Rafaels un Tobijas stādzas pa preekšu, veeakus ^{remdēt} vembūt-ēpreekēt. Dels dreedna us Ra, faela pamaciba ar zivs zulti sava dela kiva acis. Tāra atrian ar savu turku ^{muon}-mantu. 7 deenas karas. VI. Tēvs un dels grūt cela beedru apbalvot. Tas dabas paristams kā Rafaels - veens no 7 Deeva angelēm. Dsbaites par tam. Rafaels Tos skubine us Deeva lug, šanu un pacelas padebesīs us debasi. „Un vizi slava Deam“

Lij rimei - kā rimeitajs pats šo garigo epu nosauc - ir garigs preekšvards: „Ja Kunga zēlastiba un meers pa, preekš!“ - Tad tur nāk 8 rindīnas kā motte: „Kungs! laj Tavs gars man Tavos celos vada“ - , kur mūzas veta, „Ja Kunga gars Tōp pēsaunets par paligu!“ Tad siks satura rādītajs. Pirmais dzēdajums esakās:

„Kas šeit ticīgi turas pē Deeva la zēlga Kunga
 „Preekšs nevaen, bet ari, kad vrusts un bedas to spaida:
 „Bermiška prabā to ritos un vakarōs mūnigi pēcludz,
 „Un no ta, ko kas Pats šai dzīvības laicā tam pēšicis,
 „Novēl nabaga brālēm ar kessim savu, kā nākas:
 „Tadām isdodas pē tā preeki, kā bedas par labu.“ - -

Pē rimes sēsem dzēdajumēm nāk „Galavardi“, kas sakās:
 „Redz, tā kungem at, kas, kauer pasauli dzīvo,
 „Preekšs nu bedās turas pē Deeva, un nem to par labu,
 „Po kas mūnigais Pats pē sava Prata kaur pēšicis,
 „Un kā caur pasauli Viņš los vada us mūnigām mājam.“ - -

4) kessim pēsaunet „Ja Kunga gars mūzas veta“.

1) Kad Luigi Pulci, italošū epikis (XV g. s.) savu epiku ar vīcav pasauli satura arabak ar Jāna evangelije vārdem: Desākumā bija vārds, vārds bija pē Deeva, Deevs bija vārds. - Citu sākumu novāsejn izdomat. Tā tad, Deevs ruti man pirmangeli, ka tas palidz man stāstit un stiprina manu atminu, pē tam vel pēsaunet Doovu un kaurim mūzu veta, tad Dūnborgim šo vācok 4)

un beidzās: „Kam tad aci un ausis un ards vel valā, un grāš
 „Strik šob, un starpat kā kā ka šurīga Prats leca,
 „Tas šo rimi svetā un ticīgā sūtī laj pārlas,
 „Un to pārdoma lab', tad teesām te veltēn smels vīrs.” —

Preksivārda jeb evadijuma beigās dziejneess saka:

„Ja šī rime bus mīļēem kantasbrālēem patīkama, ta us
 cītu gadu, ja Deavs to vēles un dzīvītu un veselība ustures,
 ar cītu vel jō jānkaku rimi pēe Duns atnākšū. Tikilgam
 palēesot ar Deovu!”

Dundagā, 14. Jūli 1853.

Rimatais.

Lis epos - šī „rime”, kā šķeetams, sacereša gan pec
 parangeem, kadī ir Bodmera „Kroachide” un Klopstoka
 „Kasiade” Vācu - un Miltona „Pagudušā paradīzē” ^{un Miltona} ^{un Miltona paradīzē}
 Angļu literatūrā, kurū preksivāts arī smelts no
 bibeles. Kā šēem ražojumēm ir savas labās kā launās
 puses, tā arī Dūnsberga „Tobzjam”, kas ^{tak} nav bez vīnana
 dzēijiska speka.

Ta cīta vel jō jānkaku rime”, ko - kā dzēdējam -
 mūsu ^{vīnetajs} dzējneess saveem „kantasbrālēem” sola, ja šēem
 šī patīkas, gan bijā „Prats un Trūte” šapat episkā
 dzējojums, bet ar laicīgu veelu. Ap 19. gadsimtene
 go gadem Dūnsberga ektēpts arī „Turaidas Rozē” -
 Danges „Turaidas Dūmpravē” - episkā dzējojumē, ^(Dāijis Rozē) kur
 deamīzel veela jō gari isšēpta un budama drama,
 šiska un vrs cīts dzīzak, vskā episkā, leccina, ka
 cīs Dūnsberga ražojums jō veji isdevees. Ap šo pašu
 laiku Dūnsbergis, kā čāklis rīmju kalejs savimejis arī

poistren Latv. valodā. Un kālab arī ne? Pau senatnē
 vāpīrnak līka pautās zinātniskus pīrēkōmetus.
 No grieķiem, romādams, lai mīnu sē & k Lukrecu
 (pēc latīņuem), koņī visu epikureismu, Epikura filozofa,
 fijas mācību saskandinājis ^{gān?} episkā dzejojumā.

Ari tāi zinā Dīnsbergis pāraico par cīteem ^{maīstara dzeis.} pīrēkō,
 pīrēkōem, ka tas dzejojis ne bes sēkmes it vīās lītera,
 Avas nodalās, kā: līvīkā, epīkā, dramatīkā un Dīns,
īkā; Tas sacerejis arī tā laicīguo kā garīguo rakstus,
 kas ar savu it klasīko valodu veem jān jō augstā
 puramī.

Pēc Dānā Stenders un Elbervelta, nostājies Dīns,
 bergis kā ^{ceļotājs un pīrēkō} Avasis Latv. dramātīkās dzejnieks ar
 savu dramu „Skarstais degons”, kas sacerts pēc kāda
 slasta „Gartenlaube”. Pīrēkō klunans bij Adolfam
 Mennamam kā zēnam sacerts lasīt Hugenbergara
 un Dīnsbergu rakstus, no kurēem pēdējājs rakstot
 vīnu skatīrako un pīrēkōsako valodu. Tā nāc Adolfam
 „Skarstais degons” rokā un padara, ka Adolfs - kā tas
 pats pašā biogrāfijā slasta - par skatu spēlētāju un par
 dramu rakstītāju. Pān 1866 tas sacer savu „Pašā
 audzinātū” un 1871. gadā it kā jūdams Dīnsbergim
 par tā „Skarsto degonu” perādā pabērlu, Adolfs - kā
 tas pats abīstas - uved pīrmo vētz „Skarsto degonu”
 Rīgas Latv. teatērī. Pān 1878. gadā Dīnsbergis ^{islasī.} sacerejis
 „Sarkamais putnūis” un Zīlāis putnūis. Dabas jāukums
 pīrēkōsārī. Pānka jōcuspēla, ko berneem par pīrēkō

un maacīti sacerējis ē. Dinsbergs. Jelgavā. Rokkrakstā
 šī jokuspēle jām bijuse gabarā Dundagā, 10. nov. 1877.
 Šim jaunajam bērnam literatūras rakstam prasīdā ceļbraucē
 7 pantoni, kas sākās:

Kur vel pavasars mūžīgi zēd,
 „Un kur ir tam īstenas mējas?”
 „Šeit viņa kļūstums ātri ^{pa-}iet;
 „Tas nekūns šeit ilg' ve-apstejas.”
 „Kāp gadokrātū katru, kas nāk un kas eēt,
 „Pavasars mīlais vā'isaki zēd.”

un beidzas: „Tur mīlīga saule bez makonēem spīd,
 „Tur brangojās purķes vā'iskav'kakas.
 „Tur zēdi un angļi nekād nenokrit,
 „Tur debesu lārmīka lārstās.
 „Ar balsmu vā'jauskām kur ingēli zēd,
 „Ka šausālas svētas caur vēseli eēt!”

Viss dzejojums saskāv no 4. gabaleem; kuņģem ir vairak
 „rādījumi”. Personas: Virzulis. Vijole. Vel daudz citas pu.
 kas. Pārkanars putnūš. Zilas putnūš. Vel daudz citi
 putni. Zirņi. Vardes. Vel daudz citi dzīvnieki. Brālis.
 Māsa. Spēlēšanās brīzesdārā (Parkā), kur notis vasaras.
 nāmnūš cēkstā. Pirmais gabals. Dabas uzmocinās pava.
 soti. (Pavasara jaunums). Pirmais rādījums. Pavasaris. (Pa.
 vasars valandēs brīzes malā. Dauska, šitā pavasara deļna.
 Sniegs pa leļlaku dālu jām norūdis, un tikai darīs šim
 veltās, kur saule nepēstēs, vels sniegs un ledus vel
 dūseem rēdnam.) Pavasaris pats ar sevi runā.

„Vai kāda nu daba nu pasauļe,
 „Ko pērn tik bagātu atskajū šē?”

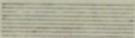
→ Mz. vīns neapņiegu lūgšanu tēvs viņu 10 gadus vecu sūtīja tūveja Dreimanu muižā turetā privat, skolā. Divus mēnešus tur sabijis, viņš bij eomacijas rakstīt un drūscin rēķinat. 1833. gadā macitajs Glā. šers viņu pieņēma par kūčēri. Macitaja muižā bija grāmatas un citi līdzekļi lētaki saņēdrami. Tos gadi, jūmus Dūnsberģis ar spēdams izlētoja preekš talak, macišānās. Te viņš jau uzrakstīja dažas parakas un sarīmeja pirmās rīmes, kas velak espeestas 'Latvešu Avīzēs'. Ja - macitaja muižā - viņš arī mēģināja celan, zītoes pa vāciski, cāns ko viņa zinību kārei atvēras jauni avoti. Kad 1837. gadā Dundagā sēka domāt uz skolas dibināšanu, tad macitajs izvēdēja Dūnsberģi par skolotāju jeb labaki skolmeistaru un, valas brīkšs viņu vel sevīki pamacidams un sagatavodams, 1838. g. pavasarī, zēlīka nabadzīgās Kubelū mājās par saimnec, ku un skolotāju; mājas cenākumi bija viņa alga. Pa vasaru Dūnsberģis apstrādāja laukus un pa ziemu tūveja skolu turpat mājā kambārī, līdz pec 5 gādēm uzcola turpat klat jaunu, plašu skolas namu. Lai sava ^{skolas} amata zīnībās vel vairak papildinātos, Dūnsberģis 1840. gadā no 1. maija līdz 1. novembrim, t. i. pusgadu, samacijas Ciravas-Dzēroes skolā pec A. Bergmana, kas preekš Kurzemes bija puslīdz tas, ^{pats} kas Ciruve preekš Vidzemes. Tad Kubelās Dūnsberģis palīka par skolmeistaru līdz 1863. g. septembrim, t. i. kadus 25 gadus. Pēc tam izdevas dabūt skolotaja veetu Rīgā pec Jāņa bakni, cas-skolas. Mz. Dundagas pagasta lūgumu viņš atnāca 1863. gada sākumā atpakaļ par skolmeistaru agraka, jā veetā Kubelās, kur palīka līdz 1878. g. rudenim, kad pēdīgi atmēta grūto skolmeistara amatu, lai savas

vecuma deenas pasādītu meorā un pilnīgi nodotos rakst, necībai. Un šī rakstnecības darbība bijuse savā laikā diez, gan atēta. Par savoeni dzējolu jeb rīniju krajumecur, ar dažām pēcniecām no kurām mas jau pagājušo reiz iepazīsināces, Dūnsberģis izpelnījoes Pēterpils Zinatņu Akadēmijas godalgu (150 rub.) un par 'Gaudu pēcmināim' kēizara Nikolaja I un tronamā, tīneeca Nikolaja Aleksandroviča navel ^{gādīnām} zemantaja Vīsaugstaci izsacītu atzīnību un pateicību. Kadu ceenību vrsnotal Dūnsb. cāns savu darbību rakstnecības laukā pec toreizejas publīkas bij ceguvis, to jo gārī leceņaja vīna 50 gadu amata un lau, libas jubilajā (30. jūlijā 1889. g.) pēcūtītoe apsvērcūmi un godi, numi. Ceenidames vīna pūlīnus un nopelnus Rīgas Latv. beedriba, Kuldīgas un Tāļu sadraudz. beedriba, Dundagas dzēd. beedriba un Jelgavas Latv. beedriba uzņēma viņu par savu gādū locēkli un 26. februārī 1890. g. Dūnsberģis tapa Vīsaug, staci apbalvots ar Staurslava III iķ. ordeni. Sava muižā vaka, su tīrmais dzēsmēnecei parādīja Rīgā jeb pec Rīgas Lat. kan-Daugavā, kur mīra 86 gadu vecumā 17. aprīlī 1902. g.

Ernests Dūnsberģis jeb Kubelas Ernests darbība Latv. rakst, necības laukā ļoti plaša. Jau macitaja muižā par kūčēri ondams, tas bij esācis nodarbotees ar rakstnecību. Par skol, meistaru zecelts, viņš šo darbību neatmēta, bet nodevas tai jo citīgaki, gan rīmedams, gan derīgus rakstus tulko, dams, gan arī pats sarakstīdams. ³⁾ sk 1816-1902. 8. Dūnsberģis

ОБЩЕСТВО
Исторіи, Филологіи и Права
при
ИМПЕРАТОРСКОМЪ
ВАРШАВСКОМЪ УНИВЕРСИТЕТЪ.

г. Варшава

№

1909 г. 10 ноября

Ръ Учено-Литературное Общество
при Юрьевскомъ университетѣ.

Общество исторіи, филологіи и права при Импе-
раторскомъ Варшавскомъ Университетѣ имѣетъ честь
препроводить при этомъ IV“ выпускѣ своихъ „Записокъ“.

Предсѣдатель Общества

М. Любомирскій

Секретарь

„Ar lapām un pupēm un zaļumēem
un citām vasaras brangumēem!” — —

Otrais rādījums. Puķes. (Puķu usmošanās brīdī.)

Vizbulis: „Aho!” — Lūkām šī bus manī mādnājs kads
„St lēni, un tacu es dzirdēju to.” — —

Vijole: „Klam! Dzirdu tur lēni ko čukstam pa čāpām!
„Man jālūko labi te caur caur kām lapām;” — —

Vizbulis: „Labotny! Vijole — masona!”

„Vajari tu esi jām nomādā?” — —

Trešais rādījums. Putni. (Tā pate brīdī. Lūkamaus
putniņš tur atkrejis, cerang zilo putniņu. Tas viņam krit
acīs. Viņš sāk ar to valodā laisties; un tee samīlejas).

Lūk. putn.: „Labit, man putniņ! kā preecejas,
„Ka bīz, tē zēi ar tev satekasot.” — —

Zil. putn.: „Labit, swās putniņ! bet brīnumi man,
„Ka vari par mani tā preecātes gau,
„Kas glwēi tev swās!” — — —

Ceturtais rādījums. Brālis. (Brālis un masa. Nā,
māns un dārzņš brāzomalā, saulgozī).

Brālis (veaus pats arā izgājis): „Kuo lodeen ir jānses un pat, kans
„Māsna (dārzā pagat. ūgu stargādama sauc): gāns.” — —

„Eh! Brālit mīlā, kur esi tu?”

„Dan ilgi, ilgi tev mesleju!”

Brālis: „Tāpat kāzmalā,

„Mīlā masona!”

„Nāc šup! Nāc šup! un paskātes,

„Kas šē no jāuna atrādes!” — —

Māsna: „Ah! Vizbulis! vizbulis! — Brīnumi!” — —

Prakars rādījums. Tee paši. (Turpat
darzā, burzas. malā).

Brālīti: Un pūcītem skatīties
Nevien gan isprīcātis
Pac šo jauncu košumu,
Un par Dieva milību!

Māsīna: Mīlais brālīt, kas ir ties!
Tomas ori mīlais Dievs
Pēc tām pūcītam māca mūs,
Ka mums, kā pūcītam dzīvot bus.

Brālīti: Ties! šī mīlā vājole
Pillīgi isplaucuse - - -

Māsīna: Un šis košais virbulis
Apspāš vānma isplaucis - - -

Otrais gabals. Putnu dzīve. (Pavasara prieks)

Pirmais rādījums. Putni. /Pīrīte, kur

sarkanā putniņa mājas.)

Sark. putniņš: Ja vienreiz mēs nu esam abi
Te mājās, kur es dzīvoju!
Ak, paldies Dievam! Kas tik labi
Mūs vadījis pa kalumu! - -

Zil. putniņš: Ak vīriņ' mīlais, klausī manis:
Tik augsti ligzde nebāzi. - -

Otrais rādījums. Putnu dziesmas. (Pavas. malā).

Ciņķis: Kā jauki mīlā caule un loda,
Ar jaunācu pīcīcaem dabu pēlda!

Arāds (dzied): Tās, brālīt ir ties!

Ka vrdsmiligs Devs
Ļo zomi nu pasaules-dabu
Ļo jāuna sāk post,
Ļu zemu dzen nost,

chums dzivojēem v'zēm par labu. - -

Ceclava (dreed): Ļu tadāš p'ceka d'elom'ņas,
Kas nāk no skaidras s'v'ņņas - -

Berdeliga: Pat ligzdinā šee bērniņi,
Laj gan vēl mat' vajī, mas'ņi,
Sāk dreedat - -

Vecais v'it'bulis (usai'ema v'z'is putnis no p'ceci'gu Deeva
slaves'ēnu): Šūp nācēt jūs rādī nu lusk'gaa draugi! - -

Tam Baurkum-devojām nādreedat s'kām:

(sāk dreedat): Ak tu jāuka pasaule!
Ak tu paradiz'te! - -

Visi: Tešām, it ka palik's
Tamev'v'z'is debesis!

Vecais v'it'bulis: Draugi! tagād radzām mēs,
Cik v'z'is labi, kas debes'k'vs! - -

Visi: Pa, kas veau š'v' dzivs nu kust
Bauras luskas s'k nu jukt! - -

Vec. v'it'bulis: Ausstāis laiks nu a'gājis! - -

Visi: Moži, lauki, palejas
Zalo, zēd un puš'kojās!

Vec. v'it'bulis: Dzivojēe, rau, v'isati:
Lopi, putni, kukaiņi
Arā nāk no savām alām - -

- Visi: Kā tūk' katris zīn un prot,
Devam slav' un godu dod! --
- Vēc. zvirbulis: Viss kas Deeva godību,
Tēva protu, mīlību,
Kas par katra laimī gādā,
Skaidri mums pārcēs' acīm stāda, --
- Visi: Teesām paši redzam mēs,
Cik mums labs tas bebes' tēvs!
- Vēc. zvirbulis: Laj tad mēs, cik saprotam
Viņa mīlēt' slavejam, --
- Visi: Slava un gods un spēki un vara
Laj ir tam Tēvam, kas visu dara! --
Mūžam taj Deevam, kas visu to dara,
Slava un gods ir un spēki un vara!
- Atbalss: Vara!

Tresāns rādījums. Citi dzīvāji. (Pis bīzes

- vecā dīkmalī.) Varde: Kruok, kruok, kruok, kruok! -- Ikat!
- Otrā varde: Pa-va-so's ir klat!
- Trešā varde: Pau zee-ma pa-ga-lam!
- Ceturkā varde: Pa vi-sām mal'ma-lām --
- Pirmā varde: Kruok, kruok, kruok! -- Ikat!
- Pedējā varde: Pa-va-so's klat!
- Vecā varde (izvadamās): Tea jaunee borni mūžam katī našči ir;
Tik ātri jāpārvēst jau no pavasara, --
- Krupis: Tu mūlda! --
- Vēc krupis: Tees', bral'! --
- Krievālis: Kats pārcēs, ka varu pa sēli nu spēst, --

- Zivs (galvu no ūdens arā izbārusē):
 Ak, kā man sāt iiltajā pusdienā
 Tikfusīantees labprāt vīrs ūdenā. - -
- Krupis: Fivtū, kas galvā tev egājis? - -
- Zivs: Palējās kat pūces rēd, - -
- Mušas: Spīd saule tik karst' - -
- Knausli (Odes): Mēs pūkstam un dancojam saulgori - -
- Putes: Mēs bitētes rūcam un dūcam,
 No pupītem saldumu sūcam, - -
- Tauriņi: Mēs tauriņi tik skreņam
 Pā siltam saules deņam
 Un pavadam ar pūcek
 Tā dzīvību kā neku.
- Skudras: Mēs skudras tik stradojam, tekam un beņam - -
- Vaboles: Mēs skrādam un īpurgtam pa pūķem un lapam - -
- Kukariņi: Mēs lodojam pa vītam malām, - -
- Tārpi: Mēs tārpi tie
 Vis' nejdzīge
 No vīcem dzīvajem. - -
- Knausli (usskabina vīrus pēc deava slavesāmas):
 Nā vīri mēs dzīvajee pūclēm
 Un angšu kā sirdis un dreedasēm
 Tik katos - -
 Un ocaotā bēsi no dreedasēm mēs,
 Tā milāgi (pūclēgi) klausīses debes. lēvs!
 (Tā vīri dreedat): Paldes, paldes! to vīri mēs
 Tev sekam mīlais debes' lēvs! - -

Ceļotājs rādījums. Putnu jāmas ^{zinas.}

Nec. zvirbulis: Ak mīļie bērni, kļūst man lo:

Kas pasaulē es, dzird it ko ne ko,
gan labu, gan sliktu. - - -

Baunais zvirbulis: Paldees tev, kēvs, par šo mašīnu! - -

Otrais j. zvirbulis: Tas kēvs, bet vaj jūs kādi netrunē
mums stastit, kā putnu valsti nu es?

Nec. zvirbulis: Paldamā te konstruāte nāk,
Tāi zināmas dažās zinas, - -

Visi: Labrit! labrit, mīlā konstruāte! - -

Konstruāte: Paldees, mani bērni un radīni!
Kāds jūceks, ka vīzi jūs veseli! - -

Baun. zvirbulis: Vaj kas, ko mīļajam vīzi labprāt,
Kā atkal no svešuma mājās ir vlat? - -

Konstruāte: Tas pats no ceļa nu pārnācis
Un sevirnu zolu līdz atvērš.

Otrais j. zvirb.: Vaj sevirnu zolu? - -

Konstruāte: Ja, ja! - -

Trešais zvirbulis: Tāds pasaulstāsts! - -

Ceļotājs zvirb.: It kā šē smukas meitas nebūtu ne kādas, - -

Pastāks zvirb.: Un kā pret godu, kēvu un Devu,
Pats sorkaus būdams, apņēmu zolu sevu.

Baunais zvirb.: Konstruāte mīlā, jūs to esat redzējuši,
Vaj kas ir ^{tas} smuka, kā to laudis istekusi?

Konstruāte: Vaj jūms par smuku vīņa isteksta? It nu! - -

Ceļot. zvirb.: Viscam tā zila? - -

- - vaj jūms netrākos

Kan lūdz ^{nāst} ~~skat~~; tuop labprāt ar svēst
 To jāuno skatstunū aplūkošu.

Krustmāte: Kāpēc nē? — It labprāt. — —

Vīsi: Es ar! — Es ar! — — (Vīsi arsvēroj).

Sestais rādījums. Putni. (Tūpat).

Zube: Nu klausies berdeliņa, māsiņa!

Vaj tev jau bērniņi ligzdoņā? — —

Berdeliņa atbild: jā gan. Tā esot arī atrākusē.

Zube prasa, kam tā ligzdu pajumtā taviat.

Berdeliņa atbild, ka tas dēļ ceļus notiekot etc. Tāi
 esot arī bēstis un bēdas nerātunū zēnu dēļ, kas tū
 daļreiz isardot ligzdu.

Zube: Tas teesa! — Rau, māsiņa, paskaties,

Kur sarkanais putniņš ir nometes. — —

Strazds: Bet tālais putniņš — tūcēt man! —

Tik skaists ar' ir, kā rētais gan — —

(Sarkanais putniņš grib skriet garām).

Berdeliņa: Sarkanais putniņ, kas nu? — —

Sark. putn.: Labdeun! Labdeun! Būs mani draugi! — —

(Larunajās ilgāk, tad — arsvēroj).

Berdeliņa: Tad skrej ar Deenu, putniņ, tu,

Pēc savas sešonās!

Un es skreosim arī katris un

Esīs savas ligzdiņas! (Vīsi arsvēroj).

Septītais rādījums. Pabalis un māsa. (Dabā,

brīzesmalā).

Māsiņa: Ak, kāda jauka deuniņa! — —

Brālts: Ties', - -

Māsuņa: Pavasaris! - -

Brālts: Lai tad, kā - putni - -

Mēs arī ūpam (Uraugitakam) uzsādam:

(Abi dzied): Jan airuli ligojas garā,

Jan pavasaris lutes satas ra, - -

(Abi atsmugi precedamies): Godi, slava, pateicisan'

Laj augsti skanet, skan!' - -

Alējuja! -

Tiesais Gabals. Vangta. (Cestums).

Pirmais radījums. Putnu parestis.

(Lark. putniņš (papiņš) pēc borbis a. sskrējis. Fil. putniņš (mamuna) no vitolu, ligda ar savaun jaunam, mazam bērniņam sarunojas).

Vecakais deliņš: Kemiņi! skat', kā sparuņi

Labi man pa-auguši. - -

Māte (pamaca bērnu).

Otrais deliņš (pateicas par to).

Tiesais deliņš (preccajas par sarkaniem agam - -)

Pirma māstina (cer caur to salasītānu atvegl'nak mātei pūles, varas - -)

Otrā māstina (laimīga, ka nu vzi vares preccatas - -)

Mamuna: Ba, bērni mīlē, kas vecakam mums

Leels preccis is gan - - (proti, ka bērni pae,

zīmās labumā) -

(par)

Otrais putniņš: (solas us to dītas): Palikt labam, godīgam,

Pamīlīgam putniņam.

Pirmā mēstuma (apriņķos but mātei līdīga) -
Otrais dalījums (sāk rūpēties par papīru, kur las pa-
 lauk, ka nepārnāc ar sarkanām adzinām) - -

Pirmā mēstuma: Klau! tagad ir es dardzju
 Pau dardzjam papīru!

(Tas pārskauc ar adzinām un mēlo beidzies).

Monija (un solas savu veizu tās saldākās ogas par,
 rest. tā aistraj).

Otrais rādījums. Citi putni. (darza malā).

Tē sarunājās Berdeliga, Zube, Arards, Cuncens un
 Berstris. Tā ka aistrajūtā meimija (zil. putniņš)
 nepārnāc, kad papīns (sark. putniņš) serej to meclat.
 Dabūdamis no cīteem putneem zināt, ka meimija
 sagustīta sark. putniņš vaud: Ak vai! un maucim nabagan.

Apbedīnātam putniņam!

Man sēvona ir gūstīta,

Bēdastē šaurā būdinā! - -

Trešais rādījums. Māsina un zelta putniņš.

(Istaba, darza-malā).

Māsina (pēc vāleja loga ar būtiņu, kurā zelta putniņš
 aicšā): Tē tev, zelta putniņ, šē

Spidēs zēle saulīte. - -

Ku paleeci veselē tu! (Aistraj).

Zelta putniņš (gandas): Pa, jā! Kā jau arveemu

Tas gajis pasaulē (proti, ka stipra,

kais vajako sev par preeku moea).

Māsina (attek atkal paa loga): Putniņš milais, šē tev nu

Est nu dērt es atnesu, - -

Ris ar saulit būru klat,
Mīļīgi tev apgādāt! - (Arsteks).

Čotortais rādījums. Sark. un zil. putniņš. (Pēc loga).
pēc sark. putniņš (pēc loga atsvejijs): Ak zelta putniņ, mīlā sveciņ!
Ak kā ta sirds man lēc, vai dzeviņ!

(Nosežas uz tuvakajā rase pēc loga).
Zil. putniņš: Ak mīlais vidiņ! Tev tās bēdas
Ne pusē išteikt nevaru,
Ar kam sirds deen' un nāst' man' ēdās,
Kamēr tai valgā svertu! - -

(Tā šis pārtis savās bēdās serunājas).
Pentais rādījums. (Zil. putniņš un citi putni. Turpat pēc
loga dāzā).

Zil. putniņš (velā vakarā veens pats budā pēc loga serodumees
gandas): Kād seldā neesā savās mājās
Gul vizi mīlēe putniņi,
Tad manim veenam jāstāv kajās
Un jānovandās sūmīgi! - -

Atbalss man. Lascstīgala (no balces dzreed). Tad seruna
starp lascstīgale un zilo putniņu. Lascstīgala pedīgi atkal
dzreed: Saldas dzeesmas
It kā leasmas
Atusstu virdi sabilda - -

Zil. putniņš: Paldies, paldies! pēc Tavu dzeesmiņu!
Tā manim pāveikt saldu mēādziņu.
Ak mīlais vidiņ! - zelta bērniņ!
Lai. Dzevs. jums - sūt' lab' nauti zēhgi! (Arismaeg).

Pēdējais gabals. Atsvabrināšana, (brīvība).Pirmais rādījums.

Sarkanais putniņš vairs pats (Līdzīgā pēdēces un bērni,
 mums apskatīties, pats apskatī sevīm sāk kani un sēri
 kā dziedāt: Paka gaismaņa jau svist! — —

Kā gan manai sevai klajās

Tamīš ēvās tvanqu mājās?

(Atskrej, pēc loga un ziļo putniņu vel arsmgūm akvas,
 dāms, dzied jē projam): Mana zelta būdina

ful it seldi būdina, — —

(Atskrej, un ar pūķoni pārvācis, būdīnu pušķodams dzied):

Jā lai tev, kad nostees sāk!

Pūķi smarža preti nāk!

Otrais rādījums. Pūķes un putni. (Pēc būdinas).

Til. putniņš (atnācējs): Pāllabam tix jānci es sapnoju,

Ka mājās ar stādīnīlo vīriņu

Uz zārņa blakam mēs dziedojam,

Meža pūķes, kā boadcliqu actīnas, meža rozes, vīrbūli
 etc. sarunējas ar ziļo putniņu. Tis redzādams sarkano
 putniņu atskrejām: Ah rē! Kapat vīrō pats ar nāk!

Ho milibas evds tiri trīcet sāk! — —

(Ar milīgu pūķu to usomā): Ak vīri, milāis, labrit, labrit!

Javs varō man kā vīta saulte spid! — —

(Tas milī sarunojās). Pēdīgi sark. putniņš (atskrej bīvē
 ar vītolu un skani saul): Eh, meža- un lauka-putniņi nācēt

Un sevī man ispehtit palidzēt sācēt!

Putni (vīri eskocejami): Labpat mēs vīri palīgā nācām — —

Tee tad (velti) pūlās sprostinā vīrbīnus jāsknābt.

Trešais rādījums. Sark. putna pērklys. (Pūdas pērcēšā).

Zil. putnuņu skrej pestīt jau kopā 8 deonām rīti putni
un pedīgi arī sark. un zilā putnuņa bērni. Pirmā
māteņa ar citiem putnuņiem, kamēr eti pūlās sprostinā
atdaris atkairis, solas Deevu lūgt. Pedīgi delīni pasknābt
deonām, ar ko drovīnās arveetas. Dūvis eet valām.

Vīri (zil. putnuņu izskrejot): Nu svabada, svabada, tu!

Ceturtais rādījums. Brālīš un māsa. (Istaba pēc laģa).

Māsina ļoti pērcējās, ka brālītis, kas bijis pēc vīst,
mātes ceemā, nu atkal mājās. Tā grib tam zil. putnuņu
sprostinā, ko us tīngus nopērkuse, brālīni rādīt, bet
pēc atrod sprostinā tūšā. Tā (sāk randat un gaudatees):

Nu putniņi, man' putniņi! kas idlaida tev
No kūtrīnas lauskā! — — (Kauska asarinas).

Brālītis: Te nu, pagalam vīrs tevš lelais pērcis — —

(Us roku rādīdams): Rau vīnā rokā — māsu, paskatees —

Veens smukas zil. putnuņš celaides.

Māsina (skatīdamās): Ja, vīrtīgi! Tas ir mans putniņš — —
Tad tee seranģa tur arī sark. putnuņu un to pērcis
bērnis un saprot nu, ka zil. putniņš to mēniņa,
ko tee no ceturta izglabuši tapat, kā māsiņa ar
brālīti gribotu savu māmiņu glabt, ja ta būtu cetur.
mā. (Tā vīri apmēroņas un pērcējās par brīvo putni
nu jaunām dzeesmām). Brālītis: Skat, kā tee skrej un ceemā barā

Us roku no roka, us zaru no zara.

Tecsiņe leni teem pakal vel,

Lai rēdram, ko dara tee bitrītē jēl. (Abi ar rok)

2) Kristjāns Dūnsberģis, Ērņests brālis, dz. 30. aprīlī 1830. g. caur pašmacību sagatavojas tēv tālu, ka vāreja cēstātes Zelas zeminārā; 1854. g. skolotājs Varves muižā, bet dzimtkungs to atēcla no amata tāpec, ka bez skolas urtauga atļaujas sāca macīt krievu valodu; vairak gadus sabijis Krievijā, 1870. g. ar pašā lidrenleem atvērā jusskolu Uļavā; 1872. g. vīrum kada uz Pēterpili, sutita lugumraksta labad, lai eevestu teesu reformas vortējas cēstādz, līdz ar dātkāem c. teem paravortit: tāpec, aolīca, geetumā; bet kad Lehtars radījums. Putniņi. (P. 20). Dūnsberģa patēi

Sark. putniņš: Putniņi, lai kopā nākam,
Nisi vecnā pulcēnā
Slavas dreesmas dreedat sācam,
Deevam, kas mums lidreja,
Ka nu atkal svabada
Mūsu miļā memēnā!

bij izdovēcs eesneegt
tronmantveicam lugu
mu, 1874. g. atkal atsva,
binajā; no 1875. g. dzivo,
ja Rīgā; nodarbojas
aridran ar literaturu;
bija par baptistu lapas
„Evangēlista” redaktoru
u. t. l.

Citi putni: Lai tee grūtca bedularci
Tops nu ortai arsmortsi. — —
„Boivi vzi putniņi
Lai ir nu un mūžigi!”

Beoni (no balenes): Boivi vzi putniņi
Lai ir nu un mūžigi!

Mbalss: Lai ir nu un mūžigi! — (Beģas). 1)

Ē. Dūnsberģis storp šēm ^{rimmerjor} preesistāccēm na veen
dandzpusigakars un varcku bagatākars, ne, kas storp
teem ori eeverojamākais kā caur formu — jo skarsto,
preeskōzīmigo valodu — tā ori caur jo karcamo veslu
jeb klasiskēm c. tu kautu varckēm, ko tās kulcejis
Latvešēm. Da pat kas dzivo, ^{atradā} pec eespejas līdz
ori kautrckā larkmētā. 2)

hāni rungi. Līdz šim aplūskots garākā garkā
vecā Skendera peckēcū un kautrckās literaturas preesk
tēcū larkmets, kas ~~istāta~~ apjēmu tā ^{XVIII. gadsimta 60-70 un.} pusliotē pagājušā,
XIX. gadsimtēna pirmā pusi. No v. Skendera pec.
Teēcēm jeb literaturckēm peenācēpēm vinnajot, bija
jākavejās pec vrtāem kā: ^{halēvrtis.} Šannars Skenders, Škērvēlts,
Kēredzīgars Šndricis, Lūndberģis, von der Launtes, Flu,

1) No Dūnsberģa izmācūšas vairak nekā 90 grāmātas, gan garīga, gan laicīga satūra.

gembergošs un vel citi. No kautiskā laukmeta piederīgojamie meistars,
 staštot, jāmin vardi, kā: ^{Dziesmas, dziesmas, dziesmas} Vītums, Līventalis, Lētans, ^{Dziesmas, dziesmas} Schönbergis, ^{Dziesmas, dziesmas} Rūgoms, ^{Dziesmas, dziesmas} Dunsbergis (kuru ^{Dziesmas, dziesmas} beidzinais) ar kautisko
 laukmetu piederīgojamie un daudzi citi. Starp pirmajiem — ^{stāņu beidzinais} v. Stendersa epigonešu — lastopami vāvarak mačstāji, starp
 pēdējiem — kautiskā laukmeta cēla satas, citajiem: vāvarak
 skolmaistari, ^{maistaru dziesmas, dziesmas} pagastu skolotāji. Tā vel maz izglītības, vel
 maz aktivitātes literatūras gaisā un gaumē, maz patīstīvi,
 tas jeb vel nemaz Fadas u. t. pr.

Tā lauka žurnālistika un periodiski raksti.

Ku kads vārds par tam, kas baltas aktivitātes, un kas
 gaitā un praksē un literatūras uzplaukuma dod jo rīnīgā
 liecību. Tā ir žurnālistika. Tā esības par mums pēnīstīgi
 iten agri un proti ar kalendāriem, laukagrāmataim, almanah,
 cheem. Kurzemes kalendārs isnēk jau 1761. un Vidzemes
 kalendārs 1782. gadā. Laukrakstu pasākums arjemas tepat
 iten agri, proti ar almanachu „Latviska gadagrāmata” 1797.
 un 1798. gadā. ^{Dziesmas, dziesmas} Kadē, kas šis beidzinais pasākums piederīgojamie
 tikai divi gadagrāmataim. „Kas ta par jaunu grāmata bija!”
 issaucas jaunais Stenders. Tā isnāca gadacetorkānesem un
 katra baltica satursēja to loceņu. Tās isdevejs bija katras
 Šobbe, kura bija Karalaučās studējis filozofiju un teologiju
 un Kanta skolens bijis. Nepejendams mačstāji veetas Ēm,
 Kostē un Vānā, tas palika par mačskolotāju Kurzemē. „Latv.
Virskā gadagrāmata” bija bagāta ar dziesmām, pamaci bēmu un
 stāstiem, kas pa beidzinais dalai keerja no mačstāji Mačevski,
 jaunā Stendersa un isdeveja paša spalvas. Latv. gadagrāmatais
 isdevejs, kand. Šobbe, ir tas pats, kas bija paristams ar vēcā
 Stendersā, vel tam dzīvot, un ko vēcāis dziesmu meistars
 par ta augstiem centieniem praksē Latvīšiem augsti ceņzja.

Un Skobbe, kā zināms, svīņojis v. Skendeņa nopelnus caur dzes-
mu, ko tas pēl šī kapa nolasijs. Šis Skobbe, kurš caur pa-
macīgām grāmatām, ko tas sacerēja Vācu valodā, arī c. tādī
daudz darījis paroks Latviesu ielūgtības, ir noskatāms par
Latv. žurnālistikas dibinātāju un tēvu.

„Latviešu Avīzes” sāca iznākt 1822. g., no Lestenes maci-
tāja izdotas un pastāv ^{lielā gājuma veidā} vēl šodien - no 1901. g. Tas iznāk divi
reizi nedēļā un nes, un arī literāru un peļņu. „Vidzemes
Latviešu Avīzes” izdeva no 1824 - 1864; bet tās kā sludināju,
un lapu Vidzemē. Arī „Latv. Avīzes” bija kaudē laiku
sludinājumu lapa, ko vajadzēja katram pagastam tūkst, kā
tagad, guberņas Avīzes (Työsuurkka Borgonoezu), bet līdz ar
sludinājumu tās zaudēja arī statusu, pamaci bas, padomus,
zinas u. t. l. Viņu pirmais vadītājs, kā jau beidzts, bija
Lestenes macitājs K. Vātsons. Tād iznāk kopš 1828. g.
periodiski „Kažarsis” un „Latv. Lito. Gupellhoff” tūkst Vācu
kā Latv. valodā nesdama rakstus un istrādājumu par
Latv. valodu un literatūru. No 1832 - 1846 macitājs Trejs
Rīgā izdod jaunu laikrakstu „Latviešu Lauku Draugs” un
no 1836 - 1846. Deeva vārda mīlotājiem; bet abiem šiem
laikrakstiem apstājoties pabeidz „Latv. Avīzes” atkal par
veanīgo Latviesu laikrakstu, līdz 1856. Arī garīga saturs
lapas iznāk šai laikmetā. „Zinas par notikumu un eski
Deeva valstības izdeva macitājs Sokolovskis 1833 u. 1834. g.
Tad „Deeva vārda mīlotājiem” tapa esakumā no 1836 - 1838. g.
iskaists no mac. Trejs patstāvīgi un no 1839. g. Tas iznāk
kā „Latv. Lauku Draugs” peļņu un apstājās 1846. g.
līdz ar šo. „Zinas un stāsti par Deeva valstības cetur”
bija, ko mac. ^{lielā gājuma veidā} izlaida no 1847 - 1857. g.
Redīgi 1856. g. sāk iznākt „Kājas Vēsts”, kas pastāv arī

Kopā oke gāti

vel līdz šim. Je tad arī beidzas tā laukmeta žurnālistiķā rakstniecība. Gan tā vel dzerģan šicīna, taču pavaram tuxši no tadas ne-esam. Viss pasākums ir gūts un Lat., veeši paši vel nebija risotaji. ✕

Atskats.

Atskatsvimees nu vel druscīn atpēkal us nostāgātō laukmetu, vel prātā paturēdamū ^{ta' saēt} tos robežu atomeņus, ko tur esam usjājāši. Gan šini laukmeta vel maz kas pat, stāvigs, originals; gan ē pamats nav vel dzerģan džiļi raksts us pamatakmeneem l'ots, t. i. zi laukmeta literatora nava gan us pašas tautas dīves un tautas dīeijas d'vnetā; tak šī Latv. rakstniecības puse nav arī pavirsam palavsta. Kā zinām, tad jau v. Skenderis vssāka tautas gars maikas krat, kā: tautas dīesmas, „zingēs”, mītus, mīklas un setkamus vārdus usīmet un pee vīna šini lauskā tapa talak stradats. G. von Bergmana Latvju daru ^{druscīn} krajumī isnāca - gan Teesa, kur maz isdevumōs - eksemplarōs no vokas speestaras 1807. un 1808. g., tapat ^{mac.} F. D. Wakra krajumis 1807. g. un slavējāmi paristams tapa kābles maestajs Rūttners caur savu jō bēga, tigo „Latvessū lauvēn dīesmū” krajumē 1844, ko Tad Latv. draugu beedvīta isdeva. Lai gan neveens āi laukmeta dīesmū, nees ar šim savu sentēvu garamantām neko netzināja es, sask, kā v. Skenderis savā lauskā bija gan Latv. tautas dīeju gan arī pašū tautas dīvi savā dīeijā - savās „zingēs” esjēmīs, tad taču bija sevīšvī caur jau psemirveteem Latvju daru ^{druscīn} krajumēem gūdeens us preessū Turpmakā lauskā jau gan dots.

Latv. valodas pētījāmu lauskā bija jau caur Ektorā Rosenbergera raksteem (vācu valodā) it severojāms darīts un panāsts un pee v. Skendera Latv. gramatikas bija

mac. Hesselberga, "Handbuch der lett. Sprache" peestajases rlat.
 Ari šo grāmata isdeva ^{Lāzys} draugu seetika, kuŗa dibināta vecā
 Skendera peestēn laukmetā, 1824. gadā, un nav bez nopelnēam
 procesā Latvešu literatūras.

Tā tad redzam, ka jau darādās laukās garīga rosība
 pamazām. Da vecais Skenderis bija vel tīri kā spredi,
 rotājs tūkstesi usstājes, kur tas neatrada neko citu precīšu,
 kā tumsību, māntību un dramigu vedzību, tad tas
 Tomer neapņēcis sauca: „C. lajēst pratu!” Un tas gandrīz
 kapa lidzeja, kā viņi majestētiskais Raditaja vārds:
 Topi garšma! — Ari šē, kā redzam, kapa garšma. Garliebs
 Markelis zvanija Brīvestības zvans. Tumsības mugla
 pamazām isklīda. Vecā Skendera peeniāceji pēdzīvoja
 Latvešu brīvlaišanu. Pat Starēdzīgajam Indriķim atāusa
 brīvestības garšma. ^{Skenderis} Lunothergis un Hugenbergoris jau sāva
 sniegt Latvešiem brīvu, klasisku dzeiju, kada tā atkāne,
 ja no ^{Goethes} Schillersa un citiem augstiem dzejniekiem. Līven,
 tals izgrūz gan vel klausības laiku nopūtas. Rūgona
 seprasis: Kad atrāks Latvešiem tee lauki.

“Ko estas kantas tagad redz? — —

Kad putis vējš, kas spirdzina

Un kantas vroni mirdzina? — —

bet C. Dinsbergis jau usgavēlē Brīvestības traukts un aizgrabs:

Augām, brālī, esom droši

Dzeva leelā batuidā! — —

Draudre kā tad sapulcēta un tā pastāv, nu no brīvēm,
 cilvēku ceembas un cilvēku tiesības ^{pa dālai jau} apsinģēlu cilvē,
 keem, kuŗi tagad sāk kapt par pātrokēnu, par jaunlatvešiem,
 kannigo latvešu reskaldējenu

Faunlatvešu laikmets.

180, 1815, 1868 - 1920

Oppozicionellais, Tautiskais laikmets (1850, 1860 - tagad?)
(Tautiski centieni). *Se jau sarakstā, latviska orientācija.*

Tā vrsnotal jābūkurai darīlai literatūrai, tā arī Latveš, šū tautiskai rakstniecībai jābūda ^{atpoguļojums, atspidums no savas} ~~visā~~ tautas vēstures, no vras tautas dzīves - tās angstakās un zemakās kartās. No tādā angstaku un zemaku īpatnu tautas dzīves atūrkama pēe Latvešēm isskaidrojās līdē šūm no mums pēmanā tūnība Latv. literatūrā vrsnotal un gandrīk pēlūnigs stastu. rakstniecības atūrkums jau zīmētā laikmetā sevīšī. No Latv. tautas-resp. dabas-dzeijas stastu rašojumēm, kā tēe mums pa rādas darīlās Latv. tērkās un pasakās, ēe nav ruma. Jo oēen, kart tēe nav līdēšīncjōs laikmetōs uzīmēti, lai tā tad vārda īstēnā zīnā kaptu literatūrai - rakstniecībai pēeskatītī, un atkārt ēe tautas-dzeijas rašojumi - tērkas, pasakas - nav eēlu, ēes no atsevišķēm stastīkajēm-dzejnēkēm, kā vēenīgi tō īpatūms, kas kapt kā darīnas jā-aplūko savīšī, kā no, apzīnīgi rašota dabas-dzeija. Bet ēe mums jādarbōjās gar makslas-dzeiju, mākslas rašojumēm, kas apzīnīgā, brīvas rašības eēlā gatavoti un no šō makslas rašojumu sacere, kājēm - dzejnēkēm ēe lūs būt vrsnāi.

1. ^{pat} Hā kreestnas darīles-literatūras eēlonēm vrsnotal.

- Tēe ir: a) brīvība, - garīga un mēesīga -
- b) garīgā brīvība panākama caur īglītību,
- c) mēesīgā " " "labklājību.

ad a) gan ^{bijs} dōta Latvešēm brīvība kopš (1817) 1818 un 1819. gada; bet klausība, vēl darībās brauksāna pastāv, vel joprojām; ^{nebija} nav nekadas labklājības, nekadas īglītības, nekadas brīvības. Tēk 1860-1863 atlavīz Krēevijā zemneēkus brīvus; nu atlavīz 1863g. arī Baltijā tautis us pāsem, atēel Vācu eunftas (amatneēku beēdības), eēved kopš 1866.g. Latvešēm jaunu pagastu kēstību.

pagasta valdī. No 1869. g. sāk dibināties Latviešu biedrības; no 1881. g. Rīg. Latv. biedrības Din. komisija; īsteno kopš 1873. g. vispārīgus izcēd. iestādes; deputācijas uz Peterburgu; nāc 1880. g. Keizara Ukāvs par vecāko valodu līdzīgu tiesībām; Keizariškas revīzijas (1883. g. ^{zonatūras} Phanasijs); 1882. g. procuratūra; kopš 1888. u. 1889. g. policijas un tiesu reformas, tad arī skolu reformas u. t. t.

Ad b) Vācu princips, Latviešus atturēt no augstāku skolu apmeklēšanas sāk kopš 1870. g. noņemt, pat beigtees un ais un aizjēmtas germanizācijas idejas apgriešties no otru pusi. Vācu skolu paplašināšana un ^{dabū} pārvešana gimnazijās. Augstāka, ja pat universitātes izglītība sāk vairākus Latviešu starpā. Rodas kā izglītības un brīvības angļi un vajadzība - literāriski vakari un sepules klubā paa dažām gimnazijām kā arī paa universitātem (Tēspatā ir kadu lauku divi literāriskas sabiedrības). Rodas laukski centieni un to apkarošana.

Ad c) ^{zemes} parlabotā agrārhusānu, likumīgi notiek. tam kontraktiem un pēdīgi zemnieku īpašuma pārdošanu. Racionāla zemes apstrādāšana no tagad ^{pašiem} brīva un ar īpašumu apgādātā zemnieka cel, un varno labāka, jūku, sekme izglītību un apgādātību, no kā tad nāc zīmes-, sabiedrīgas un saviesīgas dzīves attīstība, no kuras berzāmas atkal teātris, balles, koncerti, zāļu, un svētki etc.

Izglītība ir vispirmakā brīvības arstāvētāja un nstvētāja un cēla rādītāja un labklājību. Un izglītības veicinātāji un sekmetāji ir:

1) skolas - presē jaunības - skolas, no kurām un Latveetis gredz kā savu usmanību, ka tas presē

sovis un pagār Latv. skolas un dažas arī dibina (Rīgā, Pēterburgā...)

3) Grāmatas un larkraksti - presē pieaugušiem - grāmatas un larkraksti, kam tautisks gars un no. krāsa. Tā tad tagad top tautiska literatūra un žurn. mākslīga pēc vispārīgā prasību, jo viņu celoni - brīvība, izglītība, labklājība - ir arī šo larku jau sastājušies. Nu šur un tur krustojas dažādu tautību dažādas intereses un labumi, esākas cīņa, kurā "Jaun-Latvietis", "Junglatts" no ziņas puses top nostādīts kā "Hannibal" ante portas. Pēterburgā šis sākumā ne, veenads. X

Tautiskā larkmeta žurnalistika.

Tā ka Latv. larkrakstos, avīzēs un žurnālos parādās vispārums un papresesū leela daļa tā larka literatūru ražojumu, kas tik velak isnāk sevīkās isdevumos, vaj arī nemaz neisnāk un vel līdz šim bridim veenigi tur usejami, tad - kā domājama - šē veetā, vispārums par tautiskā larkmeta žurnalistiku un publicistiku no m. net un jau arī laudē, veen, ka tur ar īpaši lapa tautiskee centoni iskaroti.

Vispārums (jau pēterburgā) Mājas Vēstis, kas isnāk 1856. g., ā no sākuma dēzgan tautisks tā, ka tānī ap to larku par liddstrādneekem varvaki tautiski censoni kā: Dr. Alunans, Beerbarhis u. c. Bet šī lapa parandē tautiskā cīņā Driz dūšu, istajās no cīnī. tajn vīndas un Dr. Alunans dreed tai paristamo dreesonu: Čūci, Mājas vēsti, Čūci - -

Pēterburgas Avīzes isdod Kr. Valdemars no 1862. g.

Tās pīrmais greezigars seveis cīņā par Latv. tautiskeeu centeeesem; bet top jau 1865. g. no pretneekem apspēstas.

Par tam us katu laiku cestajas dūšas saplāsums, pat
ismirums.

Cēla Beedru laiž katās laudis mācītājs Bur. Neivens
1863. g. Tam daži īsti latvieši, originali štasti un vīz,
pār garīgs saturs. Tādā pašā garā isnāk arī:

„Draugs un Beedris” un „Berun Pastnieces”, mac.
Braunschweiga isdevumi. Bet teem vīseem tīk iss
mūšs. Cēla Beedris apstajas 1867. g. un „Draugs un
Beedris” ar „Berun Pastnieces” arī pastāv tīkai līdz
1867. g., bet vīnu vēstā rodas jauni.

„Baltijas Westnesis” cīk isnāst jau tulin nāco,
īajā 1868. g., stadamses ar krāteem jaunēem spēkēim-zam
tautīku centēem aronā. No sīkuma tas isnāk divreiz,
B. D. v. a. redakcija
pec vīensreiz nedelā. Bet vel rozīgaki laiki sēkas
ar 1875. gadu. Tad isnāk trīs jauni laukraksti gaudīt
us reizū:

„Baltijas Zemkopis”, kam par redaktoru katešu Juris;

(Varpain) „Darbs” isdoti no R. Thomsona;

„Pasaule un Daba” no K. Beerbarda.

Tak zēem tīzu laukraksteem nabija laimts, ilgi staigat
pa zētām. ^{Vārpa} „Darbs” un „Pasaule un Daba” apstajas jau
1877. g. un „Baltijas Zemkopis” - 1883. g. Arī 1877. gadā
ussīka savu gaitu trīs jaunās avīzes: „Latvešu
Tautas Beedris”, isdoti no K. Mūldas mac. Valtera, lai
stradātu pret tautīku centēem,

„Lēpajas Pastnieces” un

„Rīgas Lapa” - pirmā Latv. deenas avīze.

Bet arī tās trīs veen paruda „Latv. Taut. Beedris”
un „Lēpajas Pastnieces” segāja pavītam, kamēr
„Rīgas Lapa” 1880. g. - pa otreem vīz p. Latv. dzēd. sēkēem

- savcenojas ar „Balt. Vestu” un nu sāka iznākt ik
dienas.

„Baltis” izdod ^{Vācārdzīšu Paudrīs} A. Weberis 1878. g. no sākuma divreiz
nedēļā, bet pēcāk 4x veicēis nedēļā, kā tā vēl līdz
šai dienai iznāk. Pēdīgi top par dienas avīzi, līdz apstājas.

„Teesu Vestnesis” top izdots no Kateru Drupe 1880.
gadā, ceturkā sedot (parakstītājam).

„Evangēlistu” izdod baptisti 1881. g., pēc kupa dar-
bojas R. Dünšbergis. Bet tā šī lapa, kā „Teesu Vestu”
divs veicu apstājas. No 1881. g. Latvešiem sāk iznākt
ilustrēti, raksturojami un daļēji veicu nodomātā izdevu-
mā.

„Pagalmis” zem ^{Latviešu} manas redakcijas iznāk 1884. g. pa-
preekmē pa mēnesi 4x divi reizi, bet pēcāk - otrā
gadā ik nedēļas reizi. Tā kā šis žurnāls paslāvis tikai
līdz 1883. g. m. Paudrīsā Lato. lit. vest. - Laisinātā izdevums. 1912, nepasēdēi pērcimāts:

„Araps”, nedēļas avīze, izdota 1882. g. no zenskopja
Lēpavičā, pastāv 4x īsu laiku. Tai pašā 1882. g. us-
jēm savu galu Ukstina

„Latvešis”, kas vēl tagad apstājas Lēpajas ap-
kartnē.

„Rota” rauga no 1884. g. stātes Pagalmis pedās, is-
nārdama (no sākuma zem god. Klavina redakcijas)
reizi nedēļā, bildom pūskota, bet apstājas jau arī
1887. g. pirmajā pusē ar mandas tērēšanu.

„Tevis” iznāk kopā kā Rota 1884. g., kā pol. 4x
nedēļas avīze ar literatisku pielikumu. Dr. Bullis
kā dibinātājs un pirmais redaktors. Šī avīze pa-
stāv, vēl līdz ^{īstam un aplātā vārtak Kuzemē.} šim un aplātā vārtak Kuzemē.

„Austrums” iznāca kopā 1885. g. reizi par mēnesi.

galms un Rota
vēl apstājas, ne-
atrādāmā pūsk.
līdz vajadzīgās
pērcimāšanas [272]

Priekš literatūras tām žurnāliem bija lelatka nosime
 ap to laiku, kad tas bija rosīgā apgādātāja J. Drav.
 nēka rokās. Redaktoris Velme tam paspēja tik maz
 dzīvības dot. Nu tas pārņēmt apgādātāja Okola rokās.

„Deenas Lapa” nodibinājis 1886. g. kā otrs Latv.
 deenas laikraksts, Bergmana vadībā. Velam zem Šuēkas
 un Pleckšona vadības tas sāk jo strāvi rīkoties, ka,
 mor padēgi no Plates nopirista, kopā par Vācu lapu
 (tekst) ar Latv. valodu. Pēc tam tad vairāk gadu no veetas
 neisnāk nevēnu jauna avīze līdz 1893. g. Tad isnāk:

„Zemkopis” kā sava atoda lapa 1893. g. un

„Mājas Vēstnesis” nodibinās 1895. g. pēc
 Austruma kā otrs mēneša isdevums. Tas līdz veenīgi
 no tulkojumeem — pārclameem gadu velak sāk isnākt

„Barnikas Vestnesis”, isdots no mac. Landera (1896. g.)

„Amerikas Vestnesis” kop isdots ap to pašu laiku
 (1896. g.) Amerikā. Tē abi isdevumi (Barn. Vestn. un Amer.
 Vest.) cevero it īpaši tēbas leetas. Amerikā tagad
 isnākt pavaram vadi cētri Latv. laikraksti. —

gadu simeņa beigās parādat Latvešiem arī savs
 „Kodes Vestnesis”; tas sāk isnākt 1900. g., bet jau
 1901. g. tas apromis; kas zin, vaj pavaram?

Pēc revisīti spēcīgi un rosīgi Latv. avīzniecība,
 kā sīkst, grib isnākt 20. gadsimteni. Pau ^{apra} pastāsa,
 šis „Latv. Avīzes” usāka savu 80. gadagājumu, isnākt
 damas divi reiz nedēlā, bet no jauna nekusi un nekā
 klat veseli 6 isdevumi:

„Vārds”, deenas laikraksts, isdots no kofrāta J.
 Klavina 1901. g., bet jau apstājies (1905!)

„Dziesmu pūrs”, muzikas laikraksts, O. Jāpka isdots.

„Jāunības Draugs”, betnu laikraksts, ilustrēts mēnesīraksts jāunībai izdots un redžēts no mac. J. Rozena. St. Peterburgā. Barn. Vestneša palikums, abonejams ar Barn. Vastu. kopā, bet arī par sevi veid. Tas būtu mums promais žurnāls, kurš grib, peerskopt jāunības literatūru.

„Peterburgas Avīzes”, isnākdama 1901. gada beigās divi reizi nedēļā, prezindama maksimāli pirmo daudzināto Peterburgas Avīšu vardu. Tām redaktori: V. Flakke ^{olavs} Heedra un Plaumann.

Pedīgi vel šim 1902. gadā dabūjusi ^{frīs} divi jauni laikraksti atļaujā, isnākt slaji, proti: „Gaišs Vestnesis” par aiz. Fic. gonn;

„Rīgas Avīze” kā ceturtā deenas avīze zem patri, stamā publicista, zv. adv. Fr. Vornberga, vadības, ka, mer „Vard” us laicu apstajis un es, pārskavatees us Leopaju, un beidrot

„Peterburgas Galvas-pilsētas Avīze”, kurā kā pērkta Latv. deenas avīze ^{zem Rēķināma vārdiņa} kaizās ar jauno gadu isnākt laudis.

Tā tad pa latviski isdoti līdz šim ^{19. gadimēna laiku} pavisam pus līdz kadi 44 laikraksti, avīzes un žurnāli. Vēl ^{no} šēem isdevumem ir gandrīz veenigi jeb pa vīskelakai daļai gaišiga satūra, tee citi 26 jeb 37 laicīga satūra. Vecā Stendersa pērkten un ^{vēlējū} ^{simneekū} ^{19. gadimēna laiku} latviskajā laikumeta pērktes. Acēn laikaspoidi isnākuši tikai astoni isdevumi jeb avīzes-laikraksti, kamēr ^{19. gadimēna laiku} latviskajā laikumeta isdoti 36 laikraksti, avīzes un žurnāli. No visem 44 isdevumem isnākdami pēredz 20. gadimēni tikai kadi 21 jeb 22. Tā tad redzam, ka vesala puse no šēem gaiš, mas einstajam celā, einonā apstajis, v. t. l. No tam kamjams, ka vīnu einonā bijis jo karsts.

K. Beerhardis kapa par savu grāmātinu „Dieu Sprach-”

unā Trīninga kungis no torēis (1762.g.) varānem Vācu
 kungeem arsatits no Tūlu, sak 1872.g. varejā jau
 Kronvalds savā brošūrā, kotromols Trīningam
 droši un garši pret Festung für Stadt und Land ais.
 stāvēt isblantās Daun-Latvešu centēnus. Kā
Latv. kautisku centēnu panāskumi, rezultati līdz
 šim usskatāmi līdz ar brīvību, isglītību un labklājību
 Latv. leele vāpārīge dreed. svētki, caur kungeem fakto
 reem ari veicināta un sekme Latv. avīžne ca,
 kā ari direkti un indirekti plaucēnata un celta Latv.
vešū kautiska varostne ca un sevišķi varvata
ceemta pret līdz šim vērinato un vēvato Latv.
ti, kurš nu ari pilsatōs sāk it droši usstatēs pas
savām kam no liksuma peršērtām teesvām.

Latv. skolotāju un
 pūris konferencēs

Tads un buku šim brīdīn tas rāmīs, kurā ee,
tvērtā lēdrinejā Latv. žurnālistika un līdz ar
to jo daudz jauvakās Latv. literatūras zēdu, jo
gandrīz ix katros Latv. dzejneks un rakstnieks ir vāpārums
veenā vaj otrā no minētām avīžem un žurnāleem
usstājēs.

Latvešu

Latv. literāriski pulcēni.

Literāriskas sabiedrības.

- 1) 14.g.g. Malcesā literārisks at.
- 2) For dabādās dzejās skolas un centrus, un
- 3) P. ē. l. jar isola 2/3 ta.
- 4) na saka : p. romā un
- 5) otra grupa 3) Arubri
- 6) jas skola 4) Allego
- 7) no id. identiska epika
- 8) Romanā stika epika
- 9) epi am dr. ojas vestes dius a. e.
- etc.

Kā pr. p. Vācu literatūras vēsturē min, kā: for ta
Philipp Kylen (Opitz, Hannings, Gryphius, Logan's a. e.); zvanīta
Philipp Kylen (Hofmannswaldau, Lohensteinis, Ch. Gryphius);
Die früff Kylen (Gallerts, Rabeners, brāti Schlegel i ste);
Die gerant Kylen und phlypp Steffan (v. Klenz, Gleim,
Utz, Ramler's a. e.); Die Göttinger Steffar un un (Gaim,
Bünd: Bürger, Flödy, grafi Ch. u. F.L. Kolbergi, Voss, Clau,
epi am dr. ojas vestes dius a. e.); Die Weimarer (Wieland, Randers, Goethe, Schillers), Sin
etc.

3) ingla literatūra, Sonetistu job. poetorizista skola

1) Hotel Rambouillet; Hotel Montpensier
Hotel Scudery un Academie franzuasi,
XVIII gadsimt. Enciclopēdisti -

Schlegel-Tieckppu Sijulu (nauva Romantika: A. W. un F. v. Schlegel'i, Tieck's, v. Haudenberg-Govalis u.c.) un ka vel, ka'ari Latviesu literaturas vesture'ie no leela soara: Tarpas promea, Latviesu vakari (jeb, Valdemara Vakari (Valdemars, Dru. Alunars, Barons, ^{Friedemanns, J. Alunars} Lakrans vecs (u.c.), Tarpas literariskie vakari (J. Klavins, ^{Wabers, Kullens-Dornka} Kronvalds, K. Kun, Dins, Plavnieks, Klusins; ^{Gutmanis} Insurnis, Pavstrauka Dains, Zanders, Zebots, Pavaoru Dains etc. etc.); Peterburgas Latviesu pulcini: 1) Peterburgas Latviesu lasama beedriba (dibru. 1862.g., kurā starp grunthalu un c. tam, kopā 12, kā 13. sestājas Valdemars, tad A. Spāgis, J. Alunars, Barons etc.); 2) Peterburgas Latviesi no (1870/1871.g. (Reiniks, J. Japītis, Gross, valds, Vebers, J. Klavins, Gutmanis, Klusins, (Kluseklis etc.); Maskavas Latviesu pulcins (Valdemars, Barons, Kal. nins, Schloessins, Brivzannes, Trenlands, Baudreviē; te-maskava-dibinājeses velas vel c. ti pulcini un pek leelaka beedriba; (no 1870.g. sākot radās gan pele ik katras ģimnazijas patriarhisku Latv. ģimnazijāstu literariskie vakari, kuri jau pele laika audzināja node- rigus Latv. rakstniecības darbencibus. Ka'ari tadām estādēm, kā: Latviska literariska jeb Dr. beedriba jeb Latv. draugu beedriba, Rig. Latv. Beedr. Zin. Komunizija un Felg. Latv. beedr. Rakstniecības Nodala un vel c. tām preksi Latv. literaturas bijusi un būs savi kopelni, tas seprotams pats no sevis. Tam clākam vaj visām sevi maisti beedi un šādi vaj tadi rakstniecības organi, kā: avīzes, žurnāli, rakstu kraujumi, magazinas, kur atrod pa- sparni arī literariskie ražojumi. Par žurnālistiku, (larkrakstiem, avīzem un žurnāliem) jau ir raksts. Ku mums jāceparistās šuvās ar jau pēvesteem literariskiem

politiskās
 praktiskās
 zinātnes
 akadēmiskās
 literariskās
 pedagogiskās
 sabiedrības-politiskās
 struktūras
 jeb
 beedriba, paristanda
 ar zem nosaukuma
 Pēterburgas
 Dornars, Kasperons,
 Veidenbams etc.
 politiskās zinātnes
 akadēmiskās
 literariskās
 pedagogiskās

Latv. dabā pasarakts
 Latv. draugu
 Zin. Komunizija
 9-10

vakarēm, pulcēm, vīnu kā arīdzan atļēvīku literatūru darbuvešu, rakstnieku, dzejnieku darbam un pašā, mumsēntas apgaismības brīvā-literatūrā. Kā re, dram, mūsu presēā atvegas jaunā, plašā brīva, kurā nu jau pate kanta kita savus darbuvešus, savus vislabākos delus. Nu kantas mērtināi mazākais pārlē, varīsko brīvu veltis vairs jārsaucas:

Šāvū stāvu lasvūnā
Kā neevrite jūvūnā:
Lēvēi irā ievējīni,
Kava pāēās bālelēni!

Nu sāk jō vārgi un jō dēdzi, pāēās bālelēni" vorters pēē arā.

I. cēlēns, ^{1870/71} tautskājla. k. mēkā.

1. Ēēpātas pīmēē, "Latvešū vakarī", jeb
"Valdemāra vakarī."

Īi pīmā universitātes Latv. andzeknu sapulce us, lūkojama kā pīmā rita blāsuma tautskājla. k. mēkā. Īai pāsā 1856. gadā, kad, "Mājas Vēss" isnāca, celās Ēēpātas ^{no 1870. g. rēvēnām} šee tā saucēē, "Latvešū vakarī", ^{celās ap 1870. gadu mēkā} kurī kūrpinājās ^{līdz 1860.} ^{jeb 1862. g.} veltis Kronvalda laukā un pēdīgi isvērtās pēs korpso, ^{līdz 1862. g.} racijū Latvonijū, bet arī tāni patvrdami kā jō svarīga nodala. ^{Jēē} Pīmēē Ēēpātas, "Latvešū vakarī" pulcejā kēdus 10-12 studentus, kā: Kr. Valdemāru, Bui Alunānu, ^{līdz 1861.} Pārsonu, ^{līdz 1861.} Sabranovīcu, Burojānu, Friedemāni, Grünhōffu, ^{Baumu, Bāronu} Freibergī, un vēl citus. Īāzi no šee spēlē jō cēvērō jannū lomū Latv. apgaismībā. Šee stāv pāsā pīmājā rīndā Valdemārs, B. Alunāns un Pārsons. Valdemārs gan šō "vakarū" nodibinātājs un vadītājs; jō vīnūš sauc arī tāisni pēs "Valdemāra vakarēm" (sk. Austr. 1892, N:10, 244, 245, 246, 247).

lati gāji, jau kā skrienuš Edolē, Kurzemē, praktiskā dēi,
 vē vingrinājes, tur ar saveem domu beedreem, kadu jūras
 issmelamū beedriem dibinājis un tā vel. Kad Barons 1856.
 gadā noīnā Tērpabā un Valdemaru, ko jau kā gimnaziastā
 bija redzejis, usmeklē, kad pirmāis, kas viņam pae šī
 diženā kantas ozola vrik acis, ir tas, ka no durvīm us
 vizites kartes ^{pa} vērdam blakus usraustīts: „Latveetis”.
 Pae vecā štendara atradam us kapakmensā „Latvies”, šē
 atrodams pirmo reiz „Latveetis” pašā dīves zalumā.
 Barons arī šēic, ka par šo Valdemara peezimi us vizi,
 tes kartes „Latveetis” koreiz Tērpabā studentu starpā
 tapis dautz debatets. Pulks atraduši, ka šī peezime „Lat-
 veetis” esot neveetā, ka studentu starpā ne esot nekada
 kantaiba jā-isiķis un tā projam. Te it nevīlus šaujās prabā
 „Tryk, Högynuvöffa int Pungf tar Leipzig un Schwei-
 220. ^{Vācu literatūra.} Bet Valdemars ar šo peezimi „Latveetis” us savas
 vizites kartes jau garši arvāda us to gaou, kam bija
 destitees šos vīna „vakarēs”, šos pirmājos „Tērpabes Lat-
 veesū vakarēs”. Te bija draugi ar draugem dīvā satīks,
 me, kuņi ar vrdi un dīeteli peezēvās veenadeem cen,
 teencem, ko veens otrs bija jau veentulibā lolojis; te
 bija pulcīnš Latveesū delu, kam bija vrdis esītušās
 sanāca kopam un dedzigi porspreeda valodas jautāji,
 mus un Latv. dīves intreses. Vīnu pulcīnš pae-anga,
 peebēdrojoties arī dažēem Vācešēem, kurēem rūpeja
 separeites ar Latveesū valodu un gara dīvi. (sk. Vāismani).
 Deavam iel šē Tērpabes pirmē Latv. vakari, ko kadeem
 valak isauguse, kā jau kērstis, Latveesū korporacēja
 „Lettone”, dīz isnīka, beelakajai beedru dalai nodīvnot

Tas estajās
 29 gatu vees un
 universitā - un
 studiji cēnastā
 veem - kopš 1854.
 g. students - jau
 starp citēem ve.
 caucis.

U starp kurēem atradās H. Spagis un L. peevē.

korporācija, "Academica", kurā Vācu locekļiem divi
 bija leels pārrovers un tamlidz sarunām par Latviesu
 literatūru un centieniem veikt nekādas veetas. Pirmā
 rīta blāzma bija nodziņuse un velak sākās asi cīņai
 starp Latviesiem un Vāciešiem. Zeverojamācse šo fir-
 mo Jāzpatas Latv. vārdu beedri, kā: Valdemars, D. Alu-
nans un Barons rakstija no sākuma jo čāpli, kā,
jās Veesam, ^{unā vācē 1856. g. 4. 22.} jau 1856. g. isdeva D. Alunans savas, Drees-
urnas, ko tas bija pa daļai vel grunāzasts bu,
 dans saercjis vaj partakvojis un kā jau pēmensto
 "vārdu" anglis uslūkojāma vīna, Tēta, daba, pasauli,
Arī bustnīcas, ko isdeva 1860. g. Pirmā pret, chājas
Veesu, "Tētu, dabu un pasauli", šos isdevumus un vīru
 jāuno līdzstrādneeku centenus apspēcrot, leto mac.
Brasche 1861. g. pirmo veiz nosaukumu "Junglatli-
Bann-Latveeti". Vīns nācis us šo savā laicā jo birstānu
 vardu caus analogiju peļ Jung-Druff. Kā "Jung-Druff"
Bann-Vācēi: centusies Vācija parverst, tā nu arī Bann-
Latveeti tīsojot Baltijas dzīvi pārtaršit, neskatoties
 us dabisku, vēsturīgu attīstību. Us tam nāca Inlaude
 attīde no K. B. Gadudesmita no 1850-1860 aišter vīz,
 vārvas sagatavojoties un nesneedz, atskaitot Dzē Alu-
nana, Dreesurnas un vel citus mazumizus, nesā
 pēesi literatūras savīki zeverojānu. Valdemars, Bez-
bardis, Alunans un Barons ir sākumā chājas Veesā
 līdzstrādneesi. Tas jau pirmāis Latviesu laicvācēts,
 kuram dzīvi Latveeti, paristānāis stātu rakstoties.
 tūlrotājs, A. Lestans, par redaktēri: Bet, kā jau
 sacīts, chājas Veesā agri naqvst Latvīkā gāzā un
Boris Alunans dreed tam šūpla dzesmu "Čiči, A. V. Čiči...

Lai nu aplūkojam tos garšmas-civītajus, kultūras
veicinātājus, rakstniekus-dzejniekus vispārums, kas
pirmajam Tērpakas Latv. vakarsam piederējuši, kā
arī tos, kas atsevišķi stāvēdami toner tami Latvīmetā
rakstījuši un preksi Latvīšiem c. n. i. j. š. e. s., lai nu ap-
lūkojam tos visus šē šūvoki un sevīški: aj. Dromce Tērp. Latv. vakarsam.

1. Krišjānis Valdemars (arī Valdemars), Valdemara
dzimtene ir Kurzeme, kur mūsu garšmas un brīvības
pirmais šūpulis. (Tā raksta ^{16. l. p.} Dromce meests Aronu katīrs,
pasniedzams Austruma 1892. gadgājumā, nr. 7-12, šē pirmā
jā sevīrojama Latvīšu vīra dzīves aprakstu). "Valdemars
dzimis Talsu apriņķī, Itlavas draudzē, Sasmakas Vē.
jūnkuru mājās 15. novembrī 1825. g., tā tad astoņus
gadus pēc tam, kad Kurzomē bija jau tas vārds, brī-
vība dzīdets. Vējūnkuru mājās vajamas jaukā vēstā,
meža plusumā. Kad Krišjānītis bija nepilnus 10 ga-
dus vecs, tad viņa tēvs Kārtīns, māju sarmneeks, kas
toreiz bija 55 gadus vecs, un māte Marija pa Durgi
1835. g. atstāja mājās un gāja ar vīšiem bērnam -
bes Krišjāna tēvā bija vel vecakars Dels Dromkis un
divi meitas, vecakā Anlīze, kura mira 1837. g., un
jaunakā, toreiz 5 gadus vecā Marija, ko velak sastapsim
kā dērgan šeicam rakstnieci "Naumannu Mariju" jeb "he,
dinsku Mariju, - us Sasmaku šolāik it nebādrigo Žīdu
meestru, kur mūža vakaru palaiš marā vīšiem
piederīgā koku namīnā, ko pīms preksi tam usbūneja.
Namīna vīšis gals bij' isīrets Žīdam, Aru apdzīvoja
Valdemaru ģimone līdz 1853. g., kad tēvs mira.

Pēc savaam bormības un pirmam skolā gadam
Valdemars pati pasnēdzis zinās "Balt. Westnesim" 1873. g.

1) Skat. arī Austruma 1891. g. 12. nr.

kad tur isnāca viņa biogrāfija ar gimētāi. Tās ir un tācu
 it cikās rīpas, ko tas tur dā par savu jaunību, ir jo zinīgas
 un leeti derīgas, piemērot, ka tās ^{paša uzturētās} ~~bet ar sevis~~ ^{bet ar sevis} ~~bet ar sevis~~
 un otrārt, ka viņu isums un strupums, ^{gaisi aprāda}
 K. Valdemara garu un centību no pašas mazotnes,
 kā arī viņa dabas un rakstura savādības, ko pērtuse,
 jis līdz pašam mūža beigām, kerkt tū leeti ško, ne,
 pāccētāmi vajadzīgo ^{jo tūci un} ~~bet~~ kautka leeka un kautkādas
 sevisrādes, ~~bet~~ ^{ko seka, to seka droši,} skandri un tairai
 un ne vi's aplinšus.

1) Dau pērtā gadā no mātes pē ratiņa emacijas
 lasit drūkasgrāmatas - tā tas pats stastā - un jau astotā
 gadā no Mēlīha 1803. gadā isdotās grāmatinas un c. tēem
 rakstēem mājās usaugūšēem cilvēkēem ar leelu usmāc.
 tānos vsadus stastinus pēpšā lasidams, Kristjānis
 še, Tasmakā, Līdu pilsētina, ar varbut kādēem 600 ceļfē,
 vokajēem, kas mājoja 40 koka namos (no kurēem dāri
 bija tikai 50 līdz 100, bet lelakā dala gan 200 līdz 400
 rubulu vērtībā, kamēr 1000 rub. vērtību vel nevēsus namus
 1835. gadā uesasneedra¹⁾, esānūmā arī gājēja, kā eppēsci
 mājās, tēva cūkas, bet drīz sagaidēja isdevīgu brīdi,
 kur varēja drūscin kerkt skolā un mācēes: 1836. g. pēri
 mēnesis pilsētina, 1837. g. pusgadu Pīnu mūriā, 1838-40.
 g. pusotru gadu Lūb. Ozeres skolā. No pēdejis skolas
 reir ar c. tēem skolencem ar trīs deunām Rojas cēnā
 pē Rojas jūrnāles (20 verstju no Tasmakas) arst. kdams,
 Kristjānis pēmo veir cēraudzija jūru. Pūras dīvāns
 iskats tū varēni sagraba jāuncēla garu, ka tas
 vītas trīs deenas gandrīz ne par ko c. tē nedomeja,
 kā par dīvāno jūru, pē ka ar keruškīgu drošūnu

1) šī skatli vērēne jau rāda nūms nākamō tautas-sarunocē.

tātad pērtā
 gars

jau šoreiz kulin, sakarīja planu jeb projektu, kādā veidā
varētu Rojas upē ietvert Driļaku ostu, lai tur palceļas
laivas un mari nūgi varētu ceļākt.

Lub. Dzemes skolu atstājis, krišjānis palicka līdz 1844.
g. Jasmakas pilsatīnā, pa daļai Zīdu un Latvešu bērnu
skolodams, pa daļai pats no dažādām vecām ^{Vācu} grāmatām
šo to macīdamies. Peck, 1845. g., kas notapa us Jelgavu, no
svences us Rundali par svīvēra palīgu, tad Keel-Bier,
stabi par svīvēri, peck, 1847-1849. g., šīdoli tadā
pešā veetā. Te joengā, Jūras ismelsānas baedriča, tad
Latv. grāmatu vrotuve atņēma esācumā valas laiku,
bet galā taču ta vecā ilgšanās: us Tēpata klūt un
studēret, - to apmaca tik stipri, ka ceeti apņēmas, at-
stat šo veetu, kur tam solija algu pa angstrinat. Krišj.
Valdemars atrosīnajas, studēresānas leetā vestrīt
jannajam "general-gubernecim" Knazam Suvorovam
(1848. g.), no ka arī dabujā laipnigu atbildi. Nākosā
1849. g. veetu atstājis, pats a. 7. devās paa general-guber-
natora; no ta vestrūli paa Hagedorna kunga Lepajā
dabujis, pa preekšu kajām apceļoja leelu daļu no Kur-
zemes un nu rudenī, 24 gadus vee, ar 120 rub. kabētā,
sāka macītes Lepajas ģimnazijā. Valas laukā sekan,
stija grāmatu: 300 stasti, kas 1852. g. Tapa drukati Ke-
pajā us Hagedorna kga rēķinunnu, tā ka 1851, kas ceņāca,
saceretajam palicka preekš mācīšanās un studēresānas
laiksem. - Svabadā laukā tapa reizu reizām Kūtame
apceļota. No Valdemara ģimnazijas laiksem vel paa,
mīnams, ka tas tur preekš sevīku vestrū ^{arī} šīdāžā,
dām valodām. Usglabojuses no vīna ģimnazijas deenām
vesela buktuica, kurā utraicēti verdi, kurī Kreevu un

1. Zīdi maksāja trīs kap. par stundu, 47 tas gada ceņāšanās tam
sānceēda knapi 35 rub. Kadā vestrūli kas preekm.: 41 pelnījū 1843. g.
pavītam 25 rub. un 1844. g. jau 35 rub., paa savas kastes un rūnes,
kā skolotājs.

Latvešu valodā skau vānadi, kapat, kas vānadi Vācu un Kreevu, Latīņu un Kreevu, grieķu un Kreevu, Latvešu un Vācu, kapat grieķu, Franču un Latvešu valodā.

Pēdīgi Valdemars bija sasniecis to, us ko tā prats bija pastāvīgi nesecs un gars jau ilgi pēc tā slapis. (Pulija, 1854. g., 29. mēra gadā, kas ^{atgāzja} ~~atgāzja~~ ^{ur} ~~ur~~ Tāpatu un studēja ^{stāt} un 4 gādas cameraļa jeb valstju un tautu saimniecības zinātnes. Bet ne vien studijas, — ^{studentu} ~~arī tā~~ dzīve, vairošanās un kopībasšanās pašu tautiešu starpā bija tam pēc tirds pēc-angūses. Kā jau zinām, tad viņa laika un caur viņu eclās ^{si pats} se (1856. g.) pirmee „Latvešu vakari” jeb „Valdemara vakari”. Kā Valdemarā, tam kā studentam jau rūpeja ^{Latv. tautas} ~~Latv. tautas~~ vīparijs, labums, to vāda ne vienpārē „vakari”, kur tautieši — Latv. studenti sanāca vīpīms nopērtui paronāt ^{un spēcāk} ~~par~~ dažādām svarīgām leetām, kur cits citu mudināja, skubināja un stiprīnāja us pašu vīparības darbeem, bet arī kas atgādījums, ka tas šai laikā sarakstīja dažu labu rakstu koreiz tik ko isdotam, „Kajas Veesam”, kā arī 1857. g. garu rakstu: „Oraber šin bafūjīngun šar Lettan un štan žim Tausapan, ko espeda ^{vel} ~~šai~~ pašā gadā to. reuzajā liberalā Vācu avīzē „Zukunft” 18. un 19. nrā. Šau savā otrajā studiju gadā Valdemars isdeva grāmatīnu: „Dondangen, Pittasfflup ind porsubtyāt in Pūvlant, bafūngun von Jacob Friedrich Bankau 1724 nabst uningun Annuotkāngun ind unnuu Bufonuga (von Chr. Woldemar). Dooptat, 1855.” Praktikumā vīdē pasnēdz dažas Dundagas tēvas un issaka dažus savē rojāmus vārdus par veclāru tautas gara mentu vāšēnu. Studijas beidzis 1858. g., Valdemars arclovās us Peterburgu.

Te sākās torņa modrīga, rosīga darbība. Bijā Krievu
 zemnieku atvabināšanas un vradu jaunu likumu un
 sestādju dibināšanas laiks, zem Krievu Aleksandra II.
 brīvās, tīrģtās valdības. Auga vajadzība pēc pienācīgi
 izglītotiem darbiniekiem. Valdēšana eevrojāmās, garšās
 garadavanas egura divā atzīnību pēc augstiem valdi-
 bas vircēm, kā arī pēc paša Krievu brāļa, koreizeja
 general-admirāļa kalcnara Konstantīna. Valdēmas
 dabuja darbu un vestu datās mīnisterijās. Valstsdeenatā
 gasta - kanjera stāveja tam valam, bet tas nelāvas
 virinātes, veenīgi pēc tās, pēc sava labuma drītes.
 Valdēmas ve. ar mīra senu drīnteri, Baltiju, un savus Lāto.
 brāļus. Baltijā valdijā vel veenmār senā nekustība,
 stagnacijā. Tā arī šē vairs nevarēja lgi pelīct, arī
 šī valstsdaļai bija div jāsen kustētes. Us tam un
 eepreessī Latveesūs sagatavot un isdevīgo laiku nepa.
 laist garām neisleetotu, bija Valdēmas nolūks un
 kundānis. Kā Tārpātā Valdēmas bija bijis vidūclis,
 ap kuņu salasijās Latv. studentu pulcēs, Tā arī Peter-
 burgā viņš stāveja div sū konāseniū Latveešu vidū.
 Vispirms viņš apmetās Z. natņu akadēmijās mānā un
 esāka kā līdretrodneess "St. Peterburgas Zeitung's" ve-
 dāceijā, tur rakstīdams dažādus rakstus par Baltijas
 zemnieku dzīvi, par Krievu tirdzeneetas floti, par
 jūras.spolu ^{nepeceesāmību} vajādētību etc. Tā 1859. g. isvāk no viņa
 brošūra "Über die Wirthsch. der Gouvernment in den balt.
 Provinzen Ruffland zu jeban" un "Rigasche Zeitung's"
 feletonā raksts: "Über improve Tanmännlybau". Arī
 pēc tam Valdēmas dabuja vestu finanšu mīnisterijā
 (paradu daldesānas komisijā) un rakstijā joprojām un

viņa ziņas par jūnceļu. Pirmā mēnesī 1860. g. viņš sagādā savam draugam A. Spagim 200-230 rub. (115 rub. vel kā parods no Tēpats laicēnu un 115 rub. aizdošanai), lai Spagis varētu arvien turpināt savas lauksaimniecības studijas. (Par šo varēno visu mums nāksies turpmāk runāt). Tis 1860. gadā bija vēsus no višlaimīgākajiem Atklab preekš Valdemara, kā arī jūnceļības, preekš kurās viņš centās un strādāja ar oparu, nenogurstību un saprātību.

Protī, tā 1860. g. sākā. Cz. Писемдыпресид Ред. no Valdemara rakstus, "Русские попытки промысла" bija greizs lauksaimnieks Konstantīna Nikolajoviča, Forci; režiā Misangstava generaladmirāla, verība us sevi un Valdemars caur tam dabūjis no jūnceļu ministrijas 1400 rub. celojumam gar Baltijas jūrmali. Pēc atkomeņu, dejuis no valdības puses darīja Valdemaram iespēja, mu apceļot ne tik veen visu jūrmali no Rērburgas līdz Prūšu robežām, tepat Tānu un Dago salas, bet arī sekrot sīkas statistiskas un ekonomiskas ziņas par šim jūrmaliem.

Jūnceļības jautājumu ciladams, Valdemars cetur varrak rakstiem Krievu lauksaimniecībā un sevīskās grāmatās sēka it sevīsku vērtību gūst us jūras-skolu atvērsānu Krievijā. Atkal no valdības sūtīs viņš apceļoja 1861. g. Vācijas preekpastes no Klaipēdas līdz Dmolenai, lai iepazītos ar turienes jūras mācību sistēmām. Tāi celojumā skratos ceļojumuis Tas aprakstīja 1862. g.

jūras rakstu ierakstus Vācu un Franču Pēterburgā (Vēsus no višvairākajiem gadsim Valdemara un viņa, avīrē, pēc tam pārvinādams) Latvijā, ne veen Vācijas, bet višas, kuras drīvē un darbā ir 1862. gadā. Tad Valde, izveidījis jūras skolas, mars sēka 1. jūlijā isdot pirmo isti kaitisku laic, bet it īpaši Baltijas jūras vejnēnu un jūnceļu aprakstus.)

rakstu „Peterburgas avīzes”. Valdeņš no vislaimīgāka,
 joem gadem Valdemara dzīvē bija 1864. gads. Tad tas
 svētajā februārī Peterburgā sākas kāzas ar Lūīzi von
Ramm kundzeni, kuru pārveda no Rīgas un ar kuru
 bija jau vairākus gadus „pazīes”, un 27. aprīlī (1864. g.) tāu,
 kas apgaismības ministris A. Golovins paziņo Valde-
 manam, ka tas pa vasaras laiku komandēts uz Bal-
 tijas gubernāmu — дѣлѣ узысканій чужоземца и граждана
когда захочется наподобити учения. Cēla manda-
 1000 rub. Bau sen līdz ar pārnešības vēsturesānu Val-
 demars bij arī sācis griezt uzmanību uz skolu jautā,
jūmu, krādams dažādas ^{statistiskas} zīmes par skolām Krievijā,
 vistur arī Baltijā. Tā kas iedeva 1866. g. grāmatrūni:
 „Rußlands Volksschulen, von Volksschulinspizellen”
 gūneta būtuftut.” Tad 1865. g. viņam uzmācās vislela,
 kāš grūtības un ruskumi: tad aptureja „Peterburgas avīzes”,
tad cēstajās Latviesū arcešana uz Novgorodas gubernu,
 caur no Valdemars pēdzīvoja dažādas šedās, gan materi-
 alā gan morāliskā ziņā. Šo gadījumu isletoja viņa pret-
 neesi Baltijā tā, ka tam pat arletoza us savu dzim-
 teni, Baltijā, nāst. Par šiem notikumiem un šo cīmu
 vislabāki var orientēties caur Valdemara pašā 1867. g.
 isdoto grāmatrūni: Die Litteraturverhältnisse von Nov-
gorod im Jahr 1865 und die baltische Vorkultur. Tapat
 Valdemars aprakstīja tākas apgaismības ministrijas us,
 derumā šīs pašas ministrijas darbus un usņēmumus 3
 beezōs sejmōs ar usrakstu: für Puffpuff und Statistik
des Gelpfutan- und Pflanzkulturan der Puffpuff Puffpuff
Ministerrūnne des Volksschulwesens.

Kad Peterburgā Valdemaram dzīvē tapa nepanesama,

austā caur jau pominēto Livoni arēju un Novgorod,
 rodu un tām sekām, kas no viņas cēlās, tad tas
 viņas pārvāc un decevidem, un Maskavu, kur cēvēja
 atrast un arīdru atrada patversmi un siltāku ūstu,
 kas veetu. Janvarī 1867. g. viņš arbrauca no Pēterbur,
 gas Turp, kur tad nodrovoja līdz sava mūža galam.
 Še viņš strādāja līdz ipaši par laukrakstiem Moosobovici
Brogoņožu, koekha, koekburv un sveidēnas lapas
Colpehēnrah brānūnēt, veennēr ē. Kadams jūrnel,
ē. has leetu. Tā nangi darība nepalika bez sekām.
Valdīspadomē esneceža un drīz pēc tam - 27. jūnijā
1867. g. apstiprināja jūras skolu likumus, tā ka pēc
 tam stīnāru jūras-ekolotajis tūlin dabuja no prona
primo atlidzību. Arī Valdemaram finanšu ministrija
 ismasaja 1000 rub. celojumem un darādu raicstu ide,
vunmēm, gan Krievu, gan Vācu, gan Igaunu valodā,
 Tā 1868. g. gada Basarā Valdemars tad apmekleja Ivcedru jūras
skolas. Tā finanšu ministrijas usdevumā isdarīta
celojumā Valdemars nobrauca no Hivini. Novgorādas
līdz Liverpulei. Še celojuma aprasti usejami 1870.
g. isnākusējā grāmata: "Kaku ođezneruzs Sydyguņoņezs
kamero nopekoro grāta". Ap šo laiku, kad isnāca šī
grāmata, Valdemars bija par Moskauffs Zeitungs
redaktoru, kuņa palīgs un līdzstrādnieks bija velak
peemīnamais Broozemūnētis.

Še Valdemars ideju preksitajiem un palakstītajiem
paeder starp arī Toreizējais Ruissēmas gubernators
Pauls von Liliēnfelds, kurš ar viņu kops 1869. g. zarak,
stās un grib Valdemarsu pat par jūreskolu inspektoru
no Ruissēmi atdabūt īnsp. Tas neizdodas. Ventspils

aprindskolas Krievu valodas skolotājs, Mūhlenbergs,
 nāc šai vēstā. Papeemū vel, ka kautas apgaism. mī,
 mīsterija usdeva Valdemaram jau 1866. g. sastādīt Krievu.
Latvju - Vācu vārduci, kas iznāca no 1867 - 1871. g.
 Kad atstājās no Maskauppē tūtpē Lestungās redacēijas,
 Tad 1871. g. Valdemars isdeva „Atatvōlindīffab ūns Gamaņu,
 mītzgūst” 1. un 2. botnīcu, kur cūstās isska. Drot un tūpi,
 nat tās idējas, pēe kurām tas būtu jō projām vadējis
 minēto Maskavas Vācu lapu. Nākotāis 1872. gads pēesī
 Valdemara kugneec. un vērematājas darbības bij atkal se,
 vīski vēverojāms un vēcūigs. Pannāra sēkumā vīns
 apcēloja Pēterburgas zemstēas usdevumā Pēterburgas gūber,
 nās pēekrastes un sarakstīja atkal par to vērvak vēcētū.
 Pēē vēverojāmakar, ko šai gadā Valdemars padarīja, tā
 bija Maskavas jūrniecības vēdrības nodibināšana. Tā
 vēnigi vīna darba auglī. No tās dēvas, kur šī, Keira,
 vīskā jūrniecības vēdrība Krievijā pastāve, Valdemara,
 kā šīs vēdrības darbu vedējā, leelkavāis darbi vēsōjāmi
savrit kopām ar šīs vēdrības darbu. Vēdrības pirmā
 sapulce savāc 1873. g., starp vēdrēm orangām Valde-
 maru, Baronu, Bandrevičū u. c. Pēē vēdrības vēcētū
 tūlīn us tūm gādēm vēcēleja Valdemaru. Kā vēnams,
 vīns palīka šai vēstā vīru savu mūvū. No jūvija līdz
 oktobēra beigām 1873. g. Valdemars apcēloja leelkavāra
 generaladmirāla usdevumā Krievijas dēonvīds jūrmales
 no Akermānes līdz Rāsu un Astrachānai. Gadu vēlak,
 1874. g., tas kopā ar grafu Kamarovsku un tūm jānna,
 krievu valdes locēlēem ēntīs no vēdrības kā goda-
 deputāts us Pēterburgu pēē dēelkavāra Pēzarevičā, Pēza-
 revnas un Leelkavāra Alekseja Aleksandrovīčā novēst

šiem Kevzara nama locēšiem beedības gada-beedru
 zīmes. Beek, 1877.g., Valdemars apmekleja jūrskolas
 Krevijas šemelēs; tas bezgalīgi preeajās, kad 1879.g.
 Latv. jūrasbrauceji ar preeu nonāca Lībiņjā un
 tā deus vīnām „pivneem novēlejis šo celu ebraukt
 ar leeleem andeles kugeem un tā ševim vīzē pasaulē
 emantot leelu slavu” (P. W. 1879.g., 32 num.). 1880.
 gada vasarā Valdemars apmekleja Berlīnē sarīkoto
 Kriju istābi. Par tam vīnš zinoja sevīškā rakstā,
 šūnneebas krajumā, 1881.g. X

Tad nāca eeverojamais 1882.gads, kad Latv. Kug.
 neebas beedība „Austra” nodibinājās un pats Val-
 demars - jūrskolu šēvs - vīneja savas Kugneebas dēl
 paveiktās literatīskās darbības 25 gadu gaviļsvētkus.
 Bija pagājuši 25 gadi no tā laika, kad Valdemars
 Tīpatā (1857.g.), vel students budams, bija laidis par Kug.
 neebas pirmo vesetu klajā. Šij savai 25 gadu Kug.
 neebas darbības jubilejai par preeimū tas isdeva
 grāmatrū: „Синюверъ уздаринъ Н. К. Барсгелера о но-
 периодическа мисловатъ и мисловодствъ. Когабилемъ
 no nobody Соединенныхъ въ 1882 году 25-гу стазидъ
 годженствозу аызора no изумъ иреднезакъ. Москва
1882.” - Та noskaitēti leelā daudzumā vīzi raksti par
 Kugneebas, kurus Valdemars mīnetoš 25 gadōs islai-
dis. No 5. jūlija līdz 15. septembrim 1883.g. vasarā Valde-
 mars apceļoja (ševiz no savas pates pavadīts) Švīriju,
 Zveedriju, Norveģiju un Angliju. Turp vīnš šepa koman-
 dētis no apgareem. ministera, grafa Deljanova, ar kurš tas
 jau kopš 16 gadēem bija pazīstams. Valdemars savā
 mūžā rūpejees ne veem par jūneebas- un Latviju jūras

skolām, bet arī par Latv. skolām v. snotal. Sk. v. rna
 rakstu „Latviešu skolas” Balt. Zināt. 1884. g. 6. nrā. Tas rīpējies par Latv. grā,
 rakstijis arī par grantneestību un lauksiem, bijis arī labs ^{matu kratuveim.}
 vestures pratejs un ^{kadus 60 gadus vecs} nomīra 25. novembrī, 1891. g. Mas. ^{un cīnīta} ganamantu kratuveim.
 Kava, kas bija nodzirojis kadus 24 darbi par Loms ga,
 dus, tā nemes atcecas atveda Rīgā, kas tās paglabāja
 ar laelu godu un gozarnumu.

Kr. Valdemars darbi (raksti).

Kr. Valdemars bijis ^{caurim cauri} praktisks ^{pat varbūt} talants jeb ģenijs, ja
 domā tā septotams patšairigs, spēcīgs, caurs neso neatbaid,
 dams gars, kas jaunu celu usnem, caurs vīzeļu celma,
 jiem un grantneestību cauri lauksās, tad brīvi, kā englis
 pats pacēlas un citus līdz pacēl augstākā garsmā un
 skaidrībā. Tiesa gan, tas jo maz un tikai indirekti pee,
 der darbi literaturai; bet totesu jo augstākī tas pa,
 celas un celams kulturas, labklājības, praktiskas darbi,
 kas lauksā. Tāpēc tuda praktiska vīra nav iekļiami darbi
 no drīves. Vīra darbi ir vīra drīve. Tiesa, Valdemars vīrai
 daudz rakstījis. Bet šiem rakstiem viscaurs vīenīgi prak,
 tisks nolūks. Ar savem rakstiem vīns strada, savās
 rakstās vīns drīvo tā, ka vīra darbi, raksti un drīve
 nav lāga cits no cita iekļiami. Tā jū severojāme i
 garsmas un labklājības vārens karotāja biogrāfija, kas
 vīns tas nevīzināmi caurim cauri pīnas un Fīnas.
 Vīra drīves garsu pārlikodami, esane reizā arī pārliko,
 jūi vīrus vīra severojāmasos darbos - rakstus. Tā
 ir daudz un dažāda satura. Tā atcecas un jūnneestību,
 skolām, grantneestību, vesturi, grāmātu kratuveim, sa,
 beadrīssu darbiem un tam līdzīgi. Bet nekad tās nav tīri
 estētiska satura, estētisku centēnu kustinātāji. Tās tās

tā kas būtu, kas ir jo maz un nava literatūrā patē
 par sevi - pēc savas vortības -, bet kā nesaldzināmā
 Valdemara vaizots, uztūcojams, apskatams. Tās daļes
 literatūrai nepieciešama kultūra, kas kurās tā nav doma,
 jama; tā jau uztūcošot tūcāi us zināmas kultūras pa-
 mateem. Tamlabad veu jau tad tad kultūras darbe,
 nees, kāds Valdemars, gan arī literatūras vēsturē ap-
 lūcojams un tā praktiskā kultūras - tautas attīstības
 darbi - raksti gan tur ceļojāmi, kā mēs to arī jau
 darījūši; jo tās veuā - otrā zīmā varbut vērojūši
 dažu tīm literatūras vaizojūmi.

No estētiska stāvokļa gan uvertu uztūcot "Valde-
 mara jaunības uzziņojūms"; 2, 300 stakus un sta-
 stūms un 3, vīna žurnālistā darbību, Peterburgas avīzēs"
 un cetur. Bet ū būdāmā ir arī uvertu tūcāi ar praktiskū rakstūmi.
 (no 1842, 43. a 44. g.)

Ad 1) Jaunības uzziņojūmi. Uzglabājūšās (stāras
 būstnīcas rokkrastā, kur Valdemars kā 17 gadus vees
 jauneklī uzziņojis savas, būstnīcūgūmi (apceves). Tur
 vīns tūcājis pēstīmes par "nācotnes laimī"; par "elve,
 ku vertība" - (tūcūmība ne maēba elveku darot
 ceņīgu; Deva mēvīs, kā kas vīrā dabā redzams, est
 darādība, tadēl begati un nabagi, maciti un nemaciti);
 par "godkārība" - elvekā, sevīski jauneklī pēmitot
 kāds zināms dzinulī, tā ceuštā godkārība. Tā jau,
 neklēm istelojot nācotni spidošās krāsās; tā rādēt
 vīnam, kā tūcūmak ceņemīot ceļojāmiu veeta pa,
 saules vēsturē, ka būšot lels, augsts un laimīgs, un
 dzēt vīnu spēcīgi, sasneigt šo ceceeto celūmi.
 No šada dzinula ceētis, jauneklī ar vīnu sparū dzēnas
 parāļ šij vīlnabagi cecevei; tās sajūt brīs, ka tas dzēms

preksi ka leela, svarīga; tas sajut pārmērā savas
 gara daļavas un spēkus, lepi pasmiņ par Teem,
 kas domā, ka tas rakstīts pēc domāšanas, ^{poļiskas} nesvarīgās
 dzīves; kas vero, ka viņa spāni to nes daudz tālāk,
 nekā citi cilvēki domājas iespējam. Tam nekrit ^{no} prātā
 dzīves grūtības un likstas, kas var eelā stāties. Tas
 neapdomā, ka neparedzēti atgārijumi, nelasme, pēc ka
 tas nav varnigs, to var pazemot un mērogi, pēc ka
 dzīves, izgāzīnat. - Pi vēlēšanās, kaut apbrīnotam un
 ceamtam, ir jānūsklīm par leelu labumu avotu. Ta
 viņu pamudina, pastāvīgi maļķes, nemitoties un ne,
 noķūstot vāpētes par savu papildināšanos. Ta ustura
 saki viņā jāntu hu un dzīvesas preksi, pasarg no ne,
 tikumsam un kutības; jo ka viņu baīda, ka nekrit
 kadā negodā. - Te, kā redzam, jo dzīvi zīmē Valdemars
 savas pašā jānības dzīšanās un cēšanās dzīnulis
 un cēmeslus. Par šo pašu preksimētu, gādā ka' viņš
 sacerējis (pēcās deenas velak) daris, ^{paņēmis} tālu valodā:

Quoniam cogitasti tu tui manu Garg? sk. hastā 1892, 8. vā 113 l. p.
 Kadu es tu rāiz kas cēkstijis savā hastā (1844. g. II p.
 8. jānuarī) dzejiska prātājumu un aprakstu par dabas Te viņš domā un
jānsumu, zēnā, jānkas mānesmīcas nekliis. Vel pat vārdam itā,
daris jānks dzejolis atromams pēemnetās jānības ka tas rakstis preksi
atrimējumās, kā pr. p. Atmā it kīslupar utō gold - ibid 114 l. p.
At esku, jsmūgu sudi budams un padots pa labai kada leela, slavēna
dalai - pr. p. cūkas ganot - dabas audz. māšanai, Valdemars darba.
peeglandas ari dabas mānīnai, ko rāda ari viņa dzejolis
„Itō Duperskalna”: Gars, Trānuda, itō Elysim! ibid 114 l. p.
 It leeliski Valdemars jēmes dabu apdzēdat dsait
 gabus velak (1854. g.), sacerēdams plašu jo plašu dzejojumu

par „Wukius un Wluff (daba un cilvēks). Deunīel
 vrs šis dzejojums nav uzglabājies. Tas ^{marasais,} ~~nav~~ ^{no} ~~ir~~
 pasniegts atklātāi. Pārstāma kopure tikai 4. lukt,
 rīta no šī dzejojuma, kur no 1588 - 1789. rindu par,
 Finam pilnīgi apstrādats, no paša autora novārstīts,
 un pirmās plans par šo un vel plašāku dzejojumu
 - arī vesela būtnīca. Planā saceretajs uzņēmējs gan
 kadai bus but dzejās formai, gan kadam vīras sa,
 Turam.

Forma: sacerējuma galvenais pāveidens, kam jātes
 dīzeni, vareni, septi heksametrās, pentametras u. t. t.,
 kamēr klasku bīdes, kas ^{gleznas} isrāda miligunnu, krāsīgūnu
 (par Lublufu, Valantū), arī zināmā notakā, bet
 veģlākā paunvērā; valodai jāplust gan leelaskā ais,
 grabīkā, karīkā, gan atkal vāni, kā udensstraubīnam
 (skat. Austro. ibid. 114 l. p.)

Saturs: I. būtnīcā. Daba un Cilvēks "autors nojē",
 mees apdzēdat dabas varenos spēkus vrsā dīzēnūmā,
 saules sistēmas, debesu apjūnu, valkannus, zemes trīsī jēla
trīcesānu, auskas, jūru, kuģi etc.; kad pasauli, vrsu kosmu,
dabu - vrsas jāsenūmā, miligunūmā, dažādīgūmā (zēdoni,
milastīlu etc) sk. Austro. ib. 115 l. p. un 116 l. p.

Pa-atsist, ka dzejneses Te nojēmees it tīri pa
 Romasīu klasiskā dzejneeka Lūreca vīzē de varum
natura dzēdat. Pa-atsist arī, ka valoda it dzejiska,
 domas celas, forma it daiļa, ja arī nevaram atrom
 Atīzām pēstīst, ka „mūsu Valdemars ar šo savu
 dzēdi pēstīstams pē vrsu labakajam Vālu dzej,
 neakeem, kas nēnūvēes apdzēdat dabas un cilvēka
 varenbū, dīzūnu un arī zēnūnu”. Procsī tādas

slavas šī Dreja ir drusku par smagu - grūtu. Tāss
 šis Drejojumus sacerets 1854.g., kad Valdemars beidza
 ģimnāziju un cestajās ē universitatē. Ne kā kadu
 rakmeni kaltu monumetu jeb „cevrojānu pēmi,
 nu saceretajam” - kā stonu katirs to grū - varam
 šos meģinājumus Drejas laukā volūkot; bet gan tikai
 kā jo cevrojānus arvādijumus šī jauneklā attīstī;
 bas garkā un darlā lauka kavēli. Valdemara pirmās
 studijas garb bijis arī sevīpi rakšans Drejas laukā.
 No tā lauka usglabājes arī katš krajums jociņa satu,
 va Drejolu (kopam ar prozaviskem gabaleem). Šk. Austr.
 št. 116. l. p. Tāc arī pee teem ē nekavesimes ilgac;
 jo arī Tee tkaeu valodā un Tā tad ne sevīk direkti
 Latv. literatūrā. Tee vīzi mums no svāra tka Valde,
 mara parīšanas pec.

Ad 2/, 300 stasti, smeardu stastīni etc. etc. un mīklas. Lē,
ajā, 1852. Šī grāmātina ir pirmās atklatais literariskais
 darbs, ar ko sarastitajis, kā usrakstā lasams, „grūbojis
 jauneklēm un pēcangūšēm vīrot lasi us grāmātām,
 jeb kā pēcēivardā sacīts: „vīnus paskabinat us grāmātu
 lasīšanū un prata cilasānu. Šē vel veiz sastopam
 vecā Skendera paroli: „cevrojot vīnus laukus, grāma,
 Arā ar sevēm smeardū un josu stastīnem dērgan
 derīga, jaucā un pevīcīga. Kā lekas, jaunās autors
 jēmis vecā Skendera „stastus un pasakas” ar brangām
 stikumbas macībām par paraugu. Grāmātina ir 231
 lep. p. beera un satura rōnā var meģotces ar Skendera
 pasakām. Teesa gan, grāmātinās valoda, „atklab darīs
 īstēdenās, kā arī konstrukcijas rōnā ir stīvi vīnu
nelatvīska”. Ap 1852.g. Latv. valoda vel marz bij attīstīta.

Ar raucenu tā sāka iskoptes tik no tā laika, kad Valdemars, Alunans, Barons u.c. Tērpakā studēdami nodarbojas ar ar savu mātes valodu un tajā jūnās rakstīt un kad velas sāka iznākt „Peterburgas avīzes.” Tās par Valdemaru sakāms, ka viņa Latv. valoda pa, līka līdz pašam viņa mūža beigām tadla grūmek. Laikā, ne vairs ne skaidri Latvīška. Tur dārdi esloni, Veankart viņš savā satiksmē jau par agri bija pierēests, runāt un rakstīt vairs pa vācīški (valak arī pa krievīki), nekā pa latviski. Turklāt vēl, ka jās lasīkās viņa leelce dardce darbi tam neatlāve sekot uzmanīgi Latv. valodas attīstības gaitai, tā ka viņš, kā veclāru vīrs, kā pats sevi nošaucās, tā palīka pakal. Bez tam, kā praktiskam garam, Valdemaram bija veunier vairs no sava saturs, nekā forma. Estetiskā pase bija par viņa māzāk *job mag* iskopta.

Chr. Valdemar

Kā ar vīcenu savēnu rakstēnu, tā arīdhan ar šo Valdemars cūsās par praktiskēnu pavākcunēnu, un tādī gandrīz diametrālī pretī tīcēnu dardes centē, neēnu. Vīns pats rakstā: „Še stastēni, jā šēvs dos, itī par tam bus derīgi, lusti no apdonīgu lasīšānu mudīnat. Šo tē stīki un vīki, ka gudrība jeb acīla mulkība tur dardēvīr tā medz but esīā paslēptī, ka lasītājam, kas ar grāmatas dardū nav grāntīgi aprādīs, vārbut grūti nāksēs, dardū pirmā reizē pīt, nīgi zaprast. Tādē par to nemaz nevērkētos, jo zīnu, ka anajā pretī tik smalki, samānīgi un īcniāi prot sakēst dardū gudru sakānu vārdu etc., ka it mācī, kas vīcēnu kungeēnu par to ko brīvētes. Domāji

arī, ka būtu nekļaidīga kūsana, kad grēbetu Latvešņu
 lasītājam katru pasniegtu garīgu kumosu it kā zīda,
 man bērnām paprocēm smalki sakost, vaj saspaiz,
 diē, kur tas lai dabu pats zobus brūnēt. "Te autors
 nevilus mūs atgādina pēc bibberolta, kurš arī caur
 mīklam un sekanceem vardleem centās lauzt pratu
 modinat un spadrinat. Devadarassēta, "Vardi par grā,
matām autors vispirms stāsta par "mīlo Thonderi,
 pasniedzams viņa grūktui, runā par viņa darbeem
 pirmsi Latvešiem. "Raudēt viņam, Latveši, kad
 viņa darbus pārskicojat, sīsmīgas pateritas asaras
 pascal! Tas bija vīrs, no Deeva isredzats pirmsi mūsu
 kultas apgaršmošanas, viņas istais kēvs un gādātājs."
 tā viņš izsaucas. "Dāsi, viņa rakstus, ^{arī nesa prasībām, tas} nosauktum par
 "nērsu grāmatām". "Ak cīk maz mīli lauzt, tā
 runādami, parina to neissmelamū gudrības avotu,
 kas grāmatās atronas, un no kupa tas, kas viņa
 gardu malernu veurveiz baidījis, jo deenas ^{ar} jo lielaku
 pirmsu smel, maudams savu pratu nā no beosās seules
 apgaršmotu." Tad viņš griežas pēc vīseem telem, kam
 Deivs līdzējis t. k. t. pēc "garšmas" un baidit, gudrības
saules spīdumu, lai sneedrot savem brālēm kumsitā
 rosu un uelkot tos garšmā (ja-epdomā, ka tas rakstīts
 nu katrni pirmsi ^{vairāk tā} to gādēem). "Tūs mūžās kunģi,
skrivei un it īpaši skolmeistēri, kam žēlīga kūsaka
 volds, brālēm palīdzēt: šē ir darbe pirmsi brīvetan,
 dām! Šē vīziet sev neisvīkstamū krooni! Vīnēvān
 Pūs, kas no Latv. kartas pēc macības tīkusi-pali,
 drēk savem vajēem brālēm!" Un jautājumū: ko
 lai darot? viņš atbild: "vīn, kas darīgs, Latv. kantu

pe appaismoiānas vest... Viszemākais nabaga zēniņš,
ko pe maerbas vedam, var, lels isaudzis, palikt
par godatu vīru un darīt lelas lelas pasaulē;
var daudz citus pēvest pe gaismas un tā mūsu
labus darbus us beuru berneem varēt." - Vaj tie ne,
atokan jaunā sauceja bals, jebū vel puslīdz kuks,
vel?

Tā severojamā raksta bergās autors vel atstata
jaunā Bendera vārdus, ar kādem tas 1805.g. pavādja
savas: Dzeemas, staktu dzeesmaigas, pasavas etc. un
kur tas Latvešus pvoinat pvoina us mošanos,
grāmatu lasīšanu etc., un slinkus un nevējas vāj
un suni.

Aplūkotā, 300 staktu grāmatuā espesti arī divi
it severojami dzejoli no Valdemars: „Ivans Jusa,
kuris” un „Jana dzeesmaiga”. Tē marak severojami
vīru dzejiskās ^{savas} vertības ^{formas} nekā vīru virziena un rakura
labad. „Pvoinais dzejolis, pecturedamces pe Kreevu
valsts glabēja, Jusanina, slavē patriotismu” - Seveemes
mīlestību. ^{17:2} Tē. Kust. ib. To l.p. „Jana dzeesmaiga”
slaveta ganu dzine, dabas košums un jaukums, ko
tas katru boidi banda un ko lepna is pilsatneeks
velti menli. Ganu preeajas, lēkā, deij bōivā dabā.
Bet kad „zēni ganu sprunget bergāsi” -

Kersimees pe grāmatām -

It kad Deevam patikam: „... Bot ito preeks ¹⁷⁾
Tē Valdemars stargā tā V. Bendera pedās, ka pe,
patusa pat vīna nelatviskos vārdus, kā: „sprunget”,
zinget”, lusti” u.c. Val pēemirams, ka tē „300 staktu”
darati „... ellan atēn Safōntovova van Cūllū and Stēlūjan”

√ Dzejoli, Evans Susamins' pecturedamees pee
 tikreem valsts glabeja, Susamina, Valdemars slave
 patriotismu - tēzemes mīlestību, Doodadams:

„Ja tešam, un visjaucen kroni,
 Par visu zeltu dargaku,
 Tevu tēvuzome dod par loni,
 Kas sirdi tur šo mīlibu.”

Un Tam, kas tevū zemi glāba
 No somaidncekoem brīnišķi,
Tam patik savu lauku daba
Par savu roku zēoci.”

Ēe šī gadījuma pēvedišū šē arī kada īru
 dzeasmeņeeka pantimū par tēzemes mīlestību,
 ko Valdemars tulkojis, ko puslīdz atminos, kuņš

Kad tu būtu tēvu zeme
 Loola darga jūras pēle,
 Pasauls parādīgs darš,
 Tad gan vairak teiktū tevī,
 Sveicinātu, slavētu;
 Bet vaj karstak mīlet tevī,
 Kaka tagad varētu? . . .

Ar, tu dargā tēvu zeme! -
 Kēdēs, vātis taveji
 It kā pelisana bērni

Mīlestib' ar asinim
 Ēeris, kas tai tek no krūtīm,
 Tā mēs to oezidnši! . . .

X) „Bet īts preeks pee grāmatām
 Rodas tik oekš brīvstundām,
Tam veen preeki gavilē
 Visā plašā pasaulē,
 Kas ar pralu dēzign
 Dzenas sekrat gudribu.”
 „Tadēk, gani, brāliši,
 Springēt, zingēt beiguši,
 Dāreet, ko jūms ganiņš teic,
 Kas jūš savus brālus sveic.”

АВГУСТЪ ЛИРА

ЮРЬЕВЪ

□□□

ЮРЬЕВЪ, Число почтоваго штемпеля.

М! Г!

Нынѣшнее затрудненное положеніе коммерческихъ дѣлъ побуждаетъ меня вскорѣ закрыть мою торговлю книжную и письменными принадлежностями на мѣстѣ, ввиду чего прошу Васъ, чтобы ускорить ликвидацію, о возможно скорѣйшемъ уплатѣ Вашего

unīd garšīguu Gubūny var Lublan'. Pōs „300 stastōs” Valdēmars
 isteicis, kas Latviesēm darams, kadī krūskumi teem jāno,
 vēž, lai nāktu pēc tīk nepēcēsāmi vajādriģās gara
 garšmas. Valdēmars mēģinājis arī velak dzējot. Tā 3. augustā 1859. g. kas raksta savai māšai, ka
 Ad 3) Zurnalisticģā darbība. No Tēspatas us Peterburgu
 atsedams, Valdēmars atrod tē jau daēns Latviesūs preesā
 un drīz stāv kas viņu vidū. Vēnigāis seroēis, ar kam
 vareta pēc darba vērtēes, latv. vēst us preesān un veici:
 net viņu gara izkoptu, bija pēc V. domānī kodō,
 līgi pamacēn-veisti un īpaši avīzes. Nē. ceverojoit tē
 etu banku larkrakstus, kas V. jau bija līdzstradnieks
 — par tam jau mūnets viņa dzīvesģājumā — Tas no sāku,
 ma bija rakstijis preesā, Maģas Vēsa. Bet Baltijā vel
 vāenmēr jānūbai valdot un, Maģas Vēsam ar tās
 drīz nogurstot kautrskās cembēnās, vajādriģa Peterburgā
 dibinat latvīsku avīzi. Preesā tam bija daēns eelī no,
 līdznamus un nolīdzinātājs bija Valdēmars. Peterburgā
 trūka Latv. cenzora. Valdēmars izgādāja, ka ^{to} ~~tomu~~ ^{reclā-}
 stiprināja par tadu, bet kas kadās algas jeb atlīdzības.
 Nu kas isdabuja „Peterburgas avīzi” atļauju un J. Alonans
 apstiprinātānu par redaktoru. Valdēmars sagādāja
 caur savu plašo pazišanos un useitēn avīzei pirmos
 nandas līdzeklus. Bija glwīi Valdēmara nopelns, ka
 1862. g. vasaru vāreja „Pet. Av.” isnākt. Tās viss tas bija
 tīk maz, bija nu tīk mazākā grūtānu un šķerslu
 daļa paveikta, leelākā, nopēetnākā bija gaidāma un
 tā arī nekavējās nākt. Tīk ko jānūā avīze usiāka
 savu garu, tulīn tai slajās preti vesels pulis Balti-
 jās eedzīvotāju, tā preesģģalā, zināms, Vāen avīzēes,
cība. Vel nebija ne pīromē 10 numāsi isnācusi, kad

kas raksta savai māšai, ka
 caur kadu deesmu
 Kuris sacerejs uz
 Kriģāca Aleks.
 sandra T. mee
 kas āsta 50 gadu
 jubileju un kriģā
 augstu kriģā
 sapulcē īģpalni,
 jās laelisku pēc
 kriģānu sevī īģki
 tam dēt, ka dīvi
 cīti (vēens vēes
 tīģģolājs un otrs
 macitājs) lasija
 preesģģā vāģi īģ,
 devušos sacere-
 jūmus. —

jau mac. ^{R.}Šulzīš sarakstīja garu apraiņojumu un sūdzī-
bas rakstu, no jaunā lauksaraksta izvaidams un sagrozī,
dams dažas vācības un ķērumus un tos nepareizi ap-
gāzmodams. Tis sūdzības raksts tapa esniegts augstā,
kai valdēi, lai tā avīzi ar kādeem kartīgiem centēš,
neem aizskēdot, lai mazākais tās cenruru pārcēlot us
Rīgu.

Šulzīš, koresejāis, Latv. Avīzū, "redakteeris" proti
cēla (1862. g.) Kurzemes mācītāju 2. nodēi jau pērn. rēto
rakstu pēcesā līdz ar pēceslēkumam, kā tās būtu
apkarojamas. "Pet. avīzū" vispārmācē centēšni esot
— sakātur Šulzīš — kautu darīt usmanīgu us pātešēem aaj
sedonāteem tūskumam, modināt vēstfēiku pret tās
pēceslēkumam. Tauta us tēkoties jaunajam vadonam
un apēveicot ar pēceslēkumam "Pet. avīzēs", kāpēc ka tās
redzot pēceslēkumam savas cērtas. Tāndēl šis "Pet. avīzēs"
esot bīstama tautas lapa. Divi cēli veu esot, kā šo
avīzi isnieemat: 1) gaidīz nēcība vācību pēceslēkumam
nēcība, kurā jau spēruse solus, lūgt augstākā vācība
šī lauksaraksta apspēšam; 2) cērt "Latv. Avīzēs", kurā
sacāts tēcēdoties pēc 4000, nēmtēs apkarot jaunās
"Pet. avīzēs". Tās Šulzīš gāvās, us nēmtēs cērtam, ja
arī amāta bīdī to pabalstot. Tīnodes lēcēli pēceslēkumam
kērtotnes mac., pāvesta Konrādi, domām, avīzi vis nē
apspēst. Pa tā atstājot savu kartīgo vācēšam, tā varot
nēst savu labumu. Pēceslēkumam, koresejāis, koresejāis,
aistrāda, ka garīgās lēcēš jāstrādājot cērt vācēšam, nē
esot policijū. Tās pēceslēkumam Šulzīša otrām pēceslēkumam:
"Latv. Avīzēs" abēldēt us vācēšam jaunajam, kurā "Pet.
avīzēs" kartīgā vācība aistrākti un kurā saturs jau vācēšam

vaj mazāk pārgājis laukā. Mac. Lōzevics no Rīgas
 aizrāda kā no vīstārnāko ceļu, griešties laipnā, bet
 stingrā vīzē pie pašas redakcijas ar rakstu, kurā to
 uzaicina, atstāt kartīgos centenus. Tam piešķir zino,
 des pieņemšanos. (Tad ķešam šādā uzdevumā rakstīja
 „Pēt. avīzē” redakcijai mac. Jakranovičs, bet tikai okt.
 beigā 1863.g.). Zinodes galīgais nolikums bija: lektu
 nodot Kurzemes konsistorijai un reizē, pieņemt Selulka
 rakstu, arī parinot Kurzemes muizniecībai, kurā nā,
 kamā landtagā nodomājuse apspriest vairak jautājumu,
 kas attiecas uz Latv. labklājību. Uz zinodes piekš,
 neka piešķiršanu Schulru laukā, lai kas savu rakstu
 pieņemot arī „Baltische Monatschrift”, kā ar uzaicināja,
 pieņemties tos macitājus, kas mac. Schulgam esu pa,
 ligā, „Pēt. avīzē” aparot. Pieņemtas Tulin vairak zino,
 des locekļu.

Kurzemes landtagā (1862.g.) ziņoja un spreca šā:
 — Pēterburgā nodomājuse Latv. laukraksta redakcija
 un jau isentījuse savu programmu līdz ar pirmoem
 numuroem visem pagastu skrievoreem, pat pilsoņu
sēnīs un sīspardotavās (jauno laukrakstu pieņemot
 — peedavojot zemniekiem), kurā vairak neka esīs
 laukrakstos topot espiestas uzadas valdības pavē,
 los un pieņemties zemniekiem, un kādēl ka tas
 topot espiests pīvā galvas pīlētā, kas pasmaēdrot isto
 garimu un pateesību. Cīk loti arī jāpieņemties par
 tam, ka par Latv. gerigo attīstību sīkot gādāt, komēr
 nevarot pieņemties tam garim, kas parādotees „Pēt. avīzē”.
 Tāndēl esot pieņācija neka jau arī spoti soli pret šo
 laukrakstu.

Arī no vēstējās muižniecību sabiedrības komisijas bij iesniegta
landtagam apsūdzība pret „Pet. avīzēm”. Lai muižniecība
dodot komitejai iespēju gādāt 3) ka „Pet. avīžu” kartē,
gais virziena beigās un 4) ka „Pet. avīzes” kaptu Bal,
tija atskaidrotas. Landtags atbilsta 1., 2. un 4. punktu,
prezēndams turai ~~teic~~ 3. ^{to}.

Pret visām šīm sudzībām par „Pet. avīzēm” tur
veenigi Valdemars bij atstāvēdājs. Atskaidrojānu gan
vīns novērtis, bet cenzura Tāču kapa parvesta no
Rīgu. Avīzes sūtīšana no Rīgu cenzur, nokavēšanās
un citas lietas un rēbeles, lai stipri kartēja. Ciniņi
butu rasi vel ilgaci vilcēs, varbūt laucēnu grozātes
daudz maz izlīdzinājies, pat rīms, abām pretniecību
pusām par sūtīšanu, ja nebūtu jaunās ^{vairā} pēnācūšās
slat: Latviešu atcešana no Novgorodas guberņu.
Te bija pretniecībam jaunus varons seroci pret Valde-
maru un Latv. katu. Tāi ķerā Valdemars zandēja
visu savu mantību. Runkas un dzilas bija vīna, no
dumtēnes kā padzīta vīdāpes, vīstīm, ka pašu vidū
to dāzi pārprata. Te kam bijuši bīvī, kur grobejis
kadu acunirski pat savai dērbai roku pēlēt.
Tas vīna, veselais, stiprais, elastīgais gais parspēja ar
šo acunirskiņu vajamū.

Kavejos par šīm apsūdzībām un cīņām kaudel
ilgaci, ka tām nesturīgā un kultūresturīgā no-
zīmē. Te atoodam par gadu sūmētājam kāšu atjāmo,
kā ^{ivā} cīņā bruņniecību - vācētību ar latviešu - tū-
kību. - Latv., „Pet. avīzes” beidzās. Savu cīņu un vīpāri-
ga labuma dēļ Valdemars, kāšu kā no jauna ušēlēs
kads veeš Latv. vīrsatū, turpināja Vācu un sevīši

Kroonu avīzēs, kur kas arī jau agrāk Latvešiem par
 labu bija rakstījis. Us Maskavu (1866-1867. g.) Valdemaram
 arvejos, vēstou pilnais laukums un visgrūtākais cinijs
 Valdemara mūža bija beidzies, cēvās mārtīgaka, lai
 gan darīdeem sīva, grāta ^(tad) "Tadē arī vētīga un panāsa",
 mu pilna darība, kas pēdīgi segura vispārīgu atkā,
 nīlu. Pēcak Valdemars rakstīja dažreiz "Palt. Vestnesi",
 "Palt. Zemcopi", "Pagalmā" (un vel estōs Latv. isdevumos?)
 un atkal arveemu par lēstām, kas tūva stāv, sekā ar
 Latv. labklājību un aktīstību. ^{Li vna.} Gandrīz it visa Valdemara
 slaja rakstniecīgā darība ir visvairāk rīnualistīgas
 dabas. Un tam apbrīnojami plaia strādība un centība!
 Kadreiz tas pats raksta: "Man pastāvīgi jāraksta, jā,
 studē un jāraksta; kas mans likstens visā rems." Un:
 "Ak, cik jānsi buku, ja man diu rokas vēstā buku 4,6
 vaj pat 8 rokas un deena 96 stundu gara! Tad varētu
 drošāsi un ātrāsi isvest savus tūkstoju tūkstoju planus." *)
 Pasaka, ka kas tiri Titanski - mītriski.

Kritika - Atzīmība - nopelnu cēdīnūmi.

Jau vispirmsā nopelnu atzīmība ka, kas Valdemaram
 pirms 1864. g. Peterburgā nācuse no kada ^{varēja} fūrmāna. Vecais
 D. Grūnthals, Valdemara Peterburgas dzīves labs pazīnājs, par
 tam stāsta tā: "Kads Latvēt, dzimis Druģēneks, kas ir,
 deenejis lēbquardijas pulkā un vecumā par isvosēicu
 palveis man precīgi teica: "Es dabuju mūsu Valdemara
 pavest." Pats Valdemars par tam velak stāstījis: "Tas, no sava
 dzīvoņa imācis, saucis pēc isvosēika; stāp cēteem
 pēbraucis veus un saucis pa latviski: "Kungs, dzims
 ar mani jābrauk!" Kad vajādriģo gabalu nobraucis, goi,
 bijis maksat, Tad ormanis ploom laūdams tk aktīdājis:

"Nekas! Man bija lels process, Dūs pavest un tas ir
varas kā visa masa!"

Kā vispārmaķis, tā sacit, oficiālais atzinums, ko
Valdemars vel kā students dabuja, neskatoties uz viņa
sudraba medaļu, ko tas no universitātes izpelņijas, ir
gan, ko viņam ģenerālgubernators knazs Luovovs rak-
stīja, atbildēdams uz pasūtīto brošūru par Kugņecēlu
28. janvārī 1858.g.: „Ceņijāmais kungs! Dūsū laipno vesību
no 16. š. m. līdz ar Dūsū sacerājumu par Lato. un Džanņu
pēcveidānu pēc Kugņecēbas esmu sajēmis un ar cerīgu
procesu no tā noģidis, kadu dzīvu intresi Dūs uzglabājūsi
šo gubernu zemniecū kartas vajadzīgai labklājībai
un attīstībai. Cerēmu, ka ar laiku arī rases līdžeklī,
ka varēs iverst dzīvē no Dūsū eksperimentos, teicamos
pēcveidājumus. Pārveidājēss, ka Dūs, ceņijāmais kungs,
ir pēc savu studiju beigām ar kade pašū dēdīlēm un pat
ar darbam strādāset mūsū tēvzemes palakai labklāji-
bai par labu, pateicos vel reiz Dūsū par Dūsū drau,
drīgo pratu, kadu Dūs pret mani rādījūsi un esēt droši,
ka ir tupeļkam Dūs arveca augstu cerītu.”

Arī visi Valdemara nokomandējumi, sākot no
Ceļkņaza Konstantīna Nikol. izģadātā līdz beidzameam
ministrpēņu atļautēm, ušķatami kā atzinumi par
viņa pēctno darbu un spēribas labā.

Popularitate

Kad Valdemars 1864.g. pavasarī (5. aprīlī) ar savu
jauno pati apmērleja Pē. Lato. bestrību, ko pats bija
līdzējis dibināt, tad tauberēi šo tem, kā spēdams, ka,
sneēza rakstamas lētas un apsvēica to ar sekošām
vīndīnām: Pēcēca pēlūi šodecu Tevi zveicam,

mūsū pēcveidēss, mūsū godš. (Sk. Austr. 1892. Nr. 10, 250.)

Gubernatori, kā pr. p. P. v. Lilienfelds (12. janv. 1869. g.),
 griezās pie Valdemara un isteic „pilnīgu pēctarīnu”
 par viņa „prekslīkumneem un padomneem”: „Es gribētu
 man ustiechtā gubernā ar' islebot Dūsu prekslīkumneus
 un ismanu”. Tas grib ar Valdemaru strīdēties un raksta tam:
 „Kācosā gaveru laika es būšu Pēterburgā un leuta Dūsus
 ļoti pateicīgs, ja varetu ar Dūsus tur sarīdētēties. Esat
 tik labi, man cik drīz veen ceļējams šurp no Jēlgavu
 pazinot, vaj es varu cerēt no Dūsu atbraukumu Pēterburgā
 un, ja mūsu domas veenotos, no Dūsu pēcpalīdzīku (K. v.
 Kust. 1892 Nr. 11, 355 l. p.). Ka P. v. Lilienfelds vēlejas Valde,
 maru par jūssolu inspektoru no Kuzemī dabūt, jau
 zinām.

Kads mīviņi ipāņēses, Kuzemes barons v. R., 1877. g.
 rudenī sacējis Valdemaram: Līdz šim biju Dūsus šos
 preksneus, bet tagad ^{piemīgi} pēckrita Latvešu jūras leelai un
 jūras skolām, kas mums mīvēņēseem nedara it neko sliktu,
 bet tikai labu veen. Man pašam ir saimneers, kam
 pēcker pravs kugi, un mans arendators būvē vel
 leelaku kugi, un man par tam ir pēcks.”

Kad 1882. g. Valdemars svīņēja savas kugneecērkās
 darbības 25. gadu jubileju, tad Bivīzemneeks rakstīja par
 šo leelo darbneeku tā: „Tadus nenokusušus darbus, tadus
 pastāvīguus centneemus, kadus parādījis Valdemars savā
 mīvēā, ļoti der jo vairak severot un pēemineet mūsu
 laika un tauta”. — [Tā pašā gadā pulcīns Latvešu (starp
 teem leelakā dala kugneecēru) nospreeda, gādāt par naudas
 līdzekleem un issolit premijās par orslabaceem raksteem,
 kuru nolūks veerinat Latv. kugneecēru, un nosaukt tās
 par „K. v. Valdemara premijām”. Tad vel tā pašā gadā

20. augustā kads pulciņš Valdemara ceentaju iitrikoja
 tam R. L. beedribas namā goda meelastu, pec tam pasnee,
 dzot adresi, kā atriniba vīni vīna neapnīgāem pūli,
 neem un nopelneem kugneestbas veicimā. Adrese
 pagatavota jo voši ar jūneestbas nozināem, kā: bāku
 etc. no jūneestba D. Leepina. Tā usākas: Lavam ceentaju
tantceetru Kristjānīm Valdemaram Mask. Keiz. Dīonee,
etbas Beedribas sekretarim Latvju jūnskolu dibinātajam
un Latvju kugneestbas atjāunotajam. Pabeicigee Latvji. Sk.
hust. 1892, Nr. 12, 403. l. p. - Latvju kugneestbas atjāunota,
 jām - N3! Valdemars bija centees no Latv. Indrika kro,
 nīras parādīt, ka Latvji bijūti senās laicās leeli jūras
 brauceji. Garajā adresē starp daudz etba kercs: „Tadu
 mīsu kugneestbas specigu vīzēem mēs atristem it
 sevī: par Dīsu neapnīgāem pūliņu panākām, par
Dīsu nopelnu.” - Valdemara leelakā alga bija, savu kau,
 keesū un etu atriniba par vīna padariteem labem
 darbeem un pašu darbu labās rekmes. Keizariņš
 mask. kugneestbas beedriba pasneedza us jubileju gavil,
 neekam leelo zelta medaļu. Tantceši, zinādami conit
 vīna nopelnu, to isvēleja 15 beedribās par goda beedru
 un pēc neves parādija vīnam godu: Latv. beedribas ar
 atriniba atļauju iitrikoja us savu vēsināem bērc, ap,
 glabadamas neunistigā vīra atdīsusās meesas Rīgā.
 Maskavā, sav studentu senesa vīna mīstīgās atlee,
 kas ar zarku barmicā, savā bija sapulcejušes visi dūcees
 tantceši un nelarka parineji un ceentaji, mac. general.
 superdants, Everts, pec etlas beem vīnas pa vāciski, etka
 tad aizgrābigeem vardeem pa latviski klausitajiem
 pec vīds Valdemara nopelnu preesē sevas tantas un visas

plaisā šķirzemes, pecturadamees pēc svento nasstu vārdem:
 „kā viņš mīlēja savu kantu!” Tad vokālā atvadātes
 Reiz. Dīnree, kas beidzās valdes locekļa Zūlatnīko un
 atgādāja ^{nelaiķa} aizgājūs nopelnus, starp citu sacīdams: „Lai gan
 mūsu skolotājs miris, tomēr viņa darbi nemirs, bet tiks
 turpināti no mums, viņa mācītājiem”. Vācu dzejnieks,
 A. Linde, nelaiķa paristams, sauca dzīvi sajūstus dzejiskus
 vārdus, no nelaiķa atlecekām šķirzoties, ^{ka:} ^F ^{ik} ^{ib} 407. l. p.

Rīgā, 4. Latv. studentu pavadību, atveda no Maskavas
 (3. dec. 1891. g.) nelaiķa mecas un bērns ierīkoja no R. L.
 beidzības nama. Bērns gājēns rādījis, viscaur lecliskumu
 un dzīvas iēras. „Us kāpa kopīnes nolikti vairāk nekā
 25 dažādi vārnāgi, lauru, sūdraba un cita metāla, no da.
 Ķadām beidzībām, privatlandim un aviņnešības. „Tik
 plaša atrinība vel nebija rādīta ^{ne} pēc veena Latvešā kāpa
 līdz šim. Neveenam no Latvešiem līdz šim arī nebija
 tik leclu nopelnu iespērigā labā, kā Valdemaram — te
 nāca alga pēc nopelneem.” (Aronu M. ib. 408 l. p.)

„Pēc šīs Bodoņoežu” (Maskavas universitātes orgāns)
 rakstīja, kad Valdemars bija miris, starp citu šā: „Dīnree,
 citas veicinātāji beidzību, kas dibināta us nelaiķa us,
 mud. nūmū, kas neatstāja līdz pedīgai stundīnai un
 bija viņas darības dvesche”. — Tai 26. nov., pēkst. 6 va,
 karā nonesa mironi luterāņu baznīcā. Tēim gājēnu
 pavadīja jūnrešības beidzības valdes locekli; nelaiķa kau,
 tēsi un viņa pēminas ceņitāji. Atkārtīgā sedē mūne,
 tās beidzības valde nolēma, atraitnei issacīt savu līdz,
 jūtību unākusās bedās, valdes sedju zālē ceveetot viņa
 gīmetni, viņam par pēminu dibināt divi pēminas,
 150 un 50 rub. leelas, kuras ik gads nelaiķa dīnimū.

Nelaiça pazimejs A. Linde sacceijs

„Nachruf dem Helden Christian Waldemar.“

F)

Zu freij hat dich Tod' gleichschickel ubbarufen,
 Gled' nimmet dich auf aus fort' Kiffen Herd;
 Sey was dein Willa, deine Gintu Hefen,
 Tod labet weiten - was di gut nict groß
 Lust vngelufet, das Konn mit dir niest sweben;
 Am belt'ffan Thrande windt es weiten blüfen,
 Obiwid pif entfalten; Lieb' die noch vorwaben,
 Obann: lüngst du pfännersort, wäff. nun zu damuffen.
 Das Klawat abgen wanden farosien Traumen
 Die Trauerkünd' von Irinam fiefen Tod;
 So menschei Grotz windt seit' in Odymit Klygen,
 Die Trauerflungye wäfen von menschei Tod;
 Mann, was sie dich zum letzten pfänner baben,
 Räst menschei Pfiffe Gmorge und Leidbewußt:
 „Du hast geöffnet und sel' Obiwid Thüben,
 Die folgt die Dack und traure Traumwüßst.“
 Lay' an, die Hock der Letten, Trauerkünd'!
 Du pfändest mich dem Klawat, der sie wüßst.
 So Ruwata wäden Dwaß, was Grotz, was Meider;
 So Rüngeffte Hock für die mit Klawamadrit;
 Und wie es galt für Hockadwaß zu fwarfen,
 Du sprachst mir frei - wie ein die Kütze pfewigt;
 Gansalt'farn wüßte me wüßte die fupalu bewafen,
 Dam Traure wäden farn allat Grotz gannigt.
 Um fwarfen Toung Räst Jfo im tiefen Traumen,
 Das fwarfen fwarfen diefes Klawat entflogen.
 Das Klawat niest in Kuffigen Letten.
 Um fwarfen Landat Liebdeu, das den Tod!
 Jfo wäfen zum Wobilt! Obiwid wöwengaffewitten
 So fwarfen Landat fwarfen Räst mit Räst und Tod,
 Obiwid me fwarfen Landat galilabt, das fwarfen wäfen,
 So fwarfen weiten das babat'farn pfew!

Das Wort weist dich dem jungen Leben,
Du selbst, mir Wort das Wort;
Nicht Wort, nicht Wort — dein Wort.
Zwei letzten Reife haben wir gelebt.
Nicht du Wort, so Wort Wort;
Du Wort Wort Wort zu sein;
Zu Wort, zu Wort bist du Wort!
Das Wort: „Nun magst du Wort!“

Pr. sekretar: / J. Palmans /

Preeschsehdetaja-referents: / J. Wahrbergs /

x) Vainags, ko šē pateicībā pinam, 2956
Gan bēz dārgumam Tev dots.

Pats mums dargā peminā Tu esi,
Tev vel pēcnākamam dargaks tiksī,
Kad tee sacīs: „Valdemaars —
Tām bij īstons tantas gars!

„Vestēvi to maz vel jūta
Tavā grūtā spaidu laikā.
Tevm bij zudis cilvēka — brīvestības gods,
Lai mēs Deovam pateicām, ka mums nav tads sods!”

Tavs darbs palook, visā spēcā rādīt,
Ka nīcūli palcekam,
Ja mēs negribim pec gaismas prasīt,
Kas dor katram cilvēkam.

Ludzas esi Tu, kas mūs vor raisīt, Keizars
Un kas miljonāru to licis bandīt;

Modini mūs snaudulus,
Gara starōs meegainus:

Lai mēs mostam, lai, ir klatu,
Snaust vel Europā — par kaunu!

Un šis balis jau modina — neveer sarejus,

Bet ir — teešam brīnišķi! — mūsu naidneekus!

Kara pulka proekšā tagad stāvi,

Kas Tev' apveic svēnīgi;

Tūkstošam šē brīži butu dargi,

To tee tapat dēdzīgi

Iļgojas, reiz tadu vīru atrast,

Kurš spēj vīru likstas galu saprast,

Kam proekšē sovejeem tads gars,

Kā Tev, mīlais Valdemaars!

Kurzomē un Vidzomē dandz kas modinams!

Gudribai ar mīlestīb' — dandz kas iespējams!

H. Laakmann — Dorpat.

Buch- und Steindruckerei,
Lithographie.

Buchbinderei, Linieranstalt,
Buchhandlung.

Telegrammadr.: Laakmann — Dorpat.

Gegründet 1837.

Rigasche Str. Nr. 6/8.

Mitteilung

Dorpat, den 14. April 1919

für Herrn Professor Lautenbach

Hier

Vielleicht werden Sie so liebevollständig sein
und werden Sie mir zu kommen, ich würde Sie

decenā, 15 nov., pēdējāst leim no 40 jūrskolu preses, uceksem, kurā skolās mācības sekmes pēc esneegteem pārskateem irādisees par vīdēlakām. Pedīgi valde nosproda vel šini? sezonā noturet sedi nelatvīim par peemirnu un tani turelas proekslasijumus un atni, kas par Valdemaru espeest beedrtas „Vēstju” sevīkā „Astronēā” ar vīnā gimetui.

Valdemaram vel dzivojot, ~~par~~ to sacijis reiz kads augsts, mācīts Kosevs: „Kaut Latvoseem lutu dosmit tadu vīru, kads Valdemars, kad Baltijā isskatitos „Tadi”¹⁵ un kusekls dzedaja (Valdemaram):

„Karam jān māmulā Balti is brīveem vīlneem. Tāv kleedza, Latvji lai stengtos trops, mantību, brīvību smelt.

Purēns budams jān centees aplaimot nabaga tantu,
Nule cesāsi kai bagatus apērkumus vērt,
Plāon, godu lai ritās tantās romanto vīnā,
Tantilān-jūrā lai tā tūvās kā mūžīga klints.”

^{ap, talons presēt vānī}
Dīz pee vīnā naves pacelās Tam ari stalts pee,
mīneslī pār kapa kopīnu Rīgas keelajā kaapsitā. Pa
teicīga kanta to vīnān celuse. Ne-esim esotremā
līdz ar stonū m., to sauskdami par „gāsmas kēvū”^{šis}
^{zovam} bet abrisim gan, ka pee Valdemara fāisim ^{gandrīz} visur sa
stopami jo dziļi un plaīi usskati, ka vīnš pīrmais
reformators Baltijas dzīvē, kurš no Latvoseem celes,
ka ari vīnā dabā tā kas luterītes melakams, ka
Tam bija blakus pat ari sars ikelancthous-Barous-
par no Anglikam vīnāsim - , ka kas ne veen - kā
D. Grānthals reiz Peterburgā paredzeja - tūreenes Latvēs,
īn pulcīnām kā 13^{kas} pēestādamees, palīka par
vīseverojamako, kā Pāvils starp 12 kīristus māceklesu,

f)

Krišjāņa Valdemāra piemīnāi

29.6.6

+ 25. nov. 1891.

No Aleksna - Lundulas

Kam Latvijas debesis skumjās gaud?

Un asaru plītarī rītas

No Latvijas vīru acīm? Kam raud

Tec bedās, kas lizomi vel. šķitas?

Lūk! dižānais Latvijas darbencs,

Kas zelta pūru tai kala,

Ir miris, tam smauģams. naves meegs

Un lausta un darbības vala.

Vins bija ēstomais bālelīns -

Kaut Latvijai pulks tad augtu -

Tai jūru par pūru darīja vīns,

Lai slava un manta tai plauktu.

Talab nu Latvijas debesis gaud

Un asaru plītarī rītas

Un Latvijas vīri zēlabās raud,

Ka viņa sirds pūksteti mitas.

Ah, Latvija, ļauži asarām plūst

Pēc dižānā bālelīna!

Bet lai tev bedās šī apzīna klūst,

Ka stāvi tu deevības zīnā.

Lūk! Deevība tevi sargāja

Jau pat no mūžības gala

Un tevim šo bāliņu darīja,

Lai top tev ar' slavenas daļa.

Pēc pasaules spožās darbības,

Kas jūru par pūru dara,

Ho kurās plūst tautām mantības

Un celuma, dižuma vara.

Aiz zēlabām mūrim sirds vaj lust,

Ka liktenim būt bij tie bargam!

Man mute sirsniņu lūgšanu dūt

Tev parak, tev censonim dargam.

Tavs darbīgais garš lai simtkārtig' plūst

Pār Latvijas kalneem un ležām,

Lai mums par talismanu tas klūst,

Ka tavās pedās lai ejam.

8l. Terminos nenodotē nodokli peedsen paaugstinātā mēhrā pa seeschdesmit kubl. pehdu no katras mescha puhrweetasl. Schahdos gadījumos Semkopības ministrija noteiz mescha zirschanas weetu un organisē peedsenamo koku isstrahdgschanu us walsts rehķinal.

9l. Mescha pahrdošanas lihgumi, kūrī slohģti pirms scha likuma isdoschanas waj pehz tam, nevar trauzet § 8l. minetā nodokļa peedgsihshanu!

10l. Nodoklis janēdod sahkot ar 1l.janwari 1920 gadā! Semkopības ministrijas noteiktos terminos! Nodoschanai war noteikt wairajus tīrriņus, ne wehlak kā divos gados!

11l. Sihakus rihkojumus un aisrahdījumus par scho nodokli pehz wajadsibas isdod Semkopības ministra!

12l. Suhdsibas par nepareisu nodokļu uslikschanu eesneedgamas Administratiwai Teesai 15 deenu laikā, skaitot no pasinøjuma saņemšanas par uslikto nodokli! Suhdsiba neaptur nodokļa peedsih-

*) 1862. g. Kad. B. J. von Grönewaldts bija rakstījis, Ueber Dienstbotverhältnisse in Livland; žēlotānes par kalpotāju tūkumu uz laukiem, kā vien pēdējā personīga brīvība, atstāt sava pagasta robežas. Ar šādas brīvības cešot visa Baltijas leclgruontnoceiba un šī brīvība morālski samaitājot zemniekus, ceradinādama tos slinkumā, zagšanā, netiklībā etc. Pret to uzstājas Valdemars, izdodams raksta, Baltische namentliche Livländische Bauernzustände "Leipzigā, 1862. g.", pēvevdams celonus, aiz kādeem zemnieki bija speci, doties uz arpagasteem jeb pilsatām. Šee celoni esot: pācok zemēs algas, sliekts ēdams, sliekti dzīvokli; zemnieku mūžīga atkarība ma, ceopējāmība, cegūt drošu stāvokli, zemnieku kartas nicināšana etc. Zemniekiem liksot dzimtoes. Tee nevarot tadn ceemantot. Teesbas un patstāvību tee varot cegūt drīzak citur, nekā savā šaurākā tēvu-zemē.

Šavā, Vaterländisches und Gemeinnütziges, kas ignāca divi buctricās, Valdemars no jauna ceespeedis gaolība herkela svabada, ^{patriotisko} drejpojumu, Na, nom Jmanta. Tee tam Valdemars aizstāv šo mūsu brīvības apustuli pret ta tautceimpra, steemu gānijunioem, ^{konģajunioem} un uzbrakumceem; starp kurceem veoms tads (apgalvojums), ka ar herkela vardu varot tix rīmetees, Ferkel. Tadu keizijumus pamast neesot negods, bet gods, sava Valdemars.

DSIHVOKLU IHRNEEKEM RIGĀ, ROMANOWA
EELĀ NR.35.

Mahjas Romanowa eelā Nr.35 ihrneeku sapulzē 26. augustā sch.g. eewehletee ihrneeku pilnwarotee pasīpo, ka wipi noleek sawas pilnwaras, jo ir pahrleezinati, ka ihrneeku wehleschanās, pent ari schoseem mahjas apkurinaschanu sawās rokās, us koopeetatiweem pamateem, - gruh-ti iswedama, un tadehl maksa par mahjas apkurinaschanu schoseem maksajama ne ihrneeku apweenibai, bet mahjas ihpaschneekam.

Rigā, 27. sept. 1920.g.

Pilnwaroto wahrda:

J. Friedlaender

L. Wetzig

ne, atceism, ka Valdemars palieks par vescu no vīrs,
kaplānām personām Baltijas ne vescu starp Latvei,
šiem, bet vīrs Baltijas attīstības vēsturē.

Pāša atmiņas un personīga Tēvzemes.

Kā sekundānceturm gūmatija man nācās 1871.g. Dr. 1) ^{Kuēlga}
det, ka reliģijas stundās (Vācu mācītājs Raeders stādīja
par Valdemaru, tišām vaj netišām sagrozīdams un griezi
atpēdodams vīna centēnes. Tā vel kolāku tas bija Vācu
pusē jo sistams un zenidets.

Kad 1873.g. vasarā, ^{vel} abiturients budams, kā kartē,
necēs svētnēju Rīgā līdz pirmos Latv. vīsp. Dzed. svētkos
un ap pusnakti ar stud. vīst. J. Grūnbergi no Latv. beidzētas
nama noguvūi no mājām divēnes, lai koatam preekš
ritdeenas jaunus spēkus, tad us eelu nonācūi dzīvojam
patlabam kadu spēngu balti no runas vācslā beidzētas
zālā pa loģem arā līdz mums atskanam. Runātājs bija
Valdemars, kurš bij us pašā galvū pirmo reiz pēc arlēe,
guma šēidzēes šūp us dzīviteni, kus jaunū lauki nodas
un arlēegurus nu bij arvūstots vaj bespēcīgs. 2) ^{Tad 1874.g. beigās Rīdē mūstā}
Tad 1874.g. beigās Rīgā ^(1873.g.) ^{un rēdēja kāda vāca} ^{Kunga sajamīgo}
pēc godance, ^{nostastus par} ^{Valdemaru ka} ^{tas mācīgas,} ^{pedipinādams} ^{vīru savū estā} ^{brūn as lapām} ^{ir vēstures grā} ^{matas.}

Trešajā vīsp. Latv. Dzed. svētkos Rīgā, ^(1873.g.) ^{un rēdēja kāda vāca} ^{Kunga sajamīgo} ^{nostastus par} ^{Valdemaru ka} ^{tas mācīgas,} ^{pedipinādams} ^{vīru savū estā} ^{brūn as lapām} ^{ir vēstures grā} ^{matas.}
kasta svētku pagalmā bijām norunājūi, ar nelāki cen-
zoru A. Schlaezimū un adv. Fr. Vērnbergi, kopā sedet.
Bija kautkā arvāvejes. Vīsi sedētli jān bij ejiinti. Pedīgi
espraudos savēnu draņģem poctim otopus galda starp
divēnu kungem, kuži ar manem draņģem dzīvi sarunā-
jas. Ar to kungu pa vīsi kulin epazīnos. Tas bija Rīgas
pab. Tehniskas bibliotēkars, koningneks Bergholts, kurš
velak pēc savas naves atstāja premiju preekš labākā
vēsturīga rāceta par Rūtēmes koningem. Mīnu saruna
grozījās ap to, vaj Latveši pastāves; jo Bergholts vīrs,

pirms man kulin prasija: ko es domājis, vai Latvā,
 Tu kauta pastāves? Pā kām stāpām dzirdēju to kau,
 qu, kurš man pa labi sēdēja, ko nebija vel nemaz
 eevrojis, tik gadi runājam, kā To no vīna arnes ne,
 butu sagaidijs. ~~Te no sāncem no vīna turak Tas, kā~~
~~šķ, tu izdzirdam, sev šķi intresajas procesō kējas. Kur,~~
 zanneesceem. Kad nads no ta vīdas, vaj nu bija vīnu
 turejis, vaj kadu godalgu dabujis, Tad šis kungs man pa
 labi, jo dzīvi esaucās: „Vaj (Lejas) Kuzemē ar' jau sāk
^{mustees} ~~Krestetes!~~” Paskatos nu us to no sāncem turak un
 paristu - būdams jau tā gūmetni vedzejis - Valdemaru.
 Tulin stādos tam procesā, us ko Tas mani noskūpsta.
 Bet nu ar' bija mana vīda, kaft runas krestā. Tas, ^{ar' apkaft}
 galdi, kā sept kurp? Kadš eeticas, ka man nekā neatleco,
 Tees, kā eaur galdaparkū ^{est} list un te jau ar' isāvas tur
 eauri. Atskatīdamces redzu Valdemaru jo gadi smejamces
 un dzirdu sakam: „Tas bija pateesi uerki.” Pēc uairs
 leclajā dūsmā nesastapamces.

Pa sūnu deenām ^{1899.g.} kadu gadu pirms vīna naues eju
 Rīgā gar „Komerc'Hotel” un ^{pa valēji logu} cerangū Valdemaru patla,
 ban pee table d'hôte's pusdeenu turam. Kadā darvānā
 stēdros talak, uzrinādams, ka Ta bus mana bērdamē
 verza, kur vīnu redzu. ¹¹

1832-1864. 2) Duris Alunans. „Augusts Fried. Duris” - tā dravneasca
 Kouv. varduicā - „Gustavs Georgs Friedrichs” - tā P. Vērs,
 mans vīna dzīvaprakstā (Latv. Aoržu Rastu nodalā, 42.
 nrā, 1902.g.) - jeb veenkārši „G.”, kā Tas pats parakstās
 un kas var but vaj nu Gustavs vaj Georgs „Alunans”; bet
 visā kaulā parids tik kā Duris Alunans, Thimids Vid,
 zemē, Jann-Kalenavas muižā, 29. maktā 1832.g. Tā vīsmā.

1) Sk. arī, Kriģjāna Valdemara piem. mai. No Aluēna. Zundula. Mustr.
 1892, 150 l.p. F)

zakaš vīna kēvs Andrejs (sal. Vēsmāna sacer. dzīvsgājums)
 ar pašā roku sarakstījis māju bibelē, kamēr Krustamgrā,
 matā par dzimundēnu usdots 1. maijs. Bīstēnā slū,
 nann gīmenes ciltsovēta ir „klunann oemō”, kas pee,
 der pee Jann-Kalsnavas. Tō mīrīn Būva kēvs kareja
 kolark us nomu un bija labi pārticis. Karais Būrtis
 bija no dzimma tad varqulētis, tā ka mātē pat bai,
 lojās, vaj beons maļ jēl peedzivos krustann bridi. Bet
 maksnais spirga un usauņa leels, līdz ar putninnem jau,
 kajā Kalsnavas liei preecādamaes un Vesetā plūmēoda,
 mees. Tavas bernības vēstrun paturēja D. klunans oem,
 mēs jō mīlu un velak labprāt runajā par košajem
 Kalsnavas lēcēm, kas bij espeduētēs vīna bernības
 atminās. It īpaši jō vasaru, kād parnāca no skolas, tas
 stipri ilgojas pēt dzimtenes mīlām vēstrunām un daļ,
 reiz pat vājām nogāja pee zava tēvbrāļa, Kalsnavas
 sarmneera. Tā dzimnā dzejnēka - dzeesmenēca daba un
 prats centās atpakaļ pee tēem agrēm espaidēm, kas
 jau kops kruslas bernības rasi bija rosīnājūsi un spīdži,
 nājūsi tu plaukstosās dzeijas dāvanas. Skropus, palēka,
 mus espaidus, kas velak spēj dzejiskai dabai dot barību,
 Būris sarēma bernībā arī no bibeles. Tas notka īpaši
 pee deevbijīgās mātes prāta, ka tiklab Būvru, kā tas
 brāļem bibele bija pirmākā lasamā grāmata. Būrtis
 usgāja bibeles leelarko jauscunnu un gardako kodolu dā,
 vīda dzeesmās. Jē augstā, eelā dzeija tō sakampa līdz
 vīds dzimnēm un pameta neiidzešann espaidu vīzai
 dzīvei. Tā tad saprotams, ka tas neveti atnēcas velak
 savōs rakstōs no bibeles maibām un pat atdzejis sacer
 dažās „dzeesminās” ar garu satūru.

Tāvs nopirka Rīgā namu, lai būtu bērniem skolā
 ejot kur piemesties. Tuvā jau uzbūvēt eēt skola Rīgā.
 Bet neauglība, ugunsgrēki un citas nelīzmas tēvu ee,
 gruda Ceclā trūknēmā. Ķūitīm bij jāatstāj un visa mān,
 Atiba māca pārsolītānā. Ar spēsi rokā tas aizgāja
 1839. g. no Kalsnavas, līdz ar 7 bērniem, kam vel bija
 maize jādod. Viram ^{karas} gāja gavīi pēe sēds, ka nu nespaļa
 vairs mēzavajiem bērniem gādat skolu. Visa gūmone
 aizgāja us Rūzēni un tēvs tur nēma kēdu lareu nomā
 Porgentreija pēe Jelgavas, tad tas bija dārdās vēstās
 Dobeles apriņci. Tūklidz kā tas bija dandz mēz atkal pēdri
 vojies, tas nēmis no jāuna rūpētes pēe bērnu skolotānu.
 Tuvā un gāja pirms Jelgavas apriņšskolā, tad gūm,
 nārijā, 16 gadus vee eestādamses 4. klasē. Tas nē,
 mācījās - kā būtu vajādzejis - katrīgi katras deenas
 nodēvunnes, bet vīvērāk tik us pasgādā beigam,
 kad bij eksamēni jāstura. Tāpēndamses tas tad
 isā larekā ismācījās, kas bija tā pasgādā pensunns,
 un nolēka veeņnes lalin eksamēnu. Pau pē skolas
 lareu tas nogrēndējās Vācu literatūrā un nosēdēja
 dēvēreiz nedēlām savā istabnā pēe eecēnitām grāma,
 tām, no skolas nost palikdams, ne solī anā nespedams.
 No mācāmēem pēestēmetēem Tuvim vīvalēi patika
Greeku valoda. Tas bija nācis us tām domām, ka īi
 valoda stāvot tērkamū kopojuma zinā Latv. valodai
 tuvāci, nekā eita kāda. Greeku valodā tas tad bija
 tik stiprs, ka sacerejā tajā pat dātūs pantūms, ko
 vīrskolotājs un velākais profesors ^(Pankers) loti ustāvēs. Bet
 tai pēiā larekā Tuvā Almans bija sēcis arī jē ēasli
 ar Latv. valodu nodarbotēes. Zinatnīrēkus līdzenklus

preeks tam viņš atrada visvairāk Latv. liter. biedrības
 rakstu vajūmās, "kagarin tur litt.-litr. Juppell." Tur atro,
 namos severojamākos rakstus kas tik pamatīgi stu,
 dejis, ka zinājis tos arī no galvas. Pie est. tāutu
 dziesmencekem tas tā esīca, ka sāka parsti vele,
 pes, tadās pašas dziesmas sacerēt arī mātes valodā.
 Tā tad nēmas kas tulkoot - adzeijot daždažādas "dzies,
 minas" - dzieslus, zināms, visvairāk no Vācu, bet arī
 no Kreevu, ^{Pēļu} Čehu, Latīņu un grieķu valodām. Drua
 vecaksem tada darība ar Latv. valodu un dziesošānu
 nemaz nav bijuse pa prātām. Dažreiz līdz deenas ausā,
 nai Duri nodarbojies ar tulkošānu - dziesošānu Latv. vald.
 dā un dabūjis tad no vecaksem, kas no rita agri celdams
 to atrādusi vel ^{kājās} nāmūdā, jo stipru rājeņu. Kad ismami,
 gais Duro turpīkam beids, ka tam jō derīgas Vācu grā,
 matas lasamas, tad ļauta vīnam vīza vala.

Pā ģimnāzijas laiku (no 1849 - 1854. g.) B. Alunans bija
 savu jām no maroknes vāja veselību tā sabojājis un arī
 savas acis paupūlejis un turvērīgs palicis tā, ka ģim.
 nāziji beigūšām vajādreja palikt mājās un atpūsties. Tik
 1856. g. tās jōza savu celāsomu us Tērpātas universitāti.
 Te viņš, pēecopjot savu jām ģimnāzija sēnītoto grieķu
 valodu, klausījis pirmajā pusgadā prakšēclumus par
 vecajām valodām. Bet budams pavīsam bes raudas daru,
 nām, kas skolotājam dandz. maz nepēcešāmas, tas us
 draugu padomū atmēta studijās, kam bija vīnu par sko,
 lotāji paderit, un porgāja us Cameralia - valsts saimnes,
 estās zinātnam, kušām arī Valdemors bija nodarves.

Pats vīnu jaunākais mūža laiks Duriin t. bija pirmee
 divi universitātes gadi. Te tas atrādās dzīvā estīkumē

ar draugiem un biedriem, kas ar meesu un dūseli pēc,
 kopā tos pārs centiens, ko tas jau Jelgavā bija
 savā ventālībā lolojis. Te viņš atrada jau Valdemaru
 preesā, te bija līdz ar viņu arī Barons konācis, te
 bija jau arī citi Latv. studenti, kuriem sirdis sīla prees
 savas tautas un valodas. Savas, "Tautas, dabas un pasaules"
 pirmās gramatas preesvārdos, "Ceņģāmi lasītāji", ap
 1860. g., kas jau sastāva vairāk nekā 40 Latvešu jauneklus,
 kas Tērbatas universitē ^{gadā no gada} pulcētos, ar dažādām runāšanām.
 Kā jau zinām, ^{1854.} no 1856. g. te ^{lasās kopā} Latvešu jeb Valde-
maru vārds, kura ^{Latv. studentu pulcīnā} mīstā Juc. A. arī jū dzīvs locuļzī-
 jis.

Pusprota gada Tērbatā palaidis un savas studijas pa-
 berdzis, Alunans sestajās un kā vrona stipendiāts Pē-
 terburgas meit. zinātņu akademiā, kur jo uscitīgi stu-
 deja botāniku. Arī te viņš domā pēc tautas, jo p. p.
 herbariju veidams, kas jau sapno no tā laika, kād
 "Pālija" uplauks skolas un Latvešiem atvērtes zēmsko-
ptas akademijs, kur tad herbarijs nodēris. Peterburgā
 P. Alunans atrada atkal Valdemaru preesā un arī jau
 sapulcētā "Peterburgas Latvešu lasāmo biedrība", kur pār-
 vinnāja atkal kopīgās intereses un kur celās domas, idot
"Peterburgas Avīzes". Juci A. izredēja par jaunās avīzes
 redaktoru. Gan tam būtu rasi bijis derīgāki, pēc pusgada
 nobēgt akademijs, pēc kam tad laba veta bija droši
 cerama. Bet P. Alunans nebija sava laluma meslētajis.
 Kiba velti (. Tautas sarīnnesības savadā) brālis Indriķis
 (^{brālis} gramatbūvēns) iēlojās, ka Jucim trūcis "ītas pasaules
īsmānas, ko viņš gan it rūpīgi savos rakstos laudim
pecdāvājis", bet tas pats neprātis tadus rakstus pasmeest,

„kas lasītājus klat pēvelk”. Dns. A. neskatoties uz savu
 labumu kōrās tur klat, kas tam īdevās, vīstārs nāci
 pērsē tautas strādāt. Tas palīka par „Pē. Av.” redaktorū.

Do interesanta ir kada vēstule, ko J. Alunans 1861. g. jan.
 varē brālēem laidis. Tē vīri tīs bijā vādīzījūši, tam ītru,
 nat nodomu, mežā-akādeniņu atskat. Tas atbild un raksta:
 „Bērednu dīve man vīzpaš nepatīk. Ar šā cemesla es pē,
 zemān man pēdāvato tēdā Latvešū laikraksta „Pēter,
 burgas Avīzes” redaktora vēstu. „Pēterburgas Avīzes” īsnāks
 no 1. jūlijā. Pirmajān vajadzībām kada šējeenes Latvešū
 mēļjōnars, Kūmīnš, Busehs saucis, Ņeļjas pasta turē,
 tajā brālīs — ka Busehs pēdes pēc Latvešū sakeedribas, to
 jūms nevajag talak īspanst — dāvīnājis 500 rub. sudrātā
 un Rīgas Latvešū 200 rub. uz 3 gādēem ar īskēneņūši, t. i.
 jā laikraksts bes drukas īdevumēem atmetīs vel varak
 nekā 700 rub. pērsē redaktora, tad vīri savu naudū
 dabūs atpakaļ. Es, kā redaktors, dabūnū skaitras algas
 700 rub. un bes tam vel procentas no katra tukstota,
 kas bus pērak par 2000 eksemplāreem, kā arī 12 rub.
 par drukas loksnī par rakstēm, ko es pērsē laikraksta
 rakastu. Avīze īsnāks Pēterburgā, tādēļ ka šē cemesla
 ceļojāmī svabadaka. Čaija mēnesī parādīsees īzī,
 nojūms Vidzemes un Kurzemes gubernas avīzēs. Par pravū
 skaitu abonētū jān tagād Vidzēmī rūpejās. Valak, jā
 man patīks, veltūt pērsēn ar savu laikrakstu un Ri,
 gu... „Baltische Monatschrift”ē, novembra burstūcā, maci,
 tajā Brasche garakā, īrovskā rakstā par tagādījo Latvešū
 literatūru, sevīki žūrnālistīku, aīsnēmīs atkal jānta,
 jūmu par jaunlatveestību, tā ka tagād vīri cēkōzemes
 laikraksti par to plāpā. „Rīgasche Zeitung” jān pat

baidās, ka tuvākā vaj kalakā nosotnē, Inland'e isnāk,
 ēst Džannu un jānā, Rigasche Handelszeitung Latvei,
 šū valodā. Tādēļ visam istem, kasatnam Vācesiem
 pēc tam jācensoties, jāunlatveet, lai jau digli apslāpēt.
 Prashe savus apgalvojumus dēvina no „Sētas, dabas, padu,
 les' preekšvārdeem un no kritiskām par Schulza un
 Kawalla rakstiem „hāju draugā“. Tādēļ, viņš domā, es,
 kurā preekš Latvei rakstiem vajādēlu parasināt.
 Savu konfuza rakstu viņš beidz ar vārdeem: „Nepatei,
 eiba ta bultu, jā tagād Latveit's grībeļu no Vācesijā at,
 saertes.“ Pēt šo rakstu Berberhs laidis klajā tei,
 camu atbildi Inlandes 1. numurā un otrā „Rig. Zeitung“ā.
 Tāpat es esmu garasem apcerējumū, kas šē tika atēris
 par ļoti lali isdevušos, pērsutijis „Baltische Monats,
 schrift“i. Tad viņš rīno, ka Buelensterna, Lettsche prashe
 isnākšot februārī. (D. A.) Tam kad būšot jāsaracosta koi,
 tika preekš Zinatnu akadēmijās gadagrāmata. Paur šo
 kritiku kas esot tapt kalak paristams.

Par D. Alunana pēstasānos pēc Pēterb. Avīzēm raksta
 pats Valdemars tā: „karta mēnesi“ ^{1862.g.} „kad darās no manūm
 labajām cerībām sāka varvāt un varvāt kust“ — „kad
 Pēterburgas avīzū“ programū esneēdu ministram A. Golo,
vinam (kam es' tiku stāvēju Baltijās reformas un jūncei,
 bas leetā, kad uel esēju no reformām un tādēļ grībeju
 „Pēterburgas“ esatēit preekš D. Alunana, kas 1862.g. esaku,
 mā pret manu grībe istajāš no mātskopiņu korpusa, kur
 viņš un Latveit's Liverss bij esatājušees, kad Tāpatas mi,
 uer. tates kurū bij beigūši. Alunans nu nometās mā,
 nā korteli dīvoš pilnīgi no manu rēķinumu, it kā šū,
 dentu starpā nosēti medz notēt. Nu es grībeju Tam

pagādāt literāriskus darbus par „Pēterburgas avīzēm”.
 Bet Alunana slimība (Zinātnu, pēterburgas) jau mai,
 ja esākumā pagriezās par pilnu trāķumu, kurā nemaz
 slept nevareja, tā ka A. bij tulīn māija mēnesī ja,
 sūta uz zeman, par Latvija, arēdatora Ollmana; pus,
 vesels kas octoberi 1862. g. cenāca atkal Pēterburgā un
 3 mēnešus velak arceļoja uz Kurzemi par saņem brā,
 lēem, kas pecax nomira. Par kādām lēctām ne Laubes
 Indriķim, ne man nevar patikt daudz ko runāt. "Tā Val,
 demars. (Sk. Atkl. 1892. g. 10. nr. 217 l. p.). Tāpēc, ka P.
 Alunana brāļa (Pētera) dēls, Dolfs Alunans, bija pret Laubes
 Indriķa pērsimom par Dūša slimību Ēstā uztājes,
 tekdams: „Dolfs Alunans nav bijis nekad prātā jēis!”
 Mums šē nav vajadzīgs, vel talak šo stordus par Dūša
 A. slimību ismeklet; jo nu vīns uz nūvītu vesels.
 To drosi znam, ka P. Alunanam nebija lēmts, par sava
 lolojuma, „Pē. avīzēm”, ilgi strādāt. Pēterburgas klēnats
 isradījās par jo kartīgu vīna vajai veselībai. Kā vi
 zaka, „sen senā acim kartē” esot par vīna atjaunojuses
 cēlā nokūnāmā. Asti dāva padomā nest vīrus darbus
 un set uz laukēm veseloties. Alunans ar branca uz Kur,
 zemi par sava brāļa ^{Edvīnda Kroma Lodu mūziķis un mūziķis} Doītes Kaulās. Dr. Laurentim
 tur vīnu rūpīgi ārstējos, radās cerības uz isveselošānos.
 Slimnieks branči atēpīrga un eika jau atkal nodarbo,
 tees ar emiloto rakstniecību. Ap šo laiku kas sūti
 pratoja, kā Latv. kouo. vārdmāc. isdot. Tas eszaka jau
 pat savastītes ar centom un donu beedrem, kā isdalīt
 darbus savā storpā. Tāx nežēlīgā neve isnēma Tam spal,
 vū no rokas. Šādoh koernas datzā, bija es-ausstējes;
 slimība sagraba ar jaunū nokūnūm un 6. aprīlī 1864. g. — 16!

Suvs Alunans beidza savu iro, bet pūlēm un cešānām
 jo bagato mūžu. Kadš no tā pēderīgum, kas bija tam
 beidzamajā stundrā klāt, stasta, cik nelaiķis bijis
 savada meera pilns ori pat pēdējās brīdīs. Kadu pus.
 stundu pēkšņi nūvēšanas vel šarunajās ar mūms glūzi
 skaidri, dzirdami un nevēns ne domāt nedomāja, ka
 pēdējās minūtes trīs divs notrāsās. Tad viņš lēni, kā
 pērkusis, atlaidās un pagaluja un pēc brīdina bešām
 kā midžu emiģa. "32 gadus vees tapis." 17

Suvs Alunana raskoti.

Kā jau no tā dzīvesgājuma lenjams, Suvs Alunans
 bija par savu dzīves ustdarumu izredzējis, vilēt un vadīt
 savu tautu uz garšmas un brīvstības ceļiem. Un to viņš
 gribēja panākt caur sarciem raskotiem, ar kucēm tas
 savu nolūku centās sasniegt trejādā kartā: 1, pacelt
Latv. pataprini un tautības jūlas; 2, rādīt viņiem ceļu
uz labāku materiālu labklājību un 3, iekopjot Latv. va,
lodu, lai tā kļūptu par tautu spodrāks un nodrīgāks ce.
 tociš ne veen eina pēc garīgām mantām, bet arī pēc
 šādu mantu apetrādāšanas, literatūrā. - Kā redzam, arī
 2. Alunana literatūrā darbība nav, veenigi rāšot, rāšot
 šānas pēc, arī veenigi eekšpīga estētiska dzinula, ^(neori šī zinātniskā) bet
 pa lielai daļai atīdram ar praktiskiem, arīem cen,
 šēnem rāšot, veenat ne veen Latvešu garīgu, bet
 arī meesīgu - materiālu labklājību. Tā kad viņa raskoti
 nospīrās un nospīrāmī divi daļās jeb ikrās: 1) prak.
traki zinātniskās un 2, dzējiskās.

1. Praktiski jeb populāri zinātniskie raskoti.

2. Alunans savu raskotnešāgo darbību ustdācis ar "dzēes,
 mūm" tulkošānu un sacorešānu un proti, jau it agri, jau

kā gimnaziasts. Tā kā viņa dzejiskā darbība aplūkosim
 šē otrā rindā, kā viņa literāriskās darbības, tā sacīt, re-
 nako galu, jeb arī tā camesla, ^{ka} B. U. visvairāk kā dzees,
 mēnešos Tapis populars - patīstams. - Pārskaņi pē
 B. Alunana prozaskeem rakstiem kavejotces, vīdprims
 jāmin viņa darbība

a) „Mājas Veesā”, kurš sāka iznākt 1856. g., Ansa Luktana
 vadībā. B. Alunans bija pats ceļotājamais līdzstrādnieks
 šim jaunajam laikrakstam. Te viņš rakstīja gan par va-
 lodu un vesturi, gan par dabas zinātni, gan arī par da-

žādem Dēvesjantajumeem, līdz kamēr bija jādzied (1860. g.).
 b) „Sata, daba (un) pasaule”, 1860. g. sāk viņš izdot šo peri-
 odisko rakstu krājumu un islāvi tāi gadā no La Tris pri-

mās „gramatas”. „Pirmajā grāmatā” viņš sūdz visvairāk
 derīgas praktiskas pamācības pr. p. par Deņevd. Ameriku,
 Lopu mocišanu, Pār angļu kokiem, govi izmīnīšanu, ku-
 ju cūpšanu etc. Tuv viņš evadījuma griežas pē savem
 ceem. lasītājiem ar dzeesvīnu, kas it par dabā būnu
 pē mums Tapuse, proti: Ne vis slinkojot un pūstot - - (No Čechu val. tulc.)
 Tad viņš tur pārrunā toreizējo Latv. avīzniecību: „Tel-
 gavas Latvešu avīzes kā jau Barņicas avīzes budamas
 strada pēcs šē tēds, ne vis pēcs šē prāta. Mājas veesis
 nu gan apņēmes, barbu pēcs šē prāta dot, bet savu apsolī-
 šānu maz izpilda un arveem vel labprāt pē misionēs zi-
 šānu turās, kas tāē pē pateesības isti Telgavas Barņicas
 avīzei pēcs šē. Turklāt in Barņicas avīzē is Mājas veesis
 ļoti mazi budami ļaudim nevar vis tik barības pasnezt,
 cik vajadzēgs. Tā tad mēs redzam, ka pē mums ar grāma-
 šānu, kam pēcs šē pamācīšanas bus derēt, vel ļoti plāni
 est. Tā kurpreti gluži otrādi is Anglijā.” - „Latveši tagā

+1 jeb kā gardaku
 kumosu us bei
 gam pataupīda
 mi,

Čūči M... v... čūči
 šim šim mīnīnu.
 Hogulnēces leči iclē
 pēcs šē varā dzinšu.

mostās no ilga mēģa, vīni kārtīgi pēc garšmas un atzišanas,
 un jāb mes tos laurus etam pēdribojuši, kur šāpatas
 augstā skolā jeb universitēlē gadu no gada varas nekā
Katodesmit Latvešu jaunclī ar dažādām zināšanām
 pūlejas. Šo vesti dzirdedams varbut daži kaukas brālis
 precasees savā prātā domadams: Pa tik dautz Latveši
 par maisteem vīneem palcek, un, kad vīni savus brālus
 arī varēs pēc garšmas vest. Tīm brīžam šis carības vis
 nerspildas. Šo Dūs Latveši paši pēc tam ceest vairuigi,
 ka Dūs maisteem deleem kauns ir par Latvešēem tuse,
 peest un ka vīneem nebut nebiķ ko precēs Latvešēem
 strādāt. Dums gan patik madu jānsen grāmata lasit, bet
 ja Dūs maisti deli precēs Dums katu patikamun grā,
 madu grāb sarakstīt, kad Dūs par to launojetees un sa,
 keet, vai vīneem nav eita labaka darba kā'as lodeem
 nekeem pūletees. — Tā zinām, kad paša J. Alunana vecasi
 bijā tadī Latveši. — Bet paši savus delus us to^{pa}sku,
 binat, lai vīni savu tēnu valodu macas un kopj, to
 jāb Dūs nebut negri best darit. Dūs to turedu par leelu
 apsmeecku, ja Dūs skolots dels ko pa latovski rak,
 stitu un ne vis pa vāciski vai pa franciski. Paur to
 nēkas, ka Dūs maisti deli to ar tuc par kaunu,
 ka vīneem tadī vecasi, kas nemak pa franciski ru,
 nat, bet kas tik pa latovski vai laukidamū arī pa
 vāciski tūna. Teesām tiri jābrinas, cik pārgroz ti nel
 daži lauris ir. Vīni godu tuc par kaunu un kaunu par
 godu. Tu cam to kaunu kaune galā Latveši sev pa,
 šēam par kaunu palcek tadā kamsibā, kadā presē tūk,
 shošēem gadēem bij. Tover ne vīzi Latveši tik aplamū.
 Atromamū nel deesgan tadū Latvešu, kadēem pēc pa.

loesības vīdēem vajadzētu būt, proti, kas to tur par godu,
 ka viņi - jebšū viņu vecāki nav maesti laudis un jebšū
 viņiem pašiem leli pūlīni bijuši - kamēr ^{paus} par gaŗu
 prātu ar maz naudas to paŗu panācusi, ko vīti, par
 kurām vecāki tikstosēm rublus isēd. Un šādi Latveŗi
 arī netur par kaunu, ko preekš zveem kautas brūcēm
 rakstīt, un tā tad mēs varam cerēt, ka šis grāmata
 rakstītājs nebūs veens, kas preekš Latveŗēem rakstītis,
 un ka lapec drizumā vel citas šādas grāmatas Latveŗēem
 par sveķu no Latveŗēem tiks gaŗumā laŗtas. - Datz.
 go pamācību preekšā kā par pamatu sastopami savāda
 vardi, "Zelta graudis", kur par kādolu tas, ka, "prātigs re,
 mes kopejs vaudu vis nekaupis, lai tik viņa bērni var
 preeklūt pee mācībām un pee prāta atŗišānas. - Par
 moto šai grāmatai: Pils leclājs spoms pee cŗveka ir prats
Un zināšanas, kas tos cenŗt, tad
šo drīzi bojā es."

"Otrajā grāmata" tas sarakstītis, Statistiku no Kŗevu
zemes, lai Latveŗi varetu ŗāclaki patceet us atŗišānas
cela. Te viņš saka ceen. lasītājiem, ka, Latveŗi jāv sen
 bijuŗi mŗdriģi laŗis, kā Indriķis Latveŗis isŗada, kas
 preekš vairak neka seŗi zimts gŗdeem mŗsu zemes stastus
 Romneŗu valodā sarakstītis, un ar ko Latveŗi tā pat var
 lepotos, kā Kŗevi ar savu Nestoru, kas drusku agrak
 Kŗevu zemes stastus sarakstīja. Tad viņš saka: "Mŗsu
 deŗnāŗ Latveŗu grāmataŗ gan netŗiŗst, bet viņas nav
 tadas, kas Latveŗēem īŗi deŗģas. Kamēr Vāceŗu valodā
 us trīdasmit pasauliģām grāmataŗm nāŗ veena gaŗiģa
 grāmata, Latveŗu valodā tas glŗŗi otrādi, proti, us trīs,
 desmit gaŗiģām grāmataŗm nāŗ veena pasauliģa grāmata.

1) Nu, te pee Latveŗēem atŗodam to paŗu stāvuli, kadā bija Vāci
 Valanda un Trīdīŗa Lela laŗu -

Ta nu pats Deos pasauli radīdams esās deenas pūlejas ar pasaulīgām lectām un tik septiņu deenu eccle par svecu, garīgu deenu, tad arī greks vis rebus, ka skolās un vīrās citās vectās daudz varoak pūlejas ar pasauli, gām lectām nekā ar garīgām." Tad par grūtūnem m, nadams, kas pee šīs grāmātas kadola islobīšanās lasītā, jān parvarami, tas tek: "Bet kas ietus līdz galam, tes no savem pūlūnem pēdrišos tadus pašūs angļus kadus emanto laudis, kas pūmūvū skolās nodzivo, proti, gātu pratu un abzīšānu vīrās lectās. Un šādi laudis vīrus bus ceenti un vīnem vīrus labi klases."

Redzam, ka P. Alunans cam savem rakstēm kop par istu kantas skolotāju. Par motu šai grāmātai līcti grekijas belavā vestūneeka, Tukidīdes vardi: Tē paši cilvēki pee mums ir ar mājū darbeem ir ar valstības darvānām pūlejas, un atkal citam, kas laukus apstra, dā un amalus kopj, netrūkst vis vīnāšanas pār val, stības lectām. Mēs katū, kas no valstības lectām nekā lescu velgu." Tukidīds II, 40.

Le varam pūlēt neprot, vis nesaucam par medrīgu cilvēku, bet par lescu velgu.

"Trešajā grāmātā pats P. Alunans pasnēdz no sevī tik dažas dzeesmuņas un dzeijas. Pī grāmāta dabujuse jān tadū dabū, kas jān varak us žurnālū norāda. Tē P. Alunam ir varak līdzstradneeku, kā: Zvaigznits, kurš šē it plaši raksta, Par Latvīlū kantas dzeesmuņū, kuram rakstam P. Alunans kā redaktors pēerprauti varak lectderīgu pēerzīmju, tad H. Alunans / P. Dūns, bergs.

Tikdantē par P. Alunana visvarīgākēm prozaiškēm rakstēm, Šķā, dabā un pasaulē. Minami vel citi vīra

1) Gan pazīstams latīņu sakam vārds „De mortu”
 is nil nisi bene, tad tomēr vairsak gadu pēc F. Alu.
 mana naves parādījās „Maņas weefa” šads pantins:

„Čūci, F. A-n, jēl čūci!”

Tavu sūnu mūžinu!

Uzgulusēces leeli kluēi

Speež tev arā dzivību.

Tea tee kluēi, ko tu vēlē

Nevainīgam „Maņas weefim”.

Tea nu tav’ dzivib’ dzele, —

Atzodej’ tav’ cireni!”

Šis planpratīgais pantins^{elis} pedigi ignīcināja
 „Maņas weefa” reputāciju kā tautiska laivraksta,
 un bija pirmais strīdus abolis starp šo un „Balti-
 jas Wehftnefi”.

Ēduģums.

9. jūnijā 1920 g.

№ 1240

Rīga

Ģeogrāfijas ar. k. d. personāla kuldziņas
indalisanas "demitejas" rakstu no 9. j. m.
ar io pagodinos atūgt k. d. mācības spēkus
ur pilnu sapulci sēdum, 12. jūnijā s. g., plkst.
12. dienā, klauvitarā d'z o (vecajā ēkā).

Ģeogrāfijas kārtošana. Ģeogrāfijas par algas atvēršanu
mūsu Ģeogrāfijas kārtošanu par labu.

Pārskats. Ģeogrāfijas kārtošana par pilnveidīgu pu
katra atvēršot kārto.

Pag. Prorektors: Lejins

prozaistiskē raksti, kā: „Pasaulē un daudr no tā, kas pa-
 saulē atrodams”; „Tautas ceļņneceība” (1867); „Marasjs
 bodņeeks” (1873) un tulkojis slēkts „Konturbandņeeka zēns”
 (1858).” — „Tautas ceļņneceība” un „Marasjs bodņeeks” isdo,
 ti pēc rakstņneeka naves.

Visi Drua Alunana prozaistiskē raksti cevevojāmi tik,
 lab caur savu peemāstību sava laika vajādzībām, kā arī
 caur savu tam laikam neparasti skaidro jāusko Latvē,
 un valodu, kā arī caur savu viscaur nopietno saturu
 un labi nosverteem spreedņneem.

2. Dzeiņiskē raksti.

Kā „dzeiņiņu” tulkojis P. Alunans pirmkārt ^{pa laiku} ~~stādams~~
 tai pašā ^{veidā} rindā ar daudrājiem agrākeem Latv. dzeiņneekēm.
 Visi viņi visvairāk dzeiņu tulkotāji no pašā sākuma līdz
 Drua Alunanam. Un tai rindā Drua Alunans ^{vel} pakekē,
 un kļūst vecāis pedāts. Taj vīnām šē peesēvirams jē labi
 numots, marasjs numots trēsāis. Pēc v. Skendera un
 Hugenberģera tas trēsāis vīdevevojāmāis dzeiņneeks-
 tulkotājs jēb „dzeiņiņu” tulks. Tas ne veu stādams ar
 iēcēm jē vevevojāmeem dzeiņneekēm uernā rindā,
 bet skaidras valodas rindā teem pat preekšā. Un
 P. Alunana jē jāuskā, skaidrā Latvešū valoda, kā vi-
 na prozaistiskajōs kā dzeiņiskajōs varstōs, ir akurāt
 tas, kas ceema, ka vīnō tē sport Latv. literatūrā tāli
 no preekšū. „Ar Drua Alunanu mīnu literatūrā sākas jāuns
 laikmets; vīnō arskustņajā mīnu valodai un varstņneei.”
 Vai jāunu attīstīšanās laukiskā garā, kurā rindā vīnām
 ceali nopelni. (Pāļ. Dravn. Kouv. vardu.). Ja vīnō butu
 kaut cik romantiskis un ne viscaur realists un idealists
 reizā, tad tam skaidru cevidit pilnigi tō stāvokli Latvēšū

1) Pāļ. Dravn. Kouv. vardu.

literatūrā, ko Žukovskis saņem Krievu rakstniecībā. Tāc divi punktos viņi abi pilnīgi savenojami - salīdzinami, proti, abi viņi visveikāk tulkojami, abi viņi arī valodas daļuma perspektīvi.

Šau ģimnārijas laikā izceļas gandrīz visas šūna klānana Dzešminas; bet tik vēlāk sāka tās nākt klajā. Tā viņš tik 1856. g. Jārpātā nonācis, izdeva savu Dzešminu pirmo krājumu:

a) Dzešminas Latvešu valodai pārtulkojot. "Ši krājuma priekšvārdos Dzešminas saka: „Ši Dzešminas pārtulkojot man bij šādas domas: es gribēju rādīt, cik Latvešu valoda specīga un jauka, un tad es arī dzinos, Latvešu valodu, cik paspēdams, no vēlākiem grāmatzīmēm istirit... Gribēdams Latvešu valodu tīru atņemt, usņēmu arī grūdensisus, ko Latvešu valoda isti par saveniem bērniem neatrīst, bet kas kādā kārtībā atnesti varēt un nisulo. Liels pulks tādu grūdensisus Latvešu valodā atrodas un ja tik viņus gribētu kopt, kā peenākās, tad arī nebūtu vajadzīgi, tik aplam pēc vēlākiem vārdiem nerstīties." Paatrīst, ka Alunans šo savu nolūku jo Teicami ispildījis. Pēc ka atrodam tā viņa prozaiskās kā dzeijskās rakstās deezgan tīru, it klasisku Latvešu valodu, ko daudri vel šāda vaicē par priekšzīmē janties. Daudri viņa ^{pirmās} lelotē vārdi, kā: marģatava, alus daritava, galdneeks, marģneeks, garģdneeks, padom, neeks etc. semantiski pilnīgi pilnīgi Teicami. Tad tauku vārdi barbariskās galotnes veis, -eri, kā: Sotre, keris, Stalģeneris, Unģlanderis, Sotrekeri, Stalģeneri etc. viņš no visiem lasākiem izskaidis. Kā pirmā Latv. ilustrētā žurnāla „Pāģalma” redaktors letoju veis

elektricitātes vārda elektrība. Man toreiz par to jau, nūnūnū, par istu Latv. galotni veēas galotnes veētā no dažām pusēm ustrūka. Tagad nu ne veen šis vārds elektrība vispārīgi pieņemts, bet es precīzi pārskatīts atrodu, ka J. Alunans šo pašu vārdu elektrība jau leetojis jau 1860. g. "Sētā, dabā un pasaulē". Jebm šur tur viņa dziesmās kā arī prozaiskajos rakstos vēl daži prasti nelatviski vārdi, kā: "jūmprava" u. t. v. sa, stopami, tad tak nevaram no viņa kā pirmā celtni laurēja šai tīrumā it visu sagaidīt. Tomēr ^{tas} in un pa, leek pirmās cevejojamaikas Latv. valodas tīrības un koplinatejs jaunākajā literatūrā. Pats viņš sevi turējis, Par Latvian tīruma stradniec.

Otrreiz šo pirmo J. Alunana dziesmu un krajonu isdevis tā brālis H. Alunans:

b) Dziesmas no J. Alunana. Rīgā, 1867. Par tām reprecšējā zinā H. Alunans saka: "J. Alunanam pašam dzivojot avoenu bij tās domas, ka tās dziesmas, ko viņš 1856tā gadā islaida, otrā drukā pārlabotas islāztu, bet nave viņu paskerdze, tā ka viņš tik to dziesmu "zvejneeks" espeja pārlabot. Ir tās citas dziesmas J. Alunana rokā, ja dzivs butu, vel butu pārlabojuse, bet tā man mana brāla atskatas dziesmas tadas jālavī pasaulē, kadas es tās atradis." Pēc tās pašas veizas H. Indriķis Alunans butu arī Dupa otru bezraku dziesmu daļu isdevis, bet tā bija toreiz norūduse. Driz pēc tam, 1868. g. Indriķis Alunans isdeva, pirmo daļu otrā pavārotā drukā un atkal gadu velāk:

c) Dziesmas no J. Alunana. Otrā daļa. Rīgā, 1869. "Ceņņiemēem lasitajiem Indriķis tur saka: "Kad un šī no mana brāla sarakstīta dziesmu grāmata stāp Valde."

Par Latvian tīruma stradniec. H. Latv. br. Kasta nodala 330. l. p.

mana kunga papīrēm maskavā šim gadā ir useeta,
 tad es it īpaši mana brāļa lelam draugu pulkam
 tās dziesmas šim otrā dziesmu daļā pasniežu.
 Andrejs Alunans labi darsijs, ka tas šai krājumā
 celis arī pirmās daļas dziesmu rādītāju, no kura
 tad varam pārlecināties, kas šura t. originali, kas
 tulkojumi un kadu svešu dziejnesu ražojumus tas tul-
 kojis. Pirmajā dziesmu daļā tas bija lels trūkums.
 "Pāšas beidzamās G. Alunana dziesmas" - saka Ind. Alu-
 nans 1867. g. dziesmu izdevumā, "par seprētās ziņi",
 "ko viņš pēri mēnešs pērsē savas naives ir raksti-
 jis, bijušas: „Lai šī dziesma skan tev ausī“, „Zilas pa-
 vasarim acis“, „Tik laipna, tikla, skaista“, „Runcis“,
 „Dunkus un zemneks“, „Divi gardi“ un „dziedāša,
 nas spēks“.

Kā jau zinām, P. Alunana dziesmas ir pa vis-
 lelakai daļai tulkojumi. Tāču no citiem nēnta
 ir tikai veela, kamēr istradajumā viņas pilnīgi
 līdzonās originaleem un garš viņas edvests Aluna-
 na pašā. Materialu tulkošanai iraugoties, Alunans
 neot turējies ne pēe kadas ismanamas tendences. Daudz
 nodarbotamies ar svešām literatūrām, viņš nēmis
 un atdzejojis to, kas viņam visvairak cepatēes.
 Atrodam tur visvairāda satūra dzejolus, sēkot no celā
 pēalma un beidzot ar bešbedīgi jautro dzerajā dzies-
 mu. Samērā visbeztaki rastopam stastu dziesmas. Ka
 viņš tām pēegreeris tik daudz vērtības, tas vēegli isskai-
 drojams. Turis Alunans labi zināja, ka patēkšana us
 lasišānu Latocēsīs vel audzināma, un tas bija dērak
 pēnākamis ar stastu dziesmām, nekā ar tēri lēvskēm

Dzeijolcem. Stastu dziesmās Dura Alunana dzējas spējas visvairāk parādās leclā ivertībā — kelot, vērt veenu gai, šu, veegli usnemamū gleznu pē otras, stastit t'k. dzivi un plaktski, ka lasitajam stasta notikums it kā novi, snās acu preekšā. "Tāc nav leedzams, ka ari ne reti sastopami vardi, kas usskatami vel kā atleekas no ku, ēcepu un vēcīu valodas."

Vienmēr usskandraci un vīzjaukaci skan D. Alunana korele tiri līviskos dzējolās, "dziesmūnās" maigi mīligās, kā pr. p. tajā "Ko es darītu (lavīu dziesma)"

"Tirs jā es būtu strauts,

Kalevns tev klētu lauti

Ka manis dzest.

Plapēs tu noplastu,

Miligs es usplustu

Kutiti kvest.

Putns jā būtu glīts,

Tad to, ko jutu, rito

Teirtu tev gan.

Roka tev sededams

Dzēdatu ligodams,

Jā ka vīr skan."

Bēb tajā: "Drivojiet preeksem,

Kalēt jums nīlēt vel kvuts,

Rozī dzīz, cēkam

Novist, lai pluc!"

Ļi dziesmūna gandrīz jaukaca par pašū originalu. Pēc tādā kā originala jaukā tulkojuma preekartamas ari, kā: "Es nezīnu mīžam, kalabad" (pēc Harnes) un "Kaps, sēta tur kalna galā" (pēc Uhlanda). Par šo beidzamo pat daudzreiz ķertis, ka jā Alunans var rak neka nebūtu sacerojis, kā t'kai šo Tulkojumu, kas jau tā labad veen būtu ispelniņees itā dzējneeka vardu. Te mums jā-ee, bild, ka tā leclā nav vīr t'k veegli nemama, ka ari dzējā, kā vīrnotal makelā-dailē, no jō leclā svasa ir pēc Aristotela zinamais rētojuma leclums-grūms-

1) Ļal. Verzmanis ser. D. Alunana dzēvesgajūm Latv. Av. 44 nrā, 1902. g.

2) Smaciņ' un Aeras 592 l.p.

to pēņoj. — Tikamas, miligas skapas istilina Alunana
koclei ari dabas nosūms. Pr. p. kā:

„Dan izdeest subrabarnas Un spodras zvaigzites, Ar nakti vits jau mainās Un garumu vītur nes.	Vel pāms ir kalnās, lejās, Vel vzi dus it ceet, Tik nasinatās meijās Dan lasctigala dreed.”
--	--

Seb ari ^{no} ~~pr~~ Goethes tulskotae paut, vi:

„Kno us kalneem negos, Viss dus, Viss koku capos Dra kluss,	Tik mēerigi! Vairo nedreed vis puturim bari. Gardi tu ari, Divz dusesi.”
--	---

Debēni pec J. Alunana dabas ir — Fleme. Ari mūsu
deenu Flemes tulskotaji var vel no J. Alunana maei,
kas. Isten kā pats Fleme pa latoviski dreedatu skau:

„Kann erodi vēsminas Modina kā zvani, Skani vods eses dreesmas	Lapa tēt ^{īnā maie} īnā maie gamūt Dublupet galvūt, + + Toinu blunat Frūnglēt, Tāli, tāli skani — (L33 l.p.) Toin' finaut mīt Abantu —
--	---

Seb ari: „Tilās pavasara aers Dan no zales vā spid: Tās ir naasunvstul. tes, Ko es gribu puīkē vīt.	To ko domaju tās plūsdams, „Un lās domas, ko es ceet' Skumjā virdē olepdams slepju. Lasctigala skani dreed.
--	--

Manas domas veen ta poga,
Dreed Arv skali, ka vits skau;
Tā tad manus noslepamus
Lauks un mežs un plava man'.”

J. Alunans peekopis ari didaktisko dzeiju. No tās
dažkārt ar lelu apau irskau dzejneeka tatovske un
rovalet centeni, tā pr. p. no dandz dreedatās un dandz,
natās dreesmas: „Ne vrs zliņkojot un pūstot —”, ko

mēs par darba sumināmu dziesmu, par darba lūgumu ap-
zīmējumu, tad: „Zonatas ar rāgēm” (pec Rūterhā) u.c. Ē,
 didaktiskās, kā ardzan epigramatiskās „Dziesmūnās”
 parādās arī visvarāk J. Alunana zobgala - Latvorka
 dāvanas un spēja. Ar griezīga ismeesla un asas zobga,
 lības rikstēm Alunans te šanš gan mūlķību („Ar,
nots teesnesis”), gan uspūtību („Draka del cēla grešānas” - pec
 Langbern), „Divas mūdoju galvas” un epigrams: „Uš atrasta
graša reiz verde, sak blest ūn kurt: preekš bagatas cēlu
kas greest”, gan Karkluvācētību, puskoralēcību
 („Kadam vesela koka lēcjam”, „Vacmatajam”), gan Lat,
veeju valodas māstatajus, bojatajus („Ni zobns man us
leelu karu Firnans Ar teem, kas Latviju valodu vel mai,
sa, Tur ā, o, ū, th un cētu karsa, Kas veentcesigam Lat,
un nava mūnams”), gan leekulotu dēvbiķību („Kača”) etc.

Atcecoties us J. Alunana „Dziesmūnā” arējo veidu,
 jasaka, ka tur, krpat kā saturā un tulkotās dziejne,
 kōs, sastopama jō leela daīādība: antikei (senlaicēn)
 pantmēsi mairnās ar visadeem jaunlaicēn pantīnēm
 un varsmāim (strofām). Augētu J. Alunans arī paccēlas
 pār sava laika dziesmu beadrēm ar savām atēkanām.
 Tās pec vīna, pa leelakāi delai glitas un skaidras,
 svoklat nemēsēlētās un nemākslētās. Tapat arī vrtums
 allar vorkls un tenošs. Tolark Latvēcū dreijā vīscaur
 parasto un pat līdz mīsu dēnām vel usglabajūšos ne,
 jādžigo zilbu skastīšānu, ne-eevcojpt akcentu, Svors
 Alunans gan nav vel principiēli atmetis, taēu vīna
 smalkā valodas un dreijas sajūta, tā sacot, instruktīvi
 protojās šei nejdžibai un tā vīnā šini rīnā savos dzoi,
 jolōs dēerzan reti greko.” (Sk. Varsmāna sacēto A. Dervecj).

"Sveiki mīla D. Alunānam, kā leekās, bijuse Soneta.
Tāi deezgan gūtāja Dzeijas formā viņš ar leelu veidumi
prāts estvērt Latvešu valodas veelu. Lai tikai pēc,
miera dēļ paklausamies Dzeijoli, Dzevība un naves (pēc
Hornegh), Sk. I. 28. l. p. un sal. Veissmani Latv. M. B. 349. l. p.

"Varām sacīt, ka sveiki Sonetās Alunāns ispildījis
savu pārsēvādās dāto solījumu un rādījis, cik Latv.
valoda jaunka un skanīga, lokana un viņīga. Turpre,
tīm viņas spēsu un bagātību viņš atkal it sveiki
atklājis senlāsu pantmērās." Nav gan domājams, ka
Tē pantmēri jēl kad pavāru esvēstos jaunlāsu
Dzeijā, un tā arīdzan D. Alunāna antiskā usvalkā
terptee Dzeijoli, uskatāmi visvairāk kā mēgināmi,
kas mūsu stēdžgōi lārkās leekās but par smagom.
Tāču c. tādī teem pāleek sava esvērojāma meeta Alu,
nana Dzeismipās. Tē Alunāna celāis gars, plusdams
kopā ar ideālo klasisku garu, jō spēcīgi pācefas pā,
šōs celvēsu domu angatumōs un rautu reuļ Latve,
īn valodu turp līdz. Un Latvešu valoda spēj turp
reskot: Alunāns spēj celās domas esēpt celās un
spēcīgōs, gan dārkant vel nepāraoti skanošās, bet tō,
mēr istās Latvešu vardoās. Un tā viņš īmīs Dzees,
mipās veeņā zinā sava mīža darbām usleek vaima,
gu, proti, tē viņš viņgātāki parādās kā Latvešu
valodas reformators, atjaunotājs, kurām pilna teesi,
ba līdz ar Horacu dziedat: - - -

"Viss jau nevaru mirt; Ceļa no naves man
Dala kaupīta but. Pēcok es pēcaugšū,
Slavē augdams jō jaunū, kurā vīz uzrudīs,
Kamēr dāngava tek Latvešu robežās, - - - (Cf. II. 61. l. p.)

Kā redzam, J. Alunans pats no sevis, kā no dziesmnieka,
 ka tūkojis ne mazās domas, ne mazās leetas. Un Auseclis
 tam ar stipri satumšotās mitoloģijas pēcpalīdzību dzied:
 „Krōsla vel plātījās lejā, un Austrā vel kaunojās lejā vraigā,
 Butneeks te useclās leels, pravētis nopactnis, svets.
 Gaismu sludina tas un Anslava lāpa Tam rokā,
 Zvanpuša taurē tas k'cedz, un gromdētas Gasus kas cel.
 Giltēni Postneeks suta, un vrnas iskapts to plāva.
 Raugi us kapina tam tantbas-ozoli digst!”

J. Alunans ne vien tulkojis, bet arī pats sacerējis
 „dziesminas”. Tāx decimēl līdz šim vēl nav neveens pats
 ismeulējis un noķirvis, kas pēc tā tulkojumi, kas oriģi,
 nali. Pā abiem „dziesminu” krājumiem ir vairāk kopā pavi-
 ram 157 dziesminas; I. krājumā 83 un II. 74. Tadu „dzies-
 minu”, kas pēclēts klat, no kā tā nēmta - tapināta; i
 I. kr. 59 un II. kr. 41, tā tad kopā 100, kas droši tul-
 kojumi. Un tadu sacerējumu atkal, kas nav nekādu sve-
 iu dziesmnieku vārds klat, ir I. kr. 24 un II. kr. 33, pa-
 vīram kopā 57, kas būtu pēc oriģināleem uztulkojumi,
 ja us Indr. Alunana sastādīto rādītāju varētu pilnīgi
 palautēes. Tāx daļai „dziesminai” nav nebūt pēsprauts
 klat, no ka tā nēmta, kā pr. p. Rinaldini (I. kr. 54 l. p.),
 kas saču tulkojums. Cits tulkojums atkal pilnīgi pār-
 latvīnāts - lokalizēts, kā pr. p. jau pēvestarā: „Mūzai
 (Aselepiādeus primus. Pēc Horācija), Laura ^(K. K. V.) (u. l. v. kā
 jau terēts, ke no citēem nēmta tēx veala, tulkojums-
 isstrādājums lēdernās pilnīgi oriģinālam un gars cēvests
 Alunana pača. - Tam daļa numura saskaitītas vārāx dzies-
 minas par včenu, kā: „Dziesma bes vīsvraksta atēkata”
 (I. kr. 61. l. p.): Te trīs dēnes „dziesminas” kopā, proti: 1, Lai

Si dziesma skau tev ausi, 3. Zilas pavasarim acis un
3, Tik laipna, trula, skaista, ka puce esi tu? - Baigsim
B. Alunana dziesmu aplūkot ar viņa nesābīgās omiņi,
nalu („Līgas svētki“): „Līgasmas ligo līgavīnas,

Ligo kabnūs, ligo lejas“ (II. Kr. 58. l. p.)

Bērnības, cildinumi.

Kad J. Alunans bija mēris ziedu gadās, Tad bērni
deņā un Ilakņa Vircavas kapem kļuva redzams, ka
no tās mīlestības, ar kādās savu tanku bija mīlējis,
jau dažās sirdīs bij atbalis mādes. Nēlarska brāļa
dēls par bērniem raksta tā: „Pie mēleja kapa stāvēja
vīriņš mac. v. Bādera kgs, ar plīķu galvu, lai gan vījs
plosījās viņa baltās matās. Mac. Bādera tēva vīna
bija dzīvi aizgrābīga. Irūngalvis zināja ar savu vārenu,
dabīgo balsi, ka gan daudzi nepazīnīs nēlarsci, bet ka
dzīvot, ka viņš karsti mīlēja savu tanku un tāida,
vīriņis darbus, kuros plīķiņi sepratisot un ceņģot
Arīai pēc daudā gādēm... Kapam tuvās kāds Jēlgav,
nēns. Nēlarska ģimīlijai svešneics būdams, vīns no,
Līka un Fura kapa lauru kroni, kura lentes bij ap,
Dokkatas pantīņem, dedzīgēm, ķecošēm... Citi pēc,
dēstīgi stāsta, ka Jēlgavnesu bijisē cēradūās vātrak
un us vārnaga bijis lasams: „Latvešu tauta savam
brangam dēlam Dūrēm Alunam:”

Tu karoji pret kumsas vāru
Ar gaismas vārdem spēcīgēm,
Un karodams islaidi garu,
Nu snandīri² pēc vektēvēēm.

Tev sirdi brīvēstības lēsmā,
Par kuru svecdrās eīnījās

"Čūči, J. A. n, jēl čūči!
Tavu tīvu mīrīnu!
Usgulūses leeli klūči
Speen tev arā dzīvī, tu.
Tea tea klūči, ko tu vēlē
Hēvamīgam "hājas veestā"
Tea mē, kas' dzīvī' dzēle,
Hēdzēdaj tev' c'v'v'v'v'
cf. Bults. 1892. Nr. 10.

Ir tad, kad draudējuse breesma
Tadēl iō krooni polnījees."

Deemžēl J. Alunana reiz nojēmtā portreja uel līdž
šim nav usēta. Brāladels Adolfs Alunans apraksta
dzekmensēku tā: "Vīnš bij mātšoks kā vidujeja au,
gama, bet pleēgs, tumši dzelteneem mātēem un esar,
kanu baršu, kuru vīnš bij isaudzonajis tā saucamā
"cūgēta" formā. Parlēsku isredmīg: hūdams, vīnš nesaja
brilles un vīspārīgi nemot nevareja vīna seiju peeskai,
tik pee daulām. Atradu tāi rīnā līdzinašanas ar Vācu
humorista Zafira portreju, tikai ka Duns Alunans
nebij tik varen nēdārls kā Zafirs. Alunana seijā
atradās pee vīza nēdārluma kas revidēci peevēlkošs,
un tas sastāveja vīna smaidōs, kas bij pilni ironijas
un satīras. Tīnls smaidōs bij lasama gan lepna pās,
apriņa, gan glupības apsmēšāna". Citādi stasta arī,
ka paristamais Zobjals, kas no "Pēh. Avīzēm" sākot vēmts
velak no vairak laukraksteem un īvonaaleem leetošānā,
bijis rimēts pee J. Alunana vaiga, zīnams, kā karīka,
tura. Līdzīgi apraksta J. Alunanu kadā garakā rakstā
R. Vidzemnieeks (Balts 1902. g. I. pusē.?), kā: "Tea kureem
bijusi isdevība ar Dvī Alunanu dzīvē sastaptees, stasta,
ka vīnš augumā un seijā bijis pasīks, dzelteneem ma,
Teem un dzīli nopēctneem, vēntēesīgeem gīnija pan.
Teem, bet kam vīzām pamatā spēdējusi patīkama laip,
nēba cāuri - pat ruktōs acūmīrklōs kapak. Dabā vīnš
bijis arī allāž jō nopēcturs, kluss, loti maz runajis, vel
mazak kād smējees, tikai pasmīnejis daržōs brīvōs. Tā,
pee vīna seijā reti kād kas grozījees. Tāmlīdz Duns
Alunans mīlējis vīzvarak vēentulēt - bet vēens pats

un sevi un kā stradāt. Pēc vāra ka viņš bija nemīļoti
 darbijs." (Par J. Alunānu kā tautasarmēku rakstījis
 P. Kalniņš lauku garu iznā - Dabai vaj Baltij. Vestnesi
 1902 II pusē).

20. oktobris

Ļo pusgadu, 1902 II, un karšs Jēlg. Latv. lauksaim.
 nees. kas beadrīta celt īm neapmierotamam līte,
 raturas darbmēkam pēemīnēkli, Jēlgavneeki pēe tās
 reizas arī karšs isdot ^{izdotā} plasaku rakstu par J. Aluna,
 na lauku un darbu. Lai notēso! jo kopš v. Stendersa
 un Hugenbergera lauceem nebij ilgāki atskanējuse tē
 jānci skanīga dzeijas rokļe Līgas Kalniņš, kā tē
 Anois Alunans skand. mājis. 1)

3. Kristjāns Barons (isti Kristjāns jeb Krīšs (Krišs)
 dzimis (pēc Laubes Indriķa, Rota 1885.g. Nr. 13) 1836. gadā,
 bet pēc Dravū. Kono. vārduikas 1835.g. 19. oktobri (Vidus-
 Kurzeme) Ilē, kur viņa tēvs bija par vagonu. Kristjāni,
 tā tēvs bijis sākumā veuncarš kalps; bet ka vēcstunus
 kungam tā peticis, ka tas viņu pret viņa gribu es.
 celis par vagonu. Kristjānu vel ^{11 gāms vecums} mākam esot, vecaki
 arsgāja Dundagā uz diivi, kurš novads tad palīka par
 viņu dzimteni, kur vel šobaldeen pēdrīvo pravs
 radu pulas. Ļe Kristjāns arī pavadīja savus bērības
 gadus un apmēkleja pirmo skolu pēe dzēsmeneica
 B. Dūnsberga, kas pēdigi pēdrīvoja goda vardu "vecaki
 Dūnsbergi". No Dundagas Kr. Barons apmēkleja Ventspils

skolas
 Pirmas mācības Krīšim

1) At Krīš Alunānu mīru literatūrā sākās jaunus lauku,
 mets; viņš arskudroāja mīru valodai un rakstūcelei;
 bai jaunū attīstīšanos tautiskā garā, kurā zinā vi,

skolnieks

Alunāna pieminai: nam laeli nopelūi. Pē. Dravū. Kono. vārduikas.
 "Ja kāds vēc Latvija burtneics mīra,
 Dēvēcem, tautai asarinas līra.
 Dautē lē dēvēc, tautas asarīnu
 Radīja ka Burtneics" oratīnu.

Jauku lauku dzejnieks smilts māz,
 Veši, cvecei tam zēsmas sprauz,
 Vīrmelītes, papurītes, cetas
 Apsēdz viņa adzūšis meetas."

jeb kā Dundēdīnceki medz sacīt, "Ventas" aprīnīca skolu,
 ko pabeidza ar ļoti labām saņemēm. Tad Barons arīga,
 ja no Jelgavas ģimnazijā, ko beidza ar leetu cūm
 laude. Nu tas (1856.g.) eestajās Tērpakas universitatē
 un eoravstijās vispirms par matematiskas studentu,
 bet vēlāk pārgāja uz astronomiju pāri. Ka Kr. Barons
 kulin ar' eestajās Kr. Valdemara 1855.g. ^{sākās} dīkmatās Tērpakas latv. studentu
^{pulcinā} Latv. vasarās, jau zinām. ^{Barons} Studenti budams tas, jānām,
Čarlām kājām, solu sirdi, jāntu pratu un stipru dūšu,
 apstāigāja vasaras tīvīlarkā leetu daļu no Latvijas,
 īpaši Vidzemi, ko tas kā Kūtzemnieks marak pazi-
 na. Tads veselīgs, epirdzinādams un garu cilinādams
 laika kavēklis" - saka Laukes Indriķis - "peenāstos dau-
 dzem no mūsu jaunajiem kanteāicem, kam Latvešu
 tautība gul Tuov pie sirds." Un tava ar' esot reiz Torm,
 pus vasarā "sīvmaš Dīnsberga tēvs" skubīnājis jānmos
 kanteāicis, arī: rādīdams, "ka Latvešu studentam, eekam
 tee grībot preekš kantas stradet, papreeci jācepari,
 stoteles, kā kanta Dīvo tū ar mēžiem, puvēem, kal,
neem un lojām klusās mājās un oemās" Lidz 1860.
 gadam Barons studeja Tērpakā, tad ^{no naudas trūkuma speests, Tērpaku} studijas nepa, ^{atstāt ātrasi, nera}
 beidzis tas ar' arīga uz Peterburgu, kā To jau darī ^{giteja, vel}
 vīna studiju beedri bija darījis. Kad (1862.g.), "Pet. av."
 isnāca, tad jau Barons kulin - kā Valdemars sēca - "jau
 forīdārus slavēms rakstus deva. Tīkai no 1862.g. beigām
 lidz jūnijam 1865.g. Barons bij faktisks redaktors;
 atbildīgs aroem biju es (Valdemars), arī īini larkā..."
 "Kad 1863.g. vidū "Pet. av." tapa uz 4 mēnesēm arī.
 leegtas, tad es biju gatavs, īo avīri pavīsam slegt, lai
 gan tad vel bija 3300 abonentu (1862.g. bij 4200);

Arcai Barons arstāveja, Pet. avīžu kalako dzīvību,
 un tam nu es nodevu pavisam faktisko avīžu re-
 dakciju". (Lat. Vald. vestuli Austo. 1892. g., 10. nrā). Ba-
 rons, ^{reiz} redakcijas darbus sevā rokā ņēms, tos uscitīgi
 un usticīgi valdījis un vadījis, neapmieris strādādams
 un nepēkusi domādams līdz pašam galam, kas "Pet.
 Av." beidza iznākt. "Vēlāk arī tas, kopā ar Valde,
 mās, aizgāja no ^{Peterburgas} Maskov. Tur tas sabija par mājsko-
 lotāju tā vācūt līdz 1893. g., no kura laika tas par-
 nāsta uz Rīgu dzīvot un, "Latvji darvas" isdot. ^{Līdz mīra, šē 1923. g. 3. martā} Ar
 Kr. Barona rakstus var noskīt divi daļās: populāri
 zinātniskos jeb prozaiskos un dzejiskos.

1. Zinātniskie raksti.

Pēc Inā Alunna Kr. Barons bija Tērpas Latv. itn,
 Danku literārisks jeb Valdemara ^{publiski} rakstos un uscitīgais
 strādnieks. ^{dalībnieks} Še tas, vel students budams, rakstīja jo
 koicamū grāmatu, proti, dzimtenes ģeogrāfiju:

- a), Mūsu tevzemes aprakstīšana. Jelgavā, 1859. "Ta
 isdota bez paraksta. Ši grāmatona vel tagad var no-
 derēt skolās un var būt par paraugu mācītū grāmatu
 sastādītājiem, sevišpi us valodas skaidrumu zinojoties.
 Deverojami vīstīm grāmatonas pielikumi: "Kuo zemes
 un Vidzemes tautas un kaimiņu tautas, orū būda
 na un valodas." Kā students tas rakstījis arī, "Mājas Vēstis".
- b), "Peterburgas avīzēs" no Barona iespēsti laudz
 kroctū labas ernātnisku, humoristisku, dzejisku u. c. rakstu.
 Lai šē pez vārda saucami būtu Av., Dzīvsketes, Vēce
Egipceši u. t. pr. Taparavojas vel tik pez garā raksta,
 ko par Dundaģu nesa "Pet. av." 1862. g. Tas isdves daļas
 Barona jaunības un pirmās skolas atūvras un rāda

1) Tas aizgāja uz Dekškreeriju, kas nodzivoja vairak gadus kadā kroctū
 ģimenē par mājskolotāju, kas vasarū palaida Voronežas gubernā, bet zvanū
 Maskovā.

arī drusku šīs avīzes garā un rakstīšanas pajūmēnu.
 P. P. ^{pac pašas Dundagas apriņķa} par Dundasberga skolu tūs rakstīts: „Atstāsim un
 pašu Dundagu un apskatīsimies drusku tās meža ēkā,
 ko šūps braucdami pa labo roku no leļeļa redzējam
 un us kuņģa tas tēvnamā darbu veda. Nevaram paproksi
 isti isprost, precēi kadas vajadzības šī divdesmit asis
 garā koka ēkā šē mežā, pašā purvainā mežā usbū,
 veta. Tik pašā tuvumā ap ēku mežs isklīst un mērens
 sākum darzins un pašā dūvoju precēšā arī pussu darzins
 ar veteņu augļu koveņu eētarsits. Kā rādās, ēo plāciti
 stradīgas rokas ar mokām varejūsās purveklā valstībai
 atraut. Istabā serangam starp grāmatām sedot stipru pus-
 mūža vīru, kam bārdola jau drusku esotmejšē. Šis
 vīrs ir tas vīsem Latvešēm peristamais dzešmīnēšs
 E. Dūnsbergs. Un tā meža ēkā, kas tūs mājo, ir Dundagas
 skolas nams! Kadēl skolas nams mežā un purveklī
 eētums, to es ēo baltu deenu nevaru isdibināt. Bet
 savadam gudram nodomam tam tāču vajaga but, jō arī
 otrais brangš divtāriģs skolas nams pēo jūrmales (pēo
 Ģipskas), kas tūs ēo vasarū isti gatavs tūka, ir ais emil,
 šū Kangara mežā un glūži purvā eētarsits. Lūgtum
 talab no gudraksem pēo to skaidraku maestru, lai šādu
 gudru padomu arī etus varetu mūsu skolām pēo labu
 isketat. — Šis mūsu dzešmīnēšs, ēo klusā vcentulībā
 dzīvodams, ne-apņicis stradā no agrā rīta līdz veltai nak-
 šei, savcem dzešmū garcem kalpodams. — — Nāv kē
 dzams, ka ēo sastopama asa vaitka, kas kēpta ironijā
 un nodīgā zarkasmā, kas „Pet. av.” darija pēo jō bīstā,
 mām.

c) Указание о музеев и копировании музейных

Мрдабанзицкаго крѣд. Сочиненія Кр. Барона П.-Тезеръ.
 Сырва 1869. Баронъ, Пѣтербургѣ убѣтајотъ ии усъ Машкави
 айейотъ, ^{патруна} ~~сааастыя~~ ^{граматъ} ~~нелъ сѣ~~ (сараститъ Пѣтербургасъ Кайзарыткы
 Географытасъ бедрѣтрасъ усдевомѣ. Сисъ вакстсъ сатура дээръ,
 ганъ плашѣ рѣдѣтѣјѣ паръ Латвѣсѣемъ ии Огауицеемъ. Тѣ
 пѣеъ вактасъ шварыгакысъ граматасъ иси пѣерѣиетсъ винысъ са,
 тѣтсъ ии вертѣба. Тоетѣмъ, касъ дарбојѣасъ аръ Балтѣјасъ вѣстѣи,
 сѣда авотѣ граматѣ глѣвѣи непеерѣсѣиѣма. Тѣиъ јѣиъ са,
 стопамъ пѣрскѣтсъ паръ виеемъ вакстѣемъ, касъ сѣицејѣасъ
 усъ Балтѣјасъ рѣнѣеемъ.

d) Kadъ Fr. Bivozemnecki isdava „Mappianli no gņko,
 vpacpiu Latvumckaro nļemeņu. kociiba 1881. Kadъ Baronsъ
 tamъ bijaъ palīdzġgs. Tasъ dēvaъ Latv. vordēmъ sȳi grȳama,
 tȳ tȳvu vakstġbu - ortogrāfiју. Dāunakȳ latvȳkȳ Baronsъ
 neperekusisъ stradȳi, Latviju dārnasъ vradamsъ ии saktastȳ,
 dārnasъ, ^{kasъ dārtā pȳdā pabȳstisъ saasvi gmiņa} no kamъ јѣиъ pȳmakъ sȳnaisъ pȳmakъ sȳjumsъ.

c) Kr. Baronъ etъ H. Wisendorffъ, Chansonsъ nationales
 latvienes. Kr. Baronъ etъ H. Wisendorffъ. Latviju dārnasъ.
 Kr. Baronaъ ии H. Wisendorffasъ isdotas. Jelgavȳ, 1894. Tasъ
 irъ monumentalsъ darbsъ. Pavisamъ esotъ sakratasъ kadasъ 50,000
 dārnasъ.

2. Dzeijiskeeъ vaksti.

Kȳ citȳdi јѣ plusajamъ Baronomъ arī kadaъ dzeјtasъ dzeјskȳlȳ
 sirdi sļeјpasъ, Tasъ јѣиъ ļemјamsъ no tamъ, kaъ tasъ tȳkъ ne,
 atļaidīgi nodarboјȳsъ arъ Latviju dainȳmъ. Pavisamъ pro,
 zarskasъ c.ļveksъ mēdȳzъ pēeъ tȳdaъ darbsъ rērtosъ, mēdȳzъ arī va,
 rētnъ koъ vērt. Јѣиъ tȳdaъ sȳcȳnē, betъ katēiъ јѣ dailȳ
 dzeјtasъ stȳnklaъ истѣеејѣuseъ rēitъ noъ Baronaъ sȳrds - avotaъ.
 Tasъ ^{melodȳzȳ, na} sacereјisъ dāņusъ јѣ skarstusъ lŗvġskusъ ии epġstkusъ ra,
 t. i. stastitȳjusъ
 tȳjumsusъ, pēeъ kamъ, kȳ pēeъ smarģiģemъ zecolȳn, sam, gȳtȳmъ

še kā ^{mu}garām redami pakavēties.

1) Kr. Barona liotka. Tā ir, kesa gan, jo šicina, bet vis,
caur šķista un jāuska, kā agra pavasara deenina. Nav ne,
 ko vairak par pūdūci dzejolīn. „Peterburgas avīžu pē,
 mīnā” usjēnti 7 un pats ziņu vel astoto („Pirmā mutte”).
 „Šee vīna dzejijas beisi tik gliki, ^(tik) širngi, tik caurdomati
un caurojsti, ka pat sīvakam kritīkim nenāktos veegli
Acem usbrūst.” (Lauces Indr.). Pr. p. „Pirmā muttina (mutte) šee Heines

„Tas notrās maija mīnesi, 1) Šee Kaudzīto 1951. p. — Pirmā muttina
 Zēns nevilu skupstija zeltēni 2) 197. — Zvejmoska maia
 Un saule to redzot sedzās tā,
 Ka pasauli karsti būčoja
 Un purgu drebēs dargacās
 Ši garbās, kā brīki pēeklojās.
 To putnūni sveica ar skanu mel’,
 Kā mēs ik gada to dzirdam vel.”

Kamēr šī ir arotiska — tira mīlestības dzeemina, tā,
 mēr vairakām e. tām (kadām četrām) pēemīt brīvēstības
 esnīnās — tendence, kas jau bija pašn „Pēt. avīžu” mērkis.
 Tā’ dzejoli „šūsu manta” slepjas, tā’ sacīt, „Pēt. av.” kara sau,
ceens — parole: „Ar pagājūšām veeem larkcem,

Ar vareņaju godatvairkēem,
Ar tēva tūkumē

Dašs labs vel lepojas parlesku,
Kamē pelnūja pats las nev ne veeku,
Kas slavai deretu.

Uš pēekšū, brāli, nargi, nargi,
Mums pēdve nākamaji larkci,
Lai nelaiiki mums dus.
Mums ligot ^{šū} šūvas plašās,
Pa pēšām mums ir rokcas knašās,
Pa pēšām spēses mums bus.”

Ē, kā dzirdam, pirmo reizi maca Latvešu un paša
 spēkiem palauces. Un preskūn, brāli, naigi, naigi - ?
 (H) Mā! Boreša palikuši no tā laika par sparņotiem vadoem. Tad
 dāvana Pasotranta dzejolis, Upē un cilvēka rāda dzīve "rāda it kā Lorei,
 zējas Latviju tautas celšanos un spēkā pē-augšānu.
 , Divejādas kapenes rāda veco kastu (kungu un lauvīu)
 mūkus. Tad, "Pavasara" pedīgi:

„Tū ķēdēs elegāms gaudēs vel,
 'Ka mīlestības trūkst! -
 Tik tu, kas brīvīb' zēd un zē,
 Tur karsti vrdis pūst.
 Es esmu sertes varšidams
 Un slokus novelu -
 Un vrdus brīvus pestidams
 Es vrdis atveku.“

Tas butu prozā: Baltijas kungi laudis elēdz ķēdēs un
 tad brīnās, ka trūkst lauvīu mīlestības. Dari vīrus
 - kā pavasara dabu - brīvus, tad sirdis atvēroses!
 'Kā redzam, īe sastopam Baronu kā jo sparīgu
 brīvības dziesmānēšanu. Tās citās dzejolīs, kā: „Pa-
 vasara un rūdēns“, „Zemā un „Larme un nelarme“
 dzeidots gan par dabu, gan vīryotal par cilvēku lūcke.

ni. Barons ^{ne var} ^{ne var} ^{ne var} Heinē Dzejolis tulkot, tā pēp. ^{Barona māte un} ^{Barona māte un} ^{Barona māte un}
 kat arī no Gētes ^{ne var} ^{ne var} ^{ne var} sastopams, kā: (R)
 stasti 2) „R. Barona epika. Tā Barons pē pirmajiem stasti,
 lajšem, t. i. pē originalu stastu sacarekājem pē,
 skartams, to sagād vels kāds tik zīnās. Tāču „Pet.
 av.“ no vīna respeesti var rak stastīnu. Tas, kā leekās,
 ussaci vīspīrus ar stastu tulkošānu, tapat kā ar dzejolu tul-
 at „hāni un mānu ķēba“ īs- īs stastīnš no Barona
 tulkošs un „Pet. av.“ 1862. gada 6. urā reveltots. Stastīnā

- 46. (p. 1) Imaidi an aserai: 174 l.p. (F) Divi (es) leetas... (pē Gētes)
- 2) 350 Divas leetas, cilvēk, vāro:
- 3) 197 Kato vaj sev mēkle dūnu;
- Ja tu āmros, kal, ka zvērs,
- Ja tu casta, cooti klenu.

paša' sāksimā no Barona kadas rindinas tā kā savādam
sacētās, tad nāc tulkojuma divi, patēsi notikumi, kas
rāda, cik labi, ^{šā} mūnāsem netic. Ja pašā gada, Pēt. av. 14, 12. un 14. nrā ussakti stāsti

b) "Vēstīva precība", originalstāsts no Kr. Barona, ee.
speests "Pēt. av." 1863. gada prelikumā pēc 4. nra. Ši jo
stikamā stāstīna sāturs mūs arvēd us Dundagu, kur
Barons usaudzis, un rāda, kā "Vēstīvs" savās jaunās gadās
no jelgavas kōiā pavasarī us Dundagu stāigā, tur pils,
darzā ar savu nācāmo ligasīnu, vāgares meitu, ceļa,
sistās, līdz mūnīas ~~bandem~~ un pagasta laudim Leclungu-
baronim, kas no arzemem parnāc, sagādīt un pedīgi sa-
devinas ar savu isradzelo un tap no barona ecēlts par
mūnīkungu. - Valoda jo dzēijiska.

c) "Sarmatā turges brausīana", originalstāsts no Kr. Barona
rona "Pēt. av." 1864. gada 20. un 22. nrā. Šis stāstīns
mūs seperīstina ar "vāgares kēnu Tēci Spruksi un viņa
ustīkamu laulātu draudzēni Dūli". Vāgares bijis savam
kungam patīkams un ustīkams un dabujis par sam
mājas. "Dels un pāri meitas jau bij isprectas un mājas
tikai atlēcās veeni vece, kadēl vāgarkēva mājā bija
deuzgan islusa dzīve". Tee jau labu mūža gabalu laulība
nodzīvojūši, "bes ka teem savā stārpā būtu bijis kads
stīds vaj pīvīvs". Tee nu brauc reiz tā tik iskatītees
un isprectātes Turgā, kur teem dāriadi, vāidi un plāni
isēct. Tee nāc no veenas kēzas otrā, kas veena joēyaka
par otru. Mājās braucot tee tūnšā naktī tā maldās,
ka nēcānēdz savas it tūvejās mājas. Mīkēlis pūzis,
kas vīnūs ovejā, bij esvīrojāes. Laulatā pāga labā sa,
kēiba nu tēpa stīpoi parbandīta. - Stāstīts it dzīvi.

Šās abās Barona originalstāstos, jēb istēni noveletēs.

b) "Faunības mīle",
stāstīna, bet. Pēd.
sta bergas, savādas
vairas dēl, nevarojā
tēpt drucakas".

slapjas tads lens humoors, kads Tas visnotal vīpa
deemvīel ne plašā dzeijā sastopams. *Baronu kapitālais darbs*
is Latvijā dabu pētījums
Par Baronu kā cilvēku.

San tēvets, ka Barons bijis Valdemaram grūta brīdī
Tas, kas M. Lutsom - Melanchtons, kan veiz Brivzem,
neeks teica: Da mums Maskavniekiem veiz kads stī,
Dus, Tad mēs noejam pee Barona. Tas lenā garā is,
īkis un sameessna. Laubes Indriķis par Baronu kā
cilvēku raksta (sal. Rotas 1885. gadgājumu, Nr. 9) tā: "Ba,
ronu kā cilvēku īe deezin evk smalki nepārspeedi,
sim jeb pārlēsu plāsi ne-aprakotīsim, tikai norādi,
sim us kadām savādībām, kas ne pee visēem atro,
dams un pee mūsu domām ir iādas: viņš maz
runā, bet daudz strādā; viņš godu kopj, bet nav
godkāriģis." - "Viņš, kam Latvešu vīds pūkst kūtīs,
kas savu veiklo spalvu teema savēem tauleesēem
par labu un savu maicīto galvu lauzīdams, pūlejās,
savu kantu kuernat attīstībai un isglītībai, to ves,
dams pee prāta garīmas un garā svādībās, kads
viņš pelna, ka Latvešu kanta vīnu nīl kā savu
delu, godā kā vācētņu strādneeku un cepāristās
ar viņa darbeem un īo angļēem, lai katos vācētus
Latveētis ar pāberības tam zinātu evādīt pēnāci,
go vācētū savā vīdi." *Tas kops mūsu llois svādības godu bēdīs*

No cīkēem vel, kas pirmajēem Jospatās Latvešu
jeb Valdemara ^{pūlīnām} vācētēem pēderejūsi un īo. to rakstījūsi,
mīrami: Friedmanis, Lakrauviečis un Jūd. Klunans. *Drūstis*
Friedmanis, velak parīstamais *Peterburgas advokats*,
rakstījis, ka Valdemars skasta (Aust. 1892, Nr. 10), jām 1862. g.
"Pēt. avīzēs" un arī "Baltijas Vestnesī" (kā ap 1872. g.) p. p.

1) *Pēc Kapteņa "Radītāja" P. Friedmanis rakstījis: "Pauki stāsti par dabu
un svešām zomoni"; Z. nošānas un stāsti pāc pasaules vēstām I. un II.; No
Mugaba Kunga un Keizara 1. Janvārī 1874. gadā apstiprināts Likums pās
kāra klauzītu (īo Keizara postroju).*

recenziju par K. Stahlberga. Vesula pec Barona kulkoto
 Manfredu - pec kam iscelais it iwa polemika ^{pag.} „Latv. Latvešu
 novieris jau ka students isdevis kadu maru gariga sa.
 kara gramatiku, sabojis velas to gadus no vestas par
 „Latvešu avizu” redaktoru (1870-1880?) isdevis ^{veceja un dzeonia vims, Sobeld lidz grib arus} piekas ^{gadus pirms savas}
 kadeem gadeem Latv. spred. ku gramatu un is tagad pec ^{bea}
 A. Bielensterna pas, Latv. draugu beedrtbas’ presidentu, ^{niec 1908. gada}
 pedigi Indleunnans ir Dupa A. bralis, 22. Vidzemē Saun.
 Kalsnavā 1835. g.; gaja Jelgavas gimnazija (1843-1856), cesta,
 jas par studentu kaskavas universitate (1856), kur studeja
 filologiju; 1859. g. atnaca us Jersabas universitati, kur stu-
 deja zenskopibu lidz 1861. g.; 1864. g. cestajas Peterburgas
 universitate, kur studeja dabas zinatnes un staveja
 pec Valdemara ka „Poh. avizu” lidzstradnieks algā. Ar
 1873. g. tas nometis Jelgavā ka gramatu krogotajs un ap-
 gadotajs, kada ipasiba vins kur vel iodeem. Ka vins pati
 man veiz Terca, unam studejana nemaz nav patien.
 ze. Ta apgadiba isnaksias it daudz Latv. beletovistu ku
 rakstu. Tas ar’ ceparistunajis Latvešus ar Kreevu rakst-
 necibu, partulkodams Gogola, Revidentu (Pobuzopte)
 un Ostrovska, Paia laudis, gan isligzomi (Chou spogu-
 conzeher).

2. Peterburgas Latv. lasama beedrtiba.

”Par is beedrtibas iscelianos Dpintkals stasta ta:” Kad
 1862. gada mes. kadi 6 kautesi, augusta 14. daenu torne,
 dami veenam no mums ~~drimussideem dzimtdaem, di.~~
 bruojam - laiskam gan pirmo beedrtu mūsu lauba, kad
 atskarta Jersaba noturctos „Latvešu jeb ari nosauktos
 Valdemara vakarus” - Peterburgas Latvešu lasama bee-
 drtiba, kas domas, ka mūsu bralciem Kivas upmalā griti

1) Kada loma pec is beedrtibas iscelianas pat nejaustikai bijuse, to
 rada D. fruntkala ^{pirma} ~~stast~~ kranes ar Lubu.

Arst pēc tās pašas teorijas gan vel sīcās Latv. rakst,
 neērtas, tad apšaubāmas katrs upurēt preekās tās savas
 Latvešu grāmatas un ja būtu iespēja, arī jaunas klat
 preekst. Pēc tam pārbeidrojās vel otri esī; bet zi,
 not, cik Peterburgā vīzmatākas dzīvoklītis dargi un
 mums kādam marumnam gan grūdi nācēses telpas
 ar maksat, kur nu vel pēc jaunām grāmatām tīk?
 Kad iēdas mūsēdomas stastijū Valdemaram un pa,
 rādijū mūsu tīkai 12 beedru vārdus (pēc vīri mari
 laudis, kam velak pērnāca kat' 70 cīti klat), vīrus preek,
 eajas un mani mēerīnaja, lai nebarījokēs, ja tīk veen
 mums vīseem esot laba gorbā, tad eelā nepalīkīot,
 un pats sevi kā 13. pērasstija, kērdams: šūs pēc
 alfabeta turējūšēs, tā tad es ar savu "V" nebūt vejan,
 cu esakto kasti bū. Man ar preekā isēpūka vārdi:
 Pa, kēšām šūs buseet kā cītkart divpādmitēem
 Pāvils, gan no esakuma klat nebijis, bet leelaks, vīru
 kroms un pilars palīes. Preekājūšēs, katra mēneša
 pirmā svetdeņā sepuleadames. — Pēc atļaujas isdada,
 iēnas Valdemars bijā stipri pēpalīdzīgs. Vīnam arī no,
 nesu preekā vesti par atļaujas atnākšānu, un tulīn at,
 kal Valdemars galva un vīds bijā strādājūc pēc veena
 turīga pēterbūndneerka, Karla Buscha, kas pirmo dāvanu,
 par beedru eestādames, mums pēesūtija 100 rub. un
 pēcar iād tad matrakas summas. Pēemūšū (kadās
 jūsmes Valdemars mūnetam B. kgam bij' eedvesis, kas
 vārbūt agrak nedomat nedomaja un arī tagād, ja vel
 dzīvs, nedomā par savu kantu. Rīz B. sētais jēes at,
 braust us mūsu mēnešēpūllī un dev' pavēli kūtēe,
 nīn eejgt vīnā rīzgu, bet eedomajēs, ka vīnā kūtēe.

119, Latviesis Ekmans, tapat mūsu beedrs, kā vīns,
 pats kungs, teicis: ja, kā tad tas bus? Tu jau arī beedrs,
 Tu taču nevari arā būt, Jev ar' jānāk, kapec nejudz
 vīr, panemisim pīromani, ar sbraviesim us sepulei abi.
 Un tā arī abi atbrauca un kopā sēdēja? - „Tagad beeri
 bija satuksānās ar Valdemaru. Tur sīku cezarītes arī
 ar Alunanu Juri, Zvaigznti, Spāgi un Baronu un ce.
 Lasc ar daudziem iglitotiem, mūsu kantas štīpām at,
 vasim.” (P. Kult. 1892, 10. nov). Kā Jēspatā Valdemars
 bija bijis par vidusli, ap kuru salacījās makais Latve,
 in studentu pulcīs, tā arī Šērburgā vīns drīzumā prata
 savakt tūs dzīvošus Latvešūs, kas līdz tam tvejās
 katrs savrup, veens otru nepazīdami.

Pirmā Šērburgas Latvešu pulcēja rakstnieki.

Nairaki no teem, kā: Valdemars, divi Alunani, Pa-
 rons un Friedmanis, mums jau pazīstami no Jēspatas
 pirmajiem Latv. vakancēm. X

1820-1871. 1. Andrejs Spāgis. „Cēlneess, no Arspates us Lēpaja
 staigādams, var redzēt ais Desas kroga, pa labo roku, pa,
 kalnē, brangi uskoptas mājas. Ļaudis daudēna īis mājas
 par bagatām, no kam jau noprotams, ka īo māju zarmuceki
 bijūi pretā un darbās veeetui vīri. Īis mājas pceder pee
 Dunalkas pagasta un teer dēvetas par Spāgu mājam. Te
 dzimis Andrejs 1820. g., sē tas savas pirmās bērnu dēvas
 paradijīs. Vecaki gādēja Andrejānam jau agrā jaunībā
 skolas, veenu labaku par otru? Īi gudrība, īpāli vīnās lai,
 kōs, kuo vel „tumsība apklāja to kēni”, mums atkal at,
 gādina vīna gādneeku, veeaku veeetuihu un garšu pratu.
 Pee skolas gādēm Ciravā, kur īas dēvīel dabujā tik īas
 zomakās maiches, A. Spāgis sahija varak gādus par skolotāju

1) Fr. Prouzmeess Balt. Vostn. 1876. un Laubes Indr. Rota 1885. Indr.

Austrumā (+1894)

2) Andrejs iglitotajās Ciravas-Dzervees skolā pee pazīstami pedagoga latvīsa Bergmana

haldzē, no kurieni viņu tuocenes dzimtas, Dorthesens,
 bij aiernajis. Ši kungs bija kolare tešām veens no teim
 vētam "ceņģtēveem", kas ne kā patēvis, bet kā istens
 tēvs gadaja par saveem laudim. Pēc g. v. Dorthesena naves
 iselas haldzēros skolas dēl beels stridus un prava, ko A.
 Spāģis arstāveja. Šai pravā tas pamatigi separovās ar
 Kuozeimē^{torozejān} tēsu busānām un dabojā dūšu, visus savus
 secevojimus pece Vācu valodā usrimet un laist klajā.
 Daudz pecezetas netacrnības, trūkumi un ruxības talaiica
 Kuozeimē, ko mudinat mudnaja, atostat savu maro te,
 visku. Tas devās us Kuozeimi, palikdams par mižās
 pāvaldnecek. Bet te viņš dūz pārceemajās, ka tam
 trūkst daudz vajadzīgu zīmju zemkopībā. Pēc kreectības
 un pērnības nemitigi ceudamees, kas nekavejās pama,
 un tos trūkumus ispildit, trūkdz kā viņa roekā us teim
 atvina ecku. Gan ap 1860. gadu Spāģis arstājis us atzemeem,
 jo kada Valdemara peceime skau, ka tam 1860. g. jan.
 varī, jāgādā savam draugam Spāģim no 200 līdz 230 rub.,
 115 rub. vel kā parads no Tērpatas laukseem un 115^{rub.} ar,
 došānai, lai viņš atzēmēs varētu turpinat savas lauk.
 saimnecek. skās studijas. A. Spāģis gāja us Vāzeimi,
 tur zemkopības akademijsā un citās skolās egut rixības
 natnes. Visilgaci tas klausijs mācības Licenā (pēc Lēp.
 eigas), Baslinē un Eldenē. Bet ne veen auditorijsā to
 pastāvīgi redzeja: kur veen kads slavenees, zinātneeks
no kada zinātņu aroda ko cela preekšā; kur veen
spredīkoja kads varav secevojimus garidzneekes, veen,
alga, pēe kadas tērbas tas peadzeja, - tur Spāģis an
veemēs bija klat. Dūli ta proatā bij seepedēs viss
Tas, ko "brīvu draudīn" repulkēs bija redzejis un dzirdzejis

1) Kā skolotajs A. Spāģis un zemkopis Lēpēnīs peedereja pēe
 Valdemara viņas ismeklaja beedrnības dololē.

un romājis ar šo draudžu macitājiem, kā pr. p. (Kagde, Lurgā) ar „Ulricha tēvu” un citiem.

Ap to pašu laiku (ap 1860. g.) Krievija tautīgās spert varēm zoli uz priekšu. Kriev. Aleksandrs II. bija nolēmis zemnieciskiem darbināt brīvību un zemes īpašumu (kas arī no, tāca 1861. g.). Maz bija vīru Baltijā, kas gāši noprata, cik svarīgs vareja būt šis leļiskais baidis arī priekš „Devas” un „Māgas zemtes” ^{Tagadējās 3 zemiņu un Labrīgas}. 1860. g. parādījās kadā Karalauču avīzē kadā raksts no Baltijas, kas tā apgabala toreizējas estades leļidams leļija. A. Spāģis bija kolark tauri Eldenā. Viņam ne tik veen veēba visas netaisnības šai rakstā, bet tas arī noprata šis korrespondences mērsi. Tulin Spāģis sarakstija garaku pretrastu, kurā tas atskera Baltijas - īpaši Kurzemes - zemnieciskās tiesas, baznīcas, skolas un citas bušānes. Itomūā sarakstais raksts bija norakstams. Spāģis stasta: „chis dzivojam četri studenti veenā kor, teli. No divem manem kortela beedreem bija mans nodoms un raksts slepjams. Trešais bija Vāczemnieks, kreatus, nabadzīgs zēns, ar gāšū pratu un veestū sirdi priekš visa laba. Tam es usticeju savu nodomu un lūdu viņa palīdzību pēe norakstīšanas. Vel slepenas, veēkā es sarakstījis, viņš rakstu drūzumā bija norakstījis. Ritōs agri, kur eiti vel snauda salda mēzģi, mans draugs šo darbu čakli pastrodaja, nenemidams par to ne veēna grašā, lai gan viņam maz bija pēe rokas.” Šo pretrastu pēestija „Kēlnas avīzē”. Bet redakcija rakstu ilgī nokaveja, tā ka tas gaudra veēnā veēzā isnāca īpašā grāmātā un paisnats arī Kēlnas avīzē.” Nav aprakstams, kadu trokšni un bailes tas sacēla

Baltijā jau ar savu vērsmācību veicu: „Zür Emanenja, Konfession des wüßigen Volkes: Ein Züßkündu des frei- un Bräunungslandes in Püßland. Von einem Patrioten, fromm großem Mutantent in Litta gpusiduat.“

Felgavas advokats Neumanns usnēnās rakastēt garāku attildi: Baltijas Vācu avīzes nesa veenu savu pārspeidumu pēc otra. Dāvis Baltijā pašu rakstu ne, bet nelasījis, jau zināja, ka rakstā atrodami vairāki vācas, kā laupprātība, mūļķība un meli. Dāvis sprie- dējs nebūt nevareja spriest, cikam nezinaja raksti, kāja vārdu... Zevrojot visu tāruzeju roku klakuma, šānu un brākosānu pret šīs grāmatas rakastētāju, mums tagād nevilus jānēis smēcēli ar nošēlošānu un mēs pārlēcēnuamēs, ka atklāta dzīve Baltijā presē 40-50-60 gadēem vel atrādās autinās.

A. Spāgis bija pa šām stāpām atgāerzes us Kreeriju atpakaļ un zemkopja veatu pānēmis. Par visām rakst. nacegām un māksānānu viņš negribēja eest klusu, bet attildēt plāni, sekmiģi. Tas atstāja kāpec savu veatu un devās us Peterburgu, kur vairāki mēneši rakstīdams savu beezo grāmatu: „Ein Züßkündu des fromm Bräunungslandes in Püßland, von dem Gupstyn und von dem Pongel, im Litta des modanān Rūßlandē. Duvyngstallt von einem Patrioten. Leipzig, 1863.“ Caur šīs grāmatu viņš savēam pretnešēem, tā sekot, atbāra mati un ir pelnījis, kā otrs herkels, brīvēstības is, einītejs, savas kantas pāterētā pilnā mēnā. Pēc larkē, ko tēreja šīs rakstu isbrādādam, tam maršajā tēvari labu tēsu naidas, ko nekā nedabāja atpakaļ.

Valdemara dzīvokli rakstu pabeidzis, Spāgis atstāja

atkal Peterburgu (ap 1863. g.). Ku vinnu atrodam Rezanas
 gubernijā (par ^{vadītājiem} darbiniekiem) brandvīna brūnīs. Ē vīnš pa,
 zandēja gandrīz visu savu ceprako mantu. Velak tas
 pērnāma vestrū haskavā par vadītāju speciāla rauga
 fabrikā. Arī šī vestrū tam ilgi nepatīka; tas atsacījās
 no tās un un nodzīvoja haskavā divi gadus - atskai,
 šot laicīgu, ko tas līdzstrādāja pē 'Krievu - Latvešu -
 Vācu vārdugrāmatas - kas kadas pelnas un pastāvīgas ve,
 tas. Tas vīnam bija gūts triukums lauks. Bet triukums
 un gūtnums šit var vārdugrāmat meesu; pateesi šopru
 garu, pateesi dzilas jūsmas vīnu nīcinātāji vara ve,
 atveedz. Neeigām un nevērtīgām vajaga but tam pār,
beesnāšanām un jūsanām, kas no katras pārejošās vetri,
 nas, kā dūnu vīnū, ar vīnām un isputinām; ne,
 eigan un nevērtām vajaga but tam videlīm, kas jūsmas
labad, kuņas vīna sirdi karsti deg, pārbeesnāšanū dēl,
 kas vīna prātā garī šid, nevar, veenalga kam, šarīni
 skatītees acīs, vīnas pastāvīgi un droši arietāvet, preekš
 vīnām nešaubīgi darbotees un - jā veen vajaga - ne ar -
 mīrūšī ceest. grūta un gara vīdžiba var gau radit daudz
 tadu vīreļu, daudz tadu sakupūšū dabū, bet - š. špāģis
 neparedzeja pē tadēem. grūts triukums, ko š. špāģis
 ceeta haskavā no 1867 - 1869. gadam, velent neturūšoja
un nemazināja vīna pērnā vīna kantu un Latviju.
 šhanam Latvešu prātam patik mana mazā, zemā ista,
 bīna; vīnš mēdriis rakit - "šis istabas logs rāda us va,
 karēem; no vakarēem, tā rakot, var daudz eršnigaki lū,
 kot."

. Visnīlak š. špāģis runāja latvieši; vīnš šim kēkā
 redzami isēkirās no darēem Latvju ceelēm un maršēm

patrotoam un nepatrotoam." 1869. g. tas peenēma
 pārvaldniecība veltu pār kara ķešēvka muižām
 Smolenskas gubernā. To veltu viņš paturēja līdz 1876. g.
 pavasarim. Ģēbedams ar savu mazo naudas vajumu,
 ko cetur jo taupīgu dzīvi beidzamajā veltā bij eska,
 jis, us savu roku kant ko ussakt, kas Smolensku at-
 stajis un Maskavā vadu laicīnu pabijis, papratojis
 un paprecojis, - devās us Volgas gubernām. Arīvi-
 Novgorodā, Kazanā un Samarā apskatījes, tas apmetās
 Saratovā, ceredams tur isvest savus nodomus. Pirmās
 augusta dienās (1871. g.) nāca no Saratovas bedu velti,
 ka kolera nolaupijuse šo celo taubeti.

Andreja Spāga raksti un rakstu darbība.

Ka A. Spāgis bijis kreets skolotājs, lūsojis but
 pilnīgi tas, kas viņš bija, no tam lece, na arita viņa
 skolotāja darbība, kas nepalika skolas namā uca, bet
 isplatījās pa visu tautu. Helderē budams, tas savakstija
 savu „Pārceļu” (pēc kura ar es zemcījos pa vāciski
 runat, divu mēnā laika) un isdeva „Bornu preku”.
 Šas šis grāmata bija preki skolāim. Tatu no dēim,
 tenis, kas viņu darbināja un vāpināja pavaram etas
 lētas, tas vel nebūt neatmīsa Latvijas skolas un
 viņu vajadzības. Mums zinams, ka tam bijis sarakstā
 gatavas: Kreetu-Latvju gramatika un daļa jeb vesela
fizikas mācība Latv. valodā. Līdz ar viņa mautu, grā,
 matām un citām lētam ar parūdātī šē, laicām loti
 vērtīgei pūlvi, kurus tas, kaudams ar lēlu acu va-
 jumu, isdarījis savai tautai par labu. Reiz tas peemi-
 vejis kadu prabuceļu rakstu, pēc ka tas strada jok
 dažu brīdi, lēti lēdams savs dēves cevojumus.

1) Kur viņš arī nepoemist gudras mācības cepraust, p. p. „Thelmuos Raiti” (tāis, dēls un dēlis),
 „Dus pēljamu Hittel” (par apskart nasamo lāditi, kur acašā pantimē), „Ar. apl. t.”, „Is of šiv galings”, „Tiņu pēlēt”,
 „myš dīimnu šingū” - ka lai veicas lētas lētas, - „Apkati tās pats uz veotas”, „Šer šingū” - (lētis, kur kāin
 lēti, kas lai dēms melojs - -). - 2) To šer vispar dēriģam pamalibam top arī maits: „Kas vācā mācāmā”,
 kad grāmata sarakstā uz citu, ka „paradu grāmata”, „aploccinātāna” un „doonēta gīnā” joravcīta s. t. p.

chaskavā baidramo reiz budams, kas turienes Latvešū
jāunvasku pulcinam darījis zināmu savu nodomu, nākot,
nē izsolit godalgu preciski, kadaš Latvešiem loti vajā,
drīgas grāmatas, ja tik Lāmas māmiņa viņam cirkē,
cik pasmaidīšot.

Cik loti Spāgim iirdi rūpējuse gara garšma, skolas,
ipāši Lato. skolas, par tam varam pārlecenatēs viņa
jau pēsmuētā 380 l. p. beezā grāmatā, dri gūpūntē toš
froniam būnsonfantat in jēvlonu' etc. II. Teil: Commentar."
kurai kas liec. par motto Hugenbergera pantūnu:

„Nāv allašim stoidinš us launu,

Net daudzeiz ir labumu dar:

Tas garšumu drendina jāunu

Un sasilda cironnās ar?!”

Te viņš ^{starp citu} pasniedz jo pamatīgas zinās arī par skolām,
te viņš ~~zem vācarkēstā~~ savišā nodalā min vārus tos
vārus, kāst. N. von Pauffleru, J. Ch. Wolkeru, Pantenus, J. F.
Katterfeldu un J. von Dorthesenu, kam vāseem kādi no,
pelni skolas lektāš; te viņš zem vācarkēstā, fina ffiglal
ar tik (Holtz)ffjellupras in jēvlonu' sava arī kautas eko,
lotajiem kādus svarīgus un srošnīgus vārdus, kā: Būs
esat dīrdejūši, kā adv. Keumans' atrādīs, ka mūsū prāt
ipāši us būms nosotēes; kāpēc būtu gan atleuts, būms beikt
kādus nopretnus vārdus. Lielākā daļa no būms pelni būvu
bāreenu, veenalga, vaj patik vaj ne. Mums jāsaka, ka
tai trūkst cešnānās us apgārnību. Dāris labs no būms
estrādā kā algādēis, domādams: „kad tik to lauku tā var
isvilkt,” kā macitoj's Schulz's savā rakstā pēsmu. Būms
leels usdevums; būms jāstrādā vācarkēstā algādēcem,
būms jāstrādā nebedajot pat par dīrību. Labi zinām, ka

1) Spāga rakstu pēsmuētā.

esat ar savām semantotām zināšanām $\frac{1}{4}$ loti ar mēru,
 ka varis neturēt par vajadzīgu, pēc labakas garšmas
 dīkstes. Tās maldātes. Ja negribat uz precesu censties,
 tad esat atpakaļ, un deimēl mēs manījūši, ka darīs isā
 laicā stipri atpakaļ, napees, nebūdamis paprecesu nekus
 talu arstapio. Derīgas grāmatas lasot, top brīnītāji uz
 precesu. Tās varat āveeu veegli 6-10 maza lasamā
 pulcīnā beedrotēes; atleceet 3-5 rub. grāmatām par
 gadu un katrs dabus ^{par tam} grāmatas lasit, kas masās 20-35 rub.
 Ja nu varak tadu pulcīnu eēlas un oēens pulcīnā
 otram savas grāmatas lasīšanai kapina, tad var ar
 ar marumu daudz panākt. Bet arveeu jā-eēveeo tas,
 kādas grāmatas derīgas. Lūdzēt padomu no kādeem, kas
 paši eēni eēnānos pēc gara garšmas; eētadi esat ne,
 eēlā. Tās esat kautas garšma. Ja tās tai negribat un
 nevarat lūdzēt pēc isglītības tikt, tad elikti. Bet ja
 šī garšma pate ir tumsība, tad ar vīslabako gēlū
 ne-ēet uz precesu. Elikti, kad nekustas uz precesu,
 bet vīslēktaci, kad ^{pus} eēmasnātes un laujātes eēmusi,
 nātes, ka jau deezgan protat, ka jau pilnīgi vīsi
 esat, ka varis pēc labakas atsīšanas būms nav jā,
 eēnās. ✕

Vajadzīge pamati preesī katras valsts, katras
 kultas un katra cilvēka labklājības ir zināšanas un
^{stikums} stikums (moralība). Beidzamo (stikums) eēmantu eēur
 pateesības pavēru atēvīlū. Bet kas ^{stikums} pateesība ir un kas
 pateesība nav - par tam daudz stridās. Tāpēc mums
 pēlēt jāpēti pēc pateesības. Uz eērdi esat eēlā eēur galvū.

Tā tad nepērkusūši krajet zināšanas un garšmojeet
 kultū. Septīms gadu stikums tā jau gulejuse; Tāpēc

mastātes un modinēt gulošus. Lūkojiet us teem Vācu goda vīdēem, kas tirdzauz laba preksē nabaga tumsā grābtitājas nabaga tautas darījuti un vel dara, jēmet tos par preksšzimi! Būs, kas no pašas tautas celušees, vinas messa un asins, grābat gulet? Bau laics, mōltāites!"

Ku tur nāx atkal revidēka nodala, kur pasmeegtas po, lomikas un estās intresantas rinas par koreizejo Latv. literatūru un avīžnecēšū etc. Kā gimnazists esmu ac asarām slacidams īo jauko, karstu esmu un pilno grā, matu lasijis, kas nepreecēšāmi katram jaunem rokā, kuš ta larka centēšus un vītēšus Baltijā grā mācites parit un ta larka hušānas aprepreet.

Pedigi vel pēemnams kads spāga islots raksts, "Trau. ^{Golgarā, 1854.} ^{tautas brālēem} ^{ta:} ^{Val,} ^{Torbergis, par pēemni} ^{Janim Spāgim,} ^{kapā gulditan}
 gu vaināgs" ko tas kopā ar estēem kanteesēm, denarū, O. Lēpēvīu, B. Dūnsbergi u. c. ^{Vēšim.} ^{par pēemni} savam brāliem, Pēekules nelaika skolotājam. Tas butu arī veenigais, kas butu no dailēs stāvokļa aplikojāms, t. i. sekrostu direkti daililiteratūā? Citādi spāga raksti, kā redzejām, viscaur praktāka rakstūra, bet tāču tuda, kas jo dardz nekā, najis Latvju ^{kultūru.} labklājību, brīvību un attīstību un tā tād ar' indirekti Latv. ^{dailē} rakstnecību.

Raksturojums.

No visa līdz šim jau nojūtām, ka šē esam oclagāra sabēdrītā, ka šē mūsu preksšā augsta gāra un lēlu cen, teenu vīos, kam jo kēdamas īpašības. Vēena no šādām īpašībām bija viņa nāvunstošās slāpes pēc varrak gaismas, pēc labēkas atrišēnas, pēc zinātnes un pate. sības. Vēenalga pēc kada avota šīs slāpes vāreja vom, bet, - vīnš vēennēr smēla pētun malicu. Vīna gars bija vesels un madrs. Dūnas un netirumi vīnam ve,

1) No A. Spāga kam rakstīta "Pēeksšrūna" un trīs filozofiska satūra raksti, kā: "Kcegs un nare" (Lidri, ba no Krummācher), "Domas pēc mana veeniga mīla brāla kopā par to vislabāko kopā zimi jeb pēemniņas zīmi, ko cilvēks pats sevim izcel, tūr vīnš skaidri iztēlo, ka "Mīlestība", ko melnais sējis, ir ta darga, ko pēemniņas zīmē, ko kads mirdams pats sev cel, un, "Lai paloss lepmita po vēenn un lidāna pa otu varca, ej ko labo vidus celū". Te autors parādas kā vēens no pīmajēm latviešu prozāikšūm.

karēja: labās daļas tas pēdējā pēc labām, sluktās
 atšķirdams. Nel varva nekā skolā to mocija slopes
 pēc zinātnem pašā skolotāja amatā, keldrē. Pēc
 nodarīta skolas darba tas norima ķertees pēc Vācu,
Kreevu vaj latīnu gramatikas, pēc matemātikas un
 dabas zinātnem. Skolā cēdams, tas bija paspējis 4-5
 tās nepieciešamās, zemākās mācības iegūt. Tā
 prats nesās us augšū, us augstēkolu. Nu tam bij ja,
 darbojas ^{precīzām} katdam mācībām, kadās macā mācāķem
 skolas bērņem ģimnāzijā, un jādabojās ceši un daud;
 jo materiāla krošāna - pēvēšāna, smagu akmeņu kēl.
 āna, kēskot labu cestu pamatu, nav veegls veenas
 deenas darbs. Ar jāunēkla korstunū tas strādāja pēc
 savas talakisglītības ģrūta darba, deevīel pēc tam ne.
 kaupīdams veenu no savēem nepēvēšāmeem spēķem.
 Ar t. spāģi notikās gandrīz kapt, kā ar deevu Odinu,
 Skandināvū teikās (zagās): Odins par veenu malķu
 no gudības avota atdeva savu aci. Arī spāģis ar ģrā,
 matām parlēcģi pūlēdamēes, zandēja gandrīz parvām
 savu aci gairūnū. Gan tas centās savas acis ^{atpūnāt}
 dzināt, bet kēlais aci vajūms vīnu mūrām neatstā,
 ja. Pīs vajūms loti kaveja un apģrūtīnāja vīnu vīzā
 velakā dzīves ģarkā, tā ka nebūt nevas zināt, ko spāģis
 butu pastrādājis un panācis bes ēa kaverēla un ģrū,
 kuma dzīvē pēķēš sevīs un eķēem.

Pēc ģaršmas un pāķēķības cēndamēes, spāģis nebija
 tas vīrs, kas lēkās mērā ar pusprāiū, pusmāķē, pus-
 ģairūnū. Ko tas zināja un mācēja, par ko tas runāja
 un mācēja - viss bija ģaišs un sīkās daļās pratģģi
 nosvērts. Inģlārnās, pārdabģģas mācības nebija precīzī

vina, viņš ticēja tik prātam un sareem juteklēm.
 Vinam bija veenalga, kas macija — vaj melnā, vaj balta,
 vaj angsts, vaj zems, vaj leekulis, gudrencs jeb prat-
neess — tenkas un blenas presei vina bija un palika
tenkas un blenas; gudribu un patiesību viņš veemās
ceņija kā gudribu un patiesību. Visas leetas tas ce,
veroja svas vinu isteniā, patiesigās ipaībās, fantāzi,
jai nedodams leelu valu, bet ar prātu nos verdam, kas
patiesi labs ar vinām savā larkā is darams un panā,
kams. grāmatas, kas ceņija un macija šadu domu kar,
tību, kā pr. p. dabas iz natnes un prātu ce ta, spāgim
bija loti milās un lelā dandzuma. Vēc. stendros bija spā,
ga milakais džesmenscs. Daudzreiz vareja dzirdēt, ka
tas domās segums kādu no stendros ringem, no kušām
darja palikuse it kā par tautas džesmu, paklusu džē,
daja. Pā maskavas bulvaru velā vakara džestrumā
staigājot un darū palaiduseci cerangot, spāgis, del zin
kurš domās ar šāvees, sedzēdajās:

„Tu mila Latvju meistara,
 Lai mūžām zēd tavs gods;
 Lai paties meistā peemina,
 „Ka vainags godam dots.”

A. Spāgis pelņijs savas fantas revištošu peemimu
sevišķi caur savu tautas milstību. Viņš rādija šo
tautas milstību caur teicameem darbeem tās larkās,
kur Latvešu tautas milotājs bija rets, irunigs cilvecs,
tās larkās, kur istena Latv. tautas milstība bija
daudz varak sodita jusma, nekā Tagad; tās larkās,
kur cilveks valejām acim gandrīz nekādas ce ības
nevareja turet no labām sekmēm no tautas milstības

darba. Marais tautas mīļotāju pulcēs viņos laicās
devās cīņā pretē tautas pat ar tām visu mazākām
cerībām un vērtībām. Tādēļ šie gara- un darba stiprā
lai noder mums par spriedzības, nogremdējošas
viņu nemēģināto darbā, centenās un ceļšanās. Šķiet
pērnākums tas un svētības pilns darbs tas - nogrem,
dēces to visu dzīves gaitā, centenās un darbā, par
kuru reiz, ševu reizes asara būs.

„Ēj mana gaudu dziesmā,
Kas arī tu to visu,
Ka ševu reizes asara
Ir būs par viņu.”

No šiem Flugenberģera skumju vārdeem vissācis Fr. Briv,
zemnieks A. Spāga dzīvesgājumu tad raksta: „1871.
gada 20. jūlijā pa Sapatovas celām brauca prasta
vzurnu ore. No oras prasts zārkis guleja. Tikai trīs,
četri cilvēki pavadīja zārku - domīgi, varbūt par to,
cik teem atlecces par svecem solcem no zārkā gule,
paja atlikuma. No kapsētas ore apstājās. Zārku nocēl.
Kacitājs parunā kadus visnotālus vārdus, parunā kadus
strādniekus, kas zārku celāvē kapā, kurš div pildās
ar zemen, kur kopinu pamēdams par visu cilvēkiem.
Vis nodarīts, pagalam. - Visi pavadītāji izklīst, kopat
- kā mirušā mantas kraujums - svešnieku starpā...
Kucam no Sapatovēšiem gan sāves prātā, ka pil
miljonam būtu klājes, to ātru naves upuri godam
pavadīt no pēdigo dusas veldu. Un Anskelis dzied, „Spāgu
Andrajam” tā: Svešās smiltīs, kalā zemē atdus Tava sirds,
Kas pē tautas vrtību glaudās, kas bij lecmaina.
Tavas acis neraug mūsno tautas uprīti.

Kam tu klontis eelā lauri stiprem vāra kumsēem.

Pēt taos garš is kapa oclās, laižās Latvija,

Tautas namos, tautas-skolās strādā brīnīgi."

Bau st. Spāga portrejs rāda jo intelligentu, skaistu, augstu, ceemjama gara vīru. Kā arī ne! Tas jau stā, tas mums pārešā it kā otrs Latvešu brīvības apu, stulsi. Kā J. Merkels iskaņoja Latvešēem argo, meesgo brīvību, tā st. Spāgis ciniņās par unu ekšņīgu-gara-garšmas brīvību.

1833-1867 2. Fērcabs Zvaigznīte (Vācu tulkojumā arī Stern), krōdz, neeka dēls, dzimis Jaun-Peebalgā, Vidzemē (kad? tas ne, stāv Cimzes Valikas zemnara papīrās). No 1850-1853.g. tas bijis īi zemnara audzētājs, no 1857-1859.g. pēc īis pašās Vidzemes tautskolotāju isglītības eestādes par skolotāju, kā F. Cimzes palīgs, tad par mājskolotāju Vīrces. mūrīā un pedīgi par vīrskolotāju Peterburgā. Valdemars gau maldās, ka tas kadā vestulē, kurā tas mūn īo „Sternu (Zvaigznīti)“ kā līdzstrādneeku pēc „Pēt. avīzem“ 1862.g., turpat arī peebild, ka tas mūris ap 1863.gadu! Pēc peemūnētā zemnara zinām Zvaigznīte mūris 9.jūnijā 1867.gadā.²⁾ Kadus gadus pēc īi rakstneeka naves padzīrdeja, ka tas esot veselu māisu ar raksteem atstājis, bet kas drīkai pēc 30.gadēem vā, lam kārvams. Bet nu jau vārvāk ^{kā 20} gadu pagējis kopš vīna naves un lomēs no rakstu-maša atkaiš. Šānas nav vel ne vests. Īi jo teicamā rakstneeka līdz īim klajā nākušēe raksti gandrīz vīi belletristīģi; tas labakas skaidrības pēc dalīsīm īi tos divi dalās.

1. Daudz. mar zinātniska satura raksti.

No Zvaigznīzā līdz īim mūms pazīstamēem raksteem

1) Sal. Austr. 1892.g. 10 num., 218.l.p.

2) Sal. Imb vithnoffpfl. p. Parochiallebrone-Seminar in Walk, Riga, 1898.

šai nodalā rakst:

„Par Latviesu tautas dziesmām”, „Pētas, dabas, pasaulē”
 „trīsajā grāmatā”, Taispatā 1860 gadā. Tāpat, šis raksts
 sacerests ar beilu atklumu, ja neqrib brīkt karotummu, un
 dziesmu preekš lēstas. Vispirms viņš runā visveikar,
 rāsam no to vispopulārāko ietekmīgot, kas ir dziesma.
 „Kur preekš tā, ko sajūtami, vārdu brīkst, kas dziesmas
palīgā nem. Cilvēks kā augstākais, varētu sacīt kā
 svētākais jūšanas, kurā issacīt tā sakot vārdu brīkst,
 dziesmās iskandina.” Tik pat veikarāi viņš cēnās
iskaidrot dziesmānu. Dziesmāna nekā cits nav, kā
 jaunā runāšana. Dziesmā pavēlu veicu vārdu garak, otru
 īsāk, - šo vārdu vēlā zemāk, šo atkal augstāk, ar īsāmi
 vārdaem: dziesmā var savas jūšanas labāk, kā runājt ir,
 sacīt. Tad viņš rāda arī, kā rakst dziesmas raksts
 ar mēldijas daļu. Preeksem ir preekga, bedām bedga
 mēldija. Tā cilvēks, kā visa tauta dziesmā to, ko sajūt-
 mas sajūsts, vaj tee preeki, vaj bedas. Tā viņš ^{pat} tee
 nem premierem vispirms no viņu dziesmānu un Amerīkā
 arvestas Nīģerūs, tad patapriņģos Anglūs „Englaundēsūs”,
 tad kongolū jūgu isecetnās Kreevūs, īkepu un zobenu
slavenos Germanūs „Vācēsūs”, pedīgi vecos precesūs.
 „Kā tauta specīga bij, tā kas ar viņu dziesmās rādās.
 Viņi savus labākos, godājamos viņus dziesmās iskandina
 un viņu specīgus, varamus darlus bērnam kā dargu
 mantu atstāja, lai glabā un par preekšdīmi patuo.” Inis
 Alunans, kā šis raksta redaktors te pērimē: „Glūri kas
pats, kas ē par Vācēsū tautas dziesmām sacīts, arī sa-
kams par Latviesū, Pīņu un jēt Lānu un sevīki ar pāt
Latvū tautas dziesmām. Visi tee varoni un slavejami

darbi, ko Lēši pa veseliem 500 gadem — no 900 ^{gada l. dz.} — 1400
gadām — pestrādājuši, vel līdz šai baltai dienai Lēšu
dzesmās atskan. Visi tee kari, ko Lēši ar Krieviem
un Poleem, ar Unguļiem un Valaķiem, ar Tatarēm un
mongoļiem, ar Vācēšū bruņdzesēm Vidzemē un Prāiōs
veduši, visi Lēšu dzesmās ieklastiti un iipaškoti. Un
tee varoni karēvi un diēvi, kas Lēšūs us šēem sla.
vejameem darbeem vede, visi vel ziltā pēmnā pē vi.
šēem Lēšēem stāv. Pārveem Kerstuts (Cetkojs) un Vjtkants
(tantu pārvaretājs) ir tee vīri, ko Lēši savīši godā un
ceeni, un jā tev atgadījes, ar liēli Lēti satrētes, kas
varbūt ubagu dēbēs apgēbes, tad tu dēzgan nevarēsi
isbrinotēes dzirdedams, ar kādu ardspreeku vīnš Vj.
kanta un Kerstuta brinuma dākus apdēed. Viss tas kā
skan, it kā Lēti pats šos varemus brinuma dākus būtu
pēdzivojis. Un jā tev atgadās Krievu zemes stēpēs ar.
klīst un tu bū ar Tatarēm un Nagajzēšēm kopā
sānaci un usmaniģ ~~slāvēs~~ us vīnu dzesmām klau.
šes, tad tu dzirdēsi, ka vīni savās gaudās arī Lēšūs
un Vjtkanti pēmnū. Kapee tad un Lēši Vjtkanti ap.
dzedādāni pēleek tē pēceigi un ligsmi, turpreti atkal
Tatari tē bedigi un skumji? Redzi, kapee ka Vjtkan.
tē bij Lēti un Lēšēem kāpā godu un slavi romā,
koja, turpreti Tatarēm postu pēšķide." Jā J. Alunans.

Ļeb Jād Zvaigzuite kuspina: „Daudz vel būtu ko runāt par
Stalcešēem, Spānēšēem, Pōtēšēem, Zveedēem un c. tāim
kautām. Dēzgan nu šovēr.” — „Es tē gēbeju prasit:
Latveši, kur jūs savas kantas dzesmas lēkat? Kurās ka.
pās jūs vīnās aprakāt? Vai jums nebij vīru, ko jūs
varētu apdēedat? vai tee nedarija dāku, ko būm-bēni

varetu dziesmās skandināt? Turaidas kalni, vai jūms
 nevenas atbalst nav, vecu lauku notikumus skandi,
 nat? Daugava, Gauja" -- Te Alunans pēzīmē
 atkal: "Kā ne! Pēc Gaujas leli, varēni darbi no Lat,
 vecēsem pestrādāti, un, arī Latvešu viri šē bij, kas
 šos darbus apdzēdāja, bet līdz ar dzēdātējam arī dzēs.
 mas uzdušās. Vidzemneses milais, tu gan zīmasi
 burtneeku ezem, zīmasi burtneeku pili, bet ko tas
 vards "burtneeks" apzīmē, to tu vairs nezini. Redzi,
 burtneeki (pa vāciski Skulden¹⁾) pēc Latvešiem bij ipatā
 dzēdātāju vārta, kas laudis kāpā caur sevām dzēs,
 mām taviņa jo sirdīgus un dūšīgus, un kas meera
 laikos pa krusībām, kāzām un pa beķem svētas dzēs,
 mas priesteru veatā dzēdāja. Pēc burtneeki starp Lat,
 vešiem bij laudis, kas burtus (Runen) jeb vecus Latve,
 šu rakstus saprata, un kas vīrus vareņus darbus un
 zeverojamus notikumus starp Latvešiem uzņimeja
 un apdzēdāja un tadā vīrē pērcē beķu beķem us,
 glabāja. Bet kad nu burtneeki ezērā noģoma, kas pēc
 vīneem līdz šai baltai deļnai teek par burtneeku ezem
 nosaukts, tad lēti reprotams, ka ar vīneem arī visas
 Latvešu dzēsomas, visas Latvešu gara pēeminas burt,
 neeku ezērā noslika." Tā šē Alunans, bet Zvaigz,
 nite ^{vārta} joprojam: "Daugava, Gauja, Venta, vai jūš tevu:
 ševu darbu slavu ar savem vīlneem jūpā ar neset?
 Vidzemes un Kurlzemes jūpā, vai leģģees Latvešu un
 Kurlzemneeku kugu spēku nenesusi? vai nemelosi,
 saclidama, ka vīnu aipi tavus vīlnus nav lauruši.
 Sūmalas imlīn kalni, kas jūsu dzeltanumu sarka,
 nu pēveja? -- Ak, jūš vīzi eesēt klusu, un

^{1) pa vāciski}
 1) parazīzaki Skulden, jo ne vācēši, bet skandināvji lēto
 skaldar (Skulden). L.

kad es prasu, kadē, tad tūk kā meegā budami man
zini dodat, ka ne-esot vel kas laikus vlat, ne-attildet
varot. Te varetu domat, ka laikam apburti ir, un
varebt, kā ar' bus. Bet ka apburšana var tūkai usisu
laiku, var ar us mužigam laikiem uslieta but. Kā
tad ar jums ē ir? Dūs neka ne-attildat. Nu - tad pee
laici to istrācīs.

Ar, Gaujās svasti gan daudz ko stāstu, kad tu,
nat varetu. Turaidas un Birmuldas kalneem ar abbalis
netrūktu, kad veco Latvešu bērnu bērni tēvu tēvu
daobus skandinatu. Bijas vīlvi, jūsu valodē mēs gan
zaprastu; bet vel jūs tā apburti, cētā meegā eslegt
mūsu ausim mani esat. (Kas zū, voi pee mums pašiem
kudiba nav?) - Kur ir tūk marš zemes gabals, kā ē
Latvešu vidūcs, kas tūk daudz laelus un varenu dar,
bus ir rēdzejis? Kur ir tā veeta, kur tā bes mētēs,
nas kara troksnis skanejis? Es runaju no peesta, eska,
septita, astota un dešita gadu simtēna, kur Vidzeme
tā kā tilts bij, par kuru tās varencās tantas iusp
un atpakaļ stargaja. Latveši, es jūs prasū, voi jūs no
tēmu laikam neka ne-attūnat? Vai mētes jūs tū,
puli esūzūnadamas tūkai par pelītem, kaķi šēm
un kranklīšēm dreedaja? Voi tēvi garōs zeemas va,
karōs neka nestastija par vecu veceem notrūcumeem,
un voi preekājōs laikos tēvs slopus un bultas drāz,
dams un kaldams neka no varencem, slavencem dar,
beem neteica? voi tūk par kumelīnu, auknām, alu,
tūnu dreedaja? - Kas tēv havas tantas dreesmas lau,
pija? kur tu vīnas parandēji? - ?" Te nakstneses
tā argrabts un tā esilbt un cekaret, ka sāk dreedat.

"Tauta."

Kam tev nebij stastu sīvumu,
 Kas skait gadu smēķenus?
 Kur tu knaji kantas darbus,
 Ka tos nevens skandīnāj'?
 Ko darījāt, ligotāji?
 Ko jūs bērncem mācījāt,
 Ka nevenas dziesmas skanās
 Pēc nākami nedzirdej'?
 , Sīvums stastus, loelus darbus
 „gan mēs šoreiz dziedājam,
 „Bet nevens mūs nepuškoja
 „Ozālu lapu kronīšiem.”
 Ozoli, vai tev nebija
 Dzīvotoku lapu, nu,
 Dzīvotoku lapu nu
 Ligotāju kronīšiem?
 „Sīvulu, sīvulu zālu lapu
 „Kronīs bij man augšū;
 „Kācē vētra, kas pacēla
 „Un aizmese gaujina.”
 Gauja, saci, kas palēca
 Ligotāju kronīši?
 Vai kas tos gan izvejoja,
 Vai tee jūrā aispeldēja?
 „Hervejoja, nepeldēja,
 „Tee nogrima dīķīnā,
 „Grima paša dzīlā vētā,
 „Pāšās dubļu bērūnīs.”
 „Kācē mīkni mōža zverī,
 „Tee sastājās gaujmalā,

"Dzīvot' visu identisku,

"Dunas vien man atstāja."

Tad Zvaigzīte runā tālāk: "Bet ko tad? Ko tik daudz prasīt, runāt, brēkt un klecēt? Vai mums dziesmu nav? Vai pēc šiem pašiem vārdiem tik nepieciešams vienā lapas pasīkīt un tie redzēt un lasīt. Raudniecīšu dziesmas un "Rebaldzēnu dziesmas"? - Ja, Raudniecīšu un Rebaldzēnu dziesmas gan tās ir, bet Latvešu tautas - dziesmas - ko domājat, vai vienmēr to godlā vārdu dosat? Vai vienmēr to palna? Bet vai Latvešu tauta no cita neka nezināja, kā par kumelīnciem, auzām, zinām, mēzišiem, rudzišiem dziedāt? Vai tās tās aug, stakās, svetakās lētas bijā, ko Latvešu tauta sevā šīdi kustināja un elāja? Vai Latvešu tauta cita neka nav pēdzīvajusi, jūtusi, domājusi, vai us cita neka sa. sa prāta griezusi? Vai mūsu lēni-tēvi tik vai gauš un pēgulā gājuši un pē uguns-kurā sildījušies? - Gan tā' isradās - bet - kā tas vis neir gan: neveena tauta bez istām tautas dziesmām nav bijusi. Bet daudz tautu ir, kas vairs ir pazaudējūšas, un tā' tas ar Latvešu tautu ir. - Bet vai tad Latvešu tauta glūži bez tautas dziesmām ir? Herobiktatees vis, tā' pašas, kurās un pat lasījat, ir Latvešu tautas dziesmas. Tik es grobeji sacīt, ka itas tautas dziesmas tās nav, tās ir sen parudušas. Un ar par to ^{vis} nav daudz ko kaune, fēes. Vai Vācesī tagad vēl savas vecās tautas dziesmas lasītu, ja to mūci un bykapi pēckō gadu smiltencem neustrastitu? Kivē Latvešiem tēc rakstītāji bij? Tās, ko Latveši tagad dzied, varbūt divi, trīs gadu smiltencis vecas. Es saku, tās ar ir tautas dziesmas un īpaši Lat,

vecšu tautas-dzeesmas. No Latvešu sirds viņas nāku,
 ias un vecnigi Latveši var sacīt: tās ir kauli un ma,
 neem kauliem un mēsa no manas mēsas. Vecnigi
 Latveši viņas labi sapratis un ir preeku dzeedās. Vi,
 nas gan par daudz necēgi iškātās, nav ne rīdā, ne
 tūka svarcōs gerbušās; itī prastōs vadmēlas svarcōs
 viņas tev nāc preekšā un par to nemaz neunosarvest."

Tā klunans pēzinie: „Kads loti macits Vācēti
 ar vardu Horderis par Latvešu tautas dzeesmām saka,
 ka viņš labprāt vēlētos, ka Vācēšiem būtu kādas
 jāucas tautas dzeesmas, kādas ir Latvešiem." Padīgi
 Zvaigzņite vel saka: „Valko, Latveši, viņas, kādas tās
 ir. Pasa pelnits visur godam der, — smēkē — un dod spēku."

„Tapee: turat godā, kas itī jūsu ir un jūs paši
 godā paliksat."

Tā rakstija Zvaigzņite savā larkā par Latvešu
 tautas dzeesmām, pe tās reizas arī kadi krajumū
 „Rebaldrēnu dzeesmas", „Hitaurešu dzeesmas" un „Rau,
 donešu dzeesmas" pasnēgdams un, kā lēnās, jau
 agrāk isdotos f. v. Bergmana, D. Vāra un Būtknesa
 Latvešu lauvū dzeesmū ^{krajumū} (nemaz neparidams, larkam
 arī neparidams, kas jau bija par Latvešu tautas dzees,
 mām rakstīts ^{Ilmanas} no ^{v. Hordera} Hlippela, Hordera, ^{v. Hordera} Waltera, Skotta,
 Dr. Katterfelda, prof. Dr. Ulmana u. c. rakstīts. Pe tem
 viņš arī rajauc tautas ēpus ar tautas-dzeesmām etc.
 Tomer ūv lēdeams, tās raksta celā, ^{speciāl} jāukta, velarvici
 drīva valodā.

2. Belletristigē raksti.

1. Zvaigzņites belletristigē raksti ir visvairāk epiv,
 kas dabas. Pan kā skolotājs jeb C. mīres paligs Zvaigzņite

ussācis gan savu rakstniecība garu; jo mazākais viņa

a) Pasacinas precis' beuceem, 1. 2. 3. krājums (1. sē. gādātas no J. Zvaigznes. Ar vācu bīldi!) jau gan precis' 1859. gada sacerētas; jo tās jau minētas viņa rakstā, Par kalmēcēem, kas cenzēti, Rīgā, 19. t. maj mēn. deenā 1859. t. gadā "un rakstos espeešti Delgavā. 1860. Tur arī pierzīnēts, ka šīs pasacinas maksājūtas 30 kap. Bj. Zemoni Marijina
sv. Kapitāna. Rādītāji 1877
264

b) Par kalmēcēem. No J. Zvaigznes. (Hoths) kur nav kautai mūlka vīri Tur ir vīri mūlka vīri.
Delgavā. 1860.

Tai it kesošā valodā rakstotā grāmata (43 l. p. beez) Zvaigz nite zem "kalmēcēem" saprot tā kā tadus Abderitus jeb Abderitcešus; jo "kalmēcēi" ir mī rakstā it tā pat aplam rīkojas, kā Abderas, Trāskijas pilsota, kā aproberoti mūlki paristamē sedzīvotāji. ^{Vārni} Nemāsu palēmt, ka ^{grāmata} ^{izkojums no vācu tautas grāmatas} ^{Die Schildburger} pilnigs original, bet tū lokalizējums — ^{pec valodas} ^{pa} ^{Die Schildburger} spēcē, ka tā drīzak beidzamais —; bet tā pilna humo, rīstīgu, aplamu, ar mūlktas celusās notīcumu. Rakstā nolūks: caur issmeeklu cest pec represānas un saījēgas.

c) Sētas, dabas, pasaules trešajā grāmata bes jau pāru, mata raksta, Par Latvešu tautas dziesmām līdz ar tautas dziesmu krājumiņu no Zvaigznes atrod vel dažās Leišu dainas ("tautas dziesmas") pa latviski tulcotas un ^{drīmas} ^{tu} ^{pec Būrgera pārceļ,} labi pagaru baladi, Trīne, kurai gan vīdas balades, šības; bet pasmaga valoda, kas nav vīz par it īkairtu, par izdevušos tērcama.

d) Bāra beons, originalstabs no J. Zvaigznes. (Pēt. avīzū 1863. g. № 2, 3, 4 un 5). Tē sastopam it patīkami stastītu novēlkti. Veela smēlta no pašū lauceņecku dzī, ves, no rakstniecība dzīnkēst, Pēchalgas. Stastīkas mūms precisā divi jaunēckles: Anna jeb Annuņa, šēva un mātes vec.

1) Sētas: Trīnes mīlakais nōdols valdātōs. Kad tas neparnē, tad Trīne ar vīdas mātes mānōsīnes sāk berdeevīgi lādēt un par Dzeesu lamātes, līdz braka top. Nu tā vādē savōs murgōs, mīlako atļojam, to no zērga nemam un pa garšēem vān ar vīnu pōjam jājam — inams un eļli.

nīgs bērns; kas „gan zināja un ^{labi} (sajūta, ar kuru tai bij vērties, un
 Maija - Annuīas vecasū auzekne - bij nupat vādeni
 esveticā un kapec tā bij dandz sīkaka, kā Annuīa, bet
 kapec viņa ai' iskatījās slānkāka un daiļāka par šā.
 Bā Annuīas sētais, kumšēem mācēem apmācēšēleis
 gimis viņai dēva kā savādū spēku un pēluctu, tad
 Maijas gaitē mati ar bālasu seju un gaiši zilām
 actinām jo varrak isrādēja padēvību un pēemilitu.
 Visa viņas daba bij tā sakot otrāda, kā Annuīa.
 Kur šī vareja jōkot un smēķēs un pa stāpām ir
 dusmīga isrādītes, tve viņa ne us vēem ne us otru
 pusi tve Tālu negāja. Klusība, kaimība, vēentesīga
 bādāna nospozulojās visā viņas isrādīšanā, darīšanā
 un drīvošanā. -- „Gan viņas pātēvis un pamāte to tu,
 veja kā savu bērnu, bet tomēr viņa bij un palīca
 cits nekas, kā auzeknis. Tāc viņai nāca pirmās
 laime, nekā Annuīai. Drīvošu Pēdētis, sava tēva la,
 bākais dēls, būdams cāv savu, darbošanos ar auzeknem
 „tas visu kungakais tālu tālu vīrāpkart, pēc pēc Mai,
 jās pēcēs sevīs un pēc Annuīas pēcēs sava brāļa
 Antona. Tā bāra bērns un mātes mēta issot veizā
 pēc vīra, karpamas un vel par svainēšēmu. At tam
 it smarģīgā novelite arī nobēdžās.

2) „Līvū Adams”, kāda originalstasta gabals, kas es,
 spēcēt „Balt. Vestnesi” 1870. g., vāda ar savu jo drīvo,
 noso ^{izta tāle} valodu, ka J. Zvaigznīte ar to jau ^{zināmu} jīt ceveo,
 jannu) ^{gatavību} māistartību panācis. -- Zebšū varstneeka at,
 statais varstū maits nāv vel atvērts, tad tomēr tas
 arī tā jau epid kā spoža Zvaigznīte ^{ritām austof} sava laika
 Lāto. L. literaturā. Anonlīs; Vesulī vīlspēs, negazi trācos, mānāf' varstko
 Vētra vāndīces tāntesā kūtis, tāmbīgs acis tas apkart vērs. debesi segs.
 Greer us varstū debastūm qudas iāpju actinas;
 Tur cāv miglas plīvurūm smādis Lābeju Zvaigznīte.
 Līvūm, vīvūm, nepurcēt' gauri! nepagurstat, actinas!
 Melnūs nelainības = Līvū: urleses Pēccas = Zvaigznītes.”

Pa pedīgi vēl kā garām ejot uelārka Strombergi, kadu Laubes Indriķa jaunības draugu, pēsmīnam, kurš kā "Pet. avīšu" ekspedītors šim avīšiem tulkojis ~~katru~~ stāstīnu, "ko sula rīna par maksloņnesku", tā esam arī pirmā Pēterburgas Latviešu pulcīma rakstniekus šī dz. beidzamajam aplūkojūši. Šo pašu Strombergi, kā velak dzirdesim, tēlo Laubes Indriķa savā stāstā "Smiltnešiem Indriķa".

Dāri arpus pulcīnem stāstīti tā laika rakstnieki.

1806-1886. 1. Kaspars Beerbardi (arī Berbardi). Kaspars Ernestis Beerbardi dzimis Vidzemē 26. novembrī 1806. g. Kadās skolās tas vispirms apmeklījis, nav zināms; ^{Arī sekots, ka tas} studējis Jērpātā (1823-1828) papriekšu valodniecību, velak teologiju. Tas kapis, cik zināms, par filologijas graduētu studentu, bijis no 1832-1853. gadam par Vīlandes apriņu, kā skolas zinātnu skolotāju un arīdren inspektoru. No 1854 šī dz. 1863. g. to sastop kā privātskolotāju Rīgā. Kā jau agrāk pēsmīnēts, dārdau arīdrenu dēļ, ~~1864. g.~~ ko no v. rīnu tūreja, 1864. g. arīdrens no Kaluģu; pēc tam dzīvoja (tā ap 1869-1873. g. skol. tūreja 1883. gadam) Rīgā, velak Kļīnā (Maskavas guberņā), tad pedīgi Maskavā, kur mira pēc sava dela (kao bija provizors) 31. augustā 1886. gadā.²⁾

Vīna raksti.

Beerbarda raksti ir dērdgan dārdadi: polemiski, popu, lāri un tīri zinātniski un pat arī belletristiski.

Šau zināms, ka no sārcuma, Mājas Vēstī bija tautiska lapa, kad to pabalstīja tādi spenci, kā: P. Alunans, Rūnons, Beerbardi, Valdemars un dārdi citi. Tautiskā garā švedamēes, Mājas Vēstī seguva gan arīdrenu varak dārdau, gus, bet arī sīvus pētkineškus, kurou pirmajā rīndā stāveja "Latviešu tūvzes" un mac. Prasche, kurš pr. p.

1) Pēl. Rotu, 1885. g. N: 37 u. 49. - dērdon. Kōvov. vord.
2) Pēl. Austr. 1886. g. N: Dn. 11.

1861. gada sīvi uzbeku "Mājas Veesam" un "Sēlai, Jaleei pasaulci" esotidams mūnetā gadā "Baltische Monats-
schrift rakstu: Jm Blick auf unsere Kultur Nwskolka
 wutur Dio latvianu quit, bapontot Jm Journalistk. 1)
 Jai rakstā Brasche — zinams isredanecis par Latviesu
 draugu un viņu rakstnecības kēnesi — isscaidoja,
 ka Latviesi ejot parātri us proccsiju un tā tad droši
 postā eskocešot; "Māj. V." un "Sēla, daba, pasaulc" sa-
 veem lasītājam slastot un maicot tādas leetas, kas
 gan derot isglītoteem un maicteem cilvēceem, bet ne
 Latviesiem. Maicte Latviesu ne-estot; kas var rak is,
 glītols un maicis, kas jau esot parvertees par Vā-
 eceti. Us īo uzbekumu nāca "Zinlunde 1861. g. sī",
 kumā pretaraksts ar pararakstu K. B., ko Laubes Jm,
 Dr. J. (Rota, 1885. g.) atbeceina us Kr. Boronu, bet kas
 Raspera Beerbārda sacerets, kā to jau no P. Alunana
 restules zinām. K. Beerbārdis savā atbildē atgādina
 vāpoms Vācu drejneeka Max v. Schenkendorff vardus:
 — c. k. mīla, darga, brīnīka katram savas mīles valo-
 da; vīnas vardu iskanās kas pechidrot mīlo deevu,
 issacot savu dzīlako patercīlu, savu sīvanigaso mī-
 lestību? Tad K. B. gan peccobodams, gan peccādīdams
 atspekoja kā Brasches rakstu, ka šis "Latviesu draugs"
 neka varis īli nerunāja atbildet. Kad un vel karizjās
 "Sēl. avīze" isnāct, tad trosnis Vācu pusē, īpaši, Ri-
 gasche Zeitungā bija jo leels sacēlees. Arī pret to gēētās
 K. B. savā rakstā: "T. k. ko kāda jaunā Latviesu avīze
 sāpuse isnāct, tad tee paši uzbekumu raksti atkas,
 kājās, kas proccsī vēseem gadēem isclāis, kad "Mājas
 Vees" usnēma savu gartu un par visu (t. i. uzbekumu

1) H. A. Späga, Die Zustände des freien Bauernstandes in Kurland. II. Th.
 Leipzig. 1863.

uno gūstīt dar kundrīgu dabu un uzturēt ar to
 gūstā, progaitīgu laupīdānu: tie formāli jūsmā,
 bērns, tie unīf nemanāpārošiem organismus apm
 ūllan gūstīt sūn, un vūpū in iju laupī gūstīt sūn
 vūstīt. "Pet. av." redācija pū ēem vārdem pū
 zīmē: "Tā tad nemāstēm laudim nedrīkst dot nekā,
 it nekā, pat ne tos smalkākos rēklas grandīnus." Jā
 ēem, ka Kēem laudim literatūras ēem nū nodotā
 "Rīg. Ztg." redācijai. Tad vūma kōti nūplaudim. Tā
 pēsi, kādā laudim vūstīt politiska forma, kādā
 savā pūstīt redzām, un kādā dūvī vūstīt un kādā
 laudim, no vūstīt mūstīt, no vūstīt vūstīt lūstīt oīstām:
 kādā vūstīt un kādā vūstīt Baltijas politiskā vūstīt,
 vūma ne-ēspējīga (unfājīga).

Kad māc. Schulē, Latvēšu vūstīt, kā tā "redācija"
 un savā ēiās vūstīt bijā vūstīt un vūstīt
 rakengājīs Latv. valodū un kādā un mācīti Latvēši,
 kādā vūstīt nūstīt jām vūstīt, "Kājas vūstīt" un vūstīt
 "Pet. av." nūstīt savā valodū vūstīt un pūstīt cūstīt
 vūstīt vūstīt, kādā no vūstīt pūstīt vūstīt,
 kādā Latvēšū bijā vūstīt vūstīt gūstīt vūstīt,
 vūstīt, kā jām vūstīt, lūstīt vūstīt un vūstīt pūstīt
 vūstīt vūstīt. Tā vūstīt: "Latvēšu valodā it
 vūstīt valodā, kādā vūstīt nekā gūstīt un vūstīt
 vūstīt." Tā vūstīt pūstīt, kā Latv. valodā vūstīt.
 Un tā vūstīt K. vūstīt, kādā vūstīt vūstīt
 gūstīt. Tā vūstīt Latv. valodā vūstīt pūstīt pūstīt
 vūstīt pūstīt pūstīt "Kā vūstīt vūstīt"
 un vūstīt tā "Pet. av." Latv. pūstīt vūstīt
 vūstīt pūstīt Latv. valodā vūstīt: pūstīt vūstīt

latviski un kā zinātnes vīrs! Tā ir Beerbarda leela,
kārs nopelnus un katram Latvietim lūgt dzīvi ar
savastāmi vardi: „Beerbardis proma ir Lato. rakstu
valodu paelsi ir zinātnes stāvokli.” Bet ne tikai tā
raksternā vien viņš parādās par zinātnes vīru, ko
pašu atrodām arī viņa o. l. o. s. gara rakstojumos.

gan „Pēt. avires” apspēda un visgāzavājis un ievakais
celš bija nolēmts Beerbardim, kā jau teikts, viņu - dažādu ardomu dēl
aiisutijsā no Kalugu. Tā sedomajoties, ards apstākāis, ^{ko us viņu tureja-}
svara ceteccās acis. ~~draun. komo. vandnicā laukums, kas~~
~~1864. g. Beerbardis, dažādu ardomu dēl, ko us viņu tū,~~
~~veja, ardevitē us Kalugu.” Man bija stāstīts, ka tas~~

~~K. Beerbardis savā brošūrā „Der Gynß und Wohlstand der
in der kältiffen Provinzen Rußlands”, dēl ardevitē~~
~~us Bālu. Bet tā brošūra Bāru isvācure Bārcenā/Bāru,~~
~~1865. g. Tajā un Beerbardis veltā vāca 1864. g. dēl~~
~~us Landbānigunā, vācēlā unigālu kältiffu galpōle un Gynßar in der~~
~~utāis, vāg tas ko brošūru vācētijis kā ardevitē. Vāc~~
~~Maigut, katroffu, un Būrtān der kältiff. Bārcenā vācētijis un iļau~~
~~prockō bāru, kas brošūra it vācēlā vācētijis.~~
~~Aufmerksam und sorgsam sind, welche Bäume zu bausen ist in der~~

Tā šo interesantā brošūrai par motto: Es ir nevis
smokotājs, kas nevis offendērs unvāta, unš nevis Gāru,
liņš, kas nevis pūns unvāta un us der Gynß Komūn.
Do. Luk. 8, 17. Vācētijis us motto vācētā ka us ardevitē
aisradit. Mana vācēlā brošūrai vācu: „Aufenth auf der

Assimilierung der russischen Sprache im Lande Russ.
fürderste Gang zu werten, wopint ad nūn pōkšpār,
koš der kältiffigān Rußlāru, ardevitē un Gynßvāru
in der Būrtān die Galgānzeit wōffnet unvāta, šis unš
der kältiffu unš vācētijis Gynßvāru vācētijis kōkūmēt
zu mōfēn. Ab der lātija vācētijis brošūrai vācētijis
Gothard Kettler 1861 der Gynßvāru fūrlān unš

„Witzler des Gynß mit
„Hilfflosig fūrtvāru
„kältiffu Gynßvāru
„sind, fōcht unš
„den fōcht unš
„Allān vācētijis.”

1) Tā, kā zināms Valdemars un Beerbardis.

Das Fund des Königs von Polen als Kaiser ausgeführt,
 begannen er sofort für die Wohlthat seiner lutherischen
 Unterthanen Sorge zu tragen, befohl für ^{die} Schulen und
 Schulen zu gründen und wies im Auftrag in Riga ein
 lutherisches Gymnasium zu errichten. Und als Heinrich Adolph
König von Preussen, im J. 1621 Livland erobert hatte,
 ließ er in dem von ihm gegründeten Gymnasium
 zu Riga auch die lutherische Sprache lehren. Aber in jenen
 Tagen war es noch nicht möglich, sollte das in unserer
 Sprache zu etwas Unmöglichem geschehen sein. Daher
 die lutherische und reformierte Jugend in den protestantischen und
 Gymnasien ihrer Landesherren durch Lehrer unterrichten,
 wovon soll die deutsche Jugend in den Schulen der lutheri-
 schen Distrikte nicht wenig lutherisch, und in den reformierten
 Distrikten nicht wenig reformiert werden, da hasten Sie,
 kann das nicht sein das andere schon jetzt nicht hat?
Nur die vollständige Gleichberechtigung der Sprache und
Schule für die Fremden erlaubt Anordnungen und kann
erfolgreich sein. — Tadi prasijumi bija kolak nedrirdeti.

Rīgā parnācis, sāk Beerberādis atkal savu veikto spēli,
 un kļūst par labu.

Grammatik espedijs, K. Stahlbergs, bij esācis apgādāt
 rakstus (pa daļai pats tulkojums) zem vārda: „Citu kau-
 tu rakstniecība”. Tā stāpa atrodas divi grammatikas ar
 Beerberāda tulkojumiem, proti: „Taksta Germanija
un Looerija (1869) Fr. v. Schillersa Pulstena dresma.”
 „Kas nodarbojies ar Latīņu valodu un latījis slavēni
 vestuonēca Taksta rakstus, kas zina, ka šis rakstnieks
 grūti saprotams un vel grūtāci tulkojams kādā estā
 valodā.” Bet Beerberādis nebūstās no nekāda grūtuma,

kad Latviesu valodas epikas un kņapums parādami:
 viņš pašam Jaktam lēx runāt Latviesu mēlī! Tas
 te nesot vārā, ka Beerhardis saprotis Jaktā rakstus.
 Tā tam kā filologam vajadzēja. Bet gan vort vārā, ka
 tas šī vesturneica grūti saprotamos, stropos beikunus
 ar visem domu smalkumam epijas pilnīgi tulkot ukai,
 drā Latv. valodā. Viņa tulkojumu ar Vācu tulkojumu
 salīdzinot, nenākas grūti; parbeecinātes, ka Latv. valoda
 šāo būvāci Latīņu valodai nekā Vācu, tamdēļ arī
 Latv. tulkojums līdzgats originalam. Jaušaku peevā,
 dijamu Beerhardim nevajadzēja dot par Latv. valodas
 spēju, lai ^{iskal} tās darītu visiem muti, kas Latv. valodu
 dēvēja par „prastu kauru valodu”. Arī pēc Greene va,
 lodas Beerhardis nerās, pārtulkodams Sofokla slavo,
 no ^{ģētu} lugu „Antigone”. Tas šis tulkojums nekā spēests.
 Šasta, ka Beerhardis pēc Antigones strādāme: sani,
 dees ar kādeem vīreem, kas tam isl. kušēes par nāka,
 meem Latv. vadoneem. Aris savā dabā budams un no
 leelām dusmām pōnents, kas mājās pargājis, savu
 tulkojumu emetis krasni, sacīdams: „Ja Latviesu
 tauta parklāusa kādeem vīreem, tad viņa nepeln, ka
 pceers šis strādā!” — Dusmas ātri pargāja, bet vel ātrāki
 uguns aprīja meistara dātū. Nu ^{nebijā} nās Antigones Latv.
 valodā. (Sal. Lankeš Indr., kur tas Rota 1885. g. Nr. 5 par
 Beerb. raksta). Kas Beerharda Antigoni lasījis, lēci,
 na, ka tas kopat, kā Jaktam, arī Sofoklam z. nājis
 emacit, ukā dri pa latīviski runāt.

Otrs Beerharda tulkojums, kas sevācots „Citu kauru
 rakstneekās” ir jau pceemrietā „Pulkstena Dreessma”. Latv.
 valodā tagā par. vām 9 tulkojumi no šī Soklclera slavenā ra,

žojuma. Divi vārdnīkas jau sastapam pēc Lundeberga un Hugenberga. Par Beerbarda tulkojuma izcelsanos stāsta. Tām vecajam valodniekam esot nodots bijis Treu, londa-Prizemņecka tulkojums, lai to caurskatītu. Tas nu Beerbardin tik mar patiecis, ka tas nojēmes, pats pēc tulkošanas ķermees. Tā tad abi ^{it} tulkojumi esopeeti blakus vienā un tai pašā grāmatnā. Beerbards tulkojis kā maciis filologs, eseti turodamies pēc oriģi, nala un otuma, Prizemņecka io pašu dziesmu, roa, badi parskandinajis. Par ^{šam} io runasim turpīkam (kā arī par divi ^{atpazīstama} beidramajiem tulkojumiem no Hälberga ^{un Zvargulāņu} Handrits un Puskalīša) Par Beerbarda „Pulkstena dziesmas” pār, tulkojumu jāceesna, ka tas pāraes par keem eteem ētceem pārdreyojumiem un pat spēs sacustees ar Hugenberga, pēc v. Skūdera vārdenerojamā ^{agrākā latviešu} dziesmniecka tulkojuma.

Grēzītees pēc Beerbarda oriģinālem rakstiem, vārdnīcas jācevero: „Mūsu valoda un vīnas rakstība. Romas me. teans. Rīgā, rakstos spēests pēc K. Stālberga. 1869.” Šā grāmatnū vīns pasuceet „vīceem, kam spēes un prats.” Še vīns neveem atkal pērvādījis, ka Latveesū valodā ur rakstīt par valodas zinātņi kā maciis valodnieks, ko līdz tam vel neveens nebrīja mēgņojis, bet arī pīrmais gāišeem vārdēem istkaidrojis, ka dubultneesi un h (kā garuma rime) atmetami. Par rakstību runādams, Beerbards istkaidrojā, ka ph celes no f, ph no f, dph no f, lph no g (kurš pēdējais atkal no k), kad j (i) pērnāk vlat (kapat kā l no l, n no n etc), kapēc tee nav rakstami ar 3 un 4 burtēem. Tā vīns līka pāmatu vīstjauņakāi ortogrāfijai. (Šal. par Latv. rakstības spēelrit-ša, „leis, „ša, „dāris-ša” facis-ša

vestuvi A. Webers, "Mūsu rakstība", kurš raksta gan itāļu,
nīģu nav, Rakstu krajumā 2).

Evērojama arī grāmata: Geometrija jeb aruma
zinātība, kua rakstua zelis Kaspars Bērbards, zīt,
kart Bērbards. Rīgā, 1874. "Lai gan šī geometrija nav
devīga skolām, tomēr jō devīga skolotajam, kas pa latviski
maca geometriju. Tapat vīna no leela svāra tam, kas
grib ko rakstīt Latv. valodā par matemātiku.

Nedēlas latv. rakstu „Pasaule un daba” tas izdeva 1875.
un 1876. g. Šē atrodam no vīna dažu ķeicamu rakstu, kā:
„aruma zeme”, „spiritisms un materialisms” un daži citi,
kūs vīns parādās par populāru rakstniecību, kas vīrpārī
saprātami raksta, ne tikai precīsi mācīteem vīn, kā
rakstās: „Mūsu valoda un vīnas rakstība”, „Geometrija” etc.

Bērbarda ķeicamais rakstu angļis ir „Herodota Skuti”
Rīgā, 1883. g. Vīspīrims vīns šō rakstieem ķeicēt „Mājas Vasa”
pīrmaļōs gādājumōs un nu ~~ar~~ papīrdinātū ķeicēķi
isdevit. Šīnī grāmātū vīns reuģa pīrādēt, ka Latvieši
oclušēs no Skuteem, kūs Herodots pīrmiu savōs rak.
stōs. Velarica prof. A. Schleicher m. ķeicēt šis raksts (protams
Vāļu valodā) pīrēstīts. Tās nav vīr šķel. pīrēstījam ēman.
Lojis, 1883. g. vasarūnēs ar ^{Pīrburgas} prof. Vīrēmani ķemēķē ūsture,
dānēs, tik ko īcūāķūšō rakstieem lasijām. Lai nu arī
novarējam tam vīnū pīrēstīt, tomēr atrodam tō par dērgam,
īntresantū. — —

Ta nu no Bērbarda rakstniecīgo darbiņu atskatā,
mēs, tā jāļēcina, ka tā raksti jō dāudz ķeicēķūnī pīr
^{Latv.} rakstības un valodas. Tās vīna rakstās par valodu
nav vīnīķi mēķlējami vīna nopelūnī. Bērbarda ķeicēķūnī
nopelūs tas, ka tas pīrmaļōs kā mācītis vīns īcūāķūnī Latv.

salvda rakstijis par angstam un natues letam.

Beerbardi pirmo reizi redzeju Riga 1873.g. pa pirmu, jaun v. v. sp. Latv. dzied. sveltneem, kas kas ~~no~~ firma, ja v. v. sp. Latv. skolotaju sapulci cela procesa par savu jauno Latv. rakstibu, uzsakdamus ka: „Ludzu atvest ausis un pratus; jo ta leeta ir jo smalka” - Tad otrās v. v. sp. Latv. dzied. sveltis Riga redzeju vinnu unas kresla raudam par savu milotu kantu. Tas bija ioreve preka asaras. - Ka veens no pirmajiem studentiem Latve, ienu kas nav pa savu studiju laiku varejis nekā, danu pulernam peedest. Vinnam bijis pa studiju laiku un velak ar divē ~~ar~~ veens ^{pausē} domu un centenu ^{beidz} ~~beidz~~ kanteets Pabelmanis, matematis, bet kas divz, ka jauns v. v. skolotajis ^{metris} un Beerbardi caur tam ka pusi no sevis raudejis un palicis nu atkal veens. Kad 1882.g. korporacija „Lithonia” bij apstiprinata, tad ka usjema Beerbardi, svungalvi, par savu goda filisteri. ~~Es, Kalki, ziedes = Melchijedes, taisnibas koms, Meteors~~

1826 - 1868.

2. Dvots Neizgens. Tas dzimis 25. martā 1826 Usmurgas draudzē Accema Kānādru mājās, kas v. v. sp. Tēvs no Skalbes Mar. Neizgenu mājām bij atrācis eegātrās. Kā, nādīs Dvots vecaki, godīgi, deevlijīgi laudis, ilgas gadus par sammeksem dzivojusi. Vel berus audams Dvots jaun ar svornigu milestbu sācis milot to Kungu Teru, un i milestba ir bijusi un palicusi v. v. sp. Dvots spēks līdz pedigai dzivibas drašai. Tiri spēledames v. v. sp. bij izmacijes lasit, un kante estī beru savu lai, ku kaveja iodeem fodeem neesem, kante v. v. sp. maejā no galvas jaunas garigas dzesmas, ko cūkas ganot, veens pats budams, ar dzēli kaste maku svdi medra ussacit, ka

māte to darīnreiz vīnam nemanot pēnākdamā dabūjusi
 dzirdēt. (Cf. R. Anuona B. Neikena elsti, dziesmas un gārbas
 mācības etc. Rīga, 1870). Pirmo skolu ziens apmēkleja pēe
 kādā radenceca Kārkavas muižā. Tāu tuc sāku parādī,
 tees vīna bagatās gara daranas. Kādī labī tēva draugī
 deva pādōmū, tadū delu talak skolot; un kad pats delū
 arī tēvam ar vārstām lūgōāmū lūdzā, tad īis vīnū su,
 tija us Līmbažu aprīnka-skolu. Īe maza B. Neikens ar
 savu vecglu galou un neapnīkušu uscītū bija skolots,
 jēem un skolas beedreem, par brīnumū. Tāu koreiz kāds
 Turīgs radencecs solijās Neikena vecakelū dot vajadzī,
 go palīdētū, ka vīnū delū vārdū satarsītes us Tēspatas
 augstu skolu; bet kad māte delam par Tam ceminējās,
 tad īis no tam it neso negrībēja dzirdēt. Vīna domas un
 ecības nomaz nestāvot us tik augētām lēstām; jā dees vi,
 nam palīdresēt par tautas skolmeistarū ismacītes, tad
 vīna karstakā zirdsvēlēšanās būšot pēepildīta. Jā ka vecaci
 tam nebija pretī, tad Turis nu devās us korezēju Valmeeras
 semināru, rādēni 1843. g. Īe divi vīri, semināra direktors
 B. Lintze un Valmeeras draudzes vecakais mācītājs Vālters,
 issēja pēe Turā labu zēclū tā, ka pēe trim ^{mācības} gadēm Neikens
 palīca par palīga skolmeistarū Valmeeras draudzes skolā un
 divz arī par palīgu pašam semināra direktorū. Tās amatōs
 pas sabija līdz 1849. gadam, kur tas, grībedams ar ^{tautas} (skolu bū,
 šamū separtītes, apstāīgajā vīdēmī un Kuzkenī, ^{apmēclīdam} ^{separīdam}
 Solavas semināru. No īi celojuma parnācis, kas sarakstīja
 savu pirmo grāmātu, "Vācu valodas mācības" pirmo dalū,
 ko darīnāja "savēem tautas brālēm" par pirmū mīlēti;
 tas zīmī un palīca nu par otru lāgu par palīga skolu,
 tajū savam mīlam draugam Brežem Valmeeras draudzes

skolā. To deenas jō garvāks un kvadrates kapa Nirkēnam
 tagad savs ^{darbības} ~~darbības~~ uodevums. Nu tas arī veits neturējās
 preti, kād tam no jauna Deša padomni, eet us Tērpātu,
 jō tas cēreja cāuc tam jō pilnīgi panāct savu ^{mūža} ~~darbības~~
 mērķi - nodotēs tautas apgaismošanai. Nu tās ar leelu
 useitību sagatavojās no abiturienta eksameneem un novā,
 ca jau vira gadās, kadus 26 gadus vees, us Tērpātu 1852.g.
 Esiskumā tas cerastrijās us dabas zinātneem, līdz kamēr
 nebija nolieis eksamoni Ēbreju valodā; bet savas Deša
 vardu maebas tās pēscopa no pašā pirmā gala. Tā
 pats maebances tas nemitejas arī šē citus (beonus)
 maeb; taču par visām lietām erijās to mērķi panāct,
 kura dēļ bij us universitāti šūrp nācis. Tā tad jau pēl
 cēscem gadem, 1856.g., pēl nolikta eksamena Nirkēns
 vareja atstāt Tērpātu. Dvē tas isturaja arī barmēas.
 besas jeb konsistoriāl eksamenu un nu Devas par trešu
 laigu us Valmieru, ioreiz savu kvadrata gadu nādrivot
 pēl Valme tucenes veckā maebaja, Valtera, ka pašā vira,
 kurš jau agrak vīnam bija padoma Devejs un vadonis
 un kurš tagad vīnam kapa par prespizīmi maebaja
 amatā. Pa 1857.g. Nirkēnu aiērnaja par maebaju Diklu
 draudzē, kur to tad 25. martā, pašā dzimundēnā, kad
 31 gadu vees leija kapis, eveda. Godigars dēļ pā tam
 darādām maebām, ko bij maebjēes, kamēr tēnu mājas
 atstajis, nebij ar universitātes bausli, kas parēl veckus
 ceenā godā turet. Kad Nirkēns bij eegājis Diklu maeb-
 aja mūvā, tad vīna leclakais pēscas bij, savus vees,
 kūs savā mājā usneimt apasī sava pajumta un pēl sa-
 va galda. Tas to redreja, cik milīgi dēļ ar savem ve-
 cekem darvoja, tam kēšām vīds tika kustināts. Ne

N. 2990
 N. 36
 L. 17
 S. 32

17!

gadī, ne dzīves cerādumi, nedz arī dzīves kartas starpi: ta vecākus un delu nekāj šķirumi: c. n. leelas arī tās angās starpietās lai bijā, kamēr vecāki un delā stāveja us veenu un to pašu mūžīgo pamatu, ar ^{svetas} veenasstības, mīlestības un ~~cerības~~ satēm veenoti. Tās starpi, bas, kas vīrus šķira, bijā isnicīgas; tās satēs, kas sa, veenoja, mūžīgas." (Cf. ~~stāvumu~~). Te minēta leeta, kas citādi pate no sevis saprotama un nav vīr kā kāds no, pelus usskatama. Bet kolāik deenīel tā vīr nebija. Daudz maētū - ~~teoriski~~ pasmaētū, kā: ~~skriņķerī~~ un citi: leedzās no zemneekesem arā istapūši savus vecākus at, rit. Jo nelāgo indevi ^{stāvē} mēstū sadrīvē pamazām ~~istāuda~~ Ar n jāmūlatveetiba - pātēsa izglītība. - Janvārī 1858.

g. Nērkens apprecējas ar Konstanti Bōvīmmees, kura vīriam ^{(Bau 1862. g. Tas top fātī. draugu (Citarovskā) beedvīta} dāvīnājuse 2 delus un divi māitās. ^{Drēkles Nērkens no} dzīvaja 10 gadus, ^{isrikkōdams jām 1864. g. pirmos latv' dzed. wēfens un,} ^{par Vīdzenes di,} ^{rektoru un rauga} ^{tur pretejas - latv.} ^{stūrī un, hajas} ^{veca - partijas} ^{ilidzemat. Tātē} ^{īi vīdūtajā} ^{loma itādās par} ^{nepatēveigū.} dāmaes par skolām, skolu ietaisītānu etc." Šis darlības dēl maē. Nērkenu tad ar' eecēla jām 1866. g. par Valmeē, sas aprīnka skolu pārliken. Divi un Nērkenu aēvīnaja us dzīvēnes draudzi, Ulmurgu, kur martā 1867. g. ^{sva jāmēa} draudze ar leelu preeku un cerību apsvēicīnaja; bet jām nāksama gada jūlijā stāveja raudādama pēe vīnā rārka.

Nērkna karsona gēla, ar ko 10 deenas bijā saglējis, 1. jū, bijā 1868. g. nobēdza rozīgo dzīvību, "šūkskošū dvēse, lem dargo: Cik traģiskas bijūšās vīnā beigās! Tēvs jau tam bijis jām gadu agrak, 1864. g. miris; bet vecā māte dabūja vucto bīkari dzerl. Ja vēna pate kopa savu mīlo delu grūtā šlīnī, bā; jo F. Nērkana ^{marīaja} bij arstrauksē pēe rādēnu Rēskavas gubernā. Ja atrada vīnu jām mirūnū, kad parbrauca mājās,

1) Kad darā estā Vīdzenes draudzē vol ne domāt nedomaja, olt pagastā skolas, tad jām dīelū draudzē katram pagastam bijā sava skola, kur katrs betns, lūdams skolas gadōs, kopa maētis.

un stāvoja nu ar saveem 4 mazuem bērniņiem pē savā
mīlā draugu un gādnieka zārka.

Arī J. Nerķena raksti noīstījami prozaišķos un dzei-
jiskos.

1. Prozaīšķie raksti.

a, Vācu valodas mācība, ko tas vispirmais rakstījis,
jau pēmināta. Tā no Nerķena, vel kā veicinātā pagalta
skolotāja sastādīta, bijuse savā laikā ja izplatīta grām-
ta vīrus, kur vāciski mācījās.

b, Apustula Pāvila grāmata Romniekiem. No Latvešu
draugu biedrības usaiemots, kuras loceklis un Vidzemes
direktors Nerķens bija, tas parocla īo grāmata no
freisku valodas Latvešu valodā, pē tam nodziļodamies
savā mātes valodā plasācu karsunū savēšanā.

c, Latvešu-Vācu un Vācu-Latvešu leksikons bija
tas ļoti svarīgais darbs, pē kā Nerķens kadus 13 gadus
strādājis; bet kā darū estu, tā arī īo darbu vairs nav
varējis pabeigt. Velak nu gan šis darbs galā vests, bet
tas deimīl raudejis Nerķena vardu. Šo velais Latvešu
tautas draugs, sormas brskapa kēvs Ullmans' apņēmas
īo Nerķena darbu pabeigt un pabeitza arī ^{(leksikona} kēsamfir-
mo - Latvešu-Vācu - daļu; bet arī tas deimīl nomira,
kur leksikons vel nebija no speestavas isnācis. Un kad
1872. g. vadnīcas pirmā daļa isnāca, tad tā neneta
vis, kā arī pats Ullmans to bija ņēļejas, Nerķena, kurš
pē tā bija 13 gadus strādājis, bet Ullmana varda; jībūn
Ullmans pē šis grāmata bija 4-5 četrus gadus pūļejes
un tai aris karsua prata savu vardu vis nedēvis. (Še val.
leksikona Harvinsinšvūnū, ko Brelensterms sacorejis un
Baudreviča polemika, kurā „Balt. Vestnesi” ar to isceļās.

Lai nu šī vaj tā, šis ^{ir} līdz šim p. lūgavārds Latvešu lok,
sīkoms. Vardmēģas ^{II} Vācu = Latvešu dala kādus gadus des.,
mit velak (ap 1880. g.) ar' isnāca. Tā ideva mac. Brasche,
tas pats, kas pirms pārdesmit gadiem (1861. g.) bij' svedis
nosaucamam „Danulatveetis”. Lai nu II. dala ir gan beesa,
ka par I.; tomēr tā kas ir ar' usņemteem svešvārdeem
un nesasūcēd I. dala darba korektumā un safratibā. ✓

d), „Pēta beedrs”. Tā laurkrakstu Nerikens, Latv. „Draugu” resp.
literariskas beedribas pasakubūnats, isdeva 1863. g. un pēc
veenoja to „Latvešu Avīzēm” par peeliķumu. Bet tā ka
minētās beedribas direktorija, zem mac. R. Schulza, „Latv.
Avīzēm” redaktora, prezidijas, nīmās „Mājas Vees” izste.
matiski vajāt, un kād tās šij „Draugu” beedribai bij' is,
devees — „Mājas Vees” bij' seabūdīts, noslābūnats — tā („Draugu”
beedriba) griezās ar' vīru sparu pret „Peterburgas avīzēm”,
panākdama, ka šim zobgala peeliķumam nolēdza, — Tad
un šim jaunajam laurkrakstam no tādās terototiskas
beedribas puses nācēt bij' nevilus jāissaucis: Kas
var no Nācāretes labs nācēt! Do to uskratija par na,
vīgām zalem pret „Pēta avīzēm” un caur tām pemođuos jaunuo
kustību. Us tam ar' vāda arī kāds gabals A. Spāga grāma,
tā „bi župrante des franču bonūaru, fondas” etc., kas' isņemts
no „Kronungagessin Prospektoren”, kas 11. novemberi 1862. g.
104. nrā kāds „Andrei Vasiljā” raksta un kas minētā sp.
grāmatā pa vāciski skan: „Für Annoncierung vona Kubels,
von möglichenweise promoygafen Kunn, unioot von 2. De.
cember draps jupfat un in tau kulliffan Lūndan un
naun kulliffan Jūstūng, von unuo yngelofen jastou un.”
Tijot, aoppinun, šis nio jgungift yngun bin Niskūng
tau Peterburger Zeitung” pēu soll. Te A. Spāgis pēzine:

1, „Peterburgas avīzes”

"Šīsa gūstlīša pūstau jz ain Latta, ukas arins, tas pēllē
 gūstlīš juba, tēš ar gūng tas dāitēšs pūstau un gūngogau
 ius solglīš tēšs māšs nam Lattaupēma un jēl jēba. —
 Šhor pūngau unar arin trauffand. Lūmātkāng ukas tān
 brāpūstau tēbāb im pēlvārvārdēšs, šin iūtās nūvūšau
 Autarūn šūar. jz lūmētā: "tē unar iūvāb ain tēng, tas
 jūtā mīl gūst. In tūšs ar, unar pūngau jz mīl māi,
 nam gūstā un? Tēll jz jz unvūvārdēšs en dētāil mīl
Wolk, ukas en gūos un arin tūngau?" šor unvūvāš jēl
 pūš tān en gūos-gūvārdēšs etc." Tā ka kops 1822. g. jēlgavā
 isnācōšās, Latvēcīn švīres' bīzjā jēlgavas gūmārijās
 īpāimūš un no Latv. Draugu resp. Līterārvīskās bēdvības
 nomotās, tad "Lēla bēdvī" kā šo "arivīn" pēllīkumūš bīzjā
 māteriēli nūdrošīnāt. Nērvīkēns pātūsejā "Lēla bēdvī"
 vadīlū savās rokās un rīkojās pēlvīngī pātāvēngī. Tak
 "Latv. švīres" bīzjā kolārķ šūvās partīzjās orgāns, tina,
 mas kartas pātīvīkas štrīngos arvāvēlējās un tā ka
 Nērvīkēns nēpībējā vīš lūk par nūdomātō arlō arvīcī
 un nēpātāvēngī, ^{vedzīgo} kalpū, tad abū arivīn savēnībā nē
 pātāvējā ilgī un Nērvīkēns savū, "Lēla bēdvī" atīkīcī
 no "Latvēcīn švīres". Vesēlu gādū un (1864. g.) "Lēla
 bēdvī" nēmar nēvīnācā. Tad 1865. g. Tas atkal isnācā,
 Tad "Draugu" bēdvīvā gūb tō no jauna sekgūt. Nērvīkēns
 sēka: "Aut tas šūvūn līst jēl šin tēvīnē tas, Latvēcīn
 švīres' pūstāi" unvūš jūvān: šin jēpēllēšs mīstē ain Wolk,
unvūng jūvān, tēšs jz pūšs mīstē gūspēllīkumūš "tēllū",
unar ukas unvūš dēlvīkumūš unvūvār šūvōngī jz šūvāstī,
gūng im tas lūk. Wolkēlvīkumūš unvūš dēlvīkumūš unvūš
tas unvūš jēl tūšīngū jūpēllēšs tas jūvīngū. Pēlvīkūngas arī,
arī" unvūš šin jz pūvūšlīšs jz dēlvīkumūš tas "Māzās vēcōš' gū unvūš"

Signu unapst. — Das kann sich das Aufsicht nicht annehmen:
 die „Fußballgesellschaft“ ist durch ihren General-Rund mit der Latvie,
 in Litwes in einem Partai-Stellung geworden, die ihren efer-
 ihren gevingen Probit bei einem großen Teile der Staat-
befanden in Litland — immer mehr gefürchtet wird. — Mollte
 sie auf die Stellung sein, und sie ihren Aufklärung „gehen“,
 aber nicht unbedinglich befristete, die Litwa Allymummen,
 so müßte sie fortan jedes exklusiven Personenver-
bindungs Politik aufgeben, Litawische Junge nur Litawische
wissen, die Litwes ihre unpünktliche Stellung aufgeben,
 die ausfinden, bei fortschreitendem Culture der Staat
notwendigen, Litawische Reisungen Raum genießen,
 — und nicht durch Waffen: Partei der ihnen Organis-
mierte sie waren bei der ihnen genießen, einem Zu-
wenig von früher Priester und Partei der Parteiführer
Freunde. (Cf. der Organis und Litawische et. von Kaspar
Beckhardt 1863 g. am „Cela beedru“ no „Latv. Litwes“ absteigend von „
nais Vidzemes direktors mit Verkaufs pagor „Lai Herrens
sau Koncession abdoth „draugu“ beedru dissektorijai an
Lai raditu „Cela beedru“ tās verda un usderuma.
Herrens abdoth: „Die nicht ist das, im Namen und Auftrage“
 (Der l. l. Fußballgesellschaft) mit der dem Anteile der „Cela beedru“
zugesprochenen Freiheit und Selbstständigkeit? — Es kann nicht sein
 nur Staat und Litwes einigen, und bei dem früher,
 von Professoren im Directorio (von Litwa ein Pharao
Kommen Kommen, der Joseph und Kaunt) zu unser Witz,
unpünktlichen Aufsicht geben. Und — cui homo? — Immer
scholl ist (85) unser Staat Stellung für den Fußball der Staat

1) domati zem apudretajiem se kadās jaunās diemēmas „Latv.
 valodas un literatūras sabiedrības“ statuti, kas no Latviesiem to
 laiķi bija general-gubernatorim apstiprināšanai lūgti pretekstā.

jaunrūdas šar Oksfordā un šar Pūbliskān Arzjan.
 Kurmūglis! Šis jell īf narvntropstān, usūt im nomān
 un dūftroņe Andarar gadūkt vīns? (Cf. Spray un
 Lieldūņskunģf etc. it.). No šis cīnas redzams, ka Nēi,
 kaus nar vrs bijis šids "Stahls" vaj "Steigs", kas gatais
 savu kantu isaudel - pārdot; Nērkans negribēja vrs kaut
par seroci, apspēest Lolocešu kantu. No Nērkans no
 sevrs par, šis dūftroņe "Mufan" teicis, ka vīns to "young un-
 yzvojān un folglis kvišt unfr šom Lottantšān un šif
 jaba"; to vīns larkam Vācešim tā kve par apmēstina
 šānu teicis. Vīns caur šam Arcai katu, tā serot, itarp
 v. lēkem budams, gan līdz kavērs, bet nebut līdz plesis.
 Vīns jau, kā dzīdejān, it droši novaidija švunt - politik
un atvērta ari cītu kantu cītu darbu kantas dromā un neputa
vrs ar vīnu un kantas pretnešēam vērā taurē. Vīnu to
 aplēceņa ari vīna literāriskē darbi. Vīni cīti vel nepe,
 mūketes Nērkana raksti meklejami vīna "Cēla beedra";
 ko tas, kā zinām, isdeva 1863. g. par peclikumu. Lat.
 vcešu atvērēm, bet tad no 1865-1867. g. pilnīgi pat.
 stāvīgi. "Cēla beedra" meklejami Nērkana rakstnešējas
 darbi. kas nodols un serde, vcerīgi šai larkrakstā vīns
 islaidis savus bellotivīgās - dzejiskos rakstus. Bet tur
 no vīna vel daīdarādi cīti raksti. Laba kesa no šom
 arzjem deenas jāntejūmus. Šo plāsi ir: primo vīna is,
vikoto dreed. svešku aprasoti, kā ari bībeles svešku, šom
 svešku aprasoti, daīrādi evvada raksti, tad zinas, grāma,
 šu arvad. jūmi etc. - Tad seriški leels daudrums rakstu
 par šicības lēstām, šo itarpā Lōtera stasti u. c. šis šē
 savu vērību un vel seriški pēgrecivim Nērkana bel,
 lēstivīgām - dzejiskām raksteem. Paris gadu pēc Nēi.

ķena naves, ta pērnācējs Umurga, mac. R. Aunums, isdevis 1870. g., Bura Nerkena stasti, dziesmas un gudrības mac. has. Ar Cēla bēdņa islasijis, sastādījis un isdevis R. Auning, Umurgas maestajs. 1. daļa. Stasti. Ar Nerkena bēdņi. Rīgā. Deemrēl Aunums tik arī pēc šīs 1. daļas palicis. X

2. Dzejiskā raksti.

Maestajam Aunumam, kā rādās bijis nodoms isdot visus Nerkena rakstus līdz ar it sīku-plānu dzīvesaprakstu, bet viņš nav ar savu nodomu galā ticis. Isdota tik 1. daļa.

Stasti. Pēc stasti arī cam grānu valis apnotami. Tēc nav vis visi tādi, kas būtu patstāvīgi un brīvi varēti, t. i., kas būtu visi pērkartami daill. t. i., t. i. Jā p. p. Lutera stasti esot divas harnikas - nēcā literatūras vēsturē.

Tak kā Nerkena raksti arī tēc mums interesanti. Aunuma nepabeigto nodomu, kā rādās, gribējis J. Šeiferts ispildīt. Tas cam R. L. B. Zim. Rom. Der. grām. apgād. Nodalū isdevis Rīgā, 1897. ^{un 1898} Bura Nerkena, islasius rakstus divi grām. māc. jeb daļās, kā: I. Stasti. un II. Šis un tas. Dzesmas. Gudri, bas grandī. Bet kā deemrēl vīrotal, tā arī šē tas ar savu

paristamv iaurību un patvarību vīkojēes. Nerkenam tā jau nav visai daudz, ^{raksti} tam pavīsam tik septīni isī stastīni.

Tak Šeiferts savā nēcīgā grām. telē tik četrus usjēmus un tēem pasēem devīs zavus un ne Nerkena vīrsrakstus, kā ar 'atlaids stastu arī 'gudrības vardu nav Nerkenam daudz; tak gudrības vardu Šeiferts atlaids arī no tēem nost tos, ko Nerkens sastā, dijis pēc Zalamana sakamēem varduem un tulkojis pēc Lutera etc. Noderīgaki būtu bijis, isdot visus Nerkena rakstus, nēcā gar tēem, kas tā jau nav daudz, tā laertes un islasītes.

1) Nerkena, stasti. Tēc ir pavīsam septīni, proti: 1) Šai pamātei nav grūti? 2) Tu deevu mīlo? 3) Šis daroms deevu.

atlaids stastu
savādus nost.

4) Vai devītais haustis nel spēkā? 5) Kam taisnība? 6) Par
Olīnēm. 7) Rāvis.

Ē mums pirmā itenu Latv. stāstīņu (novellu), dziesm
skatu pērlu rotina. Tas pirmās tads krājums, ko ca-
stojam Latv. daiļliteratūrā? Ē notikumi, skati, parādi,
bas, notikumi un notikumi dzīvā, vēsturiskā, lauku valodā,
kā racretājs tos savā dūselu gano gaitā, savā draudē itarp
Latviešiem atlasa un novecoja. Un tee uskati un uski,
meti ^{dzīvā} vēsturiskā lauku valodā un caudvesti devalģības
un svetu rakstu gara, kā jau srosmiga, nopietna maci,
taja gara beoni. Nekas nav aplamaki un trivialaki, kā
Herkena no garīdznieka stāvoča zimekos stāstīnus vest
sakarā ar Turgeneva, hēdneca uzraimējumem, kā to J.
Scripto dara, ideal-realo sajaukt ar natural-realo, gargo
ar laicigo etc.

Kad pr. p. "Vaj pamātei nav grūti?" apopcešām isumā
pec Aristoteles estētikas - poētikas, tad isnāk isumā
tā: Mūdas - ^{Latv.} labs; ^{Latv.} zīd; ^{Latv.} šepat, katos runā un dara kā
pec la dabas, ^{Latv.} apcešiba (refleksija) ar pcešitōio tirkumtu-
morali is hēdrami; ^{Latv.} hēfij (valoda - isērkumā) šepat, spērga,
dzīva (drastīgā); ^{Latv.} situācijas (apstākli) hēicami isnēdretas.
Tas stasta bergas neisnāk ar vajādribu - tā un ne citādi.
Visu stastu sajaukt kopā isnāk Torsu ar miniature
Latv. original-stastneestā. R. Stumns spēcē - it ipāi
verā hērkami tee no paša Herkena romāst tee stasti,
ko pec hērkumbas var caukt par dargām perlem Latviešu
raistneestā. No ieem raistneem varam atkarst, kāds
me-stars ceis stastizānas Herkens bijis, kāds Latviešu
hantas un valodas pratejs, cik dzīli un skaidri viņš pa-
zina savas hantas tirkumms un netirkumms, labas un

9) Fo atrocitām Lavaijgūstā un ko, Barona māģimms.

launas cerāsās. Ar īēem zaskēm kāpat kā ar otru savu
 dzīvosānu un stradosānu Nerķens parādijis, kāds draugs
 un vadons viņš savai tautai bijis un ar kādu mīlestību
 viņš savu tautu mīlojis. Nerķens Latviesu tautu ar liķķa
 vārdeem mīkstī nau glaudijis, bet savu tautu mīlojis ar
 sveķu mīlestību, kas allāriem savcenota ar sveķu gudrību
 un sveķu pateesību. — — — Pēc D. Zvaigzuites, Kr. Borova
 sastopam B. Nerķenu tautiskā larkmēta pirmajā cēlēnā,
 70-jās gadās kā trešo originalu stastu sacēstājī. Turēt,
 ka Nerķens par divi pirmajiem stastitājēem būtu pēars,
 neves; jo Zvaigzuites atstatais vektu maiss nav vel
 attarīts un Borovs nav varbūt vel savu vektuēka gai,
 tu pavisam beidzīs. Jaska, ka īēe Fris ir pomee Latv.
 patstāvīgu stastu pasaceji.

nedroši var, pēc
 tam, kād D. Zvaigzui
 ta rakstu maiss
 nav radies un Ba,
 rons nav silan
 pas stastu sacēstā
 nas kerens, ka Ner
 ķens ir nesalīdzin
 mī pēars stastitājs
 par šoem.

Nerķena dzejijas raksturs nav ari skatoties us tam,
 ka tas „stastus” un „dzesmas” sacēstis — Tomer nēdz īsti
 episks, nēdz ari īsti lirisks. Savās stastinās tas ir drīzek
 dramatisks nekā episks, nēdz ar īdillisks; savās dzes,
 mās atkal drīzek didaktisks nekā lirisks. Vīsi vīna
 rasti īēēt vīzvarak us tarunu, us pamaciēu.

4. „Dzesmas”. Ķums zināmas pavītam tur 13 dzesmas,
 ko Nerķens sacēstis un kas vīras atrodamas vīna „Cēla
 beedra”. Kā dzesmenēkam Nerķenam bijušas gan parau,
 gam garīgas dzesmas. Tas nāmis tam par vēķu bīķē,
 les stastus, notikumus; tak drīzak tās usskatamas par
 garīgam dzejīam nekā garīgam dzesmām, pērkī kam
 tās drīzku pa smagām un nenotūās vēnādā jūķu mēķē,
 nīķā, kā tas no dzesmas, garīgas dzesmas sagādams.
 Atvādu īē tīķai us poēmu „Tīķības cēlī”, kur trījās ga,
 rakās pajēmeenās kop rādīs, kā Abrams eķ ar drīzku,

gribēdams āo pēc Deava ^{prata} paveles zedam kaut - upuret,
 kaptat „Redz, ie nāk kas saprotājs”; Tātāt stāsts par Vāroņu
 iē jēmtu tve par pamatu, folio, praktisku ^{mačtu} ~~frilības~~
 lēkšānai. Neos stāstus kas iplot un mača ^{pac sava} ~~us savu vērī,~~ ^{manāmeena}
 pēc savām jūsmām. Ar noverojumu dabā vīns isleto
 frilības mačbai kaptat kā bibeles stāstus. Pr. p.

Mačdra kaudās ius un tuc,

Klanās katram vējam;

Ozols karclu stringri tuc:

To lai, vīri, spējam!

Gruzi nguns ātri vīj,

Zeltu lenam īkisti:

Kas tu esi, kas tu bij, —

Redās atris isti.”

Beb: Dzelzi, kas nav ilgi tūta,

Rusa deķkart ķereja;

Ķerū, kas veen reti mīta,

Ķopsti, dādži arsauga:

Tā ir c. lveks meera deenā

Palaižās lūz kutrībā,

Pirds ar neķetību ceenās,

Kosmok meesas kārībā.

e), gudrības vardi un mačbas. Iē ķērkens kaptat ceuās
 mačit un gudrību — dzīves gudrību tucēgt kā savās „dzēs,
 mās”; tātāt iē gudrības vārdem un mačbām iē kā kā
 epigramas jeb sakāmu vārdi vērīs. Par poraņu dēse,
 jūsi vīvāvārk Zalāmāna sakāmi vārdi. Tātāt ar iē
 dzēijas formā lēta pašā novekotā lauvū dzīve ar tātāt
 ēnas un garšmas pūšanu. Pr. p.

„Kad vētas jūšanas ķevi nedara vārdās un darbās svetaku,

Parallelismus

metrorum

te

ķērkens skolā

gājis pēc mūsū

dārnām

šad velti lepajies! Zušānas pastarōisendis, kā cauree
 zēdi nobirst vētrā un pats tad šāvēsi - kā kosci lēš
 angļem."

Seb: „Nebedrojaies ar cilvēku, kam gudriha pētrūest,
 un bedz no tada, kam gudriha atleek. Ne gudrais tevivar
 arivest nezim kūs necelā, un pār gudraim, tešām, pats
 jān satinēas, tevi līdz evēks tirkā."

Podigi: „Tās domas patik klausītes, kas dod ko domāt."

Seb: „Ja īša gudriha ir darga roka,
 Vēn reti cilvēkem vīrs zemes dota.
 Kas prāta vīrs, zīm savu tūkumim,
 Bet geris melā, ka šim jān pārleekū."

Seb: „Redz, meitona - vīds krēiga,
 Kā īpista, skaidra savā dabā,
 Un glīta, klusa, kaunīga.

Puis, nam ko! Tevona lūs laba!"

Podigi: „Tās domas patik klausītes, kas dod ko domāt."

„Ēe gudrihas uardi un maēbas, kā redzam, nēimoti
 gan ritumā, gan bes ritumā; gan dzeijā, gan prozā; tas
 veenada skaidrā maēbā. Je nu būlum pēe Nērkēna
 darbu bergam. - Nērkēns nebija ne ceon gudriha un maē
cīhu, bet arī mīlestību sējis un - -

„Kas mīlestību sēj, tas mīlestību plauj. Šo vareja
 redzet tam dēnā, kād Nērkēna meetas tika glabatas
 ūmūgas kapšētā (8. jūlija 1868). Jān reti kur cīhu us zemem
 Arē leeli laukū pulci lūs redzēti, cīk mīlestā dēnā pēe
 ūmūgas bārnīcas un us ūmūgas kapšētas. No vīdām
 puseim laukis bij sanākūsi un no vīdām kastām. Pēe Nēi-
 kēna kapa redzēja leelkungus un zemneekus, ragstus
 un zemus, bagatus un nabagus, maētus un nēmaētus,

vecus un jaunus veonā vaudu beedrihā ar svetām asaru
sartam savzenotus. Vaj šī asaru beedriha starp tadeem,
kas estabi caur loalam starptām ištūti, nav dzīva lēc-
ciba, ka Kerkens vecus pateesigs meera vestnesis un
salīdzināšanas slubnetajs bijis? Daudz labas lēcibas
tam deenā Kerkenam tīka dotas no daudz amata lēc-
dreem un drangeem pee viņa zarva un pee viņa kapa,
bet ta lēcaka un stiprakā lēciba, kas viņam tam
deenā dota, tās asaras bijušas, kas no kūkstōiu acim
no zemi tīva tā sieti mīlestības upuri. (Cf. Murimū).
Un šo sietojū vaudas tīk apleceenaja Kerkena gadrihas
vandu pateesību, kuri skan:

Vaj kas mūs kam lēti dās,
To vis neteie ilgee gadi.

Veem tas bītiņš dargi sveš,

Ko ar labem darbeem vadi."

3. Kaspars Daugulis. Atskats.

Līdz šim esam aplūkojuši, kā sacīt, tautiskā laukmeta
I. ceļiem. Tas apjām tā puslīdz XIX. gadsimtena otrās
puses pirmos 20 gadus (1850-1870). Ta pāris vīleceemem
grūb šī isā laukmeta rakstneekus zimet, tad jāsaaka,
ka tee ir visvairāk ^{praktiski laudis,} politiski darbneeci - žurnalisti; ka
te vel maz kas atlec dailai literaturai. Valdemars, Beck-
bardis, Spāgis un pat Dns. Alunans rīkojas gandrīz
veenīgi, marakais visvairāk tīk cenēdamies Latvešus
politiski brīvus darīt ^{apgaismot,} praktiski veceemat. Viņu pīstma,
kars mērkis nav Latv. dail. literaturai, ^{nav brīva rīkošana,} Pat. J. Alunans,
kūs starp šēem rakstneekem vairāk preekš Latv. dail.
literaturai no darijis, taču nav pee tam arī tīk dail.
literaturai ^{svabadu račōtām un pīnām.} paturējis un preekš tām veenīgi savus

3786

F. Larranovičs.

1836 - 1908.

Tas Valdemara pulcīnā

^{Val}
Tas students bidams sarakstīja

Tas grāmatu garīga satura,

~~Tas mācītājs, Lato. Avīžu redaktors bija.~~

~~Tas decetu tūpmasē amatā~~

Tas dzīves gaitu sevadija.

Tā mācītājs tas sabija

Par, Lato. Avīžu' vadītāju

Tai visai grūtā amatā,

Tas prasa tautas skolotāju.

Tas isdevis sprediku grāmatu,

Tas pilna garīgas poezijas;

^{Tad vadīja.}
Tas draugu biedrības' prezidants

Tas Bilensteinina prezidijas.

Lat. Austr. 1896. g. Nr. 1.

F. L.

A. g. prof. J. Lautenbac

L. V.

Nr. 79.

Kulturas fonda Dome.

Jānis Vilums Sakranovičs dz. 9. februārī 1836. g. Kurzemē Kiskas muižā, kur viņa tēvs bija par muižas pārvaldnieku. Pirmās mācības dabu jis mācās no mātes, viņš tad tapa sūtīts Baldones kasteņa Felgena skolā. Kad tad vecāki bij aizgājuši uz Brucenas muižu, dēlu tee no, deva Daustas elementarskolā, pēcāk apmācīja skolā un no šejienes 1851. g. uz Jelgavas ģimnaziju, kur 1854. g. pabeidzis devas uz Jēru, patas universitāti, kur studēja no 1855-1859. g. teoloģiju. Pa savu studiju laiku tas cestājis Valdemara pulcinā. Studijas pabeidzis, tas pieņēma mājskolotāja veltu Jelgavā virspilsteesas prezidenta von Flovena namā. Te viņš sabija četrus gadus. Tad no 1863-1866. g. bija Dobeļē pēc ģenerālsuperintendentu Lamberģu, provera gadu no, Kalpodams, 23. februārī 1864. g. tapa esvītīts par palīga mācītāju Dobeles vācu draudzei. No Kurzemes baznīcas teesas cevēlēts par dū, kerīnu koroņa draudzes mācītāju, kurp viņš nogāja un nodzļvoja no 1866-1879. g. Pa to stāstu 1870. gadā ^{pirmo reizi} redzēju un atjirdēju viņu kuram runu par trim vainageem Bīleusteina ^{un} Rutkovska sarīko, tajos pieminos Kurzemes Latvešu Dzied. svētkos. No Luteri, nņem Sakranovičs tapa aicināts uz Leel-Auci par mācītāju. No 1870-1879. g. viņš bija par "Latvešu Avīzes" redaktoru. 1880. g. ar viņu satikos Latv. literariskās biedrības gada sapulcē Jelgavā, kad iscelās leelā šķelšanās starp vācu un latveju literateem. Sa, Kranovičs pēc tās neņēma dalību. 1889. g. Latv. literariskā beedri, ba viņu ecēla par savu Kurzemes direktoru un 1895. gada 13. decembrī par savu prezidentu. — Tē darba un goda pilna mūža Sakranovičs šķīves no šīs laicības 1908. g., sasneedzis deeggan augstu vecumu, kadus 72 gadus.

No viņa raksteem peminami: Karlis Odupricis (1862. g.), gavenu spēģelis (1866. g.), Daeva kalps Mārtiņš Luters (1883), bes, "Latv. Avīzem" viņš rediģojis 1885. un 1886. g. "Latv. liter. biedrības, kājū kalendari", 1893. gadā viņš isdeva savu "Sprediku grāmatu", caur kuru viņš parādās pēc Mancelius kā veens no visceverožama, Kelson kanceles runatajsem starp latvešiem,

Tsumā: Tas Valdemara pulcinā

Vāl students budams sarakstija

Tau grāmatu garīga satūra — — — m. lapinnu!

Stundenplan.

Montag

8-9 Ruffisch
 9-10 Geschichte.
 10-11 Pausen
 11-12 Französisch
 12-1 Griechisch.

Dienstag

9-10 Religion
 10-11 Ruffisch
 11-12 Geometrie
 12-1 Griechisch
 1-2 Pausen.

Mittwoch

9-10 Griechisch
 10-11 Pausen
 11-12 Geometrie
 12-1 Ruffisch
 1-2 Griechisch

Donnerstag

8-9 Ruffisch
 9-10 Pausen
 10-11 Pausen
 11-12 Griechisch
 12-1 Französisch

Freitag

8-9 Religion
 9-10 Ruffisch
 10-11 Pausen
 11-12 Ruffisch
 12-1 Französisch.

Sonntag

9-10 Französisch
 10-11. Pausen
 11-12. Geometrie.
 12-1 Griechisch.
 1-2. Geometrie.

sveidrus lejis, ne, pat savas, dziesminas' tulkojot un sacerot, kas patura acis ne estetisku, bet praktisku mērksi; tam pēc tam ^(tik daudz) ne ~~veem~~ dzēja, kā Latv. valodas mācība, valodas tīrīšana patā. Vins' pats saka: „Pis dziesminas' pāstulkojot man bij iedās domas: es gribēju rādīt, cik Latviešu valoda spēlīga un jauka, un tad es arī dzinos, Latviešu valodu, cik ^{pa} spēdams, no svešiem gra. bāšiem iştirit... K. Barons, ^{sacerejis daktis} kādus ^{patis} dzojolus un stastījumus, kas darīai literatūrai eksistēt, tulcin apstājies un nav līdz ^{tad, vairs} šai domai ar paša ražojumam vairs pēc rakst, neetbas atpakaļ grozies. Izvairēnīte, dārius literatūras zēdijus klajā laidis, driz nomira. Jan, kā saka, kas esot veselu rakstu pilnu māzu atstājies, kas pēc 30 ga, ^{taisams} ~~de m' valam~~; bet un jan 30 gadi pagājuši, tak maiss vel nav garšmā celts un tā par tā māzā atstāteem ^{taicami,} rakstiem neka nevaram ^{taicami,} ~~terkt~~. Pedigi Herkons, kas ^{sacerejis} ~~dažas~~ ^{taicamus} stastījumus, ^{taicami,} sacerejis no vispar ^{taicami,} ~~slavē~~, kaču arī nav ~~tas~~ kā ^{un jūsmām} polnīgi brīvs, ~~tik us darīamū~~ ^{taicami,} ~~skatitajies~~ rakstnieks ra. zōjis. Ta stastījumi isceļ us to pašū, us no spredīki - lau, dis Arklīgā zinā labot, mācit. Ne kā brīvs dzējnēks, bet kā no sava pēnākuma ne-aklaidīgs mācītājs tas raksta. Šai laikmetā nesastopam vel ne veem pašū no raptus poetikus sagrabu rakstnieku - dzējnēku, kas butu centies jēt no ardd. bēnā vīts, tik veenīgi savas ^{savas idējas, savu loolu, drīgu zinādams} jūsmas ~~skatīti~~ ^{taicami,} ~~istīst~~, telot, us vīzu cētū nebut ne, ^{taicami,} ~~skatotes~~ jēt us to skatotes tik otrā, trešā līnīnā, kas butu ^{tik} us tam isgājis, visprīmakā kartā, tik procsō dail, literatūras vārot, kas butu dzēdājis līdz ar Goethi:

Jāz pīnza, usin tam Royal pīnzt - - -

Bet politiski, tautiski centēni; pamacišāna, labošāna

ir tas spraukstais mērķis, ko šī laikmeta rakstnieki,
tas ražojumā cerangam. Utilitarisms, morāle te vis,
pirmākā zīme; šē dzējā darā zinā tas pats pļekauums
(Krišņofrit), kas valdija pr. p. Vācu literatūrā Opitza
laiku, jeb šē vel ne-esam neso nost tapuši no vecā
Stendera nojēmtā virzeona, no morales dzējā. Katra,
kaiš Nārkens ir polungi vel šai stavokli. Kam no šī
laika dzējneceem butu tā kas no vaptus poeties,
tas varbut veenigi ir Frangzūte. Atkarītot Recebaridi
un Nārkenu, kas pa savu studiju ^{laiku} (nebija varejāši ne,
kadam pulerņam peedrot, šē citi tautiskā lauk,
meta I. ceļena rakstneeki un darbtneeki peedereja,
kā redzejam, vaj un pirmajam Terpatas un pirmajam
Peterburgas pulerņam, vaj aridran abeem kopā.

Gimnazistu vakari:
gavā, Kuldīgā, Lēpajā, Rīgā.

a) Krouvalda vadībā.

II. Ceļens tautiskajā laikmetā.

3. Rīdētneeki. ^{arūpa} Zimbu komisijā.

3. Terpatas Latvešu rakstneecības vakari.

Tani 19. februari, kad svēņjā dzimtbūšanas atceļānu orā
plāšā 'Kreerijā, 19. februari 1870. g., kad bija sevīški cans
stud. jur. J. Klavīna pulerņem darā eelā, tai namelē, kas
vel ^{un nepļests} ~~ēdeem stav kā otrais no Zvaigznu- un darā-elas~~
~~oturā ar galu us eelu, kāda studenta korteli vakarā kādi~~
20 Latveši - studenti un paris skolotaju - sapulceti,
lai sastātītu adresi jeb veenkarēu larmes veļejummu, ko
pa telegrafu sūtīt šai pētā vakarā Rīgas Latv. beedri,
bai us šās gādāsvetceem, - diža, 'Terpatas Latvešu rakst-
neecības vakari'. Do tautceši šē pirmo reiz tik pravā
pulerņā kopā būdami, omulīgi sarunādāmees, cits ar citu
savak iepazīdāmees un jaunai R. Latv. beedri, bai lai,
mes nēderot, nāca peē šās pašes reizas us domām,
vaj šē nevarētu vāceem, is nēdelas tā sapulcetes.

Tā kā visi to atrada par jauku un tam pērkto, tad bija tā no veemu laimīgu sveidenu dibināti, Tēpa, ^{Latv.} Latv. rakstniecības vakari. /Kronvalds šis kā vecākais, ^{Latv.} (zemnara skolotājs) kā veikls runātājs un dialektikas tapa tālām isvēlots par priekšnesku. Kad es 1872.g. februārī, arī (~~na mīklas~~) nonācu Tēpatā, tad jau darī dibinātāji, kā: J. Klavins, A. Vobers, Fr. Gaļits, Fr. Grossvalds, J. Grūns, bergs bij aizgājuši no Peterburga, kur savas studijas pa, beigti; bet to vēlā no dzimtenes pēc vecāku jaunīstu. Denti pērnākūši klat, kā: P. Plavneks, K. Kundziņš, M. Klusins, S. Bredis, A. Rūpebers, D. Blumenthals u.c. Pat, laban Tēp. Latv. rakstniecības vakaruceki bij it lepni sa, vus otruš gadasveikus 19. februārī nosv. vejuši. Tā san, camars „konvents kotalis”, kuņa kelpas vel beģad useja, mas (~~par Bechluma apteiku~~) preti charijas batniecai, at, radu vel tadas, kadas tās no sveidenu bija ispuškotas bijisās. Kronvalds pa šo laiku jau slimoja. Vasaru tas aistranca no arzeni no Vildbadi veseloties un jau 1873.g. pavasari to arsaunca no Vec. Pēbalgū. Bvrikojam viņam maijā atradišanās sveidus ar transparentu. Kad tik labi pēc pusnakti Kronvalds no mums šķiras un gāja pa durvīm arā, tad kāda vēsmīna lampas uguni usdēina transparentam ar „K. A.”, kuņā saka degt. Vairēki esauca: „Kau Kronvalds deg.” Vaj tas bija kāds artrādijums - omens, vaj ne; bet 1875.g. sakumā Kronvalds V. Pēbalgā pēpēri nonīsa un no viņa bērēm sūtījam savu ^{nāmu} ^{siņģu} ~~korveidus pēpēks~~, ^{Latv.} nesku K. Kundziņu. Deģa arī starp Tēpatas (študentu) Kronvalda gars iton kā viņš transparents, tad tomēr šee Tēpatā Latv. rakstniecības vakari - neskatoties no tam, ka tee nebija ne apstiprināti, bet visā pilsetā tak zināmi

un patīstami kā klajs noslēpums — gadu no gada jo stipri plauka. Kad 1882. g. sākumā griebeja lūkstes ap, apstiprinātes, tad rektors us tam ne-ecelaidās, bet strupi noraidīja, sacīdams, lai lūkstes apstiprinātes kā korporācija. Nu nekas ne-attika, kā apstiprinātes kā korporācija, jebtū leelai daļai tas nebija pa prātam un baidījās arī, kas tos īsdevumus sagadat, ko citu procesā reprezentojama korporācija prasā. Tak sāca un viss labi veicās tā, ka 14. maijā 1882. g. Tērpates Latv. rakst. neecibas vakari tapa apstiprināti pas korporāciju, kas atsklat kā savu isteno serdi un kautrskuma spēku pēpaturēja un lolāja kā savu sirdi, savu māti — Latv. rakst. neecibas vakarus. Latv. rakstneecības ^{vakarī} (un Letonija save, nojās veenā institutā. Ar pirmajēem Tērp. Latv. jeb Valdemara vakareem šim institutam, šēem otrajēem Tērp. Latv. vakareem un Letonijai palēcīs kopigs tau. Arskais gars un arī, šaka, daba un pasaulē, ko šis itū dentu instituts turpinājis daudzeem sejmēem. Paritām ^(divi īsdevumi: 1) Dzeiņu dzeomas un 2) no jauna šē celūses encyklopēdija jeb zinātnistū rekstū vītkne „Latvija”. Kā „Valdemara vakareem” derējis par organu „Mājas Vēss”, Peterburgas pirmajam Latv. rakstneeku pulcēnam — „Peterburgas avīzes”, tā šēem Tērp. Latv. rakst. neecības ^{jeb kronvalda} vakareem no sākuma „Baltijas Vēstnesis”, tad arī citi divi īsnaceji laskraksti un sevīšņi žurnali, kā: Bagalms, Pota, Austrums etc. Lai teic, ko teikdami, šē Tērp. Latv. rakstneecības vakari — šē Letonija, šē instituts ir līdz šim bijis visplašākais un svarīgākais instituts Latv. angstakajā gara dzīvē. No šējēenes isplūdis visleelākais skaits angsti macītu zinātnes vīru ^{profesoru} rakst. neeku — dzejneeku, žurnalistu, dzīves organizatoru un tautas

darbnešku un vadītāju. Še raudzīts vienot zem veeneem
 sparneem vīrus intelligentoskos Latv. spekus, ceenijama
 kos Latv. vīrus, kas štādējūsi ^{Torpatā} Peterburgā, Maskavā ^(universitātes un institūtos, etc.) u. c.
 godos, kam gods nākas. Šis institūts ^{un vātrak 100 50} dzīd jau ⁵⁰ gadus pastāvējis
 ilgās pastāvēšanas pēsnēgdanēs ir arī jau labi materieli
 cēdzīvojees, tam ^{bija} savs ^{Torpatā un nu Rīgā} pasa nams, ^{koels pulks, beozon, tautecēn} skola, bibliotēka un
 plašs avīžu galds, etc. etc. ^{Luīka gars, vītra un vītra; Pagātnes paut. mos un tagānes jaunums.}

Ņū aplūkosim pa rindai kos raustneekus, drejneekus un
 gara darbneekus, kas no ūsem (2. Torpatas Latv. raust,
 necebas vakareem celušees", vaj ar teem bijūsi tuvā
 sakarā un sakrsmē. Jau pašam pirmajam varam
 šē jō laba skarna. Tas ir:

1. Kronvaldu itis. „Dažam varam brīnuma speks,
 būvības vara" (caica Laubes Indriksis Rotā 1886. g. par Kou-
 valdu raustidams). Ņūna vardu iedzirdot mums mostas
 neska. tamas domas un jūsmas, atmiņas un pēminas:
 gara acim preekšā stajas dašigi ciniņi, kreatni darbi di,
 žani augli; sirdi sasilda, ceprēcina un spe. na vīra
 kreetnumus un tikums. Arī Latvešēem iāds divains
 vards. Tik ko sakam: Kronvaldu itis, šē augšām celas
 pagājūšēe gadi ar saveem centeemeem un paņāsumeem:
 rēdzam spīrgtus darbus raustneecības laucā un jaunum
 glotumu un spodrumu iēdzivē; seraugam Kōvijas
 milestību, kas arveem vītrak cildina tautecēem vrbis,
 un preekajamees par draudzību, kas jāuneklus veeno
 darbībā un centībā - tautiskae centēni atjāunojūšees,
 spe. vajūšees.

Kronvaldu ita isa mūša garta saveenota ar laik,
 metu, kur Latvju tauta no visām pusēm spertuse bran,
 quo solus no preekšū. Pae vīseem ūsem darbeem vīrū

nēnīs dzīvī darbu, gan skubinādams un mudinādams,
gan palīdzēdams un pats strādādams; bet visus, vārdoš
un darboš, isrādījes par augstsvēdīgu patriotu. Tāpēc
arī dar ar viņa darbeem un nopelneem un ar viņu pa,
šū šē tuvāk iepazīties.

Astis Kronvalds dzimis 3. aprīlī 1837. g. Lēpajas
Kronmā, Maz-Kotes Vidus-muižinā, un Vajāozīgās skolu
macības Lēpajas koreģorjā angstkā (muižniecī) aprinīka
skolā (velaskajā gimnazijā) dabūjis, tas pērnāma mājāka
lotajā vācī Lēzīs. Šē citus macīdams, pats tas ma,
cas vel varak. Bet ar to veen pēc zinības isēlapi,
šām garam nepēctec. Pēc kada laika tas dodas angstoku
macību dēl no Berlīnī. Turēnes angstskolā tas pēc,
griežās arstu zinātnē, bet ālakus nodarbojas arī dram
ar pratnēcību un valodnēcību. Šam Lēzīs būdams,
viņš bij regādājes daudz grāmatu: labākos Vācu klasīkus un
citus krīstīkus un zinātnīkus rakstus Vācu valodā;
bet lai varētu arsmēgt macību un zinātņu dzīvo avotu,
universitātī, tam bija jāīcīvas no sava mīlā grāmatu
kraujnīma. To Lēdams islozet, tas eceja tā sadabūt nau,
du, ar ko ilgāk usturētes Berlīnē. Bet šē gadu viņš
espeja šē palīst. Labarīdība un lēttēība pēcspēda
to ātrok atpaxal griehtes, nekā kabata no tam butu
skubinājuse. Šas notīka tā: Ar A. Kronvaldu kopā
stūdeja medicīnu kads cits Kursemēcs. Šam pēc,
trūka naudas; bij jābrauc no dzimtenī pēc jāuna pa,
doma; bet trūka arī eēla naudas. Kronvalds no sava
kraujnīma arēdeva 100 rubulu jāunajam draugam,
Krišs Keičās, ka tam Kursemē nauda zīntēem tā, ka
ne veen pašam būvot dērgam, bet arī Kronvaldam varēvot

palīdzēt, studijas Turpināt. Komunitāts ar brauca,
bet mūsu šīs nedabujā vairs redzēt nedz savu drau,
gu, nedz savu naudu. Nu arī pašam bij jālaržas
prom. Lai gan tik īsu laiku Berlīnē sabijis, tomēr
savus rimbās apertkums tas bija diezgan vācstui
pildijis gan dabas zinātnēm, gan neprecēšāmākām
zinām no pratniecības un valodniecības.

Kuozemē atpakaļ parnācis, pēstgājis Kronvalds
savas dzimtenes Karminjōs ^{pag} (majskolotājs) pē Durbes
Vācu macitājs, Proktora. Visu šo laiku Kronvalds
bija jūtees ne par Latvieti, bet Vācieti no Fveedru Dri,
muma! "Tas te nu pamatam sika tam nokorist Vāce,
tības avini no acim un tas atrada savu pītūderm,
tību, Latvietību. Tas tā noticis.

Divi vestes no Durbes miestina Dživodams, Kron,
valds jo beeri satikās ar Turēnes skolās vādoni Šohā,
feri, kas, pats dēdrijs pāidagogs būdams, drīz veen
zināja Kronvaldam modinat pāidagogiisku garu un līdz
ar to arī mīlestību pēeksō Vācu pāidagogijas un ceē,
nību pēeksō Vācu pāidagogeem.

Kas daudz maz iepazīnes ar labākēem pāidagogiiskēem
rakstēem Vācu valodā, tas zinas, ka tee arī ikdeemīškam
pratam nevas būt veenaldīgi, kus nu vel estāekam,
kads bija Kronvalds, ar dēdriju garu un jūtīgu tirdi, kam
pēc zinātnam slapa un kas patectību mīleja par vi,
sim lectām! "Kūrai lectai vīnō pēeksorās, to darīja ar
tirdi un dveseli, ar vīseem gara un meesas spēkēem:
nekus vīnō nepārādijās par puskoka leceju. Tā vīnō
pēeksorās pāidagogijai un palīka tai ustīkamis līdz
drestra kapa malīnai.

1) Kadu laiku tas esot pat ēakli mīklojis pēc savēem Fveedru
papīseem.

Vācu paidagoģijai, īpaši tai daļai, kas rimejas us tautas skolām, ir divi nenoleedzamas un severojamas īpašības: kopt mātes valodu" un modinat tēvzemes mīlestību. Tāds gars jo skaidri parādījās visparīgās sko- lotāju sapulcēs, kadās Arka Vācijā notaretas, kā arī Vācu visparīgā skolotāju avīzē (Allgemeine Lehrers- zeitung), kopēc velak mēdza sacīt: Vācu tautas skolo- taji pārvarejūši Francūzūs: Vācu paidagoģiskos rakstus lasot, nemanot modās tēvijas mīlestība un arī leni- tīnam pašu valodas ceenība.

Ar paidagoģijas likumeem separistotees un vienas panākumus apbrinojot, Kronvalds nu grībeja Kertees pee drīva darba, arī viņš grībeja tautas skolotājus beēdrot sapulcēs. Drobē lūdams, tās sāka ap sevi puleēt tautas-skolotājus, pa daļai Drobēs bārnīcas draudrē, pa daļai tās apkaimē. Tā' Kronvalds 1860.g. Drobēs apgabalā pirmāis dibināja skolotāju koufe- renci. Pee tās peedatījūšes tādi skolotāji: Blums no Dunalkas, Brīkmani - kēvs un dēls - no Raibe, nāksēem (1), Damberģis no (2), Forstmanis no Tāšēem, Kušinskis no Gavēeres, brāli Svamberģi no Leegēem un Preeckles, brāli Jantvni no Tāšēem un Krotēs un Stobbe no Tadaikēem. Kouference, Kronvaldam vadot, drīk usplauka un attīstījās: segādāja dārus vīnus dabas zinatneem, kā pr. p. mikroskopu u. c., pastelleja Allyamai, na Lāprouzstung un cela grāmatau krakusi ar raksteeem, kas tautas skolotājam nepēcēšāmi. Ne tā gludeni jāja ar eiteem kouferences darbeem: sarunām, pārspreedu, meem un preekilasijumeem - preeksēelameem. Šēlāis kavēklis šē bija valoda, pašu mātes valoda. Ērmoti!

1) Die Muttersprache ist der Schlüssel zum Wissen ist šē ptin. c. ps.

Latvešu skolotāji, kas māca Latv. bērniem, ar tiem pa
 latviski sarunādāties, paši sapulcējoties, nevar savā
 starpā pilnīgi sarunāties un nespēj pienācīgi patspriet
 nepieciešamās skolu mācības savā mātes valodā. Latviskā
 daļa no tiem arī Vācu valodā īsti pilnīgi ne-eevaldija.
 Te sastopam tā puslīdz skolotājus bez valodas, jebmē
 mēmi nav. Bet tā bija un vēlām vēl ^{velax vajadz} šādi. Un
 Tomar pārdarģijas likumi prasa un ceesti un nepārgro-
 zami nosaka: „Tautas skolotājam savas konferences ja,
noturā tautas valodā, to viņam pār visām valodām
vislabāk jāmaic un jā-eevalda.” Visu to Kronvalds
 labi zināja, bet pašam gandrīz vēl mazāk veicās ar Latv.
 valodu, nekā citiem konferences locēkļiem. Jan viņš
 vareja no sava kņplā maicību un rīnību kņajuniasa,
 veem sapulces beedreem daudz ko preeksā celt par pama,
 cšānu un paskubrināšānu, par sestiprināšānu un pa-
 jautrināšānu; bet tikai ne pa latviski. Ko nu darīt?
 Bija jāmaicas Latv. valodā. Tā savu mātes valodu tā,
 gād maicādāties, Kronvalds nu no savu roku, pa savai
 reizei atrāda savu tautību - latvietību. Jan to jau bija
 darīns gādus agrāk atrādūši tādī tēpatnēski, kā: (Valde,
 mars un J. Alunans u.c. Bet, kā rādas, Kronvalds no tiem
 tēreiz maz ko zināja, nestāveja ar tiem nekādā sakarā. Tik ar Spāģi bija tieši
 Berlīnes universitātē.
 Lai savas zināšanas mātes valodā paplašinātu, Kron-
 valds nu kņaja veem un ar mīrstus latviskus vārdus,
 addeva konferences locēkļiem - tautas skolotājiem - lai no
 noklausoties, kā tauta pate nosaucot šo vaj to ceetu,
 apzīmējot šo vaj to jēdreenu, tad lasija labākos tā
 laika Latv. rakstniekus: Skenderu, Hugenbergeru, Pante,
unus u.c., bet īpaši Latvešu lauru dzesmas; beidzot

1) Dārius botaniskus nosaukumus Kronvalds dabuja no Durbes

Latv. maicstāja Kātkerfeldta, sava audžu tēva.

2) Kurus bija Jan 1820. g. oālis krāt Krīmūldas māc. Dr. Alunans un kņajas 1837. g. māc. Kātkerfeldta māc.
 Battalioim vācā, tad no šā vācājumā sēvīstas no Dr. Alunans vācā. 1845. g. Aug. 45004 7604.

zinās par Latv. valodu smela no Skendersa gramatikas un hagarin ^{no} Lett.-Lit. Gesellschaft. Kronvalds tā Kradauns, lasidams un smeldams bija (no jauna sev atzīvinājās un pēsasvinājās Latv. valodu tadā mērā, ka no visiem konferences locekļiem pēdīgi vareja visveiklāki runāt pa latviski. Pēc tam viņam, viņams, par labu nāca, arī leclās runataja daranas, ar kurām dabas-māimīna to bija jo kupli apveltejuse. Kadus divi gadus vadi, dans šo savu dibināto konferenci, tas bija viņu šo laiku bijis tās dvesele.

Kas, Latīnu un grieķu valodu macedams, jo sīcaki ceptaristas ar Latv. valodu, tas teek parstārgts no viņas dzīvajām formām, attīstīšanās speka, jēdzeenu smal. kuma, skanņu jāuscuma un vārdu kupluma. To jo pē. nīgā mērā dabija pae sevis pēdēivot Kronvalds. Bet kā mēgla tam nolaidās no aerim un viņa preekšā stā, veja Latvešu valoda savā mūžīgi jaunajā daļumā." Kā tas bija varejis Ark ilgi atstat ne-ceverot, šo skaito zeltainiti? Kā bija varejis pēemrot savu dargo, mīlo mātes valodu? Kā redzejam, tas bija noticis caur Nācu skolām, pašam nerinot, nemamot. Bet reiz no jauna savu mātes valodu atrodīs, no tās vairs nēšē, vās. Viņš un šo mīleja, kā retais, un ista mīlestība nekad nepalceš bez angļiem. Tā arī Kronvalda mīlestība, ar ko loloja savas tantas valodu, bija svetita bagateem angļiem, no kam vel kuspmak runasim. Poreiz tik pēemnesim, ka Kronvalds Durbē budams, jau sāka nodarboties ar attīstāmeem jaunāem vardeem Latv. valodā."

Par pēidagogijas usdevumeem un mērkseem ar Schöferi

1) Pirmais vārds, ko Kronvalds atvasinājis, bijis "L. Drexlis" un mac. Prokters, kurā berims Kronvalds mācēja, bijis atkal pir. mais, kas jauno vārdu eemimis savās spēdīsēs.

daudzvērt sarunādāmes, zērojāms pedagogiskus rakstus lasīdams un tā smeltās zināšanas un iegūtās mācības pēc kopdams savā Dorkes skolotāju konferencē, Kronvalds ne tik vien zemlēja pedagogisko garu, kas nēškrīdāmes viņu parādīja līdz mūža galam, bet arī cieti noņēmas, palikt par skolotāju, par pedagogu.

Ap to laiku bija šis, pēc Tēspatas universitātes, es, tūziti tā saucami, pedagogiski kursi, kurus divu gadu laikā pabeidzot vāreja nolikt eksamē par zināt, mīsku (apriņķa) skolotāju. Pēc kursos Kronvalds gribēja zestātes, bet pēc tam bija nolēkams zināms eksamens. Lai un gan Kronvalds dažās zināšanās un mācībās bija daudz talaks, nēcā nolēkams, eksamē, pagāreja, tomēr kopš skolas gādeem bij arsmirzūšās dažas lektas, ko bija pēc eksamē zināt, un tāpēc tās nācās no jauna mācīties, pārmācīties, atjaunot atmiņā. Visvairāk pūles tam darījuse greeku valoda. Kadā vēstulē savam draugam, skolotājam Blumam Dunalkā, kurš pēc Kronvalda arsesiānas palika par konferences vadoni, Kronvalds raksta: „Veco pagānu Homeru vel arveem nevaru savālat, greeku vokatūli grūti leen vecajā pakausī” eksā. Tak ar laiku arī šee grūtumi bija pārvarēti tā, ka 1865.g. vāreja zestātes šējeenes universitatē, lai, pedagogiskus kursus” cauri cētu. Divi gādōs šo mācības gaitu beidzis, tas nolika 1867.g. zinātiskā apriņķa skolotāja eksamē vestures arōdōs. Taj pašā gadā (1867) Kronvalds pēnāma vēetu par skolotāju mācību mēģināšanas skolā pēc Tēspatas I. zemināra un gadu velak (g. nov. 1868) zestā, jās par skolotāju pašā zeminārā, kur tāpa 20. martā 1869.g. apotiprināts par otru zinātisko skolotāju.

Zemīnārā strādādams, Kronvalds divs ocaņ eeguva
 pēc savaem skolēneem milostību un metību un
 pēc savaem ^{amata} beedreem, kušam tas bijis patkubinatajs
 no daudzām pusēm, draudzību un ceenību." Skolēneem
 macamās zinības viņš pats mileja, Tāpēc viņa vardi
 "nāca no sirds" un "gāja pēc sirds", viņa vardi bija divi
 vardi, teem bija bardoigs spēks, kas klausitajus pēceļka,
 valdzināja, garā paecla. "Da jūs ar engelu melem runa."
 "Ant un jūms butu visa pasaulē gudriba, bet jūms trūstet
 milostības, tad jūs butut swanoši zvārguli" un Kron,
 valdam bija milostība. Zinības pats miledams, tas ori
 c, teem pasnēdza tās ar milostību. Te pēc viņa va,
 reja pārleeunatees no tās pateesības: Cik talu tava
 sirds snēdza, tik talu snēdza tava zinība.†

+ Epeš - vards ir
 vispārīgs mācītājs

Tapat kā Kronvalds zinēja zemīnāra māceklōs modi,
 nat dzīvu ceenānos pēc maclibām un gudribām, tā ori
 viņš sadzīvē ar savaem amata beedreem, zemīnāra sko,
 lotajem, maceja usturet gara jāutību un mōdritu. Ar
 apbrinojamu uscītību viņš strādāja pēc Latvešu valo,
 das attīstības un iglitības un tā blakus sava amata
 darbeem usmāvās jaunū darba nastu, kas verbut ori
 palidzeja viņa dzīvības spēseu pa isinat caus pārleeeku
 strādāšanū.† Kā jau teikts, kad es 1872. g. pirmo reiz
 no Tropatu atnācu, tad Kronvalds jau slimoja. P.
 Grünbergis stud. hist., jo apdarsnats un arspratīgs jau,
 nekliš, bija Kronvalda skolens zemīnārā, mani ar v.
 veda tulin, ar šo ceenījamo visu ceperastīnat. Atrādām
 Kronvaldu, ka laika slavenako Latvju vīru, brīnā melēli, ar
 apsectu žodu. Bet tas nebūt viņu nekavēja tā leela laip,
 nība, ar jaunseem lautešēem sateekoties. Parunājoties es

1) Sk. "Festschrift zur Feier des 50jährigen Bestehens des ersten
 deutsch-lituanischen Seminars am 7. August 1878." 146. l. p.

2) Sal. ibidem zinās par Kronvalda darbību zemīnārā.

bija lektors vardu, norūmēt. Jūliu Kronvalds sacerējis
 pēc sava ar baltām lapām caursēta Lato. leksikona (v.
 Skendera), kas pārskatītais un pērisimēt. Ap šo laiku
 Kronvalds bija arī darbā pēc savas brošūras „Kroivonuma
 La. Strubūngun”. — Bija jau pavasaris pēriējis un kāda
 jauca saulīga dēvina. Kronvalds un daži studenti un es
 gājām pa Doma grāvu pastaigāties. Stud. J. Grūnbergis
 lasija, ka Kronvalds no kaulu sapem mociis rakē is,
 stēpās, kādu vēstuli no ģ. Wiegnera, tagadējā mūzikas
 mākslencera, kas tēriis bija pēc paigasta skolmeista
 un Snēpelē, Kuzemē. Wiegners opraktija kādu skolo,
 tajā konferēncē, kas bija Kuldīgā noturēta dažū mači,
 tajā vadībā. Te bija valdijpšās dēvas debātes starp divēem patriotiskēem
 jaunēem dūšigēem skolmeistareem (kā jo. p. Wiegneru)
 un vācu gara un arī vācu dzimma mačitajēem (kā
 R. Rādari u. c.) pēc Lato. valoda un Latveetiba. Kānēn
 skolotaji puse bija karsniba, tad tamēis tēem bija
 grūts stāvoklis is savas atkarības, nepēctēvokšās is,
 glitības un ar mačitaji pasvāra katrā vīnā. Kad
 mačitajēem nekas c. ts nav bijis, ko atbildēt, tad tēē
 atsankušās, ka skolotaji nepazīstoh logisku. Kad kāds
 students sēteicās, ka zomēnēl Latveēn valodā logikas
 grāmātas ne-esot, tad Kronvalds issaucās: „Nabadzini,
 bet mēs vīnēem sarakstisim logisku.” Bet dēemēnēl šis
 nonēmeens palika, kā dēis c. ts, Kronvalda mūā nēis,
 darīts. — Kā jau pēriēnots 1872. g. vasarū Kronvalds aritējās
 Vīldbadē un pasbrauca tad augustā bergās spīrgts, vesēls
 mājās. Lai gan Kronvaldam bija vācu zomēnarā, kur arī
 daudz Latveēn mačijās, plaīs darba lauks, tomēr tas
 vīnām pilnīgi nepēctika. Tam jau bija pēc sirds pē-

U Ulnana Lato. vārdnīka vēl nebij isdota.

angušās Latv. tautas skolas līdz ar tautas skolotājiem.
 To viņš arī savam darbam apliecināja, pats pēdīgi
 par Latv. tautas ^{skolotāju} palīdzības un divi vīspāriģas Latv.
 skolotāju sapulces vadīdams. Vel Tērpata būdams, Tas
 pasēja presē, "Sētas, dabas, pasaules" IV. grāmatas, kas
 iznāca 1873. g., sarakstīti presēsvārdu un vesturīgu ap-
 ceļojumu par Zoloni. Tad tas aizgāja uz Vec-Peckalgu,
 lai tuc 1. jūlijā 1873. g. uzņemtos angstakas draudzes
 skolas vadību. Tērpata Latv. študenti vel ilgi pēc
 tam sajūta Kronvalda triekumu: ne vear savās, "valcarās"
 tee bija parādūsi no viņa lautes vadītes, arī neveenu
 dzimundeen, neveenu jāntu dūru - lai tas bija pilētā,
 lai kādā veesnicā arpus ta - tee nepalaida bes Kron-
 valda. Ja tee bija Novunā, vaj Krasnijflagā vaj citus
 nūs sapulcejušes un jāntības vīlni jau sika c. lates,
 tad veennes sutija Kronvaldam pakal un tas ar sa-
 vām dzīvām runām un ^{Ligas} ^{delo} debatēm ^{delo} pēe glāzes alus, gan
 jāntā gan nopētnā kartā, ityori cela patriotiskas
 jūtas un noveerīanos, presē kēvijas cūnites un strādāt.
 Kad 1873. g. vasaru svinēja Rīgā I. vīsp. Latv. dzecsmu
 svētkus, tad pa to pašu laiku no Valdiņas bij atlauts,
 noturek (27. un 28. jūnijā) I. Latv. vīsp. skolotāju sapulci.
 A. Kronvaldu isvēleja tai par presēneeku. Un te viņš
 tad itti isradīja savu isveerību un istu pavidagoga garu.
 Kad ap to pašu laiku (1874), gabu velak notureja otrā
 - līdz ^{solu} im beidzamo - Latv. skolotāju vīspāriģo sapulci,
 tad Kronvalds arī to vadīja ar parasto oporu un verk-
 lību. Liktenis Kronvaldam nebija vellejis gošu mūvīn,
 bet veeģlu navi. Kadus isskaidrojūmus sapulcē turējis
 un beidzis puslīdz ar vārdeem: mūsū kēvi bijūsi slaveni;

bet mēs busim vel slavēnasci", tad ar mīloem draugem, vakaru jāutri paradījs, kas noliecos gult, saldi air, mīga un vaiss neusmodās. Negaidot, uzcrot bālā nare bija to pārsteiguse 5. februārī 1875. g., ne pilnā 38 gadu vecumā. X 1)

Aplūkosim Kronvaldu un no tām pusem: 1) kā rakstnieku, 2) kā pedagogu un 3) kā runātāju. — Kad to kā rakstnieku aplūkojam — kurš ušdevums mums te vistuvākī stāv —, tad mums jāciet cauri viņa raksti.

1. Kronvalds kā rakstnieks.

Kronvalds kā rakstnieks maz, salīdzinot ar citiem Latviešu rakstniekiem, ļoti maz rakstījis; bet viņa raksti daudz iespējusi Latviešu attīstības gājēnā, atnesuši cerverojamus auglus, nevīstosus zēdus mūsu rakstniecībā. Ar ko viņš to panāca? Ar savu patri, otisko pratu un tautisko sirdi, ar ko mīlēja savu valodu un tautību, savu tēvijā un tautcēns. Patriotisms, tēvijas mīlestība, bija kas dzīvais avots, is kurā viņš sme la tautiskos centēnus. (Cf. Laubes Vad. Roka 32 nrā, 1886).

Kronvalda raksti.

Bornars bija „harais Vācētis” (grāmata, esace, jiem Vācu valodas macībā), ko Kronvalds ņapat kā Spāgis, Spiess, Neikens u. c. urakstījis preekš Vācu valodas eemacišanās Latviešiem to larku, kād Baltijā bija visim tik Vācu skolas un nepereesāma vajādri, ka pēc Vācu valodas. Citādi šī grāmata, esko, tama dzīzak Kronvalda pedagogiskā un kā rakstniecīgā — pedagogiskā darbībā. Tad mīnami kādi sīkaki rakstēni avīzē „Draugs un Bēdētis”, ko mac. Braunshveigs (tā no 1863-1867. g.) iideva;

1) Par Kronvaldu no R. Kundzina iznāksuse š' becu grāmata.

vīdādi polemiski un arstāvēšanas raksti taut. skom
 centencem, dažādi isskaidrojumi par jauncem, pašā
 karstiem vārdem un pāris o. t. u. rakstu, kas vīdā is,
 nākušā „Baltijas Vēstnesī” pirmajos gādājūmās
 (no 1869—1875). Še arī pašā pirmajā gada-gājūmā
 (1869) sastopams — kā tagad rakstu — kelojums, „Rūdens
 nāk, rūdens nāk”. Tas vēnigait, kas no Kronvalda
 rakstiem šķit daļā literatūrā. Kamēr visi vīdā citi
 raksti ir vaj nu pāidagōgiski, valodniecīgi, vēsturiski
 un polemiski, kamēr šis „Rūdens nāk, rūdens nāk”
 grib vēnigi iskriet, kelot jūtas un jūsmas, kas rēkēt,
 nekam eolušās, rudenim auvojotēs. Dažas no rūdēni
 atbēcamas tautas dzeesmas, kā šī pate, „Rūdens nāk,
 rūdens nāk” — paligā nēndams, Kronvalds iskādas te
 par it labu stastitaju — kelotaju. Laubes Indrišis saka:
 „Lai palasa vel tagad, kur Latvēcū rakstu valoda
 var rak nekā desmit gadus pēc sava vīrsaišā naves un
 prāksū gājuse un attistijuse, vīdā rakstus, p. p. „Rūdens
 nāk”, un katram bus jāleceina, ka valoda ne tikai
skaidra un jausca, bet arī, ka saceretajs bijis itis Lat.
 vētris, kas latvīstki jūtris, latvīstki domajis.” (Cf. Pota,
 1876, 31 nov). Tagad nu gan Kronvaldu nesaukstini
 par „valodas vīrsaiti”, bet par jauskū vīdā vīdā
 valodu šai kelojumā vel šodeen atbit, tai peeli kōda,
 ni epitetone „speeiga”, „skaidra” vētā. Jo ais Kron,
 valda pārak leelās cēnsānās, krant savās rakstōb pā,
 rak dandē archaismu, novecojūšos vārdusekšā, nevar vī,
 na valodu ^{iskriet} isti par „skaidru” saust. — Velak par tam vel
 var rak.

Novembari, 1871. gada, Kronvalds sarakstija, bet tikai

1872. gada sākumā izlaida klajā savu brošūru, koctv,
 unla Luftabauungan. folnitorungun za' arnam Antikal
des Zeitung für Stadt und Land, kurā tas sirdīgi atsit
 avīzes „Zeitung f. Stadt u. Ld.” usbrukumus izglītoteem
 latvešiem un viņu centieniem un plaši izskaidro Lat-
 vešū - „Jannlatvešū” taisnos centienus un neapste-
 kamos nolūkus. „Zeit. f. St. u. Ld.” bij 1871. g. beigās
 savā redakcijā, hūti unla Luftabauungun Taisni is,
 saņijusis: Des yabildatu Lettu unls jplafus ip sin, „Urnding”
sin, „Ummäglerps” - izglītots Latveetis kā tadš esot „ne-
 koctis (nedomājams), neespējams; ja Latveetis dabūjis is,
 glitību, sevišķi augstāku izglītību, tad tam katrā zinā
 jāpārvecojoties, jāpazūdot savai tautai. - Avīze bij is,
 laiduse no prātā še ko, ka izglītotam Latveetim tepat,
 kā katram citam cilvēkam, jādzīvo pēc dabu tā bausla:
Tas lūs šīvu un māti godat. - Kronvalds atbild un pre-
 rāda, ka esot gan izglītoti Latveši. Bijūti jau laiki, kad
 apgalvots, ka Latveetis kā tadš nevarot svets kapt. Bet
 kā tas ķerku valsti nogrimis, tā arī šis isterkums
 par izglītotu Latveeti kas nogrimšot. Apbrūnots ar vreat-
 nām zināšanām, labu prāšanu un nesānbīgu pārleaci,
 māšanos, Latveetis sevišķi kā Latveetis varēsot vel
 sekmīgāki kalpot mūsu laika usdevumeem. Do tā
 valstij, kā arī katram nelatvešū līdarpilsonim varot
 būt tik vēlejšams, lai Latveši zināšanā un prāct, kā
 dzīvē spertu solus us preepšu, neraudēdami pēc tam
 savu pārleeci māšanos. Pas moto savai brošūvai Kron-
 valds licis slavētā Trojas varona, Rektora vārds Vācu
Sulkojuma: Primum viros yugum Giffrik frivib mif pndan zām Hades,
Voif tam Starfrūngisf autovim usof mif tas Starblifm Einars,

Atal otus qviny, novstam un animal avpnyf vovud.⁴
Originalā šee colae vardi skau (Iliados VI, 487-489):

"ov jōg ūs m' ōtēs dīstōr tōgē hīdē pōioiāφai.

μοῖσδρ δ' οὐτέρ φημι πρφορμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
οὐ κακόν, οὐδὲ μὲν ἰδῶλον, ἐμῆν τὰ κρῶτα γάρυτθε."

Pā latvīski tas būtu:

Lixtenim preti neveens mani no-arsentis as Pekli,

Tomēr Lixtenim Keisbega neveens pats mirstiģs,

Lai būtu augsts, lai zems, pēc Tam kād reizi tas dzimis!"

Šī brošūra Vācu valodā sarokstota - daļām dārtmūšām,
bet parvācotām, macītam Latviešiem, kas bij atvēsina,
jōes no savas kantas, nelasīdams Latviešu rakstus,
atdāzija acs, lai atrastu savu arsmuroto kantu, un
arī atrada. Briežemness, par šo grāmatoņu spēcēis
pā: "kūsu kanteēta ruma jeb grāmata Vācu valodā ir
svarīgs un vortels darbs. Visur rakstā ir manams, ka
rakstnecēs ir savā rakstā nemto lētu pamatīgi pār,
domājis un smalki, vortent druscīn par smalki, nosver,
dams, vardiš gērbis. Lēskās, it ka neveens pratīgs e-ļoers,
kam pateesiba un goda prats mīlī, nespētū, šo grāma,
tōnu apdomīgi islasijis, no Latviešu kantas centēncēm
turet vaidīgn pratu".²⁾

Lai šis brošūras svoru, kā arī Bronvalda etu rakstu
repiju, "Balt. Vēstnesi" varētu pēnācīgi nosvort, pilnīgi
atsit, tad jā-ādživina savā atmīnā vīes kas larka
gabals, kur šee raksti gaismā laisti, jāpārdomā vīdi lē
gadi, kur ar "Rīgas Latviešu Bēdribas" colānos atmo,
lās kantas aprīna, jāsprōt vīes kas larkmets ar
savām centēncēm un eīnīncēm, ar savām darbēm
un pānārcēm.³⁾

1) Cf. Balss 1902, № 47.

2) Cf. "Rota" 1886, № 32, "Kajas Vēss" 1872, № 34. un

3) Cf. Rota ib.

Beidzot „Sētas, dabas un pasaules” ceturctajā grāmatā (Rīgā, 1873)

ir no Kronvalda preeksivārds un vēsturisko apzīmējums par Folomū, grieķu likumdoņiem. „Preeksivārda” vārds ir kāds vārds par „Sētas, dabas, pasaules” izdevēja, J. Alūnana, nopelnējam, — ka tas „mūsu literatūrai ir angsts, piemēram centējam vīzīnājis”, satījis un apšērinājis, ka Jūris Alūnans pēdorejis par šiem Latvešiem, kas, turās kā divi lētas-koka zari par šo, dabas un cilvēku visvetašiem likumiem par savu ķēvu izmūmā”. Tas runā šāds šis: „Daudz no mūsu tagadējiem rakstiem nav e. t. n. kā tā, kā turpinājums no tā darba, ko Jūris Alūnans mūsu rakstniekiem laucis ussācis. Kad nu „sēta, daba, pasaule” līdz šim vel tur, pīnataja nebij atradusi, tad apņēmos jāv preekš kadem gadem šai grāmatāi turpinājumu izgādāt. Negādīti šāds li arskavoja šā nodoma izdarīšanai. Tagad darbs jāv šis tāl veices, ka ar laipniņu draugu pēcpalīdzību „ceturta” grāma, tā var lasīšis isēt. — Vaj mums bus daudz maz latvešes, cēnigiem lasītajiem šit preekšā celtus rakstus tadā [pēšā] par ganā sagādāt, kadā pirmo trīs daļu raksti saraksti, šis, par to lecinās vīzīka. Bet to mēs gan zinām, ka tadam darbam nicinātajai un kengatajai netrūks. Šis vardi, kurus J. Alūnans ir sarācis, cēnigiem lasīta, jēim preekš drospādmit (tagad varak kā 40) gadem ru, najis, zīmōjās arī vel no mūsu laiku bērniem, kaut gan laika-gars arī mūsu starpā stipri cinas, senaku laiku aizsprādēmus isnicinādams.” —

„Mūsu literatūrai gadu no gada jo vairāk uzlelot, atspīrgot un pēnemas aridraun mūsu valoda. Un kādā arī angstokas kartas Latveši nēmas savās dzīves veidz bās

1) Negādīnams šis, kas no mums par J. Alūnana par šiem raksti.

savu tēvu valodu pieņemt, tad zinais valoda patzandē
 ātri vien sensko kalpiņas vardu. Bet „kur malķu
 cest, tur skaidas krit”. Tādēļ tad nu arī drām mūsu
 valodas lektā daļādas skaidas saradūšās, sevišķi pēc
 mūsu ortografijas. —, Ja laimeses, tad par šo lektu
 pārrunāsim jo plašāsi nākošā „setas, dabas, pasaules”
 daļā: — tri tas veus no solijumēm, ko Kronvalds sa-
 vā isā mūšā palicis parādā: —, Pēciz tik pieemīnams,
 tas kuzpina, „ka mēs pēc tās rakstības turejūšes, kas
 jaunākās grāmatās nu „Baltijas vestnesi” atonēma.
 kēs ori ne esam pīruce, kas Latīnu krotus islektajūši,
 jo tos atonēma jau senākās Latvešu rakstīs un jau
 nako laicē grāmatās. Tusklat vīni ik katram parīsta,
 mi, kas macījēs latviski rakstīt. Dubaltneiski atvēsti
 un „h” jo setaki islektats ne kā citus mēdz darīt, sevišķi
 pēc Latvešu „o” (oh) vīnš glūši nevajadzīgs. — — —
 „Lai ori šīs lapīnas dod mūsu darbu „kungatajēnu” tāvnu
 leektu par to, pēc ka mēs zināmes caur savēnu rakstī-
 darbeem. Jā bēdz vīnš šo „preekšvārdi”, kas rakstīti
 „Tēpatā, mōta mēnesī 1877. gadā.”

Šī „Setas, dabas, pasaules” ceturtā grāmata zaru Kron-
 valda redakcijas isnākšana rāda jau it stingri zināt,
 nītku raksturu. Tauti ceveetoti: „Drusta glūka no „
pelni, kurus mēģinājis aprakstīt Kūndrīnu Kārlis”, „Acis”,
 ko ar 12 bildēm isrādīdams aprakstījis „Latvešu Kārlis”
 un „Folons” no „Kronvalda itka”. Pēc „Folons” kā Kron-
 valda garākā Latv. valodā sacoretā raksta (ar puslīdz 30 l.
 pusem) mums vel drusku jākavejas. Tās sastāv no trim
 nodalām. Pirmajā nodalā aprādīts „greeku stavoklis” etu
 panta starpā. Še ar entuziasmu runā autors no greeku

1) Konservatīvēem Latvju. Vācu macītajam vīzavārk.

4) Tri „Setas, dab, pas.”
 5. grāmata nēv nāca
 vīz vel Kronvaldam
 dzīvojot.

kultas un tās slavenciem vīcēm: „Atļauj, ceņģamā lasi,
 tajs, ka es taou pratu aizvortu no to kautu, kurā tā
 vis leclaka unvarotajā pasaulē bijise, kurās darbi un lādeem
 ceenti un apbrinoti nenovistamā spožumā usareina katru
 zinatnu, maksu un cilvēces milotāju un aizgūtņigu
 ceenti. Es zinējos no senem grieķem. Gau bijušās citas
 kultas daudz leclakas un bresnigakas, bet kād vīru poli,
 Arka vara sagrūva, kād vīras ieruda no lautņu pēmiņas.
 grieķi isīķēras no visām kultām. Grieķu varonība ne
 kād nav isīķēse: grieķija ir mūžiga.

grieķu ķevzemes mīlestība, vīru siods. drošība vīra,
 dās bresmās, vis bāģako loķanu ceenā. tusešana, kā to
 redzam pēe sparteieēm; gara apgaismojums un siods
 isdarlejnims, kā to redzam Atēnē; maksu un zinatnu
 rekmesānas saceedrojums ar meesas zalošu gresnumu,
 godbijības sadraudrejums ar darlumu; domu dē, luma
 raskana ar darba neskunnu, — šee vis jāukakee cilvēci,
 gas ipasības zeedi nenovitis ne kād.

Pēmirot kādu vīru vārdus, kādi bijūši Licurgis
 un Zolons, Miltiads un Leonids, Temistoklis un Ari-
steidēs, Demostenis un Kleomenis — vaj nelec mūsū
 siods jō deivaki, vaj nestērdzamees preeerģi ar veen no
 jāma aplūkot un apbrinot tos larkus, kur tai maksimāi
 ķevzemei isanga kādi mūlģigi ķevzemes dēli? —

„Bet caur no kād celās grieķu vīroreiba par citām
 kultām? Caur o. tu ne ko, kā caur to, ka grieķi bij
 gara un meesas iskopisānā jēt isdarlejnūmā šee pāroakee
 par visām senatnes kultām. Šo kulturas vīroreitu free,
 ķi parādijūši vīsās dīves hūsānās. Vīnu līķami un tēiba,
 vīru rokstu un maksu angli, vīru valstodzieve ķeem

atnesa ispelnīto gadu.

Neveena cita kanta nedz no senējām nedz no tagadē, jān nav tik ilgas gadasimtenus ar zinātnības un mākslas darbeem nopūlejušās, kā grieķi, kuri strādāja no pašu sirds skubnāti, no pašu speka vadīti. Un ja tik veens tadz dzēdonis kā Lofoklis, veens tadz vestuņceess kā Tukididis, veens tadz filozofs kā Platons mums leceibu dotu par grieķu gara dzīvi, vaj nebūtu tur ko apbrīnot un ko macītees! Ko nu lai sakām par to staltu ker, cīvu vīdu, kura sneedzās no Homera laikeem līdz kabī 300 gadi p. Kr. dz. vīsmarak caus 1000 gadēem? -

Otrajā nodaļā istastots „Atikas līkstens grieķis Lo- lona un Fresaja, beidzamajā nodaļā dots „Folona dzīves gājums un viņa līkumi”. Te viņš pa vīdai isņem cauri tās estādes, kas veerunaja valdības darbu un pec Folona līkumēem nāca vaj palīka spēcā, kā: 1, Tantas sapulci, 2, Leelo padomi, 3, Līdzsīnījos devīnus archontus un 4) Vo- cum veeco karla keesu, ko par areopagu nosauca. Pēdigi vīnš runā arī par grieķu bernu audzēšanu. „Berui, jān, nekli un pēcaugūdē vīngriņaja un spēerņaja savu ker, meni gimnazijās un palaistrās, jo tā nosauer grieķi savas vīngriņešānās skolas.” - Aristotelis leceina, ka pec bijīši kee skaitakca cīveni par vīdeem, kas vīngro, šānās makslu paverzi ismacījušēes.

Otro skološanas cestādījums atkeccis it Tarvni us gara apgārtmošānu un dvēseles isdarlešānu, ko par mīkītku isdarlešānu nosauc. Mīkītas bij deevceles, saules nestas, kuču uosā un kīnā stāvēja vīrs, kas sneedzās pāri pār ik, deeniķēem maizes un pelvas rūpestēem, un nes isdarca cīvesku dzīves augstako skaitkumu un līgsmību. Mīkītu

vadons bij Apolons, viraugstākā Dieva dēls. — Mūziskā mācība pasniedzta bērniem to mantu, kuru vēl arī mūsu skolās mēdz pa daļai mācīt. Skolēni mācījās lasīt, rakstīt, rēķināt un Dievus godāt un cēnit. Par lasāmu grāmatu dāreja dāvidu rakstu krājumi no slavēnako rakst, neeku darbeem. Sevīški stāsti un sacerējumi no Homēra un citēem slavēncem kautas vīcēem, lai skolēni, ar viņu darbeem iepazīdamces, cēnstos viņēem līdzīgi klūt. Mūzika bij vīcēem jāmacas.

Rīkavists jēb mūzikas mācītājs ar stringou vīcēem valdīdams, mācīja spēlēt un dzeedat. —

Mūziskās mācībai bij tēds gala mērķis esprausts: jaunēslu garu nodīnat un attīlīt tadā mērā, ka laigāro savu eekōrīgu kodolu un serdi spētu isrādīt redzāmās darbīs kā mācības dzeedus un angļus. Pēc mūziskā is, darlējuma pēdēreja arī filozofijas mācības.

Mūzika un dzeja, kōkle un dzeesmas, slāveja pēc grieķēem augstā godā; viņi tās turēja par augstības, kōcētības un skaistuma isāudzīnātājām, par is katra tīkuma dzeendētājām, jo grieķi kojēdxa, ka mūzikas un dzejas lu, gas, kas nav cits nekā ~~dzīšanās~~ dzīšanas dvēseles angļis, spēj sedestīt darlūmu arī ta cilvēka dvēselē, kas katru lugu cēmacas spēlēt un dzeedat. Mūzika bij pē tadēl ar grieķu dzīvi vīzati dzīli kopā saaugstē. Kas mūziku nedz prātē, nedz mīlōjā, to grieķi turēja par launū cilvēku. — Kuro skan dzeesmas, komētes kes breesmas —

„Visu, ko grieķi mācījās, vajādzeja dzīvē par isdailē, juma dzeedu un angļi kōcētās darbīs isrādīt. Tadēl tad skolēni mācījās kōm dzeesmas ar dramatisķu raksturu goda un soetķu dēsnās parādījās tādā isdarlējuma jāukums

un gvernments, veiklums un spēks un saprotams, ka arī, gūtība tad ja leclā mērā sacelās, kad kautas sūcēkus svinst, sapulcējušies laudis lūskoja no savas jaunākās aindres vingotību un zāloscēmtu garīgā un meesīgā tēnā. — Ja isaudrēnati un isdarletē macēkli spēja gan savai ķēzemei godu un slavu atnest. — „Zolons bij arī tadu likumu devis, ka ik katram bernam vajādreja kaut kadu amatu cemačtees. Ja kads ķēvs par to ne, bij gādājis, tad tas vecuma deenās nedrīksteja atkalstu prasit.” — „Bernu-jeb skolas gādē sūcēdrās pēc Zolona likumeeem līdz 18tam gādām”, — „kad jāunēkleem, nācās no 18ta līdz 20tam gādām karādēenastu cemačtees un arī daudz maz ar valsts būšanām separečtees, pēc augušo runas noklausotēes un virnu darbus aplūkojot un verā loeskot. — Tēcveetās sapulcētee jāunēkli klūva, velāku un radu klatbutnē par „karēivēģem” paslabināti un esvētēti. Tad tos pēcēskira kara pulcēem, kur tēc pirmos divi gādus par robežu sarģēem deenejā. Pēc pa, beigta dividesmita gāda tika katra jāunēkla vards, kas bij isrādījēes par tīklu un kreestnu, valsts-rullēs esrakstīts un jāunēklis esēelts pilnogo pilsoņu kartā. Tad jāunēklis zvēreja deevu preekōā sūctu zvērestībū: „Es mūsu sūctēem karatīkēem ne kad kauna nedasīšu, es ne-atstāšu ne kad veemu pašu, kas ar manim kaujā blakus stāves, lai tas butu, kas būdams. Par tīklu un likumeeem karošu veens pats un ar cīteem kopā. Cit, šot atstāšu savu ķēzemi ne vis slīktakā, bet labakā klājibā. Labprat klaustrīn keesnešēem un padošos visēem nolīkēem eskādi jāunēem, bet es arī ne-laušu, ja tos kas grībetu pārgrozit, jeb vaj keem nepavlausit. Es

karošu veens un ar ceteru kopā. Tēvu bērnu Turcēšu veltu.
Dzēvs lai ir mans leceņnieks!"

Tadi bij Zolona l'kumi." -

Dāži no Zolona l'kumieem pargāja velacīs laicīs
no Romēšēem un sasūedza no Turcēnes ari cetas ān,
ropas kantes. Tādēļ varam saēt, ka Zolans nav tik
preeksō sevīs un savas ķēvzemes veen d'vīojis un stra,
dajis. Un tādēļ gan saprotams, ka šī vīra slava palceek
nemirstīga. Zolona vārdu parist vīrus, kuo kultūra
kantes modina us d'vīaneem darbeem. Jo Latvecēšu sko,
leni zin pas šo slaveno Greicu kanteeti ko pasta d'it.
Tī raksta nolūks nav vīs, Zolona slavu pavārot, bet
tikai pas vīna laicēem un darbeem plāšākas zinās
ari starp Latvecēšēem ispaust, ne ka tas mūsū isās dzeemes
skolās iespējams."

Tado šis cecerojamašais Kronvalda Latvecēšu rakstis
"Zolons", kuo autors mums parādas ne veen kā siltis ve,
sturnees, ar saou jo tecošo stīlu, bet ari kā pārdagogs un
karois Latvecēšu patriots, kautisku centēem ueremataijs.
Dau agrak arvādāji, ka no maibās preekšmēteem Kron-
valds vīs varrak mīlejis vesturi un ka ta bijuse vīna gal,
venakais aouds. Tē nu mēs pārlecēmamees, ka tas vesturi
ne tikai apkeris ar gudru pratu, bet to uonēmis ari savā
siltā sirdē.

Pēc teem raksteem, ka^{nos} Kronvalds bija nodomājis Lat-
vecēšēem sarakstīt, bet no naves pārtoaukts nesarakstī-
ja pēdes bet jau minēteem ari fizika.

2. Kronvalds kā pārdagogs.

Kad apceram pārdagogijas un vestures daļu, tad us
reiz noprotam, ka pēc Kronvaldam bija tāda, bet ne c. tāda

*) Us atkalstos no Schöppnera, Putza, Schmidtā u.c. raksteem.
Kronvalda Māis.

daba, viņš strādāja kā pēdējais un turējis pie vestures." Par Kronvalda pēdējās darbu jau esam runājuši pie izdevības viņa dzīves aprakstā. Mēs redzējam, kā viņš prata savus skolēnus ar savu dzīvo garu pērvērtēt un elektrizēt un savus amata biedrus pulcēt (darbes konferencē), mudināt un veicināt pēdējās usdevumus. Dau arī minēts, ka viņš bija Latviesu dzīvo pirmo vispārējo skolotāju sapulci valodis - pēdējais, nees. Nu pie šīs sapulces sevī ievērojam, ka, vesimā, tur Kronvaldu virvarēt kā pēdējās acis paturēdams. Šīs sapulcēs valdija atklātība un "atklātība ir tikums un kērtības derīgākā audzinātāja."

Us pirmo sapulci (Rigā, 27. un 28. jūnijā 1873) bija sanākuši kadi 200 skolotāju, ne mazāks bija arī nesko, lotāju skaits. Vispirms eļa pēdējās: Kronvaldu ievēlēja par pēdējās un J. Bērtu par viņa viet, nesku. Pēdējās pēdējās par skolas grāmatām, Kronvalds ievēlēja, kads launums eļotēes no labu skolas grā, matu trūkuma un ka tās savāstamas no pēdējās sko, lotājēem, kam us šo darbu jābēdērojojēes. Skolotājēem šis trūkums virslabaki zinams. Viņi pēdējās pēdējās skolū vajādēbas un macēšanas metādi. Tād viņš lēka pēdējās trīs tēzes: 1, skolas literatūras trūkums ir vei, nigs, ka ar skolām neesot kalak trūkūsi; 2, tēkai savē, notēem spēkēem var veicināt skolas literatūru; 3, skolotā, nes un macēšanas darbs neatnesis vajādēigos angļus, kamē trūks pastāvīgas skolotāju konferēces. - Pirmās divi tēzes sapulcē pēdējās bes pēdējās; pēdējās daļēem bija ko pēdējās. Pēdējās veenojās eļt komitēju, kurai jāgādā par skolotāju konferēci atklājū. Kolām,

ka komitejai jāstāv no jau zināmās preekšniecības, no K. Valdemara un no divi cits preekšniecību celamam jeb izvēlamam maģistrim. Tad radās jautājums: "Ka, da ortografija lestojama skolā grāmatās?" Te usstājās K. Beerbardijs sūpmax lestojamo Latveji valodai pieņē, roto Latīnu alfabētu, tā saukto tagādejo jauno ortogra, fižu isskaidrodams. Originals budams, vīnš usāka ori, gineli ar šādeem vārdeem: "Mani kungi, atveriet acis un atdarset ausis, jo tā lesta ir smalka."¹⁾

Otrā deenā sapulcē Kronvalde isskaidroja gašakā preekš, celumā, kā ar ortografijas attīstību gājis pie citām, ^{Latīnu} pr. p. pie Frančiem, un kas līdz šim noticis us Latvešu rak. stības lauka. Tālav tas aprādija, ka te verā jāleek četri likumi: 1) Fonetikas likums, pie ka tā jāraksta, kā runā. Bet tā ka ikkatrā apgalā šava istuna, tad šis likums veen nepsteheest. 2) Etymologijas likums, kus rakstot skatās us vārda atvasinumu. Pie šī likuma Vāci pr. p. neraksta vīn, farben, bet färben no "Farbe" atvasinot. 3) Vestures likums, kad raksta pie varastā ^{pr. p. Franču un Angliju} vīzes. (Tā raksta pr. p. Franči un Angli). Tee, kas turās pie šī li, kuma, atseneas us saveem slaveneem rakstneekem. Bet pie šī likuma turetees butu tikpat, kā kad valodai leegtu attīstīšanos. 4) Praktikas likums (princips) ir, kas saveeno vīzus pirmos likumus jeb principsus pie vajādribas.

Tee bija Kronvalda darbi pirmajā sapulcē. Še pat no, spreeda arī dubultneekus atmet. Vīsi sapulcees bija preekš tam, tik veenu pussakumpušu skolmorstam melnās tūka svarnās ar maru augumu un tūmšū seiju isņemot. Tas veenigārs preti balsojis, vecos mītos dubultneekus ar.

¹⁾ Cf. kus agrak bija runa pie Beerbardi.

stāvēdams, nootvzās sāms no visiem sapulcēem, un
gara sola it bedīgs atstādams, kašu savu milulu pede,
jās stundas un pastara deenu pēdsivojis.

Otrā vīspārīgā Latv. skolotāju sapulcē tika noturēta
1874. g. Lai gan tai dāri prebincēki bija radušies, to,
mor pedālīšanās bija lōreir vel lēlaka, nekā pirma,
jā sapulcē. Bija sanākuši 257 skolotāji un kadi 180
neskolotāji-klausītājus. No teem 257 skolotājiem bija:
145 no Vidzemes, 64 no Kurzemes, 6 no Pēterburgas un 5
no citām gubernām. No teem bija: 1 skolu pārlūks, 5 gim.,
nastijas skolotāji, 12 citi pilsēta skol., 5 zemnara skol.,
77 draudzes skol., 135 pagasta skol., 178 privat-skol. un 4
skolotājas. No maistājiem nebija nevēns atnācis, lai
gan dāri pat bija lūgti, lai nembu daļu pē komitejas
darīšanām. Je jau maistāji bij opozicijā, pē gan kai,
dijās, ka laūm mācīšana kā vīnu privilēģija varetu
kapt teem īmēnta no rokām. Sapulci (26. jūnijā) at,
kladams, Kronvalds atspēkoja īpaustās valodas, ka vīnu
skolotāju sapulcēs karlejoj Latvēšēem un ka vīnu valoda
esot nederīga tādām sapulcēm; tad pas komitejas darbeem
zinājis, usaicināja sapulci, celt sev jaunū preksīnēseku.
Zēela: Kronvaldu atkal - par preksīnēseku, Baumannu Kar,
li (no Pēterburgas) - par tā vēstnēseku un 6 skolotājus - par
komitejas locēkēem.

Ka jō plāi bijīti šis sapulcēs tūju deenu darbi, tas
lōrijams no pārsprectēem preksīmetēem: „Par dzeedāšanū”
(J. Pīloatnēseks), „Par vēcīnāšanū un rakstīšanū” (Chr. Solūm,
Bergis) - pirmajā deenā; „Kā skoloni audzināmi kreectnā
garā” (Krogomju Mirkus), „Kā mūsū skolās mācama kreectnā
valoda” (A. Sterke), „Par pāidagogiskēem laikrakstēem” (Kaudrītes

1) Bīvvarak vācu vēcas rakstības kungji.

hatīrs) — otrajā deenā; „Par edinašānu skolās” (T. Gaļtis),
 „Par ortografiju” (E. Dūnsbergis) un „Par rīcību jeb disciplīnu”
 (A. Kronvalds) — trešajā deenā. Katrs sava precesēcluma
 nodolu pasnēdza tēzēs, ko sīki pārsprēda. „Debatēs vadīja
 sapulces galva, Kronvaldu Atrs, un to darīja kā apdomīgs
 vadonis, kas Valdībai bij atbildīgs par sapulces darbeem
 un vārdeem, un kā īsts pāidagogs, kam cilvēce svēta
 un tēvija mīla.” Ko īo sapulcē darbeem un panīku,
 meem var apķert Kronvalda nopelnus, ko tas, šīs sa,
 pulces vadidams un viņu dvēselē budams, segvis precesē
 Latvju tautas, kā pāidagogs strādādams. Viņa nopelni
 pē ēim sapulcēem, kopā sanēmti, šādi: 1) tas vadīja divi
vispārīgas skolotāju sapulces, kadas Latvešēem nebija
bijušās; 2) tas noturēja tās Latv. valodā, pēnādīdams,
ka Latvju skolotāji par skolu lectām var sarunāties un
sprēst pa latviski; 3) tas visu to darīja kā īsts pāida,
gogs, tiklab pirmajā sapulcē, pē pašās pamata vajības
pardāmes, kā arīdām otrajā debates vadīdams un veen,
mor pāidagogiskus „zelta graudus” issēdams. Bet kā „kau,
stīks pāidagogs” tas sev neistānu ozola vaināgu vijis,
angstāku vektu ķemīnārā atstādams un palīkdams par
tautas skolotāju Vee-Peebalgā, kur „veselus graudus” kau,
tas sevīsi druva ķarīdams.”²⁾

3) Kronvalds kā runātājs.

Jā ka runātāja visvairākākā ētoci ir valoda, tad vis,
 pirms te mums jāaplūko, kā viņš to spōdrinājis un
 darījis par lectderīgu ne veen runātājam, bet ik katram
 izglītotam Latvešim, sevīsi rakstveekam un dzējnē,
 kam. Viņš valodu tīrīja un ķuplīnāja. Tīdīdams viņš
 mēģināja arīstrenst visus eņācojus, neīstas Latv. vārdus,

¹⁾ Protī: skolu grāmatu Frīskams un pamato lēkumi pārlaboja,
 mai rakstībai.

²⁾ Cf. Laubes Indrīki Rota, 1886, 31. nrā. un K. Kundzīna grāmata par A. Kronvaldu

un raundrīža Lato. Teikumeem novēlat, "Vācu īndrnatas kam, zolus", lai pašu valoda parādītos pilnīgi savā laulumā.

4) *caur archaismu.* Viņš kuplināja valodu, "atdīvinādams vecus, ar mīstus 0) jaunatarijumi (kai, vardus un isaundrīnādams jaunas atvases" no stumseem, bet dīvības pilneem celmeem. Šis audrīnāšanas darbs arī vīnam, kā jau pedagoga, kam audrīnātāja udevums, -ipāši veicās. Gan jaunus vardus atvasesnot Kronvalds itajies tik J. Alunana pedās, bet, "šai mākslā Kronval, du neveens nav pārspējis, pat ne sasniecis". Jaundrīz visi Kronvalda atvasinātie jaunie vardi ne tik pilnīgi Lato. rakstos un avīzniecībā par īsteneesem, bet arī pargājuši pašā laulā. Kas tagad lasīdams un runādams vardus: lidzeklis, stāvoklis, varonis, vadonis, veesnica, šlunnica, padome, valde, ar. bildurs, pilnvaris, pilso., nis, kundze, karšība, darle, dreija, vesture, vestule, verkalis, omulība etc. etc. vel domā, ka tee nav vecu vecu vardi? Bet tolaik Kronvaldam bij ar daudz siveem protneesem jakaro. Schillers saka: Ein großer Reiz ist unvorsicht hoch, Kiführung. Jā arī bij ar Kronvalda jauneem vardeem. Tee aris modināja, "jaunu vardu kaleju"; bet šiem nebija gašaps mūs, vads rīniju kalejeem. (^{Tatit} jaunus vardus, kai, sit, ko laulā vīnam par saceem īsteem berneem, to katos nevar, to tik iespēj Tas, kam dreijas davanās ualodas dina, un šis davanās Kronvaldam bija "Mačits valod, neeks"; kā savā laulkā Kronvaldu arī dēveja, Tas nu gan nebija. Bet isti drejneesi arī savu ualodu kuplina, jūši jauneem vardeem. Kronvalds kā valodas šivitājs un kuplinātājs īspelnīģes Lato. pilnīgu pateesku, vīna atvasinātie vardi vīnu uskurēs dīvā atunā, kamer Lat, veesi bus, kamer Latviski runās, kamer Latviju valoda

1) Bešu veens otrs vardi, kā pe. p. divatrons = fr. Dicitron, arī vīnam neīdēvās. Dašs cits vardi arī dīvāk varmacīgi, nekā ar ītu valodnees, bas sīnu garumā celti.

nebus pērnosta.

Ku kadī vardi sevīši par Kronvaldu kā runataju.

Daunus vārds aļvasinādams, viņš bij ee pazīnes ar
viscēm Lato. valodas smalkumam, nogreudējes viņas
dziļākās noslepumās, pēsavīnājes viņas spēku un
daršumam: „bija varonis Latoešu valodā, bija viņas istais
valdnieks, kungs un vīrsarts.”

Tas sakams par viņa mēmēm vārdeem, kas espesti
rakstās; bet kam laimejes dziņdet, kā viņš par kadu
preekšmetu kureja runu, kas tapa pārsteigts, aizgrabts
un pēdigi pēspēsts, runataju apbrīnot. Viņa dzīvajam
vārdam bija divārus spēkus. Viņš vareja runāt, par kadu
leetu grībedams, nekuc kam netrūka vajadzīgu vārdu,
vīrus viņam bija pē rokas dērgi ķeikumi, istas Lat,
veešu rekas jeb frāzes, un kad viņš runāja, tad runāja
par maētām leetām.” —

„Ar ko Kronvalds sasneedza kadu brīnuma spēku
savās runās? Viņš nekād nelcekuloja, nekād nemētājās
ar jauki skanošēm, ^{bet kusiēm} vārdeem: ko runāja, tas nāca no
sirds dziļumam; ko ķeica, ko ta, bija eeti parleecina,
ģees; mīlestība ē radīja mīlestību, ķierba ķieču. Tapēc
ka viņš savu ķeviju mīleja par vīrām leetām un fra,
veešu garā ķieja savas tantas nākamībai. Dsts, angst,
ardīgs patriots būdams, viņš bija savcem tantēšēm
draugs un beedrs, savai tantai nepreķubis strādnieks
un kreētus padoma deojs vajadzīgā laikā, brīžēm arī
vadois un pat pareģis.”

Bij arī sekme viņa rakstēm leela, ar savām runām
tas vel varak spēja un panāca, klausitājus aizgrab,
dams, pārleecinādams un aistrādams. Viņš bija sava

larņa labākais Latvešu runātājs. Par kādu zinātnisku
 precēmēti runājot, viņa vardi nāca no ierods un
 gāja pēc ierods; kā jau ~~reiz~~ sacijam bet kad viņš ru-
 nāja no tantas lēstām, no ķevzemes nūlestības, tad
 atvērās viņas ierods. Duvors, vardi plūda strauņem,
 gars mēla rībenus, katru šaubvānos saspaidāms,
 rucea, rībināja spēra kā Pērķona delis jeb pats Vecais-
 Pērķona. ķevs. No viņa vārēja sacit, ko vestuņēsi
 slasta no Pērķļa: „Pērķons un rībens tam mēles galā.”
 Tads bija Kronvalds kā runātājs.”

Beigas.

Par Kronvaldu runājot, mums atvērējās pagājušā
 gadsmētena 70-gadu Latvešu attīstības gājēns kā lark,
 mēta, kur Kronvalds strādājis un pētījis, rakstījis un
 runājis. Ne ~~tas~~ ^{kadās} lēlās pastāvīgās rakstniecības darbās
 mēklējams viņa nopelns; ne tik daudz viņš pats pa-
 darīja, kā pasūtīnāja. Viņa vislēlākais nopelns gau-
 cerangams viņa deivajā varda, viņa lekcustīnājumā
 no kreetneem kautrīkeem centēneem un darbeem. Par
 labu viņam te nāca arī tas, ka tas pēc savas dabas
 pēdēreja pēc ierods-e. lēkeem. Visaugstākā precēmēzime,

2) Gōthes Achilleida ko viņš caur savu drīvi Latvešēem atstājis, ir tā, ka
 decēste Atene, Anti-
 locha, Nestora dela, ita
 vā un ierokātā runā
 ar Achilla par navi
 un slavē to, ka tas
 izvēlējies ⁱⁿ klave
 un drīvi. Līdrīgi
 Achillam, jau ne kā
 jauneklis, bet pilnās
 spēka qudōs nomura
 Kronvalds. Un ...

viņš pirmā, jēbšū bija Vācēti precēmējis, evōda par
 savas gīnones un sa-ecēnās valodu - Latvešu meli.²⁾
 Kad viņš mira, tad Latvju kanta pēkēsi vaudāja par
 sava kreetnā dela agro navi, sēri dzeedādama savu
 centēnu dzeesmu: Mirt jaunami, mirt vecami,
 Pusmūvēna veen nemirt - -
 Un nopagāja ilgs laiks, kad pāš aismīgūšā kapu pacēlās
 itēils vora pēemīnēkls ar nelarkā nopēktno seiju.

1) Arstrādāms no veenu Kronvalda vunu, ko tas turējis Vidzemes
 skolotāju apulcē Turaidā, 1869. gada 2. jūlijā, un kurā caur Atomu
 šatīru cēspēsta „Austruma” 1888. g. 6. nrā. Kāda cita runa ir no Achilleida
 Lāzīnu Koda publicēta.

Eižens Zimmers, darznieka un arendatora dēls,
Dz. 27. oktobrī 1843. g. Katvassā Valmeeras apriņķī.
Vispirms tas gāja Valmeeras pamat-elementār-skolā, tad aprīņskolā, 59. gadā - ap 14 gadu vecs tas aizgāja uz Tērbati, eestadamees tūreenes ģimnazijā-tercijā. Pēc diviem gadeem, 1861 II ģimnaziju beidzis, tas eestajas studēt tūreenes veterinār-institutā, kur beidza kursu (pēc četrām gadeem ar maģistra gradu. (dis. „Die Schlundmuskeln der Flaustiace“). No tā paša 1865. gada tas top par instituta prorektoru, no 1874. g. par docentu, no 1876. g. par profesoru, no 1892-1895. g. tas top aicināts uz Pēterpili par Keizarišķa eksperimentālmedicīnas instituta īstenu locekli un kustoņu slimību izpētīšanas nodalas priekšnieku. Zinatnisku nolūku dēļ tas ir komandēts vairākus reizes uz Ziemeļ-Krievijas guberņām un uz arģemem.

Tas uzņēmis vairākas zin. beedribis par goda beedri, kā: Одушество безер. бпареи во С. П. (1873), Рее. во ду. нокрпобуевецфа шубоэналь (1873), Реер. Кануфопе (1878), Казанскии Реер. Ичезуффе (1878), Элзасе-Лоттинģijas ветеринар-арсту беедриба no 1880. g., Royal College of Veterinary Surgeon Londonā no 1881. g., Моск. Общ. Реер. бпареи no 1890. g., tapa pa-аугstināts par īstenu valēšpadoмнеeku, mira decembrī 1906. g.

No 1865-90. g. izdevis 120 oriģinal-racstus, pa leelasi daļai krievu un vācu valodā, bijis lēdģstrādneers, lēdģradaktors un lēdģizdevejs 23 veter. laikraksteem, 6 medicīnas- un 3 zemkopības žurnāleem, klajā laidis 2 krievu laikrakstos 1200 referātus no vācu, franču, itāļešū, angļu un amerikāņu vet. med. žurnāleem, 2 vācu laikrakstos 300 referātus no krievu veterinar

žurnāleem un аpstrādājis 400 raksteenus procerš Kocha „Veterinār-Encyclopādie“. Vini pirmās аtrāda Uzņēmits Lettonijā par ģodfil. 14 V. 82, pēc savas naves novēlejis Tērp. universitātei 5000 rub., % no šīs summas pееšķirami kā stipendija kadam Lettonijas beedram. Tas ir zinātneeks ar Eiropas slavu.

18. XII Jānis Klavins (1843-1903) ^{darvāls, Stecenāts}

F. K. L. Dģimis 2. oktobrī 1843. g. Vidģemē Madleenas draudģē, tas nobeidģa Cimģes seminārū ar tik labām sekmēm, ka kur patuеja to par vestures ^{skolotāģu} priekģeģeģu, tad sagatavoģees us abiturģiju un nolēis Tērpatas ģimnazijā abi, turienta eksamenem, tas studēja tūreenes universitātē nodibinot Tērp. stud. literārišķos varģarus; ģntispendenci 69-70. g., parģāja tad 1870. g. us Pēterburgas universitāti, kur nobeidģa kursu 1875. g. ar kand. gradu, bija tad no 1876-78. g. par Kandidātu us teesu amatem pее Novģorodas apģab. teesas prokurora, 78-79, teesģenesis Kaunā un no 79-82 locekli pее tūreenes kriminal- un civilpalatas. 82. g. advokats Rīgā, 84-86 isdeva Rotū, Tāģalmā pееānāseģju; 86-88 Kurzģ. ģab. prokurora beedrs un 5 1/2 mēneģšus ispidģija prokurora amatu. 88. g. Tāģavā virģspilsteesas advokats, no 89. g. ģvērd. adv. Rīgā, Rīģas Latv. beedribas muzģikas komisģijas pееceģnieeks, 1901. g. isdeva avģiģi „Vardģ“. - Klavins racstģģis „Balt. V.“, „Balsģ“ un pāģa isdotģš organģš. Tas no, mira 1903. g. Rīgā ar leelu ģodu apģlabātģ, pее kam tureģas 16 runas. Zariņģ Karlis 1843-1909? Pāidagģģ.

Karlis Liberts 1846-1904.

Dģ. 27. aprģlī 1846 V. Tērikatģ, poodneeka dēls, studģija Tērpātģ mģģ. 68-75 par arstu Smiltānģ, 77-1902 par dr. arstu Drusģos 02-04 Tamm Pееbalģģ, kur mira 04. g. No tā, Padomģ see, vāģm un onatam

Zeen. F. Lautenbacha kungs.

A. 34.

26 aug. 08.

Podewigi teerest luksti naktst uf
Wexano-Padomes seidi, Otrdeen 26 aug. s. g.
pulkst. 9 wanarot, Igaunu heedr. « Karsnuse
Söher » telpas, Peterburgas un Ratuscha celas
sturi A 16.

Darba preepschmeti:

- 1) Par ipihkojumu.
- 2) Tenofehi darbi.

Preepschmets. E. Erakwils.

Mülleris-Zarinu Karlis.

1844-19...

Dz. 3. dec. 1844 Turz. Dobel. apriņķī, kņaza Bēz-
muižas Maz-Zarinās. T. philol. 66-73. Majskolo-
tājs, 76-92 Vec-Tērbalgas dr. skolā angļu valodas
klasē skolotājs pēc Trouvalda mātes. 1892. g.
atvēra Cēsīs privātskolu.

Rakstījis dažādās laikrakstos, ^{1872. B. V. Mytol. Ausmas,} ~~1878. g. izdeva~~ ^{skat. "Latvijas" izdevumu}
savu "Rakstu krājumu".

A. god. Fil! Kgo!

Sestdien, 21. martā š. g. plkst. 9. vak.

lit! vak! D! K! :

Kaza Ministrijas farmācijas daļas
priekšnieka pulkv. D. Blumentala
priekšlasījums: „Ķīmiskie kaujas līdzekļi.“

Rīgā, 19. III. 25. g.

V. Straubis ^{šell}

t. l. lit. vak. priekšn.

1. Eugens Lemmer 1843-1906 skati presējums lapinā
 2. K. Hallbom - Eriņģis Karlis 1844-1911.

2. Pāvuls Plavencecs. Pēc šī polnīgā, skanīgā, us pu,
 kainu arī arbrādītāja Latvešu vārda nonākdami, esam
 notapusi pēc visceverojamākā, labākā ^{te} zi larkmota
 tulkotāja. Pāvuls dzimis 14. septembrī 1850. g. Kurzemē,
 Zalītes Pleseju mērsarga mājās. Savus skolas gadus tas
 palaidis Jelgavas ģimnazijā, pa to laiku līdz ar Kr.
Kalnaru, A. Schložerņu, A. Voheri, M. Klusīnu, S. Bredē
 u. c. ^{Jelg.} Latvešu ģimnazistu rakstniecības vakarus di,
 binādams. Ģimnaziju beidzis tā ^{no} 1870-1871, tas ^{est} estajās
 papresēs Rīgas politehniskā un lixās jau te tulīn us
 lugu tulkošanā, us ko tas tapa mudināts gan eauc to,
 reiz Rīgā mostošās dzīvi, gan eauc tā laika Latvešu teatru un
 teatera vadoni, savu jaunības draugu, Edolfu Aluna,
 un, kurš nevainīgo Pāvulu arī pirmās ^{pa} pavināja
 us valīgaku dzīvi pēc pušoša alus kausa. ^{no 1871-1873 g. tas studēja Tērpātē}
 sastapa itālo jaunekli, "Plavenceku Pāvulu" Tērpātē,
 kur tas studēja ^{no 1871-73} astronomiju. "Tā ka viņš jau peminē"
 tā Tērp. Latv. rakstniecības vakara kosteli dzīvoja, kurā
 ar es sevīkos, tad bijam šē vernu pusgadu tā sauca,
 mi "flausi" jeb "seboi". Var teikt, Plavencecs bija zelta
 dvēsele, tak skurbumā tas varēja būt jo rupjš. Tā tad,
 Devo zin, vaj īsti karsmība tam teikumam: In vino
 veritas. Vel 1873. g. vasarā I. vizp. Latv. dzēd. svētkos
 bijam rakstniecēsi; bet kad 1875. g. us Tērpātu atnācu
 studijām nodotēs, tad Plavencecs bij jau projām, kur,
 su nepabeidzis. Tas bija Kurzemē ^{no 1874. g.} pēc kāda dr. Losber,
 ga par mājaskolotāju estajies. Kad 1878. g. sak isināt
 "Balas", tad Plavencecu atrod pēc tāš, kā arī pēc "Bal",
 "Fijas Vēstneša", pēc kura beidzama viņš kā lokalu-vee,
 Reju dzīvu sastādītājs sebija līdz pat mūža beigām.

U un nesa jau savu draugu un komunitānu starpā pavardu
 "jauntrais Kocēlu".

Kad šis pēc viņa nonāca redakcijā, tad viņš ūcermes ap-
 sweremajā ar jautajumu: Vaj nezini ko jaunā pa-
 stāstīt. Viņš bij arī pa šo laiku Rīgas Latv. biedrībā
 4) irādē jo nodarīgs un useitīgs locēclis. Tēc, ka viņš pat
 reiz slavens preekšneeku K. Kalnuņu glabrs no gata,
 nas, ko bijusi kad Rīgas ovalači sarīkojuši. Pāvils
 Plavenceka mūža agrars gals ir savā zinā romantisks un
 trāģisks. Runā, ka šis staltais, klasiski skaistais cilvēcs
 bijis jau kā mājskolotājs eskatījies Vācu kundzenē un
 slepen ar to sadzinājis; bet kad meita nedabuja tēva
 - Dec. Vāca - atļauju, tad eccerētā larme isputēja. Plave-
 nceks, kas lēstu bija jo nopēctri nēmis un jau jauku
 dzīvokli nonomājis Rīgā, pēc savas stād. Carmes reis,
 došanās palīca pret sevi - savudziotību jo veenaldrīgs.
 Jau viņš nu nenodēvās nekādai sentimentālitāi, kas
 viņa dabai bija pavīsam sveša, bet drīzak humoram,
 ja bija spēests, kadreiz par sevi domāt. Tāc, lai arī
 tas savu žurnālistu ^{un} drāmu tulkotāja darbību pēckopa
 kā agrak, tomēr ne-cēšana un kartīģee frīh-šopeni
 koimtri kromta pēc šī specīgā vīra anguma. Pēc kādēem
 gādēem pēcmetas dilonis. Jau nu brauca no Pomas
 gubernijā, tuc ar kumiru arstetees; tomēr arī tas ne,
 līdzēja ilgi. Kad Latvešu tauta patlaban pasis us
 III. vīsp. Latv. dreed. svetkēem, tad līcās P. Plavenceks,
 kurš bija par kartīģeeku bijis divi pirmajōs vīsp.
 Latv. dreed. svetkōs, us mūžigo dūsu 28. aprīlī, ^{1883.g.} Kūzēnē,
 sava brālēna Greenualdes Kalenceku mājās. Tā lūza šis
 vīrs kā ozols un 1. mājā šo glabajā Decavas Ratenceku
 kapōs. Jau arī viņš mira „pūsmūžīgā”, 44 38 gadus vecs
 tāp; bet - kāds darīads ir cilvēcek A. Ktenis - viņam nē,

raudāja ne vien "daudz", bet gandrīz neviens, pakal';
jebkūn tas pirms vispārības it daudz bija strādājis. Bet
tas - tas ir: vispārībai jau nav asaru. X

P. Flavenciska rakstnieciskā darbība.

Flavencisks jau it agri, jau kā ģimnaziasts nēmis
spalvu rokā, lai gādātu savai kautai derīgus rakstus.

"Habags Dundrakis. Zinge" ir viņa pirmais, vēl no ~~skolas~~

Karlmann v. Hue (Dve, Luve)

sola no Vācu Das voms Hermsich tulkotais gara angļu.

Aras Karlmanns Tojā,
strādājis no Vācu legē,
das un apzēd tam
skatīsimu un pad.
usupurcēnās brīnī,
darītajū spēku. Un
Flavencisks to pār,
celis labā Latv. valodā

Atskatot Ēurnalistižās ziņas, ko tas pēc Bālis un, Bālt

"Kēstneša" strādādams, sacerējis, Flavencisks ir veerīgi tul-

koņajs. Un salīdzinot ar agrāku laiku metu tulkoņajem,

tas no teem atšķiras ne vien caus tam, ka tas ne vien

piemē ~~skolas~~ skolas, bet arī un visvairāk lugu tulkoņajis; bet arī

caus savu jāuko, skaidro valodu, kada līdz šim tulkoņi,

mēs nebija parasta. Flavenciskam šē nāca par labu ~~tk~~,

lab dzintene, Jelgavas apkaņne, kus runā visskaidrako,

rakstu valodai vistuvako isloksni, kā arī jau agri mē,

ģimnānās labā Latv. valodā tā Jelgavas Latv. ģimnāzi,

astu rakstniecības vākaros, kā Jēspatas Latv. studentu

rakstniecības sabēdribā.

1. Flavenciska tulkoņais lugs.

Lugu daudrumā Flavencisks statams pat tā saukņajam

Latvju "teatra sevam", Adolfam Alunānam, blakus, neba

par velti viņš no Drangeem un Kōm. Citoneem dabūjis

parādnu, jāntrās "Kocēbu". Jau tas nav nevienu pašū ori,

ģinēl-lugu sacerējis, bet kā Feicams Tulkoņajis, kas Lat,

veesū valodu jō darli eevaldija, kā ne daudz eti, Tas Latv.

skatnvi apbalvojis ar tk ceveroņamū lugu skatn, ko to laiku

līdz šim tk vel veerīgi A. Alunāns panācis. Flavē,

neeks kā verks tulkoņajis strādāja tk ātri, ka jānmai

1) Jelgavā pēc Schabłowski iedots.

skatuvei pasnēdza arveem jaunus isrodamus gabalus. Zināms teesa, tās bija savā vairumā 4-6 veena ceļena lūdzmas; bet tās visas tusklat ar pilnu sapratību gli, totā garšā-gaumē tulkotas un lokalizētas. Tas neko daudz mazākai lugu daļai ir 3, 4 un vairākām arī 5 ceļeni. Un visām tām pareiza, ista Latvešu valoda, kā 4-veai vel retām citām lugu visnotal Latv. drāmas literā, turā. P. Plavencecs ir veens no retajiem drāmu rakst, neceem, kam akademijska isglitiba.

Viņš un viņa doksi ar dzeed. 1 ceļeniā; Tris pāri kņopju. Sadzives bildes ar dzeedāsānu un 3 nodalās un ar veec un preekslogu;

a) P. Plavencecs veens pats tulkojis un lokalizējis šādas lugas: „Kā pagasta vecakus eel” (1 ceļeniā); „Su, larnis par docteri” (1 eel.); „Lizma, jeb pilsotneecs us lau, keeni” (1 eel.); „Kuslois Kristus” (2 eel.); „Beedritas serga” (dok. luga (3 eel.); „Aris un Anlize” (1 eel.); „Docters Klaus” (5 eel.); „jeb Operete” (doksi ar dzeedāsānu); „Cirus un luga”; „Aris makslas karšlitas” (1 eel.); „Ciruslitis” (1 eel.); „Labrit, jeb Chapeau de pikan.” (1 eel.); „Fisera kungs” (1 eel.); „Precebas caus gard. bene” (1 eel.); „Kambara sulais jeb: Chapeau luga is laucņņepu dzeed”; „hezd.” (4 eel.); „Labdarigas sevas” (5 eel.); un „Precebas Kontrakt” (4 eel.). It atrodam dažās ceelas un nopēctuas dramas, kas den arī Vācu skatuveem paas košūmu, kā: „Dr. Klaus” un „Die wohlthätigen Frauen”.

b) Ar A. Alunann kopā Plavencecs tulkojis: „Kerzu Peterssons. Doksi luga ar dzeed. 3 ceļeniā” un „Kandas mais is Kalifornijas. Doksi luga ar dzeed. 3 nodalās”.

Salasās, ja nemaldāmees, pavisam 18 lugas, ko P. Plavencecs tulkojis un lokalizējis. A. Alunans issa, kas par P. Plavenceca nopelneem del Latv. skatuves serkošem vadeem: „Leeli nopelni Plavencecam Latvešu teatro lectā. Kad 1870. gadā cēsu^{no} bruat Latvešu ska, tuvi Rīgā, tad lugu gandrīz nepavisam nebija - Tadu vajadzēja, taidnību sakt, fabricēt, jo peemēram bij

nodomats jau pirmā sezonā izriņķot kādas 20 teatra
 izrādes - (pateesībā izriņķojām 22) - bet lugu pavisam bij
 kadu 3-4. - -, Tādā klizmā bij Plavencers mans ne-
 peekusuņais darba beedrs. Viņš ražoja leelu pulku lu,
 gu un strādāja tik ātri, ka jaunās skatuves reperto,
 arā strādās veemmes jaunās lugas. Lai nu lugu skaits
 šorīz, kad Plavencers kā aidiņats tulcotājs usstajās,
 gan pa pusei leelaks bija, nekā Alunans ē peemru,
 tomēr paleek tavisība, ka lugu trūkums bija sajūtams
 un ka Plavencers camo savu čaklumu to lidzējis pa,
 teesi noveest.

2. Plavencera tulc. stasti un romani.

Plavenceram zasi nopelni ne veen lugu ražošanā,
 bet arī tai literatūras dalā, kas noder oīsvarrak par lai,
 ka-kavēli, ke is stasti un romani. Ari pee to apstra,
 dašānas procees Latvēšēm viņš vecees. Stasti Latvēšēm
 gan tulcoti jau sen; bet leeli, beeri romani tik jauna,
 kā lai'kā. Un arī te Plavencers peestkastams pee pirmā,
 jeem. Viņa pirmākais stastinš, ja nemaldos, ir „Latvēšū
Būdite”, kads patees notivkums ar romantisku nokrasu
 is bedigeem, kumsšēm dāmitbušānas jeb vergu lai'keem.
 Plavencers to smelis no „Inlandes” un apstrādājis greesk,
 celumam Tērpatas rakstneecības vakarōs 1872.g. Hüllerōs.
 Zasiņu Karlis stud. phil. to celka tad, kamēr Plave-
 ncers ar dāžeem notivkumeem pa Kutzoni celoja, ta
 paša gāda vasaru „Baltijās Vestnesē”. Kads oīrs stasts:
 „Darbs un zelts” minēts Kapterna lasamu grāimatu krātū,
 ves „Radītājā”, Rīgā, 1877. Veens šo leelakeem, skarstakeem
 Plavencera tulkojumu darbeem ir Ebersā eeverojamais
 jaunais romans „Māsas un Felicisa Dakuā”, Karš Romas del (fin pūngf un
 pūngf.)

1) Tal. A. Alunana, Eeverojami Latvēši. Otrā Būstnīca.

3. Druskas par Latviešu antropoloģiju?

Zem šī nosaukuma Plavencecs Rīg. Latv. Beedribas Zin. Komisijas Rakstu krājumā III. referē V. Waabera ^{Draktera} disertācijas saturu. Šī grāmatuņa preekš Latviešu daudādā zina jo interesanta. Ja runā no „leelās” — meesigi leelās Latviešu tautas. Tā kuc starp citu isrādas, ka Lat, veeši leelaki par Vāccem, ka viņem resnākas krūtis etc. „Šī grāmatuņa” — referēnds beidz — „mums pasūcedz dēerģan covevojannu krājumun, kas Anspmaaceem pētītājēem Latviešu antropoloģijas laukā Jod kreetnu pcepaldribu un stipri atveeglinās darbu: *Velur dr. mē. par latviešu smadzeņem.*

Kā teksts, redaktors P. Plavencecs bijis savā laikā arī jo darbīgs un derīgs beedrs un locēklis Rīg. Latv. beedribā ar tās dažādām nodaļām. Viņš kuc strādājis gan kā delegats leetra komitejā, gan kā dalībneees jautajamun isškaidrošanas vakarēs, gan citādi. Bet par visām leetām tas bij un palēka, jāutras Kocēbu, kas viņam gan arī visvairak sepatīkās līdz mūža beigām. Tas bija vīrs ar spožām gara davanām, tak angstaka mēska saņeeģānai ne ikreiz tam bija vajādīgās enerģijas. *Tas leelā pēt. Dr. Vāabera, 70.*

Laika garis — vētra un vilni.

„Laika garis”, kas eelās kopš 1870. gada līdz ar Tēspales Latv. studentu rakstneesības vakarēem, pocklidzēnams jaunam putāšam viņam jeb alum, kas spēer mūcai spunde arā. Tas bija vētras un vilnu laiks, kas arvrādīja us Latv. tautas mostošos pavasari, kuc līdzīgi putuņnu dzoesmāim saceneja un dzeedaja dzeesmas, kā:

„Ku svēxi brāli, kas rē kopā esam,
 šūs medināja laika garis ko milostība veeņoja,
 šēs milai tevijai šis dzeesmas nesam
 Un garam, kas mūs beedroja — —
 šūs vīrus pildu milostības slars,

11 1885. gadā.

Kas mīlo tēvijū, tam Latviju gars.
Mēs mostamies un jaunu jaunu dzīvi,
Mūs modināja larkas gars;
Bīvēba mūsu karogam par zīmi
Un tautas tās kausam pilnīgs skaars? -

Tēv: "Tev padevēes esmu, tev dzīvoju es
Ar dvēseli un meesu tavā būsū mūžam es" -

Vai: Kam bīvēs krūtīs vīra sirds atrodas,
Kam spēks vel nelaušs dzīves grūtībās,
Lai cešī veeuodamies kopā dodas - - -
Kaut klinšu akmeņi ēkeltos,
Mēs mūžam droši celtos:
Pom jauneklī kā vēja sparocem Franc,
Kad tēvijā to naves karā sauc." -

Un: Mēs reiz bijām divi bērni,
Kipri alus dzereji - -

Tad: Dargā Baltijā, mana tēvijā,
Poeta un jo mīla, mīlestības kilā,
Lai skan dziesma jaunka šē pēc alus trauska. - -

Pedīgi: Kuplēm mežiem veldrē kritot,
Alus mucās pectūkstas,
Tad ar Deevu: projam cetot,
Alma universitas!

Jā nevar šē palikt kā bijis,
Kas mēness te aug un te zud - -
Kam, draugi, kā šē kanna mērdz,
Kā puto alutīnē - -

Šneidz man šēp, jauneklī, rugu,
Pēldi acīm man tē,
Vins dora plitmecei lāgu
Lirds prātu selīgomo!

Tas bija laiks, kas tēvijā, alus un pašu saceretas, pašu
isdzīvotas studentu dziesmas bija deenas kartība; tas
bija laiks, kas jomu vilnēm jo angstu par tēvi, alu
un dziesmām jo angstu celoties, buteles gar autim no,
žvingsteja, pret krasni spraga, sašķelās un - alus kur,
vīrs bija tukšs, buteles drupatās tik pilns un vesela
palika tēvijā mīlestība. Šis arkatīgais poētiskais mo,
šanās laiks, šis larkas gars, si tautas pavasara vētra

un vēlmi aizrāva arī dažu jaunceli "kā vēja sparniem"
 "naves karā." Koonvalds un Plavencs š. r. ko vīra ga,
 dās bīra kopā un vairāk iī Tēspatas pulcēna jauncēlu
 krita bēlā navē kā agru pavasara vēju un vetru nauti
 zeedi. *Jāz. Schmidhens stud. med., kas 1878. g. referējis un*
"Balt. Vestnesi" zvecetojās zinas par Polu rakstneesa
Kraszewsky "Vitolo-rauda" (ražota no Lēzū terku veelas),
 mira kā zinatņu skolotājs vel netapis no jauncēla
 gadeem arā, tā brāli - Bānis un Atis - Grūnbergi u. c.

Bānis Grūnbergis dzim. 4. februārī 1850. g. netalu no
 Jālocem "Kurzeme kā Nodenu arcēdatora Bertula Grūn-
 berga dēls. No 1863-1864 g. sākot apmēcēja Kuldīgas
 apriņķa skola. No augusta 1867 līdz jūnijam 1868. g.
 mācījās Tēspatas Vācu zeminarā. Izstējās, sagatavojās
 no abituriju; 1870. g. sestājās universitatē kā stud. hist.,
 bija no 1874-1875 Rājā, Kurzemes jūrnālē par jūras
 skolotāju. Septembērī 1875. g. aizgāja pār Pēterburgu no
 kuģem arzemē un tur morūda. Kas tas bija par apda,
 vinnatu un aspratiģu cilvēcu! Notikums starp. Židu,
 Kuroni Knigge un B. Grūnbergi bibliotekā: Grūnbergis
 grīb paskatīties kādā grāmatā, kas Knigges preekšā; bet
 Knigge to ātraij ātri nost, lai redzētu, ka tam nav
 ar "Jaunlatvieti" nekādas dalības. Bet Grūnbergis kalim
 atbopas un acunīskli prasa bibliotekasam: "Griban Tu
 nīst p' mui Lūf. Vm Jūtā ijt nūd blāst nīn Jūtē"?
 Vīsi caprot. Nu - tableau. B. Grūnbergis in Fas, kas "Balt.
 Vestnesi" (1871) rakstija, par teem pagausēm eekš tās
 zemes tās "Aprikas", kur veeni peeldzot "Veri" un
 otoi "baltu Vorsi" etc. Šis raksts sacēla zīnamās ap-
 rindās kolark leelu ustraucumu. B. Grūnbergis bija no.

1) Cf. Rakstu krajums. Latvian kārla (K. Müllera). Rīsis 1898. 12. p.

2) Šis deeva aci š. r. ko ka alfaa kekns macētoja grāms ③

domājis arī kādu lugu sacerēt, kas rādītu ta laika Lat.
 veešu pagastskolotāja dzīvi. Kad 1872. g. Tērpata tīkances,
 tad viņš man pat jau lugas sīkaku plānu istastija.
 Deemīnēl Terezejā straujā dzīve nelāva labu nodomu is,
 vest. Nel 1876. g. Tās bija kādu vesti us dzimstani laidis,
 pec kuras Tās bija to zeemu "Hamburgā" kādā angstakā
 jūnceeribas cestādē bijis cestajees; bet no ta laika Tās
 norūdīs bes vests. Vīna brālis Mrs, tīr kādu gādu jaunaks,
 gāja arī no sākuma "Kuldīgas apriņķa skolā", tad "Auceņu
 jaunatvestā ģimnazijā" (kā arī "Schmidchenis"). Tad kā "eksterens
 Tērpatas ģimnazijā" gāla. eksāmi nolīc, tas cestajās unīver.
 sītatē kā stud. philol. Rakstuceeribas vakareem vīnš isīstra,
 dāja jō plašū vestuoiģū darbu par "Žalgīres" jēt "Tauron,"
bergas kauju. tīr vīnš savu arādu nepabeidza; bet arš,
 gāja kā zinātņu skolotājs us Rēveli, "Lājus skolā". Tās
 vīnš apņēma jau Tērpata isredzetu ligavīru. Rakstija
 1880. g. recenzijas "Baltī" par Līgas I. daļu etc. Velak Tās
 arīceelās us "Ipsālas apriņķa skolu", kur savakstija un
 isdova "Nācu valodā" kādu vestures grāmatu preskō skolām.
 Pēdigi (ap 1890) to atrod "Ventspils apriņķa skolā", kur
 tās pec laika tad no šīs pasaules šķīroos, akraitni un
 divi mēntas atstādams. Tās pirmās kā "Dann-Latvētis" gājīs duobī.

Citi no "Tērpatas rakstuceeribas vakarū" pirmajiem lo,
 eocleem, kas kaut ko rakstijusi, ir vel dzīvi, kā: Müllers stud. philol.
 jēt "Tauron Kārlis", kas 1872. g. "Balt. Vestneši" pasnēdza
 druskas par "Latv. mitoloģiju", apspēcēdumu par "Hālber,
 ga, "Staburagu un deesmu" un 1898. g. isdevis, "Rakstu kra-
 jumū" (sk. augšā), kura dāudz jō intresantu zīnu, kas us
 šo laiku metu atkeecās. Ernsts Bredis jēt "Bojenceeris stud.
 philol. - kuoš jau kā "Jelgavas Latv. ģimnaziastu vakarū".

1) Mag. E. Zimmers, velakais prof. un prof. amer. un veterināru zinātņu
 vīro ar "Europas slavū un veterināru zinātņu" magistru. "Baltī" - velak u.c.

neeks isdevis: „Bojmeeka un beedra: Trīs dzēdaļumi, veens īpašs originals un divi originali ar tapinatānu domānu” – sacereja (1873). Nēdā pa labo, nēdā pa kreiso. Pocatuluga oeenā celeemā;” bet tad literatūriskā darbībā apklusis; Peters Gutmans stud. jūr., Līvets Piča, Krija pirmāis studentu dzīvu dzeesmas, sacereja, Beedribas nams” parodiju us Schillera pulvestena dzeesmu (1873)” u. c. Par šo rakstneeku mums nāksies vel runat, kad busim pēc otrā Peterburgas Lato. rakstneeku pulcīna aistapuši. Šo vētru un vilnu straujo laiku studen, teem-rakstneekam – c. teem nogrima dzīvības laivāna Frakās dzīves vilnās, c. teem tik ar mokām isdevās to pēc-aiēt rāmākā malā, lai tūspļikam ar jō lēc, laiku sekmi stradatu preekš tautas un literatūras. Cits gan arī meerīgā malā ficis, no atprajām vētrām sabaidits un quodinats, notīma, vispārībai ko darīt par labu. Kas no ligsmās, Frakās studentu dzīves, no vinas jaunības v. lūem un vētrām arā istrankuši vel atrada spēku, nopēetnāci rakstneekā rosītes, kuru rakstneeciņu darbību gorbam šē drusku plāstāt aplūkot, ir: H. Klusins.

3.) Kārlis Kaudzins – pirmāis „Jaunlatvēcānu” mācītājs. Kārlis K. dzimis 21. aprīlī 1850. g. Kurzē, Kr. Līpeles Kūm. dzīvu mājās, kā vecakais no sirmneeku 6 delem. Kad mazais Kārlītis pirmās mācības bija dabūjis no kāda mājaskolotāja, dzimnā ģīvoceā, tas gāja Jelgavas elemē, karskalā un, to beedris, tūreenes grunarijā no 1866-1870. Ar 1871. g. tas eestajās ģīvoenas univērsitatē – teologijas fa. kultatē, kurās kuru no beedra ar kandidata gradu 1876. g., pēc tam kad gadu agrak bija zelta medali dabūjis. Kolīcis

1) Pocat. Balt. Vestn. 1873, peel. pēc №1.

2) Tas daluļa par eam darbu Kārlis no univērsitates zelta medali. Kā skolotājs Bernāšē to papīlīnāja un rakstos ceļpēda –

Beļģavā nansistorijas eksāme, tas noturēja proves gabu,
 ispildīdams arī mājskolotāja veltu pēc Jukuma Latv. drau.
 Dzes mačitaja Būrgensona līdz 1878. g. beigām; tad viņi
 arģaja par mājskolotāju Puzeneku muižā un Puzes drau.,
 Dzes mačitajam, Kawallam, par peliģu, kur 1879. g. 25. martā
 to sevēda un esvētija par mačitaju Puzes baznīcā, bet
 jau tā pašā gada rudenī sevēleja par Smiltēnes mačitaju
 Vidzemē, kur tapa sevēsts 4. maijā 1880. g.; kopš 1886. g.
 tas ir arī Valķas apriņķa garigais skolu pārlūks. Savos
 studenta gadās Kundziņš neturvcen tveijās pēc Latv. stud.
 rakstn. vakareem, bet nedarbojās jau Foris it čākli ar
 rakstneecitu, pēdēredams pēc „Balt. Vestn.“ sētikakeem līdz
 strādneecem. — Tas kopš 1927. g. ir mainījis darīnā gada 1927. g.
 Aplūkosim un Kundziņam drukku tveiki
 kā rakstneeku un runātāju — seviģi kanceles runātāju.

4 K. Kundziņa raksti.

Kundziņa raksti ir visvairāk zinātniskas — vēsturiskas —
 literārvēsturiskas, ētiskas — pamācīģas, vismazāk belletri,
 stīģiskas dabas. Is vēstures nemts „Krivu kīrvaitis un Romovs“
 (Balt. Vestn., 1871); „Vidvants“ un „Vidvanta balvina“ (pēc Krievu izd.)
 (mitoloģiska saturs ir „Sevu. tevu. ticība
 tautas dzeesmās“ (ib. 1872). Plaģi un jāusci — vel arī kā students —
 viņš aprakstīģis bībeles tulķotāja E. Glūķa nopeloms jau
 agrāk minētā Sētas, dabas, pasaules II. grāmatā. Savu kandi,
 data gadu tveidams, Kundziņš kā pilnīģu monografiju is,
 strādāģis plaģāseu, dzīģlāseu studiju bagātu, jo sevērojāmu
 rakstn. Vecais Tēndros savā dzīvē un darbā, isdotu seviģkā
 grāmatā. Tāpat pamācīģis un jo pēvīģeģis ir viņa isbra,
 dāģums, Karģis Ilģenģberģers, latveģģu tautas draugs un
Dzeesmīnģeers, ko nolāģija us Latv. rakstneecības 300gabu
 jubīģeģu Ķīn. Komīģisģas 1886. g. sapulģē un kurģģ esvēests
 šīs Komīģisģas 4. rakstn. kraģumā. Rakstģģs kā: „Mazģas

4 Beļģavā, 1879. g.

un Austrumā 1889.)

lapsas" (Pagalmā, 1881. g.), "Nodē un lepnība" (Balt. Kalcid.),

mašins jeb vārds
apzīmā (Austr. 1886.)
"Pēcēš 200 gadu m.
pēsmā Latv. bībeles
tulkojumam" (ib. 1889.)un "Tautā, tautots, tautība" (Austrumā) kas graiza dažas
vajības Latv. dzīvē un apkārt vispārīgus launumus., dzīvas domas veikli, saprotami ietekmētas viņa rakstā
"Kas isglītība ir?" (Austrumā). Ar sapratību arī sastātīts(7) Tai pašā gadgājū
mā no Kundzina:
"Pūltēnes veclāki"
(1893.I, 414 l.p.)"Vārds un raksts", kur runa par tautas ēpēm (Austrumā
1893. g. 510. l. p.)¹⁾ Tad vēl kadā Austrumā gadgājūmā kāds"kreetns raksts", kur objektīvi apspriests, kadu stāvokli
veens otrs no jaunākām Latv. rakstniecēm cēnem
rakstniecībā. Arī sastopamas dažādas recenzijas un
apspriedumi "Balsī", kā arī dažs nopeetns "Baruicas
Vestnesī". Kundzins kā rakstnieks vispār sen parī-stams. Kā students tas tulkojis dažas patriotiskas
studentu dziesmas, kā: "Tev padeves esmu, Tev dzīvoju es",
"Kam brīvās vīrs vīrs atradas" - u. c. un cae.rejis arī liģu "Klāva tēvs", kas sacensās pirmajā Rīg.
Latv. bēdības godalgu izsolījumā. Kā stasta, ēi luga esotpēc labas teases atrita par vislabāko; bet premiju pēc
spreca Pēksēnu iharijas "Gertrūdei", tai kā seveeteivarar ar pēcklajības dādami pēckšvorku. Kundzins
tulkojis arī kadu stastu "Asins pret asini", kas mi-nets Kapterna "Rādītājā", Rīgā, 1877. Tas butu arī veeni,
gais, kas līdz ar "Marām lapsām" cēkstu belletristikā.Pēdigi ēi Kundzina ^{Fin. komiģijas uddesamā} ~~no Kundzina~~ ^{mus jeb k.} ~~ka~~ ^{ru} ~~na~~ ^{ba} ~~ja~~ ^s ~~sako~~,
poti un isdoti Fin. Komiģijas "Veclā Stendera raksti" ta simt,gādu pēmonai. I. Pasakas un stasti. Rīgā, 1897. No Stendera
150 pasakām un stastem ēe usņentas Arī 69 pasakas un40 stasti - tā kēd par 41 gabalu marak. Nodalas no "blome
tēības" ar atstātas pēc malas, kā nederīgas tagadejam
laikam. Valodas zinā parstrādātājs Tvejees pēc Stendera

1) Cf. Austrumā 1894. g. 3. nov. 305. l. p.

2), "Stāvoklis rakstniecībā un mākslā. No K. Kundzina. Pēcāsā
laiks Rīgas Latv. bēd. zināt. Romu nīgā 14. jūnijā 1901. g."

paša vārds; rakstībā un ķirķumu rakstībā cēts pa e-tu
 oļu, kas kopš Skendera laika Lato. valodā izkoptes un
 parādījies par skandvaku un pavirzaku. Pēcminās isle,
 vams cēts caur preekšā pecliktu gažaku apceerejumu
 par vecā Skendera norimi un svaru Lato. rakstniecībā.

Šo interesanto apceerejumu Kundziņš cēla preekšā 1896.g.
 Fin. Kom. vasaras sapulcē, svinot Skendera 100. naves de,
 un. Pseidonam pēdota arī Skendera ģimēne klat.

2. Kundziņa runas jeb k. kā runatajs.

Vel vairāk nekā rakstnieks Kundziņš vispārī paristams
 kā labs runatajs un spredikotajs. Tik pat labi, kā Kundziņš
 savās kodolīgās rakstās veicnarsēm, veegli saprotams,
 Ausklat jaukcem vārdsēm spēj isskandvot pat grūtākas leelas un
 jēdzēnus un dzilas domas kēpt peevilcigi pārleccinātāja
 veidā, kad pat, ja ne leelaks meistarš vīnš arī runā.

Rāmi sakdamās, tad arveenu spēcigaki peemendams
 kēc vīna valoda, katras leelas un jēdzēna istērkšanai
 vajadzīgē vardi is bes cepekšējās sagatavošanās vīnam
 allāžim pēc rokas, vīnam nav jāķēnas pēc zvēseem istei,
 kanceem, - no pašās ķaives tas nom lidritas un prot tā
 kinstinat savu klausitāju stōdis un pārleccinat vīnu
 pratu. Jā ka vīna runas is veenmet bes jēbcādas leeku,
 lōšanās un istērkšanās, klivēšanās un isrādīšanās, bet is,
 verd no veenteesas un taisnas stōds īkistām jūsmām,
 tad saprotams, ka tās ne veen paecl, bet arī reizam
 līdz aserām meekšicē. Ne īkelt, ne nstraukt, bet veen,
 mer sameerinat un islidzinat grīb vīna lenpratīgās
 runas. Ne veen vītā savā dzives laicē un vīsās apotaklōis
 tas bijis arveenu savas ķautas istens dēls un savu vīra pār-
 leccināšanas tvejēt augstaku par vīnu citu, bet arī dažiā

Kundziņa beca grāms
 tā par Krowaldu jau agrāk
 minēta. Kopš 1912. gada vīnā
 vīna monografija
 par A. Veberī.

citā zinā' tas dev par pasaulgu. Kundziņš ne tik vien
darbīgs strādnieks, bet arī krietns tantietis. Tas arī skan
canc vīna runām. „Par vīnu” - spēcīgs Austrumā-
„isti var teikt: „Lido Kurzemeska gods.” Kundziņam
darīn labu nēv bijis Rīg. Latv. beedri'ba' garidzueeka pee,
nākamū jaispilda, pr. p. K. Kalniņa un Kr. Valdemara
beerēs. Te tad arī sajuots, ko vīna runas spēj. Ši' beedri'ba'
atrinuse vīna ceen-bu un eeeluse to par savu goda-
beedru. Tas ir māsu universitates goda doktors.

4.) Mikelis Klusins. - Beverojams Latvociu humorists.
Tas dzimis 6. novembrī 1847. g. Kurzemē, Bauskas apriņsei,
Leelbirstoles Kukaru mājās, kur vīna veeanci bija par
saimniecēem. Pirmās mācības - grāmata lasit - dabu,
jis no mātes un pee tam Berstoles pagasta skolā, šī,
ketiis 1862. gadā eestajās māzina elementarskolā, Bauskā,
kur 1864. g. pārgāja us aptiņska skolu. Šo 1866. g. beigūn,
darī raudeija paeunat, lai topot par eeredni, citi atkal,
lai eestajotees apteeka (par macerli); bet zēnam pašam
prats nenesās nēdz us veeun, nēdz otru no zēun ama-
teem, tas tikoja vel talaku skolotees. Tam slapa pee
augstakām zēunbām, tas gribeja, smeltees no vīsas prāta
garšmas un gudrību nevsamelamā avota. Tā tad save
bijnsā inspektora, Zanio, un Kreeun valodas skolotāja,
Kōklera, vel paskabinats, 1867. g. Klusins eestajās Jelgā,
vas gimnazijā, kur solark mācijās labs pulciņš Latv.
jauneklū, kas velaku vīva gadās ispelnijs pēnācigu
eeverību savas tautas vidū. Dēvns no teem, kā: P. Pave,
nēeku, Kundziņu jau esam munejūši, darīns) kā: Kr.
Kalniņu, A. Schlōziņu, A. Veberi etc. vel munesim. Te
vīsi, un Klusins līdz ar teem, pulcejas Jelgavas gimna.

vāstu Latv. literārisko vakarās. Ģimnāziju 1871. g. no.
 beidzis, Klusrēs 1872. g. janvārī eestajās ģejeenes universi,
 kates fiziko-matematiskas fakultatē kā stud. astronomiae.
 Zināms, ka viņš te no pašas pirmās deenas piederēja
 arī ģejeenes Latv. studentu vakareem un bija tavis jo
 omuligs un patīkams beedrs un kounmilitons. Ta pašu
 pavasari pa Doma grāvu apakš rokas ejot, tas man pra-
 zija: „Nu, kā tev patīk pasaule?” Tāds omuligs un jocīgs
 viņš bija veenmer sarunā. Atvāde us, fremotāju jau „
 navu-jaunocli” Austrumā, kur mēgināts starp eestem arī
 Klusrēm ta studentu gadās rīmet. Pēc divi jāutresu stu-
 diju gadem, 1874. g., naudas trūkuma dēļ bija Tērpata ja-
 atstāj un jāpceemai mājskolotāja veeta Igaunijā, Ivan.
 dus muižā pēc kambarkunscara, velakā kambarkunga, grafa
 Nikolaja Lūtkes, kur viņam bija usticeta ta divu vecaku
 delu aiddzināšana. Rūdeni 1874. g. Klusrēs gan atpreezās at-
 pakal us Tērpatu, bet jau ta pašā gada beigās eestajās atkal
 par mājskolotāju savā veetā, kur sabija un vartak
 nekā gadu un tad kopam ar grafa ģimoni pargāja us Peter-
 burgu dzivot. Audzēkneem eestajotees ģimnāzija, un klu-
 sino caur grafa un melarka Tresa, velakā Varsāvas univers,
 sitates perrab-docenta, gādību dabuja veetu pēc Annas
 skolas inspektora (horoneta pansionata, kur sabija līdz
 1877. g. Pa tam starpām viņš nolika Vācu valodas ģimnā-
 zijas eksami, apņēma savu jau Tērpatā issredetu līgavoni
 un arzāja tad us Velikij-Luksem, Pleškavas gubernā, par
 Vācu valodas skolotāju tuncenes realskolā. Te viņš nodzi-
 voja līdz 1882. g. un pērkņavajās tad us Pleškavu par
 skolotāju pēc tuncenes kadetu korpusa jāb kara skolas.
 Ap 1900. g. Tas pārceļās tadā pašā veetā us Kijevu, pēc tuncenes

V 1893. g. gājumā 127 l. p.

Vladimira kadetu korpusa, kurā veiktā būdams tas mēra 29. janvārī
 vel šodien. 1907. gadā ar planšu eksāminu. ~~11~~ +

Klusina raksti.

Tee sadalāmī humoristigās un nopietnās un iskauciti
 pa dažādem laikraksteem, žurnāleem un citām isde-
 vumcem, kā: Balt. Vestnesi, Bēli, Darbā, Pagalma, Rota, Austrumā u.c.

1. Humoristigee raksti.

Kā jau dzimis humorists, Klusins savu rakstniecības
 gaitu usacis ar humoristigāem raksteem. Viena pirmee
 šis ikras ražojumi klajā nākušī pirmās Balt. Vestn.
 gadgājūmās, kā: Lupus-vilks - jociņa filoloģiska ekskurs,
 ziņa: lat. lupus no latv. lupinat, vilks no vērka or Cact etc.
 Dan kā ģimnazista sacerets (Balt. Vestn. 1870-1871. ?); Chūnu
pagasta skola Tēp. Lāt. rakstu. vākarās proecsiā lasits (1872 I)
 un espeesits it. 1872. g. Šai paia sabēdrithā (1872 II - 1873 I)
 dzirdēju viņu vel proecsiā lasam kadu joku ^{lugu} Chūcā audis,
 pa spundu edinats (?), un filoloģisku jautajumu par Beska
~~kurā leclajums pee viņa domām ne-est latvīks, jāsa-~~
~~kot tas nebūdamis vaj citadi kā. Kad no 1875. g. sākot~~
 veeiā reizā isnāca avizes, Darbs un Baltijas Enskopis,
 pirmāis zem R. Thomsona, otrāis zem B. Matera redak-
 cijās un abi sives polemikas veda, pee kam Thoms-
 nam gūti nācās pret visai vērko žurnālistu, Materu
 Dvī, atturētes, kad (no 1875-1877. g., kur Darbs nostajās)
 zarakstija Klusins, Darbam rakstu Original-Kimija;
 kurā Materu tā pēeroboja, ka tas ar visā sava leclā
 spalvas un polemikas vērkluma pret to vērka nepaspēja.
 Šo ģeniali ir saereta šī ^{raodā} Kimija un Matero te bija
 pirmo reiz pretneeku atradis, ko nevarēja ^{ne} zokosānā,
 ne citadi kā pāospēt. Pagalma otrajā gadgājūmā (1882g.)
 sastopami Karklu Vāceši. Šai humoreskā Klusins

1) Cf. Austr. 1894, št. 4.

rāda, cik smejami un nožēlojami ir šie aprobežotie lau-
 tīri, kas no Latv. valodas atraudamies, cenšas Vācu va-
 lodu lietot, to neprasmīgi, un palcek tā tīri bez valodas,
 bez gara. Šo lauru vārdu krajums ir bedrīgi nabadzīgs. Tas
 sastāv tik no dažiem nedaudziem vārdiem, kas turklāt tā
 sakropuloti, ka šee nav ne īsti Vācu ne īsti Latvi. Kā
 tad, kas starp divi kreslēm sēžas, nokrīt zemē, tā arī
 tadš Karklu-Vācētis starp divi valodām palicis bez jēb,
 kādas valodas jēb par valodas un gara smejamu kropli.
 Pedīgi Rotā (1896) respektē no studentu dzīves smelts
 raksts „Aluskausa Dēkaba apcerējums”.¹⁾ Šis humoristīgais,
 satīristīgais apcerējums rāda kāda Jēp. jāntra, udrīvojušā
 studenta Franuligo, joligo dzīvi, tā dažādas klismas,
 kādās tas nāk caur saveem aeglotojēem, manichejēem
 u. t. p. Še rīnēta pa labai daļai kāda Klusina kom-
 unlitona (Pīča jeb Pētera Gutmana) raibā studenta dzīve,
 kā to ik katrs var usmīnēt, kam šee apstacli un pee,
 dzīvojamī paristami. Tas ir tas pats Pīča, par ko jau
 esminējāmes, kurš sacerējis gan ar pēdsīvojamēem to
 studentu dzēsuni, ko vel tagad dēed jāntree Līgas deli,
 kurā runa par „boksīšu sakasānu”. Par „Pīču” (Gutmani)
 vel turplīkam mums nāksies runāt. — Šee butu Klusi-
 na līdz šim klajā laistee zobgalīge raksti. Ja atrīst, ka
 Klusīnam savās satīristiskās un humoristīgās vārdjūnās
 dažreiz pasānjas it dzelīgs zobu gals, ko arī sevīki apšeeina
 Aluskausa Dēkaba apcerējumi. x

1) Aluskausa Jēnab
 bija viņa pēdsī-
 nīgums

2. Nopectuce raksti.

1) Kadā, Balis vaj, Balt. Vestnešā nrā, seno un kad, to vairs
 labi neatūnē, Klusīnš pasnēdīs zemi vīrstaksta „Ušma,
 tā” kadu rakstēem par st. līstīku, tānī sevīki K. Kūndrīna

1) Vīpētoms ē jēmin. kāds filozofisks jantajams. Bez kā, ko Klusīnš cēla
 1872 II T. Latv. rakstn. vārdnīcā, aprādīdams, ka tā turklāt ne esot īsti latvīzai,
 ka esot jāsavot bā vēstā „nebūdams” vaj citādi kā. Tad —

stilu kritizēdams un kādu viņa rakstu gabalu iz-
stilizēdams. Bet kundziņš nepalika atbildi parādā,
atbildēdams zem virsraksta "Us rata" un aprādīdams, ka
tā, kā Klusiņš to darot, varot ik kuŗu rakstu un tei,
kumu allaz citadi stilizēt; bet taču jāpēllūkojot,
ka neceekot pēc tam cita veidus un derkumus tīšu
pratu, us ratu". Ši aprīmetā savardošānās nuskata,
ma kā Tada abu veiklo rakstneecu paspekōšānās.

Bufoņs

Francis saka: Le style c'est l'homme. „Par pirmu
So. Metodija arcešānās deenai us mūžigu dusu. Runa
6. aprīli 1885. gādā, runata Pleskavas Latvcešū savstarpī,
gas palīdzības biedrotā no h. Klusiņa. Rīgā, 1885." Runas
bengās sacīts: „Pēc vel 1000 gādu, mūsu kauli bus pār-
vertušēls pišlās un polnās, bet Slāvu celtis un tautas
atkal Kirīlam un Metodijam dreedās slavas dreesmas.
Lai dees dotu, ka arī ^{par} 1000 gādeem Latvi sapulcētos Ples-
kavā un sajūsta tos pašus preekus kā mēs, proti: mēs
vel esam drīvi, — mēs drīvojam, kā Latvi. Un drīvos
vel Latvi, ja Kirīla un Metodija gars vel pirmājos dau-
tās, gars, kas ceedz atņemt tautām meli, jō tad šai
atņom — pratu, garu, — dvēseli.” — Kad 1886. g. Fin.
Kōmīzija Larīkoja savas vasaras sepulces Lato. rakst,
neceibas 300 gādu pastāvēšanai par pirmu, tad tur
Klusiņš tveija runu, Par Latvcešū rakstneecibas nā,
kamīlū, kas ceespeesta Kōmīzijas H. rakstu krajumā.
Arī šī viņa runa ceerna par antosa tilto srodi preekō
tautas un tēvzemes un šo Turpmāku Līcteni. Pedīgi
Austrumā (1893. g.) viņš pasuceēdis plašu aprakstu par
Čikago's pasaulas istādī tām gādā un kadatu korpusi (ib. 34. l. p.).
Pebšu amata darbecem apraksts, taču Klusiņš pēc

espejas nēmit un nem dalību pēc tautiskiem darbiem un centieniem un viņš atlicinājis sev laiku, kad un tad nodarboties ar Latv. rakstniecību. Gan jauntrā, gan nopietnā veidā viņš centās savu tautu pamācīt un cīlās pieeikt tās jo vairāku spēlēm. *K. Müllers, F. Freibergs*

3. H. Ridzemecki jeb Rig. Latv. B. Zin. Komisija (1869-1879).

Līdz ar Rig. Latv. Biedrību celās arī tulin tās Zin. Kom. misija; jo jau 4. maijā 1869. g. biedrības runas viri eccēla pirmos (?) locekļus komisijai. Tēmu pirmecēltem locek. lēmum bij atlaucis, pašēem vel pēccelt pēccens, lai komisija par savu pastāvētu is 12 locekļem. Tā saskatījusei, kom. misija ussāka 11. jūnijā (1869), savas darīšanas. Pirmie kom. misijas locekļi bija: *F. Vērberģis, B. Dīrckis, H. Alunans, K. Müllers, R. Thomsons, A. Drekslers, R. Garsis, J. Bauma, nis, B. D. Rosenberģis, A. Ruperts, A. Lestans un J. J. Jūbe.* Komisija eccēla sev par pēccēsdarījū B. Dīrcki un par rakstu vēdcēju *F. Vērberģi.* No minēctēmtēkm, gēmt locekļem pēccēlarka kādi istojās un viņu uccētā eestajās: *J. Aboliņš, L. Skons, G. Kainberģis, J. Zirnberģis, B. Rulle, A. Spunde, J. Laube, K. Beerbarģis u. c.* Kom. misija turēja sedes ik divi nedēļas ^{vecu} reizi un, divz atrada par pilnam darba. Viņas darbi sadalījās šādās, kas zinājās us Rigas Latvešu biedrības eekšēigām vajadzībām, un šādās, kurās mērķis bij vīspārīga Latvešu apģarģm, sānas eccēta. — Visvairāk zinātības komisija darģojās ar gramatu apģpēccēšanu. — ^{šīs gramatas bij pa les latvešu daļai} Deemģēl Latvešu gramatu ^{gramatas un ka-} ^{torģ-ligās.} rakstniecība šei laikā bij tīk vāja, ka zinātības ko. misija par eesultēctēm manuskriptēctēm reti varēja usģerģ, sānas spēccēdumus dot. Tā šad reti kāds Latvešu raksts no zinātības komisijas labģvēlēšanu nāca druskā. Daudz

1) Veens no ēctēm rakstēctēm is, Zelta avots.

Coelars bij tadu grāmatu skaits, kuras pēc komisijas
 spēcuma drukā nēnāca. Pēc pēemēru pēemirū, ka
 varrak kā to original-lugas tā palīca nēdrucatas. -
 „Veens no zinatības komisijas darbam us Latvēcēn
 grāmatu rakstnēcēības lauka, bij gādāšana pas teatera
 lugām. Lai tīktu modināt teatera eemēšanas gars
 un pamudināt rakstnēcēki, bij istolīta goda-alga pēekš
 zināmā laikā eesutamās labākas Teatera-lugas. Kaut
 gan Latvēcēn drukata rakstnēcēība eam to netīka pa-
 varvota, jo veensgā luga, kas no komisijas tīka pas
 drukajamū atrīta („Gortrade“ no Marījas Pēksōn) un kucai
 arī nolīktā goda-alga (75 rub.) tīka nospēcēta, nēvarēja
 drukā nēst, eemēslu dēļ, pēe kurēn komisija nēbij
 varīga, - tad koner rakstnēcēku prats bij varrak kā
 lēdz tam us dramātīsku pēekšju gēests.”²⁾ Kā to jān pēe
 A. Divīka, pēe P. Plavencēka, nēdzējam un nēl pēeredēsim pēe Jōmsōnā,
 A. Mlunānā u. e. Vel eiti šīs komisijas darbi bija, kā:
 etnogrāfijas zīnu, tautas dzēsīmū u. e. savākšana. Kad
 1872. gada sākumā R. L. Bērdīnā iselās eekšēkīgi etnōdi,
 „kad komisija mēnētā gadā isīcīras un pāri gadu laikā
 nēvarēja sastādītēs.”

Bet nu lai pēegreāzānēcēs kēem rakstnēcēkēem, kas zai
 komisijā pulcējās. Dāri, kā: Leitans, Bēerbardis un H.
Mlunāns savā veizā jān aplūkotī vaj pēemirētī. Nu
 pas kēem e. tēem, kas vel nav sevīkī mirētī.

1831-1892. 1. Bernhards Divīks, „sacais kofrats”, kas eelis orgānū
 jēb pajūmtī, kur jān mirētēe un nēl mirāmī rakstnēcē-
 ki, tā sacīt, kalūsi zavis pēemos pēēsūs. „Vēco kofratū”
 pazīna un eemēja nēveēn vīna tautēcēi, bet arī eitu tēitē
 locekli, - vīns bija bēo sāmbības vīspopularākais sava

1) Pēc ko jān agrak eemirējamēcēs.

2) Lat. Rakstu kōrajums I, isdōts no R. L. B. Jūn. Kōm. 1876.

laika latvešis. "Kā sirns ozols, kas pārceetis negaisus un auzas, viņš stāvēja jaunās paaudzes starpā, kurā viņu ceņija un mīlēja kā reti kadu eitu. Katram, kam laime, jāš ar viņu pabūt kopā, palika atmiņā viņa laipnais raksturiskais seifs, tādēļ viņu arī pazīna nevecu caur viņa darbiem, nevecu vārda pēc, bet vaigu vārgā Tuvi un tāli, jauni un veci." ¹⁾ - Viņš pēdoreja pēc pirmajiem tautas mēdinājumiem, viņš nēma daļu pēc katra darba un cirona, kas nāca latvešiem par labu, tādēļ viņa vārds ir vitin eviots latvešu tautas vestures pēdējās gadu desmitās. ²⁾ ~~un pirms katru 30 gadu.~~

Bernhards Dīrkis dz. 11. janv. 1831. g. Vidzemē, Ergļu draudzē, kur viņa tēvs Pānis bija par Krodznesku Vējāvas Leclijā kroģu, bet to jau tai pašā gadā atstāja, arveceus dzīvot uz Augš-Kurzemi, Sēpils tuvumā, kur kļuva uz nomu, Dekabristes ^{palis} instances sekretāra muišīni. Te Bernhards palaida savus bērņus gadus un apmekleja Dekabristes ^{palis} aprīņskolu, lai gan viņa tēvs jau bij atgriezies atpakaļ no Vidzemi Bērzonas grāvenās. Aprīņskolu izgājis cauri, Bernhards devās šurp uz Turpatas skolotā, ^(angstis 1848-1850 g.) in zemīnari, kurš ^{un student} nobeidza ar tadām sekmiem, ka dabuja tiesību estātes ^{un student} vel angstakā mācības estādē, proti, Pēterburgas pēdagogiskajā vīrsinstitūtā, kurš nesen atpakaļ bija dībmats. Gan "ar kucīn kuli, bet ceitru pīlenu sirdi un domu bagātu galvu" centīgais jaunecis devās Turpā (1850) un nobeidza to 1852. gada kā kroņa stipendiatu. Tai pašā gadā jau kroņa to entija uz Arensburgu, kur tas estā "jās" ^{cauru kļu} kā saukstajā "mūižneestības angstakā aprīņskola" (progimnāzija) pīrims par jaunāco, vīlak par vecāco kroonu valodas spolotāju. Te viņš pēc izas laulības laimes

1) Sk. B. Skujāneca (Vēnska Edvasta), Vecais kofrats "Lusti" 1892. g. 10. nrā.
 2) Cf. ib. — Par Dīrki rakstīts arī "Rota" 1886. g. 43. nrā.

paraudēja savu laulato draudzeni, dzim. Elviju von Fal-
 ken, kura tam atstāja delu, tagādojo Dr. A. Dīrķis. Beidris
 Kronim atkalpot savus gadus, B. Dīrķis aizgāja uz Rīgu,
 kur cestajās pēc kameralpalatas pas grāmatvedeju. Ap-
 to laiku jau sākas jauna kustšanās Latvijā, sevišķi
 Rīgā. Te Anss Lestans p.p. bija dibinājis „Mājas vēstis”
 un ceturis pēc līdzstrādniecēm laiku pulcēnu mācību
 Latvešņu, — Latveši paši bij ussēkaiši preekš saos
 fantas strādāt. Bes A. Lestana Dīrķis Rīgā reparinās
 vel ar citiem tā laika vetejeem severojamācēm
 Latvešēm, kā: skolotājiem Caunīti, Kaktiņu un Reer-
bardi. (Par Caunīti un Kaktiņu jau runāts kautrskā laiku,
 meta preekšteču nodalā un par Reerbardi kaut. laikumeta
 I celocnā). Šim m. prajam pulcēnam vel nebija nodibinā-
 tas programmas, galīgi spraudta nēska, tomēr tas sa-
 jūta, ka puš vejō, kas sprudzina, ka atnācis laiks, kas
 Latvešēm jāmostas no ilg-gadīgā naves mēģa. Šim
 pulcēnam pēbeidojās Dīrķis un sāka tāi laikā arī
 līdzstrādāt pēc „Mājas vēstis”. Nebūdami mēērā ar „Lat-
 vēšņu draugu beedribas” darbiņu, Dīrķis kopam ar nūre-
 teem vīreem nolēma dibināt Rīgā otru literarisku
 beedribu, kurai pēc preekšneču isredzeja D. Jās apstipri-
 nāsana laga neveicās. Kameš tā leeta v. l. kā, Dīrķis
 nobeidza jau Strensburgā usancto darbu par „Latvešņu
 rakstniecību”, ko isdeva 1860. Tad viņš pats devas uz
 Peterburgu, vēreinat nodomatās rakstniecības beedribas
 apstiprināšanū. To un gan nepanāca; bet pēc tās vēstas
 tve reparinās ar vīreem teem vīreem, kas pēskatami pēc
 Latv. kultas nodinātājiem, sevišķi ar Valdemaru, D. Mlu-
nanu un Baronu. Ar tādēem dēdzīgēem Latvešēm sa-

runājoties un apspriežoties, D. Kluva līdz pat veemu no
 „Petersb. avīžu” garīgam tēveem jeb kūrām. Dāvidu ap,
 stakļu dēļ dirīcis 1862.g. (voj 1863g.²) atstāja Rīgu, ar se,
 dāms uz Pleskavu par eedni pēe acēdes valdes, lai eepa,
 zītos ar eestāžu un sadzīves būšanām Bečs-Kreevijā, kur
 kolark eevēda dažādas reformas — bīropratīgas eestādes,
 ar kūrām Cars. Atsvabrinatājs aplaimoja Kreevijū. Velak
 D. tad arī dēdzīgi eestājās preeks tādu reformu eevēšanas
 Baltijā. Neba ilgi dirīcis iseeeta Pleskavā. Kad „Petersb.
 avīzes” bija no protuceeekem nomaktas, tad tulim tās pra,
 toja, kā dībrinat Latveešūm jaunu tautisku la. k. v. rakstu.
 Šis nodoms viņu paskubināja 1866.g. greestees atpakaļ
 uz Baltijū. Atkal tas, nevarēdams tik drīz saqaidit at,
 lanjū, eestājās kamerpalatā par eedni eevīšūm
 nādevumēm. Pā tam Rīgā bija isglītoku Latveešu pul,
 cīnš pastāvīgi varojees tā, ka Samaras un Saratovas
gubernā bādām eestājoties, Rīgas Latveeši vareja dībrinat
 „Kreevu. Latveešu komiteju preeks palīdības sueqšānas
Samaras bāda eevējeem”. Pēe tās vīseentīgakeem locekļūm
 pēedereja tulim B. dirīcis. „Ši komiteja ir latveešu attī,
stības vesturē vīgai eeverojama un palīcs mīnāma,
 kamer eevē vel runās par latveešu tautības upplauk,
 šānas sāksānos, jo viņa bija dīgļis, no kura isauga lat,
 veešu tautai divi dīžāni koki, kupls ozols un smūdra
 leepa — „Rīgas Latveešu beedribā” un „Rīgas Latveešu Lab,
darīga beedribā” un šīs komitejas klepi isplauka arī
 jaunais tautiskais la. k. v. raksts. Rudni 1868.g. dirīcis da,
 bija atļaujū, ^{isdot} 2 reizas ^{uzdola} isnākošu avīri „Baltijas vestnesis” un
 tas nu vareja turpinat to darbu, ko bij nseakūšas „Petersb.
 avīzes”. Tai pašā la. k. v. nodībrinājās arī „Rīgas Latv. beedribā”

1) Cf. Kouv. vārdu. no Bravneeva. — 2) Venecu ēdvasta „Vecais kofats.

kurā D. ^{divi}ceela pēc savu preekšņeeem. (Šai amatā D. ca.
 bija nepilnūs divi, ^{gadus}gada vidū pats atkāpdamees no preekšņ.
 amata.), Un nu nāca Latvešiem jauns zelta laies, kur
 pār oim kalneem un lojām sāka spidēt spoža, balta
 laimes saule. Atsmertstas bija pagātnes epaules un grū-
 tumi, atsmertstas bija garais naives meegs, vīzi centās,
 stradaja un cinijās laimigajā tagadnē un naidzijas
 cerības priekš nākotnē. Smagais tumstbas gaisis ^{saksa} bij
 isradis, vīzi kāriģi spoža svaigo spīdznatajā vēsmīnū
 un jūta savās dzislās jaunū dzīvību, jaunus spēkus.
 Un „Uts preekšņ, brāli naigi, naigi,

kuris peeder nakamaji laici.“ skubingā jau,
 nais kantas arstāvētājs, Balt. Vestn. Un driz veen ap
 jaunū laivrakstu pulcejas Latvijas deli, Latvešū leetas
 spējakee veivnataji. Cik vajadzigs bija toreiz tad no
 paktus un ustieams cela vādītājs, kā kofrats ar savu
 „Balt. Vestnesi“! Latvešū kanta toreiz vel neka nezinaja
 no politiskas drives un darības, no beedribām un sapul-
 cem, — to oimai maerija Drivis un savā organā, sapul-
cēs un privata dzīvē. Bido, „Balt. Vestnesi“ divi veiz
 nedēlā — isradijās pēc nepraktisku, tandel, to pāvesta
 nedēlas avīzē. „Mājas vees“ redredams, ka ta jaunais
 beedrs saprotis larka garu labaki, nekā vīns, sāka
 asi usbrukt „Balt. Vestnesim“, nopeldams ta centeanus etc.
 Bet pabalstis no rocetnakajiem Latv. delcem, Drivis
 droši un useitigi centās veiz spranotam mērķem preti.
 Daudz darbu dēl atstājis kroona deenestu, Drivis eesāka
 1877. g. isdot deenas avīzi, Rīgas lapu. „Kā šai gadījumā,
 tā arī vīzās eetas ^{leetas}vīns“ nekliboja vīd larka strauņei
 pakal, bet gāja tai arveem pa preekšņ.“ Bet deenas avīze

segāra to parādās. Tas bij cemesls, kadēļ 1880. g. dibina-
 jās sevišķa, Balt. Vestnesis un „Baltis” administrācija, kurā
 „Rīgas lapu” nosauca par „Balt. Vestnesi” un agrāko nede-
 las avīzi „Balt. Vestnesi” savienoja ar „Baltis”. Arī tagad
 centās dirīkis un gan vaiss ne pavisam savu, bet kon-
 vortijas lapu „Balt. Vestnesi” paplašināt formātā un sa-
tura ziņā, kā segūt arveem procturus lidzstrādniecibus.
 Kam lelu vispārīgu usticību, kādu dirīkis prata semantot,
 tas bijis dabūniecēis dabūnādās deputācijās un aristigās ko-
mitējās, kā: Vidzemes Latv. deputācijā, Kurzara hajāstātes
apsveicēšanai un pādevības jūtu apļeeibai pec kronēšanas
svetkēem; Rīg. Latv. beedribu deputācijā leeknara Vladī,
mīra un ta laulatas draudzenes apsveicēšanai itc. Vairak
gādu dirīkis sabijis ari par Rīg. Latv. Labdarības beedribas
preekšniecēis vestneeku un par kuratoru Rīg. Latv. 3-klasū
mentēnu skolā un stās trijās Latv. visp. dzēed. svetkās
par komitējas locēkli. „Rīgas Latv. Beedribā” D. bijis it
 visās severojamās amatās. Liv. komisiijā tas divi lāgu
bijis par preekšniecēnu; tapat ari, Rīg. Latv. Teatra Komīj.
trijās preekšniecēis tas bijis divi reiz — pedēgo reiz no 1887
lidz 1892. g., kur jō daudz preekš Latv. teatera pacelšā-
nas strādējis, lidz 25. augustā 1892. g. ši istūrigā vīra svē-
lības pilnai dabūibai padarīja galu nāves anēsta roka.
 B. Dirīkis mīra ne pilnūs 62 gadus vees. 4

Vīna raksti.

Kā rakstniecēis dirīkis keēi marz ko, bet neteeši
 jō daudz darijis. Tas bija gan marzak rakstītājs, tap to,
kees vairak vadītājs.

1. „Latvešu rakstniecēiba. B. Dirīk. Rīga, 1860.” Ta
ir pirnā pa latviski zarakstītā Latv. literaturas vesturē.

4) Cf. Das Erste Dorpat'sche Lehrer-Seminar. Dorpat, 1890. (Draunecica
 Kārv. vādū). — Austums 1892, N. 10.

Tamērķis objektīvi un atjautīgi ^{raksturo} karakterizē visus tos vīrus, kas līdz tam laikam strādājuši Latv. rakst., neesbā, un pārsprecē un sija viņu ražojumus. Ši, Lat. vecā rakstība, kā tas preekšvārds saka, „sarakstīta pamatībai un pamudināšanai”. Lai gan šī grāmata, pa lcelakai daļai tulkojums ^{parstrādājums} no Dr. Čimsermana 1812.g. izdota „Altfünf und zwanzig Latharvortbegriffen“ un tik bei, dzamā daļa, ko autors nosaucis par „Prüvestitbas pe, vidu, kurš zweedes līdz E. Dünzbergim un Schönker-gem, pilnīgi patstāvīgi apstrādāta, tad tomēr mēs šē jau viscaur sateesam tās ķercamās īpašības, kurās esmeja un puškoja B. Dvicka redakejas darbību, — tas un negrozāmu ķercības ceesību. Lai gan šī grāmata tagādejām laikiem jau novecojusis, tomēr vel tagā tam dažs labs Latv. kritiķis var macītes, kādā veidā veesība, objektīva kritika rakstama, var macītes, „ka nevis tās kritikas ir labas un dibrnētas, kas garuma ķēnā mērojamas olektīru, bet tās, kas ra-
žojumu novestē isā, atjautīgā un laimnā spreedumā.”

2. „Par peemīnu! Rakstu krajums, salacis is „Balt-jas vestnesis“ pirmēem gadājūmēm (1869-1874).” Šai krajumā sakopoti veslabakee tani laimā „Balt. vestnesis” isnāksēe raksti, daždāzāda — gan pamacīga, gan bel-
letristīgā eesība un rakstura ražojūmi. To laimē, kād šī grāmata isnāca klajā, tā bija pakeesi arī labākā peemīna, ko redaktors saveem lasitajēem celis „Par peemīnu!”

3. „Baltjas Vestnesis” (no 1868 sakot) un „Līgas Lapa” (no 1877-1880); tad (no 1880 — tagādei) ¹⁸⁹² paplašināts „Baltjas Vestnesis” veesība — bija nesāubotees visleelākais un visveesīgā-
kais rakstu darbs, ko B. Dvickis no 1868-1892.g., tā tad

gandrīz pilnus 24 gadus ar apdomu, sapratību un peate, košu izevēību vadīdams, pastrādājis. Zināms teša, B. Dīrķis pats rakstījis gandrīz maz, bet kā īstens redaktors tas Tomer darījis jū daudz. Vensku Edvarts - Skujeneks issakās par tam tā: „Vecojam kofratam daudzkrat pārmeta — pat tad, kas dīvojas par viņa draugiem — ka viņš maz strādājis. Ja ir launpratīga isdoma! Kas cikneik parist deenas avīzes udevumus, tas arī zin, cik daudz laika un pūliņu jāvē, līdz viņi redaktora pērnākumi ispilditi. Darīdams pēc sīka maza gabaliņa sastādīšanas pācēt vai, rak stundu ar materiala sakrāšanu, vaj atkal ar dabuto zīm pācēsīguma pārbaudīšanu. Vecais kofrats pārdo, mājā un pārbaudīja katru tekumu, ja, pat katru vārdu, pirms viņš kādu rakstu lāida atklātībā, tadēl arī, „Bal, tijas Vestneis“ neparādījās korrespondencijas par pava, sava un rādens māksānu, par lektus līsānu u. t. t., ar kādām daži laukraksti savus lasītājus mēdz barot. Jo nindīnu rakstītājs strādājis vairak gadu ar veco kof, ratu kopā un var lecerņat, ka viņš kā redaktors strā, dājis daudz, ļoti daudz.”¹⁾ Ja nu vel ceverojam, ka Dīrķis lidz²⁾ des redakcijas darbēm (lidz 1877) krons deenestā stāvējis un dalību vēmis — prezīdejis dažādās beedribās un koni, kejās, tad nebut nav leedzams, ka Tas viņnotel, strā, dājis daudz, ļoti daudz”. Kā redaktors D. allāž pēc labākās ardo. aprīmas droši un stingri arstāvējis latvešu intreses, zinājis allāž ap sevi pūlēnat kreectums lidzstrādneekus, prātis usauderņat jaunākus rakstnecīgus spēkus, tos mudinādams no citīgu darbošanos tautas labā.”³⁾ Jan Dīrķim arī vel pārmeta, ka tas pēcēk sevīs islektojis citu spēkus, — tos nemaz jeb maz algādams; Tas jāapdomā,

1) Cf. ibid. 245. l. p.

2) Cf. Dravn. Kono. vārdu.

ka tas tautas dravā pūledamies un par Latviju ap-
gaismitu un labklājību cīnīdamies, pats ne vis manta,
bet parādus sakrāja un nespīrās vis no šīs pasaules
ar kadu laicīgu bagātību.

Alga pēc nopelna! Par useitīgu kroma dienestu Dītriks
ceļvis pilsdomnieca (koprata) ^{reda} Cīnu, 1853-56. gadu kara
medaļu, divi uzslavas rakstus un St. Stauroslava III. un II.
klasas ordenus, jāprojam tas dabūjis, Sarkana krousta "zini-
-par palīdzības godību Krievijas karavojēem padējā Turku
karā; eccels par godabiedru Rīg. Latv. Biedrībā", kurai
tas pēdereja ne vien pēc dibinātajiem, bet bij arī pri-
mais preekšnieks, - "Veetlvas Labdarības Biedrībā",
Rīgas Latvešu Labdarības Biedrībā un Katoļas draudze
dred. Biedrībā". Vēlāk koprata bija sīmgalvis ar jān,
neveļa garu un svodi. Vins mīleja Latv. jauno pa. audri
kā nākamā tautas karoga nesēju un nēma dzīvu dalību
pēc viņas preekēm un bedām. Par to vīnu arī Latvešu
jaunā pa. audre ceenija un godāja - "Lettonia" to usnēma
par savu filiāteri. Pēlīgi jāpēcevit Ikujencekam,
kūs zaka, ka B. Dītriks vards nav idrečams no Latv.
kautības uoplaukēšanas laukmeta un no Latv. avīnece,
ctas vestures; ka to godam mīnēs, kamēr veen pa.

Bija trīs brāļi Dītriki ū Rīgā: Barnāda ^{Redt. Vestneša ekspedīcijā un jānūnākā. Andrejs eorodnis-sakstītēns.}
vidūvejs brālis stradoja G. Richards Thomsons ar līdz ar B. Dītriki sīcis Rīg. Latv.

starpā un Latv. biedrībā rikotees; tee tā veens kā otrs bijusi tur
darādos preekšneecības amatās, veens kā otrs tee preekopu,
ji Latvešu avīnecectū. Tri pēc laika, kūrā tee dērmūsi,
tee nestāv veens no otra tālu nost. Gan Thomsons agrak
arīcaunsts nekā Dītriks, komer tas ^{darītu} sacerejis darūs rakstus,
kas kairni sevīt tā laika Latv. dailliteratūrā un ne vien

pēc gādēem, bet arī pēc nopelna tas stāvējis tikai pēc
 B. Dvīka, kā arī viņam dzīves ceturkā, kā rādās, Laimas.
 māmiņa maza smaidījuse nekā sūm. Richardsons,
 sons dzimis 14. aprīlī 1834. g. Vidzemē, Atskrauklē, kur
 tēvs bija par vāgari. Dau no pākas mazotnes Richards
 centās pēc mācībām. Bet lūkotais puišēnam bija pa-
 šķirts grūtas deenas, jo g. gādā tam nomira tēvs. Tātad
 Atskraukles nomocēns, Lindvarts, pēnēma izglotdēnu
 audzināt un palika tam līdz pilngadībai par gādācēnu.
 Tas sūtīja puišu uz Līmbaļiem aprīniskolā. Tātad šo
 spoku veen centīgajam jauneklim nepētika, tas kārot
 kāroja pēc talakas izglotības. Tam rūpeja sevišķi zem,
 kopība, kurā tas uzturējās par tautas labklājības pa-
 matu un tad, jūtās ļoti laimīgs, kad varēja caur sava
 mātesbrāļa gādību cēstātes arīstēt uz Prūsiju Valdavas
lauksarņniecības akadēmijā. No šīs cēstādes pasnācis
 atpakaļ un pabijis pāris gadu par pārvaldācēnu Keenē,
 Thomsona cēstājās par grāmatvedēju Schmīda eljas fabrikā,
 kā, Rīgā. Tē, kā jau pēc Dvīka vēderjam, šo laiku sāka
 Latveši mostēes un kustētes. Centīgais, spācīgais Thom-
 sons, Latvešēem pulcējotēes uz kopīgu darbību, saprotāms,
 kulin stājās tautas darbēcēku rindā, kas pirmēju pul-
 kā XVins bija par pēcēnēcēka vēcēcēnu 1868. g. cētkā Latv.
 palidzības bēdērbai pēcēcē trūcēcēma cēcēcēcē Igauncēem, tāpat
 Rīgas Latv. Bēdērbai tās pirmās 2 gadās, šā arī bēdēcēmai
 par pēcēnēcēcēnu kādu pusgadu. Tā vīrus, tā arī šo bēdērbu
 dzīvē tas attīstīja rosīgu, plašu darbību. Palidzības bēdērbai
 pēcēcē trūcēcēma cēcēcēcē Igauncēem tas gādāja par
 pēcēcēlasījuncēem un teātera īstādēem, lai caur šādēem
 īstīcēcējuncēem paleelīnātu bēdērbas cēnēcēcēcē. Uz vīna
 pamudinācēnu atvēra 1870. g. pēc Rīgas Latv. Labdarības Bēdērbas lauzē
kēcēcē; tāpat tas notīcās arīstēt, ka us šī cēntīgā vīna

pamudinamu nodibinājis 1870. g. Rīg. Latv. Beedribā
 soctdienas skola un Thomsonam ar ^{arhitektu} Kraumani lecli no,
 pelni, ka šī beedriba pedalijs 1872. g. pēc Maskavas
 politehniskās istādes, kurā beedribai par tās pūlīnem
 ceesa gada diplomu un virai kautai godinumu. Šiti
 lecli darbu Thomsona pastādajis, gādāmus pirmais par
 Latv. zemkopju sapulciem. No Rīg. Latv. Beedribas darbeem,
 kas saistās ar Thomsona vardu, vel minama herkela
preeminas akmena celšana un pirmee Latv. vīspārigee
Dreed svetki.

Tik drivi pedaldamces pee beedribu darbeem un tos
 ar dērbu un sparbu veicinādams, Thomsona nodoma,
 ja arī kā rūpneeks stradat. Bet te liktenis vīnam
 peeskīra grūtas deenas, tā ka viņš pakaudēja savu sū,
 ti grūti segūto mantu.

Ite sagraustu sirdi par liktena spēseem, kurš ne,
 bija saudzejis arī Thomsonam usticetu svetū pabal,
 stu, viņš šķīdās no dzimtenes, kurās labklajībei un
 usplaukšanai pedareja viņa prats un sirds, un ais,
 gāja us Novgoradas guberņu par mūžas pārvaldnee,
 ku. Te tad, svetā malā zalokšņais vīrs us mūžīlen
 arvēra acis (1883. ?), savu dzimteni vairs nesēdzejis. 1)

R. Thomsons pirmais Latv. zemkopju sapulci
gādneeks un vadans.

Kad 1871. g. Rīgā bija sarīkota lauksaimniecības is,
 stāde, kurās Komiteja maz bija ceverojuuse Latv. zem,
 kopjus, pat ne katalogu neapgadājuuse Latv. valodā, tad
 Thomsona nāca palīgā team Latv. zemkopjiem, kuri
 pa vāciski neprasdami nebūtu spōjuši saprast istādes
 nozīmi un svaru preesk drives. Viņš isgādāja atļauju,

1) Cf. Austruma 1894 №12.

ka Rīg. Latv. Biedrība pa iestādes lūgumu varēja saaicināt
 Latv. zemkopju sapulci. Bijā sarādusies par 514 Kuna,
 gi. Sapulces programmas pirmās pants skanēja: „Iestāsti,
 sāna un sarunāšanās par tēmu un šīs iestādes redzāmeem
 un precēko sarunniecības jō vēstā beekāmeem zemkopju, kas
 rīkeem, māšnām, lopceem u. t. t.”. Šai sapulci kapa ori
 gādāts par precēkolasijumeem un sarunām par zemes pār,
 labošānu, lopu audzēšanu, līnu kopšānu ar maksīgēem
 mešceem. — Pa I. virsp. Latv. Dzeed. vēstceem 1873. g. Thom,
 sons bij izgādājis kā pirmo Kronvalda vadīto skolota,
 ju sapulci, kā ar II. zemkopju sapulci, ko pats vadīja.
 Šai premīnetā sapulces programma gā. zi beekāna, cik loti
 Thomsonam rūpeja savu tautas brālū, zemkopju līkde,
 nīs un vajadzības un ka viņš tēem grībeja precējamus
 darīt jaunlāiku parāskumus un zeverojumus, kam jō
 beela norīme precēzā sarunniecībā. Kā Kronvaldam zavi
 nopelni kā skolotāju sapulcū vadītājam, tā Thomsonam
 savi kā zemkopju sapulcū gādātājam un vadītājam.

R. Thomsona raksti.

Ne vien kā rūpniecīs, bet arī kā rakstnieks Thom,
 sons strādājis un pūlējis. Savu rakstniecēca gaitu tas
 ussācis ar kādu, kā rādās, tulcētu stāstīnu „Baltijas
 Vestnesi” 1869. g., kviā lārkraukstā viņš vel iād un tad
 rakstījis. Pirmās Latvešu zemkopju sapulces proto,
kollis. Rīgā, Latvešu biedrības nāmā 19. Jūnijā 1871.
 To 72 lapu puses beeru protokolū Thomsona sastādīja,
 līka ceespeest un tad katram sapulces dalībneekam
 par 20 kap. ce. ejas maksu peesūtīja. To pašū virzēnu,
 ko Thomsona bij usnēmis premīnetās Latv. zemkopju
 sapulcēs, tas rādījis turpināt, isdodams laukdarim,

necētas rakstus: „Varpa” I. un II. grāmata; „Padoma-
 devējs pēc lauku un plānu meslošanas un „Darbs. Zem-
 kopības laukaraksts ar bildēm” (1875-1877.g.) Ar Thom-
 sona darbiem Rīg. Latv. biedrībā stāv sakarā viņa sa,
 atādītā grāmata „Rīgas Latviešu Biedrības pirmais
 gadu desmits”, kurā viņš pasniedz šīs biedrības pirmo
 10 gadu vēsturi. Še arī pieeminams, ka Thomsona aprak-
 stijis arī pirmos Latv. virspaušos dzied. zētkus. Ar
 biedrības dzīvi stāv sakarā arī Thomsona dramatiskā
 rakstniecība. Rūpēdamies pēc teātera izstrādi Latv. va,
 lodā, Thomsona bijis ne vien pirmais Latv. režisors,
 bet arī naigi ķereis pēc dramatiska rakstniecī-
 lomas. Tā viņš Latv. skatuvei darījis trīs „teātera
 spēles”, kā solārk lūgas sauca - proti: „Mīka”, „Mīka
 nāc mājās” un „Vecais Zvērķis”. Originali tie nu gan ^{visi}
 nava, bet dzejgan veikli lokalizējumi, kas sava laika
 dzejgan beesi parādījis lampju gaismā.

Kā redzam, jo darīda un daudzpusīga bijuse arī Thom-
 sona darbi. Kad acis metam uz Latv. sabiedrīgās
 dzīves mošanos, pirmo pulcēšanos un kopīgu darbiem,
 un pirmās ceļojamākās Latv. biedrības celšanās un
 šīs darbiņas attīstīšanos, tad R. Thomsona saraugams
 Rīgā pirmo lautas ceļas celstāju pulkā. Viņa dedzība,
 viņa spars vedināja ^{un skatīnāja} arī citus uz kopdarbiem un no-
 drošināja esāktajam darbam spēkus panākumus.
 Ne tik garš un vecs, kā darba spēks bijis šī viņa
 mūris: Visā viņa dzīvē bijušas viņa nešķīrāmas pa-
 vāones darbs un rošība. *(K. Stalburgs) p. Spunde*

3. Laubes Būvīkis - Tāmeceks: redaktors, stastu sacese,
 kajs, satīrīkis un kritīkis. Būvīkis - Inga dzimts Kuzemē.

(rada ar Heinrich Laube, kam vārds Vācu literatūrā, un
 Drobē sp 1840. Tā tēvs bija mācīties galdnieks un arī
 mazais Inga izmācījās to pašu amatu. Bet jau no
 mazām dienām parsenam garš nesās us augstām lektām,
 slapa pēc zīmībām un, neapmierināts pūledamies, eaus pas,
 mācību tas panāca, ka spēja nokrist Lecepajas ģimnā,
 zija ^{un jeb mājskolotāja} gatas. ^{eksāmi (?)}. Labprāt viņš būtu gājis augst,
 skolā, matemātiku studēt, bet nāudas trūkums to ne-
 ļāva, tāpēc viņš palika par mājskolotāju. Tadā veidā
 viņš kādu laiku sabija pēc Krievzborģeem Kuldīgas ģi-
 mūnā. Tā mājskolotājs Laube eedraudzējās ar kādu Vāc-
 zemnieku, Dr. Braunis, kurš arī bija mājskolotājs un deva
 Laubem pādomu pamatīgi emācīties pa latviski un
 tad pceeks Latviesēm stradāt, ko arī Laube paslau-
 sijas. Ap Vācu-Franču ^{karu} sastopam Laubi Jelgavā, kur
 viņš pcedalās pēc tūcenes ģimnāzijas Latv. vakareem.
 Tā viņš jau tolaik bija pceejies, tūm rādīnēci, biju,
 ān gvernanti apņēmis, kurā par viņu bija daudz vēraka,
 to tad viņa jaunee beedri rezināja. Pa to pašu storpū
 Laube bija jau it beezu grāmatu par Vācu-Franču karu
 sarakstījis. Ap I. v. sp. Latv. dzēd. veltkeem atrad viņu
 jau Rīgā, kur tas jau dzīvs locēklis, runas vīrs, Latv.
 Beedribā un eestājes „Mājas Vēsa” redakcijā. Pēc Latvian
 naves viņš tapa par šīs avīzes vadītāju un palika tāi
 veidā līdz mīra 22. septembrī 1889. g., ne pilnus 49 ga.
 Dus vels. Tā bija Latveem arēs nolausts speciģs ozols,
 kurš nel ilgi vareja zālot Latveem tautai par godu.
 „Viņš bija dabūjis nīkenu plaušu-karsoni, no kurā gan
 jau bija sācis laboties, bet tad slimība dabūjusi atkal
 Arē nelaimīgu virzēnu, ka šai eestīem pilnai dzīvībai
 pādarīja spēju galu.”¹⁾

¹⁾ Cf. Austr. 1889. № 10 u № 12, 1436. l. p.

Aplūkosim nu Indriķi Laubi kā redaktoru, rakstnieku un cilvēku.

1.) Redaktors.

Pēc A. Leitana mātes Laube kādus 16 gadus sabija ^{faktiski} par „Mājas Vēsi” redaktoru. Tomēr gluži patstāvīgi viņš tur nekad nav varējis darboties. Ar rīcību viņš darījis istiešas, ka tas būtu no „Mājas Vēsi” pa, visam citu laukrakstu istarsijis, ja nebūtu rokas sarīstas. Citreiz viņš nedabūja rājeenu, ja atkal kādreiz kādas brīvas domas bij usmēmis ta vadībai nsticētā lapā. Taudēl viņš ilgot ilgojais no šīs nepatīkamās atkarības reiz atsvalīnāties un „paša darzinu” cegūt, kur varētu pilnīgi pēc paša prāla rīkotees. Nevarēdams paša vadītā avīzē brīvi kustēties, tas gāja labprāt talkā pēc citiem laukrakstiem. Tā viņš loti daudz rakstījis paši, „Baltijas Zemkopim”, „Tiesu Vestnesim”, „Rotai”, ^{tad kaut ko arī daud} „Austriņim” un „Pagālmam”. Pēc „Rotas” jo daudz līdzstrādādams, tas sāka jau cerēt, ka par savu „darzinu” pilnīgi savā varā dabūt. Kadu laiku to vādādams, tas man rakstīja, „ne es ilgi, ka ceru pilnīgi us buka nosēties”. Bet tad isjuka arī šī cerība. Laubes Indriķim kā redaktorum pēc „Mājas Vēsi” ir starp citu tas nopelnis, ka viņš to, ja nu arī navareja par tautisku padarīt, Tomēr atkureja, ka tas nekāteja Latviju tautiskai kustībai.

2.) Rakstnieks.

Laube paristams gan kā stastu rakstnieks, gan kā humorists un satīrīkis, gan arī kā nopietns kritīkis un biogrāfs. Ir skolās literaturai par labu tas e. lājis savu versklo spēļu. Visi viņa raksti eversojami caur

savu jautā, tērkošo valodu. Īstus vīrus vismīlāki
ne vīr vien tulkvoja, bet lokālīzēja; arīdžan originalus
tas sacereja. Tak vīstikamāki tas pēscopa humoru,
katru jēt zobgalību. Tā pr. p. Rotā sastopami ar vīna
karīķešu ģīmi it daudz zobgalīgu rakstu. X

Laubes Indriķa raksti.

Tā ka Laube kadus 20 gadus ar rakstīšanu vien no,
darbojēes, tad no vīna spēlvas istecejuse arī laba ķeeta
rakstu. Kad kā ģīmnarvāsti 1870. gada vasaru nonācu Jelgā,
vā pēc tōlāre jo parīstamā Schablowski - Latvji grāmatu
apģādātāja - kaut ko no Latv. literatūras eģģādātēes, tad tas
man vīsproms rādīja jo beezu nule kā eespeestu grāmatu.

Tā bija Laubes, Prūšu-Francū kara eeverojami notīķumi
un slavēni vīri. I. dala, 1870. Tē pirmo reīz dzīvdīju Lau,
bes vārdu. Kad prasīju, vaj tas prot arī labi pa latvīski,
tad Schablowski man ar jo nosīmīgu un ģārī vīķtu
, ja -' atb. ldeja. Pēc ģada, 1871. g., īsnāķuse šīs grāmatas
II. dala. Da nēmaaldos, tās pirmās grāmatas, ar kurāin
Laube usacī savu rakstūceera ģārtu. Rīgā nonācis, tas

īslād 1872. g. brošūru, ķīsu lārķaraksti. ^{Kad vārds par Latvīšu vīriem, ķāķas} Kur tas pirmo ^{vēesi un Baltīķas}

reīz pēcēda savu kritīķa spēju, apapreēdamus tōreīrejos
Latv. ³lārķarakstus, Latvīķu Avīzes - kā īstīri konser,

vātīvu, ķāķas vēesi - kā pārvak slābānu un Baltīķas vēstnesī
- kā jo rakstu un sparīgu ķautas lēctās. Āur īs ar labu
kritīķu sapratību sastatīto rakstūceeru ķepa Laube tā
parīstamā, ka dālvija īvīz ķāķas vēesi redakcīju. Tā
ka ap tō lārķu Rīgā Latv. ķeķerīš us sevī ģeēra ķeķu
vēstību, tad Laube pāstulķvoja arī ķāķu lūdīvīnu, Augstī

vēesi. Doks vēenā eķķenā. Savu lārķu, ko Laube no redakcīķas
darbeem atlēķīnāja, tas īslēctāja, vaj nu Rīgā Latv. Pēscētīķas

ķāķas vēesi un Baltīķas vēstnesī.

jāntajam vakarās ko prekšā eeldams jeb isskaidna,
 dams, vaj nopietnāci ar rakstniecību nodarbdamies.
 Tā' ismāca, Baltijas Zemkopis 1878. g. viņa sacerets ro-
 mans, Smiltnešņu Andrejs. Tā' stasta uerous - kā man
 Laube pats teica - esot domāts Barons. Tur par to sta-
 stīts, kā tas kā pūka - zulaims vīrsē kunga zaha,
 kus un pē tam macās Latīnu un frēcņu gramatikāu etc.
 Novelle, Pats savās cēlpās espeehta, Tecnu Vestnesi
 1884. g. Īēc ir Laubes eeverojāmākeel originali stastu
 nodalā. Abās tās jō leels realisms, ko Laube pīromais
 eevēdis Latv. literaturā. Kad pagājūsā gadimētenā 1880-
 un 80. gadās sāka usplaukt Latv. originalu stastu un
 romānu literaturā, tad - kā redzam - Laube tur nācis
 arī savn teesū talkā. Nopietnība un jocki jāucās intre,
 santājā rakstēenā, Ko Līcis, kas eelērts, Pagalnā 1881. g.,
 kad tas sāka iēnēt. Pēcē eeverojāmu Latvju vīru bio-
grafijas Laube pasūēēdis Rotā. Tur vīnš rakstijis 1885. g.
 par: Beerbardi, Spagi (pēc Stridzemneka), Māteru un Ra-
ronu un 1886. g. par Kronvaldu. Lai gan ēē rakstī' nās
 nekāti noapaloti un pīlurģi, lai arī teem, kā jān us
 āton roku sastādīteem, pēenit daudz padarī'bas, to-
 mes tur atrod daudz leetojāma māterāla un dāru
 labu graudu. Tīnīs pašās Rotas ⁽¹⁸⁸⁴⁻¹⁸⁸⁵⁾ gadgājūmās jō daudz
 zobgābīgu rakstu no Laubes zem nosaukuma „Sīnārdulstis”
„Nīrga”. Laube vadījis ap tō lārcu Rotas feletonu, kā
 arī kādus mēnešus, vīrus sīkās redakcijas darbūs.
 Pēdīgi skolas literaturā Laube sastopams ar divi grāma-
 tām. Tās ir: „Pamācīšāna Kreevu valodā” un „Rekōna-
šānas māksla sādīvēi”. Marak pašā sīdēēnsānās nekā
 sīnā dzīve bija Laubi padarījuse par rakstniecību.

1) Sk. Rotā 1885, № 44, 526. l. p.

2) Āos tam tās pašā gadā, Tecnu vestnesi (1884, № 4-12) no Laubes „Ansu rakst-
stēnu apelnī un gresci”. Sk. arī Kāišoku Dāna atstāstījumu stast. 1891, № 6.

3. Laube kā cilvēks.

Kā sūnā, zūnā dzīve bija Laubi, kas grobeja matemā. Arku studēt un tad kļuva Latviesēem — kā pats domāja — pazūdis, padarījuse par rakstniecu, tā viņa ko — c. tādī pēē dabas nopēctro vīru — bij arī padarījuse par hu, moristu un latviski. Kad omulīgā brīdī — kā īļu draugu starpā varēja: Laube, vaj hu pēēnu bijī tādī zobgale? — Tad tas atbrēdeja: Ne, bralīt, dzīve mani par latu pa, darījuse. Tas bija labirdīgs cilvēks. Kā jauns students braucu reiz ar cēteem beedreem saur Rīgu no dzimstēni. Ihan bija nanda aptūkuse — talak tikt. Tedejam Latv. beē. d. bas namā ap galdu. Laube bija mīsu starpā. Kad. Bree. dis bija tam par manu tūkumu pastastijis. Te Laube atvēra savu mācēnu un deva man vīru, kas tur bija — 3 rub. No Kuzemes atpakaļ braucot, tos, zīnams, ar pa. tevertu atbrēdināju. Tā bija mana pirmā parlēceinašā, nās no Leubes brālības un labirdības, kas bijām tā tūk pirmo reiz redzējušees. Tazjotees Laube bij, arveenu loti jāntos, omulīgs un atjāntugs. Dāvēreiz viņam bija loti asa mele, un kam nabija skandra sirds, kas labprāt viņa knovumā neusturējās. Cik ass un gēerīgs tas vareja būt pret saceem cenardnoceem, tik pat zrosnīgs un mīls beedru un draugu starpā. Beedribu rapulcēs tas smidna, ja jau ^{veca} pāvs savu nēstāšanos un galvas pagpēšānu iānu. Neatrasdams pilnīgu lāmi savā gēimenes dzīvē, kas lab. prat sebaudija alkoholu un tadā stavokli kāpa arī dāz, reiz runas-kreslā. Tā trečājās vispo. Latv. dzēed. svētkās tas jo stiprā kruti nēstājās runāt. Vispirms viņa rak. stovīgā galvas pacelšana un pagpēšana iānis un tad — leeli smēekli klausītājās. „Pūs smējātees“, kas sāk, „bet

1) Tā kādā A. Webers politiskā strīdī Laube esauces ar tautas dzēem:
 „Ko nāci, Vaceeti, Latviesēu karās?!”

man nenāx ois smeckli. Man jāskaldā vesns kļeivis —
 Zinams, atkal leeli smeckli. Kā klasiski iqlitots un
 cāns pašstūdijs jō talu tieis, tas vrsmitāki sagājas
 ar studentem, ar studentēm. Cāns Rīgu braucot, arveenu
 preecajos pārtēem brīvēem, ko palaidm Laubes jāutrā
 un vrsnīgā sabēdērbā. Kadu laiku tam klajās meesigi
 grūti, tas slimoja un kļiboja. Bijam lomar jāutri
 kopā. — Tas bija pa Pagalmā laiku — Es vrsu nosāucu
 pas Hefarstu. "Va tu re, brālit, kā arī mans kļeivums
 noder. Tas cecl mami (greesu) deenu kartā." Kēars,
 mirstams, kā vrsō pēe vrsā cava bedīgā meesas apstākļa
 no vrsōs preecajas un dreedaja līdz, kād pēe tās pašas
 reizas nēdreedaju: brātar, trink un Hvel, vrsir jins
 jō vrs jūny. — Kadā vrsnīgā brīdī tas man reir
 it valīgi stastija, kā dēls vrsu reir isglabis no na-
 ves. Kur tam jō grūti. — sevīrīki sakojatās vesel. tas dēl-
 klajees, tas bija nēdomājis nēmt sev galu. Tas bijis
 labi sādzerces, panēmis nari un grūtejis eet no dzelceļa
 kēltu, kas pasgrecst sev dzīslas un tad eegastees dau,
 gāvā. Bet tad eclā tam esāvēes vrsnīgais dēls prabā:
 ko las davis? kas par to gādās? Tas nosplāvēes par launo
 nēdomu. — Te ran, tās pašas vrsu laiku vētras un
 vrsni, pas kam jau ^{dabūsim vrsan dēdēt} agrak runajam. P. lūnija sarmība,
 ko vrsam mirstot varstija: "Kā cēvēes Lauke savēem
 paridzānceem palvēs ilgi pēemvā".

Nu kā gāvam ejot jāpākavējas drusku pēe kādā vrsā,
 kas preeks literaturas gan ļoti maz, bet preeks' pašu
 vrsnēcekū sādzeres, apgāsmošanas it daudz darijis. Tas ir:

4. Augusts Spunde. Kā sarmēcka Dāvida dēls Augusts
 Spunde dzimis pēe Cesim 29. novembrī 1839. g. isgāja

Ēsu aprindu skolā un macījās no ^{augusta} 1858-1860. g. mājam Tropa.
 tas zemīnā, kāpa 1860. g. par mājskolotāju; 1862. g. par
 palīgu skolotāju pēc Hagenshofa zēnu skolas Rīgā; 1864. g.
 turpat par skolotāju pēc dažādām privat-skolām un kopš
 1869. g. bija pirmsēnece un skolotājs Kaloļ-celā kadā pašā
 dibinātā skolā līdz mīra 1891. g. A. Spunde pieder pēc
 priemājiem Līn. Kom. biedroem un arī R. L. Beedrihas rīnas
 vīrcem. Nīskclānce vīna nopelni mērojami R. L. Beedrihas
 jātajam vakarās, kur viņš bija savā laikā - kad Latvīcēm
 vel Arīsa intellīgentu spēku - velns no vīslahakem un
 cāklakem īsskaitrotājiem un pīrcsā celejiem. Vīna vī,
 mīlākais lauks arpus skolas bija dabas vīnātnes. Tas bija
 pr. p. jo labi darvna rakstu cēnītājs un parīnejs. Spunde
 rakstījis veemu otru pīrcēnu rakstu avīrēs un veemā otrā
 skolas grāmatā no vīna pa gabalam. Tā pr. p. Fr. Dones, Tau,
 tas vīlnece, Rīgā, 1881." pa pusei arī Spundes darbs un pīdoms.

isturejis vīnāpīg
 kā Janu. Latvīcēm
 darīn vajādām un

Janu dousku ilgak mums jāpīkavējās pēc strādneka kadīr.

Jk. B. Dīrce
 5. Andrejs Dīrce. Tas ir B. Dīrca vīrjaunākais brāl. g.
 Andrejs dz. 21. jānvārī 1853. g. Vīdzemē, Landones Dīrce,
 Odoenes Asu-krogu. Pīrnās skolas macības tas dabija
 Landones Dīrces skolā, tad macījās kalak Dīkabrūcēstā
 un Rīgas-aprīnka skolā un šē pat pīdīgi Aleksandra grū.
 nārijā. No skolas īstājēes, tas cētapa 1. jānvārī 1870. g. Vīd,
 zemes gubērnas rentejā par kancēlīstū, par ko palīca
 līdz 21. septēberim 1873. g., kur pargāja no Baltījas domēnu
 valdī-ekonomījas nodalā par galda pīrcēnceca palīgu un
 velan par galda pīrcēnceca pašū. Tad 1877. g. tas īstājās
 no Domēnu valdes un avcēloja no Bulgārijū, kas patlaban
 bij' ats vabīnāta no Turcēnu jūga un kur pīrcērijas cēdēni knāza
 Dondūkov. Pīrcakova vadīkā cēgrosīja Kartīlū. Tā pašā gada

beigās (1. novembrī) Tas kapa pēc Sofijas gubernatora par
 reortīvu udevumu cerēni un izpelnijas, savus udevumus
 usēitīgi, uskēnīgi ispeldidams, savu preekšņecku atk. un ku.
 Atstādams 1. augustā 1879. g. Bulgariju, Tas apceļoja Austro-
 Ungariju, Kaukaziju un nomētās tad kadu laiku Kaunā,
 gorbēdams jo pamatīgi separitēes ar Lēišu valodu. No
 1. marta 1882. g. Tas sestajās atkal domēnu valdē un proti
 mēit. nodalā par galda. preekšņecku. Tad 1. martā 1884. g.
 pargāja no Vidzemes gubernatora Kancleju par gubernatora
 kanclejas. direktora jaunako palīgu. Še viņš palīca līdz
 28. aug. 1887. g. Kaušu karē, kas jau bija senak preekmetuses,
 preekpēda viņu dotēes us deenvēdeem. Ta' viņš nomētās
 us drīvi Batumā; bet veselība plūva tur vel jo vajaka.
 Nēvarēdams zēemas larkā usņemtees kato celu us dzimteni,
 Tas nomira 27. dec. 1887. g. Batumā un kapa apglabāts tur
 pat pilsēta kapsētā.

Nēskatotēes us daudzejādo krona deenvēes, ko Tas šei,
 camī ispeldidija, Tomēr citigais cerēnis atrada vel dēergan
 larka, andron arī literat. rki nodarbēes. Švās pagūtās
 valas brīvās Tas sarakstijis daudz intresantu rakstu, "Balt.
 Vastneserū", kuči apzīmēti gan ar "A. D.", gan ar "A. Donatīš",
 gan arī citādi. Šei preekš Latv. skatuves Tas pulejēes,
 pa daļai atk. nodams, pa daļai arī lokalizēdams lugas, kā:
 "Aizgājēji", "Rūkstis" un "Dvejati celi" us larmi (Sanklara
 Parasit). Tas vīro, rak mīlest. kas kas preekšivis Lēišu va,
 lodai, gadu gādēem ar to nodarbādams. Kā šis darb. kas
 angli usskatami: pilnīgi gatava, "Lēišu gramat. rka" un līdz
 pedejām lurtam sastādita, "Lēišu-latv. cašu vārdnīca", kurām
 abām trūkst tikai pedejās nobērdzējas rokas un vajādži,
 gās rē. kas, lai isnāktu klajā. Lentigais cerēnis bija

H) L. M. dz. 18. sep. 1846. g. Valmieras apriņķī Ergemes draudzē 4506

Jānu-Kārķu Vecuma mājās kā mūrneca dēls. No mātes, kas bija Igauniete, tas samācījās pa igauņiski lasīt un pēc tam pats pa latviski. Pagasta skolā, ko apmeklēja pāris ziemas, tas griez vērtu uz sevi ar sevām gara dāvanām. Caur Jura Narkana gādību tas cētop Rņjenes draudzes skolā, ko beidza pēc trim gadeem ar ceļiem.

Tā devās ceļā daži vīna raksturi, ko nos 1867. gadā „Pēla bērnis”. Tas izcēl a No 1870. g. rudenā tas par palīga skolotāju Kārķu pagasta skolā, bet vēstējais mācītājs to ne-cerēdž kā „avīžā rakstotāju” un tā 1871. g. Lappe arceet uz Rīgu Tomsona fabrikā, tad kādā dzereem pārdotavā, Būsā gramatu bēdē etc. Tā irināu vīna

apriņķskola
otim klābu ca

dzejoli un stasti: „Dzeesnu vīrkue”, „Par velti mīlēti”, „Krišne un Lūla” u.c. No 1875-1876 vīns Jelgavā pēc māters „Baltijas Zemkopja”. Tad pa otru laigu Rīgā, kur nodzīvo kadus 7 gadus tikai kā rakstneks. Šai laikā rodas vīna stasti:

„Intāneca Pāteris”, „Tāva vēstis”, „Kreava Turku kara apraksts”, „Dzejoli”, „Mīlēstības dzeesnu rota”, „Mīlēstības pasīles” etc.

No 1880. g., kād „Baltij. Vestis” top par decnas avīzi, š. Lappe strādā pēc tā kā Igaunņu ceļu referents, pēc tam sacerēdams veselu vīrknai originalitātu, dzejolu un tulko, dāms daudž romānu. Ari vīsa vīnas parvartības laikā pāleek Lappe pēc šis avīses un ^{L vīna} dāffas beidzamais darbs ir no Igaunņu valodas tulkotārs Hildes romāns „Kur saule nespid”, kas cespēsts „Dzēntenes Vestneša” 1909. gada izdevumā (pēcl. vīnā).

М. Н. П.

ИМПЕРАТОРСКІЙ
ЮРЬЕВСКІЙ УНИВЕРСИТЕТЪ.

Справка

Юрьевъ,

Сентября 10го дня 1903 года.

№

ска выдана студенту
Фас-мат^р III курса И. Ю. Университета
Карлу Стейку въ томъ,
что онъ въ законное время
выдержалъ все экзамены.

Справку наводитъ секретарь
Правленія Имп. Ю. Университета
Т. Мухоморъ

jan ustatpis līdz kolleģij-sekretāriem un izpelnījies Vrangliski
ceštādīto medaļu par civilvaldības ceģroziņumu Bulgarijā
un A. Kāņslava III. kl. ordeni.¹⁾

Nu kādi vārdi par vīru, kas gan drīzak pēc Jēlgavnes,
keem nekā Pidrēnokeem pēskantams, bet tāpec, ka tas
pa to laiku, kad R. L. Beedriča dibinājis, dzīvoja Rīgā
un bija pēc iespējas jo drīvs beedričas loceklis, tas atrad
ari še vēetu. Tas bij ismaņģees grāmatu cespēdejs. Tas
bija kā pirmais no Latviesēm Rīgā ceģovis spēstāvus
un vāreja un gorbēja tolak it dandz darit preekš Lat,
vēēšu literatūras. Vārbūt, ka Dus, mani kungi, jan us,
mīnoņsi vīra vārdū. Šis vīrs ir:

6. Kārlis Šālbergis ar pēņemtu rakstneareca vārdū Tihans-
Veesulis. Šis nabaga vīrs ir Kurzemneecs-Lives-Barzeneeks.
Tas savā ne vēglā mūžā ismāģināģees vīvadi: gan ar va,
nām²⁾ R. L. Beedriča, gan kā spēstāvas ipašneeks, apģāda,
ģāģis-īdevejs, gan kā rakstneeks un kalēdera vīrs. Vīra
ideāls un pāraugs bija Benjāmons Franklins. Nava
lēdzams, ka K. Šālbergim bij it labas ģara darānas,
ģak deēmģēl pārak maģ skolu mācību, lai vācētu rakst,
nācībā ko ceģoroģamū pānākt. Tāķ, tas vīru nekāģeja,
no sevis vīslēlavās domas tūēt, ka tas pārares per K.
Kālņīru, ka tūē caus vīru Rīģas Latv. Beedriča dībi,
māģisēs u. t. p., ko vīnš vīru man acīs tēērs, nekato,
ģees no tam, ka es par vīru tūē ļoti ļānbģijs. Tāķ ģā-āt,
ģist, ka Šālbergim ir savī nopelņi kā īdeveģam. Jan tas
vīrs rakstā, ģtu kantu rakstneeki, zem ka īdoti no vīra:
Pirmā dala. ^(Vācu dzēctū nekā) I. v. Šātģera Vāllēstāms. Teātera spēle. Pirmā
dala. Vāllēsterna Lēģaris. - Pirmās dalas: Otrā grāmata. Rom,
neeku rakstneeks ģāģis Kōrneģijs Tāģits: ģormanģģā un Svēģģā.

1) Šal. Dravn. Kouv. vārdū.
2) par kuru derīgumu Roze, portreju krasotājs, mācslēneeks, kas arī
tolak dzīvoja Rīgā, ļoti ļānbģijs.

Pirmā daļa. Is latīņu valodas pārtulcojis Kaspar Bētz, bardis. — "Pirmās daļas III. grāmata. Schillera: Pienākuma dzeesma, tulkojta no K. Beerbarža un Fr. Traulanda. — Pirmās daļas IV. grāmata. Angļu dzeesminieks lord Rarons (Byron): "Manfreds." Pēc šīs tā laika šo beidz noapaugums. Tad Skā, borge parcelis: "Arabiešu štati. Turkošu un veona nasti. I." "Suna. Zveidu tēva pēcās dzeedajimōs." dandz stastus, kā: "Kāzoka svarci", "Milestkas larme", "Bagatkas larme", "Marais beglis Ludovis. Ziemeļa Robinsons Krans frimsovs un viņa beodri"; "Lojas-eeema mac. Fajis un viņa draugs pēc barinieteesas", "Ceemu karš" (Pagaluma) u. d. e. Valoda slakta — kā pēcēstautiskā laucmata. Tāz consānās un rāsiba bijuse iten eeverojāma. Pat tas ismēgrājes, kā man pats teica, no teudas dzeesmaim sastādīt Latvju epu. Toms arī tas ne. esot isdevees. Tas pērlungi B. Divi, kā "larka beets un miera puslādz tōs pašōs gatōs, kad divi.

Tads pats Arēās jeb celstās ik, vas rapstneess ir:

7. Lapas štātins, vits ar tam pašu ^{labu} grābu, bet varbut mazaku spēju, kņupaki glidenaku valodu nesā Štalberģis. Lapas štātins tulcojis tadus, "breesmigus" romānus, kā: "Kaps, zetas Ursula, jeb: Ho kumšāim kaxāim"; "Linišānās us dzivību un navi, jeb: Belgrades Bore. Stasts no Turku-Štatu kara. lauka"; "Drabella. Spānijas pādītā kēnneene. Vesturigs romāns is Spānijas jānnakeem larkem"; "Don Karlos. Vesturigi-romantigs stasts is Spānijas jānnakeem larkem"; "Kau, karijas kalnōs un Amerikas mēžās tussnesēs. Stasti par kareem, laupitajem un mēdžānām"; "Mēžāzgli. Krimināl, stasts"; "Bordevibe greēz sev asas vīskes. Kriminālstasts"; "Austrālijas mēžās"; "Baltā roze". Stasts; "Pādžas velns, jeb: Leelgrūtneess un viņa kalps" etc., etc. Lapas štātins

y Kā arī R. Thomsona

1846-1909

Rujenāts,
Jānis Kārkānēts

ari kores per originalu saceršanas, kā: „Labam laba alga“ ^(Originalstasts.) Tei. (Balt. Vestn. 1873); „Tautas mērtina, kas katu tautas delu ap, ^{camo leļķungu} un imā draugs Gra. ^{dina Anv. Stastis} is Latviesu drives“; „Novēdzēss, bet tomēr nevainīgs. Stasts is Latv. drives u. c. Novellite „Mala sproga“ (Balt. Vestn. 1871.g.) gan vīslabakā no Lapas māstina pašsaceršunem. „Par uelki milēts. Stasts is Vidrems ceļaršem“; „Otkars un Alvine. Stasts is Baltijas ceļaršem“; „Tercams leļķungu“ ^{u. c.} jebān ne pilnīgi originali, tad taču smalti, is Baltijas, is Latviesu drives. Bet L. māstins ne vien čārls stastitajs, bet arī it sūtīnats dzesmonēss un proti tiri pa vecai modei „milstības- un milstības gaudurīgu“ sacerštajs. No tām isnāksē I. un II. dala; kā arī: Dzesmonēss I. un II. sa. Ināms; ēpiska dzeija, Ināms un Anv. jeb: usticīga milstība; „Dzīvi dzesojumi is Vērmānā darza Rīgā“ u. c. Vesturīga satura is vīra „Kreem-Turku kara. kronika, jeb: Kreem-Turku karš 1877 un 1878. Pēc karaprātēju un vesturīgāne zinām. atbildem.“ Lai pēemīnam no vīra jē dautē Citeem rakstēm vel: „Rai, bo grāmata, jeb Dāšadi vāstis pēssē tautas bibliotēkām. I. un II. dala.“ ^{Arī dzesojumi un dzeijas} Tas ²⁾ pēssē vel sodeem pē „Balt. Vestnesa rups“, šem un par vīru vīparīgi var sacit: Ut dēssit vīres, tamon eēt landānda volūntas. Arīca 8. apīlī 1909. (Cf. Dz. Vestn. Nr. 79 no 1909. gada).

Ēk čārls stastitajs L. māstins, tū pat nosīgs dramati, zēfajs is: x

8. Adolfs Alunans. Tas, kā Pētra A. delš, dzimis 29. sep. 1848-1912. g. temberī 1848. g. Jelgavā. Caurē no Adolfs tapis par to, kas tas is, to patē stasta savā drives aprastā: „milstības us dzeju vīnš mantojā no savas mātes, kā arī Baltijas dzej, nesca Roberta Grozevica, kurš vīra vecaku namā dautē, reiz veeojāis, milstības us Latviesu tautu vāpava tēva

1) Kā garzabiji saca: „milstības smēkstēšanās dzesmonē“

2) parīsam sarāstējis, tulkōjis jeb parīstrādōjis katu 100 leļķu un marokn grāmā.

brāļa, Burja, kurš daudzējādā ziņā bija viņa skolotājs, un drebta uz teāteri pēc viņa aģitācijas kā laska, kad viņš pieņēma pēc sava uztēva, Jelgavas rātskunga Völtze, kurš bija leģls teātra draugs un viņu bezi vien viņa līdz teātri. No ceļojuma viņa vecāki pretojās tam, ka viņš nododas teātrim, bet kad redzēja, ka viņa gārs īpaši uz to dzēns, tad arī pieļāva. Viņa pirmais dramatisks skolotājs bij Ufr. Hanrišs. Pirmo reizi publi^{ca}, kas projekts Alunans stājās Jēspatā 1866. g. kā Erards lugā „Aurikanta dziesmas”. Tad līdz 1868. g. viņš spēlēja Rīvelī, Jēspatā un Norvā, pēc tam Pēterburgā. Vēl kā pašā gadā viņš ar Vācu galma teātera priekšnieku spēkēnu vec, sojās divus mēnešus Viborgā, kur tas izrādīja jaunu milotāju un brašu zēnu lomās. Jaunu varoņu un mīle, tajā lomās 1869-1870. g. sezonai viņu aizņņāja uz Rīvelī, kur tas pomazām sāka piegriecešies komiskām raksturu lomām, kurās tad viņam visu mūžu palikušas galve, narkās. Ap 1870. g. to aizņņāja pēc Rīg. Latv. Reeditības par teātera vadoni. Te nu viņš sagādāja, cik varedams, teātera spēkus un sacarstija vaj^{ēb} pārtulkoja keem pa iespējai dažādus teātera gabalus, kā arī citus - pr. p. Plavenceru - usmūdināja uz čādu darbiem. Tam 1875. g. Tas ar savu sa- risoto krupu apceļoja caverojamās Vidzemes pilīstas. Par Latv. beedvības teātera direktoru A. palīca līdz 1885. g., pēc kuru isdabija atļāuju uz teātera izrādēm visā Kurzemē. ^{Tas mirst 1912. g. Jelgavā} Akteera darvanas Alunanam jē bagatas, īpaši kā komiskim. Tas ir arī deergan isvereigs rakst, neeks - zobgalis - smadulis. Tam nenoleedzami nopelni arī Latv. dramatiskā literatūrā. Tads visā vēl uelēbija nēdz Latv. dzīvē nēdz Latv. literatūrā parādījies. Alunans

1) Cf. Alunana pašā dzīvesaprakstulur Dravm. Kouv. vārdn.
„Caverojami Latveši. Otrā kurluica.”

ismaciņies spēlētājs kā arī jū rāriņš Dramatisks rakstnieks. Tas pateesi saucams par „Latv. teātera tēvi”.
 Pēc ka Elbervelts savā laikā tā frk us labu laimi un kā dilatants bija cūtkes, proti, starp Latviešiem teātri sēvēst un attīstīt, ko Alunans kā ismaciņies aktēris un apdomiņš lektas prateis pateesi panāca un isveda, jo lauks procesā tam nu bija jau arī pavisam citādi rakots, nekā Elbervelta laikā. Alunans pirmāis, kā neveicis cits, jo plāsi iplatījis tāntā zinu par teātri un tā saucams gan par „Latv. teātera tēvi”. Arī Latv. Dramatiskā literatūrā tam severojāmi nopelni. Bet tie viņam nākas severojot vairak lugu leelo skatu, cūst ko frk vareja tāpt līdzekls beļai praktiskāi vajādābai, mārak, severojot lugu cūstāgo vertību, cūst ko kūtū līdzekls estetiskāi, literariskāi vajādābai un spēts solis us precēi literatūras celšanā. Zināms teesa, nav leedzams, ka Alunanam jū teicamas (literariskas) dāvanas, ^{Arī pēc viņa atzīmāms tas pats, Lappas un vel tātāl} kas pr. p. pēc mātera, ^{proti,} ka tas savā literariskā darbībā nemaz neattīstās. Viņa pirmāe rāzōjūmi ir arī viņa vīslabākē. Tā nav laba zime. Tā ir leedzība, ka no tāda rakstnieka, neskatoties us labām dāvanām, nav sevišķi daudz sagaidāms.

Tā ar Alunana pirmā luga „Tāsa audriņats” ir vēlka, bakā no viņa lugu vīsnotal. Kā A. Alunans attīstī, jās, tāpis par aktēri un Latv. lugu sacerstāji, ko viņš jū smaltēi štāta pats savā dzīves aprastā. Paprocēi viņš lasa frk Schillera, Goethes un Kōruera Dramas, līdz nelasīs Dōvis Alunans to skubina, pēc Latv. rakstcēm ķerties un setic tam Flugenbergera un S. Dīnsburga rakstus, no kurcēm ķērtamāis rakstot vīnu skaidrako un

un tānt lugas arī tān isīdā skūņos un tāmlidziņ.

kosošano valodu. Tā jaunais A. Alunans dabou reiz
 rokā Dīnsberga lugu „Skarstais degons“. Tagad man
 vairs nebij meera – kas izsaucās – „kaut ar es varetu
 sarakstīt katru latvisku lugu – iedās domas mani mo,
 cija deenām, un viņām nādotbojos nestēm, kad neatradu
 meega“. Tāku ismāginošānas dēļ rakstīt latviski. Cik
 neier ticis us precisām šimī makslā, sarakstiju iedus ka,
 Das sīkumus, Pēterburgas Avīzēm un redzēams, ka šādi
 mani darbi, zināms stipri pārlaboti, trūka uodrāmati; mana
 pašpārņa angļu anga, tā ka māginojū saceseh lugu.
 Tomēr vel pē lauka eoredreju, ka darbs uedē tā sacot
 ne velnam, un tā tad bijū deergau pātigs, līdz pusēi
 nobērgto lugu isnicinat.

Kad 1866. gadā esāiku savu teatra garku, eslēdamees
Vācu teatra personālā Terbatā, tad manas lugas „Pāša
 audzinātis“ plans man bij pilnīgi gatavs galvā. Luga
 karakterizētās personas ir nembas taisni is drives, vruu
 originali pa daļai vel iodeen drivo! Aoi ludzmas no,
 trūkus, salurs, is patress. Tā coreja vārot ko dabiski
 trūka trūkai vel nemudinājōšā atgādijuma, lai varetu
 kērtēs pē spalvas. Gaidītars bōdēs peenāca 1868. gada
 sakumā, pēc kam sarakstiju savu „Pāša audzinātis“ iscel,
 tānos, kā us Alunana lugu rātočānu vrsnotāl espē,
 jis, to Alunans pats abrist, saelidams: – „es pilnīgi
 parlēcinats, ka Dīnsberga tēvs savā ipasībā kā rostvēers
 mani norādijis us to celu, kurū stāigāju, kalpodams Lat,
 veešu teatra lektai. Veenīgi viņa rārojūms bijā tas, kas
 mani aicināt aicināja us Latvešu teatra lektas pamatīgu
 pārdomasānu un vajātīgā zolu spēšanū. Patess tā Dīns,

/ Tā Alunans raksta 1890.

beiga tēvs - lai gan nezinot - bij tas kabejs, es ta karstā,
apstradajamā dzies., - viņa darbs mani locīja un formēja
pēc vajadzībām.

Kā „Pasa audzinātā” saturs, tā arī tani evestū per,
som raksturoi kādai noraksti jeb kopjās no Latviesū
dzives. Un mums Alunānam p. Luigi jātic, kad tas saka:
„Lugā karakterizētās personas ir nemitas taisni is dzives.”
Pau ~~izlab~~ lūdzinai nemitā vecla is ^{izlab} pēc sava laika, kā
aridz aris turpat rādītā kontrasta privileģa, interesanta
un visi mazel apstakli savienojas harmoniski, lai veenmes
isnāktu istena komika. Divi gabieni virzeeni bija Latviesūs, Latv. sabiedrība
kad tee no klausības tapa evabadi un savu dzivi sāka pat,
stavigaki sagorīt. Veeni grībeja virās leetās palust pa
vecam, negrībedami nesko zināt no jauninunāsem dzivē, ca.
rasās, negrībedami nesko no skolam zināt. Vini grībeja pa
list „pasa audzinātā”. Otri turpreti preeksta pāgroriziju.
meem dzivē un senāsās un centās ceus skolam sagabavo,
tees preekō jaunem laskeem, jaunās dzives. Tee tee paši
virzeeni, ko politiskā dzivē apsimē par konservatīvismu
un progresu. Tos un mums isrāda „Pasa audzinātā. Original
joku spēle veenā celeenā. Rīgā 1869.” Jā ka ta pēc Elbervelta
mieginnūmeem ^{un D. Skaidā deģona} pirmā originalluga un veens no vīslabaksem
Alunāna rāčojumeem, kad aplūkosim to druscim sīkaki.
Tabula: Bakot Varna (sarmneeks) un Dārta (iā seava sarmneees)
entijūsi savu mestu, Lirinu, pīleatā skolā. Ta jau 19 gadus
veca un tā tad arī laiks preektees. Veceekem isti pa protam,
ka Puju sarmneeks, vees Vārnas paristams, ceus vestuli savu
delu skīkeli preektee par preekneeku. Lai preekneekus varetu
godam savant, lūta talim pūsi, Ansi, nokant telu. Kad
deenestmeita, Trīne, ispaidīta arā, akaidu paraudēt, kad

vecce veeni paši palikuši sanāk par nākamā znotu stādu.
 Tas izrādās jō joerģi tāpēc, ka tee nule kā bija jō milīgi
 bijuši. Stāds no tam celes, ka Dasta izdevduse, ka gai-
 damāis znots, ^{esot} paša audzināts. Te vienāks Līzina, kas bijuse
 bīzē pastaigātees un no kučas runas ar sevi pašū dabujām
 zināt, ka tai jau ir savs milākais, kēnesis Hēnriehs
 Krasting, ko jau kopš skolas gādeem pazīst. Nu vienāks
 Ansis ar zinu, ka telš nokauts. Līzina nesko vel nezim.
 Ansis grīb tīk tad viņai visu berst, kād ta apsolas, pē,
 runāt kēnu, lai ļauj Ansim veikt Trini. Līzina dabu,
 dama zināt, ka precēesēi bus, nu ar Hēnriehi sagaidit,
 bet atbrauc pašā audzināts Chikēlis ar mīžās veģari,
 Kristaps Runģa. Vārna spēedams veeseem pretim, us,
 klup us Ansa, kas tam ais mūguras stāvejis, kād pa loģu
 skatijās pē precēesēem. Nu vienāks no Vārnas sevāditi:
 Chikēlis, mārš no anguma, ar pastaļām kājās, cepuro
 galvā, pipi mutē, sostinū padusē un šnabja buteli paltraku
 kabatā — kā davanām preesō ligasinas — un Kristaps Runģa,
 garš un kalns, ar zabakōs elloc, tam bīrsām. Runģa
 tīk pabalita Chikēli dzersnā un atjēmo katru īi berktu
 vardu. Abi jau celā labi cemetuši. Kād nu Vārna tos cenā,
 tad tee divē pēdzernūsi kā dubl's. Kamer Chikēlis vel
 Anās, kamer Runģa cemetē pē galda un Krae us nebedu,
 Vārnam ar Chikēli sarunājotēs. Kād nu Dasta ar Līzinu
 vienāks, tad Chikēlis savā dzersnā samarna māti ar meitu,
 grībedams Dastu noskapetit un tai cedot sostinū, šnabja
 buteli. Mātē un meita epēj ais duomām tīk ko savalditees,
 ar Vārnam loti nepatīkami, tīk paša audzinātais Chikē-
 lis paleek katš bijis. Kād nopēņem ta davanas un tas
 ar mutites nedabon, tad nonēmes mājās resna libu

preest, kas katrā cennagā pēdīgi pēc galda, kā beetas Runga.
 Te cerodas Hlevnich Krasting, jaunus patikamus orķestrus, par
 ko Līvīna dabūjuse jau mātei stastit. Kad abi' jaunee
 dabūjusi vecaku sveitību, tad nu modina pēdzerušās pēc,
 neekas, lai brauc uz mājām. Tēc arīest abi divi streipulō,
 dami, taču apgalvādami, ka tēc lomes labi izguļējūsēs.
 Kad nu Varna eelēj vīnu, kai vēdrestu uz jaunuo lāvīnu
 veselību, tēc eestunjās Arsis, Frīni pēc rokas v. lūdams.
 Uo Līvīnas pēerumu arī tēem atļauj pēcētes un luga
 beidzas kā ar divu pāru desībām.

Fabula kā drīvē noskatīta ir pateesa. Situācijas
 kalpo nādomāteem nolūkam — komiskajām, jēlīgajām.
 Rasotņoi pateesi pēc drīves. Raison — domas veselīgas,
 aplamība — lempība, rupjība un neusnesība stastīta ietēnā
 garumā. Valoda darbigām personām pēemārīga, pēc taikas
 mutes. Tani eestop mazāk rupju klāde — isņemot samarīnu
 no „mans” un „savs” — nekā velakās Alunana rasotās.
 Stils ir cāurēdzams, skaidrs. Ar vārdu, pītēmā un veena
 no vislabākām Alunana lugām.

Pēc šī lārnīgā mēteena (Pāsā audzināta, 1869) isnāks pēc
 divi gādēem, kas pa to oterpu tulkojīs lūdīmas, kā:
 „Istaba ar divi gulbām. Doku luga 1 ceļēnā”, „Bānūvā 3. klases
 negaidamā istabā. Doku luga 1 ceļēnā” un „Skarstā Grcētina.
 Doku luga 2. ceļēnās”, — (1871) veena no viņa pašā sacerētām
 ceļēlācām drāmām „Pēekās un bedās. Original — luga ar drel,
 dācām Frīs ceļēnās un eciās bildēs. Rīgā, 1871.” Ar autora
 bildi pēceciā. Pān tulīn otrai pašā sacerētai lugai eelīst
 savu gīmotni, vaj ta nav klīvība? Pē gan. Pēst Goethe vūnā
 eesē „Wilhelm Meisters Wanderjahre” 3. kapiteli par klīvību
 tā: „Manu su' at wuff' gāvnu' katrunflaß: usub' ist' tann' hat,

vad man oft vdt förtalkat beröfvan möfka? Fader Wauß
 föll Frände om sig följt förban, int lycklig, vade sin fort-
 fort ar sin vbar, vade konn ar sig vadevafdan, följt om,
 ymnafna följt maktan zu löfden? Wie föll ar miltan
 sin fupere vadevafdan, vade ar vade Frände om fupere
 förba? Frände sin ykte följt följt, vade om vade id ^{sin fupere} följt sin
 följt, vade vadevafdan följt följt följt, vade
 sin zu löfäst vadevafdan, vade vade Waußan Frände om
 sig int förban vadevafdan sin vadevafdan följt, Frände om
 vade ifrigan zu förban i sin zu följt, fo vadevafdan vade
 vade zu vadevafdan, int om fupere vadevafdan id vade
 vade vade följt zu vade vadevafdan. Aber vade föll ar vade
 vadevafdan vadevafdan vadevafdan vadevafdan vadevafdan,
 vadevafdan? Adrian vade vade vade vade vade vade vade
 följt int vadevafdan följt, sin vade vade vade vade vade vade
 vadevafdan sig om zu zu följt följt vadevafdan? ja, vade sin
 vade ykte följt följt vade vade vadevafdan följt: vade
 vade följt om sig följt, vade vadevafdan, följt följt,
 följt vadevafdan vadevafdan, vadevafdan följt, vade följt
 vadevafdan vadevafdan vadevafdan. Wolke följt, vade Waußan
 vadevafdan vade, vadevafdan ob vade mit följt följt, mit följt
 int om vadevafdan vadevafdan: fo vadevafdan vade sin vade vadevafdan
 följt sin följt följt Waußan följt. sin vadevafdan, följt vade,
 följt vade om följt int; vade ad följt sin, i sin följt
 int om följt vade. Adrian konn vade följt Wauß sig följt,
 vade, vade vade vade id? Fina vade, följt följt vade
 sig vadevafdan vade vadevafdan följt zu vade vadevafdan,
 i vade följt Wauß vade sig vade om vadevafdan vade vade
 zu följt. Almanach ar vadevafdan vade vadevafdan
 vade vadevafdan amats. fo vadevafdan vade, fo vadevafdan

patikas tas sagādā publicai. Jo, kā arķeēsi, var tur vel
slavēt, kur citus varētu, un taizni tāda cēla' tam arī
teesība un laima, laudis celīgomot un espreceet.

Preecōs un bedās' rādīts, kā sarunneesi, melderis u. e.

rikojas, garšidami Kungu, kas līdz šim galvas priekšā mitis.
Tā ^{Preecōs un bedās'} Kristīna savā larkā (Balt. Vestulei) pieminē, ka šis lugas
nosaukums ^{Preecōs un bedās'} ne-esot pareizs, tur bijis atāvet, "Kunga brauc".
Pa nu tadēem sīkameem grūbetu pēsecētes, tad ēe būtu
istoni vēcā, "Kunga gaidisāna", ar ko būtu galvenais saturs
apsimēts. Tak, tur total fall ka. in Pünfangattal jīm; tur
jā vounigās ar om Jufulla ^{amortif}, um so byður ijt ar
saka Lesinš savā, "Hamb. Dramaturgie". Un, preecōs' rādīta
teesām leela laudīn dala tiklab krogu, kur tee spreceē
Kunga sagaidisānu, kā arī Kunga sagaidisāna, sarunēsāna
un atvadas vētki, ko melderis Dumburs sarīkojis mērcē,
kam Vanagam, lugas - tā ecēt - labajam garam. "Bedās'
gan teesa, parādas tik vēna pake persona, skolmeisters
Schellenbergs, un arī tas tik us kadu larku. Do kad Vanagx
no ta bedām, t. i. speedigēem parādēem, kurōs tas ceestriēis,
līdzams šivi dēcem us augstskolu eet studēt un ^{Karolīna} tām
navē, ^{arī} vel pirms studiju pabeigšanas nolaupejuse, dabu
zināt, tad tam laimojas, pēdabūt Kungu, ka Tas tik,
lab Schellenberga parādus atveeghina, kā arī ta jaunako, tēcōs,
atlikušo delu Kārli, pēnem par muižkungu. Pēdigi tā,
nags ar' isdabu Kārli mēdēra mētas, Annīnas, roku.
Mēdērim gan bijis nādoms, sevī mētu ar pašū Vana,
gu saprecināt; bet Vanagam jān pašām ligavīna. Un
dabūams zināt, ka Annīna un Kārli's mīlās, tas isdabu
teem arī mēdēra un mēdēreces atļauju. Tā Vanaga atva,
das vētki pārvērsās vīrs pat arī vēcājam Schellenbergim

„preekās”, ^{bet} „bedās” kas palceš vel veenigi ais tā ap, stakla, ka viņa milā ceļma, gredzma, ais skumjām par savu divi paraudēšiem dēšiem un nedēdama savu vīru parādās eestēgam, nomirste un nav un sava jaunākā dela derībām klat.

Kā gandrīz visas Alunana lugas, tā arī šī bagata ar komiku, ko tas panāk tiklab caus situacijām, kā arī caus runām, išteicēšiem, pastāvīgām parunām, ko personas ushadamās lesto, kā arī caus vēmmer intresanti zimešiem raksturošiem u. t. p. Alunans arī bagats līdzekļiem, daļnedarādus raksturošus zimešot. Pa tee arī nav ik reiz ar leedu asumu, jo asi nōškisti, Tomer tee pee viņa nekad nesaker kopā. Tee noskatēti sevīšēi pee Jēlgavas apkārtnes Latvešēm, kur tee isglītība un labklājība talak tikmā, kā jebkur citur Baltijā. Jēšūn pee Aluna, na gandrīz it viss tiks lēzets us arģeem panākumēšiem, jēšūn kas rakosta gandrīz ais veenigās cenšānās, beabera efektu panākt un ne arī bagatai seksēnei, pilnai studij, lauk isrunatēš un ne us seksēšigō avēnumu list beļa, ko svaru, kād Tomer pee tā otrā arī veetas, kas kecina no seksēšigā spēka un nolēkulōta jismu etoproama. Tā pr. p. ēē otrā ceļena v. skatē, kur Annina un Karls sa, seekās tūmā mērā un veens otram issaka savu milōsti, bu, ir jo tikamā un peev. lēigs, ja, veena no etģjaunakām veetām vronotal, ko Alunana dramās usešiem. Kada jauka naiva vcentēšiba, kāds dabuģs sprģgtums un kada sēsnuģa paerģja eelcē tam, kā Annina atvadas no sava Karla, pee tam kād tee veens otram issacģjģšē savu mī, lesto.

Ar šo lugu gāja Alunans pa To pašu, ar „Pāša andzinatū”

sevilktu, stīgu. Bet 1872. g. tas aplaimo Latv. skatuvi
ar līdz tam parvam no jaunu, ar opereti, Mucenece
un Mucenece (1. cel.), kur galvenais ne notikumās, bet mu,
virkā mokolajams. Tad viņš kulko, ^{piestrada,} gan kopam ar Plavencetu,
gan veens pats, dažas joku lugas ar dzeedāsānu un veenu
komisku operi, Sādžu dakteris (2. cel.), no ka dažas (lugas)
paleik manuskriptā. Kad tas tad sacet vel pats šāda žānsa
rāžojumus, kā: „Sc.ys šozes. Original-joku-luga ar dzeed. 1 cel.”;
„Begata brūte. Original-joku-luga ar dzeedāsānu 1 celcēnā”;
„Skolotāja šupelis. Original-karakteru-luga ar dzeed. 4 celcēnās” un
„Džons Heilands. Original-dramatiska pasaka ar dzeed. 3 cel.”;
Kurām visām veela nemta no Tagānes, tad kas veeras (1888)
proma reiz pee vesturīgās veelas un, ^{gata vas sacit} proti, no Latv. pagātnes,
grībedams pasmeogt drāmu lelelā plašumā ar nopēctraicu
saturu: „Kas tee tadi, kas dzeedāja? jeb: Klausības lairkōs.
Ikatu luga 5 celcēnās. Aut. ka Jvsjānu Andreja. Jelgavā,
1888.” Tācē Alunans neved vīs mums te procesōā kadu
sevisku vesturīgu gadījumu, kadu vesturē stāstītu un vīseem
paristānu notikumū, kā to pr. p. Puškins dara ar Boris
Godunovu, Schillers ar „Dan Karlos”, „Vallensternu”, Goethe
ar „Goetz von Berlichingen”, „Egmontu” etc., ne, Alunans
grīb mums ar savu dramu, „Kas tee tadi” vādik garāku,
veselu Latv. pagātnes lairkmetu, ^{aiņu} kurō, zināms teesa, nor
vel vesturē aprakstīts, apgāsmots, un tā nevar būt vīs,
pār paristānu, Tomēr daudz lairka beedveem gan cauc pašu
stāstīnu, gan cauc stāsteem no veeraku laurū mutes, gan
cauc dāreem uzīmejumeem veenā otcā lairknesotā vajētus
kur nojāsts un nav pilnīgi terra incognita. Tautas
dzeedū „Kas tee tadi” etc. nenidams lugai tiklab par vīs,
rakstu, kā arī līkdams tai tuc veedu veetām eskanetes,

autors parāks to skumīgo arda satversmi - tas jūsmas,
 ko „klausības laurci” aba saucel. Un Latv. klausības lai,
 kas grib šī luga atšķināt. Launio un noticiumi nēnti
 no pagājušā gadsimta 50. gadam. To vīstovestā stāst:
 „Noties. Kurzemē, gadus 30 pēc dzimšanas skolēnas.”
 Pēc tās taut. dziesmas Latvēši klausības laurci parādas
 tūri kā bāriņi. Kamēr jaunais kungs, grafs Konrads,
 velkas arzemē, kamēr arzemnieces Hārders, muižkungs
 grafa muižā, bacesmīgi kalpona un spēr zemniecus -
 kēn klajas kā bāra ķerņeni t. dziesmā. Baltāms,
 ceņizams sarņniecs tura līnu talcu. Te eroodas Hā,
 ders, kurš par velti nopūļiecs viņa mētu Skaidrite
 sev par kalponi dabut no muižu un tā viņu pavest.
 Par tam un Baltāms atceēdances tas (Hāders) ijauc
 talcu, pavēlēdams tulin vīceem no muižu doties darbās -
 klausībā. Lik leela skāde cam tam arī Baltāms no,
 keek, komar tas nevar peclēt, savas mētas, savas mi,
 rūsās cevas veenīgās drivas peemīnas godu usklidu,
 iām, Pūsomī nolāupit. Navarā Skaidrite arģājuse mēšā,
 pceks tēva dreedejamas kalcs selasit. Pannais grafs us
 mājām celodams konācis līdz tam pašam mētam. Tas
 palaidis kūceki un grib ar plinti no pleca cam mēšu
 kājām parēt, bet tas apmaldas. Kad tas noģatis us
 kāda celma apsedas, tas drīd ar skarstu balii dreedam.
 „Kas tee tati” etc. Driz tas eranga pašu dreedataju, kas
 ne marak skarsta kā viņas balis. Kumans, isgl. tobs un
 svabads cevās usskatās, kurklāt jau no dabas drusku
 arkastuģ, tas noņemas incognito pajokates. Tas kop
 no kam vel jō varak karinets, jō atkurigaki, dailakci
 un īkstaki Skaidrite nosesas, to tūri kā apburdama.

Tās stājas tai pēcsēdā kā jauns muižā pēnēmts mež-
 kungs. Skaidri, ņei to issēdat no meža no sava tēva mā-
 jān, kus tas vēlas pa nakti palikt, tas un dabon
 zināt, cik bedīgi ar ta zemnešēem. Tās dīrd, ka zem-
 neški domā, ka viņu jaunais grafs arzemē nadeves
 kārēn spēlei, dzeršanai un netīklai dīrvei, kaut vīna
 zemneškus muižkungs dīdā. Bet pamazit Rauradā sāk
 kvēlot kārlīga mīlestība pret Skaidri. Cik venkarī
 un komot cik ēkasti ta vīnu usnēmuse un eomajuse
 sava tēva mājās, tad kadā sām istabīnā vadījuse to pe-
 meera, pati līdz ar vīsem mājū laudim līdz velai nek-
 tīj palīdama kājās pē muižas sēdabā vespjāmā. Grafs,
 zīnams bes meega kundams, dīrd un tīklab talkus dēesmas,
 kā arī redz un eevero savu lauvū kreetno pratu un stra-
 dīku. Bet tē caus vīna varim tāču kāra bērni. Tās vi-
 nam kerās pē sēdē. Tās nonemas, palikt par artu
 cīlvesku un dīrdot savu zemnešku labklājībai. Siltu
 sironību un isturīgu apgarošanos tam pēstīcī mīlestī-
 ba, arveenu varak un garīvak uslēsmādama pret Skaidri-
 ti. Nu rādas vīrus pargrozījumi un parlabojumi pē jau-
 nā labīrdīgā grafa paša prata. Flandros atlaistis, zemne-
 ši no spaidem atsvabrūati ēte. Kad Baltannās sēru
 pa veeam Dānu, tad sēodas grafs savu lauvū vedū.
 Atlaistais Flandros grīb grafam atreēbēes. Ta' ka dāzmeškus
 Gederts ar savu pēcētū no Skaidrites atraidits un grafs
 pē tēs laimīgaks, tad tas rādes vīltīgajam Flandros un
 pē ta atreēbēas darba par sēroei. Flandros tam eedā
 navigas zales, kuras Dānu neksti Baltannās grafam eē,
 lēst alus kausā. Skaidrite no nejanī dabu no ēis atreēbē-
 bas zināt un isglabj tā' grafa dīvību. Abu mīlestība un

eesakņojas vēl vairāk. Bet nu saslejas pret abiem mī,
 laicēnu gādāntēnu vecādas pēdēnu vārā. Grafcēnes dēls,
 mātē, jaunā grafa mātē, līdz ar visu apkārtnes mūžēnēku
 un vērdzīgi pabalstīta no pa daļai vīrupjākā mēzināšanā
 un tumsībā tūretēnu zemnecekam un mūžās laudru, kuri vel
 tā' ko nav pēerēdrejūši, ka visu kartas sevecete top par
 grafcēni, nsmācas grafam un tā milākai loti: Vecā grafcēne
 savu vērdzīgo līdzētāju pēerēdgalā apsevē tāsni Baltāunus,
 grafam Kōvradam neesot skat, un grib skaidrīti pēedabūt, ka
 tā aršeg svešumā. Šī kā līdz nevei vajata stīnīna sedzēt
 un tāš pēšas navigāš zales, ko tā jānu nakti isnōma savam
 milākajam no rokām. Kad nu atstēdēdas milāis grafs, to glabēt,
 tad tā var tīkai nu vel jān ar stīvu meli isdreedat: kas
 tas tadī, kas dreedāja — un nomirt viņa rokās. X

Ku kadas kortikas pēerēsmas. Vīspīrums, cik intresanta arī
 šē fabula, tomēr tā nepretēscōi, ja pat neesotli sacēsta,
 skatōtes no tragiskām beigām. Kusu caur beigām sapīgi sa-
 grabtā ^{ustruktā} līdz netop vī pedīgi apmēerēnata, islīdzināta.
 Ne, tā top kērsni pušu skēlta. Tā ka mums visu laiku bijisē
 skatu luga pēerēš acim, tad sagaidam arī laimīgas beigas,
 bet caur galvenās personas navi kopam jō vairāk pār-
 stēgti, jō stīpraki sērukstīnati, tāpēc ka bedīgais gals nav
 dēerģan dībīnats — motivats, nav seprēcēs no tō arvadīti, nav
 sagatavots un tā' tad nēk pilnīgi negaidīts. Alunans nav
 bijis pilnīgi skaidrībā par skatu lugas robežām un padarījīs
 se tā' neesot lēerēnu tragiskumā. Raksturi pēc Alunans
 cerastās vīzes ar viņa bagatīģem līdzēcēkam zīmēti. Tas
 no pratošanas (raīvan) un valodas nevar vī tō paīn tēvīt.
 Tā' viņa stīpri tūncēni, kā netā' kādā estā viņa gabalā.
 Cūm no anachronismsēnu un rupjām valodas kladēm.

Dzeesmu daļas lugai nemitas no Circes, "Dzeesmu rotas" un tā tad kā m' vīst tas dabūkaris un rēvais, kas Lābiņa darnās tā' patīk. ✕

Tai pašā gadā iznāca, Lēlpiļs pagasta vecakce. Skatu luga 5 cēlenos. (Latv. skatuvei sacerstijis A. Alunans). Jelgavā, 1888. "Tā luga līdz ar, Kas tce tadi, kas dzedaja? jeb klausības laiskos" pieder pie vācēlcajāim dramāim, ko līdz ar "Senēcom" Alunans ^{pausdaru} līdz s'm sacerstijis. Ta valdiz'not ar, "Kas tce tadi etc." ir pāreizaki un pamatigaki iestrādāta un tā' tad vīspil, nīgākā no šī dramatiskā dzējneca lēlcajāim lugaīm. Ta neaizēal mūs pagātne, bet ^{patē} tagādne. Tā' ka autors ē labaki orientēts, tad šim darbam marak kas pārmētams. No vīsas lugas izveš' ideja, kas ^{kārtu grib vādīt} mūnēt, karokā cīnītā: gaismu ar tumsību, jauno laisku ar veco, progresu-liberalismu ar konservatismu, pānsulātocešus ar Veclatvešēcom, spēsu ar vajību-nespēsu, kreetnumu ar nekreetnumu, pēnāskumu ar godkāribu, cīnāsānu ar nekūnāsānu, usupurēsānās spējību ar egoismu etc., lai galu galā lautu pānāst taidnu usvaru gaismai pār tumsību, patces'bai pār melceim un viltu, labam pār elvktu-launu.

Latv.: Dr. Breedri nometes Lēlpiļs pagastā par ārstu. Tā' ka tas valda sava tēva mājās un ievādas par kreetnu un apdomīgu cilvēku, tad pagasta labakce laudis, kam gul pie sirds sava pagasta labums, grib to veelt par pagasta vecako. Bet Lēlpiļs, pagasta vecakais, nebūt negrib no sava goda, kas tam, loti cepatices, atkaptēes. Nebūt tam nav pie sirds pēnāndris pagasta labums, bet t'k' paša god' pie sirds pēnāndris. Tam nav neveens līdzeklis, par daržu kā: balvu nopirkšana, savas veenīgās meitas rokās iēcākasēšana, pat, tās pilnīga pastumsāna etc. par daržu, lai t'kai savu

pretkandīdātu pārvarelu. Tā ka pagastā dzīvo vairas
 ļaunīgi ļautiņi, kuri darbi un nedarbi baidās deenas garšmu,
 tad ^{ir godprātīgi} Lielozola palīgi un abu postījū cīnītis kopā
 karstaks. Tēvīki kalsijs Lidiņš, kam kā pūstotajam
 Dr. Breedijs ne vien nepatīkams konkurents, bet oļas
 šem šo zālosianas amatu, ^{ar ko tas ļaunā nelaimīgus padara,} pavēstam nolēpt, un Helene
 Veinstein, kadas privātskolas preekšēcele us lausceem,
 kura kā nicmata milavā Dr. Breedi gauti ciniš un us
 šo negantako vaji, — ēce Lielozola palīga spēki vēle,
 šanu cīnītā. Kad komer Lielozols iskrit cavi un nu
 ari nelidz, ka tas savas meitas, šildas rokū, ko agrak
 nebija Dr. Breedi dēvys, nu šim persola, lai atkaptos,
 kad ~~tas~~ nelidz, tad Lielozols savā ismirumā grit vīrus
 sacelt kājās pret Dr. Breedi un viņa meita nu šācdama
 šaubites par Dr. Breedi istenu mīlestīm ceļūst aid
 mīlestības raizeru veltīgās Helenes Veinstein valgōs.
 Lidiņš no manīgās H. Veinstein vīdits un kudits isdara
 nu pat nocepmu. Kamēr jaunais pag. velavāis, Dr.
 Breedijs, ar deputatiju kavejas Pēterburgā, tas nodēdina
 viņa mājas. Bet Dr. Breedi isdodas driz nocepmekam
 un tā intelektuelajai, kuditajai, H. Veinstein, us pedām
 nākt, tos nadat pelnītam sodam un ari šildu, ko Vain,
 stein čūska ^{gudrība} ^{krasta} vīre ~~tik~~ ko grubeja us tūstīku
 aiscakarot un tā viņas savenošanos ar Dr. Breedi aiska,
 vet, tam laimejas istenā laika vel preekšē sevis isglab.
 Lielozols, no ka Dr. Breedijs noveris dzonatā Lidiņa pa,
 celto dunci un tā viņam ne vien isglab v dzīvī, bet
 ari mīloto bērnu, šildu, istravis no veltības valgeem
 un tēvam atdevys, lai tas savās vecuma deenas nebūtu
 veens, Lielozols ^{ir} nu Dr. Breedi pateicigs, islikst ar šo

un ir nu pāreka laimīgs, kad Dr. apņemta mācītājs Tas
to teasu nu jo laimīgāks, kas tagad ar šaubālam drauga,
kas par neganteem laudim to bijuši evolūcūši savos
tiklās un dzimstēs vīna vajības islektot preciski savam
egoistiskam nolūkiem.

Saturs, kā redzam, nems no pateasas dzives un šaubālam
neturkumības pagasta un lauku dzīvē. Raksturi ir ^{patiesi pac} dzīves-
patiesi un ar Alunana parasto paņūmēnu zīmēti.

Raison vīrems pareiza un valoda nav tik kludana kā
citās lugās. Notikumi norit gludeni un dzīvības pilni.
Lituācijas patīkamas un dažādas. Pedīgi dziesmu per-
tiju daļu, kas citādi tik reti kadā Alunana lugā trūkst,
še nav. ✕

Tad 1889. g. „Incidences. Dziesmu luga vienā cēlonā. Pēc
cita padoma Latviesu skatuvei sarakstījis”, kas pēpēcēžas nākošā
(1890) gadā atkal kādam kēlakam originaldarbam „Šēi mari
bundzeneeki. Pautības luga ar dzēdasānu un rotālam 4 cēlee,
nōs etc. Tamlidriji, kā vīnš to lugā, kas tee tādī etc. darījis,
nem vīnš arī šai dramā par pamata domu tautas dziesmu,
proti: „Šēi mari bundzeneeki

„Ēst pa cēlu bungodamī,

„Vīseem sešēem zīmi zīgi,

„Vīseem cauru cepurētō.”

Kā šī dziesma, tā arī vīra ta drama ir humorstīga,
jāntra, jocīga dziesmu luga. Zīnana lauku zote šai zemē,
kā saucēe pusokaleceji, karklu Vācēēi, spalū Vācēēi etc.,
kop šē ismēēti. (Cf. Dr. Joffe's to Litt. Dramas). Arī šī luga sacēēta
mums jau parīstamā Alunana vāēglā manerā. Kā pēc savām
cēlām lugām, tā arī pēc šīs Alunans nepzemīst blānus dē,
matiskam drojnekam arī labi skolota režisora lomū spēlet.

Do p. p. Arhlab "Sēšs maros bundzemešcōš" kā arī "Lēlpils, pagasta vecākōš" šāo esācūmā pēsimēts: "Parimē režisoru sūnģeem. Pē lūgās cētikōšānās, "Labā puse" un "Kēisā puse" jānosaka, rēšcīnot no skatītāju kēlpam". Tam allažim rūp arī jānūkas rētinācīgas, jānūki cētikōši porsonu pulcēi grupas etc., tā ka kādas lēctas tāsavās dramās, kur atrōd par vejadrīgu, režisoroem acurāt uzcīmē pēcēšā, kā "Pēcēnōš un bedās" M. C. p., cēškō, "Kas lēcē kēdī etc." 44. l. p., "Sēšs maros bundzemešcōš" bērgās 90. l. p. etc.

Kad "Mīsu pokals, joku lūgā" išanāca, tad par to īscelās kritiķā lēctis tēksnī. Alunans bīja to par savu oriģi, nalu aprīmējis, bet kritiķi to atzina par lēkālīzēku sul, kojamu no Vācu, Sprungweel un H. Klāger. Alunans at- bēldeja, ka savas lūgās fabulū nēmīs no kādas anekdotēs cēškō, Dāūffs Lūpfullē. Tā vērbut Alunans un Klāgers smē- lūši no veena avota. Bet nepatikami fabulā arī īi rējan, īā satīkēnās. - Rēiz pādīzēdēja, ka Alunans esot tragedijū ^{Pērijē 1905. gadā} "Dmanta" sacerejis, bet tad tā lēctā atkal aprēlusa. Dvī ^{1900. g. rēijē} Hēskatōtēas no dākādēem frūnkūmēem un pavīrēibū, Alunans tācū lēctē-šim lēcē sāubēm ^{bīja savā lēcē} vīcēverojamācāis Latv. drama, Arskāis Dzejnēcs jān savas jō anglijās rāzības pē; jō vīnā lūgū skaitis sūcēdās stipri ^{20.} pāri par dūcē.

A. Alunana citi rēstī.

Alunans vīsnotal pēcēskaitāms pē anglijācēem Latv. rēstnēcēem. Pē lūgām tās īdevis grāmātas, kā: "Dēvero- jami Latvēcēi" 2 kōrtūcās; "Kuplēja vēstnesis" un stāp Dzejōlu Krājūmēem "Katrās". Dāzādī Dzejōli, novellēs un fēletona rēstī - dāudzkat ar pēvācōstū "Dobēlvēcēs" - īskāisīti pā dākādēem Latv. lēcēvācōstēem un kalēndācēem, pā "Ralt. vēstnesī" un cētus. Savu zobgala kalēndāru tās

*) Lēctē 1905. gadā išanāca "Mīsu sēcēi". Tīma īz sēnatnēs, 3 cēlācēnōš un 5 nodalās, pēc pācīstāma parāngā Latvēcīn skatūvēi sārāpšhīst Adolfs Alunans. Mēvīcā no Fr. Podnēscā. Tēlgavā, 1905. Tā pīrnā Alunā lūgā rētināmā.

izdotā vel izdēnā ~~izdeva~~ līdz sava mūža beigām. P. P. ~~Pravoslav~~

Rīdzenešu rindu varam spoži nobairīt ar visceļoto,
jamako žurnālistu, kas Latviešiem līdz šim bijis un kas
B. Dīrķim līdzējis „Balt. Vestnesi” tā celt, kā nevēns
cits. Tas ir:

9) Fridrihs Veinberģis. Kad 1869. g. vasarā kā kvartancēts
nonāca Rīgā un vispirms ar ko uzcēla Latv. Beedribas
namu uzmeklēju, tad sastapa tur korēz trīs vīrus, kas
man vel kā izdēnā drīvā aturnā. Tēc bija: R. Thomsona -
korēz preekšņēns vaj preekšņelka vestņēcs, K. Saklberģis
- tipografijas īpašņēcs - un Fr. Veinberģis - jauns Arko
no Jelgavas no Rīgij. parrācis advokats. Par Richardu
Thomsonu jau esam runājuši, ^{par K. Stūlberģi, kas rima citā veidā,} bet ^{bet} par Fr. Veinberģi nu
kadi vardi jārunā. Fr. Veinberģis, kā man K. Berģs
stastijis, ioglabā Thomsona un Baumana laiku reiz
cauc savu apķerstu Rīgas Latv. Beedribu no elegānas.
Tas bijis pa divi lāģēem „Balt. Vestnesā” redaktors jeb
pastāvīgs līdzstrādņēcs. Pirmo lāģu zem B. Dīrķa re-
daktijas, 5 gadus pa rindai - līdz 1878. g. - par vispirma,
ko pastāvīgu līdzstrādņēku un otru lāģu pēc B.
Dīrķa naves - kadus desmit gadus - par galvenāko Balt.
Vestnesā redaktoru - vadītāju - līdz 1902. g. vasarai, kur
no „Balt. Vestnesā” spēests atkāpties kas tulin izdeva paša
organu „Rīgas Avīzi”. Abas reizas, kur Fr. Veinberģis pēc
„Balt. Vestnesā” strādājis, šī avīze atypri zedejuse un is-
platijuse vel nepēvēdžeta vēidā. Fr. Veinberģis alca vēns
no visceļotojamākem Latv. žurnālistāem un polit. Arkoem.
Bez leela daudzuma žurnālistikem, daždādu sevādu rakstu „Balt.
ijās Vestnesi” un „Rīgas Avīzē” ^{pārskatījis, Latvieģu un bērģu mārģa,} kas ^{reizē} sarakstijis „Leizū-Latvieģu
vestari”; atskastijis „Balt. Vestnesā” feletonā „Lermontova” ^{Donnapōle} ^{reizē cēlēnā,} ^(pirms 1878. g.)

7. Par jaunākem p. P. P. Pravas Lirkumem Rīgā. Kadi vardi pēc Rīgas Latvieģiem. (Pirms
1878. g.)

„Теронъ камеро брешену“ sacerejis Vaen valodā kadē po.
litizru brošūru u. t. p.

Maskavnecki.

Tropata, Pēterburga, Maskava — tās trīs veltas, kur K.
Valdemars ilgāk uzturējies — dzīvojis apus dzīvokļus. Kas,
kāvē tas nonāca, tā vēl kā pirmās balodis pēc leclajiem
ndensplūdeem, janvārī 1867. g. Pāris gadus Tam sarakoja
ta Melanchthons — Barons 1869. g. ^{arīdān} Jan ~~agras~~ ap 1867. gadu,
bija jau turp ^{roves} kadē Tereiz^{vel/} jauns cilvēks, Fr. Treulands-
volakais Boivzemneecs, kas pēc tam ilgā laikā ar abiem
pirmajiem kopam istasija tā saucamu Maskavnecki
abolina lapu jeb triumvirātu. Tēu pēcebrojās divz
citi, ka: A. Bandrevičs, Špolmeistars, studenti: K. Kalniņš,
A. Schloerins — savā laikā vojači Pēlgavas Latv. ģimnariķi-
vakavnecki — pēdīgi arī Krūgers — Krūzncecs, u. c. Pēšū
tēu kolark — ap 1870. g. gadem — Maskavā nokādas for-
melas sabēdrības vēl nebija, tad Tomes tēc satikās,
sazinājās un katrs pēc savas spējas un gaumes arī lēlērū
riski nodarbojās: išteva Latvcašu-Kreem vārdnīca, Krāja
Latv. tautas dzesmas, pasakas, vīzādas Latv. gara mantas
isteva, rakstāja vēans otrs „Baltijas Vēstnesis“ un tā vēl. —
Valdemars ^{Spāfija} un Barons no mums jau aplūcoti. Pirms par
Treulandm-Boivzemneecu un tēu citēem Maskavneckem
ko vairak vēl mīnam, lai pakavējamos tē vīpoms
pēc kādas Latv. rakstnceces, kas šai laikāmetā ir pirmā
un atskatoties us vēlako Latv. rakstncecekū, otrā secēctē,
ko līdz tam sastopam. Jā ir K. Valdemara māsa, Marija
Medinski, bijuse Nauman, dz. Valdemar. Kā Bormanu
Anna, kas dzīvojure starp XVIII un XIX gadsimtkoni un no
kurās 1809. gadā dzesomū-gramatā usņemtas trīs dzesmas,
j) kāda sarmnaceka meita.

Fr. V. Dz. 24 (12.) janvārī 1844. g. Lecl. Svētē kā skolotāja dēls. Macijas Tolgavas aprindskolā, tad gimnazijā. Pēc tās formālās izglītības studēja jurisprudenci Pēterburgē un Maskavā. Baidģis augstskolu starpstājas Kurzē; mēs guberņas valdē un vit-pilsetesā. 1869. g. pārnāca uz Rīgu, tapdams vispirms par advokatu pēc Vidz. pilsetesas un Rīgas rātes, no 1873. g. strādāja arī Vidz. guberņas valdē. ^{Jan} Šo pašu sācuma tas bija par Balt. Vestnesā ^{re} ^{(No 1873-75) "Ballisch's Zeitung"} darciņas locerli. 1876. g. Veinberģis tātad vada ārgeimju nodalu, uz viņa padomni šķērsis isdeva 1877. g. Rīgas ^{tas, kasā gadā viņis, pārtulkoja "Lietuvaiši" un "Lietuvaiši" 1878. g. varēja} ^{Lapin pārtulkoja} ^{tas par vēstulāja B. V. bija pastāvīgi liet} strādnieces (1870-1887). ^{(Nostāvēdams latv. centie,} ^{nus pret vācesiem tas isdeva no 1873-75 "Ballisch's}

Zeitung). Tad Veinberģis nosed vairak gadus māju arestu, pa to laikā pūlēs ^{strādādams literārisce,} pārtulkojams, feletonam veselu vīndu jo ceļojajumu literārisku darbu, kā: Bjornsona Konis (1879), Goldsmisa Verfeldas māitājs (1879), Flippāla dzīves gājieni (1880), U. Skota Talismans, Marijas Braddones gūsamantes nostāpams (1880). ^{kurā} ^{tas polit. progromu} No viņa šī laika rakstiem vēl minami: "Es latv. leiciņu vēstures (1885) B. Vestnesē un sevīstā grāmatā; broinca Politische Gedanken aus Lettland (Laipe, 1885) 185; Atdabujis swas advokāta ķēsisbas V. cestājas 1887. g. par Vidz. guberņas valdes sekretari; ^{tas} Pēc neilga laika isstājes no kroona deenasta, palikdams atkal par gvardēnāta adv. un žurnālistu (sēriski pēc B. V. no 1900-1902. g. par galveno vaditāju. Tad 1902. g. nodibināja "Rīgas Avīzi" kurā aprakāja ekstremos latv. demokrātiskos contentus, tū redams tās par kaitigeem latv. tautiskai idejai. 1906. g.

sedejam kopā sapulcēs pēc generalgubernatora Ri. gas pilēt. Romāis generalgubernators bija Sologubts, pēc ta māca Mellers-Zakomelokis, pa šī laikā bij an pērnicināts šīs sēdis Veinberģis. ^{Linās par Fr. V. atood Rakstā sakopojumā}

Fr. V. (70 gadu pēominai (1844-1914). - Turim Klāva Fr. V., Balt. Vēstn. 25. gada jub. par pēaminu 1893/96-98). Šo leclnesku laikā bija us Vaciju ^{Brīvai Latvīdi iscelotāis atgriežas Rīgā,} ^{1924. g. janvārī sērijā savu 80. dzimnum dea} un mira tāi pašā gadā ^{biepūtā nāvē, apšņoodams} ^{katru juridisku jautājumu} Veinberģis bija angļu filozofa Bekona labs pazīnojs, kā arī. Fekspira leclis ceenitājs, ka jau vispār pamatīgi izglītots un gudrs cilvēks. Ms 70. dzimnumdeanu to sumināju:

Kas nesasnēdza tavu garu,
 Pēc lamaja ^{tas} par veco Frici,
 Bet to tev droši sacit varu:
 Tas tev leclis gods, to jēle tici.
 Bij kādai tautai vecais Fricis
 Sac konimū un lecln vīru,
 Tu latvāšiem tāds esi ticis,
 Lai skandināvu tev savu lūru!
 L. L.

Fr. V. Veinberģis 1844-1924

*) Par jaunam pilsetas likumam.

1907.

P A Z I Ņ O J U M S

Latvijas Universitātes filoloģijas un filozofijas fakultāte paziņo, ka š.g. Ziemassvētku eksamenu sesijā notiks komisijas pārbaudījumi attiecīgos priekšmetos šādās dienās un šādām personām:

20.XII.1924.g. plkst. 10-os no rīta, stud. MIKELSONEI -
jaunākajā vēsturē.

Komisijā: dekans prof. SMITS, prof. TENTELIS
un prof. ARBUZOVŠ.

5.I.1925.g. plkst. 10-os no rīta stud. REINHARDEI -
senislandiešu valodā.

Komisijā: dekans prof. SMITS, prof. ENDZELĪNS
un doc. BLESE.

8.I.1925.g. plkst. 10-os no rīta stud. ADLEREI un stud.
CŪKUNDZEI - pedagoģijas vēsturē.

Komisijā: dekans prof. SMITS, doc. DAUČE un
doc. KAULIŅŠ.

9.I.1925.g. plkst. 10-os no rīta
stud. ADLEREI un stud. CŪKUNDZEI -
latviešu valodas zinātniskā
gramatika.

Komisijā: dekans prof. SMITS, prof. ENDZELĪNS
un prof. LAUTENBACHS.

10.I.1925.g. plkst. 10-os no rīta stud. REINHARDEI -
XVIII.g.s. vācu literatūras vēsturē.

Komisijā: dekans prof. SMITS, prof. LAUTEN-
BACHS un prof. NUSBERGERS.

D e k a n a v. *E. Blese*

15. decembrī 1924.g.

1893
1899
1895

noskatama pēc pirmo Latviešu dzimma decemenecei, tā
 Marija Medinski gan pirmā Latv. dzimma rakstnece.
 Lai un gan Marija Medinski nav taisni Maskavā dzīvo,
 juse un tā kesi nav Maskavniekiem pēskatama, bet
 ceverojošs to, ka Marija Medinski pa daļai no sava brāļa
 Krišjāņa Valdemara mācīta, tā taisni Valdemara skolai
 pēvecejojama, kurā šē Maskavā valdīja un visvairāk
 no Latv. apskatni un sabiedrību cespēja, tad mums pilna
 kesieta Mariju Medinski nostatīt Maskavnieku pulcīnā.

1. Marija Medinski, bijuse Naumann, dz. Valdemar. Jā 1830-1888.

Dzimuse 1830. g. Vecpūrcuru mājās, ne tālu no Pasmakas,
 Tāļu apriņķī, Kurzemē. Pēcā tā gājuse pāris gadus tāl,
 sās, bet visvairāk tā mācījuse no sava brāļa Krišjāņa.
 Vecnu laiku tā zabiņa sava tēva pajūnītē (Pasmakā?) par
 skolotāju, mācīdama meitenes visādās skolās iznītās. Tā
 labi pēdzīvojuse, skatīdama 28 pavasari, tā apprecēja.
 ses 1858. g. ar melderi Naumani (Dzircemē?), bet sadri,
 vojuse tik 5-6 gadus kopā, tā šķīrās no šē vīra. Pēc ka,
 deen 6 gadeem (1870. g.) tā apprecējās pa otru laiku ar Lāšū
 Kemskopi Medinski. Vecnu laiku tā nodzīvoja sava brāļa
 muižā, Novgorādas guberņā, pērraudzīdama un vadīdama
 Furcenes samūnceitē. Velāk tā arģāja no Kceviņas deen,
 vidēem, kur tās otrās vīrs jau agrāk bija nometces no
 dzīvi. Tē tā arī nomira vel nēko īsti vecā netopuse,
 1888. gada pavasari - tad pat, kad Plavneks - tik kādus
 58 gadus pēdzīvojuse. Tik savas otrās laulības dzīvē tā
 nāsuse kā rakstnece ar savēem rakstēem gaišmā. Tē ir:

1) Ozols, vīna dzīve un gals, ko is kāda Vācu laukrak,
 ita smeluse Marija Naumann. Rīgā, 1872. - Tē vīna leeta,
 juse vel savas pirmās laulības vardu. Stasta saturs: Ozols,

lecos-patvarīgs mednieks (Miesiņš) vanga à la Hilt. Tēl
pret valdošu kartību no savu rosmu un patvaru usda,
Ties un sanāk tā krīzīgā cīņā (konfliktā) ar sevi pašu
grūdamo nelikumīgā cēlā savu kultas brāļu apstākļus labot.
Tā mīļākās ir: hinnona un Lizete. Tas atvairina Reesst.,
kalna Andreju, ko kaulabād grūt teesat, ka tas nava savu
paša tēvu apšūdrejis. Banka (Laskangalv.?) kas Lizeti
grūt dabūt, nodod Ozolu, kurš un nāc ceturmā. Te un vīnu
apmeklē macitājs un arī mīļākā, hinnona, kurā tapuse
arpratīga.

Šis raksts nav veenkāršs tulkojums no Vācu valodas,
bet brīvs, deergan patstāvīgs apstrādājums un lokalīze,
jums, kurā tā kas cēdvests no pašu latviešu dzīves un
vīnu apstākļiem, kas valdīja ap to laiku Latvijā un kopš
Pēterburgas avīžu laika kapa jo reputāmi. Jo laiku, kad
šis stāsts isnāca, tā sacīt, kā pirmas stāsts foreirējā
Latv. rakstniecībā, kurš nebija veenkāršs tulkojums, kā
vīsi agrākie, bet zināmā zinā originals, tad kas sacēla
deergan ^{lulu} ceerību - rensāciju. P. p. Krouvalds bija jo ap.
meerināts ar to un Baltijas Vestnesī parādījis lulu
(1872.g.) arī plašāka atzīmīga kritika.

2), Zemnieks un muižnieks. No Marijas Medinskis, ^(bijus. Kaumann) Rīga, 1877.
Šis rakstojums nes ^{un arī} rakstniecēes otrā vīra vārdu. Debū šis
stāsts, kā leekās, vīrcaur pašas rakstniecēes ceerējums,
tad tomēr kas isnākdams nebut vairs ne cernantoja
Tadu vīrohu, kā pirmas. Nu jau arī Latv. literatūra
nebija vairs tik tuklā no original-stāstiem, kā vel to,
laik, kad isnāca „Ozols, vīna dzīve”. Tagad jau bija tā
„Balt. Vestnesis” kā „Balt. Zemkopis” jo ceerējums, no

„as jo interesantu preskōvārdu par „garn laiku” un „laka kasekli”,
ko rakstniecē nosauc par „launu garn”, par citu tautu netikumiem un
vojumiem, ko jūnargoties, par tikumiem un spēku pēņem”. Tur tādā
gairma pateosīgā, kurto vairs modes drēbīs vīcu nomaclē, tur kas augšm minētās
„jānāc” garš no katrām divām beģēs beģi:

Kaspars Daugulis dz. 15. dec. 1843. Maz-Salaces draudzes draudzes skolotājs, tad Terpales apriņķa skolotājs. Tad kā skolotājs darbojas Valmierberģu pagasta skolā no 1862-1868; pārgāja uz Zemkopību, uzjūdams Daun-Aleksēnu mājās, kur sabija līdz mūža beigām, mir. 22. jan. 1903. Ar labām gara darvām un zilu arī tas ^{nepras} ~~pras~~ pēc iespējas izplatīt gara garšmu un dziedrošanās garu, kā arī varņakbalsi, gu dziedāšanu. Tas līdzredzējās pēc vecajiem, Pēterburgas avīzēm, "Cēla kordā" un "Mājas Vēstis". Ar revīziju pēc "Pēterburgas" dzeijas nodalā, kur nodrukata kelākā viņa dzejoli daļa. Viņa dzeija ir līdzīga ar stipru pesimistiska nokrāsu. Vēlā tām nēmla karsni no dzīves un ceterpla revīzīki patināmā, tīrā valodā. Dāzi viņa dzejoli sēvēloti Kauķītes, dzejnācēku labdeanās un Zuargula, dzejās pūrā. Daudz no dzejoleem nel ne-espēsti. Lai gan tee dāriņš gadu desmitas atpakaļ varēti, tomēr spēj ceanģi no, stātees blākus tā laika dzejai. Tāpat rakrakatā paliecy kerkēla, "Vanem Imantas" Latv. tulkojums keresamētrās. Tās bijis arī garģys dzeesmu vēstis. Vēens no mūsu garģajām dzeesmām, "Ar zvelģys xēms, kas Tav usnem par vēssi" no Daugule latviski atdzejota. Tr. tuvaras zīnas par viņu "Balsis" 1903, №7.

- Viņa dzēja:
- 1) Līgavīnģis Kik. 195 l.p.
 - 2) Daud' tuostis pūnģis 234.
 - 3) Uola pūnģis ... 367.
 - 4) Tas vēens ... 425.
 - 5) Tu pasamģe tū ... 542.

$\begin{array}{r} 12 \\ 70 \\ \hline 840 \end{array}$	$\begin{array}{r} 12 \\ 80 \\ \hline 960 \end{array}$	$\begin{array}{r} 12 \\ 90 \\ \hline 10,80 \end{array}$
	$\begin{array}{r} 12 \\ 100 \\ \hline 1200 \end{array}$	

No veterānu institūta studentu

A. Eglits luhā 40 rubla pabalsts

H. Bite 35 — —

E. Aboltinsk 30 — —

Goldbergs veidē nav atbraucis,
bet jau īgaiskā purgetā luhā lē
elmebrogāt.

Sveici.

L. Kumbiņš

29/I 1903.

Lapas. habēšana

pašu dzīves smeltus stastus (no Pusmūža, Laubes, Mateša u.c.) mēdzis. Marijas Medinski stastam, Fomncees un mūžņees un nācās grūti pastāvēt Leļakā sadensitā-konkurrencē, kāda „Orolam” vel nebija.

Tak lai nu kā. Harijas Nauman-Medinski stasti, kas abi iedoti sev-īkās grāmatās, neskatoties uz dažiem Fomnceem, nes tomēr dcerzgan severojamas patstāvības zīmi un izduēs spriegtu gara spēci. P. Lato. pirmā ceve, rojamākā rakstniece tācu veeuner rātojuse ko patstā, vīgu un severojamu un kvesta savā laikā par Latocešu George Sand. Lai nu šā vaj tā, ta tomēr sava ceenijimā brāla ceenijama mīsa. ^{manu} P. L. ^{Prantim.}

2. Fridrihs Trolands. Prīvzemņees. Pricis” jeb, Pricis” 1846-1907.
 Dzim. 20. oktobrī 1846. g. Kurzemē, ^{Rokaišos,} Pricisputes kņovimā. Pric-man stastiks, tad tā tēvs bija rēdņees un arī mazais Pricens ēo amatu ceenacijes. Tas ir Laubes Prīvīca jaunības un arī skolas beedrs. Ta prēcān tas macijes Pricisputes aprīnka skolā un tā ka to laikā Kurzemē mēņeeski jeb „Levizari” spēleja severojamu lommu un daudz Latocešu jaunnecli par tādeem kņogcem veļejās kapt, kas drīvsteja pat pa labības lauceem bradāt, tad arī Pricem šis amats ^{un taksācijas} ceenakās un tas arģāja uz ģorku mēņeesības skolū. Ši cestāde pavēlca arī tamdiel, ka rādijās, ka tur it kā varētū „studēret”, kā tolarx vel sacija. ģorku mēņeesības skolū 1866. gadā nobēdris, Trolands devās uz Maskavu. Tā ka tas arģatpa tur puolidz ap to pašu laicu, kad arī K. Valdemars tur nonāca un tā ka šis jau Pēterburgā bija sīcis veeun otru jaunu Latocešu vadīt, tad Trolands kā tadu pašu centēnu beens, esclūva, zināms, Tulin Valdemara skolā, un vadībā un ģādībā. Tantas apģaismības ministrija

4756

Marija Medinska, šķir. Nauman,
dz. Voldemar
1830 - 1888.

Ta ir opozicionella,
Kautribu ta sūt pec volla;
"Ozols, vīna dzīv' un gals"
Ir ta laika draudu balss,
Ar ko rakstnēc' leccināja,
Ka ta brāļa ceonīga.
Lentabak-Inuvinis

(Pēterburgā)

1752-1844.

K. P. Bergensons.

IV

Lambia

Trinkitöö

o. Mca

o

bija Valdemaram jau 1866. g. udevuse, sastāvēt Krievu-
 Latvju-Vācu vārdnieku. Pēc šī darba bija Treulands jō
 ēakls un noderīgs palīgs un darbuveers. Vārdnieka iznāca
 no 1867-1871. gadam. Kad ap 1870. gadu Valdemars bija
 par „Hoskauffa Juntiffa Zaitingā” redaktoru, tad arī
 te viņam bija Treulands palīgs un līdzstrādneers. Tad
 līdz ar citiem maskavniekiem - kā pr. p. Baronu - Valde-
 maram radās nodoms, Krievus separistinat ar Latvešu
 tautas dzēiju. Tam nolīkam viņš atrad atkal Treulandu
 par derīgu un izgāda tam nokommandējumu uz Baltijā (Kriev.
 10 mi. V. D. Zaitingā un Vitebskas guberņā).
 (Tā iznāc 1873. g. no Treulanda izdotas Latv. tautas dzēes,
 mas ar Krievu burtiem un tulkojumu pēc J. Sproga
 krajuma, „Начертаніе народнаго збогослужба”
 paranga. Līdz ar visu šo darbiem Treulands suspināja savu
 isglītību gan caur pašmacību, gan kā bīvoklausītājes
 apmeklējams maskavas universitātē” un nolīka 1873. g.
 Vācu valodas ģimnazijas skolotāja eksamēnu. Tad vēl arveem
 jō ēakli literāriski nodarbojamies, Treulands-Prorocem-
 neers sabija maskavā par skolotāju līdz 1887. g. vasarai,
 kur to - Baltijā skoln reformas cevedot - eedla par lauku
 skoln inspektoru Lejās Kurzemē. Te viņš dzivoja kadu
 lauku Kuldīgā, tad Leepajā, līdz 1889. g. kas tapa par Rīgas
 un Rīgas apgabala skoln pārlūku, kurā amatā tas vēl
 sateca. „Воскресѣніе и лепѣна и усрптаніе сенишана и ѣа віра
 јункарска парактора іпатіа.”
 Treulandu-Prorocemneera raksti
 un krajumu isdevumi.

1. Vīna Latv. gara mantn krajumi.

а) Содруженіе аризонорозреческих и эрморпадрисеских
 эражен о Россіи и эрпанакт еи нприсемангукт, издана елѣкціи
 В. А. Дамковантн. Кочура II. (Лажунскіи народнуд нрочн).

1) Tā leceina A. Alunans saim, dzēvojāmu Latvešu I. Bartuicā.
 Sēl. Austr. 1886. g. № 4.

1) interesējamies se,
 vīki par tautas-
 saimniecības, slatīki
 kas un vestures orat,
 nom.

(1907-1908?)

daivas

Москва, 1873. — Lai kraujumā irjam 1118 k. dziesmas, respektas ar Krievu burtiem un Krievu tulkojumu blakus. Grāmatas procesā ievērots procesīvars un parspēdums par Latv. kantas dziesi. Kraujuma beigās piezīmes un ievērojumi par procesējām kantas dziesmām, kur etno. grafs var atrast īsus aprādījumus no dažām kantas dzieses pusēm un dabu jeb raksturu, kā arī dažus tantu tipus.

Tad Brozemiņš pēc kādēem gadēem ķerās par savu līdzīgu vislelākā kraujuma darba:

b) Труды этнографическаго общества. Книга VI. Материалы по этнографии Латвийскаго племени. Подъ редакцией Императорскаго члена Императорскаго Общества Любителей Естественнаго Наукъ, Антропологич. и Этнографич. О. Д. Шрейнайдъ (Брунзепуолакса). Москва. 1881. — Прок. ģā plāsoaks 1880.g. zaruštis procesīvars. Tad nāc ka, tura rādītājs, kā: II Латвийскія народныя пословицы и поговорки — III ' ' ' загадки IV ' ' ' пословицы и заклички.

Beigās: Donovskoid. Kā redzams, katrā gais kraujis lai patā jau ar kantas dziesmām, I Латвийскія народныя песни usaktā rindā gājis ģe tālak. Lai kraujumā at. rādēm jaunā rakstībā ar Latvian burtiem līdz ar Krievian tulkojumiem: 1583 sakamms vārdus un parunas; 1571 mīklu un 663 pišāmus un zarušamus vārdus. — Par ģo kraujuma ķerānā beidība latvijai piešķirta medaļa.

Arkal pēc kādēem gadēem isnāc Brozemiņš kā trešāis pravakarš kraujumu anglis:

γ) Сборникъ материаловъ по этнографич. издательствъ при Вильковскаго этнографическаго музея. Выпускъ II. Подъ редакцией В. О. Шулера. (I. Латвийскія народныя сказки). Москва, 1887. — ģe (pārnēdē Krievu tulkojuma 148

γ) Въ Извѣстїяхъ Вильковскаго - I. dala (1885.g.) no Brozemiņša sēvēdota sarakstā o. Krievianā o. b. rādātā y Latvianā.

Latviešu pasakas. Tās sadalītas sekojās 11 nodaļās: I. Сказки русологовскаго характера. II. Крещеный преда-
 ний. III. Сказки о символически, расценивель и каменель.
 IV. О пороза и о дарованья. V. О кладель. VI. О нукисель.
 VII. О сибирьель, одорождель и м волкодлакель и
 довождель. VIII. О коидумель, вродель и укрель. IX.
 Ботарьель, белукаель и карликель. X. Романовска
 сказки. XI. Сказки покруженского и нахтумилукаго
 характера. — Kadu mazu daļu no šīm pasakām velas
 Bivzemnieks iedevs oriģinālā, t. i. Latv. valodā un citas
 pasak sevceļotas Lercha. Pārējās Latv. pasaku krājumos.

Kā redzam, Bivzemnieks joprojām strādājis, sevišķi Latv.
 valodā, gara mantas krājumā. Blakus krāšanas darbam tas
 arī pūlejšis, Latv. gara mantas par krieviski tulkojums.
 Tā kā viņš arī paristams kā joprojām tulkojums no krievu, arī
 Vācu valodas Latv. valodā.

2. Viņa tulkojumi. Pie laska gan pirmās no Biv-
 zemnieka tulkojumiem, kas raksti klajā, ir:

a) Fr. v. Schollera Pulvestena dziesma, kas, kā jau zinām,
 izdota blakus ar K. Beezharja tulkojumu K. Stahlberga
 „Citu kantu rakstniekos” Rīgā, 1869. — Tad pēc pamatīguma
 līdz šim vispārīgais un ticamākais Bivzemnieka
 atdzegušanas darbs droši

b) Slavenais kazaku uadonis Tarass Bulba, krieviski
 no N. Gogola. Latviski tulkojis Fr. Bivzemnieks. Rīgā, 1877.
 Šāva tulkojuma precizitāte parceļis sniedz joprojām, kas
 par Kazaksem, viņu vesturi un dzīvi un pēdīgi runā
 tā: „Pie vestures rīnas ar tulkotu stāstu salīdzinājot, ceļu.
 lasītāji atrādīs, ka stāsts par lielai daļai izdomāts. Bet tas
 viņa augstu vērtību nemarina. Visu, ko gaismots prats

meslē krietni maksīgā, tautiskā sacerējuma, to atrodam Gogola nemirstīgā „Tarass Bulba”. Šis Karaku garš, kolaišu dzīve, ceļieni un citas pamatīgas vestures rīpas, ko la. šitājs nemanošs zemauns, ir patīkamas pēdēvas.

Gogola rakstus, īpaši „Tarasu Bulku”, tulkošot ir grūts darbs. Gogols ir īsts Krievu tautas rakstnieks. Viņš arīnem cerāšās un notikumus, lechā vādus un tērkumus, ko tik Krievu tautiešu prāts un sirds pilnīgi saprot. Gogola valodu tā tulkošot, ka vīsi domu smalkumi un savād. has pilnīgi at. doti tulkojumā - kas ir vīrai grūti; Gogola valodu tā tulkošot, ka pēc tam pat vīsi oriģināla kosumi smaržotu is tulko. juma - kas nav neceenam iespējams. Pēti-ks pēemnot, ka slavensis Krievu rakstnieks dažiās veētās savā stastā pacēlas līdz tīrai gudr jēb šoro Krievu tautas pvesijai jēb dzejai.

Savam draugam, neesimvostamam „Pēterburgas Avīzes” pacesīgakam stredneekam, K. Baronam, sīrvīzi patevīku par laipneem pādomeem, kas tulkojumu krietni labojīši?

3. Leišu tautas dzeija, Krievu slavēnā vesturneeka Kostomarovova intresantais raksts „Мужобкад ваводнэд носжіт”. No Kostomarovova kas sacerets 1860. g., no Brivzemneeka tulkošot un cespests Austrumā, 1885. g. 499. Pātala - palaga aplamē

3. Pāsa sacerējumi un apraksti. - Te mirnami pirmā ve. tā Brivzemneeka kerance dīves-apraksti: „Augsti Krees” un vīsi iz remas kartas. I. Lomonosovs. (Rigā, 1874) un II. Nikons. (Turpat Rigā, 1878). Katrs islavēls sevīškā isdevu, mā. Tad Brivzemneeks vel rakstījis gan „Baltijas Vestnesi” (kad kas bīzi vel nadelas avīze), gan Austrumā, pr. p. j. Ivanis Aksakovs, „Vaj Latviesēm dīves demas avīzes var pastāvēt?” un vel šādus šādus vīrpāriņus politiskus apskatus par Franciju etc. Turjāna dāva, Zemū laivīu laime jēb Kolatovs (apgādats), ar Turjāna dāva dīves aprakstu no Fr. Brivzemneeka. Arī Krievu avīzem Pr. Čauli rakstījis, tā Katkova vadītā Maskavas universitātes orgānā, „Московскэд Продохоєп” un Aksakova „Рыс”.

Arī mūzai - Līgai viņš kalpojis. Tāu dzīvējam, ka
tas parcelā Šhillera, Pilsstēva Dzeesmu? Tas isdevis arī kādu
sacerdjuņu, kam mūzika no A. B. Varlamova, — "Māte un
mēta. Dzeesma pirms zopraņa jeb tenora, ar klavēru pa,
vādišēnu... 15 kap. Viņa, Kurzu vīri, Latoju deli" arī saskatoti.
Dzejolu Brīvzemniešam gan nava daudz, bet Tee paši ir sirs,
nīgi, jebšu arī veensarī. Visnotal Brīvzemniešca latviski
sacerdtee raksti eeverojami vel caur savu jauko, daīreiz
it dzejirsko valodu un labo stilu.

Kā redzam, Treulāds-Brīvzemniešcs krajis, rakstijis un
pūlejees daudz un dažādi par un pirms Latviesēam. Visos viņa
rakstos un darbos nojūtami karsti neatklaidīgi, stipri us,
ticami kautiski centēni. Tas nemitigi stradajis pirms
kautas un vīspāribas, pirms cilvēces un cilvēšbas? Kad
viņš pirms Latv. kautas dzives nopietnā pārejas brīdī us,
nēmas kautas skolu inspektora amatu, tad viņš dzeedaja
(kadā vecā burtnešcā vaj vaideli) kašu savu galbja dzeesmu,
sēškaldaus savas dzīves rapēs un karstā aizgrābtā savu
kokli un iskerkdams, ka nu tam nava vairs ne valas, ne
larva dzeedat. No te brīža tad arī viņa "Līga" apklususe,
bet zaveem kautiskiem centēnēam Tas palicis un gan
palikus noticams līdz naveri. Brīvzemniešcs peedot paa
Latoju "vīseverojāmaršēam vīšēam"; tas, ir veens no po-
pularakajēam Latviešu kautas dešēam, — veens, kuŗa vārda
kautā vīslabavā skana, kas arī var sacit: "Vīslabo delu pulcā
man' kauta Madina".¹⁾ Parbaldzini

1847-1885. 3. Krīšjānis Kalniņš — kā tads Krouvalds, Arv. estadavā
ziņa? Krīšjānis Kalniņš dzimis 14 jūlijā 1847. g. Kurzemē,
Dzēpļu ķemalu pagastā, Kalniņu mājās, netālu no Baus,
kas. Belgavas ģimnariju apmeklēdams, tas peedereja līdz

¹⁾ Sk. Austo. 1892, № 3, val. arī "Latviešu Dzejas Pagalms. Dzēvot
Fauševskis, Rīgā, 1901.

ar cīteem jau pērnmetēem un vēl pērnināmeem Latvešū
 tautcešēem pēc Jelgavas ģimnazistu „Rakstniecības vakarēmu”
 No Jelgavas tas uzgāja vajadzēt līdz ar daļēnu cīteem us has,
 kavu ģimnazijā (?) un študējā pēc arī Maskavā teesas leetu
 zinātni. Arī viņš nāca līdz zināmam mēram Valdemara
 skolā. Šau študents būdams, tas nodarbojās rakstu darbeem
 Latvešēem par labu, pēc „Kreevu-Nācu-Latviju vārduicas”
 līdzstrādādams un arī dažiis rakstus – visvairāk juristska
 saturs – presē „Balt. Vestnešā” (koreizijas nedēļas lapas) sa,
 cerādams. Savas študijas pabeidzis, tas pārnāca 1872. g. no
 Maskavas us Rīgu, kur atrada otru dzīvutēni un isto darba
 lauku savai slavai un nopelneem presē Latvešū tautas.
 Šau arh. J. Baumana, R. Thomsona un O. Krauvalda lauku –
 pa Latv. pirmajiem vispārīgajiem dzēd. vētkāem viņš nem
 jō drīsu daļēnu debātēs. Neeset ilgi un jau 1875. g. sākmū
 viņu cecl par Rīgas Latv. Bēdribas preekšņeeseu, kurā
 neveeglo nastu viņš nu nera no vēetas, jebūn bijā tik
 ceenits un meklēts advokats, ka runas štundā nevarēja
 pēc ta ne klat tapt. Deemžēl tas dabujā tikai preekšņeeka
 amata 10 gadu jubileju nosvīnat un kādu garāku arzenes
 celojuumu robeņgt, kad atrā naves štundina pēsterdrās.
 Savēem teicameem darbeem Kr. Kalniņš meta mēsu 13.
 decemeri 1885. g. Nu tik vīri – tā draugi kā eenaidneeki –
 atrina un iscaijā, ka tas bijis „leels vīrs”, ka caur ta a. v.,
 eesānu Baltijas drīvē cerādes leels robs.”

Valdemars Vīna darbība.

Kā Krauvalds mār būdamā rakstijis, šomar caur sa,
 vām runām un patriotismu atstajis Latvešos jō drīgu ee,
 spaidu, tā arī Kr. Kalniņš caur savu darbtu, tiehtu, val,
 dību un no mazāk patriotismu ne raicstucee has, bet prak.

Niskas dzīves laukā - vadīdams un valdīdams. Pēc viņa
 nares viņa darbībai pārkāpa Tadu senmi Latviesu
 atbilstība, ka ^{mac.} ~~pat~~ P. Zanders nēmas 1888. g. ^{put.} kadu Latv.
 literatūras vēstures laukā ar Kalnu aprīmet.
 Viņš saka: „Tautskajam periodam tās gadu desmiti: pir-
 mais Burga Alunana, otrais Kronvalda, trešais Kalvina.“
 Da nu mī nebūtu pilnīgi tā, komer kāds atpazīdams no
 viņa praktiskas - rīcīgas darbības bus arī pamatams ^{Latv.} ta
 laika literatūrā. Kāzars K. Kalvins pilnīgi aprīma,
 jās par savu stāvokli un udevumu. Pēc otrajam vīspāri,
 gājējam Latv. dzēd. vēstures, kurā presēneses viņš bija
 bijis un kurus us viņa usailinumu es bija aprakstījis,
 pastāizājamses vīz kadā jātrā savestībā, kas viņa namā
 bija sarādusās, pa viņa zāli roku rokā, pēc tam gan
 jātrā, gan nopietni patērkdamies. Pēc tās rīzās, zinams
 pus pa jokam, arī solījamses: vīz - rīkot un vadīt, es - ap-
 rakstīt un dzēdat. Tā ka mīs sarakstījamses, tad man da-
 zās jō intresantas vēstules uzglabājās no viņiem ar viņu
 laukiem. Tā ka draugu beedrihā 1880. g. beigās taurijās
 sevās zēdēs Latviesiem jō sivi usbrūst un es par tam Kal-
 vīnam bijī cevaicajās, tas man atbild: „Lai, lai!“ šes
 jām arī pošamses un tīnam cevas zobenus. - Tad nāca
 tā saucamā schisma, ko ar es kā vīz pēredzēji un pēc,
 dzīvoju. Dāri beedri, kā p. p. mac. Heulauts u. c. ^{Latv.} negai,
 su pēredzējami, bija palikuši mājās, citi atkal, kā
 p. p. mac. Anuvs, bija nākuši izstāt asas kultas
 pret ceveem laukā brālēem. Un vīz šes notika ar ta
 ceveem, ka Latviesi negribēja laukēes, jō projam arī gārgi
 uedzēnātes. Anuvs pārmeta Latviesiem, ka šes domājot esam
 l'etat c'est moi, ne, vīz - macstāji - esot l'etat etc.

Kad kā ilgaku laiku bija Latviešiem un viņu latkrastiem un konteņiem sivi, nepateisi pametumi issaciti, vāļējās Kalnuš vardu. - Bus, kunge, esat viņu laiku kā spoguļi rādījuši, kā mēs isskatāmies; bet nu paklausīties, kāds isekats jums - kā jūs isskatāties. - Kos negribam, mēs ne gribam - blauj viņam spēdīdāmes un kēparādāmes no visām pusem preti. - Tā? vaj gan mēs vainīgi, ka jums tads gūnis, ko paši negribat redzēt? -

Ār katra svarīga darba sarakstā Latviešiem par labu Kalnuš stāvēja strādnieku pirmajā rindā un gandrīz visur tika eccelts par preekšnieku vai preekšsedētāju, tadu ustveku viņš bija maz gadu laiku zinājis sev ee, gūt ar savu krecētību un stingrību. 1) Tā viņš bij arī par Latv. otro visp. dzied. svētku komitejas preekšnieku, par „Austas“ kugneetas beedrihas, valdes preekšnieku etc. Kad Latv. deputācija kapa uz Peterburgu cūta, kad delegātu starpā bija no Rīgas Latviešiem isredzots Kr. Kalnuš u. t. p. Bet ne tikai strādnieku pirmajā rindā viņš veenmes stāvējis, arī tadu pašu vedu cenāmis, kad vajādēja cūntees un aistāvēt. 2) Ar kadu drošību un vīrestību viņš to darīja, to jau redzējam, pēnninādami par schismu, draugu beedrihā: Kr. Kalnuš bija drošs, ne, atbaidams kantas un kēvzemes aistāvētājs un strādnieks, ka pr. p. šķeņa testamentē Latviešiem par labu kaitā - arī Kalnuša darba un cūnna auglis. X X

Viņa raksti.

Kr. Kalnuš, zināms, nebija dzimis rakstnieks, bet gan advokats un preekšnieks un - kā senca grieķi sacīta - δρῆς ποδῆτικῆς, δρῆς ὀφθαλμοῦ. Tik kā vēs pēbnieks gan parādās A. Almans, kad tas raksta: „Pak Kalnuša oklaxee

1) Doku dēļ viņu Latvieši darīvēr aprīnēja par savu dzelooskancleru.

2) Sr. Rota, 1886, Nr. 1.

Kalnuš, Dzirni uzleida un Deboos
pats izstājas no, draugu
beedrihas.

tas ir šķeņa
kā to Vītnieks
un pēti nosauca
kad nojaukt gūni gar
Kalnuša rakstnieku darbu
viss.

pērkotēji nevar ^{daudz} daudzi, ka mums vīri, kuri daudz var
 pastādājusi un panācusi, ne kā nelatvis advokats, kas
 nebija ne dzestnešs, ne dzējnešs, ne dzēvētāi pa-
 audrei atstājis kaut kādus laustamus darbus, kuriš tā
 spētu smelt cekaršēanos un angstu cēšanās etc. To Alu-
 nans runā, zīmējoties no pieminekļa celtānu Kalvīnam.
 Bet pr. p. Kronvalds, Valdemars arī nebija ^{stā} nedz rakst-
 nešs, ne dzējnešs. Arī šee ne vairs, ne otrs nav
 neko vairāk „nākošai pa-audrei atstājis kaut kādus lau-
 stamus darbus” un tomēr šiem pieminekli celti un tā-
 mer jāvēlās, kaut Latvešiem daudz tādu Kalvīnu būtu.
 Dau no vīra vīra dzīves un panākumu un var nāca-
 ias pa-audres „smelt cekaršēanos un angstu cēšanās.”
 Vīrs dzīvoja un cīnījās pērkotēnīgi, ka pēdīgi pat pret-
 neši neledza viņam cēšību. Un vaj no kāda vīra
 pašam Latv. pa-audrem nebūtu nekā? Kā pato st.
 Alunans leceina: „Kalvīns bij cauri un cauri krešts
 Latvešs, kas kautības karogu uicēnāja jo dūžīgi un spē-
 cīgi, kas cenīda la'pošānu un katru nelatvisko isture-
 šanos.” — Vaj no kāda vīra nevar smelt cekaršēanos un
 angstu cēšanās? Un turklāt samērā ar daudz c. šiem
 vīrs šādu arī rakstnešs. Varbūt vairāk kā datīs Latv.
 Kā vīrs kā študents šo šo rakstījis jau mūnēts. Še
 nu vel jāmu, ka Rig. L. B. Fin. Kom. I. Rakstu kra-
 jumā tārni no vīra veņīgais zinātņukaš rakstis
 „Par Latvešu saules ķerkām”, pēc H. Mannhardtā „In Litti-
 ffen Sonnenmythos” (Referats no K. Kalvīna). A. Alu-
 nans saka, ka „šai cauri un cauri prozaiskai dabai netrūka
 pat humora un atjautības.” Es saču turklāt, ka šai dabai
 piemita arī pr. p. daudz vairāk savas laukas dzēijas sa-

prātība, neka pulks tā dēvētam Lito. rakstniecēm un
dzejnieceēm. Par tam var katrs parlecimātes no ēi
lectiskā referāta, kas leceimā arī pas Kalniņa veselū, arī
zinātniski spējīgu epreedumu.

Kr. Kalniņš - , kreetnars un stingrais Latvcešs."

"Kalniņš bij ceenijams un godojams ^{rakstnieks} karakters, virs reti
daudz enerģijas, kas cenida virsūs līkos celus, bet ēvās
tasimī un spēcigi us savu reir nosprauktā mērķi. Tasims
arī bij katrs viņa epreedums, katrs viņa vārds, itjpei
praktiskā un aukstā viņa daba un apbrinojama viņa
varcniā darba spēja. Rīgas Latvcešam viņš bij repre-
zentants un dūšigs arstāvis, kadū labasū nemaz nevar
domātes, tā ka pat viņa pretīnēcēki viņam šai zinā
nevarēja leegt savu apbrinošānu. Kā preekšņēcēks viņš
prata ātri un bes maldīvānās situāciju uskert un pee
tās ceous zolus spērt, kā viņš arī organizācijās bija
nepīcspējams. Kā isēt bes Kalniņa vadīšanas, bes viņa
ismanīgas taktikas un organizācijas, to mums decmīrēl
jō bedīgi atgādīnāja tulit pec viņa naves Latvcešū Rī-
gas pilsetas vēctnēcēri celšānas cimsnō. Talak Kalni-
nam vsuleclawee nopelni kā Rīgas Latvcešū beedribas
preekšņēcēkam. Kā neveenam no viņa preekšņēgājēēm,
Kalniņam idēvās, stingru nosū cirē neēirē sakurē kopā
prestīgos elementus beedribā; preekšņēcēības sedēs - arī un
vīnas vīnu sapulcēs viņš daudz autoritātes zināja cegā,
dātes savai personai. Viņa vārds tīka klausīts un ve,
spektets no katra. Savus pagārejinmas Kalniņš zināja
kā reti ēits kadū arstāvēt un cāvri isēt, reapnēcē
viņš varēja pūlētes, kamēr viņš saoneēdra, pec ka viņš
cimsnō."

Kam bij ceļavītiels ar Kalnu un amata darīšanās,
 kas laicam bus panēmis iespaidu līdz, ka šis klinšu-
 ceļtais vīrs ir personificēta nopietnība. Vidusēja, ple-
 cīga auguma, kalnons bij iss un strups savos jautā,
 jūmōs un atbildēs, - viņa vaigā nekusteļās nevieno
 muskulētā, viņa acīs līktoļās cauruļboļū asumu, -
 tā bija figūra, masmora ausstuma." Bet cik nopietns
 kalnons bija savēs amata darīšanās, tik pat jautos un omu-
 ligs kas vareja būt privātā dzīvē - savestības. Tāds bija
 šis - "Kreclnais, strupais Latveclis", kurš arī pēdveļā pae-
 Lāvarojās dabnataļeem pēl. skoleem. *Varaidoļū Ined-
 1845-1892.*

4. Andrejs Šhloceins jeb Kreevin-Kuivu Andrejs. Tas
 dzimis 16. oktobrī 1845. gadā, Kurzemē, Bauskas pilsunīzās
 Inedu māļās, kur viņa tēvs kolark bija par sacuneecku.
 Vēlāk viņa tēvs aizgāja uz Kreevin-Kuivu māļām, ko An-
 drejs Tēva-tēvs bija dzīlā mēļā usceļis ar Bauskas pils-
 unīzās parvaldneeca atļauļū. No 1. augusta 1857. g. līdz
 decembrim 1860. g. Andrejs gāja Bauskas (Vācu) elemen-
 tar-skolā, no kurās tad eestajās turpat apstākļoskolā.
 Bauskas apstākļoskolā sagājis no 1861 līdz 1863. g., An-
 drejs - Latīnu un grieķu valodu mācīdamies - sataisī-
 jās us ģīrnarīļū. Tad 1864. g. janvārī Tas eestajās Jel-
 gavas ģīrnarīļās 5. klasē (vīnītā). Ģīrnarīļā ustāpis
 līdz otrai klasai (sekundāri), ^{vīnītā} Tas iestajās no tās 1868. g.
 decembrī. Nākamō, 1869. gadū A. Šhloceins devās us kas-
 kavu (kāpat kā Kalnons), nolīka tur abās vecajās valodās
 māļskolotajā un 1871. gadā, jūnijā, Maskavas I. ģīrnarīļā
 abiturienta eksamē, un eestajās tad turpat Lazareva
 institūtā, studēt austruma valodas. Tas dzīz veen, 1872. g.,
 viņš pārgāja pāri us universitāti turpat, studēdamō

Kreem
slavu filologiju. Kursu beidzis kā kandidats, tas dabūja
1. jūlijā 1876. g. Rīveles guberņas ģimnāzijā veltu kā
Kreemu valodas un literatūras vīrskolotājs. Rīvelei kā studentu
1877. g. pavasarī cauri braucdams, te ar viņu pirmo reizi
esparinos vaigū vaigā. Kā skolotājs Kloerins bija no sa,
veem amata beedzem un skolencem jo ceenti. Te viņš
arī nodibināja savu laulības dzīvi, savu ģimnāzista-milako
no Jelgavas parvezdams. Tak šī laime viņam nesmaidīja ilgi.
Ligādina, veenu meitānu atstājuse, divz nomira. Un
un kreestnajam sirds vīram bij isti pa pratum, ka vareja
Rīvelei jān pēc 9 gadem atstat. Ar 1885. g. jūnijā sēkot,
to ceela par nodalās cenzoru Rīgas seksējā cenzurā.
Bet jān pēc 7 gadem šo vel spīngto, zaloksnigo vīru,
kurš bija jo ceentu stāvokli seguris, tālā nare nokree,
ka 1. jūlijā 1892. g. Arensburgā, kur tas bija tepat kā B.
Drozdovs arceoloģis, vesalibu meklēt. 1)

A. Schloerzina literatiskā darbība.

Darī nelabvēlīgi apstokli jān no pašas jaunības nocce.
Lūnaja vīna dabu, stiprinaja vīna garu un valdoja ciet,
giju, kurai tam jāpatcicās, ka pedigi sasneidz to ceeni,
to stāvokli, ko sava mūža beigās deivē ceņāma. No
Bauskas apriņķskolas tas nonāca kopam ar divi c. teem
jauneklēem, K. Kalnīnu un tagadejo vīrskolotāju
Dāni Grūnbergi ^{us Jelgavas ģimnāziju.} Tān kā ģimnāzists Schloerzins ceela
preicos tāntas un valas brīžos centīgi nodarbojās ar Latv.
vesturoi un valodu. Tas sadēvās kopam ar Form c. teem
ģimnāzistēm - K. Kalnīnu, Pļavonēicu un A. Veķeri -
lai reizi nedēlā - sestdecenas vakarās - nodarbotos ar Latv.
veesū valodu un rakstneecību. Arī kā students Kloerins
(jo dedzīgi) nodarbojās ne tik veen ar savām studijām, bet

ari nekavejās savrat dažu labu zelta graudu presēs Lat.
 vecās avīznecībās. Šāp 1872. un 1876. gadu Schlockeris
 pasniedzis „Ball. Vestnesi” dažu kodolīgu apcerējumu par
 seno Latv. mitoloģiju, kā: „Praurimas svetnicas isel,
Īanās, „Par kara deevu bōdū” u. c. Tad viņš maškasas
 Latv. pulcēna vārdā — svinot 19. februārī un atgādinošes
 šīs deenas svaru — islaida mašcinumu, rakastit 1) fiži,
kas un 2, dabīgas (3) geografijas (kopam ar kosmografiju)
 grāmatas popularā valodā, ka ari teem, kas mazak
 mašijšēs, betu grāmatas par severojamaceem dabas
 spēseem. Par katru grāmatu isolija 150 leelu godalgu.

Kā skolotajs, kas savu nidevumu jo nopēctni uskona,
 tas gan nepatapa neko rakstīt. Kant ari nelasū kā
 cenzoram tam nopēctnās amata darīšanas prasijū daudz
 laika un darba, tomēr tas ari domaja un pūlējās par Latv.
 rakstnecības koplinašānu. (Kad vasaru Rīgas jūrmalē,
 kur kas medra asturētes, to apmēclaja, tad atrada to
 veemēr pēe kada raksta. Pēe apoverēcinuma tas ludra,
 lai ļauj tam usakto labo domu jēb teikumū nobeigt.
 Tad viņš nāca pēe sava viesa un nu esākās joku pēna,
 omuloga sarunašānās.)

Viņa svarīgākais darbs: „Skēsts par Igora karāseju,
Igora, Svētoslava dēlu, Olega dēla-dēla. (Слово о иужку
Узопебѣ, Узопѣ, сѣмѣ Чьзроеналѣдѣ, бѣука Свѣтослава) Tul.
 kojims iz sen. Krievu valodas ar pierīmejamīem (Krie.
 vīn. Kuivū Andrejs) Rīgā. 1888.” — Tas jo pamatīgs tā
 rakstnecība kā filologa darbs. Kā jaucis, tekoi un drojiski
 latāšānpr. p. Saroslavas rānda 17. un 18. p.: Saroslavas
 balss skan: kā veentule Dzequze viņa agri kēuko: kā
 Dzequze, saka viņa, es arhīdīnāšos us donam; Kajalas

upē apmierēšu bebrkāzoka piedurkni etc. Tad otrs
 patstāvīgs iedevums ir viņa: „Patriotisku dzeesmu Vācē
 līte. Atvelota Latvešu tautas skolās lietot kā līdzekli pie
 Latvešu valodas mācīšanas. (Zalosijis Kveņon-Kurvu tū,
 Drojā Rīgā, 1891. "Je sakratas tiklab sevīku (jaunlaicēn)
 Dzejneceku - kā tautas-dzeesmas, kurās atdēnatas ustēi-
 bas jūtas pret Kveņaru un viņa namu. "Šadas evetas pa-
 atroksiskas tautas jūtas, - tā sacīts, preescōvadā" - kurās
 kā kāda īpašta lcesma kvelo katra istpadevīga Latveša
 kontis, mīnu apdovmatakce un kveetnacece tautas deli un
 ari pate tauta aptīmīgi kelojīsi un jāntei abbalsojīsi
 sevōs patriotiskōs gara ražojumōs, savās patriotiski
 jūsmīgās dzeesmās." Šai interesantai grāmatai trīs daļas:

I. Kveņaram un viņa namam. Dzevs dād mīnu Kveņaram

Šīnu mīžu nodzīvot.

II. Šeņijai. Us ešņas galvu līku, Šargaj' savu šēnu-zemi,
 Labak manū galvu viņa, Šēka manū šēnu-zemi.

III. Karam. Šāsīnai leela glava, Karā kants bālelinš!"

Š. Šloerzīnam bija zināma dzeijas ādēne. Tā viņš raudzi,
 ja ari sadrupušās isās tautas dzeesmas sakopot leclakās
 savcenojamās gabalōs, kā p. p. tās, kurām par satūnu
 dēenas-mitūs. Labus gadus atpaskal viņš usrakā ari le.
 Caku vēstuvīgu darbu: „Dzintbušānas atceelšāna Baltijas
 gubernās," kurū viņš bija nodomājis nobeigt un laikt
 klajā kā pēemīnu dzintbušānas atceelšānas 75 gadu ga,
 vīlu svetkeem. Dēemzēl nenovēlīgais līktais nebija
 to lemis. Bālā nave partāncea darba beigas.

Kā cilvēks satīksmē ar paritānceem un draungeem
 Šloerzīns bija tik pat svosmīgs, jāntos un bagats attapi-
 geem jokceem, eik amata darīšanās atīngs un uelokams.

Kad 8. jūlijā 1892. g. viņu glabāja Rēvelē ar leelu godu
 blakus ligavimai, tad step citam darādu beidzbu re.
 presentanteem bij arī klat trīs Letonijas delegāti, kas
 issaeja dargajam arsgājējam savu kommitotou uadeomā
 dzēli sejustu pateicību par milastību un draudzību, kuru
 kas katrā iedevīgā veltā un leetā veenmer parādijis
 Letonijai, kuras pēlsteris tas - tāpat kā K. Kalniņš -
 bija jau no Rēvelē laikeem. Nemaz nevarēja es tad būt,
 ka omuligais Šloerins nebūtu Letouu vidū.

5. Garam zjot isi jāpeemir vel kadē trīs ta laika maskav,
 neesi. Tā ir: Krūgers, Krodzeneks, Skolmeisteris un A. Ban,
 Drevičs. Krodzeneks arī maskavā studijis, bija līdz ar Šloerinu
 kadu laiku Rēvelē par skolotāju; tad tapat Liepajā un pa
 otou laigu Rēvelē, līdz arsgāja atpakaļ uz maskavu, kur vel
 zodeen. Tas rakstijis visvairak par Baltijas vestures jau,
 tajumeem, Tas nav līdz šim vel nesko sevīki iedevis.

3. Skolmeisteris tapa Latvešiem paristams no Zerku-Turku
 kara, kurā tas kā savvalmees nēma dalību un padīgi
 sarakstija kadu grāmatu par šo karu. Tas preeks darāem
 gadeem nomira maskavā kā grāmatu tirgotijs. A. Ban,
Drevičs emijās ap 1872. gadu, kad Ulmana sardnica isnāca,
 "Balt. Vestnesi" par Dura Nerkana nopelneem, bija telegra.
 fa (?) eorednis un ir tagad Rīgā par Balti par kugnes,
 ebas nodalas vaditāju, pēe ka paradas vel veenmer Val,
 demara maskavas laicu skola.

Reebaldroni.

Vec-Reebalga jau ta vesta, kur f. Herkels reiz kā
 mars zāns dabija promo espaidu, kas viņu velaskōs
 gādōs modināja uz lidoceetību preeks Latvešiem. Pirms
 Promwelds atnāca, bija šē jau znama gara dzive pa,

(nu 2.)
 modusis. "Je bija gan jau A. (Kathmunderi pulcējušās,
 isodams⁽¹⁴⁾ Vec-Peebalgas draudzes mācītāja Ferd. nand Fr.
 Schilling draudzajūnu"; (2). "Kaslu, kā Kolumbus lelu
 zemesdalu Ameriku uigāja. At bēldi." un "Kaslu dzes,
 mas." Tapat šē bija jau preskōā P. Pilsatneess, un brāli
 Kaidzites. ^{un ar A. Pumpars vīspriems mē mēraos šē sastopams.} Pats angstaku no Peebaldzeneem dibinatu
 skolas estadi, pee ka Kronvaldu araicināja, un caur
 Kronvaldu tur seveteem jantajūnu uakarcem, gara
 dzive tur stypri mōdrejās. Pau pirmajōs vīspriigajōs Latv.
 Dzed. vektōs Vec-Peebalgas Dzedataju kōtīs ispeluujās arī
 godalgu.

1. Pekabs Pilsatneess, meldera katiza Pilsatneeca
 dēls, dzimis 19. augustā 1838 Dzerbenes Nētkēnu zudma,
 lās. Pirmako skolas mācību daleujis Vec-Peebalgas un Vec-
 Gulbenes (Alt-Schwaneburg) draudzes skolā. No 1856-59 gadam
 tas macijās ^{Valmieras} ~~Felpatas~~ pirmajā skolotaju zomsnara, no 1859
 līdz 1864 g. bija par skolotaju Vec-Peebalgas draudzes skolā,
 no 1864-78 tur pat par paliga skolotaju. P. Pilsatneess
 bija ~~kadu~~ Vec-Peebalgas Dzedataju beedribas līdzdibina,
 tajs un kadu laiku arī tās preskōneess. Bet 1878. gadā
 tas angāja us Koknesi par skolotaju pee muizas dziza,
 betas skolas un nomira tur jau 11. septemberi 1879. g. To
 glabaja un lelu godu Vec-Peebalgā, kur tas bija 19 gadus stra-
 dajis, to glabaja tur blarcus Kronvaldam un dr. Burjānu.

Pirmo un arī beidzamo reiz notalem P. Pilsatneesu ka girunaru (torciz),
 redzeju un dzirdaju ^{pat} pirmajās Bielensterne rīkolās Kus,
 zemes dzed. vektōs Dobelē, 1870. g. pavasari starp doļēem
 jau peristameem vīrcem. Kad - torciz Luberņu - macitajs
 Zakranovičs no tribūnes bija runajis, kā: Tam esot tois kroui,
 seo darinat, Pirmo tas darinat Latv. arajem, otru Dzedata.

Pec minēti tam
 atklāja 20. septembri
 1909. gada.

ņem un dzeidatājam un trešo - (svētku) vadītājam un val.
 d. tojam; kad redaktors B. Dīkīrs bij iisacijis sveicinā-
 mu no Rīgas, ka tur arī šovakar sapulcējoties Latveši,
 apspriest savas skolas labklājību - , kad preskōneess
 mac. Bieleskerns kā trešo runātāju slatija prescītā
 P. Pilsatneeku no Vidzemes. Nu uostājās, isteni daili cil,
 veks. Šalta auguma, augstu peeri, (palisku), antīki klasisku
 daļoni, is vīna reini spīguļoja dūšība un energija, ap vīna
 lūpām imineja ironija. Tas runāja: Vaj Kurzemneeki esot
 Vidzemneecus aismuršūsi? Tēc jau esot brāli. Vaj Daugava
 vīnus īcinot? Rādotees gan, bet tones vīnš nesot laboec,
 nas no Vidzemes etc. Tas bija P. Pilsatneeks, kas budams
 jāntras dabas labprat pedālējās precīgās sapulcēs, it īpaši,
 kur dzeidāja - , Oroli vel Baltijā!" - . Vēens no tādem
 ozoleem - , seka A. Alunans - , Baltijā bija P. Pilsatneeks,
 kas neveem kā skolotājs audzināja jaunu pa-audzi istenā
 kultūrkā garā, isaudzināja mums Latvešus, bet kas arī bij
 vēens no pirmajam celmu lauzējam jaunajam, spēžā,
 jām vitam, kas ap 1870. gadu ieka aust mūsu milotā
 kēvjā. Kur vajādeja pulcētes us teicamsem kopdarbam,
 tur Pilsatneeks bij pirmais, kas vēžēloja netā laurca,
 nādž pulcēus. Savīci Vec-Peebalga zinās no tam ko sta,
 stik un vīnai arī bij esmesls, vīnu sapīgaci apraudat
 nelaurca agro navi, jo tur vīnš it īpaši vēicmāja tam,
 t-ško atmošānos us jaunu un precīgaku dzivi."

P. Pilsatneeks gan maz ko rakstijis, bet dzeijiska
 dvesele tas droši bijis. Feminara aprakstā²⁾ tas aprimets
 par „Baltijpu dīppam". Debsū maz zinams, ko vīnš dzeijojis,
 an maz arī tas šikai var būt dzeijojis - Zarnu kōdliis
 min kā „arģājēja paša dzeesmu: Neatstāj man etc.", ko

1) „Eveerājami Latveši” I.

2) „Ant-wittnoffpflerfe Parochiallappne - Seminar in Walk. Riga, 1898.

viņu kopā dzēdajis Pilsatneca bērīs, un, Nu sverci,
brāši, kas šē kopā esam ito. ir veenigā viņa paristamā
dzēdma, ko Lato. studenti dzēd svinīgās brīvās. Bet ja arī
tā šo veenu dzēsmu veen lūtu Pilsatnecas sacerejis,
ir tad viņš pelnītu, ka viņu godam pēemru. Ka J. Pilsat,
nees dzēdju no veen pēe sevīs, bet arī pēe Cīteņu - savaem
skoleņem - pēecopis, par tam arī leecina viņa bijuši
skoleņi K. un P. Cerņi, kuņi Tam nolika pantinās, ci,
presu zaruņ' us kapā? Un Cerņi Pēteris idevīs velak
paša pravasku dzēdolu krajam. Jā arī tē tada zinama
dzēsmenceisu skola. *Dzēdumceisu*

2. Brāli M. un R. Kaudzites.

a) Kaudzites Matīrs. ^{devinīs gadus} Tas gan drusku jaunāks par brāli
Reini, bet taču, kā rādās vairak paskolājies par vecako
brāli un tā viņa pa labai daļai kopīgā rakstniecības
darbībā kā tā vairak teorētiskā puse jāusskata un tā
tad arī pirmā veetā mīstams. Matīrs dzimis Vēc. Pēc.
balgas hādarēs 6. augustā 1848. gadā. Tas nav gājis ^{tapat kā brālis} ne
kadā ^{augstākā skolā} zemnācā; bet sagatavojies no savu roku pēc pēcē
skolmeistara amata un bija no paša sākuma un vel līdz
sai deenai savā ^{no, it veen gadem atpakaļ} dzimtenes pagastā - valetī, Vēc. Pēcbalgā,
pēc skolmeistaru. Savu skolas darbu pēecopdams Kau,
dzites Matīrs jo ēarli arī celajis spalvu Lato. rakstnec.
estā, gan veens pats, gan ar brāli, Reini, kopā ko
sacēdams, rascotidams.

^{t. i. gadu pirms dzēdla,}
Tau kopš 1872. gada, tas kop paristams kā dzēsmē,
nees; jo tad isnāca „Kaudzites matīsa dzēsmenis, Rīgā,
1872, — Kcevu un Latoveņu grāmata un blēžu spēctavā
pēe K. Stahlberga. Šis gan originalu, gan tulkojumu papra.
vair krajums rāda tā kā Dura Klunana skolu jau ar savu

vīrobracstu — „Dzeesminas” un ne „zīnges” vaj, rīmes,
 kā agrāk bija parasts. Kronvalds Turpatas studentu rakst,
 neesības vakarās šīs Dzeesminas apspriedams, īsaucās,
 ka nu esot reiz „kartupelu Dzeesmiām” gals. — Kad pa pr.
 majiem vīr. Latv. Dzeed. vētkiem man kāds kadu garu
 kalsnu jaunū cilvēku ar garoem matiem stāvēja par
 Kaudzīti pēckā un es tam dažas glaimas sacīju par tām
 „Dzeesmiām”, tad tas pēņima it vīru un es tikai pēc
 dažiem gādēm pārlecinajos, ka tas bija Reris un ne
 Matīrs, ka vīrotāl divi Kaudzīti un ne viens vien,
 kā es solāru vēroju. Bet jau tad bij aprādis, viens brālis
 nēmt otra brāļa nopelnus par saceem. Matīrs, maraks
 par ocako brāli, garoem matiem un tādu pašu borsdu,
 ir nopēctim seiju, pastups gestikulācijās un valodā,
 kames vecakais brālis Reris, stalta slarka auguma
 un mūžam laipnu vaigu. ¹⁾ Dažus gadus vēlāk (1878?)
 īsnacis, Kaudzītes Matīsa Dzejoli. Otrās krajums. Kā
 trešais viņa līvīkas Dzeijas darbs noskatams gan „Smadīti
 un asaras jeb Dzejneka labdeenas”, kas ^{bi} laivām pirmā
 tādā antologijā Latv. valodā. Ja pēdzīvojušē tagad
 jau otru pavairotu īdevumu. Angstāku ocafu, nekā
 Dzejneks, Kaudzītes Matīrs ceņem kā ^{parcelēji un} rakstneks. Tas
 tulkojis, kā: „Kur vī laime?” (pirms 1877.g.), tad: Tēns,
 zes dēls jeb: pārvasi launni ar labu! Daunai pa-audrei
pēc šarvātā (ap 1881.g.); heers mājā! Ikatu luga / eelce,
nā (ap to pašu laiku) u. c. It ēverojams, viņa vēsturīgais
 raksts, Brāļu draudze Vidzemē. Līnas par brāļu draudzes
 celsānos un īsplatīšanos vīspāri, bet īpaši par viņas darbu
 starp Vidzemes Latvēšēm un par sa-ēšānu-ēkām ik katrā
 draudzē? Tas sastādījis arī dažādas skolas grāmatas, kā:
 „Vadons ortogrāfijas maciņā tautas-skolām (1878.); „Uosturs
 1) Daži saka, ka abi esot mazi jozūiti. — P. Kļavins.

pagastu-skolām: "Veci lauci", "Vidus lauci" un "Jauni lauci" u.c. Zem pēcnemta vārda, "Kalmenešs" tas sacēris: celojumu apraksts, daudz pārspēdumus par dažādām sadzīves jautājumiem, kritikas u. t. pr.

b, Kaudzītes Raimis ^{dzimis Vec-Peebalgas Madarās 1839.g., tā tad} varbūt ~~tas~~ kadus gadus vecāks par Matīzu, puslīdz ar tadu pat. (varbūt ~~tas~~ dzimēnu māza, ~~ku~~), izglītību, kā šis, dzīvojis arī tur pat Vec-Peebalgā kā zemkopis, ~~bet~~ pērkops arī pēc ceļpiņas rāstīnes. C. bu. Tas pēdējais kā Vidzemes zemnieku pērkotāvis pēc dažām deputācijām etc. Tas

Vecis pats tas, kā vādās, idevis: „Bībeles stastus paga, sta skolām”; „Garigs skolas draugs. Pēc Cēsu aprūkka evanģeliskā laukskolu garīga pārlūka, Vec-Peebalgas mācītāja B. Gulke padomeem sastādīts. Pirmā daļa: 1. Kātkisms.

2. Bībeles pāršas. 3. Dziesmas. 4. Meldiju pāršas. 5. Baznīcas-gada svētdienas etc. svētki. 6. Bībeles grāmatas. Otra daļa: 1. Baznīcas-stasti. 2. Tēvu ēpiras. 3. Dzērojāma, kee gadu-skaitli is bībeles- un baznīcas-stastem. Šis

skolas grāmateles isdotas pirms 1881.g. Zem pēcnemta vārda „Vidzemesēks” Raimis sacēris (un vel sacē) dažādām avīzem, kā: „Balt. Vestnesis”, „Baltij” u.c. dažādažādus rakstus par praktiskas dzīves jautājumiem. Tē rāstīti dažreiz lēzēti us veemu vaj otru vairigaku osetu latvešu sadzīvē. Ne veem politiskus, bet arī šādus tadus citus jautājumus tas kustīnājis (no kustīna) pr avīzem. Tā pērkō kāda lauce (1902) tas ceļpranda „Balsi” kadu jo garu rāstītu par Duri klēnānu. Viņa valoda ir visvairāk smaga, stipri neveikla un neglītota. ~~X~~ ^{bet} spēcīgu, tautisku, pabalojumu islononi.

c, Abi brāli kopā: Brāli Kaudzītes. Kopā kee celojūči, kopā kee arī kā ^{sacēris} sacēris. Teesa gan, Matīzs-Kalmenešs ir visvairāk tas celojumu aprakstītājs. Tas zīmē trešus ap.

1) Tas darbojas ^{arī} ilgus gadus kā skolotājs Ģyrenu skolā un pagasta pašvaldības ceštādē, ^{dzīvodams dzimnīcā} turpat V. Pse. ^{slavens} slavē latv. literatūrā un kultūras dzīvē ee. ^{balgā} balgā arī kā arī kā ^{zamu} zamu kopis, ^{tas} tas neeskoja ^{komer} komer raksti, ^{neecijs} neecijs ^{tas dz} tas dzīvoja ^{arī kā} arī kā ^{du lai} du lai ^{ku se} ku se ^{Rīga} Rīgā.

guvis ar dzīves ainām „Mērnieku laiki”. Kuras viņš uzrakstījis kopam ar brāli Matīzu. Teica, mī arī viņa nopelni latv. avīžniecībā, kur viņa līdzdarbība skaitāma gadu desmitiem, sākot no pirmās latv. tautiskās kustības līdz pat Lat. vijas atbrīvošanai. Kaudzites Reizis (R. Vidzeme, meka) cevadi „Baltij. V. sī” un „Balsī” tautiskās kustības laikā ^{arī kā} arī kā ^{du lai} du lai ^{ku se} ku se ^{Rīga} Rīgā. ciski praktiskiem rakstiem. Viņš ir ilgu laiku gan drīz vecmītais latv. ^{laiku} laiku ^{labāk} labāk ^{un} un ^{saimnieciskās} saimnieciskās dzīves labs novērotājs, pazīnejs un aprakstītais. Ta raksti nav zinātniski, teoretiski, bet reālās, patecās dzīves novērojumu augļi, kas latv. ta laika avīžniecību ceši saistīja ar stiprako kau. ^{tas pamatu} tas pamatu ^{zemniecību} zemniecību. ^{tas} tas ^{praktiski} praktiski ^{saim} saim ^{niecisko}niecisko ^{jautājumu} jautājumu ^{cilatājs} cilatājs, Kaudzites Reizis ^{rasstīja} rasstīja ^{esot} esot ^{savā} savā ^{laikā} laikā ^{pirma} pirmā ^{veetu} veetu ^{latv.} latv. ^{laikrakstos} laikrakstos, ^{un} un ^{no} no ^{stapas} stapas ^{ceemigi} ceemigi ^{blakus} blakus ^{ta} ta ^{laika} laikā ^{labāk} labāk ^{politisk.} politisk. ^{keem} keem ^{darbniecībam} darbniecībam [—] ^{cevadniecībam} cevadniecībam — ^{tas} tas ^{Veimbergiā} Veimbergiā, ^{B. Dīriksidā} B. Dīriksidā, ^{J. Matīsam} J. Matīsam ^{un} un ^{Naraidoān} Naraidoān ^{Sanderomē} Sanderomē ^{A. Vebrām} A. Vebrām. ^{tas} tas ^{procedūrijā} procedūrijā ^{jo} jo ^{darbīga} darbīga ^{personija} personija ^{personībām} personībām ^{un} un ^{viņu} viņu ^{kultūras} kultūras ^{vesturē} vesturē, ^{tik} tik ^{pat} pat ^{leels} leels ^{un} un ^{nemirstīgs} nemirstīgs ^{kā} kā ^{viņa} viņa ^{laiskmetis} laiskmetis. (Latvijas corgs)... ^{saka} saka ^{kads} kads ^{viņa} viņa ^{nekrologā} nekrologā.

Tas pēdējais kā Vidzemes zemnieku preekōstā, vis pēdējām deputācijām etc. mira 21. augustā 1920. g. Vec-Paabalgas Kaibemēs 81 gadu vecumā, 29. augustā ta apglabāja dzimtomes kapēs.

Skolas eelā ~~25~~ 25 dziv. 28.

Missouri,

Ramos Antas-ēlā N 4 dz 20

Smidts Albert-ēlā N 5 dz 4

gabalus un cilvēkus jo dzīvām krāsām un tā apraksti
 dcezgan patīk arī jau laudēt, ka tas kvešām kušānām
 reizām stāsta preti kelojums no pašu Lato. dzīves. Bet
 arī Rernim - Vidzemeskam ne vien kā avīžu raksti,
 tajam sava slava. Visvairāk kā sava brāļa literatūras
 līdzstrādnieks tas grieis us sevi vispārīgu ceveību. Bo
 pateesā slavu savā zinā abi brāļi emantaja ar savu
 kopā sacereto visvairīgāko darbu, Mērnesku laiki. Šakto
 is kantas dzīves no Kaudzites Rerna un katrā. Felgavā,
 1880. Otrais idemums iznācis Vec. Pēbalgā, 1891. Latvešu
 draugu bedrība' pēspreda šim stāstam 1881. gadā godalgu.
 Tas pārcelts - jeb esakts pārcelt Oācu un arī Kreesu valo,
 dā. Tam tā tad ^{kar norisinājās Latvijas} pirmā stāsts, kam kulin arī ^{vāc. krievu} estas kau,
 tas pēgrecizēt savu versim. ^{1913. gadā, tas iznācis ar ar illustra}

Pē šī stāsta mums nu vel drusein ilgāci jāpauca,
 vejas. - Brāļi Kaudzites ar savem „Mērnesku laikiem” -
 „dzīves bildēm” - ja nu ne romānu - jo pēcsē Fada team
 trūkst varona - sacerējusi, tad tomēr Latvešu stāstu ar
 literatūru eklusī zināmā mērā, esendami gaiši noski,
 rānu latvū, kas no pašu Latvešu - visvairāk gan saun,
 latvešu - dzīvi mērkota, Lato. rakstniecībā. Tā ka
 vis raksts satas pa mērnesku laikiem kādas Vidre,
 mes apkārtnes Latvešu dzīves neticamu norakstu -
 kopiju, tad caur tam arī saprotams visai lelais, kai,
 lais realisms, ^{jeb vispārīgāki naturalisms,} kas arī ne idealisma jausmai nav lā,
 us tur esēsties. Pēcsē tam - pēcsē idealisma -
 Kaudzitem trūkst spānu, ko lidot, spānu, kadu pr.
 p. Materam un varēm estem Lato. stāstu rakstnee,
 keem pilnā mērā, spānu, kas Kaudzitem kulu līdzē,
 jūsi, caur pašu domību - fantāziju, pē pašu ideāla

stāstot varoni - kā to pr. p. Feliks Duhus savā, Karā
 Romas dēl' ar Cetiņu to dara - ^{neb drošs pats, Latvijas spēks, jeb Deglavs savā} me. Kaudz' tas nem' tapat, ^{romani Riga.}
 kā Gogols savā poēmā, "непробудь думу", kas laudis, kad
 vīri nu ir ^{un arī neat} un necenšis nekādu varoni atrast viņu
 zīnētā apgabala. ^{fabula jeb saturs} Vīri, kā beikts, causum causi realisti-
 vaj šīri līdz naturalismam. ^{personāla pēdējais} Zeverofoh vītas labis, tē,
 camās puses, kas "bērnesku laucēni" pēmit, kā: patec.
 sa Latvešu dzīve, līdz norakstam - kopijai, us mata
 uskertais realisms, kadls ar Gogola poēmā, kur atspo.
 guļojas pateesa, nepārkrāsota Kcevu dzīve u. t. p. ^{kad tomēr}
 stopamas šai Kaudz' in vīzeverojamākā rakstā arī ^{klūdas, kā} kom.
 pozīcijas-, raksturo-, situāciju- un valodas-klūdas. 1)
Kompozīcija: sākums un beigās - pārtrauktas, ne caus
 ko nav saucenotas, trūkst visam stringras veenības tēm.
 labad, ka varona nav. Sākumā tadls kā parādas. ^{kasrādē}
 bet tālm arī nocet no skatuves. 2) Raksturo- de sasto.
 pama psiholoģiska klūda, ka pr. p. Kaspars, kas pasīkts
 kā varonis un kurš nule laimīgi mil, komr domā pē
 pašnovāvesānās. ^{kas nespējam, no spēciga zemnešca dabu} Ja ir klūda, ka tā vīnam bes kada
 eemešla dād pašnovāten grātā. 3) Situācija. Kaspars isca,
 ka savu mīlestību savas vīrd isredretai nevēklā vīrēveidā
 pē gultas kā bīdī, kad milakās mīte patlaban
 dzest arā. 4) Valodas klūdas. Rakstnešku pašu valoda
 neisīkirās no darbīgo personu īstokones, kurās perso,
 nas arī runā un darbībā dārvēiz pasēpīletas. Tāk, kā
 jau beikts, kreestnajam teicamajam rakstam netrūkst
 arī spožu partiju - nodalu, netrūkst arī jo teicamū
 raksturo, kā pr. p. aristokrātiska sarunnece, tad īnu,
 se u. c. Tē vīri īsti Latvešu šipi. Lai nu tā uaj tā, īhār,
 neeku lauki ^{gpa lūmā, neklā} ir savā zīnā Latvešu "непробудь думу".

personāla pēdējais
 sama: valdības
 apmānītā cūca
 entelas vāroņu sa
 nura vīnā galā
 dišu papārtis pē
 vīrdiba pē
 gata mīlsta
 etc. etc.

nes pīdūga maršals
 dāks, magānis pē
 savs kompozīcijas

Elmīgums
 notera pavāse
 nes ar Benceca
 spēdīšu grāma
 tu padūte

4) Kamas Gogola varstam vī dāiles darbam ir savs varonis, Čičikovs,
 op ko vīrs gēzas, tam Kaudz'iem šada pavīsam nav un tā tad tas nav
 īsto mākslas darbs, bet dzīves kopija, pīlva pārspīlājumu.

Kā tie, tad Rēvīs devās Tos dzīves skatus un
 katris peclis teem savu saskumleto pratošanu un
 tā isceles šis jaunam laiku ^{darbības, šis} meestāns, kārcešu laiki.
 katris arī paristams kā tērcam, dzejisku ražojumu
 tulkotājs. „Apo vīna karoga tad arī lasijusies visi tee
 dzejnēsi un dzejnēsi, kuri vaj un negribeja, vaj arī
 nespēja serot celajem, angsti aizgrabtajem kaut šķa,
 jcem dzejnēscem. Tā Cerim Pēteris, Pēteris, Zilais, Pau,
 Ciniš, Reemeln Jānis un daži citi peeder veirak vaj ma,
 rak pee Kārdzītes katoza skolas. Ar vārdu, brāli Kau,
 dzīvi peclidzīnami tadem rakstnēscem un rakstfajcem,
 kas trklab pasnecquī neapnīkušī lauracskōs labas
 maebas savai tautai, kā arī ražojuši citādi derigus rak,
 stus, kas isnāscuši sevīkāš grāmatās, kā p.p.p. korne,
 ku laiki abu brāļu ^{neilgācāc, melnācāc} smagācāc grāuds Latv. darbīcāc,
 necēbas apērcēni. 2/11/1870

Atsevišķi stāvēši dzejnieki

II. Peterburzdzejnēscu pulcins.

Vairāki no tiem Tērpātas studentiem, kas 19. februārī
 1870. g. bija līdz sapulcējusies, lai sūtītu Rīgas Latv. biedri,
 bai us gada deam telegramu un tā lidzējusi Tērpātas stu,
 donku rakstnēcēbas vakarus dibināt, aizgāja Tulin pee
 Tam us Peterburgu, Tur savas studijas turpināt. Tee
 bija: stud. jur. J. Klavins, stud. philol. K. Gailītis, stud. philol.
 J. Grünbergis, stud. jur. F. Grossvalds, stud. jur. A. Vobers. Kā
 vīni bija sāsūši Tērpātā turēcēas kopā, tā vīni beadro,
 jās arī Peterburgā. Peterburgā vīni atrada jām citus Lat,
 vēcū studentus, kā: filologus K. Remmīci un Treši,
 precēcā. Vēlāk nonāca us Tērpātas tur vel astronomus K.
 Klusins un juristi P. Gutmanis. ^{un J. Dreimans.} Teem peclēdrojās tad jauni
 studenti, kā: juristi D. Skujenēcē un A. Šerste un skolotāji,

1) Sal. Alunana „Ecozojāni Latvecī I. un

2) Sal. Panševska „Latvecū Dzejas pagalmus.

2) velākais Tērpātas
 Latvecēcā, tad
 pēterburgā palīgs,
 tad advokāts, tad
 Katoja un, varbūt
 veģantors

Stenis, Baummanis Karlis, Morhins, Krogzenis.

kā: Krogzeniju kurš. Auskles un Peles. Kažoku Davi. ^{Iee visi draudzi,}
 Kadās sevīškas Latviesu beadrības ap to laiku gan Peler, ^{atbāko gan Laso.}
 šurgā nebija; jo tagadējas Turcenes beadrības, kā: „Lat. ^{vakarās Palmes}
 vcešu Labdarības beadrība” un „Latvīpīža Pelišu beadrība” ^{telpās, gan draudz,}
 dibinājās tās velāk un sevīški caur mīnēti Pelerbūdž, ^{rapulēt, gan dīvē,}
 nēcun pērpalidēt, kā pr. p., „Latviesu Labdarības beadrība” ^{gan bīžātne un}
 ap 1878. g. Kadā, Latviesu Maršlencēku beadrība” radusis ^{otra dīvēpālē.}
 tur tīkai ap 1902. g. beigām. Tā kā tadš ēi Pelerbūdž,
 nēcun pulcēna orgāns usskatamas P. Gutmāņa isdotās
 grāmātas. Broišūras: „Dunduri”, „Dunduru pats”, „Dāmi
 dunduri”, „Dunduru pērnākāmi”, „Dunduru padēli” etc.
 no „Baronā” (Kampā i Ausin). *to jau mīnētēn studentēn un skolotājēn*

Šarp šē jau mīnētēn vadošēn sastop gan ceveroja, ^{reklis gan beetrāki}
 mus īnvalstis, gan vācstūncēkus. ^{gan netašci, tomēr}

1. Jānis Klavins kā sārnēcēka dēls dzimis 2. okt. ^{atbāko gan Latv.}
 beir 1843 kadālcenas draudzē (in Jīssgal) Vidzemē, jāja ^{vakarās Palmes}
^{no 56-61 priekšskolā pē} *teranda vadībā*
 Krogzenis Orglu draudzē skolā, tad no 1862-65 Valcas ^{telpās gan draudzē}
 zeminarā; bija no 1865-67 par skolotāju (priekšskolā ^{gan rapulēt, gan}
 Laudonā, tad no 1867-68 par skolotāju Valcas skolo. ^{dīvētne, gan bīžāt}
 tāji zeminarā (kur vīnā macāms pēscēnēts bija ^{nē vienā bīža šē,}
 vēsture). Pēc tam vīnš ar gāja us Terpātē us studentu ^{vonē. tur šē vīnš}
 cēsāmi sagatavotēas. Hol, ka tē 1869. gadā abiturientu ^{ceļo dīvētē un tur}
 aksamī un cestājas un studēja Jelcenes univērsitātē un studēja ^{šīnu studentu un}
 (1869-70) teeslēktu zinātņē, turpīnējā no 1870-75 savas ^{Baummanis Karlis}
 studijas N. Peterburgā, tapa 1876. g. par cand. juris, sa.
 bija no 1876-78 par teesnēi kandi tāku par Novgorodas
 apgabala teesas prokurora, arī par prokurora sekretara
 vēctnēcun un īsmeklēšanas teesnēsi; ^{aprecoja 1878. g. dēstimpā domnēi māc.}
 īsmeklēšanas teesnēsi Kannā, no 1879-82 par Kannas
 kriminal- un civil- teesas palates locekli; no 1882. g.

1) Terpātē nonācis, tulim apmēckēja Kromvaldu, kurā rakstos bija lasijis, un ar vīnu kopā
 paradīja sēdēšanas vakarūs, 70. g. 19. febr. aprimujas ar Kromvaldu, salāsāja Terpātes studentu
 starpā ap 20 pūrakstu telegramai, ar kuru apsvēicināja Rig. l. D. nama cešvētīcānis svētkos.

priekšsēdētājs - un kopš 1883. g. arī tāies. advokāts Rīgā.
 Kopš 1884. g. Tas pērcējis vairāk žurnālistiķi, is,
 dodams un vadīdams no 1884-1886 bīdām pūskotai
 žurnālu, "Rota". Tad tas jāciet atkal pēc tešas, sabu,
 tadams no 1886-88 par Kurzemes prokurora palīgu,
 5² mēnešus par guberņas prokurora vēstnesu Jēlgasā,
 1888. g. par vīspriestēties advokātu Jēlgasā. Ap to pašu
 laiku viņš te ir par Latv. beidzības Rakstu. Nādas
 pērcēnešu, tad 1889. g. jāciet par ievērdinātu advo.
 kātu atkal us Rīgu, Top te par Latv. beidzības
 mūzikas komitējas pērcēnešu, nēdams Drišu
 dalību pēc tautsēkšam darbiem. Krona deenesā bū,
 dams, Tas top pa angstrināts 1888. g. par pilsēdomnešu,
 dabon 1882. g. Stauroslava III. iēiras ordeņu un 1888. g.
 Annas III. iēiras ordeņu. Visāru 1901. g. Tas dēbrnāja
 Frēio nedēlas deenas avīsi, "Vardn", kurš deenīcēl pēc
 viņa redaktora un dēbrnātāja naves (Janvārī 1902) ³ ~~4~~
 ko gadu pastāvējis, beidzās 1902. g. vasarū, tadams par
 "Rīgas Avīsi". - Ka' redzam, J. Klavīnam bijis deergan
 rārba un apkārē ievērdita. Dīve. Ka viņš bijis pa savu
 studiju laiku te, Tērpakā (II.) ^{deināko g. vald.} Latvešu rakstneēces
 vakarū vīspriestēties pulcētāis, par tam jān mēnēts,
 un ^{kur par teem} ~~kur par teem~~ vakarocem savīcēi runāsim.

Jān Klavīns nav nekāds rakstneēks bijis, arī ne,
 kāds jō eevērojams žurnālists. - Savu žurnālistiģo
 darbiem Tas usiācis "Ball. Vestneš", ^{un "Baltis"} ar kādeem ar
 "Koscelu Gedartu" zīmētāem rakstāem. Tas divi orgānus
 Tas dēbrnājis. Kad "Pagalms" apstājās, Tas nāca klajā
 ar savu "Roku" un kād "Deenas Lapa" sēka iēkolitēes,
 Tad tas zem jō grūtāem nosacijūneēm dabujā koncertijū

1) pēc tam zandēja 3000 sab.

1) bet nu tam ap-
 stiprināts par re-
 daktoru J. Vain-
 berga.

„Vārda” izdošanai. Lai arī Roka” beidzās savā cetur,
 Tā gadā (1887), izdevēju segnodama parādās, kas sūc,
 Dzas pēc 4000-8000 rub., un „Vārds” jau pēc gada pār,
 Franca savu garšu, — tomēr nav ceļdzams, ka Kla,
 viņš viņšiski pūlejš, savu turību un spēju ziedo,
 dāms, lai Latv. rakstniecībai līdzinātu ceļu un gādātu
 pajumti arī no savas puses. Pa mums būtu daudz
 tad nesavtīgi darbiniešu un usnēmeju, tad Tālu
 tekstūru. Pilsdomnieks J. Klavins bijis tālceklis,
 pārceļnāts patriots, došs vīrs ar taisnu prātu un va,
 lodu un tērcams, mīļš bērns un draugs un jo pati,
 kasms un jautrs jaunū lauku sabiedrībā. Tas bijis
 vīrs un tālceklis ar labu sirdi un bez veltus. Ka tas
 nebija par velti savu mūžu pūlejš, savu mantību un
 savus spēkus tālās apgaismībai zedodams, par tam
 ceļnāja viņa bērns, kurās 17 tūnas sūetas.

2. Aleksandrs Vēbers - Varaidošu Landers kā māteņka
 — leivkari — dzimis 1848. g. (Kurzemē?), apmetojis Jel,
 gavas ģimnazijā, (tur Jelgavā) no. 24 ar K. Kalnu, Plave,
 niešu un A. Schloerņu dibinādams ģimnazijā Latveš,
 šū lasāms valkāms. Penzija būdams pēc P. Alunana,
 (Pura Alunana brāļa) kuroš mīra 25. jūlijā 1903. g., ar tā brīvēnu
 kopam usaugdams, Tas seņvirs šai namā savu Latvešu
 patriotismu, par no Vēbers ^{tas pats} māle pēc Pēterā Alunana kapa
 ar atzīntu issacījes. Savu abituriju bergdams Vēbers
 no svešķu arku ģimnazijā turejis par Kurzemes Ceļkungu
 Dekabrū patriotismu vīru. Ap 1870. g. Tas nonāca Jēpkatā,
 serakstījās no jūrisprudencijā, bet nōdevās arī vesturē un
 valodniecībai; pargāja tad līdz ar J. Klavins un Fr. Gross,
 valdu, J. Grünbergi un Fr. Gārti no Peterburgu. Kā Pēter,

burgas students tās 1872. g. novāca uz Rīgu, lai jū dzīvi
 un čakli nemtu daļību "Balt. Vestnešā" redaktori. (To
 pašu gadu februārī caur Rīgu braukojams, atradim viņu
 - pirmo reizi redzēams - slūm, bet drošlat ar jū dzīvu
 intresi preekā "Balt. Vestnešā" un Latv. leetas.) Tā pašā
 gada vasarā viņu sūtija ar' uz Maskavu, kur bija Tolstais
 leela iestāde savinota, kā "Balt. Vestnešā" korrespondentu,
 par kuru gadījumā viņš tad izlaida sev īpašu brošūru.
 Tā pašā brošūrā viņš sacēja arī dārus patriotiskus
 dzēļus, kā: Latvešu dzija, Slava tam, slava Latvju jau.
mešam, "Ar jū, ar jū" u. c., kas visi parādījās Balt.
 Vestnešā. Savas studijas pabeidzis, tās nometās Rīgā par
 advokātu, dobrnaja tulku 1878. g. savu nedēļas avīzi "Baltis",
 ko tās tad nepārtraukti vadījis līdz tās beigām, kur un
~~1884~~ 1903. g. vasarā tūris no tās atkāpties. Tās bijis pēc
 B. Druka naves kadu laicu arī par Balt. Vestnešā redaktoru.
 Ilgāku laicu tās vadījis par Rīgas Latv. leedy, kas Fin.
 Komisijas preekšneicu, bijis arī kadu laicu ^{30. aug. 1876.} Rūs,
 zemes brīvības sēstān preekšneiks un vadonis, tad
 pilsētas vēstneiks Tukumā un Rīgā. Ar vārdu, tās atli,
 stījis jū dzīvu darbību kautas un terzemes leetas. Caur reu
 Luciju tas dabūja
 jū stipri cīst, atīta.
 dāms dīstenti un
 aīceļodams uz Val.
 zemi pēc Rārnas
 npešēllavīlā), kur
 ar vēsturīgām itū
 dījīm nodarbāda
 mēs tas mīra ^{30. aug.}
 1910. gadā (14), kur
 viņa mīcas radēdī
 naja un to pelmus
 pūcāda un glabāja
 Rīgā.

Basaka, ka Varaidošu Sanders-Debersija vairak runa,
 Fajs nekā rakstneiks. Nava nevēna gadījuma, kur Ve,
 bers klat būdams nebūtu Furejis kadu jūsmīgu runu,
 runu ar spēnu un sparū. Viņa rakstneicīgā darbība neko
 nesnēdzas pēri par žurnalistīcu. Ta viņu tācū goit
 kā rakstneicu cevertot, tad viņš nolūkojams dīrka
 kā populāri. zinatnīks, nekā kā belletristīgs rakst.
 neiks. Gan viņš rakstījis pr. p. par "Latvešu rakstīdī
 (sk. Rakstu kr. II 1884. g.); + Kadās galstnēs, jāmmo rakstītu
 "Maskavas Blitexniska iestāde. I. grāmata, ar Petera Leela b. ldi" (No
 Varaidošu Sandersa).

rakstot, betu jālecis garāma zīmes (ib. III., Rīgā, 1885); „Par
 Rīgas Latv. Biedrības Zinību Komisijas darbu un us,
 devumiem tuvākā nākotnē” (ib. I., Rīgā, 1895); „Par senācu
 Prūsēnu (ib. ? kurā sejums? vaj Bāli) u. c., bet precisā belle,
 histiskas – romāncem, stāstiem, novellēm – viņš nav pat
 neka rakstījis. Te atļaušot tik daži viņa draudzīgi – patriotisms
 sēdvesti. Viņa darādu gādājumu runas izskatītas pa „Bāli”
 un „Balt. Vestnesi”. Piemērošu ē tāzui tik veicu, tā in:
 „Runa, runata no Zin. Komisijas presesneca. I. Webera,
 no Zinību Komisijas iznietas izskatītas gadu jubilejas
 svētku atklājoš”. Ja rakstot, cerēta II. Rak. krojumā
 (Jelgavā, 1888.). Ik. viņa nekrologu izsk. Norddeutsche Zeitung 1910, Nr. 78.

Lai nu tagad par A. Webera politiskiem vārdiem
 izpētīt kā grūt, tomēr jāatrisin, ka viņš bijis un ir
 jo ceterojaris darbinieks Latviešu kultūras gaitā. Jā
 tas tad arīdru ceclts par goda biedru Rīgas Latv. Biedrī,
 tā, kurai par labu tas dauda un darādi atrodājis. (Iri
 Letonijas godpilnīstos tas) ^{Lai nu viņa beigās} ^{Latvian} ^{tas atrodājis} ^{par Latv. revolūcijas}

3. Pēteris Gutmanus – „Pīcā, ori, Baronsv. Kamp i Austri” –
 jān isi peminēts, kur bija runa par Jērpakā Latv. stu,
 dentu jeb Konvalda vakarēm. Tas dzimis Vidzemes 1842. g. 12. oktobrī
 Pabedris Rīgā grūnariju, tas studēja Jērpakā no 1871 – 1873. g. 1874. g.
 1874. g. Jēsu lētas, ar gāja tad no Peterburgu, kur kapt
 kā A. Klusovs nolika Vācu valodas skolotāja eksāmin.
 Bija sācuma par skolotāju Petrozavodskā, pargāja pēc
 par real. skolas Pīcavā, kas tas vel sācām. ^{cais 1913. g. 1914. g. gada mēis}

Jērpakā studējis, Pīcā sacereja darīns līviskus
 draudzības, no ceļpēda Tolark „Balt. Vestnesi”, kapt ori
 parādīju no Schillera pulksteņa dziesmu ar nosaukumu
 „Biedrības namis”, kas zmejas no jūkam, kas Tolark

Latv. revolūcijas
 vēstures grāmatā
 dāms apgāst
 aplaušos izpēt
 dzimus, kas
 izskatīti katā
 Vācu bro
 Jēsu. K.
 Kūrdinā per
 viņu jo plāis
 rakstījis
 Jēpavā

bija pamatu pamats Rīgas Latv. beidzītā. Labs zīmētājs
 budams, tas illustroja un rediģēja kādu manuskriptā
 izlaidumu, Tērpas Latv. studentu pulcēšanai nodomātu
 joku lapu. Uz Pöteborgu aršēdams, tas nodēvēs tur
 kādu lasku vienīgi humora un zārtai, iedodams
 rakstos vairāk brošūras, kā: "Dunduri", "Dunduru",
 "Duri", "Dunduru pēcnākami", "Dunduru padeli" un
 "Dunduros pats", zem pseudonyma, Barons. Kamp à Muzini.
 "Pagalmam" iznākot, tas pasceidza tur 1884. g. kādus Amerikas
 rakstnieka Bret Hartes sacerejums, Tulkojumā. No
 B. v. K. a. t. "Pediģi 1885. g. "Rota" P. Gutmans pasceidzis
 Polu rakstnieka Krasņevska stāstu, "Kunigas' ar nosau",
 kumu, "Dauvais varonis. Nouvelle is Latvju Latvešu
 senatnes." No tā laska tad it kā iāmbidams par
 caou ar mūnu un epiju, preekō Latv. literatūras stra.
 dat, tas metis spalou nost un un nodarbojas blakus
 savam Vācu valodas skolotāja amatam ar bīskopu un drau.
 necību, ādams par bīskop. bas beidzētās, draucēsas
 ilggadīgu preekōniecību. Krievīki tas arī specializējas no
 senā meētora, lat. mētas, daršānu. X

1850-1879.

4. Krogzemju bērns. Ausēklis, viens no cevarojā,

ja kā sarmuāca šķē
 ar un sarmuāca šķē
 nas dēls. framatu un
 nam mācīja pate
 māte un gādās nāku
 sam, un nodēvēja
 Alojās un velānu
 Dzelu draudzes sko
 lā. Tā tad

maksam sava laska Latv. Drejnecēnem, dzimis 6. septē,
 bēri 1850. g. Ungurp. l. Špolu mājās Vidzemē. Pirmo skolas
 mācību tas bārdija Alojās, Dzelu un Drogļu draudzes
 skolās, tad ^{lāinēdabutu to} aetājas Valcas draudzes skolotāju tēmuvarā, tad
 1868. g. un bērtā kubsu 1874. g. jūnijā. Nu tas sēbija
 trīs gadus par skolotāju Vidzemē. ^{Višpīms} (Dau-Bečbalgā divi mēnāri
 par palīga skolotāju pirmajā pusgadā 1872. g. to atās par
 palīga skolotāju Cēsu draudzes skolā par Zeehodes, tā pās
 1872. gada otrajā pusgadā tas arējā pēe skolotāja Nēlānda

(kur bija no jūlija 1872. līdz 1873. g.)

no Lielvārde, kops 1. marta 1874. g. tas darbojas Rīgā R. Thomsona fabrikas skolā. Tātad jau to pašu gadu viņš aizsūt no St. Peterburga, kur tas dabū veltu kā Vaicu valodas skolotājs kadā Angļu skolā tur sabūdamis (1875-1876) divi gadus, tad pēdējos divi gadus (1876-1879) ⁽¹⁸⁷⁶⁻¹⁸⁷⁹⁾ bija un Viedemana privat-gymnazijā, līdz briesmīga persona nomācās tas mira 25. janvārī 1879. g. "Pēterburgiešu pulcā, kur viņš dzīvoja: edmandeijeris ar Dujm. d. un Baumann K., or nam garā telojās labu, ta nākamā reizi, ka mīnata, nospececa, vajata, bet tā spēcega, brīva, ceusta, ka kaula, ko nositi, un tā tās tās māta deli un tā tās tās māta (jan 1872. g. sagatavoja un notal pūtšo jānīcām kroctān darbam."

Šai skolā sedams, sevišķi zemnara gadās, Auseklis šācis vāc, vācu lauzīu Felus: tautas dziesmas, pasakas, tērkas, mīklas u. t. pr., tā pēsavīnādams īstu Latv. valodu un zemīledams Latvju senatni. Šai 1873. g. caur K. Stahlberga palīdzību un nopelncem īsnāca Ausekla "Dzejolu krajums" zem titula "Dzejas no Ausekla", kur sastop kadus 19 originalus un 32 tulkojumus. Auseklis pats vel dabūja izdot: "Pēdagogisku gada grāmatu" (1876) un "Baltijas grūntnecek, sērnnecek, pagastu valdību u. c. Kalendaru" (1879). Līdi viņa raksti īskavēti pa dažām citām grāmatām (pr. p. pa Perona v. Kaupā Auseklis, dūcēm) un laikrakstiem (kā: "Mājas Vēstis", "Baltijas Vestnesis", "Baltijas Teleskopi"). Auseklis gan pirmāis no agrācekām Latv. rakstnecekem, kurā visi raksti ne visi ilgi pēc viņa naves īsdoti; ja visus "Ausekla rakstus" (Krogzariņu mīklus) dzējnēca drangeem un ceentājem palīdzot, īslāstus un rakopolus, īsdus Kārkānu Dāvis: I. dala: Dzejoli. II. dala:

Proziski raksti. Rīgā, 1888. X

1. Dzejoli. 2. Pirmāis Dzejolu krajums ar motlo: Savānu mēstomānu pē pūnu

Dīta, manas mēstomas,
 Simbu jūtēn kantsmās!
 Pērkons dosces vedlās,
 Lārmis-māle pēcētās,
 Auseklis pēnācsnās.

6. septembri 1872.

1) Sal. Severojami Latviesi. I. Valgā, 1887. Ausekla raksti, kārtācā tānā īsdoti. Rīgā, 1888.

2) Pērkons. Vārta, no Dūrnēca īsdota. Sērbūcē. 1891. - Dāc. cit. Pērkons. Vārta, no Dūrnēca īsdota.

Lis krajums, kā jau Fertts, satur 19 oriģinālus un 32 tul-
kojumus. Tā beigās Karīonu Dāvis savā iedevumā pie-
sprautis garāku dzejojumu, "Dūra", kas sacerēta pēc Schillera
pulksteņa Dreesmas. Tad nāk, "Oroļu varnaki". Kļavenu
kautas vīru kapeem. Insektis grubejis Tot iedot vispārīgu un
12 oroļu varnakeem iepazīnotām lapām 1875.g. Tur atrod
pamirvas pantonus pr. p. I. Skenderam, Vateonam, Flugenam,
Bergeram, Mokalam, Florderam, Ulmanam, II. Munnam
Duram, Kronvaldu Atam, Lvargu un Dikabam, Spagu
Andrejam, Cinres Dāvam un Naredzīgajam Dūtrīkam.
Peelxunus: Kollam un Abramam Linkolnam.

b) Otrās dzejolu krajums. Iebīn ne iedevs, tad tomēr
estabijis pati Dzejneeks ori šo krajumu. Pedejīm dzejolu
oriģinālās parakolits: "Taru deenās" 1876.g. Šai krajumā
atrod nedus 36 oriģinālus un 29 tulkojumus. Padiģi
"Pehilams" aptver 12 oriģinālus un 20 tulkojumus.
Tā tad pavrsam Insektis sacerējis 67 oriģināldzejolus
un pārtulkojis 81 no estām valodīm, pavrdam tas atsluģis
143 dzejolus. Dzejolu beigās cevedoti. Mitolog. zvi isskai,
drojumi" ar arvadījumu ar "Kajas Vesa" 1856. un 1858.
gadājimū.

Iebīn Insektis dzejoleem nav vis viscaur korekta
valoda un pantoni, Tomar sava spara un patriotiskuma
dēl, tee tēpaši jō populari. Viena dzeija ir dcerģan daila
un oriģinela, lai ori nekade bagata un kupla. Tā patiest
pr. p. mar estu kadu, kā vceņigi tēvijas mīlestība.
Pat saceem tulkojumcem vīnō šad subjektīvu reksturu.
Tā pr. p. Schillera, Hektors Rēppin vīnō Tulko: Margera
atvadrēnās, Ertdams Andromaches un Hektora vektu
Seva un chargers. Poprojām. Diņ Vpīlung tur fōtā. Kā:

1) Citadi spēcēz Līgotun Dekabō, Latv. Avīžu "Šastu nodalā"
1902.g. N. 78 u. kopmak.

„Kuput jin die Balt. vinf Zeus von pironu Gofau
Den Wlauffen zu; Kuput, jin soll nuaer pin.“

„Le reme juns! eauc Porcon, tēvs no vresla

Uš e. loceem; kas got, nāc emanto!“ — Tva vel raitop, Krivi“ un

Tā ai vīnš savās tulkojumās cešperis vordus, kā: Šten, „Romavi“

ders un Allunans (sk. Nemvskiba, 20. l. p.) un „Kaunis

un Duenas“, „Milda un Meža-māte“ (sk. 22. l. p.) Tā vīscaur

savā dzejā Auseklis jo subjektīvi un pārdroši rīkojas.

Zināms, ka viņa mitoloģiskce išķaidrojumi vīrai fanta,

stāstī. Tur no kāda zemlatu, gka pamata nav ne jāusmas. ⁹⁾ jebkā nācīkops

Tac vīz tas nēko nekāit, lai Auseklis vīras vēstīskas ¹⁰⁾ jebkā nācīkops

galv-nās sporotās par nepāropejamu dzejnēck. ¹¹⁾ jebkā nācīkops

2) Prozaiški raksti. Tur vīspirms kādi 10 rakstēci, gava vārda

kas rakstīti dažādam avīzem. Pr p. kādas vēstules is

Leelvardes (I-IV), is Cesm (viena). Šorp c. teem tur evāi;

gacce gan tee rakstēci, kā: „Ps Latvceiū sadzīves“, „Par

dzeedāšām pee Latvcešēem“, „Mūn Latvceiū dzejis

nodala un vīnas vīrtīka“, „Vel kāds vords dzejis leetā“

un citi pārsproedumi. Soprojam tur ceveetota vīra

„Paidagogiska gada gramata“ ar „Atbildi J. Zēdina

(dr. Bulla) vīgam.“ — „Gan grāmativai“ — saka Kāzoku

Dāvis — „1876. gada pirmajā pusē isnākot, bij savas vai,

nas, bet vīra nebij pelnījise tik barga zoda, kā to

spreeda Zēdins (Velakais daktors Bullis) Baltijas

Vēstnesi un tad vīrēdēti un vīnaldēti no tam,

tes, evīski no skolotāji puses: grāmata pa leelcaici

daļai palīca neīspīcta, tā ka Progzemjam vel nācās

panest vīctnus nāudas zandējumus.“ — Pedīzi nāc

„Baltijas grūntnēcku sārīnēcku, pagastu vald. tu u. c.

kalendars 1879. gadā“. Te atmeck kalendarijs un paturēti:

1) Šk. Senēn deevi pavarai 10. l. p.

4) Tur vesto prescā remeers, kas - kamēr es, ti cet barnicā - pagem
arvui, cet us meīu, sak lidumū list an uscelt tur, ceo pedigi
māju.

„Prescānerdi“, „Lidumneers“, „Par konstantem vārdeem“
un „Apskats par svarigakeem notikumeem“. Hūs ē
var intereset tik vel „Lidumneers“. (Kasts is Latvēcū
senaknes), ar ko Ansekli Latvēcū staktu literatūrai
- lai gan maru, tomēr it jaunū gabalu pasneedris. Tik
nav teicama ta morale, kas šī stakta varovim pae,
īksta. Rakstneers stakta to mums kā labi netiegu
jeb bešdeonigu prescā, lidumū tam (kā zemneekam)
no tam, ka citi eet barnicā, neka neturek. Stakt us,
skati nav deobrijigo Latvēcū stakta literatūrai vīo
ektetvami un par prescāzrui nemami.⁽¹⁾

(1) Je sastopama
ta rīca, kas tagad
pa Latv. rakstneerību
šipri plāndos.

Lai arī kā. Ansekli ar savu Dreijisko, rakstneer.
cigo darbtū atētajis Latvēcūs dcergan manamū cespai.
Du, jo vīsem vīnā literatūrvīsem rāzōjumeem bijā
fantistiks vīrceens un arī vīnā prozastīkce raksti ir
Dreijiski, kas veen tas cēvrit. Ansekliš agri lida ar
vīta zvāigzēni, ansekli, parādīdamcs Latvēcū fantistiskā
rakstneerībā, (hijis (un paliks) teicām tas, ko jām vīnā
vārds issaka:

Karōka Dāva isdevuma I. daļai prescā Drejnīka
grīmetne. Par vīnā isskaku saska A. Mlanans: „Es ne,
zīnu, vaj es maldos, bet manim mīsu Drejnīka
intelligenta vāgs arveem algādinaja nelarka Bava,
vīgas karala Ludviga II. skastō vījū, scada ta bij vedā,
ma vī nelarku nobildijomās.“ - „Nu vīnā jām lān sa,
trūdejsa, šī vīds, kas tik karsti pūksteja prescā tēvijas
un prescā vīse, kas Latvēcūm dārgs un sals! Un kād
Rīgas Latvēcū, nelarka Drejnīka lipi caur Rīgu pavā,
dot, tam parādija tik daudz gada, tad ne saka tamā
faužu drosmā, blākus manim, kād nepazīstams
savu karneiju jāntaja, caur kādēem darbeem nelarkis

1) Je. Beovrojāmi Latvēcū I. 8. l. p.

katu slāvu ipeļņiņies un nesaprašas prozaiskā, veeņal,
 Dēgā abbilde skanēja: „Vins' sarakstījis katu kalenu
 daļu!" Ka Anselms savā isā mužā taču vairak gau
 kā kalendaru sarakstījis, to nu visuam. Un paterērga
 tauta tam celuse ori jau pēmu nekli. X

5. Pēleis-Kaļoku Dāvis (Pēleis) dzimis 1850. g., 8. augustā
 Vidzemē, Smiltēnes Kaļoku mājās, kur viņa vecāki bija
 par samuncseem. Smiltēnes draudzes skolu apmeklēja, viņš
 cēstajās Rīgas II. aprinķa un trogotāju skolā (^{velo.} tagadējā Pētera
 reālskolā), kurās mācību noberdza 1869. g. Henidams privat,
 stundas, Pēleis kārījās us ģimnaziju, bet roerbai trūkstot
 iespēja isvest savu nodomu un nolika nu mājaskolotāja
 eksami, matemātikā un pēcņēma 1870. g. mājaskolotāja vektu
 Tveras ģubernā, kur sabija divi gadi. Tai laikā kā ori velaku
 viņš čākli mācījas Kreevu un slāvu-bārnīpas valodu, lēte,
 vaturu un artas ģimnazijas mācības pēcēšmetus un bija
 no 1873-1878. g. par skolotāju (tūmēra privātskolā Pēter-
 burģā, tad pa gadam Keizeriskā bārnīnu institutā ģaciņā
 un Pēterburgas Kātrinas bārnīpas skolā. Pēdīgi 1880. g. no.
 Cē. Vācu velodas ģimnazijas skolotāja eksami, tas dabuja
 vektu par skolotāju Pēterburgas Vāselijā salas sēveešū
 ģimnazijā un velak ori Pētera komerc. skolā, kur ~~skolotā~~
 vel lida sēm. Turklāt tas divi pēcdalījes Pēterburgas
 Latv. Sabdarīgā beedrtā, ispildidams tani dažādus amatus.²
 No Pēterpils 1903. g. tas pēcņācē us Cēsim savas veeņma. Deenas par
 viņa raksti. Te ori tas mēra 1913. g.

Savus pirmos rakstus Kaļoku Dāvis lēitis klajā „Balt.
 Vestnesē”, sēkot jam no 1871. g. Velak tas rakstījis „Baltī”
 (Krogzemju širkus. lusekla nevrologs un Latv. III. v. v. p.
 Dzeed. zvešū apraksts), „Rokā” (Birntas kalus), Krogzemju
 širkus, Pāidagogiskā gada grāmatā (Par sakameem vārdeem),
 Barona v. Kampā. lusem, Dūndurōs” (dažādus širkus)

1) Sk. ib. 11. l. p. — luse. 1892. g., 431. p.

2) Sk. luse. 1894. g. Nr. 5.

3. Freibergs-Priekule 1854-1904

2. Karlis Blaus 1853-1905

Krašņevičs 1849-1898

Hellmans 1848-1892

Paussēns 1854-1897

J. Kundziņš 1857-1913

113

1. Hliters 1851-1889

Roberts Fansonis 1864-1899

J. Lāva 1860-1887

Ē. Freibots 1865-1897

J. Gube 1869-1899

Ē. Pirsmanis 1860-1900

J. Karklavalis 1867-1902

J. Vermsmanis 1867-1913

Brenberga Jānis 1862-1890

Friedberga Ķestars 1868-1894

Lech-Pučkaitis 1859-1903

Purapūce 1864-1903

Ē. Verdenbaumis 1867-1892

Poruci Jānis 1871-1912

R. Blaumanis 1862-1911?

Karlis Zemītis-Persietis 1862-1901

1875-1900

I) ^{Lettonijas} J. Jūratas ^{Latv. vācnieki:} K. Blaus, Freibergs-P.

2) 1) Karlis Blaus 1853-1905 ^{Letonijā}

1) 2) Freibergs-Priekule 1854-1904

3) 3) J. Lāva 1860-1887 ^{Letonijā}

6) 4) Ē. Pirsmanis 1860-1900

4) 5) Freibots 1865-1897

3) 6) J. Karklavalis 1867-1902

3) 8) Vermsmanis, Pāvarams J. 1867-1913

3) 8) J. Gube 1869-1899

9) Hellmans ģimene 1848-1892

10) Krašņevičs 1849-1898

11) Paussēns 1854-1897

12) J. Kundziņš 1857-1913

II) ^{Letonijas} J. Jūratas ^{Latv. vācnieki:} K. Blaus, Freibergs-P.

4) Ē. Verdenbaumis 1867-1892

III) ^{Letonijas} J. Jūratas ^{Latv. vācnieki:} K. Blaus, Freibergs-P.

1) Lech-Pučkaitis 1859-1903

2) Brenberga Jānis 1862-1890

3) Zemītis-Persietis 1862-1901

4) Blaumanis 1862-1911?

5) Rob. Fansonis 1864-1899

6) Purapūce 1864-1903

7) J. Jūratas ^{Letonijā} 1868-1894

8) Poruci Jānis 1871-1912

9) ^{Letonijā} J. Jūratas ^{Latv. vācnieki:} K. Blaus, Freibergs-P.

10) ^{Letonijā} J. Jūratas ^{Latv. vācnieki:} K. Blaus, Freibergs-P.

11) ^{Letonijā} J. Jūratas ^{Latv. vācnieki:} K. Blaus, Freibergs-P.

12) ^{Letonijā} J. Jūratas ^{Latv. vācnieki:} K. Blaus, Freibergs-P.

Technisches Geschäft

P. Lall.

Furjew-Dorpat, Livl., Gr. Markt 2.

P. P.

Hiermit beehre ich mich Ihnen an
d. J. am Grossen Markt Nr. 2 (vis-à-vis)

Magazin m

etabliert habe und empfehle div. elektr.
Telephone, Glocken, Elemente, Draht,
„Osram“ u. „A. E. G.“ für 110 u. 220 V
div. Lehrmittel u. Kleinbeleuchtungs-Ge
Lupen etc., etc. Ferner: Taschenfeuer
steine, Gasolin (Benzin) Glühlicht-Lampe
Glühkörper, Zylinder, Kuppeln etc., etc.

Installationen und Reparaturen e
Anlagen, in der Stadt und auf
prompt au

Die Solidität, die gemässigten Preis
Geschäfte werden gewiss nicht ohne Ih
und berechtigen mich zu der Hoffnung
wertgeschätzten Aufträge mein Unterne

Hochad

Pirm 28-9. Latv. lit. vesture (pastures) — 2 st

Svētā Bīdēn 28-9. ~~Seminarā (Latvju skolā)~~
evanģēlija valodniecība

Trešdēn 28-9. Angļu lit. vesture (2 stundas) Seminarā 1 stunda
vairāki (Svētā Bīdēn, vāg. punktā 28-9. Angļu lit. vesture (1 stunda) Angļu.)
104 p. ~~Angļu lit. vest.~~
Svētā Bīdēn — Angļu lit. vest. 2 st.
Arābišus lit. vest. metodoloģija
Arābišus

P. Ind. Latv. lit. vest. 2 stund. no 28-9.

Trešdēn Seminarā: Latvju darbs un atskaņot. lit. vest. 2 st. 28-9
Punktā Angļu lit. vest. 2 st. 28-9

3	5	27
4	4	5
	0	

Klusiā
J. Frabergs
K. Mīhlsbachs

K. Blāns
Hof. J. Ozis ✗
J. Lāva

E. Leibots

J. Gabes

E. Brūnans

K. Kārklačs ✗

J. Vērsmanis - Pāverson Jānis

V. Oļavs, Rēta

K. Kungins, Zandars, H. Frabergs

Ar. Neestā
Rogens, Appata, J. Jānis
K. Kungins, Appata, J. Jānis

Steins Dzejnieks, visu biblii parāda savā

Paušēns

Tērpale I. Doše-Kuršņi: pūtas istmelianas beedribe
Lato. literat. no 1850, 1860-1870
I. Waldemāra vakari: ...
organi: 1856 unax hajas Vesis,
Paburņa (1860) Seta, daba, pasaule. P. Alunans

II. Pēterburgas Lato. literat. beedribe: organi:
Pēterburgas noxas 1862-1865 (kautiski centeni)
Valdemars, Barons, P. Alunans, A. pagis
Pretstova Drangu beedribe: R. Schultze's

III. Ri. Danceni
Lato. beedr. d. binasaru
Baldijs Vestnešis 1869 (B. Danceni) P. Alunans, K. Klavins, R. Tomsons

IV. Tērpalas Lato. rakstneec. beedribe (1870-1875)
Lato. beedr. d. binasaru
K. Klavins, P. Alunans, K. Klavins, R. Tomsons

V. Maskaoneksi: Valdemars, Barons, Poris,
remneeks / Lato. t. d. 1872) Lato. vordne
statenti: K. Kalvins, A. Schloesinck, petigi
Kūgers, Kūdneess, citi: Skolmeistars,
Bartreivēš etc. Marija beedribe
bijuse Naumann

VI. Piebaldaeni (Rau beedribe), no 1873. g.
Kronvalds, kur jau Ralmūnderi, Rleak.
neeks un Kaudzi.

VII. Ofrāis Peterburdneeku puleis (no 1871-
Klavinis, A. Veberis, Danceni, Gutmans
Rē. Chasckis, Karoku Sēns etc.

Tēlgava

VIII. Tēlgavneksi
(Tēlgavas Lato. rakstneec. beedribe noxas 1870-)
Fidr. Alunans, K. Klavins, P. Alunans, K. Klavins
Teodors Alunans.

IX. Drangu beedribe rakstneeki
divi maekaji: Kroons un Fleavagens.

X. Arpus jebkatas beedribe
divi skolotaji: halbesgs un Apstess,
A. D. Kojējs, P. Alunans, K. Klavins, P. Alunans (1841-1902)

XI. Tērpalas Lato. rakstneec. beedribe (1874-1882)
Dreesma Kommissija. (Klavinis, P. Alunans, K. Klavins, R. Tomsons)

Domas pārsantiskās beedribe noxas 1870-1875
K. Zebergs: "Ceni savu kantu" (drama); A. Klavins,
Jans (Gerg) Zebergs 1854-1904; Klavins, P. Alunans,
S. Velme, K. Klavins, J. Sanders etc. Danceni beedribe
mas gan vel nērdēwa, bet radstbrnaja Kot.
proalēji.

Alunans - bolanvāis - skolotājs, pedagogs,
A. Silons, P. Alunans.
Klavinis.

Jannremija Danceni. Apvērē Danceni
J. V. Ulpi, Dravne Dravneeks.
Putins Klavins, Roberts Fanson

XII. Tērpalas Lato. rakstneec. beedribe (1874-1882)
Korporācija Lētanijas paspasnē.
(Seta, daba, pasaule, Latvji kanta, divi dreesmas)
mūsi: Seta, Dregne, S. Kots, Gube, P. Alunans, K. Klavins,
valks, maek. Zebergs, K. Klavins

Справка.

Сія справка дана Ірмету Тамбову Лоске, студенту срізико-математического факультета в томі, що він видержав в експерименті при вносі гасу і покуриваво іонізації і покуриваво іонізації отиски: по аналитической хімії $4\frac{1}{2}$, по срізико 4 , мінералогії 4 , прибірно $3\frac{1}{2}$.

Лодзь, 12 X 1903.

Справку надає секретарь
Університетского Травма
Т. Шурко

M. Kgi.

Mēs nodarbojamies šeit ar Latv. tautiskā literatūras literatūru, kas sākas no pagājušā, XIX. gada sākuma otras puses.

Kā esu lauku rakstniekus, sevišķi tās literatūra, sadalīta reizām pēc rakstnieku sabiedrībām, pulcējiem un skolām, tā mēs to varam iedalīt arī ar Latv. tautiskās literatūras vēsturi. Līdz šim aplūkosim šādi literāriski vakari - pulcēji - biedrības etc. kā:

- 1) Tāpatas pirmie Latv. vakari jeb „Valdemara vakari” (1856-1860): Valdemars, Puris, Alunans, Barons, Friedmanns, J. Alunans, ^{Lavranovičs}
- 2) Peterburgas Latv. lasāmā biedrība (1862-1865).
Pirmā Peterburgas Latv. pulcēja rakstnieki:
(Valdemars, divi Alunani, Barons un Friedmanns)
A. Spāģis, J. Zvaigziste.
- 3) Daži arpus pulcējiem slavoši ta laika rakstnieki: K. Berķberģis, P. Karkens (pēdējais dien draugu biedrībai), Kaspars Daugulis
- 4) Atskats - tautiska lasāmā J. Celcens. ¹⁸⁷¹⁻¹⁸⁷²
II. Celcens tautiskajā lasāmā. ⁽¹⁸⁷⁰⁻¹⁸⁷¹⁾
- 5) (3) Tāpatas Latv. rakstniekus vakari (1870-1873)
a) Tā saucamie „Kronvalda vakari” (1870-1873):
A. Kronvalds, P. Pļavnieks, (brāļi Grīnberģi, Schmidtchens), K. Müllers, Zariņš, Mag. Zimmers), Biedrības-
Rojnieks, K. Kūdins, Klusins
- 6) (4) Rīdznieki (1869-1872): B. Driķis, R. Thomson, Lācis Indriķis, A. Spunde, A. Driķis

K. Stahlbergis, Lapas māstīnī, St. Alunans un
Fr. Veinbergis.

7) (5). haskavnieki (1867 Valdemars, 1869 Barons,
palecšānāis iekās ap 1870: Valdemars, Barons,
Trenlauds-Boivzannieks, K. Kalsons, Schloerins,
Rūgers-Krodznieks, Bantrevēšs, Školmeistars -
(Karojūstāunau) ^{agrak} brāli Rathamūderi,

8) (6). Peebaldzeni (1873): (Kronvalds, Pileat,
nieks, brāli Kaudzites - ~~Remis, Tress,~~

9) II. Pēterbūdznieku palecīnīs (1871- -): J. Kļa,
vīns, A. Vebers. Dava. Totis, Gutmans. Pīcs, Ausēplis

5) Skatnā luga 40s eelē
rōs.

ar parakstu K. D. jeb Karševs), Austrumā (hīsu rakst, mēstbas kavēclī 1886.g., Šveī cespaidē mīsu valodā 1894.g. u.c.), Zīnu Komisijas, Rakstu krajumā (I. kr. „Bautajēni” - Ko nozīmē Vidzeme etc., III. kr., Par vektu nosaukumēem, VIII. kr., hīsu rakstu valoda un mīsu šēva valoda) un pedīgi Krievu žurnālā, Menecece oipa, zobroicē tas cevecejois dažus rakstēemus. Teoriskōs ide, vumōs no Karševu Dāva isnākūi: hēncece (1877), Nāra (1877.g. - Puškina, Tycailkā) un Krogzemju hēnce (Ausecla) dzīves gājums, kurgē lide ar preecōvortu atrodas 1888.g. vīna izdotōs, Ausecla rakstōs.

Kā redzam, Karševu Dāva pēc savas spējas sacerejis gan dažādos rakstēemus dažādēem laicrakstēem un īda, vumēem, krajis dažus materialus, isdevis, Ausecla rakstus un pasnecēis arī dažus grābalus - kā hēncece un Nāra - lai arī tix tulkojumōs - Lato. dar. literaturai. Arī šē parādās, palēna cespēja us savēem locaklōem. Tā pr. p. Karševu Dāva pats atrisk kā kopizē darbu savu Nāru, kurgē, kurgē Auseclim, Iurjann Andrejann un Šerstu Andrejann palidzot, dabujuse tix daru formu.

Kā garām ejot jāpēemina šē vī:

1852-1921

G. Šerstu Andrejs, Tas dzīvus 1852 Vidzemē (Pēbalgā. 2); studējis tā ap 1878-81, 82 St. Pēterburgā Tēcelestu zinātni. Gātavš pēcis par grādmētū studentu, Tas tapa kurgē pēsko, mandets 1883.g. zenatōra Manascina revirizai Baltijas gubernās. Pē Tas bij ievērets par redaktoru jaunajai, d. h. n. x. j. m. a. i. d. e. n. a. s. a. v. i. z. e. i. „Tēnas kapa”. Tomer tas venot ka, jo Šerste tapa ilgaki darbrnats jau pēeminekā zenatōra Manascina revirizijas komisijā, usnēmas tad partukot jaunos Tēsu likumus, pē tam, kad St. Pētersterna

1) Sk. Ausecla raksti I. XXI. l. p.

tulkojums isrādījis par nederīgu. Pedīgi šķēstē apmē,
tās par advokatu Jelgavā, kur viņš ^{1872 g.} vēl ⁽¹⁹²¹⁾ loģis, kā zvardi,
nats advokats un darbijs loceclis Turcijas Lato. beedribas
Rakstniecības Nodalā, 1908. gada tam nolūkam traģiska nolāme: pašā

Jelgavā
1906 g. bija palīdza...

Kā daudz citi tautceši, tā arī A. Šķēstē jau savos
studentu gados nodarbojies ar rakstniecību. Kā students
tas sastādīja: „Latviešu valodas mācība, sistematizēts kurss.

Pirmā daļa: Etimoloģija. Rīgā un Tērbatā, 1879. — Otrā un
Trešā daļa: Fonetika un ortogrāfija. Rīgā un Tērbatā, 1880.

Pamūs gadās tas sacerojis arī daļus dzējolu, pr. p. „Tev
dzīvi acis eskatījis” dzēdēja savā larkā dzēdam. Tulko
jis kadu teatra lugu, kopam ar Kaudētes materiālu, tas isde
viņ arī kadu lasamu grāmatu tautas skolām (Citādi tas

Fagad no darbības rakstniecībā atstājies. Nu, 1913. g. no viņa Franču
1855-1897. F. Šķujņevska - Vārsu odvārds dzimis 9. oktobrī 1856.

1855-1897

g. Leel-Pesavas (Loda) pagattā, Dobeles apriņķī, Vārsu mājās
kā sarmceka dēls, gājis Jelgavā un Kuldīgā ģimnazijā un
studējis A. Pēterburgā teeslehtu zinātni, pēc tam sākdams jau
darbotes rakstniecības un žurnālistikas arādās. Savas stu,
dijas beidzis 1884. gadā, tas bija pēc par Valikas apriņķa
proceksēneka palīgu. (Arī vārsu žurnālistikā)
math” un „Baltijas Vestnesā” — pēc pedējā divi lāgus. Pēc
tam tas strādājis kā veivks un ceverojamis epēks un žū,
nalīts pēc darādēem citcem Latvešu, Krievu un Vācu
la. vkraksteam līdz robeidra epēka p. lāo dzēvten 13. marjā
1897. gadā. — Paraudoti un nožēlojami ir Šķujņevska parābites
gadi Smoltenē, kur viņš bija vrona deenestā, pēc apriņķa
proceksēneka palīgu. Tās pašī gati bij arī vārsīgi pēc dzēj,
neeka pēpēnās, agrās naves.

Ed. Šķujņevska raksti noķirā's prozaiskās un dzējiskās.

delš aira neuzsma,
un tas ar plēvdi
to tā cēva, nojā
ka bija veena
kaja jānārom
tū mīra maistā
21. jūlī. 1901.

„Tēla un Šķēla” Austonimā tas
no vīra: „Pār
vāts par jānāom
L. kamaom. Nosa
c. jami par pa,
sem. (1893; 1894
-)
4) Les nation
L. tes
Jelgavā...

1) „Lat. Aust.” 1897. g. № 6. un Jansēvska, „Latvešu Dzejas Pizalmu” 88 c. p. —
„Pamības drauga” № 4. — „Pamības Rāzās I. burtneku.

Pirmie uzsvarax publicistiskās, žurnalistiskās, pedagoģiskās literāras dabas. Dreijot tas uzsacis jau kā grāmatnieks, skolotājs. Viena pirmie rādījumi nākušā klajā "Balt. Vestnesī". Tas bija tānī larkā, kad ap ne ilgi kā dibināto, Rīgas Lato. biedrību un "Balt. Vestnesī" pulcējās visi centīgie un peētības apziņas pļuvītie Latveši. X

I. Dreijņkoci raksti. a) Balt. Vestnesī.

- 1) "Kopā savienoti", sacerests 1872. g., "Baltijas Vestnesī". Tebeu agrā un nebrednā jaunībā sacerests - grāmatnieka gādās - sacerests, taču tokeesu ar intrisanti stastitūt.
- 2) "Velax - studenta gādās?" - pirtulucots Turgoņeva, "Kle. gopoesb". Mātes dēlini?
- 3) "Kirkucēu sudmalas", stasts is Kurzemes pagātnes, no leclunga Jēkaba Larkem (189. - 9). ^{Kurzeme} ^{Tas gul plāšāji Jelgavas jeb Leclupes līķe mūmā} ^{jau, Skujņeckes dzimnī Kirkucēu Vensku mājas. Ņem} skas peeder peē Kirkucēu kalna trejām mājām. Tās pa. celās peē Pesavas upites. Kirkucēu kalnā peē Pesavas upes bijūšas usceltas zāgn sudmalas, kas velax ar uguni nojājūšās. No sudmalām vel atlicis dambis un veeta, kur tās atradušās. Skujņeckes - Vensku ēduvots patš raksts tā: "No staltā Kirkucēu mēža rēdzami tagad trukai reti koki, no kurēem sevīšci severojams vens ozols, divi leepas un vena vīsona, kurū staltais augums un dirā, nars resnūms skaidri saka, ka tee ir vel senlarku le. arnesi." Šo savu dzinteni, savu apkartni Dreijņeckes apdzied. Šī apkartne mōdinājuse cēst vīnā trešanū, no grōndekes senās larkās, sendēnu dirvē, un tā vīnš sacerējis šo stastu iz Kurzemes senlarkem, is leclūm. ga Jēkaba valdības gādēm, "Kirkucēu sudmalas". Skujņ. nekis bija tā par vīnēnu larkem se. intrisēt, ka tas

pec arī mani, reiz satēkoties (1892?), skubināja, ņēmu
larkēm savās stastās piegrēsties.

6) ^{L. un K.} ~~Dzeiņotā~~ raksti.

Kā larkis Vensku Edvarts jābija būt neskatams
par Latv. Herui. Kad Pavasaru Dānis nāca ar savem ma-
xēm larkēm dzeiņotiem klajā un daudzi viņu noturēja
par Latv. Herui, tad Vensku Edvarts drangu starpā — arī
reiz manā prozāā tam pretojās, kašu baididamies savu
teesību no Latv. Herui slavu un vārdu pazaudēt. Varetu
teikt, ka Vensku Edvarts, kā dzeiņotāks nav, piemēģi pat,
stāvīgs un oriģināls: tas turams vairak tik kā citu
domu laimīgs nokarejs un atdzejotājs, kas vēšus espai,
Dus ar savem sakautē un pae tam islectā jau isstra,
datu formu tev par labu, tak tā, ka tēlu jeb glesnu
pirmatnīgais spilgtums un jismu sprogtums un tirs,
nigums cāu tam nebet neceš. Visvairak, mīlestība
ix tā legā vēsmā, kas vīna dzeijas cēstun plīvina,
No zedona tā šup dves un pār napsēm un bed. bencem
lidīnas. Vīna mājā dabā un lauru namos, aplido rozēs
un ožu larkstikajas. Tā lūse is dāvā Vensku Edvarta
dzejola, kā zedu lapas pampuka. Lidz šim sevīškās
isdevumās isnākušī šādi dzejolu krojumiņi:

1) Dzeesmu pavasaris. Dzejas no Vensku Edvarta. —
Otrā drukā. Rīgā, 1893. To darīnājis, Savai Dromai Karelde.

„Tev, daiļā ligavīna,
Tu zvaigzne spozajā,
Pī dzeesmu rekvīzīna
Pē atkal dāvata.”

Rīgā, martā 1893. — Tā arī pirmā drukā bijuse ligavīnai
dāvata. Šis krojums satur des „dāvājuma” I. Dzeesmu, nas

3 P. Stodbra apcerējumu. Dāmnāclāžā I.

— 38, „II. Dažāda satura dzejoli” — 13, To starpā 4, kaulas
Dzeemas; „III. Epigrami” — 19 un „IV. Citu kaulu dzejneeki”
ar 14 dzejoleem.

2) „Faunas dzejas no Vensku Idvanta. Riga, 1893. Ja
davaimns skan: „Terbatas universitates doctorum cand. phil. Cos.
J. Lantombacham (Sismunam) kā atziņas un cēnīšanas
simi dāvā saceretajs”. Davaimnā „Bestnamsis pautins”
skan: „To mūžā vsto varnagu.

Es tevun dovaju.

Par Ligu un par Vidontu

Kā mazu pēmsun. „Davaimns”

Riga, 18. februari 1893. „Saknos, I. Dzeemas” — 25; „II.
Dažāda satura dzejoli” — 14; „III. Pasacinas un miklas”
— 7 numuri un „IV. Citu kaulu dzejneeki” ar 25 numureem.
To starpā tulcoti 9, dzejoli is dakna romana. Ciniņš
Romans del.”

3) „No Skujinceka pates pec dzejneeka naves isdota
vel kads kraujums dzejolu, kas man vel ^{ar vīdvasostu: Vensku Idvanta} ~~nav roka nācis~~
Pastarites. Cesis, K. Galvina upgadibā, 1898. Par šo krauju
mūnu, kas 95 lapu puses beezis un 30 kap. maksā, pceess,
vaidis kersis tā: „Sava nelaisa vīna drauceem un pari,
stancem davinu kadu dalu vīna dzeju, kurās vīna papi,
rās atradu. Pec tam, kad es leclacu skatu dzeju un tulko-
jumu, kurus mans vīns pats par marvērtigam turēja,
nošķienu, atlikās vīnu par maz pašā sejmā savcekotās
isdot, bet tā ka es negrobeju, ka vīnas pa Carvoststeem
iskliduās parustu, tad vīnām pceecenoju no vīna
veckajām dzejām tās, kurās par libakām atradu. Lēdž
šim vel nenodvaukatas dzejas is ar to mē zvaigzontem
upsimctas” — To kraujumu aplūkojot, atradam, ka tas

pa 145. klasai daļai daudzi sastādīts no abiem jau pē-
 minētiem agrākiem krājumiem, Dziesmu pavasari un
 „Saunas dziesmas”, kā arī pēc L. Skujenieka rīdzes presesdar-
 ciešu būtu jādomā, ka tas salasīts no vēl ne-iespēstiem
 vaj pa laukrakstiem izkarsītiem dziesmām. Leclokā
 daļa arī no tiem ar kuriem dziesmu izdevumiem apzīmētiem
 un par vēl nekur ne-iespēstiem izdotiem dziesmām ir
 arī jau klajā nākuši gan laukrakstos, gan kalendāros,
 tā p. p. 10 gabali Pūrisā, „Latvijas kalendāri” 1894.
 g.; ^{Dziesmas} „Latvijas pērnās dziesmas” bijis iespēsts jau divi
 laikus „Balt. Vestnesis”. Tas ir arī tulkojums un ne ori-
 ginals, kā krājuma minēts. Atļau šis kā 5, 6 dzies-
 joti, kas laukam vēl nekur nav bijuši agrāk iespēsti.
 Tā ir radās, ka L. Skujenieka rīdze, ko pats Ed. Skujenieks
 man par istu „Blaustrumpf” apzīmēja, nav tādu biju-
 spēstiem oriģināli par savu netaika vīva dziesmām.
 Tā trūkst arī pērn. tā krājuma peicamais episkais
 dziesms „Cilvēks”, kurš šis ziņojis, atbilstošs us netaika
 dziesmas līstani un kurš bij iespēsts „Austrumā”. Tā
 daudz par „Pastarītiem”.

II. Publicistiskā, žurnalistiskā raksti.

Jau savās studenta gados Skujenieks sācis publicistiskā-
 žurnalistiskā nodarbošies. Pā šo laiku tas ir daudz strādājis
 par valdībai tūm šāvošā Krievu laukraksta „Hobozu”,
 lai valdībai darītu uzmanīgu us trūkumiem Baltijas
 zemnieku likumu un skolu lietās. Skujenieks daudz
 strādājis it īpaši likumu saprošanās lietās, kad cēvēda
 jaunās tiesas. Kā jau teikts, viņš bijis par otro redak-
 toru par „Kosmats” un „Balt. Vestnesis”; bet tam viņš
 strādājis par daudziem citiem Latviesu, Krievu un Vācu

latvraakstem, kā arī pēc Latvešu žurnālaem: „Pagalmā” „Rotas un Austrumā”, kur cepeesti daži viņa kritiski ^{publiski} dzejiski rakojumi. „Pagalmā” p.p. 1881.g. no Skujenes, ka nāds dzejolis un 1882.g. kritika: „Laines pulgosa” „Rota”, 1885.g.: „Vēstules, par fantāzijas un tēlošanas tēlošanu”, „Rota” no „Austrumā”. P.g. Latv. beedības Līn. Kōmuni; tija. Rakstu krajuma IV.: „Belletristiķes rakojumi Lat. vešu rakstniecībā 1886.g. Rapsats no B. Skujeneska: „Savīcās grāmatās no Skujeneska nācaši klajā iādi publicēti žurnālistiķi darbi:

1) „Par šo un to” (1893?)), kur stāp cīlu jō intre, centi top pārunati daži Latvešu klajas dzives laun, nūmi, mari emiži” etc. un

2) „Teesu kalendars” 1894.g. — pirmais iāds pasākums Latvešu rakstniecībā.

Ta būtum Skujeneska - Vensku ēdvesta darbu beigās. Kā apdarināts žurnālists un ķercams Latv. literat. nēlārkis paliks cēvarksts mūsu literatūras vēsturē. Skujenesks bij cēverojami laipnāks, satīcīgas un omu, līgas dabas cilvēks. Viņa paši pedīģee, mar britūnu pēckō nāves udrakstīķee vārti skan:

„Dzezin, vaj viņa (vīni) atnōks

Ur mana kapa lūgt,

Ar pūķītem tō pūķīkot

Un mōnas zāles plūkt.”

Nēlārkis atstāja atvairtīni ar cētreem nēpēcangāšēem bēvēcēm pakal vādām. Tas: „Tas nēvīstamākais no mūsu Skujeneska darbu vārņagēm ir viņa maro dzimtenes pūķīžu vārņadēns” — viņa dzeija”.

Belgavnieci.

Kad Āris Āters (tā ap 1870. gadu) nonāca Jēlgavā, tad tur - izņemot tik Latv. ģimnāzijas pulcišanās zāvēs izņemās lasāmās vakarās - nebija vel it nekadu beedribu. Šo nebija vel pās Latvcešu zemi sagādējais beedribu gars nācis. Tur pastāveja tolark tik kada Vācu. Kurzemes bīskopsbas beedriba (Karlvinidifus Linuunguift-Ålman). Taja vīns, divs cestajās, bija tai ilgaku laiku par preskō, neeku, velak par goda-beedribu un pāverta to no Vācu beedribas par Latvcešu. Caur vīna centrā un vīpīlu no tās isaugātri velu vīspārīga Jēlgavas Latv. beedriba ar savu Rakstneceerbas Nodalū. Savas darbības augēt, mās atrādamces, Āters kā šīs beedribas - kurā kadu laiku excensās ar 30. augustā rīkojamēem Kurzemes bīro, lasānas svelkēem, kurā preskōgalā stāveja P. Ålmanus un A. Vēbers - , Āters kā šīs Belg. beedribas preskōnece isvīkoja tās isbraucēmu no Prōna - Vīrcavū 1879. g. Taj gadu pec tam - 1880. g. - Āters nar jau vairs Belg. Latv. beedribas preskōgalā, bet par tās preskōnecei ir savūnce, Ålmanus. Kā vīrus, tā arī ē Jēlgavā beedribai - beedribām nabvīnotees iselās darādī a vīni, kas tācu padīgi nebij no lauru, bet darīreir ir labumu darija. Nar bija tolark vīnotal un Belgavā sevīsi no, derīgu darbēnecei. Teem bija pomarit jāsang, jā. at, tīstas. Tokēem ja vārrak bija tad jāstādā teem vel jo reti sastopamēem spēem. Da nu par darīcem Jēlgavas tā laika darbēneceem - rakstneceem ē sevīski runājam, tad varam darīs no teem, kā jau no citurocēt mums parīstamūs, tik garām ejot pēnīnot. Te ir:

1) Indovis (H. vīch), Ålmanus, kas jau pēdēnejis pec

pirmaisem Tērsatas Latocēšu jeb Valdemara varoņiem un pēc pirmā Pēterburgas Latv. pulcēna — no 1864. g. kā Pēterburgas avīžu līdzstrādnieks, par ko viņu jau agrāk savā vēstā bijīse runā. Tad vēl tagad ^{Belgavā} kā grāmatu bānneks un apgādātājs ^{tas} piedalās tuvinātes beedribās, sākot no viņu dibināšanas.

2) Kārlis Štālberģis. Titāna. Veculis Tapa aplūkots jau Pīdzencēšu viendā. Rīgas Latv. beedribai dibinoties, tas dzivoja Rīgā kādu laiku kā tipografijas īpašnieks un pirmais Latv. rakstu apgādātājs dzimis Latocētis. Tad viņš sāka ar izdot „Citu laulu rakstniekus”. Tas savu spēestāvu parāudojis, tas atgriezās atpakaļ uz Tel, gāvu, kur bija jānūos gādōs īmacijies par grāmatu ceļpēdāju. Te nu viņš nodarbojās Pēterburga Tipografijā, it īpaši tulkojams dāvidms jānūoties rakstus. No 1881. g. „Pagalmam” īsnānot, kas bija pēc šī pirmā Valdem puškotā Latv. žurnāla pastāvīgs līdzstrādnieks. Vēlāk tas nūmās izdot savu Titāna. Vecula kalendāru, sev Bonjāms un Francīms par pēerstrīmi Turēdams. Ziņams, ka viņš pēedroja arī Belg. Latv. beedribai.

3) Adolfs Alūnans arī jau apskatīts „Pīdzencēšu” pulcā. Tas jau Latv. teatro tērs un jo vāzīgs Latv. teatro lugu rakstītājs — sacēretājs. Tas arī jau no pašā sākumā Telgāncēks, te dzimis — audzis, te teatro spēlījs un spēledams. Te nu ~~tas~~ ^(27. jūlijā 1903) ~~tas~~ ^{nomira} arī viņa tērs, P. Alūnans, par ko vēlāk kādms vārdms.

Šar Team ērtēm Belgāncēkiem — Belgavas dohenes, ceem — rakstniekiem, par nūcēm vel nav sevīski runāts, nu mums jāceesā. To vidū stāvēdams un caur savu darbību tā dzīvē kā rakstniecībā īstīri pēedāms,

vispirms no sevi grieķu vārdu: X

1845-1885. Hj. hateru Jurijs. Tas dzimis 1845. g. Kurzē, Lēpajas apkaņē (Chiterōs.?). Savu pirmo un ori vce, nigo macību, kā tas man pati reiz stastija, dabujis muiķā privatim. Ta snequses, kā viņi domaja, līdz klasiskas ģimnazijas tereijas (tagad 5. klasas) kursam. Velac tas camo čarclū ^{grāmatu} lasisānu no savu roku - autodidastiski - bija fādā mērā daļādas zināšanas equotā, ka nekautrejas tur, kur viņu nepazina, isdoties par studentu viņu. Savā deļz, gan daļāda un raibā dzīvē hateris senēms ori daļādas amatus. Tas bijis kā ^{kā ori Valdomejs} kadū larkū par skrīveru ^{Reymonda un} Kaudana, par rātes sekretaru Piltēnē, par tadu pašu sekretaru - pēc Kamborkunga Kuldigā (1867. g.) Le es kā ģimnasistis sastāpos ^{vestājnecis} redzēja un ozvādeju viņu rātes rāli ^{klajā runā, kas zime,} jāis no Baltijas busānām. Pēc tas arsgāja no Jelgavu, tapa tur par translateeru ģbernas valde, bija kadu larkū Kurzemes ģbernadora, P. v. L. Lienfeldha, labā rokā un padoma davejs. Pā to pašu larkū, 1875. g., tas dibi, naja Latv. larkrakstu „Baltijas Zemkopis”, ko dūiz pār, verta par politisku avīzi ar bagatīgu literāru pce, likumū un zobgabū. Tas savā „Zemkopis” pārspreca orza, dūis radzīves jautājumus, ors talu see atteccās no Latvessū tantu; viņš strīdejas ar visam Latv. larkrakstam, bet ipāri ar „Balt. Vestnesi” (kas bija foris vel nedēlas lapa) un, Latvāiū Kurzē, ne iz reiz āmalni no pakešbu skatīdamces, oriš sarastija ori brošūru Vācu valodā pret kadu Rīgas Vācu avīzi; nstrūka, „Latv. draugu beedribai”, pārspreca neav, mirstamās, tēzes par Danu-Latvešam. Ta strīdejamces un cīnīdamces, tas bija palicis par Latv. tantu ko contemū dūšigāco arstāvētāju. Tas neceenu netaupija, bet ori ne

trešņu laikā izlasīt, bija par to jau sarunājies ar kādu
tipogrāfijas īpašnieku, bet tie 23. janvārī 1885. g. viņu
pārsteidza (Jelgavā) bālā nāvē. Tas guldīts tūs Jēnu baznīcas kapsētā.

Māters bija savā laikā labs dialektisks, runātais,
isveidīgs žurnālists - redaktors un ticams romānu-
stāstu sacerētājs. Še aplūkotsim ocl drusku tākai viņa
publicistisko un rakstniecisko darbību un še atļecamos
rakstus. ✕ ✕

I. Publicistiskā ^{darbība un žurnālistiskā} darbība.

Kā jau zinām, Māters dibinājis divi laikrakstus
un bijis tieši par redaktoru, izskaidrojot likumu us, rak-
stijis par tieši un tulkojis likumu kraujumus. Tas di-
žīgi arstāvējis pats savus, kā arī tautas centienus,
sivi cūidamces un līdz pēdīgam spēkadamces ar sa-
veem paša, kā arī tautas pretiniecēm un skaužem.
Kā gandrīz visi viņa raksti, tā sevišķi publicistiskie
un žurnālistiskie nīkuši kļajā visvairāk viņa iedotās
laikrakstās, Baltijas Zemkopis un Jēsu Vestnesis. Lai
zinām šē tākai dārus no viņa viscērojamākēm žur-
nālistiskēm rakstēm, Balt. Zemkopis, kā: Teodora Ro,
Sanda vestules, kurās viņš līdzīgi ^{Romāņu - Franču} ~~Germanu~~ ķertesmai,
nājam varonim „Rolandam” karo par savas tautas
labu, Latv. draugu beedribas ¹² ķēzes par Jaun. Latv.
vēcēm. Šis draugu beedribas izlasītāis 12 ķēzes Māters
ar savu aso loģiku un veiklo dialektisku paorvam sagā-
za un padarīja par smēebīgām. Kadā ķēzē pr. p. kā
labs līdzeklis bij ēterisks pret Jaun. latvešību skaidrs
Deeva vārds, no tagad vajagot macitājām sludināt. Ma,
kors us tam ironiski savaicājās: no tad macitāji līdz
šim darījūši? vaj tie līdz šim Latvešiem sludinājiši ne.

maidru Deava vardu? — Levis, šos idejums isnāca, kā:

1) Kāda maza brošūra, sarakstīta Vācu valodā, Pāne, maldot kura vīns Tamlidzigi polemizē kā savā laikā Krouvalds savā „Kontroversā Konstruīngan“ pret „Fet. f.“ Nr. 2. 25.”

2) „Liecumi un nosacījumi par pagastu valdīšanu un policiju Kurzemes guberņā“ Pārtulkoti no G. Maters. (1874) — Caur šo liecumu grāmatu Maters novērza lelu trūkumu, ko sapīgi sajuta visvairāk zemnieki, un izpelnījās šo lauru karstu patecību.

Tie būtu Maters publicistiskie raksti. Gan reti cits kāds rakstējis ir ar tadu sparū un besbarlīgu vīra dūšu atklāti precē savas kultas karojis, kā to darījis Maters. Ar šo savu kautrsko darbu un centību vīns nostādams ^{kat} katā vīnā rindā kāti ^{bya} ^{Latvianians} ^{Latvianians} (Pier. Alunans), (R. Spagers), Krouvalds ^{un vel} ^{rets} cits. Ar drošu, nesāubīgu sirdi un auzstāmu auzstāmu Maters grieza savas kultas pret katru, kas edrošinājās kaut kādā rindā ^{nebrūst} ^{Latviešam}. Vīns nekaroja vis ar zobenu, bet ar ipalvu. Cik asa un griezīga bija viņa valoda pietīnēšu auzstāmu, tik silti un patīkami tā sildīja un spīdētāja Latv. zemnieku nospeestās sirdis.”

II. Belletristiskie raksti.

Blakus savai redaktora darībai Maters neris divi ni pae stāstu račērijnas. Jā vīns darīnājis savai kau, kai dārus original-romanus un veenu jo teizāmu stāstu, cenēdams ar Teem Latv. daļ. literaturā jo go. dāzānu veetu. Maters rakstīja, kā tas man pats veiz teica, spēlēdams „Spēlēdams” — to lai useverot, kad veiz

par vīru rakstot. (Sarunā dzēja, 1879. g. pavasarī). Vis-
 ceļrojamākais, jebšu pats pirmais, ir viņa romans
 1) „Tadzīves vīlmi”. Original-Romans is Baltijas adri.
 Divās daļās.
 Ves. no Theodora Rolanda. Vispirms tas iznāca „Baltijas
 Zemkopī” (1879. g.), pēc tam arī sevīškā izdevumā, māksa,
 dāms 1 rub. 25 kop. — Tas, ko šis romans stāsta, notiek
 Upeslejas muižā (zināms fringets vārds) Kurzemē ap 1869. g.

Saturs: Barons Kronšilds, Upeslejas īpašnieks, bijis
 dažādās angstās reģona deņestās. Tās ir humāns vīrs un
 laiprāt ceranģa Pļecnu samnieks — sava pagasta vecako-
 tā 20-gadu nopelnu dēļ. Tam — Pļecnu — mirstot, tiron,
 šilds pēģreš savu mīlestību bārņiem, Pļecna betneem:
 Marijai un Eduardam Felšberg. Marija barons leik kopam
 ar savu pašā veenigo meitu, Klārdi, neaudzināt; Edu,
 ardu tas sūta ģimnazijā, pēc trešama abiturija us ar,
 zemi, studēt zemkopību. Marija pēc apprec Dr. Raehu
 Upeslejā un dzīvo ar to savās jau sen nopirktais tēva
 mājās. Tās brālis, Eduards, top pēc epohi pabeģtām stū.
 vijām par kāda kņaza muižu pārvaldnieku Kreevijā.
Romans nu esākas ar tam, ka šis Eduards Felšbergis
parnāc sava labdapa, barona Kronšilda, muižā — Upes,
lejā par muižkungs — pārvaldnieku, tā kāpāms par
ši romana vāroni. Kā viņa skaugi un pretneeci,
 kas baidās savā līdzšmāja varā būt esausoti un vāji,
 nati, usstajās līdz šim vīsu varena is esodvers Fichten-
 berg, Ventinju pagasta Kraucklu mājū kalpa, Pētera Pēdes,
 delš, barona „labā roka”; šis, skrievra lelskungs no
 savas samnieces, Tīnes Raekstīn alvas Tina Nussbaum
 isszirdējis, ka Ed. Felšbergis nāk par muižkungs, top
 vāj arprātigs. Viņš jau Felšberģa tēvu mīdējis un nu,

Kwie tas pirms kāda laika no tā māsas, šarvijas dabu,
 jis kurvi jeb garu degunu, tas no tās deenas vairs
 Felsenbergs censt no vīrdzībena. Tas skēdros tulku
 pēc Jāzepa Frejmana, "vīrsmedneša" (Obrjūngas), "kams
 barsularna un berona, otras labās rokas". Tok per is,
 bailēm to nesatop. Tas pret savu līdšinojo cerādumu
 gājis kungus pēc vakarīnām aptenat. Tā tad Fichten-
 bergis, ee. cedams sularna istabā, neatrad, ko meklē.
 "P. kēris, Frejmana, labā roka", bija nolieces Pāu Jura
 alvas Georg Esche gultā, bet vīrspeego vīrdzība kungu
 pamanijis, tas usleccās slāvus kā svece. "Kur Frey-
 manis?" "Vīns ir pēc galda." "Kur Eschis?" "Eschis-Eschis
 ir pēc Frejmana!" "Kams, tu sepo!" "Ne, cenigs tēvs,
 nūdeen Frejmanis ir pēc dā." "Laps." Duvors arceris
 Fichtenbergs ātrēm solēm arģāja. "Nūdeen, vīri ir
 fraki", vīns nūdeja. "Frejmanis ir kai tad est pēc
 galda, kād vesi, atadi dšis to isdara. Todeen vescu
 nav un tomor tas ir pēc apdeenesānas. Anāksiu
 pēc vakarīnām, jo zināt man vajaga, kas velus
 naticis." - Frejmanis katat cenida Felsenbergs. Tam
 proti nebij isdeves, šarvju Felsenberg epreect Fichten-
 bergim un tā nēdaluja vīnam no Fichtenberga per
 tam solitas 300 rub. Ku ori tas - Frejmanis - grubeja droši
 iszināt, vaj sagardamais jaunais pavoaldnešes patēsi
 ū Pleena dēls. Tas bija pirms vīra no leela evara,
 lai pēc laika līds ar c. teem muižas laudim, kas bija
 zam vīna vaktas, aprunatas, kā usetatees vīsem kopā
 pret io, "pašu cepto jaunungu", lai tas, savu degunu
 vsceltu pa Jauz augsti? Piti muižas laudis: leelais
 vagaris širkelis Lācis, klēiu vagaris Ulpiņakis, pavars

Petersile, skrievēja palīgs Peters alias Bruckhaus, mui-
 žas cirņnieka feldveibela Potšvara laulātā ceņa, unāze
 dzim. Līpa, veenmer ar „Bankava sprediķu un vece
 dzeemū grāmatu padusē: „jauna māsiņa, vece svetulē;
 viņas tuvākā mīļākā draudzene, vece jūmprava“ kas
 so gadu vees famlijas inventars ar devīnēm kruskam.
 varoem, sausta pa laicam Anna Wohlgeruch. Visi
 šee lautiņi leen - spraget no adas arā, Drīdēdani, ka
 Pēcenu sarūnceka dēls nāk par vīnu muižkungu
 un kusklat, ka tas pašā kungu namā drīvošot un
 līdz ar baronu pee veena galdā edīšot. ^{Leidi izveidota sa-}
^{stūrīnā!} ~~Pagāit jau kads~~
 larks, kopsī Ed. Telsenbergis Ulpsleji par ^{provasimam} ~~mācītkungu~~. Pēns,
 ma Klotildes dzimundceņa, kur usstajās divi deputācijas
 veena sarīkota no Ed. Telsenberga un pagasta loeckleem,
 itra vadīta no Anlēzes Potivarenes, Wohlgeruch, Fichten-
 berg, Heymann etc. Veena pusē isti Latveči, itra - pašu
cepti Vāceši. — Veais Jānis pirms mirst istasta tā
 pašā dzimundceņā. Kadu noslepumu, pec kurā Ed. Telsen-
 bergis isrādīs par kunga delu. Do intresanta arī ta epizo-
 de, kur mēžkungs Neumanns ar savu pati un divi mai,
 tām - arī pašu cepti Vāceši - sagaida un saņem jaunū
 muižkunga ^{vees pērvēl dēstun} (Telsenbergi).

Kritiskas pēerimes. Pamanama e. t. adī jo labi zīme,
 tā Ed. Telsenberga ^{konstatē} ~~konstatē~~ nosaukšana kāi zīnā, ka
 tas mīl Klotildi v. Kronsild un ēlzu Ozol - sava pēeres,
 gājēja mērtu veena reizā; tapat islasama nosaukšana
 visā ēi romana tendencē: rakstneers grīb pirmak mums
 statit pēeresā eevērojāmu caur pašā spēku - davanām
 no angļu kēpušu Latveči - Ed. Telsenbergi -; tomē pēdgi
 visā censās šīnu muižneeka dzimūmu isrādīt. ^{Pējūt}

ari tai zinā citādi jo apdaruotā autora trūcām, ka
tas nezin īsti, par ko liet angsti izglītošiem vidzīšiem
un sevīšiem sarunāties. — Lai arī citādi romāna kom-
pozīcija, kā arī dažas situācijas nav pilnīgi ideālas,
tad tomēr visu saņemot kopā šis romāns ceļina
ceļu, neaprazu atstāšanas spēju un spēku.

2. „Patriotisms un mīlestība”. Šis romāns ir ^{Arī šis romāns ir} ^{parstāsts Mārciņa} ^{laikā} ^{1884.} Matera
visvājākais literārais ražojums. Tani viņš grib atbilstēt
savam ešonātam cenāducešiem Rīgā — Latv. biedrībā,
kā K. Kalniņam u.c. Laubeš Druvā, is par šo romānu
saka: „Leclā mērā paskvīla pārspej zātīnu un humoru
vīna romānā „Patriotisms un mīlestība”. Butu labāci-
bijis, ka viņš šo romānu nebūtu sarastījis. „Griķu Druvā”
lasīdams „Rīgas Lapē”, viņš to nosauca par neģēlīgu pask-
vīlu un pāri gadu uclak pats sarastīja vel ceclaku.
Citādi spēcīz Laube ar ceclu atzinību par Materu tā:

„Ne pilnūs četrdesmit gadus dzīvojis, ne veslu gadu
desmitu strādājis raustniece, ba laukā un tāču ilgāci
dzīvojis un vairak strādājis par tūkstošiem c. šiem,
kas dzīvo vīnu veenu, tāpec kā Materš nav velti
dzīvojis, bet atstājis darbus, kas viņu ilgi ustures
lawīn atminā. Lai gan universitātē nebija sūu garu
izglītojis, pat ne gīmuarījā jeb vidzīgi angstā skolā mā-
cījes, tomēr viņš pāstrādājis mačta vīna darbus”

3. „Pirmā un beidzamā ballē”, Jēsu Vestnesi 1884.g.
Materš pats to nosaucis par novelli. Ozols jo vēstus
kaufmāns (Jelgavā?) separietas kādā ballē ar jo skaistu
un tīknu mātes meitu. Dvīz pec tam viņš to uztūnā,
bet dabon kurvi veenīgi ar tā cemesla, ka viņa bagāta
un domā, ka Ozols tik pec viņas mantas kāro. Jēclās

leels ugunsgrēks. Otolu ar Dzirvības breesmānu isglabj' sō
savu sirdsmaitu; bet pēc tam nēēlīgi apcēdzis un gul
us naves gultas. Ta - kārotā ligavīna un vīnu kopj.
Tē top pāris. Ikrasto Otolu tā nenēma, bīdāmās, ka tas
tik vīnas mantu pree; bet no uguns sarkoploto tā
nu nam, ne but vaiss nēāubidāmās par vīna istu
mīlestību.

Jis stasts ^{zēt} un ne ^{pats} novelle, kā autors maldidāmees
to nosaucis, ir pēc satura un formas uelūkojams par
vīslabako un vīspēlūgako angli, kas no katera cēbre,
dis Latv. stastu literaturai.

Psrotats sagatām gara davanām, katera Dzirvī bija
ne vien veikls rāstnieks un redaktors, bet arī labs
runātājs, un tas pastrādājis, kā nu zinām, jo cēvro,
jamus darbus un atstājis tos sevai kautai par pēmiņu.
Tasaka, kas ceļjis ar jō diženeem pānākumeem kautas
druvā. Po.: Daba vīnu bij isrotājuse apbrīnojameem
gara un meesas spēceem; - ēe parādijās vīna baudi,
šānas isturībā - tikai bīkēns nebija vīnam lēnis,
pacēltes pašos maēbas un isglītības augstunās, kur
sasneēz īto mēru karstībai un pašībai, kur goda
patu īciv no godkārbas, kur pašā labumu nēēsavu,
ga pas vīspārigo Tāznieku un patēstību tura par
augstako mantu. ^{Kurš... stādītājs, dīve butu to slīpētājs} Pēc savēem spēceem un davanām
katers bija mīlētis, no veece grēki nosauca par ti.
kann; stradajot un c. notees, ceēiot un bāndot, vīnam
nēpēētika ikdēnšpārgas mērs, darbōs un preecōs pa.
šādijās vīna mīlru daba. Pēc kāda darba arī vīnō
nēpēēkerās, vīnē to īdētājā ar vīrā dūšu un spēku?
Bet bīkēns decēžāl agri laurā vīna dižanus gara spēkus

un nospeca da energiju, ka jau pee nule ka usaseta darba - Teesu Vestnesa - kapu bira.

Beres istorija Kurzenes Biskopības beedriba, kuras godabeedros tas bija. Vairak tūkstotiu cilvēku, pa laulu, kai dalai Latv. Zemnieku, pavadija vīna meetas līdz pedigai dusas veatsnai Jelgavas Jāna bānīcas kap, zētā. - Jelgavas Latv. Lauksaimniecības beedriba cēla tam peemnesli tūpat 1896. g. -, shaters strādajis ka vīns un enīees ka varonys un daudz labuma vīna darbi atmetuši Latv. tautai un raskstniecībai.

Garām ejot jāpeem un vel tādī Jelgavnesi, ka:

1821 - 1903.

5) Pēteris Alunans. Pēteris, Andreeva A. vecakais dēls, dzimis Laukā 2. martā 1821. g. Vīna pirmās skolotājs bijis paristamais Vācu dzejnēss Lenzs, kas savam andrescum un vīns mūžu apotājis idealismu. Velak Pēteris A. apmācējis ģimnazijā Rīgā. P. Alunans peedri pee tiem retam darbinēscum, ko aprīnī par pirmam celmu laužoju Latv. Druvā - un tautai vīns dzinis pirmās vāgas blakus darbinēscum, kurū vardi slave, naki. Tas slāvejis tuvu sakarā ar tiem vīscum, kas dibināja pirmās „Pēterburgas Aizīes” un bijis arī pats šo aizīu līdzstrādneess. Tā tad P. Alunans cēdācis savu darba gaitu jau tāi laskmetā, ko aprīnī par pirmo tautiskās pamošanās laiku, - un pee tam savā ilgā mūžā peedrivojis un isbaudījis vīscos tās kustības, vīscos tās strāvas un tos vīscumus, kati šis peedri voti līdz pat jaunākam laskam. Sava mūža bestrānīs gadesmitās pestāviģi Jelgavā peemīdams, tas savu ne, nogurstoto darbu isplatīja Turzenes Latv. beedribā dzīvē, kuc vīna vardi aizīscun bija sastopams cārlasca strādneess

1) Bet vīns kapu kopija neapņopta, līdz renei nomita, ka to atēda 1906. g.

pulcīnā. Tā vinnu ceranga kā reti darbiņu censoni ar spīgtu garu, Latvešu Beedribā, Ķelgavas Lauksarņniecības beedribā, Kurzemes Bīskopiības beedribā u.c. Pēteris A. vērējis dzīvies Latviesus vest no kopības celu. Savā jaunībā tas redzeja vel apbrēvētās bīstības larkas, kur cinijās jaunas dzīves rīta blāzma ar dzimtbūšanas notāis, nītu un tumsību. Tas mira Ķelgavā 27. jūlijā 1903. g.

P. Alunans bijis ne vien arveņu dzīvs darbinieks Ķelgavas Latv. beedribās, arī rakstniecības laukā tas nodarbojies, lai gan ne sevišķi sevērojami. Ka tas bijis līdz ar savu brāli, Juri Alunanu, Peterburgas "Ardzu" līdzstrādnieks, to jau zinām. Tas rakstājis arī proekō, Balsi, pr. p. la., būs gādus atpakaļ tās feletonā. Valīnas Lapinas - jo garu rakstu virkni. Tak tā kā tā stāv Pēteris Alunans Latv. rakstniecības beedribā: ne vien tā brāli, Dāvis un Indrišs Latvju rakstniecī, Pēteris isaudzinājis arī dēlus: Adolfa, Teodora un Nikolaja, kā arī meitu Lūizi, Škuje, neeka atraitni, kas vīsi sastopami Latv. literatūrā. Ne vien tas, ar st. Veberu - Varaidoti (par ko jau agrāk runāts). P. Alunans isaudzinājis patriistiskā garā. A. Vebers pats pēc Pētera A. kāpa 21. jūlijā 1903 runājis: „Par to mīle, stības sīclu, ko vīns vēsi manā jaunajā stīdī sījis proekō tēzemes un vīnas beņem, par to uguni proekō tās nības un humanitātes, ko vīns manās koutis ce, dēzināja, arī es esmu vīnam paterības parādā.^{1,2)} Alunana teiva vārds bij īvēcnam mīlō - kuva vājās ap, vīndis, bet labi paristams - vīzā Ķelgavā.³⁾ Tā Vebers.

6. Teodors Alunans, Pētera Alunana dēls, dzimis 12. martā 1850. g. Dobeles apriņķī kona Makās Šķūru mūrīzā, Kurzemē. Par to mums šē jācerēmas kmlabā,

1) Lat. Balsi 1903, № 32.

2) Ibid.

3) Ibid.

ka tas sulkojis dažus romānus, kā arīdzan it sevišķi
 lugas, no kurām savā laikā visvairāk izrādījās: „Kadls
brīdis kantori” un „Neaicināti viesi”. — *Nikolajs Atamanovs*
 dz. 22. novembrī 1859. g. komponisti un muzikas direktoris Dzirviņi Rīgā, kas

Bekams pēc beedribām ^{Latv.} tautiskas rakstniec.,
 kas aplūkojamā laikā ^{peegrēciski} nu savu vērību
 dažādam arpus jebkādas tautiskas sabiedrības stāvošam
 darbiniekam.

Arpus jebkādas ^{Latviesu draugu} tautiskas beedribas stāvoši
rakstnieki. m. X. brīdī.

Līdz no XIX. gadsimtenā vidus uzsākas tālro, ka kustība Latv. literatūrā, te pamazām sāk no tās
 iznāst netautiski jeb vācu dzimma rakstniecī-
 maciņi, kas agrāk Latv. rakstniecībā ceļnāma pirmā
 oetn. Tautiskā strava gadu no gada arvien augstāki
 saceldamās, ar spludināja tā sakot vecos veenalozģos
 „dabiskas vadonns” kā šogtā pavasara vējā prajam
 tā, ka tik reti atlikās, zināms tādī, kas daudz maz
 prata jaunam laiceem, jaunām vajadzībām, jaunai
 valodai peemēroties. Dvi tādī vecās stīgas darbi-
 neeki mums te godam mināmi, Tee ir: Kroons un Heeswagens

1808 — 1894.

1. Kārlis Gottfrieds Georgs Kroons (Croon), Kārlis Gottfr.
 Kr. dzima 4. novembrī 1808. g. Vidzemē. No 1826 — 1829. g.
 Tas studēja Jēspatā teologiju, ko nobeidza kā graduets
 students. Pēc tam tas bija no 1835 — 1838. g. par mācīta,
 ja palīgu un tād no 1838 — 1872. g. par mācītāju Liel,
 vardi un Liel. Dimpuravmūžā, kur viņa tēvs,
 Dtonizis Gottfrēds. Latv. draugu beedribas” līdzdabī,
 nātājs un paristams citīgs Latv. grāmatu isdevejs, bija
 savu laikā par mācītāju. Kārlis Gottfr. sakalpoja kādus

45 gadus zovai draudzei. T. k. sirmā vecumā, kā 72 gadu
vecs sirmgalvis, tas devās pēc pelnīta mēra, sava nu,
za vakarā palaidams Rumbatā savu pēdēriņu starpā,
kur nodzīvoja vēl 16 gadus, cēkams kā 88 gadu vecis
savas acis ardarīja pēc ilgu gadu svešīgas darbiņas 3. mai,
jā 1894. g.¹⁾

Gan pa sava amata laiku, kā arī vecuma valā Kroons
jā čakli nodarbojies ar rakstīšanu, izlaidams daudz rakstu
tā reliģiska-garīga, kā laicīga saturā. (Gan pašā sacelšanās, gan tulkojumā).

I. Reliģiskie-garīgie raksti.

- 1) „Kanaanas-zemes aprakstīšana”. (Pirms 1877. g.);
- 2) „Kristīta cilvēka vecas deenas, vāc. no Hlfelda” (pirms 1877. g.);
- 3) „Kristus draudzes karš ar pagāņiem. Latvīski pēc
Dr. Gerharta Uhlhorn, „Pommes des Quirpantpoms yagan
tut Jnsantpim”. (Pirms 1878. g.)
- 4) „Libanus kalni un Damascus un kā Turki šē
Kristītu lauvīn asins islejuši”. (Pirms 1878. g.)
- 5) „Kalpi un kalpones, jeb: Kas kalpo, Tēe laj kal,
po cēsī ta Kunga. — Divas spožas deenas Kristīta
cilvēka mūžā. — Betuim nespeiba un kapee deens
tos daudzeiz t. k. agri pēc sēvīn nem. — Patīvs, pa,
māte un pabevī”. (Pirms 1878. g.)
- 6) „Kristīga mājas bušana. Davana jaunlaulāteim
no Dr. Friedr. Hlfeld 40 kap.” (Pirms 1879. g.)
- 7) „Drospademit garīgas dzeestmas un peļīkums
... 15 kap.” (Pirms 1879. g.)
- 8) „Cēlš us debesīm. Sprēdīku grāmata. 1 rub. 25 k.”
(Pirms 1880. g.). — Tūmlat k. Kroons pēdureja arī pēc bībeles paslab. Romu Tejas.

II. Laicīgie raksti.

- 1) „Sēdesmitastomas pasakas” jeb fabulas, kuru starpā

¹⁾ L. A. Austr. 1894, № 6.

dažas no Bropa. (Pirms 1878.g.)

2) „Viramāte un vedekle.” tko.

3) Grottes, „Boolisarna fees ar to dzeltes roku.”

4) „Eduards Hildebrandt Indijā.” (Pirms 1876.g.)

5) “ “ “ Kinā I. d.” “

6) “ “ “ “ II. d.” “

7) „Veentulis Landanē.” “ “

8) „Reinrics lapsa, veca pasaka divpadsmit dzies.,
mās.” (Pirms 1879.)

Kā dzirdams, tad sapat, kā savā laikā mācītājs
Danjels Vārs, ^{pea Klopitorā (Pez. ades,} Kroons strādājis si pea Komera epu
Tulsojuma. Atputas laics viņam nebija vis bezdarbība,
bet rakstniecīga darbība. X

1817-189-

2. Ludvigs Heer-vagens - Leonardis Karls Ludvigs Heer-

vagens, pseudonymā Gaujmalnecers, dzimis 26. januarī
1817.g. Cēsīs, bija papceksis par mācītāju Alojā, tad
no 1849.g. Gaujanē. Tas bij ar cēvēlots Vidzemes mācī-
tāju komitejā, kurai nācis no jauna apgādāt Latv. bi-
beli un katoļuismu; 1876.g. Tas atkāpis no mācītāja
amata un apņēmis no dzīvi Rīgā. Tē viņš sornēja 1897.
gadā savu 80. dzimundeeņu. Arī tas līdz savai beidza,
mai mūra deenai nodarbojies ar Latv. rakstniecību, lai
gan acū garšums tam beidzams gads bija rudis. Nāva
ilgi, ka tas mūra ceclā vecumā.

Heer-vagens no XIX. gadsimtena vidus - no pēckesui,
tājcem gadem - sākot, strādājis līdz tā beigām Latv.
rakstniecībā. Bet liela pulka sevīķu idosumu tas
strādājis pea lasrakstiem, kā: „Latvešu Vidzemi”, „Tau,
tas beidza”, „Araja” un sevīķi pea „Mājas Vēsa” agrā,
kōs gadās. Pa īm arzēm viņa darbība severojama

svētsīci marģgruntniecības veicināšanas zinā; gadu des.,
 miteem tas caur pasinotāja un paskaidrotāja rakstiem
 pūlejšs sai' laukā, pēstēdamees Voelkersauna idejām
 par gruntniecības isplatišānu starp zemniecēm. —
 Šai Hecrovageņa raksti nodalās garīgās un laicīgās.

I. Garīgie raksti.

- 1), Zināi un dzīvota — bībeles stāstu grāmata, is,
 platījuses 32,000 eksemplarās (cēpcesta 6 reiz);
- 2), Mātrņa Lutera katķisms ar isskaidrojumeem,
 dzeesmu, un bībeles pantēm un 2 pēlķurumeem;
- 3), Drīva māizē, kur cēkšā ismeklētas dzeesmas
 un dzeesmu pantēni no Vidzemes dzeesmu grāmatas,
 ar daīradām lugšanām un zinām — 64,000 ekē. jau
 8. isdevumā. Pēc šīs grāmatas Hecrovageņam bijis ļoti
 Teicams, praktisks nolūms: lai ta daudz lēta ka bu,
 doma ispilētā dzeesmu grāmatas veektu mājās un
 barņicā — laudim nebūtu lēli idevoni. Un vīna
 pašā draudzē ilgu laiku dzēdats barņicā, skolā un
 mājās tikai no šīs, Drīvas māizes.

Bes tam Hecrovageņs sarakstījis daīrus spredīkus
 Berchalea spredīku grāmata un grāmataņu par M.
 Lutera.

II. Laicīgie raksti.

Starp teem atrod daudz un daīradus tulķotus derīgus
 stastus, kā:

- 1), Baleers un Spricis. Stasts. 1860. g.
- 2), Kaimiņu berni. 1861. g.
- 3), Sarķanais. 1862. g.
- 4), Kad udens mutē nāk. 1863. g.
- 5), Herangi vīru pēc cēpures. 1863. g.

6) „Barnicās Zaglīs”. 1868.g.

7) „Skolmersters un viņa dēls, jeb: pēc ķecšanās nepa,
līdz cānlam lūt”. (Pirms 1877).

8) „Janīna grāmata”. (Pirms 1879). kārta 5 kap.

9) „Atpūces” ⁽¹⁸⁸⁰⁾ ~~1880~~ jeb kā tussā kalpone pa-
lūkusi par sarunācēji. (1880). — 15 kap.

10) „Pakriēslā”. (1880). — 15 kap.

12) „Pecnis un fabrika”. (1880). ^{1885.g.} — 20 kap.

13) „Blidungas Guntaris. Stasts is tiebas atjāuno,
iānas larkēm”. 1880.g. (1881). — 20 kap.

14) „Atpūšs grozās”. (1881). — 15 kap.

15) „Mednešs uz zava pašā rokū”. (1881). — 15 kap.

16) „Nibelungu ķerka”. 1883.g.

Bes tam Ķeervagens isdevis „Skolas māizi” jeb
otru daļu „Schatza lasīšanas grāmatai”. (1877). Pirmā
daļa no šīs lasāmās grāmatas „Skolas māizē” isnākuse
līdz 1894.g. jau desmit isdevumās jeb 26,000 eksempla,
rōs. Otrā daļa „Skolas māizē”, kuča isnāca velak, espee,
tā 1880.g. ori jau Frein laigu un isplatijuses 15,000 eks. —
Abas šīs grāmatas baudiņa savā larkā ar patvēršānu
un sātū gandrīz visās lausen skolās” sevīši Vidze,
mē. Tās šīs grāmatas bija, kād isnāca, un vel tagad
ir savā zina” isti ceverošanas. Tajās cevertoti gan
derīgi un kreetni stastu un pācekū gabali un dāsi,
joli, gan ori visadas pamācības dabas zinātņu, vēstures
un ģeografijas laukā.

Ķeervagens ar savām grāmatām sekoja veeņmet
larkam līdz, tā sāturu kā valodu pastāvīgi labodams
un pceņmārodams larkā vajādribām. Tur ceverta, tur
viņš ar šo pašū „Skolas māizi” grozās pēc labācēm

1860-83

Bilēstains (1826-1907) 5346

Studējis Tērpētā - Strimpala draugi - māc. Tamm - Aueā, tad
Dobelē vācu draudzē, no 1864-1895 Latv. dr. loodribas prescīnāks,
latv. valodas un senatnes pētītājs. - Die lett. Spr. 1863 n. 64. g. Hunt.
brak die lett. Spr. 1863 un Elemente der lett. Spr. 1866. Ein Kur.
trübend Doblen. 1871. Latv. kult. J. 1874 n. 75. g.; 1000 lett. Rōth,
sel 1889, Meber des Volkemāden; Baltijas līcuma talcōjums
neigdovos (1894?) Die Grenzen des lett. Volkstammes
1892; Die Holzbauten der lett. u. Holzgerāte der Letten
I. 1907 un II. 1920. - R. Liles, Brāze un Bilēstains
sadarbīnē ar latvianē centāneem.

Bilēstains karstīgīs ar pāc mīnē Tāncem, polemizējis
ar Kronvalda pāc mīnē tautas dzēsām . . .

Копия

Министерство
Народного Просвещения,
Управляющий
Секретариат Высших учебных заведений.

30 апреля 1913 г.

№ 6585.

г. Рига.

По множителю в Министерство Народного Просвещения сообщением в отношении из Университетов осенью текущего учебного года чтение лекций было начато во второй половине сентября месяца. По обязанности начальства Университета такая отсрочка занятий была вызвана необходимостью произвести дополнительные полукурсовые испытания, что конечно не могло являться препятствием для своевременного начала занятий, тем более, что в упомянутом Университете подобные экзамены в предыдущие годы не велики за собою такой же отсрочки начала чтения лекций.

В ответ на сообщенное письмо от 20 сентября 1913 г. № 6585.

to lauku Latv. pedagogiem, kā pr.p. Kronvalda un Tērauda,
 pēc padoma un palīdzības. Citi viņa amata biedri piem.
 no Kronvalda neaprobeja Toreiz ne dzīvot, bet Herzogens
 savā plašā, objektīvā, no aizspriedumiem neaprobežotā
 garā, neko nebedadams par estēmu ^{skaidru} ~~skaidru~~ ^{aprindas}, pēcpra,
 sa un dabou no Kronvalda rakstus savai lasamai grā,
 mātai."

Līdz ar savu plašo rakstniecīgo darbu L. Herz.,
 vagens ir bijis sironīgs Latv. gruntniecības veicinātājs.
 „Herzogens stāvoši pret Latvešu tautu — sprēda
 „Balt. Vestnesis”, kad Virgalors 1897. g. svinēja savu
 80. dzimundeeņu — neprotam visšķaidrāk no zinām,
 kurās viņš daudz gadus no uctas laida latvrakstos par
 to, cik zemes vērtības Latvešu zemnieci par dzimtu
 apzināti. Viņš skaidri atzina, ka gruntniecība, pa
 stāvīga dzīve un līdz ar to cerama turība ir tautas
 garīgās un laicīgās labklājības virzītājs pamati.
 Pēc šīm zinām viņš mēdza peerspraut dzīgas pama,
 estas un usmudinājums, ko tauta lai cevero savā
 laicīgā dzīvē. Vis las peerāda, ka Herzogens ir
 bijis vios ar talu skatu un plašu redzes aploku, bet
preesā Latvešu tautas pakess labvēlis un labdaris. ^(2) x)
 Pēc Drangu Būvības rakstniecēm un skolmeistari. Sk. A. Gurinju.
Sam Arveem Vidzemes mac. tajcem un to pus.

Līdz pēc lauka divi Kurzemes tautas skolotāji. Katos
 zinams pēc savas dabas un spējas. Tie ir:

1823-1907. 1. Friedrichs Mählbergis. Tas dzimis 20. decembri

1823. g. Dundagā un pceder gan pēc pirmajiem uidez,
 neem Polavas ^(1840 g.) jaunatvērtā zemīnarā, košā Abas līcī.

Zemīnaru pabeidzis, Fr. Mählbergis darbojies tad kā
 skolotājs varrakās skolās, tā: Dundagā pēc sava lauka-

1) Lat. Austr. 1897, Nr. 2.

2) Sk. ibid.

bedra, arī dzesmeneceri, z. Dūnsberga, tad Rīgā, Ditz-
gale un pediģi Teeē, kur sabijis par skolmeistaru
veselus 40 gadus. Turpat ^{vēl pēc Dūnberga mājas} tas un paradijāklusumā
savas vecuma deenas — romantiskās Daugavas un
un Aeksmannā Staburaga tuvumā, kurus abus pēc
vairākkārt (tik jauki) apdzēdājis. ¹⁾ Te pat arī mira 18. februārī 1904. g.
Bešu F. Hälbergis visu savu mūžu bijis skol-
meistars, tomēr tas, cik man zināms, tapis parietams
veeniģi kā dzesmenecers un ne vis kā kadu skolas
grāmatu sastādītājs. Viņa dzēija ir ēpriskas un liriskas
dabas. Vispirms tas nācis klajā ar savu pirmo dzei,
jēko ražojumu:

1) Staburags un Leesma, 1869. g. Ja ir ^{garais} īpriska ^{poēma},
ko stud. philol. Jorinu Karls, Balt. Vestnesi 1872. g. ap-
spēda un e.ldr. naja. Tāturs: Vel neteēja Daitgava, vel
nespēdēja saule, kad jau dzīli zemē Lemes-māte dzēmdēja
delvnu, ko par Staburagu nosauca. Māte to kopj un
mīlo ļoti. Tas dabou domanta kurpes un raga soarsus
un nāk, lēls un audzis pēc uguns-deeva (Debeskalā) svetkās.
Tas viņš ceranga raksto Leesmuru, uguns-deeva meitu.
Tee tulim samilās. Bet Pludonis jau sen pēc Leesmuras
Akojis, bet Leesmura to negrib un arī lēvs nav varejis
līdz šim viņas pratu pēcgrēst Pludonuru. Pludonis
redzēams, cik daili Leesmura ar Lemes-mātes delu daij,
ranāk dūsmās ais grezērdības. Svetkēms bet dzotēms,
Pludonis istasta ^{grēzērdības} Debeskalam tā meitas mīlestību pret
Staburagu. Tēvs un samian meitu. Tomēr tā mīl vel
arocēnu slēpē Staburagu un ne-ēpēdz Pludoni. Kad
visi seldā meģā, tad vrodas Leesmura un Staburags
kopā. Bet Pludonis ar nenovidības un grezērdības

1) St. Fausēvska, "Latvešu Dzejas Pagalmis" 1901.

nomodā būdams, ņemē noģim un pasaka Lēsmuņas
 tēvam un nu garās abi - ^{Debeskalns} Debeskalns un Pludoni - Sta.
 buragam vīri, apdraudēdami to ar vībenēm, putām
 un bangām tā, ka Šaburags top artrauts projam un
 visa zeme nodarb. Bet ^{Uģmodbesam} Debeskalns nu jaunās rūpes:
 mēsta ar vībešē. Ar vībešē tas radusmōjas pret vī.
 ņigo Pludoni, pocsolidams šim mūrīgu atreibu un
 naidu. (Šis mūrīgais dabas pamatu - elementu ^{uguns, vādens un zemes -} elementu
 notika zemes dziļumos). Šaburags beģdams usīāvās augšā
 līdz zemes robežām, līdz zemes vīsum un pār to pāri;
 bet Lēsmuņa pacelās us debesim, kur tā Lēsmu - delu vel
 veevmer mīlēdama, lej tās karstas asaras, ka tās pār
 vēšas vīvīgnēs un tai kalpo. Vīvīgnēs nāk pee tās
 vīta vīvīgnē, tūskelē, kas talu vakarās lejis un tur vī,
 mīvīno Šaburagu vēdzejis. Lēsmuņa to dzīvēdama, dodas
 tulim projam pee sava mīlakā un palaiž abi ^{scopā} tūmīgnis
 brīvūs. Tak ne.cet lgi. Trakais Pludoni to atkal ceram,
 dzijis un brīvās dūsmu pīlūs no jauna Lēsmu vīri.
 Kamēr Šaburags ar Pludoni cīnās, ar vībeģ žīgā Lēsmu,
 na angām savā pīlī un moca Pludoni ar karstcem
 reules stānem kā ar adātām tā, ka tas sāk no Šaba
 raga atkarstees un kā vīdens dīelmēs un lejās ar vī,
 cet. Bet pee tam tas aplaupā Šaburaga koģim.
 Tak tā ka Pludoni ar atkappjētes un beģot top naita,
 ko tas sev no Šaburaga dargumcem uskrānces, par
 grītu, tad tas atokaj ^{tas} Cēlā, kā pr. p.: akmenus, zemes
 kartas, zīli, zīnu, rūdu un c. t. us dargumus, kas pa
 lēk zemes vīri iskarvīti gūlam. Lēsmuņa issuta tad
 savus starus, lai kee vīnas drauga mantas sang. Šee
 vīnas pratu ispīlēdāmi, padara daudz brīnumu.

kratidams un nendances ar vira spēku, līdz pārvarēja
 Jansību un atsvarināja Gaismu. Tā atsvarināta apķēra
 mīlestībā Lārcu kā arī Patcesību un skulptēja abus
 pateicīgi. Nu tēc vācējās tā: Gaismai bija vīrs vest
 gaismā, Patcesībai bija Teasu turet tū, kur Lārcs lai
 valdītu. No tēcm lārcēm tad raduses gaisma, apgais,
 mīta. — Tis ne vīrs leclat, bet dcezgan intresantais dcei,
 jojums ussacās: „Del Līga manu garu nesi,
 Kur nakti vel apkļaj tūmūmus” —

Ar jāmbi - nava tautisks vītums.

2) Dzejas skanas no Fr. Mählberga. Rīgā, Pīcēzū Goderka
apgādecnā 1880. Tas ir uleclis dzeijolu krajums. Pīcēzū
 majā uodalā: „Dzeesminas” un otrajā dalā: „Pasacinas”.
 Pa visleclakai dalai īai krajumā gan kulkojumi, Fak
 autors deenīel nav pēerimejis, no ka kulkojis, nēnis.

a) Dzeesminas, tik ^{nozās} pēeris isnemot, nav no nekādas jo
 leclās vertības, jebšu tū atrod arī daža it patikamū
 dzeijoliti. Mählberga dzeijoli iselpo lenu vītūmū un
 ransību. Karšlība vītūās nekvela. Viscaur tek lena
 meevīga valoda, kalu atstati no patos' (varena isclī,
 ga ceppaida), kas ^{gāimibā} tik pēer leclā spēka un pāsplustošās
 karšlības sastopams. Nemarm p. p. 70. l. p. To dzeesmi-
 nu „Tēras”. Pa loqu skatas jāunava,

Tai vēsma matūs pļovsma;
 Zud deenas gaisma, krēsle tūmst,
 Ja īclū dzeesmi dzeidot skumst.
 „Ar mīlākaj, vaj c. unā
 Tu vīt's salā tvešumā?
 Kaut' īclīte man vestītu
 Par kēvrm kadu vārdu!”

4) Te, kā Vidam, sastopama tik rāma apcere, kā tu vecumā parasta. Kairība, aizrautība te neizpaužas, jebūn pēc vooles ta ša bija sagaidama. Te tikai remdenas, jeb apsleptas mīlestības jomas un skumijas izteicas, it kā tautas dziesmīnā.

Pa Deos man tev' parvestu,
Kaut kropliti' un gaudenu,
Tev' koptu un tev' mīletu,
Kā savu pāin' dzīvību!"

*Kur slauciņi asarinas,
Kur es gāuši noraudāju,
gan zināja pārdmēkšite,
Kur slauciņi asarinas."*

Tai žņaudzot baltās roces,
Pār vārķuņem rit asaras,
Ikan dziesma žēli tumsūmā,

Skumst veentulste lodzinā. 4)

Mälberga dziesmīnā

Se nebeidzas vis ar
Kur te ir epilgtu poenti. Kur Texas beigās tas, kas ko
lolo jāma ^{trāisliņa spēka pilna}
~~ceļoj un parak~~ ^{ar} ~~pre vesetas cilvēka sirdi un pre vese~~
lām dz. lām jūsmām. ^{Je nav} Kur te efektā. Pēc temata
te bij us uradu viki to parāct; jo šis temats, mīlestība,
jau ir vrsas lītiskas dzējas īstēnais pamats un vrons.
Lix varēni ~~pa p~~ aizgrābji pr. p. tēgas Vācu dzesumā, Drai
Lubepu un Spēves". Kats kontrasts tur; kā tur stajās
notikums pret notikumu. Kames mīlavājs dzē ar
savēem draugēem talumā ligavinas veselību un glāras
saskandinot vīna glāze saplīst, kamēr atskan ķēvija
kapsētes zvani, ligavīnu us mūžīgo Jusu galdinot
dzestā rēmas klepi. Je kopam skumīgi pārsteigti un
dzēli aizgrābti. Bet kas mūs aizgrābji Mälberga dzes.
mēinas beigās? Kurā pārsteidzeja doma jeb notikums
je beigās atrodami, kas butu kā pedejais grašnumis
dziesmīnā, kā useeltai ēkai vrons vrsū? Kamēr tur
Vācu dzesumā ir skanas, ko tik Deova aidiņats dzēj
neeks var skandinat, kamēr je ^{un nav notikuma, nav daršības, ir tik stastis} nav nekās sevīks
istēkts. Un tadu ^{lema jūsmu} dzesmīnu pēc Mälberga
it daudz. Vīna, Dejas skanas" ir upites un strautiņi, kas
pār zaļām abmatam ^{un vārsi vādz} kēfj. Dzejas skanu" secešetajs ^{?)} tik
Krišlīnu dzesmū medu beudijis. Ka tas tā, par tam

Un o-aiēor stipri un spēcīgi jūsmu stigas, pēc vīna tās nav kas,
stanna un elektrības pilnas, jeb tas neopij aizraut, vjipi mat, jeb tas

var pārceematees ^{ari} (ielasot vīna Schillera zvana tulko,
 jūnu. Tas Schillera zvana dzestums, kas līdzīga mūžīgai
 straujai, nūga kalnus pārplūst un klientis gāz, pār,
 vēstis pēc naigu upīti. Šarp abem dreijencesem jau
 tik laela šarp, ba kā šarp sauli un raku plavas pu,
 ritās. ^{gabir lemu, tomor} Tak pēemiligu vīnaibu idves' dāri hālherga
 Dreijoliti. Visjaukce pr. p. gan tē:

Virbulite. Pirmā virbulite plauka
 Dabas matos dāsternā,
 Vēentesīga Tones jauka
 Lavā nenoreadrība.
 Vēentesīgi usskatīju
 Nevainības stādīnu,
 Nevēlšins tūs cerandzīju
 Pārī zilu aktīnu.

Burvīgi, gan ne bes vīnas,
 Tās no mani lūkojās,
 Nogrīmus nu esmu vīnās
 Virbulites aktīnās.

Te jau ^{ari} Pēzilaka Pēzija!

Actīnas. Gan lonce makonovi
 Kāis' leetus laertes,
 Gan brīžam karsti vīpi
 Ar žanda dzirksteles.

Gan lenās aers žēli
 Tuv asarīnām plūst,
 Gan atkal teek par vēli,
 Ka vīnās jā-iskust.

Arī jauki! Te jau aišp...

Devītees. Aotīnā burtulē skatī,
 Klusīnam upīto tūs eet,
 Zēnis cel slavence dārti,
 Klusumā melīnās reed.

Meerigā upēte dzīla,

Burvīgo ir meisturu skats:

Leklē kas Nārsim vīla,

Dzīlamā sevīlās pats.

Pats rāstis cit pās

Te taču zavs košs dziesmu medus krāslis, jo šee
dreijoloni ir tik patīkami laest, kā kad skaidras
upētes un mūndri strautiņi burbulā pār zālām pu,
karnām utmatām. ^{Te ir dreijoli, kļūst pie laudzajiem mūsā dziesmā}
^{Kienu velti meklējam.} X

b) „Pasacinas”. Kas it īpaši Chälberga lausis, preekst
kura tas kā radīts, tas ir fakulu jeb „pasacinu” lausis.
Tas vīna rāmais raustības veids, ^{un panēmocens} vīna pasā daba un
pekošā valoda kā īstena veidā. Višlabākais, ko „Drejas
skanēs” atrodam, ir „pasacinas”. Tas varbūt gandrīz
it visas šūkojumi, bet tee ļoti teicami. X

Chälbergin arī vel citi dreijojumi, pr. p. kā:

1) „Sēris un Nāra”. Aust. 1886. g. Nr. 2. Tas ir garais
ēpisks dreijojums vēsturiska-mitiska saturs: Danga,
vas vena pusi, Sēriks pili zied kunga Sērija va,
nigā meistura, Nāra. To prec otopus Danguvas Sēriks
ītra dēls, Sēris. Kad Sērijs kunigarkāsts no Nāras
atraidīts, ustruk sabēdīdā ar Polaci Sēriksai pašā
kāzu bridī, top atsvēti. Sēris nogarī navē kunigarkāsti.
Polacs atvelkās atpakaļ un ustruk Sērim, kuš
ar savu ligatīnu par Danguvu celas pari, elpen.
Sēris gan nekauj vel Polaci, bet vrit tad arī pats, ka,
mev vīna mīlaksā nogrūst Danguvā un top par
nārsim. ^{Pirmai romāniskā rakstus. Tās balades rakstus.}

2) „Vidols” ir dreijojums par kadu veetas-terxui
Vidola kalnu un Vidola ezeru: Latve cet Puišu kalnā
ogās, top kas no Deeva dēla, Nāra, pērguleta. Dzēndē

saya laizca, klausības laizca, rīnīnēnu laizca
no mūsen tā saukto Dreijnecker bara. Citāti jau eovā Pagalmā
nodotum pār vīna, Drejas skanām "kritiku" "

Zināms gan, Forciz esnu šim Dreijneckeram stingru
un dausein varkat pa leelu mēru peclis; Tomer Tas
ari tagad ne-atlaszāms, ja gribam ^{celt} Latv. dacliteraturu,
celt kas butu pateesi šī vārda ceeniga. Latv. Drejas Pa-
galmā šis Dreijneckeris varoturots tā: "Sebin bes kada ipaši
mirnāma vīzēna, bes kādas vīzīci severojamas kautrēses
nov-rāsas, Šālbergis is Tomer prelūgi? patotāvīgs(!), kuņa
talents audris un attīstījes elusumā, turotes var rak no,
malns kantas leclajiem notīkumēem un pārgrōzījimeem,
aprobešojotees ar savu iaurako apkartni un sirds un
jūtu pasauli bet tamdēl ari is vīna labaceem Drejo,
keem dves pretim pateesas jūsmas un nebesulota
vīsnīka, katn pēe tā larka Drejneckerem "neti kur sa,
stopam. Speere un Allegorija, teiksma un tenka
is vīna Drejas vīzbešīaki apmekletais darba lauss, bet
vectām Tomer istā, šivā lōvka - jūsmu Dreja islavā
sev celu cauri vīreem aperejūmū un līdzim a vīzago,
jūmeem un kā koša, dzidra upste, jāutri čalodama
un burbulodama plust pa lōvjas lauskām un lejām,
pa dzimtenes druvām un darzeem." - Tā kad, šis 20
gadus velak nodotais spēedums savrit tā puslīdē
ar manu kopam. Mana sarakstīnās ar Šālbergi. Tom soko

^{Šālbergis, Danīde, Kautlis, Dange, Šālbergis}
Kamer kantas skolotājs Šālbergis parīstams šiv
kā Drejnecker, tenes vīna beedrs, spress, parīstams
šivai kā skolmeistors - skolas grāmātu sarakstīlapi
1820-1896. 2. Panis Spiess. Tas dzīma 10. februārī 1830.g. Kur,
zemes Rītersāptes ¹⁸ mūnīnēclības Kūrcu Mar. Pērsīnu
mājās, kā kureenes sarīnneka dēls. ATX. gadotmēna

1) Lat. Pagalma 1881.g. №3.

2) Dzīvotājs Lānsarvīcis 1901.g.

trīsdesmit gadu beigās vīteršāftneerki vīkojas ap cēstādi,
 no kurās lai gaisma nāk. Tie līdzēja celt Bolavas ze-
 mināru, dodami naudu, pēvēdami materiālu, suti,
 dāmi leceņneerki. Jan 1840. g. vareja atvērt skolu,
 tāk vīspīrums ne kā zemīnaru, bet kā „vīteršāftes skolu
 ar pa-angstīnētu mācības programmu”. Šī bija vīter-
 šāftneerku pagasta skola. Starp pirmajiem bērņiem, ko
 vīteršāftneerki atveda uz šo skolu, bija Danis Spress.
 Tas samacijs šē astoņus gadus, papneeršū kā pagasta
 skolens pirmmacības bāudīdams, tad pas skolmei-
 stāru sagatavodāmees. Šā Spress bija zemīnara, kad šī
 cēstāde atrādās vel pirmajā atbilstības larkmetā, mee,
 vīgi un netraucēti strādādama un uz vīdām pusem
 sēgadama labvēlību. Macības spēki, ar rūpību ismeklēti
 un dāri no tāleenes ēnup dalēti, bija spīrgti, cētrīgi,
 uz larka kustībām modri. Mērķis bija cēči aprīnēti,
 līdzēti bija pēe rokas, programma bija garša, cētrīki, ar
 brīvu pārkēerību nodibināta, ne no vena neapskāta
 un neapkarota. Šos meerīgajos gados vareja ap uzceltām
 ēkām jānkus dāvus dēstīt, turās Abavas krastus un
 sīvā preežu mēra tākus iskopit, vareja brīvi mācīt,
 gar veelas isvēli galvu nelawrot. Meerīgs un isdeerīgs
 bija šis pirmais sējamais larks, kad preeko Kurzemes
 zemneerku isglītības sāka grāndus zemē karšit. Viss šis
 plāšūms, kas preekšā guleja, likās meerīgi garšam, lai to
 apstrādā; vīrs sneedrās preti, pato atvērās, un no dēbe,
 sīm slacīnājās rāsa vīrsū un bija anglīgi larkī gai-
 dāmi. Šādā vēlīgā larkā bija Spress iskopēes ^{isglītības} par vīco,
 lotajū un tas palīka savu mūrū tas, par ko bij is-
 aundis. Vīna isglītība un valoda bija Vācu; lai gan par

vīna darbotas laukā bija norādīta Lātv. skola un Inau,
Dze. Tā kā viņš pēc tam maz ko varēja parīt, esotāda,
mees 1848. g. par skolotāju un ēģelnesen Zenukē,
kur palīka līdz mūža galam, miršams 13. novem,
beid 1896. g. "66 gadu vecā kapiņš"

Spieša skolas darbība un rašanās.

Pēc sava amata Spiešs ķerās ar dedzību un apzinātību.
Kavēkli, kas tie viņam radās, bija derīgu mācības grāma,
tu trūkums. Viņš laskās bij apstākļi tādi, ka grūti negri,
bet katram Latvešam, kas gribēja tālāk tāpt, vajadzēja
Vācu valodu pērcavimātes. Viss un visi tālāk bija kā
no vācmašānu sagatavota drūva, tā arī Spiešs un
vīna amata beidri. Tā ka vīras skolas bija tad Vācu,
tad stipri nodarbojās arī pagastu skolās ar Vācu va,
lodu - tānīs tā saucamās vācavas skolās. Pēc trīsda
labas Vācu valodas mācību grāmatas. Spiešs nēmas
Fatu sarakstīt.

1) Vīna „Pārtulkošana” isnāca 1863. g., kad vācmašāna
bija nākuse pašos reedīs. Grāmata sastādīta zrtoma,
īrki ar vācmašānu un isem no vācmašānu valodas otrā
tulkojāmeem ķeikumeem, vācmašānu vārdū īkōm pa otrai,
vācmašānu formu pa otrai cauri ejot.

2) „200 mēdovūni” (1870. g.) ir „Pārtulkošana” Ķuopi,
nūms ar Vācu un Lātvēšū gabaleem tulkošanai no
vācmašānu valodas otrā. Ķi grāmata jān praktiskāca. —
Tā mācēja pēc pārlabotas mēdodes Vācu valodu, līdz
tāi pēnāca gals Lātv. skolās. Pēc ne vācmašānu par vālo,
das mācību, arī par citām skolās grāmatām Spiešs
gādājis. Tas isdeva:

3) „Ģeogrāfija” (1871. g.) Ķi mācēja grāmata, ma bij is.

platīta vaj vrsā Kurzemē. Tajā sakopoti ģeogrāfiski vārdi un dāti. Lai šos cenzētu galvā, precēs tām grāmatona īsti nodereja. Zināms, kadu leelaku skaidrību par kadu zemi šē nedabon; no acīm izlarsis paīdagogrīskas ģrums: vest no tuvakā pee attalākā, no parīstamā pee neparī, stamā. — ^{bet} Ne veon par ģeogrāfīju un vālu valodu Spress rūpejes, asi par kēva un mātes valodu tas gādajis. Pee tam kad tas bija sastādījis grāmatonu:

4) Donu raksti pagastu skolām (jān 1867.g.), nīk tas gaismā ar:

5) Latvešu valodas mācību gada skolām (1881.g.), kad tur mīgināja peetrīkt jān ar kēva un mātes valodu veon. Asi tās ir derīgas grāmatas, jebīn nav tuomas par ne, zin kā „metodiski īstrādāteem parādōnem”. Spresa grāmatas radas ar s leelas vajādības un noranga vīr, celant cēlu kadai metodei”. Spresas labprāt ceveroja ētu padōmus un labojumus ik kurā jānā īsdevumā. — 6) Meldrīni ^{precēs, Dracenu}

Nēba ģur skolas lectām veon Spress nadarbojas. Tas dzīvi īntresejās asi par ētām dzīves parādēm, nēmadā lību asi pee laskrakoteem. Tāvu mīvīn tas kusejās ^{grāmatas Luterā draudzei? Pagastā skolām un draudzem par labu.} ^{peer dziesmas vārdem 20 kēp.} ^{Ar dziesmas vārdem 15 kēp.} ⁽¹⁸⁸¹⁾
 pee „Latvešu Svīzem”, budams šī laskraksta ēaklāsis pabalstītājs. Vīnš asi vrens no pītmajēm tautas ģara mantu kņajejem, noverōdamus ļāvīu valodu un vosta stus. Vīnš peegādajis labu teesu vārdu Ulmana vārdni, cai un dažas mīklas Bīllēnsterna īsdotām mīklām 4000 lētt. Rūttpl. Tas kņajis asi Latv. sekamūs vārdus.

Caus ēaklu darbu un darbu Spress palīka spīngts līdž savam veonmam, caus darbu tas ar atturējas pretī darām vētrām, kas tō dzīvē kēra, bet nenolēģija. Tān, tas dzīvē sneēdras jān vesla pa-audre, proti tautīskā pāri par tō, pee kuras peedereja Spress. Vēlako pa-audrēn

centēms Spiess koreija zaprast. Man vel dzīvā atūrnā
tas brīdis, kad Spiess pirmo un arī otro reizi redzēju.
Tas bija 1881. g. decembrī Jelgavā. Gājām reizā vel ar
citiem kungiem ^{Latv.} draugu bectības sedes, kad šis becti-
bas vadoni bija patlabam ar Latv. kantonu vadoņiem
stipri iekelšies. Spiess, labais gada cilvēks, bija par
šiem notikumiem kā apmulsis, samīšies, it kā nobijies
vaiēdams: „Ko nu? Nu vel isteni usņemti sīni ar dāvis,
keem vadoņiem? Tas gāja pār viņa spēkiem un sapni,
tīlu. Bet tomēr viņam nebeidzams nopelns, ka arī
viņš šos velacos larkus - ar Latv. isgl. t. hu - ir lidie,
jis sagatavot. Kadus gadus pēc tam tas pats atsūtija
taču savu delu pēc kantonu karoga, „Lotonija“. Un
tā Spiess uslūkojams par koctnu Latv. apgaisnīcas
darbenerku. Viņija tadū karmīgs Latvotis.

Nu muus pēc maestajiem un skolotajiem aplūko-
jams tie vel divi vīri, no kuriem viens ir pirmākais ^{evroņoj}
Latvju gara mantu krājējs no pašu Latv. vīdus un otrs
kantonu dzecmēneks. Tais ir J. Sprogis un A. Pūmpurs.

1835-1946.

1) Jānis Sprogis dzimis 1835. g. Pļajuēn mājās, Stuk-
manu pagastā, Vidzemē. Savu isgl. t. hu tas dabuja
Rīgas garīgā seminārā, kurū nobēdza 1859. g. ar pirmās
šķiras studenta gradu. Tai pašā gadā, us semināra pēko-
nece, tas nolēmumu, to arisūtija angstakas isgl. t. hu
del us Pēterburgas garīgo akadēmiju, ko nobēdza
1861. g. Nu tas dabuja vispirms vektu Pēterburgas kei-
zariskā publiskā bibliotēkā (1863. g.) un pēc tam (1864. g.)
to parveda us Vīlnas macības apgabalu par arštata
skolotaju, bet gadu velāk tas tapa eeelts par Vīlnas
centralarhīva arhivara pelīgu. Pān pēc pēceem

gadēem (1870.g.) Vilnas mac. bas apgabala kurators (progi) izdevēja par locēkli Vilnas Archeogrāfiskā Komisijā, kurī senlatvīšu aktus vāra. Tāi pašā laikā secēla vīrum par arhivāru un preekšnieku Vilnas Centralarchivā, kur usglabāja Vilnas, Grodņas, Minskas, Kaunas un Lubli-
 nas gubernas senlatvīšu aktu grāmātas. Še Sprogis darbo-
 jās vel ^{lielā daļā savājam darbam} ^{Tas miris 1916.g.} ⁸⁸⁹ gadēem. Centralarchivā darbeem tas zēdo savā laikā lielāko daļu. Archeogrāfiskajā Komisijā viņa darbība saņemojās ar vel triju beedru un preekšnieka darbību. Komisija izdo^{ca} katru gadu pa aktu vārumam, zinātniskā saturā, zinās smieks no centralarchivā aktu grāmātiem?

Sproga raksti.

No darbeem, kurus Sprogis pats us savu roku izdo, vis, jāmin še vīspirmā veetā:

1) Памѣтки на Латышскаго Народнаго Ученства Рубрика, 1868 г. Tas ir prass Latv. tautas dziesmu un, jūms ar 1857. doinām, 52 mīklām un trim, preekšniekam vārdēem, t. i. sakamēem vārdēem. Grāmātai krievu valodā, da' preekšvārds, kur aprakstīta Latv. tautas dzēijas īpa, tība. Darbām blakus krieviski tulkajums; tās sadalītas 5 nodalās, kā: Отдѣлы пѣсней. Роды, возрѣвъ, сѣна и времени года. Отдѣлы вѣснѣй. Предмѣты пастушескаго, сѣн. а) Деревья. б) Трава, вѣснѣ, вѣснѣ и разныя домашня, нѣя расрѣдѣ. Отдѣлы жрепѣй. Предмѣты изъ царевѣа символикаго. а) Роды. б) Настыкомѣй. в) Мѣснѣй и домашня, нѣя пѣснѣй. г) Мѣснѣе жѣснѣ и домашнѣй символикаго. Отдѣлы развѣрзѣй. Теловѣкѣ. Разныя возрѣснѣ его муж, ни, развѣрзѣнѣея вѣснѣнѣй и разныя роды дѣвѣрзѣ, поеснѣ. а) Младенесрѣво. б) Молодосрѣ. в) Среднѣй возрѣснѣ.

2) Спарокс и сисрфт. 3) Родуво. 4) Обицеэвентное по,
лосмерие. 5) Роды и предмежи закарпи. 3) Кароды,
города и мори. Оздити и нѣзи. Мира севернорубежери,
 нѣи. 1) Бовь. 2) Латвискоя мисологид. Тас и јо интре,
 сенто ии вестигс Латвији даврии крајумс. Саво ко спрагис
 есвлис преекѣ Латвији давриам ии то крашамас, кад оинѣ-
 јесѣн ап то паѣн латви ган Пелебургѣ бѣја, кад тус
 јанне Латвији ^{латвиско} сентови палејјас — Томе, ка' рѣдас,
 латвискоам сентеенем прееем ставејис Томеи ка'
 друсеиј сѣнис? Виин есвдѣја ии дрѣна, прееееет вертѣн
 Лат. давриам ии етѣим тѣатас гара мѣтѣам, јан патс мѣтес
 клепис; виин мѣте Мѣа (Анна) та бѣја та, кас виин
 лолојот преекѣ Там есвдѣја ии свѣра мѣта 1849
 велумѣ 1889. г. Савѣ јаннѣбѣ та преедереја прее ви спѣ,
 вѣстѣамѣм дреедѣтајѣм — тејеејѣм виѣѣ апрактнѣ
 ии таи бѣја патѣри весѣла дреесмѣ уаеелѣте. Јесѣн тѣс
 мѣвѣја пеедѣјѣс да смѣт гѣдѣѣс то мѣеијѣтѣс брее смѣгас гѣлвѣс
 сѣпес, Томе та вел арвееенѣ усгѣлајѣтѣе тѣелѣ крајѣ,
 ии јанко тѣатас даври. То савѣс мѣтес мѣтес, ка'
 ари но савѣс вееекѣс мѣсѣс бѣдес, куѣа ар аугѣстѣ велѣ,
 ии преедѣрѣвојѣтѣе ии куѣа бѣја еееенѣга савѣс мѣтес
 преенѣеја ка' дреедѣтајѣ — тејееја, спроегис смѣлис, покѣла,
 сѣјѣес виѣѣс тѣс дреесмѣс, куѣас иѣеелѣтѣс преемѣнѣтѣ
 крајѣмѣ. Мѣасмѣ-остѣамѣјѣи дреедѣтајѣи, куѣа патѣ прее
 парѣдѣмѣ савѣс дреесмѣс сѣвѣс прее неекѣем, пар
 блѣнѣ дреесмѣам, тѣс тејееѣт, есѣт гѣндѣрѣ арвееенѣ
 сѣсѣрас неѣвѣлѣтѣс вѣтејѣсѣс прее ва гееем. Та арвееенѣ
 тејеекѣсе: „Мѣдееен, ка' сѣе тѣс дреесмѣс стѣштѣ, тѣлиѣ
 раѣдѣт гѣрѣтѣс? Таи тѣд вѣреја ар паѣн тѣатас дреесмѣм вѣреѣт:
 „Кѣс тѣу вѣеми то дреесмѣмѣм Кѣс абѣтѣнас стѣпѣнѣја?
 „Кѣс дрѣрѣејѣ то вѣрѣдѣнѣ, кас тѣх тѣлѣ вѣрѣтѣ скѣн? / А. М. 23.

Un tā lešām lutu ar tautas dziesmu atbaidījuse:

„To vardinu idziņdeju vrupus upes krastnās,

„Kā pēlites tos sevērū oāvā dziesmu kamolā.” (l. m. 23)

Sprogis no savu roku vel idevā: *

2), Теоретическія Словеса Древоу Монашескаю землю XVI. вѣка. Вурса, 1888 г. - Isteetodams Vīnas centralarchīva bagatīgs materiāls, Sprogis varejis islaist šo plašo ^{materiālu} ~~krājumu~~, košs zinīku vīreim ļoti noderīgs. Ieprogam - un tas gan pirmā, ko Sprogis idevā, ir:

3), Назвменко-Русскіи Календари гдѣ Бузевѣкуста Назвменѣ (no 1866-1876. g.) un

4), Русская Трапѣза Дед Назвменѣ:

Bes tam viņš rakstījis darbus zīkaskas rakstus latkrakstiem. Jā kā viņa darba lauks nav vīdā, pašā dzimtenē, tad arī saprotams, ka Sprogis šus mazāk bija pazīstams, nekā zinātņu vīru aprindās. Maskavas Archeologiskā Beedriba viņu ievēlēja par savu kotre, spondetāju beedru (1873), Peterburgas Krieviskā Kreevu Geografiskā Beedriba issēdēja to par lidestrādnesku beedru (1888); Maskavā noturamo Starptautisko Kongresu Organizētāja Komitēja 1890. g. to usacienāja, pieņemot Komitējas locekļa pienākumus un uzeinat viņas māc, kus; 1891. g. janvārī Peterb. Archeologiskā instituta direktors Andrejevskis, pazīnoja Sprogim, ka institūta, ta padome to issēdēja par savu beedru - lidestrād, nesku. Sprogis ^{līdā} ~~līdā~~ ^{gēlma} ~~līdā~~ padomnesks un 4 ovdem kavaleerā. Tak viņa kalakars gods un odenis mīem acis šē ir viņa Tātūpnieku - Latvju daruu krajuus. Jīk eaus to viņam nopelns Latvju tautas dzeijā un literatūrā.

1841-1902. 2, Andrejs Pumpurs. Tis dzimšanas dienu 10. sept.,
 1841. g. Vidzemē, Lielvārdes draudzē, Liel. Jumprā,
 vas pagasta Keivanu Meža mājās. Skolas mācību sāka,
 dijs pēc skolotāja Benevskā Lielvārdes draudzes-skolā,
 kur gāja no 1853. līdz 1856. g., līdz kāpa ceļotājs un
 nu nēnās izmācīties par mērnēku. Tā ka ap 1860.
 g. Vidzemē sēkās „mērnēku lārvi”, tad Pumpurs sa-
 strādāja kā mērnēks Rumbatā, Ozres muižā, Jumur-
 dā, Katrinā, Erglās, Taurupē, Croskās, Vec- un Jaun-Pee-
 balgā un Līmanos. Šeit Pumpurs to lārvi - tā ap
 1867. g. - bijis bezbedīgs, jāntos, nodzīvotājs jauniecils,
 kā jau tā lārka mērnēci, Tomar tas pratis ar savu
 isturēšanās cēmantot satrēsmē rumpatiju un mīlestību,
 ne vien draugu starpā, bet arī pēc sarunēkšiem. Tas
 mīlejis jāntribu, omulību, deiju un arī dzeiju. Tā
 dziesmnieks tas kāpis paristams ar savu dziesmu
 „Stasti manim Daugavīnā”, kurā Pumpurs kā kāru
 dāvānu pasnēdzis Peebalgās apgabalā kādās kāzās. Vec-
 Peebalgā tas beeri tieces ar Ratmīndromu un Preiškū
zīmenam. Viena dziesmas-dzeijoli - sāka parādīties
 klajā ^{ar} „Balt. Vestnesā” isnākšom (1869. g.). Mārnēka
 amatu atmetis, tas isaku lārku lāja par muižas pār-
 valdnešu Jumurdā. No šejenes tas g. gāja 1874. g. uz
 Rīgu pēc tā vīra, kas pats ^{un patriots} ideālists, būdams pulcēja
 un grībeja palidrot sarvēm trūpat maz praktiskiem
 draugiem - ap to pašu lārku bij ar’ kuseklis tā pa-
 sparne - pēc Richarda Thomsona, pēc fabrikas pār-
 valdnešu un pēc Cīdstrādnešu pēc viņa izdoda,
 māš „Vārpa”. Bet - kā jau zinais - Thomsona darāda
 apstākļu dēļ, drīz krita ar sarvēm usnēmumiem un

Pumpurs atvēra nu 1875. g. grāmatu pārdošanu... Jau Ērnie bija izrogoties ar audeklu bāksēm. Ar grāmatām izrogoties stāv dziejņeckam daudz tuvāk. Ap to pašu laiku (1876-1875 g.) Pumpurs izraudzījās no pēcbaldzniecēm un parveda savu ligavruni. Bet kad viņam arī grāmatu vorkals ne, atdevās, tad tikko pirmos mēdus mēnešus, palaidis, kas mēta vorkalu, pameta arī ligavruni un devās nebedzīgi projām svētumā. (Tas elpoja tā laika Latviešu pavarasa garu). Tas grībeja kašu dzecēm sacerisānas ucetā un us, sēkt pašu dziejisko, brīvo dzēvi. Vīnā raksta: „1876. gadā augusta mēneša 6. dienā izbāruen ar pūmāni no Rīgas līdz Maskavas. Arīgas Dāna vorkem, kur tad pūmāni atlaidū un ar mazu oclā zomūru mugurā kā, jāim devos gar Daugavas malu pa veko Maskavas keel, oclū us šopūnu dzolseclā itaējā, no kurienes bijī no, domājis pa dzelšeclū braukt us veko Krievijas galvas pilsētū, us tālo Maskavū.

Bij silts, bet apmāces augusta mēneša rīks. Pla, vās darbojās strādneesi, druvās labība jau sāka nogatā, vortees, rudens kūvojās... Manūm, staigājot gar Daugavas malu, domas un jūtas nebija nevādas jāutoās, bet it kā apmāces rīta debess, apsklatas ar miglārnēm ma, konsem...? Dzerin, vaj vel kadreiz redzēū Latvijas ares, dzirdēū Daugavas vīlū krakšānu, omū ķerks, un pilno valodu? Un komet cāns vīrām īndām tē, rīgām domām un dzimtones žēlabām cānsi spēdās ka, das paeildinošās jūtas tai aprīnā, ka esūm brīvs un tado šī vārda p. l. nā zinā? Manū, kur palcek sartes, kas ar ligavruni savstītas? mums jāprasa. Bet tas sāka: „No vīrām šim bīrzen, druvām un

plavām man nepēdēt ne mazākais grābiņš — tadēļ
 arī nesarsta nekāds pienākums pēc viņām, es esmu
 brīvs kā putns zara galā! Trešās klases vagonā
 eskapis, skatījos caur logu. Neveena parīstama,
 neveena roka nesnēdzās man ardešu ķerēt, ne,
 veena cepure nepacelās, neveenus lakāts ne pa-
 vēdinājās... Trešais zvans, skarbars lokomotīves
 svilpeens, un garais vilceens rit uz priekšu, leini,
 tad ātrak un ātrak... Taj bešām Latvījis ares pa,
 līks priecē manis arsegtas us mūžu? Jā' domāju
 un — pēris asaru arstucēdams, nosēdos us vagona so-
 la... Jā' raksta pats dzejineers, dzimtene' pārnācis,
 sarās atmiņās, kādus divdesmit gadus velak. — Tas
 bija nezīnamā svešumā doves ar 3. klases biljeti
 un nepilnēem peceem rubulēem kabatā, bes kādām
 rekomendācijām, nepraddams ne laga Krievu valodu.

Pā to pašu laiku jau plūsiņas Zērbu-Turku karš. Itvīzās
 jau bija lasamas ziņas par Skolmeštarn, maskavnešu,
 kurš jau cīnījās kā savvalncešu officiers tāi' karā.
 Pūmpuos grubeja sekot viņa priekšīmei. Ar dažu
 maskavnešu palīdzību tam izdodas par savvalnce-
 šu oetapt Zērbu-Krievu armijā. Tas arbrauc pēc mē-
 nesā us Krievu un no Turcijas us Zērbiju. Cilveces
 brīvība tam bija tikpat mīla, kā savas pašā tau,
 tas. Kad Zērbu-Turku karš beidzās, tad viņš 1877. g. zēsmu
 atēlaja Zērbiju tik pat priks, kā atnācis, jo Zērbijā
 nādeņetai čīnai nebija nekāda vertība Krievijā. Pūm-
 puos nu eestajās par veenkaršu zaldatu Krievu armi-
 jā un pēc tam apmekleja Odesas junkurskola. Te eegu,
 vis officiera, ^{lestin} tas tapa 1878. g. eestls par virsniešu

kadā pulkā Krīmā, tad jūn 1880. g. pārcelts uz Rīgu
 pēc 15. rezerves bataljona. Pēc tam tas darīns gadus bija
 pārkomāndēts tam pulciņam, kas Tārpata stāvēja (no
 1886-1888. g.?), tad atkal atpakaļ Rīgā un Dvīķi.
 Kara deņestā tas uzcēneja līdz itabskapitanam, tad
 vecuma dēļ bija jāatstājās no frontes. Pēc 4. vīzp.
 Latv. dz. svētkiem 1895. g. vasarā uz viņa uzdevumu
 aizbraucu tam līdz uz Dvīķi lēžeri. Te vareja pār-
 leccināties, kā tas bij samēlts no sava ^{beidzēnu} kamradzēnu.
 Drīz pēc tam, uz kada labvēla ceterkāšānu to cecla
 par sevīku udevuma cēdēni ^{Daugpils} Dvīņkas intendantu,
 turas valdē. Šis amats bija gan interesants, bet ne vecglis,
 jo no kara-kraujuma kletim, kas stāvēj ^{Daugpils} Dvīņkas inteu-
 danturos pārvīnā, apgādāj Krievijas armiju Strijā un
 citās talacās apgabalās un Pumpuram bija ļos intē-
 jūmas pavādit. Kad ar viņu 1898. vaj 1899. g. Rīgā pe-
 dijo reiz tikos, tad tas mani laspni usācēja, pēc
 īstevības viņam pa kādām zemes gabalēm līdzcelot.
 Tas šee tālee pastāvīgece cēlojumi, gan pa Strikaspiju
 un citām talām veštām saka karstet jūn gādās stāvō,
 īa vīra veselībai. Tas esāka sūgt ar udeņsvasti un
 pēdīgi bija jāleucas uz gulu, līdz pēc neilga laika,
 evētdēen 23. jūnijā 1902. g. bālā neve padarīja galu
 īi labīrdīgā vīra cešanām." X

Vīna rausti.

Pumpura raustīnceicece darbi parādījās, kā terrets
 vīspoms, Balt. Vestnesi, ¹⁸⁸⁰⁻¹⁸⁷² jūn palōs pirmajōs gādājū,
 mōs, un proti, vīsvarrak dzēsmas un tīk kadī reti,
 īsi prozarski raksti. Pēbīn Pumpurs pēc savas dzēij-
 neeka dabes ir vīsvarrak līvīkū un proti, nekādas angūtas

- 1) R. Thomsons 1834 - 1893.
- 2) A. Spunde 1839 - 1891.
- 3) J. Laube 1843 - 1889.
- (4) K. Danguels 1843 - 1903.)
- 5) Fr. Veinbergs 1844 - 1924.
- 6) Karijs Kēdinski 1830 - 1888.
- 7) J. Spooģis 1835 - 1916. XVIII.
- 8) J. Laksanovičs 1836 - 1908.
- 9) A. Kronvalds 1837 - 1875.
- 9^{1/2}) J. Kļavins 1843 - 1903.
- 10) E. Krumins 1843 - 1906.
- 11) Jānis K. Mūllers 1844 - 1910.
- 12) K. Libecis 1846 - 1904.
- 13) M. Kļavins 1847 - 1907. XIX.
- 14) P. Plavnieks 1850 - 1888.
- 15) J. Pļozins 1845 - 189 (XVI),
1846 - 1907 (14) - 1
- 16) K. Kļavins 1848 - 1907 (14) - 1
- 17) A. Vabars 1848 - 1910. (XVII)
- 18) P. Gutmanis 1848 - 1913 (14)
Briģemurģis
- 19) J. Pilsētnieks 1838 - 1879 (XII)
Pēbalģis
Vests

20) Felgavneckeri +
Materon Invis

universitate.

am,

Dzeijas, bet drīzāk veenkāršās Dzeemas saceretājs, to,
 (tas nāca ^{relāzija} ~~ar~~ pirmo reiziņu isdevumu, kas pēskaitams
 episkān, precēš rūgas tam nerādas esam nēdz darām,
 nēdz pēstekošās ucolas un izglētibas. /

5. Lačplēsis, Latviju tautas varonis. Tautas epus. Pēc
 tautas teikām saceretis Pumpurs. Rīga, 1888. — Kad tā pašā
 gada pavasarī, kur Lačplēsis isnāca, ar Pumpuru ^{izpauš} ~~reiz~~ se, Bernu
 darzā, precēš Barclay de Tolli kēla, satikos, tad tas nirs,
 dzosim acim man stastija, ka osot Lačplēsi paberdzis,
 pēc tam usvērdams, ka kur nākot arī „deevu sapulce”
 precēšā. Precējames abi kopā loti pas panākumun, Tas
 domaju pēc sevis: kamlabad tas nav tadu evarģiju dabhu
 pirms pādovīšanas rādijis veenam otram, kas no tadām
 lectām ko saprot un precēš tām intresejās? Tas tak
 lectai pašai tik pēc tabu nāktu. ~~Pa trešajāam virz.~~
 Latv. dz. evētkoem, no to pašu pavasarī zvirēja, mums ar ^{Pumpuru}
 abem gar B. Drīva grāmatu vorkalu garām braucot,
 eeteceja Pumpurs cešā un isnasa man veonu esesemplā,
 un no „Lačplēšā”, kur nule kā bij isnācis, B. Drīva
 un beedru apgādā. Tad E. Skujenecešs, kas tolaik bija
 pēc „Balt. Vestnesā” galvenais spēks un „Lačplēsi”, tā veit,
 redigējis, no tā bija psluzgi pārņemts, kā no ka specifiski
 latviska un rakstija arī tamlīdzīgi „Balt. Vestnesi”.
 Vācu avirēs nāca iss saturs atstastijams, bes kaut kādas
 pēzīmes. Redīgi Fin. Komisija usaidēnāja mani, tai
 esonegt par šo „epu” kritiku, ko grēlot negribot arī
 dariju. — Kā itusoklis pirms saceresanas neszo ne esot
 no saveam rārojumaem citēem rādijis, tā arī Pumpurs
 danijis ar savu Lačplēsi ^{Tropatā} dzvodams, Bečm jāat,
 rīst, ka abi īce drējnecēki bijūti ar jo ceverojam dzvij.

nosku darvanām, tad Tomes ar vajāt pašu attīstības ceļā,
 šanās, ar neiecēlas izglītības un arversšanās procesā. Tā
 kas būtu varējusi vienmēr uzsāktus paplašināt un garu
 glītot, tie nospējusi nēko pēnīgu ražot. Vaj tas nav
 2. ^{zāģis} skaidrē procesā Pūmpura Falakas gara iskopības, ka tas
 pa to laiku, ko Tospatā palaida, gan parādījās jauno
 studentu sapulcēs, bet ne nopietnā gara darbībā, kur
 tāču vīri avoti būtu procesā atvērūšes? Kad tas
 reiz (1888. g. otrā pusgadā - vaj 1889. g.) mani apmekleja manā
 dzīvoklī un es us viņa vēlēšanās ceļu gabalus no Kē.
 Dorin Vidvanta procesā, tad nu gan atbrātis, ka tā varēja
 ar Lačplēsi darīt, bet bija jau par vēlu. X

a) Lačplēša tornas saturs: Lačplēsis jeb Lačānsis ceļes
 no laču mātes, ko katš mežā sev parādīnājis kā ceļu.
 Usaugdams par staltu jaunekli, tas no mātes mantojis
 lačānsis un stiprumu. Darnekla gadās tas istrijis
 tēva mājas apkārtnē no plesigēnu zverēm, tos veen,
 kavēji parplekdams un tā dabūdams vārdu „Lačplēsis“.
 Vēlāk tas ceļojis apkārt, darbu meklēdams, bet viņu
 dotijis ar parleeku lelu stiprumu, salauzdams visas
 darba laetas. - Reiz tas bijis par pāvīleleju pē Dauga,
 vas⁷⁾. Kad tam aires salurūšās, tad tas arējis ar plauk,
 stin un isglabis tā plostu („celtūvi“) ar laudin, kas būtu
 ceļanti strauņē un cādragati. Pē tas cāderojis pē
 kāda kunga („kungā“) par pūsi un isdara vsādus grūtus
 darbus: ar ar lačēem, mal velna dzīrnāvās kolesus, us,
 cel nogrimušū pili, arēzen milān etc⁸⁾. Taban par tam
 pedīgi kunga mēstu par ceļu. - Ar 7 jūriam dzīvo bēes,
 munga ragana. Tāi⁹⁾ dēls ar trim galvām, kurš katru
 ritu vaica mātē, vaj tas stipra kais vīrā zomē. Tā atbild

7) Tē pēvānu pē leclā Kristopa tēnas.

D. Te tāda mārā) vecumam ar „jā”, bet pēdīgi zeka, ka ar 7 jūrām Drīvo,
 analogija ar Vācu jūt nu vel stiprāk, Lacplesis? Nu mātei caur savu
 pasāru, Apusāstā, velna skolā jāstābū, kā Lacplesī var pārspēt. Ragana
 jūn - Lucifallē, nu skrej pē vīzēm velneam, līdz pēdīgi pats Licēpurs
 („Licēpurs”, Lucifor?) pamāca, ka Lacplesim spēks au,
 sis. *Ja tās nocērtu, tad spēks zustu. Raganaš dēls
 nu skrēja, ka vētra sacēlās un vīras strauves dau,
 gavā šnāca briesmīgi. Lacplesis devās briesmonim
 pretī. Tē sastopās pē Daugavas. Lacplesis ar tā pto.,
 mais ar smagu zobenu, nocērdams raganaš dēlam vecum
 galvu. Tis cērtā pretim, nocērdams Lacplesim labo
 ausi, - kulīn labā roka zāudeja stiprumu, novārdama
 turet zobenu. Lacplesis sacēra zobenu kreisajā rokā,
 nocērdams raganaš dēlam otru galvu. Tas nocērtā
 Lacplesim kreiso ausi. Nu kreisā roka zāudeja sti,
 prumu - smagā zobens nokrita zemē. Bet arī ra,
 ganaš dēls pazāudejis divi galvas un tapis par divi
 krūdalām nespeergaks. Tē nu rakampās rokām, sāk,
 dami laustes. Tē laukās līdz pat uakaram. Krūslai
 metobes, teem slīdeja kājas, abi eegāzīs no krasta
 atvāra drēlmē.

Tē zeka, kā Pumpurs zeka, ^{bijs} ~~pat~~ dinamā ar Leļos,
 des un Impūvāru māšs apgabalu. Bet tā šķai variānte
 no „Lāčaugainā”, kas uzrimēta Vāzēm, Drūvenē, un atro,
 dās Bivzemneka 1887. g. izdotā krēvu valodā pārtulcokā
 Lāto. pasāru krājimā, ko Pumpuram gan vajadzēja zīnēt.
 Bet tas ir ^{carakteristiski} precīši vīna pavērtības un nevi,
 zības, ka to nev zinājis. Kādā citā vel plašāka variānte
 ir „Lāčādēls”, kas cespēsta ^{Krosfjūn dānu} ~~Latvian~~ ^{Latvian} ~~terkā~~ ^{terkā} ~~is~~ ^{is} ~~Malēnas.~~
 III. kusturcā. 1891. g. Tā Pumpurs pats aridzān aprunājies

par opus" nepateceitu, rakstidams tā "beveidumam" kā:

Lačplēšā tērkā, kurā kā pirmo mūginājumu savai
 tautai pasniedz, nav opus tadā zinā un stāvokli, kā tas
 teek no tautas un saceretaja protis, tas ir tikai marums
 ir bagatā Latvju tautas tērkā vājuma, esv vengam(?)
 cilvekam bijis iespējams sadzirdēt un noklausīties tā,
 tā, tadē, to prasti nosauce par "episku dziesmu". Bet
 te, apģadotaji, neaicinoti tam esbied: "Kevaram peestit
 im saceretaja domām. Atbalstīdams us Fordana, viņš
 savu saceretajumu nosauce par "episku dziesmu", tadē,
 ka tam apstradāta tikai daļa no tautas tērkām. Arī
 Nibelungi ir tikai daļa no Germanu lielās tērkā ba,
 gatības, un Homer to Fordans pats nosauce par tautas
 epu: "Kato opus, kurā seturs vents ir tautas vestures
 un dzīves, ir tautas opus, tadē, arī Lačplēšis katrā zinā
 palna ir nosaukumu". Ta apģadotaji, ^{nebr no zinādami nebr domādami} ^{pr. p. tik}
 katrā zinā palna ir nosaukumu, to velak redzesim. } ^{par mūkoj.}

Peminietais seturs apstradāts Lačplēšī šādās dzē,
 dajumos un ^{sacerebols} seturēdams tam: I. Dzēdajums dzē,
 un rapulei. II. Dzēdajums. Lačplēšā pirmās varona
 darbs - Lačplēšis dodās celā uz Rostneeku pili - Arī,
 krausla meita - Velna kedre - Stabu radre un vīnas nei,
 tina - Koknesis. III. Dzēdajums. Kangors un Diķerīhs,
 chīlris Kalapūsis - Kars ar Igauņem - Kogrīmusē Rost,
 neeku pils - Tērkas un mačības Rostneeku rakstu lielok,
 lās - Velu naktis - Laimdota parūd. IV. Kampa ^{Dzēdajums.} ^{pr. p. tik} pēe tētajā
 ševa Romā - Rīgas dibināšana - Laimdota ^{min kromu} ^{pr. p. tik} klosteri
 - Koknesā un Laimdotas begšana iz klosterā - Lačplēšis
 Zemēla jūrā - Zemēla meita - Lūmpurvi - Zemes mala -
 Dimanta kalns - Aplūta jūras sala. V. Dzēdajums. Uz

^{juvas}
 aplūkotā salā - Trīs Doti - Veca ragana - Spīdala -
 Lārdota un Kokneis - Iatkošanās - Laimīga atgriešanās
 apkaļ un Tēvijū. II. Drečdajums. Ligo svētki, Ligos
 naktis - Vīrsarū sapulce - Lačplesis ar beedreem sapul,
 cē - Kāras - Kārš ar bounececeem - Lačplesis Leelvār,
 de - Kangars un Diterichs kā uodeveji - Lačpilesa nave -
 Pērgas. - Kā tai terkā Lačplesis padzi cinas ar raga,
 nes delu, tā sai) ^{Pumpura} episkā sacerejuma - ar "tūmū" brune,
 neeku - kādas ragana delu, līdz abi cegārs un noņemst
 Daugavā. Vel iodeen, Lari' no larva laivoneesi,

Braundamī pa Daugavu,
 Pusnakti redz devus vīrus
 Kāvā vāstā erholtes (!? cirstances). - "

Pamats no epus
 Lačplesis
 Dodam

Lai voneesi tie, ka reizi
 Lačplesis savu naidneeku,
 Vecem pašū leji gaudis,
 Nosliecās atvārā! - "

1) Deevu sapulce
 2) Rīga 18. l. p.
 3) aplūkotā jūras sala un diments
 naldāleģim at
 magnetu valda
 atkānu jūri (lebonmā)
 Kācu terkā par Leel
 Kungu izosta

Sacerejuma ir pavisam kādas 4,800 rindīnas. X
Trīska. Tiesa gan, patš dreijneesi, kā jau dzirdējam, at,
 zinās, ka šis vīra sacerejums tik episkā dziesma un ka ap,
 gādatoji to tik nosauc par, tautas epū". Tēem apgā,
 datajsem un vīscem tēem, kas nav par epus, tautas
 epas īpašībām skardrībā, mums jā-attēld, ka neper,
 teek vis vel ar tam, ka "sāturs nēmts is tautas vīstū,
 res un drives" lai butu tautas epas. Vispirms jāpēc,
 mū, ka episkai dreijai, epam ir ^{javas} savādas īpašības, caur
 kurām isīpīraks no dziesmas - liriskas dreijas un dramas
 etc. Pirnā īpašība ir epas lechums, plāšums, pīgkos.
 Pau greesi - Aristotels - zināja, ka epam jābut morālas
 divrai: tik garām - Declam kā dramai - un Lačplesim

ir tik no drāmas plašums. Epas notikumu mēģi-mēģli
necarstas tik itingri un nerarsis tik ātri, kā tas drāmā
notēks - epas notikumu gājums ir rāms, drāmas stēi.
Drugs - un Lačplesis atvīsinās dramatisēci un ne episki.
Epam savā teoriskā stāstīšanās ^{parēņemums} ~~vece~~ ar daudz repetēcijām,
kas ne parīsam nav Lačplešī, - ar epiteta ornantā, kas
tapat šē trūkst etc. Ja grib kautas epu srotatīt, tad
ne veen jāneru pēc iespējas vis materials no pašas
tantas dzeijas, bet arī no tās jāmacas stastīt; jo tur
veen atrā veerum veer, visām kautām leetoto stasti;

Augstākie Zemle dievi

Lenas kartu. Un, kas nav Lačplešī, tani nav arī tau,
Fiska rituma, kautiska pantmēsa; ar vārdu, isņemot
tik dažas teikas, tani nav neka no tantas dzeijas,
kas bes teikām, pasakām pastāv kautas dārnās, mīclās,
caicamās vārdās, lastās, vēstīšanās vārdās etc. Tak lai
jo droši emantotu vispārīgu intresi; dzejņeeks savēdis veen
terku varoni kopam ar vēsturīgeem brunneeksem, nīmis,
kā sakot, viskuteliyako larkmetu no Latv. ^{apraķis} vēstures. Lai
arī kā. Pampura Lačplesis taēn jo original, intresants
rāžojums Latvju tautiskā literaturā.

tas trūkst
to emu,
kas norisi
najar staps
latveesiam
un vāron

H. Pēteris parāns
un dārbis (vārdos)
un episko stasti
jānas parēņemums
macīteos. To dējam
Liel Pampurs nav
latvīst.
Jstānu tantas
epam jābut it
kā tantas labele
tam jābut grāmata
grāmatai un Hogg
saka, ka katrai
tantai bijusa tādā
grāmata grāmata
tam jābut mīstīca
latvā; jāapņem
rādīt, kas un kā
dējas mīstīca
gāda mīstīca un
mīstības mīstīca.

2, Teivjā un locšūnā. Pampura raksti. Pirnā dala.
Dzeemas. Rīgā. Pūerū Gederta (Zalenberga) apgādībā, 1890.
Ar šo, kā rādās, usācīts isdot šē dzejņeeka visus rārostus
vairak dalās; (kax šis darbs vel nav isvests līdz galam un
par visju raksta pats autors: „Bes dzeemānām vel pali,
kūši neidoti tā larka dāzēti aprāesti is sedrives teivjā
un locšūnā, kurus coreju lasitājeem pasucegt nākošās
isdevumās.“) Kā ^{arī} no pašām dzeemām redzams, tad Pamp.
purs usācīs dzejot ar 1869. gadu - līdz ar „Balt. Vestucā“
isnāksānu. Vīna pirmās dzeemas ir, kā: „Jauna, taēn

1) Sk. „Teivjā un locšūnā. Zevēdumam“ 4. u. 5. l.p.

veca mācība. (Kāds talskojums) "1869. g.", "Austrums" (1869. g.),
 "kā Indeesī procesā 2000 gadem dzēdaja" (1869. g.), "Lāpniš"
 (1869. g.), "Beģla atnākšana. (Kāda atzemes dziesma. 1869. g.),
 "Mīlākai vakarā" (1869. g.), "Kur aug mana ligavīna? —
 Stasti manim Daugavīna — " (1869. g.), "Uz Daugavas
 krasta" (1869. g.) etc., parīsam no 1869. gadu imān 15 dzies,
 jojmī. Nākamais, 1870. gad, ar ~~sešām~~ dziesmām, jau
 nav vairs ne pa pusei tik bagāts, kā pirmāis, tapat
 ar 7 dziesmām 1871. gad^{trīs}. Tad vēl no bagātākām gādēm
 mān tik 1874. gad, ar 9 dziesmām, kamēr vīri e. ti gadi,
 kas sniedzas līdz 1889. gadam, paliek tālu sevīši
 pirmajām, 1869. gadam, un arī šiem (1870., 1871. un 1874.)
 pakalā. Pa 20 gādēm, turpās (1869-1889) Pūmpurs dzies,
 jojis, salasās parīsam (pēc šī kraujuma) 67 dziesmas.
 20 Taurpigi ražots. Neizmān neko vairāk par 40m
 dziesmām no gādē.

Pi, "dziesmā" kraujuma "Dziedumam" ir par motto:

"Vaj man' mātē iņpojūšē

Dziena kaltā iņpoli?"

Dziesmām varbi svarī,

Manš mūvīnš vel raibaks!"

Tad dziesmāks tur omā par dažādām lauka starpām
 tautu attīstībā: karstām, rudenām un auzstām;
 "ikkatrai lauka starpei ir savi notikumi, kas no lai,
 keem paliek lautiņ atmuņā un vīras kopā tās sātārs
 tautas vēsturi, vīnas varbo mūvī. Šitās lauka star,
 pās ir manāma jō dzīva kustēšanās vīdā tautā; Tad
 ātri attīstās un pāceļas darīi karakteri jō augsti pār
 iedzēniņķem un eam savu pāeksīzīmi ar kustīna ar
 citus tautēšus — "Arī mūsū marajā Latvešu tautā

ir bijusi tādā silta laika periodē, kur arī viņa savus
 pirmos garšmas un brīvības cīņtājus laukā laidusi. *Dis pulcins bija pieejušs*
 „Viņu pirmājai lai ir darītas arī šīs dziesmiņas, kā *25 gadu laikā tā*
 tā laika gara angļi; šīs dziesmiņas guleja līdz šim iska, *nosauktae Dain,*
 šīs lauknastu vecās gadu gājimās, līdz ar citām, vel *latvieši”* - -
 rokstās ne-espēstām, arī viņas dīgūās tā laika sil-
 tajās saules deenās; 20 gadus atpakaļ tās apdzied savas
 tautas grūtumus, cīņus un cērtības, turklāt viņu
 nolūcis bija pamudināt tautes, atnest viņu, kas
 svešs, savast pašu tautas mantas un tūmat un dziedat
 pa latviski.” -

„Veletos kaut arī pēc tagadējās pa-audzes šīs dzies-
 miņas un raksti nepaliktu bez cēspaida, jo lai gan
 20 gadās mūsu tauta daudzi us pieešū gājusi, tad tomēr
 vel mūsu jaunajem spēceem daudzi būtu ko strādāt un
 lūdrinat tautas dūvā, bet leokās, ka neskatot us to, pēc
 mūsu tautesēsem īmī laukā jau ir cēstajusces rēndonā
 lauka starpa; - divz var pēnāst i aukstā. To nādriest
 pēclarst, jo darba vel tik daudz, tik daudz. Tādēl, nem,
 sm par pieešūimī mūsu pirmos garšmas cīņtājus
 un viņu to lauku tekumnu, ko tēc veens otram us,
 sauca, tas bija:

„Brāli, us pieešū, us pieešū!”

Rīgā, 19. septembrī 1889. *X*

Tād dziesmu kraujums cēdārtis tā: [I], Tērtā - mīto,
 loģija - vēsture [II], Tauta - tēvija - brīvība. [III], Daini,
 kas jānsmas - mīlība. [IV], Tādīve - tērtā. [V], Svētū,
 mā. [VI], Deverožamās deenās - svekās. [VII], Tautas
 dziesmas - tekas. - Kā redzam, seturs jō bagāts. Un
 tās tik skanošās frāzes, ko lasam pēc A. Alunana par

Pumpuru „Bevejojamoš Latvaišs (I), kā: „Un es, vīns
velak esēt, šis šķ bagati apdavināts dzejnieks, kuram
poezija pate likās peeri noskupstijuse, - kā apstākli
moeja šo mūsu mīluli, kamēr viņa kokli notūkka
veena itiga pee otras un tā pavīsam apklusā.“

„Kizi jautāju Pumpuru, vaj tad zem nekādēem
apstākļem vīns varis nebūtu pēdabonams, neent
atkal savu kokli rokā un dūšigi kustināt itigas.
Bet Pumpurs vūkti pasmejās un moarim isi atbil,
deja: „Dreedat uos, kamēr jauns. Kas šķ krietni,
kā es, pārlecinajes, ka e lveka mūžam nepemīt
it nekādas poezijas, tas šķež savu kokli pee malas.
Lai dreed jāunekli nenolaupitām esībām!“ Šo talak
pats slunans atkal saka: „Kas pee tadēem vardeem
spreedis, ka Pumpurs varis nespēj dreedat, tas šķpri
maldītos. Šau varis reži esmu pārlecinajes, ka
mūsu dzeesmuveeni mājā vel tas pats dzejas gars,
kas viņam gādāja jaunības gādās šķ daudz apbrīno,
Taju un draugu. Tikai, ka šis gars apspeests ka
deensīcīgām raizem un rūpēm. Bet kad Pumpurs
atrodas ligsmu draugu starpā, kad glāzes satkau
un gādāis alutnō puto, kad atēkam jāntros drees,
mas un pasaulis negu un raizes pēemot, tad
arī Pumpura acis šķvero pēesmu leesmās, tapat
kā viņš jaunās jaunības deenās - -, tad gāisi pee,
kāda, ka senākais dzejas gars vel arveem mājā šīs
pārbandītās kontis un šķ jēbkādas sagatavošānas
teet tek no viņa lūpām improvizācijas šķ jaunās
un poezijas pilnas - “. Kā nedram, frāzes un šķkai
frāzes. Un slunanam frāzē parat, kāds ^{daži šķ} šķgotnu

1) P. Filson par māšinu, kaza vel atrodama, kas šķ dēriņas šķ
itū

Bēkals (*Latv. Arhiv.* 1902. g. 54. nrā), kā: „Bet — tas vairs
 nebij tas Pumpurs, kas D. v. desmit gadus atpakaļ,
 jauns, spīgošs, cerīgs un tievās pilns atstāja Rīgu.
 Nēvar sacīt — ka Pumpurs būtu bezdzīvās gadās
 rēdējis palicis, rēdējis, kā daudri mūsu deevās, kas
 ziltā veltā cēķenot, dedzina agravos deevus, nē.
 Pumpurs dedzības rīnā palieka tas pats agravais jau-
 nekls, bet vēsūmā, no mūsu gara dzīves atstātu pa-
 vadītee gadi nēvarēja palikt, nēusapēduši savu zēgeli-
 us dzējnēca garīgo seju... Tūkā organiskas saites
 starp dzējnēcu un Latvešu jaunāko gara dzīvi. Tē
 man īpēt eemēls, kāndēļ apklusā Pumpura kokle
 un ja arī skanēja, tad nēitēva tās skanēs, kas eeku
 stonatu mūsu laika bevnus... Nāca e. t. laukmēt,
 e. t. dzēsmas.” — Tūc ^{starp jabotnās pū} rēbūms e. t. par tādām tūc,
 tān, multkōgām frāzēm — rēkām.

Tūpreti jāsaka, ka pēemēklejūmi tūk eel dzējnēcu,
 grūtūmi, vēsūms un gadi paplāsina un nodzēlina vīnu.
 Tān saprotams, ka jaunībā tēk līvīka bagatāki, bet kas
 līvīkis, tas līvīkis līdž vēcūmān. Vēlākās gadās pēe ik
 katrā, kas attīstās, rodas paši vīvātrak nobrēdēnēe augļi.
 Kā šis pats krajūmēnē vāda, tad Pumpura kokle nav
 arī nēkad pāvīsam lījuse apklususe. Ja skanējuse līdž
 pašām bergām, jēbū vēlākās gadās nēlāki, rāmāki,
 nopēctnāki, apdomīgāki. Kā tas vīrs pats no vērs
 saprotams. Būti dzēsmū bagāts, rosīgs, e. t. Pumpurs
 nēkad nav bijis. Vīnā mazāis dzēsmū un rakētū vīr.
 jūnē nēstāv nēkadā e. t. e. t. vīnā 20 gadu ilgū dzēj-
 nēca lauku. Lāi apdomājām tūk, ko Teodors Kōrnērs
 tūk irā laukā un paīā kara tūkēnē sacereja. Be Lat.

Tūgēnē
 gandrīz vīn
 mīn dzēsmū
 un rakētū
 vīrē...
 Dostojevskis e. t.
 tūnā — katrā
 Zibīrijā.

vešiem daudz sastopams kādā jēlums, glebums un
 kutrums. Tā spēj arī planas drejolu būtniņas,
 brošūtes pasniegt. Tā reti kādā sastopams ar ve,
 sešiem drejolu sejmā, ^{im rakstnieku} ^{darbām} kuru drejnieki ir savā
 vairumā glāvi, kutri, nerāzīgi; bet viņu kōtikāi vel
 vairāk. Nu kādi piemēri no Pumpura lōviskas Drejas:

-- "Kāsti manim Daugavimā -- Svētbrīdī -- "Kātkai vakarā"

Kaudzītes Matīrs atstājis, ka "Pumpura poezijas
 sākums bijis neparasts un nesaprasts. Viņa drejas no
 sākuma noturējusi par tautas dziesmām." ^{1) Līgotnu}
 (Dēkabs) pārtaisa, "ka daži, pat isglītotei Latveši toreiz
 Pumpura drejas noturēja -- par tautas dziesmām. Pro,
 tams -- viņi aļojās. Ja Pumpurs no pēsavīnājās sa,
 vai drejai no tautas dziesmām, kād -- arējo formu,
 Frankus; vīns bija vīna."²⁾

Tābija būtu to "daži, pat isglītoti Latveši" isglītība,
 kādi būtu "toreiz" īi drejnieka drejas, noturējusi
 par tautas dziesmām. Tā, ko tad tē tā raucamē
 "daži isglītotei Latveši" toreiz no tautas dziesmām
 īsti zināja, ja vel tagad "daži, pat isglītoti Latveši"
 kād ^{1) Līgotnu} ^{2) Dēkabs}, no "tautas dziesmām" maz ko
 zin? Pumpurs nav neant pēsavīnājis tautas dzies,
 nu "arējo formu, Frankus". Pateesība tē tā, ka
 Pumpura dreija -- dabiskas, ~~dažas~~ skanās veenkāršas,
 ērenīgas skanās; jāutība, omulība, savēnība ar
 tērkomību. Pumpura dreija, var salīt, palēnē pūm,
 pūm. Tāpēc tāi arī pēmit tā dažas pumpura dažas
 daļās īpāšības, kā tērkumi. Tāi tērkst lalākas, dzi,
 lākas atēstības. -- Pēdīgi:

3) "No Daugavas līdz Donavai". Rīgā, 1896. Tās ir

1) Lī. Latv. Nēvīn 1902. g. Nē 50.

2) ibid. Nē 54.

Pumpura celojuma apraksts ar viņa pēdējojuumu
Iarlu-Turku kara (1876-1877).

Tas butu līdzim viri patkāsigi isdotee Pumpura
raksti. Ja nu peeminam vel kadus pāri prozaiskus
raksteeus - kadu Balt. Vestnesi (staop 1872 un 1876.g.)
par seno Latvešu dzīvi, kas bijuse vīcāur dzeijisca,
un kadu Austrumā, ^{un protā} "Par Induseem" tad vel pā ra.
dam dzeijolēm, Balt. Vestnesi, mājas Vēsi un, tu,
stomā, kas nebutu peeminetā dzeijolu Krajumā el.
veeloti lapec, ka tee dzeijneeka pašās berdramajās ga.
doš butu sacereti, tad ir arī viss, ko Pumpurs sevā
raiba mūiā sacerejis. —

kurviga.
*) Leivulavce
in kantu precēs
vesturigis lark
mets. Pe Bran,
cova kistu valst
vestuses, Ilcepiā
kuzobckaro rocy
dapezba (1892 II,
18.-387. l.p.)

Pumpuram dzimstot bija Latv. literaturā (vecā
Skendera pectēu) zeedu larks - tad mirdzeja Flugen,
bergars u. c. Latvešu tautiskas literatures pamosānās
larkā viņš nostajas un dreedaja joprojam tās zeedu
larkā. Pīs larks pastāis vel tagād, kaut gan pats
Pumpurs jau nobēris. Pumpura larkmets ir Latvju
tantes adzīmānās, ir Latvju Tantas pavarara lark,
mets. Pumpurs ir veens no visu idealistiskakajiem
tautiskā larkmeta dzeijneeksem. Dāri sarka, ka Pum,
purs ais jaunības espardeem pelicis par sepuotajū;
bet nepateic vī, kad tee espardi bijuū. Viņa mēs,
reis esot - radit, adzīvinat tantes dzeiju! Prati,
nāc mājās! Tur tad ir tās, tantes dzeomas, tērkas,
pasakas, sakomi vardi, mīklas etc., ko viņš butu sa,
cerejis? Teesa tēk ir, ka Pumpurs sevai dzeijai pa kadei
vīstlakai, smals vechu no teikām - tantes gara
mantām - leclarkais peemē ^{prece} tām "Lačplēsis" - un
ka pāris no viņa dzeomām drusku peeskan pee tantes

1) Ja Jodors mald. sk. "Latv. Avīzes" N: 50.

Dzeesmāim'. Arī tas ir Teesa: „Pa Pumpuru nes
muzikāliska sajūsmā, t.i. ja tas sacer dzeedamas
dzeemas, — tad ir dreija. Pa vajāga telot — ^{dzīvību} dzīvību,
raksturoms — tad drejas nav. Vinam trūkst — drejnee,
ka rūtinas? Vinš bija par maz izgl. kots. Nav Teesa,
ka Pumpurs svešus paraugus nebūtu, preekš acim
Turējis. Tam jau runā pretim vairaki Talscajumi
jau ^{arī} pašā pirmajā dreijošānas gadā (1869). Teesa ir, ka
Pumpura Dreja nebij tikai romantiska. Aplama
frāze ir, sacit: „Nekad nebij Latviesū dreja ar dzīvi
Ar kuvā sakarā, kā toreiz”. T. i. kad Pumpurs dzivoja.

„Pumpurs bij savā laskā reti skartis cilvēks. —
raksta A. Mūnams savās „Dēvēr. Latviesūs” I. —
„Galun drusku pašapziņīgi pacēlis garā, vīrsmešas
pastēpdams no preekšū, — tā viņš nedra stārgat un
tas vīnam deva drusku varonisku iskatu, pee kam
zināms maz pēpaseja viņa mīlgs, smardu bagats
vaijs skartī zilām acim, iz kuram labvēdība
un ligsmita spulgot spulgoja. Pa vel pēmsim,
ka Pumpurs ir garī dreltāncem matēm un staltu,
garu un kaplu bārdū, tad viņa portreja gatava.”

Bet mums se šo soara ir viņa
portreja, kada tā atspoguļojas
vīna dzeesmās, tā šānemistiga?
Tā arī viņa draugs ir
beidz. Kaimiņi

III. Tēspatas Literariskie vakari. (1874—1882). (Dairu dzeesmu komisija).

Kad Konvalds 1873. g. pavasarī no Tēspatas atgā,
ja un šejenes studentu vakarīnceerbas vakarī palika
bes sava cerastē vadona, tad cestējās pirmajā laukā
tā kā tad nedrošums. Radās tā kā rivalīcešana
preekšūnceerbas dēl (pr. p. starp K. Kundzinu un Broe,
di- Brojenceeru); daži atgāja ^{atkal} (no Pēterburga kā: M. Klusins,
un P. Raomēns, un Pumpursi etc.
P. Gutmans un J. Drejmans, vakarī saca tā kā nīst.

1) Šal. ibid.

2) Tā tix var muldēt tadas izglītības laudis, kā Teodors ibid.

Te ar 1874. gadu sākot radās gadu pa gadu jauni speci
 klat, to starpā jauns, jo dederis pulcētājs, stud. theol.
 Prostrantu Pānis. Tēc citi, kas reizi ar vīnu cestājas,
 bija: stud. philol. Fr. Zeebergs, stud. med. A. Brašņevics, stud. math. F. Treumans,
 stud. theol. A. Koppe un stud. med. A. Dīrvis, stud. philol.
 Fr. Zeebergs jau pēc pusgada aizgāja uz Pēterburgu filo,
 loģiskā institutā. Tēc citi palika, līdz istudēja, un
 bija jo divi un čārli vakaru beedri. No tēem jau
 mirušī A. Brašņevics, kā daktors Suvlēnē un A. Kops,
 pe, kā maestājs Sūnundā. (Šīs bija leels humoristigu
 sunu turestājs). Ar 1875. gadu pēnāca atkal jauni kom.
 miltoni, kā: stud. theol. Lautenbachs - Dūsmānis, stud.
 theol. K. Zalite, philol. A. Gēlins ^{stud. philol.} un K. Treumans, kurš
 berdzamais pēc kāda laika atkorta (tas esot tagad Ame,
 +kā). Tēc citi palika par becekļiem līdz berda sasas
 studijas. No tēem mirušī K. Zalite ^{īnāpaka} kā maestājs N. Z.
 naja? Bulankā (Lībrija) un skolotājs A. Gēlins Faltē.
 Tad 1875. gada otrajā pusē pēnāca vlat ^{stud. philol.} K. Mūhlen,
 bašs, stud. theol. V. Kaspars, vel velak stud. theol. Bek,
 mans, stud. med. vete. Hellmans - Garsmons, velakas
 magistos (+ Pēterburgā), stud. gr. comp. F. Volme ⁽¹⁸⁷⁷⁾ tagad
 lektors maskavā - Austruma Dibernatājs un ilggad,
 gais redaktors - tad ^{1880.} gadu: stud. med. K. Pēlaus,
 stud. theol. Dīsterns, stud. theol. P. Sanders un daudz citi.
 Pēc III. - trešā Tēpata studentu varstneestās vakari
 skaitami no 1873. II. līdz 1882. I., kur vīni nāca kor,
 poracijas Lētonijas pajumtē. Vīni itāv, kā sākot
 „Dzīvū dzesmu komisijas” zīmē, jo šējenes Lētoesū
 studentu dzīvei arveenu plāstak attīstokēs, radās vāja,
 dzīva pēc latviskāim studentu dzesmām, „Dzīvū dzesmām”.

Lai tādās dzeesmas krātu, pat ierēdņu, un iedotū,
 tad sastādījās (tā ap 1879. gadu?) prokās tam revīzija
 nodala, „Dzintaru dzeesmu komisija”. Tai bija pastā,
 vet no 5 izvēlētiem locekļiem, kurām bija gan pašiem,
 kam prokās tam spēja, dzeesmas jā sacer, gan jāusmeklē
 derīgas jau pastāvošās dzeesmu krājumos, gan jāsa-
 rakstas ar dažādiem dejņceļiem un komponistiem etc.
 Šī komisija strādāja ar dažādiem pāstraukumiem -
 locekļus marvidama daudz gadus pa rindai. Atmi-
 nos, ka reiz šī komisija (1880. I.) pastāveja no tā-
 deam locekļiem, kā: stud. med. A. Brivis, lektors
 Lautenbachs, stud. theol. V. Kaspers, stud. med. J. Kundrins,
 Forcīr bija jā sakrātas kādas 200 dzintaru dzeesmas.
 Gan šai Terpatas Latv. studentu rakstniecības vakaru
 periodē (1873. II. - 1882. I.) dzintaru dzeesmu krājums vēl
 neiznāca, tāpēc otrs ceļš un svarīgs darbs - kopā-
 racijas Latvijas dibināšana - tapa galīgi iedarīta.

Kundrina, h. Klusina) Nu sīkāk par šiem 10 vakaru locekļiem, kuri, bet K.
 un citiem, kas jau agrāk
 aplūkoši,
 gan tad, kā arī vēlāk divi rakstnieki nodarbojū-
 šies. Chronoloģisko rindu pēc viņu rakstu klājā nāc,
 sānu sēderojot, kā pirmais minams:

1) Jakobs Lautenbachs - Insmīnis - Taisni no "Kuldi-
gas ģimnazijas nākdams," no 1872. I. - 1873. I. pēc "Pron-
 valda vakarēni" pēdālidāmes, Forcīr revīzīki studentu
 dzeesmas sacerēdams, pasāk savu rakstniecīgo darbu
 jau 1872. g. ar kādu paziņojumu no Sabiles "Balt. Vestnesi".
 Forcīr tas dabon, ^{jau} arī savu vēlāko rakstnieka vārdu, In-
smīnis no stud. hist. J. Frūnberga, kumās stāvēt stud.
 astr. h. Klusina, stud. jur. P. Putmanim un stud. chem.
 D. Ballodim. No 1873. II. - 1874. II. "Kurzemē" par māju

* Tāpat Terpatā vajā acudēl, uzturēdams.

571 + Jēl ved mani līga vāļ šķavas lējā
Un ardi man atstāt no Sabīles cerjā;
Lai minam, kas labs ir, ar pratu jo jāstā,
Bet nekārtībām lai dodam ar jāstā.

skolotāju sabrījis, Tas uztāka kā stud. theol. savas studijas
1875. g. I. semestrā, tulim arī, rakstniecības vakarās" zēsta,
damees. Te viņš cēl jau februārī savu pirmo stāstū
"Valtīns" preeksā, kurš ienāk tulim pēc tam, Balt. Vest.
nesi (1875. g.) pavasarī. Tapat gadu pa gadam viņš tur
lasa preeksā un tulim islaiti Balt. Vestnesi (1876) ^{pirmo Latv.} roma,
nu, Zilās acis ^{Tad kadu iznominānu no Sabīles} un 1877. g. stāstū "Varnas un latīne".
Jau 1878. g. (Tas ceceļts par Latv. valodas lektorū un tura
savu uztasānās runu, Ziņš Juffiffa tur latiffim Gramma.
tik (ceespēsta seks. Neue bōrptische Zeitung" un sevīski), Tomer
pabeis nu kā pasēvs locekli ar "rakstniecības vakarēm"
vevadā rakarā, 1879. g. Tas raksta Balt. Vestnesi ^{ceļojuma ceļpārdu, No Jāņa} par "Kā" ^{tas - pār jūnu - lēti}
stāstū tautas romancēm, islaiti tur arī kadu dzēda ^{Kurzemei un}
jūnu no epas Indulis rauda; 1880. g. islād Līgas I. dalu ^{līdzīku un epas}
(davīnālu Latv. II. vrs. dz. svetkēm, 1881. g. isnāk p. r. ^{ku dzējolu vārd}
mais Latv. bīrdem pūskots literārisks zinātnisks tur,
nals, Pagalms, kuram Lamberbachs par redaktorū. Sīku,
mus neeverojt Fani no Bismūne ^{Prospectis} Parudu,
īais Katrinēs dālderis, stāsts; Pā Jānūmū Gotz Lōterza,
ram, ceļojuma aprāsts; Latvešu gramatikas vēsture,
Lēši-Latveši Kēevojā, Pār C. Lōvka balsi un tās apris,
bein, Pasaule eet gan vrs no preeksū — zinātniski
raksti; Dzējas skanas (no Fr. Hālberga) un Tautas skol,
neers — kritika, Par vesto brīnumū — ^{pāforējums}
pedīgi ballādes un dzējoli. Tā pašā gadā ^{it pārī rak. jūn 1880. g. beigās}
poema Zalksā ligava, kurā no Latv. draugu beedribas da.
bija godalgu. Arī "Pagalma" otrajā gadgājūmā no vrsna
dāudz rakstū, kā: Preekstājūmi par Latv. mitolōgijū, ^{1. gadgājūmā} Parudu īais Katri
Arī pirmā mīlestība — novelle u. d. c. kā Bismūris bija ^{nes dālderis}
pēc Balt. Vestnešā un "Balt. Zemkopjā" pēdalījies, pr. p. Balt.

1) un Latv. II. vrs. dz. svetku komitejas udevumā šo svetku aprāsts;
"Latv. otrā vrs. dz. svetkū dēdatānas svetki Rīgā, no 17-20. jūnijam 1880."

"Nestnesi" 1883. g. ar garāku rakstu zēriju, "Konorsu deenas",
 tā viņš 1884. g. "Rotai" iznākot, arī tai sacerēja rakstus,
 kā: "Rota" (un daži dzeijoli 1884. g.), tad 1885. g.: "Debeska,
lejs", "Deavs un Velns", - kurš iznācis arī zēriki - "Margāris
 un Banuta" un "Vasla", 1886. g.: "Tar veco Latviesu rakstu",
 "Par veco Latviesu dramu", "Līgā-svetki" - drāma, tad
 daži dzeijoli un 1887. g., kad Lantembachs bijis pats
 šī žurnāla redaktors, no viņa: Praksīslasījumi "Latviesu
literatūras vēsture". No 1885. g. Austrumam iznākot, tānī
 bes daudz dzeijoleem un balladem espeesti pa daudzem
 gadu gājimeem stasti un stastoni; kā: "Vecars sproancuris",
 "Nedēļu pee pasta", "Puces un krooni", "Dzēdatāja", "Grē,
notāja jānneklē", "Strupes zvani" un "Nabažu elende", tad
 daži polemiski - kritiski raksti. Līvisku un episku
 dramatisku dzeijolu krājums, "Līgas II. daļa" izdota
 1889. g., pēc tam, kad gadu espeest, 1888. g., iznācis atkal
 svetskū komitejas udevumā apraksts: "Latv. Trešee
vispārīgee dzēdašānas svetki". Ar 1891. gadu iznāc, "Hee,
drīzū V. D. v. d. jeb vārenu vīru darbi Latvijas senatnē.
 (Tas ir tautas spēks) 24 dzēdājūmēs. Gadu agrak (1890):
 "Der dialect der mittleren Abau (Kurland). No. träge zuo
Kunde der indogermanischen Sprachen". Gadu velak (1891):
 "Loni, jeb stastu, romānu un novellu krājums. Rīgā,
 1891. - Uzpeku uz Pēc īeem vīzvarak literatīskū rak,
 steem espeesti vīzvarak tīri zinātūzki 1) Rīg. Latv.
 beedribas Zīm. Kom. rakstu krājūmā, kā: 1886. g.: "Ēe,
vedūms Latviesu mitolōgijā jeb veco Latviesu tiebā" (IV. kr.);
 1893. g.: "Par Dupi" (VIII. kr.); 1894. g.: "Par lēktēna-dēvībām
 jeb tīm lārnīmām" (IX. kr.); 1895. g.: "Par Līvū-Latviesu
pētījūmēm" (I. kr.) un 1898. g.: "Par Latviesu pavasara dēvī,

vām" (XII. kr.). - Очерки изъ исторіи ливонско-латвонскаго народнаго зворсера. Паралельныя тексты и измѣненія. I. Народныя песни. Ученый записки Императорскаго Юрьевскаго университета. 1896. - arī sevīskā idemna. Dorojām, Celozim, Arzemes celo, jūta arakots (Balt. Vestnesi, 1897). Публикумъ въ латвонской иуэрауэро. Прог, произнесенная на зорсуэзвек, номъ собраніи Иан. Юрвек. университета 20-го мая 1899 года. Въ Ученый записки ст. Юрвек. 1899. №5; Пушкинскій сборникъ, издаваемый Императорскимъ Юрвекскимъ университетомъ по случаю сзозозней годов, иуэны дня посиденія А. С. Пушкина 26 мая 1899 г. и ордонско. Юрвек. 1899. - "Is kelažem zemelēm" (Balt. 1900. g.). - Ueber die Religion der Letten. Magazin, herausgegeben von der Lettisch-Lituanischen Gesellschaft. IVan, zgeten Bandes zweites Stück. Mitau, 1897. Tai piā gadvā Balti: "Vecais Usmenešs", stasts, un Par Latvešu litera, turas vesturē "attīstītu", klaja lekcija, Furta Kreevu literariskā sabiedrībā Rīgā un Jelgavā (espeesta ar. Lat, vešu lortēs). Pedigi 1903. g., Balti, Devāts Ivaigz, nite, kautiska lastmēta pirmā celena rascotneers, un Fridriķis Danjēls Vārs "Hidromes Latvešu usticams dzives bečts un gara darbeneers". Vel ne-espeests iz vasaru sacretais stasts is Rīgas jūrmalas peldu-vešu dzives (ap. 1880. g.), Graci ellā jeb Rozītes nostepums. Apsskatā 1903. g., Leišu raksti un rakstneeci - referats par Leišu Literatūras vesturē, Kristijonas Donelaičis, Leišu dar, Literatūras leiv; Di vības udens poetisks stasts pec kada kautceša pedzivo jumeem Palestīnā un Tēvzemes noputa. Pedigi latoru biografijas eeci Biografurcēmī Cirobapt II, 1902. g.

tai piā
 raksti 1902
 istācēmī par
 Torovs u Mju.
 Koberiņi

X, Keradz, gais
Indriķis, Amuln
māju Dzeeme
neeks (Balt. 1901. g.).

"Grāda L. N. Tolsto
 ja domas par
 kotru?"

Krapki
 Ojoms mjober
 empapypu; . la
 žāmeent spozp
 pit; Odancapypu
 . Lotta. Et. Slindē
 j. Zur Parōmiologie
 Vvānāde Astive
 Vvāspoesien. jūt
 un. l. l. j. Lita kalna
 l. l. g. v.

1) Sk. A. Alunana. Devorojānēt Latveši II. - Austruma 1893, 472. l. p. - Sielasica Kalendarē, 1894. - A. De Gubernatis. Dictionnaire International des Ecrivains (Etrangers). Prizukuro nēdika 189- - Biografurcē, veekū Cirobapt II, 1903. 2.

2) Jānis Parstrauts - Leipsums Dz. 1851. g. 1. 29. augstā, Kņozemē Jaun-Lovlaukas (Gaikvederņu mājās), skolāgājis Jelgavā aprindskolā, ko pilnīgi pabeidza, tad tur pat ģimnāzijā, ¹⁸⁷¹ pēdēlīdzamces pēc ģimnāzistu rakstniecības vakarcešu, ~~pa~~ ¹⁸⁷³ aizgāja 1873. g. uz Lēpaju, dibināja tur tadus pašus Lāto. ģimnāzistu vakarus. Atsturojū pēc Lēpajas Nikolaja ģimnāzijas kā ekskursus nolēcis, atnāca 1874. g. janvārī šē teoloģijū studēt. Kā jau minēts, arī šē viņš bija dzīvs Latviešu pulcētājs un pēdīgi korporācijas dibinātājs. Pēc ⁽¹⁸⁹²⁾ pabeigtām studijām tās nolūrojā savu pienes gadu Maskavā pēc ģenerālsuperintēntenta, Bvertka, im pa arzemi cēlojot, arī kadu laiku patstāvīgi tā amata darīšanas veidams. Kopš 1895. g.

Parstrauts ^{sakuja} pēc mācītāju savā pašā draudzē ģimnāzijas fluvē, Saratovas ģubernā. ^{1897. gada aizsūtītajā uz Lēpaju pēc mācītāju} Parstrauts nesautīgs, ideāls patriots, kurš ^{abundāro} tāstien un vesclību ilgi pēdēojis tāutiskai lietai. Jebū viņš viscaur praktisks dabas, tad Tomēr tas sacerējis kadu Lāto. literatūrā it severoja, un darbu, proti: „Domas pār tāutiskās dzijas nodibinātānu. Rīgā un Tērpātā. 1881.” Tani viņš ne ocer polemizē ar kāudētes štārtu par „Lālcās ligavū”, bet kas tas visvārigākais - viņš ievā tur cauri reformācijū vēsōvārdu us - īren, īret - rakstīšanā Lāto. valodā, kas no tā lārcā tēd vispārīgi pēņemta.

3) Fridrihs Iebers, ^{bijušais virskolotājs un kadu laiku arī} tagadējais sejeenes studentu inspektora palīgs, arī mēģinājes rakstniecībā. Tas sace, rejis kadu 5 cēleņu štātu lugu, kas deēmžēl, cirkzīnu, vel nav nekur ievādīta, tāš tituls: „Cēni savu tāutu”.

4) Arturs Dīvikis, B. Dīvika dēls, dz. 10 septembrī 1855. g. Vidzemē, ģimnāzijas mācības baidijis Rīgā,

Tas 1874. g. sāka šē - Jaspātā - studēt medicīnu, kurā
 beidza ar sudraba medaļu un ārsta gradu 1880. g. Pēc
 tai pašā gadā tas noietas par ārstu Smiltēnē, ^{bet jau} 1881.
 gadā atgāja uz Neretu Kurzemē, un 1883. g. noietas
 uz ilgācu laiku Rīgā. Šē - Rīgā dzīvodams, tas jopro,
 zigi pēdējās pēe Rīg. Latviesu Bēdribas un Tas da,
 žādo nodalē darbtbas. Šē Par šīs bēdribas rnuas āru
 Tas salija 5 gadus, par Rīgas Latv. teatra kommisijas
 prezēsneeru - 2 gadus. Zin. kommisijā tas bija veeuu
 laiku par mūzejās pārsini, bet jau 1888. g. Tas at,
 stija Rīgu, arsedams uz dzīvi Ogrē; no šejenes 1891. g.
 pārēavojās uz Pēskūli un no šejenes pēdigi uz Ro,
 pārcēm. Dr. A. Drīvīšis ir teicams beuu ārsts, bet
 arī Latv. rakstneceivā Tas čākli strādājis.

Vīna raksti.

Savu literārisko darbtbu A. Drīvīšis usācis ar da,
 žēm rakstiem „Balsi” un „Baltijas Vestnesi”; pirmā,
 jā, „Par Dīfterīti” un pēdējā - feletonā tas dēzgan
 beeri pārounājis dažādu medicīniskus jautājumus.
 Pēdigi tas ilgācu laiku (1890-94?) arī redīgeja „Bal,
 tijas Vestnesā” feletonu. Līdz šim vislelākais no A.
 Drīvīša rakstu darbtbem ir „Baltijas kauļu kustu”,
 evertols Zin. Kom. Rakstu kraujumā VIII. Rīgā, 1893. Beo
 tam vīnš krajis vārdus, kuri Ulmana vārdnīcā vaj ne,
 paverzi tulkot, vaj pavrsam neatrōdas un kuri līdz
 ar tadem citu kraujumem despeesti Zin. Kom. Rakstu
 kraujumā II., kā arī sacerējis „Lugumu, Hāicēnājumem
 un Lugumu R. L. B. mūzejās ceatā” sk. III. Rakstu vr.
 Dr. Drīvīšis bijis ārsts un rakstnecees veeuā reīzē. Tik
 tagad, kā beekās, vīna epalva pavrsam aprīmuse.

1) Tagad tas ir par arstu Kēkavā, kur 12. februārī 1910. g. vīnēja savus 30 gadu
 amata ceļus. Nu atkal Rīgā. Tāslimv. h

Jusmina Dzejoli:Ligas L. dala1869 — 1 dz. Ligas konke

1872 — 2 "

1873 — 1 "

1876 — 2 "

1877 — 1 "

1878 — 2 "

1879 — 14 dz un 5 ballades.

1880 — 3 dz un 1 prolog un 1 epilogs

1888 — 1 " un ballade

36

Tami gletaja un gleisu dainas

Tulkojumi:

18

Bachmann kofid

1876 pēc Goethes — 4

1876 un 1880 " Silbora — 2

1879 " Haines — 2

1876 " Mörkes — 1

1879 " v. Prenska — 2

11

1879 { Katalanu tautas romances — 3

} Portugalesu " " — 3

1880 Kor. letaja atvadas. — 6

I. dala

→ Burtnecken kokle

1879 ————— 5

1880 ————— 2

II. dala

Ligas kokleBurtnecken kokle

1873	1	1880	2
1874	1	1881	1
1875	4	1882	1
1876	3	1885	5
1879	1	1888	4
1880	5	1884	} 1 kantas drama
1881	10	1886	
1882	2	1888	
1883	2		
1884	3		
1885	5		14 djojojo
1886	1		
1887	1		
1888	8		
	<u>47</u>		

Frösden no 9-11. 40 pl.

Pirkkolan no 9-11. 40 pl.

Pirundin no 10-12.

23. sept. 1925 g.

saajuntai goza

latti 1787 latti

50
rubli 8 935 0 rubli

100

50

5000

10

50000

3500

4600

50000

350

89350

5. Swis (Georgs) Freibergs - Brivkalnecks (Dzimis 18. aprīlī 1854. g. Vārmes pagastā, Kurzemē, kā pagasta skolotāja dēls. Kuldīgas ģimnāziju pabeidzis, studēja ^{vecklasisko} filoloģiju Tāpatā no 1874 - 1881. g., pastarpam būdams par mājsko, lotāju; 1885. g. nolika zinātnu skolotāja eksāmi un pēc tam bija par mājskolotāju Vidzemē un Ēkē-Kreevijā; Tad no 1890. g. par skolotāju pēc Heines privātskolas Valmierā. No šejienes aizgāja uz Peterburgu, pedigi uz Omsku. Zibitijā, kur vel ^{bija} tagā skolotāja amatā, līdz Omskā mira 3. maijā 1904. g. Vina raksti.

Dzimis Freibergs rakstījis daudzrakst, gan tulkojums, gan patstāvīgi sacerāms, zem pseimēta varda, "Brivkalnecks", pedijā larkā it īpaši sapdams paristams kā jo centigs alkohola apkarotājs. Vina pirmee raksti - tulkojumi - kļuva garsmā, "Pagalman" itnācot. Tur atrod:

1) Pēc Luciana tulkotās: "Deevu sarunas"; "Karons jeb pasaules aplukotāji" un "Prometejs", "Pagalma" pirmajā gadgājumā 1881. g.; Austrumā (1889); "Timons jeb hīzantrops".

2) Bo teicams patstāvīgs filoloģisks apcerējums "Kur Latvešu valodā pēc negācijas jāleto akuzatīvs, kur genitīvs". "Pagalmā" 1882. g. Tad Rakstu krājumā:

3) Tapat "Par Latvešu partīcīpēm un "ot" un "dau" no G. Freiberga". R. L. B. Fin. Kom. Rakstu kr. II. Jelgavā, 1884.

x) 1) Alkohola al. bums"; 2) Kads Zemk. peclīkamā) un sacerējis divi brošūras¹ un rīka, ceopaidis alkoho. pus rakstus par pārtēlīgu alkohola baudīšanu, kā lam us erlvešu - arī darūs rakstus "Pagalmā", "Austrumā", "Balt. Vestuei" visvairāk tulkoj, un "Sēvijā". Neskatoties uz Brivkalnecku kā pirmo sistematisku alkohola apkarotāju starp Latvešiem, tas

1) Arī pr. p. "Dāršanas cerāšā, aplūcota no veselības un tautsaimniecības stāvokļa. Pēc prof. Dr. A. Jorela". (1894, 373. n. 490. l. p.).

daudzināms vel kā tads, kas pēc K. Beerborda atkal
ņemces Latviešu separāristu ar vecklasiskās litera-
tūras ražojumiem, ar Lukšana tulkojumiem, Pagal-
mā un Austrumā. *X. K. Beerbords*

6) Kārlis Hübnerboeks - Līģemnieks dz. 1853 Kandalav-
nesien, ^{maizlozags} Skūtu mājās, Kuzemē, kā zaimnieka pirmais
dēls; gājis ^{Jūscuma apriņķa skolā un} Delgavas ģimnazijā, ko beidzis ar zelta me-
dali; studējis ^{par rakstu darbu} kopā ^{latīņu valodā} vecklasisko filoloģiju no 1875. II.
- 1881. g., pēc kam ispeļnijas atkal zelta medali; bija
Tad ilgāku laiku ⁽¹⁸⁸¹⁻⁸⁹⁾ par privātskolas preekšnieku Tā,
sās; pēc tam, ⁽¹⁸⁸⁹⁻⁹⁵⁾ par skolotāju Delgavas ģimnazijā un pedigi no 1895. gada
Rīgā pēc Aleksandra ģimnazijas par Vācu valodas
skolotāju, kurā amatā ^{budama tas} ^{marta} ^{par not, fruct, fungor} vel tagad mīra ^{1917. gada} Veravā, kur
Aleksandra ģimnazijā bij evakuēts 1915. g.

Vīna raksti.

Savu rakstniecīgo ^{dabūtā} ^{Pagalma} Hübnerboeks uzlika (ar rakstnieku
, Latviešu valoda. No Līģemnieka. (1881. g.). Uzman-
tas un sevīcī tagad vīns it ēdli rakstījis un raksta
par Latviešu valodu tā Austrumā kā Balt. Vestnesi.
Pedejā pr. p. 1903. g. vasarā eet caur vairāk numuruem
, Iis pārskats par Latviešu dzejas valodu, kur atrodama
jo intresanta nodala: II. Latviešu dzejas valoda kautis,
kajā? latīnmetā (N: 125). Tapat „Balt. Vestnesi” no vīna
beidramajōs gadōs it daudz rakstīts un referēts par Lato.
valodas isloksīnu petījumiem, R. L. B. Zin. Rom. zari,
potās ekspedīcijās. Tad „Austrumā” atrodami pa vairā-
keem gadgājumiem ierāi vaj garāci isskaidrojumi par
Lato. valodas jantajumiem, kā: „Rada gabals” (1899, N: 10);
„Rātis un leemnes” (1898, 303. l.); „Par Latviešu parunu
krajumu un isskaidrojumu” (1899, 64. l. p.); „Par dāudzskait.
la genitīvu” (1900, N: 1); „Par apozīcijas genitīvu” (1897, N: 11 u. 12);

1) Ueber die historisch-ätymologische Entwicklung des lateinischen Verba: ulot, fruct, fungor, poliv und vescor.

„Duala jeb divskaitļa pēdas latviešu valodā“ (1894, 58. l. p.); „Par mūsu ortogrāfiju“ (ibid. 582. l. p.); „Par prepozīciju „peel““ (ib. 282. un 379. l. p.); „Genitīvs pee infini“, tīva jeb, labaki sakot, pee supina“ (1895, 29. l. p.); „Par ar trukul“ (1893, 444. l. p.); „Par prepozīciju ar“ (ibid. 76. l. p.) un „Par romantisku, realismu un idealismu“ (ib. 1445. u. 555. l. p.); „Dziesmas par Latviešu kompozītiem“ (1892. II.); „Dziesmas par vārdu kartu“ (1892. I., 188. l. p.); „Kāds vārds par deminutīvuem jeb pamarīnāšanu vārdeem“ (ib. 46. l. p.); „Par vārdu „issalst““ (ib. 393. l. p.); referāts: „Latviešu literatūras bēdības rakstu krājuma 19. sējuma 1. daļa“ (ib. 362. u. 431. l. p.) — Tādā ^{veidā} ^{un} secin iedzīgu valodas jautājumu, ^{nu idejiski} muš hūlenbachs apspreidis arī paša sevīkās ide vumos, kā: „Daži jautājumi par latviešu valodu“. Dr. nāksnās pa divas burtiņas. 2. burtiņa, Selgass, 1897. Tapat viņš izdevis sevīdu gramatiku par (Latviešu) Terkumu“ (1897. g.). Bet prees muš ē visintresan ākais un kā dailliteratūrā severo jams ir tas, ka hū lenbachs nēmees Romans pārtulnot Latv. valodā. Kopš 1890. gada tas izlaidis pa burtiņām vairāk dzeed ājumu. Danožēlo tik, ka visi apas vel nav isnācis, ka no ta izdoti ēd sim, jā nemaldos, tik kati dzeed ājumi. Homersa epem pasaulos literatūrā tats svars, kā rasi neveenam citam literatūrā ražojumam un anglim. Tapee japreecijas, ka šis dzejneeku pirmatnīgais tips Homers, dabou veehu arī Latv. literatūrā. Višleelake geniji maeijūces un maeiees no viņa epem. Sevīki Latv. dzejneekum klatos nodzīvinātes īs grecu epu dzejīgumā, kad ēe noprastu, kas īsta dzeija. Tak neveen dzejneekum tae sevīlani, arī visēem c. tāem, Kušeem

+) Citi vīna raksti cācu zīmālos: „Fido.germ. Forstem,
 gen' na „Beiträge zur Kunde der Fido-germ. Spra-
 che“ —, Ueber die vermeintlichen genitive ^{oder} Ablative
 -o- u im Lettischen; „Des Suffix -ums im Lett.“;
 „Zum Wechsel des Wurzelanlauts im Lett.“

Кроме гимназии академии изданы: „Учебникъ:
 „Объ употребленіи подругаго рода на русском
 литературного въ славянскій языкѣ“; „О сѣ-
 гѣ двойственного числа въ латинскій языкѣ“;
 „О латинскій употребленіи наединѣ мно-
 жественнаго числа на -amis и употребленіи
 иже картивитѣ“; „О редуктивѣ“.

Вітомъ вѣтры, вітомъ буйны,

I Вітомъ вѣтры, вітомъ буйны, ахъ
дерева гнуцца. О якъ мое
Голова серце а сны не мовить!

II. Трачу лета вь потнихъ гори, и
книга не бачу; Милки твои
подеши, якъ чинкомъ поплачу

III. Не поправляю сны счася -
серце мене буде; хто счасливимъ
будь кагоромъ, но вѣк не забудь.

IV. Єще єе мови, що и мой забудуть
голи: Ты счасливачь та бѣлиха, що
роже у поли?

V. Що на поли, на мекать, безъ роси
на сонци? Милко зрими одинокій
и вь своїй смаронци

Ar religiozot savu garu ar istu, augstu dzeiju. Mātk,
 tenbacha tulkojums līdz šim tik labi iedevies, ka tas
 var katrai literaturai būt par krošņu rotu; jo tas la,
 sas ir gludni un tekoni un valoda īpaši un īst. Laboee,
 ū, dzīva tautas valoda. Arī jaunus vārdus hāzot,
 talcotojamu pa leclakai daļai labi laimejās." Balasi,
 sim pēmeoram II. Dzeidajumu 1. - Viena mūža darbs ir Latv. valodniec.

7. Fēkabs Volme dzimis 1855.g. Rujenas apgabalā, Vid.
 zemē; gājis Bernavas ģimnāzijā, studēja no 1877-1880.g.
 šā - Jērpata - salīdzināmu valodniecību; bija tad kadu
 laiku Rujenē par kādas privātskolas vadītāju, līdz
 arģājas ^{par skolotāju} uz Chaskau (1882.g.), kur Tapa ^{ar} pēceļts par Vācu
 valodas lektoru pēc universitātes, kāds amats tas vel
 šodeen. Jan 1885.g. Tas sākaidot "Zinības un rakstnes",
 Cības mēnesraksti, "Austriums", ko tad neizreiz Feica,
 mi rediģēja līdz 1903.g. vidum, parītam kadus 18 gadus.
 Pēc tam viņš irādijies par tik ucauglīgu, ka jākantre,
 jas vīnam vīsnokal rakstneska vārdu dot. Jan vel itu,
 denta gadās Tas pārtulkojis Lesina, Thoma von Bara,
Kelmu. Pēc tam tas sacerejis kadu recenziju, Baltijas
Vestneša feletonā (1878.g.), Tad Austriumā no Vīna
 tulcoti kati Turģeneva stasti, kā: Mesavaldamais un
Gavilebijas mīlestības dzeisma (1885.g.); A.S. Pušķina dramaturģi gabali
"Skati is brunnicaeku lēķeeu" (1887.g.); joprojam Tas tul.
 kojis kādas ^{paris} Lariu tautas dzeismas - dārnas, kā: "Šodeen
alu dzeismu, Rītā isēclorim - (1885.g. Austriumā) un "Si
zalo, zalo Klavina dārcā (ib. 1887.g.), ka arī kāda zem
 pseudonyma talcota "Tevizā" (Austro. 1885.g.). Viņš sacerejis
 arī kadu parīdagoģisku rakstu, "Kāds swars spēlun pēc audzi
nāšanas" (Austro. 1885.g.); Vel kadš vārdinš tautības laistā (ib. Rīdāceļjas);

1) Lat. Austo. 1892, Nr. 6. Rediģi kopā ar Endzelnu 1907.g. Latv. gramātica. Vārak raksti par
 valodu tā Vācu kā Prēvu valodā.

„Dziskas iz vecām arāšām un mānu kr. las” (ib. 1886.g.);
 „Latvešu katra lektā” (ib. 1887.g.); tad: „Vestules par va,
 lodu un valodniecību” (rakstu vārdnīca, kas cet. cetur Austri,
 ma 1885., 1886., 1887. un 1888. gadu). Tā redzam, Austriņa
 pirmajos gados Velma bijis diezgan čaulis rakstītājs, bet
 vēlāk viņu ne pavaram vairs nesastop viņa paša redi-
 getā žurnālā. Vel tās filologiskus rakstus tas gan vēlāk
 sacerējis, bet ^{divi no} Rīg. L. B. Žin. Rom. sapulcēs celti precīzi
 un iespēsti arī tās iedevumos, kā: „Par Latvešu par,
 tiecipiem” (III. R. kr., 1885.g.) un „Par Latvešu vokālu tre,
 jado gammu” (IX. R. kr., 1894.g.), kamēr tik trešais vien,
 proti: „Par daudzskaitļa otrois personas galotni” iespēsts
 Austriņa 1893.I. No vīra lemjamo, ka Velma var rak-
 stinvisks, neka žurnālists un rakstnieks.

8. Karlis Blau's dz. 4. augustā 1853.g. kā zarmnieka
 dēls Vogļu Daun-Dalbu mājās, Vidzemē. Pirmo skolas
 mācību tas baudīja Vogļu draudzes skolā pie Jēvan,
 da, pie tam pie sava brāļa Daun-Breškā, (kur šis
 bija par mājskolotāju, līdz 1875.g. nolika abituriju un
 sāka studēt tautas-zarmniecību & Tērpātā) sagatavojās
 uz Rēzarnes ģimnazijā pie Cērum, kur sabija četrus
 gadus; nādas trūkuma dēļ izstājās no skolas, nolika
 pilnietas elementārskolotāja eksāmi un bija nu gadu
 par skolotāju pie Rīgas krona elementārskolas, 1876.
 g. nolika abiturienta eksāmi un aizgāja nu par māj.
 skolotāju Lēzēs, kur sabija pusotra gada, līdz devās
 tāp uz Tērpātu medicīnu studēt (1878-1883.g.). Tad,
 dzims tas ispelnijās 1882.g. zelta medālē kā godalgu par
 „Die Gedänsche an den Atterren bei Vorlebrung derselben.”
 Pa 1882.gada vasaru tas ispeldija daudzu haringa veetu

Rapnā, kur pēc tās reizas sadomnājās ar tūscenes ap,
 teekara ^{Reizenera} meitu, savu nākamā ligavīru. No 1883. g. līdz mirtīnai
 1905. g. ^{sabija} šai deenai tas par astu (draudres arku) Lecerē-vid. 1905. g.
 zemē, kā arī tūscenes Lato. beedribas preekšņecku. ^{1905. g.} 1905. g. gadu veid.
 Parādēja cavis nivi savj. ^{1905. g.} laulato draudzēni, pārcējas otr-veid, apzīmēna kadi von Leon

Vina raksti.
 Ban no studenta laркеem Blau ^{šais} citīgi nodarbošes
 ar Lato. rakstuceerit un ^{nenogura līdz mīra bergam} nav vel coolen pārdamgu.
 un. Vina raksti nošķiras mēdievniškōs - arōduceerjōs
 un literatiskōs.

I. Medieviskie raksti.

Savus arōduceerjōs rakstus tas ussaeis ar jau pceemi-
 neto medalas rakstu. Tad kā ārsts budams, tas apitra,
 dajis dažadus medieviskus jautajumus, kuri tad
 klaja lartē dažadōs larkrakstōs un žurnalōs, tā
 „Rotā”, kā: „hils' cerādums” (par tabaka pipesimū); „Oljo”
 „Ēna” un „Plaušu dilonis”; „Balsi”; „Kadi nopestui
vardi mūsu oemātēm” un „Mūsu apgēbs”; „Austru”
 „mā”; „Kas ir dzīvība?”; „Pār meegū” (1885. II); „Opiumis”
 (Austr. 1892. g. 349. l. p.). Pēdigi no vīna isdota sacareta
 un isdota jo keicama grāmata: „Pādomi seevām un
mātēm” (1891-1892?).

II. Literatiskie raksti.

a) Belletristijee. Tas ceerit „Atvīnas iz gana dzīves”
 kas cepeestas „Pagalma” 1881. gadgajumā un est cavis se.
 ūem numurcem, kur autors jo dzīvi stasta, ko pee,
 dzīvojis cūkas ganidams etc. Tas jo intresants, humo-
 ristijgs apcerajums ar tadām nodalām, kā: „I. Tēva mā”
 „jās”, „II. Iocēsumā”.

b) Dramatiskie. Vel kā students budams, „Blau”
 „Karlis” saraspēdija un cela studentu literatiskiem varca.

ņem pieciskā divi original-lugas, kā: „Skolu-pārliks.
 Skolu-luga divās cēlenās.” (Pagalmā, 1881.g.) un „Latveets
 Vācu ādā” (3. cēlenās, skatn. luga, Pagalmā 1882.g.). Ši
 pēdējā no š. I. Iecelāka izdota slavisķā grāmatā 1884.
 gadā un velāk kadu reiz uvesta, ja nemaldos, ar Rīgas
 Latv. teātri, kā arī kādās beedribu izsādēs us lau,
 ņem. Tani raksturots kāds Latveetis (mūžas ipašneestis,
 Vidremē), kurš aršleedz savus vecakus, savu dzimumu
 un ir pateesi „Latveets Vācu ādā”. Pirmā luga, „Skolu-
 pārliks” - pēc kāda statta sacereta. ~~Šu~~ kādi skati
 no ša pēemējam (sk. „Pagalmā” 84.l.p.), kā: II. skats,
 (pirmajā cēlenā), ~~XIV. skats, tad VI. - IX. skatam.~~ Pasaka,
 ka K. Blauān jo teicama, veanvārša, no pašu lauvēn
 mutes noklausīta valoda un divi ^{if labi} noskatīti, noveroti
^{raksturoti} ^{diptis} ~~charakteri.~~ K. Blauis tā kad ne veen Latveeti arsts, bet
 ori rakstneaks, kas peln zināmu cevarību. *J. O. Štāps prof.*

9. Jānis Zanders - Lumburs dz. ^{1858.g.} Kurzemē Kāndavas Lumbur.

Krišs

^{sumnēca} kā ^{arendators} arendatora dēls, kas ļēvu jau marumā zaudējis, bet
 kreetnais pētēvis, ^{arendators} ~~Kalnis~~, to taču skoloja, subidams
 Jelgavas ģimnarijā, kur Jānis pēc literariskēem
 ģimnarištu vakarēem pēderedams, sacerēja jau beed-
 lugu „Vecstārs”, kāpā jau vītas Lumbura ipašības, proti,
 parak teela original-tāle, savīki valodā tā, ka gau,
 divi neveem terķumū nevas seprast bes komentara.
 Šā kad luga ori palikuse, klajā neisnāuse. No 1879.
 gada augusta Zanders atnāca Tēspatā teologiju studēt
 un šējeenes studentu literariskās vakarās divi pēc,
 dalītes. ⁽¹⁸⁸³⁾ Studijas ~~berdīs~~ ar sudraba medali un kaudi
 data gradu, kas notareja savu proves gadu pēc maii-
 taja Valtera Krimuldā. No Turēenes to asācināja

no Peterburgu pēc Ferus barūcas par macitaju, kur
Fas vel iādeem. ^{1) [31. jūnija 1880]} norvīnija lavas sūtība karas ²⁴ jāvā. 1910 c. ²⁵ jāvā
 25 gadu amata iestāns

Vīna raksti.

Kā jau dzirdējam, Zanders - Pumbuss jau agrī, kā
 gimnāzists, nīcāis rakstniecīgi nodarbošes un ēo
 darbitu tas Turpinājis Arklab kā students, kā arī kā
 macitajs. Vīna raksti gan belletristiga, gan gariga, gan
 arī valodniecīga un tamlīdzīga satura. Kad "Pagalms"
 1881. g. iznāca, tad ^{tas veen} tur ^{aparārijās} no Pumbura kulin pirmajā
 gādājumā varak liiski dzeryli, kā: „Ligavinas
svaiceens“, „Aerūdijina“, „Sapnī un patercā“ un „Sac.
gašana“, bet arī kāds garaks pašā sacerets stasts
 „La. mūceka merta“. Pagalma otrajā gādājumā, 1882. g.,
 no Pumbura cevechods Latvešu literatūras vēstures iss ²¹ Finans ²² no
parsnals. ²³ Vel studenta gādās Zanders ecakstijis kādu ²⁴ vecam ²⁵ jau ²⁶ una
 garācu vesturīgu stastu „Austars“, kurš ispelnijās
 „Balt. Zemkopja“ gādalgu un tapa vīnā arī rasitās el,
^{1880. g.} spests. Ši stasta notikumi arved mūs Kurones leel,
 kunga Ēvaba lar kās, kur šij leelkunga valētij peede,
 veja Tabagos sala Amerikā. Stasta varones ir domats
Kristijans Tūccers, visceerōjamācāis Latv. garīgs dzees,
mencers un sava lar ka or slabakā Latv. valodas pra
tejs. ²⁷ Par ka, ka Zandera stasteem tendence laka un jau
ka, Tomā Acem trūcēt speka un spara un ka de laka,
drives is laudita. Zanders atrādas savā visdrošākā elemen
tā, kād tas raksta „Par kautas dzesmas pantimēnu“ (Austr.
1893. I. Tuo pat tas rakstijis arī, Par patriotismu“ (ib.
1893. I.) un „Latvešu un Igaunu savestarpīgi vespaidi“
 (Austr. 1894). Pautajumu par Latvešu literatūras vestu
ri“ vīnā elajis arī Latvešu literatūras jubilējas sedēs,

Finans 21 no
 vecam jau una
 mīnā mēnām
 sastabits.

(Tad jāprojām
 x) Tois brāli:
 Stasts is Peterburgs
 Latvija drives "Pau"
 elen pašā isdotā
 Peterburgas kalen
 darī us 1889. g. 23.
 Apāt, "Kalpa"
 "Ligavina" sta,
 itur arī kaspāt
 katn gadu velas.

Krievs Rīg. Latv. biedrības Līn. Komisija sarīkoja
 1886. gada vasaru (sk. IV. R. kr.). Ap to laiku Zanders
 bija nonāmis sarakstīt pilnīgu Latv. literatūras vēsturi;
 Tas arī nevalas un pārlecinajies par darba ledumu,
 Tas līdž šim palicis tik pie labās noņemšanās. Kad
 tas 1896. g. sāka izdot garīgu mēnesrakstu „Baltijas
vestnesis”, tad jau uzsāko Latv. literatūras vēsturi
 vest galā palika par trešām nocepsējumu. „Balt.
vestnesis” iznāca no 1896-1902. g. kur tas pārvērtās
 par laicīga satura nedēļas laikrakstu „Apskatu”.
 Savu līdž šim vīstulāro rakstniecīgo darbību Zan-
 ders atstājis „Balt. vestnesi”, sevīši tāi laikā,
 kur tas viņam pēdējā un nebija mac. tajam Jūs.
 Notenam vel pārdots. Tās tad no Zandera paša
 dauti un dažiadi - gan garīga gan laicīga satura - raksti.
 Lai tie par mac. Zandera stipri oriģinēlo dabu
 un rakstniecīka darbību, ko turēdami, veena lēta ja-
 atrist, proti, ka viņš ideju bagāts cilvēks. Tik ne,
 izdodas viņam ik reiz, šīs idejas realizēt. //

No cīteem, kas pēdējēji pēc šī pulcēņa, kas stā-
 veja, tā sacīt, „Dr. un Dr. komisijas” tīnē (no 1874-1882),
 pēdēvodami un sornēdami Turpatas Latv. studentu
 rakstniecības vakaru 10 gadu vētkus (vēsinot no Kron-
 valda laicēem (1870-1880. g.) un kaut ko vaj un to
 laic, vaj velas amatā būdami rakstījuši, mīnami
 vel: dakteris A. Brašnevičs (ar kādu rakstu Pagalmā
 „Par vīdēni un tā sastāvdalām” 1881. g.; Tas bija students
 būdams jo čārks pērkšēlejs par arādēm is medicīnas);
 mag. K. Hallemaus-Garšmanis (kas pe studiju gadeem
 io to avīzēs - sevīši „Palt. Zemkopī” rakstījis, tad velas
 // Je atgalim tik viņa nādāmē labvērtot arī garīgu drēsmu
 mēlēmē un šīs decēris-novembri 1903. vīnā pēcesit. ven,
 un, ka cēvēst jaunā ortogrāfijā (Rīgas Avīzē).

Pēterburgā kā eksperimentēlas Pasteura nodālas preekš.
 nekas par senāšiem pētījīs un rāstījīs, zēdāms caus
 Tam savu dzīvību); mac. P. Pauksēns - varak skolas
 gramatu (religiška satura) savakstājs; skolotājs A.
 Gelinš - isdeva vel kā ģimnazists kodu joku kraju
 minn, tulkoja pē amolā budams „Stātes mīlestībā”
 kadu garaku stastu etc. Īē visi četri jau atpūšās
 kopš ilgaka laika zem zālām velenam. Citi, kas vel
 stāp dzīvajem un īē tīk ar vardu minami, ir, kā:
 dok. H. Zeebergs, kas študents budams sacereja jōcīgu
 stastīnu „Ko man kāds līkis stastija”; dok. J. Kundrīns
 ori kant no sacerejis, tā „Pagalma” 1881. g. „Par Zībēni” etc.;
Fridolīns Gelinš, pārcēdams no universitātes velak no
 Lāto, teateri Rīgā, tulkojis dažās lugas, ko stāpā
 Shakespeare'a: „Spītneces pēcības” (Šin bīzāfjūda Nīdau,
 franstīz) u. c.; pēdīgi mag. math. P. Kadīns rāstījīs
 pēdīgā lāskā „Apskatā” pē Vōla pūks an taml. dzīgi.
 Viss īis Tēpatnešiem pulems, kas stāveja, kā jau beivts,
 idzīnu dzeesmu zīmē, sagatavojās - no apstākleem spēests,
 no ko tolarik jo leelu. Gan vīnš nepaspēja vis vel dzīnu
 dzeesmu kraju, kas bij jau no 200 dzīnu dzeesmu
 sakrats, isdot. To pē tam pāstrāuca kāds ģitaks
 darbs, preekš kā bija jākopo vīzi materielee un intel,
 lektuēlel spēeki. Kas kronvaldnešiem bija tīk kā talš
 jāures sapnis lidojīs preekšā, to īis pulems pēdīgi
 īsveda dzīvē: tas dibināja korporāciju, „Letoniju”, dodams
 saveem literārisķiem vakāsem un pestāvīgu paspar
 ni (1882. g. vasarā, 14. maijā). X No Voldemāra Latv. vīst. kārtes.

1. Pagalma 1881.

1851-1889. 1. Pānis Ilsterts, ori, vēcāš Dāngavmālektīs. Tas dzim. 2. maijā 1851. g.

2. H. H. H.
 1) V. Alderman
 2) Konv. d. d.
 3) P. d. d.
 4) J. d. d.
 5) J. d. d.
 6) J. d. d.
 7) J. d. d.
 8) J. d. d.
 9) J. d. d.
 10) J. d. d.

Vestienas ģreces mājās, Vidzemē. Tā laiku, vidzemnieki
 nel maz vareja domāt us augstākām skolām. Tadel, ori
 Jānim Ilsterim bija jāpēctēn ^{zemnieki} tikai ar zemākām mācībām.
 Pēdēsmītās gadās ~~domātā~~ us lauceem Vidzemē augstākā
 skola bija draudzes-skola - tad bija jau daudz, ja kāds
 tēvs savu bērnu sūtija skolotāju seminārā us Valku.
 Tā mazākais bij Ilstera dzimtenes apvidū. Toreiz tāi
 apgabala vislabākākā draudzes skola bij Ērgļos, kur par
 draudzes-skolotāju atradās vēlākais Valkas pagastskolota,
 ju zemnara direktors K. Terāns un no draudžu drau-
 dzem te sanāca skolēni. Dārs labs te ^{un Valkas zemnieki} baudijs mācību
 no Latv. jauniešiem, kas turplīkam tapuši ceļojojami,
 ceļojojami veltu Latv. rakstniecībā, kā: B. Ivaigunte,
 adv. B. Klavins, Kroņpilsu ģreces (ģreces), Burjānu Andrejs,
 Dr. K. Blais u. c., bet it īpaši daudz tad, kas vēlāk nav
 gājuši nekādās tālākās skolās. Pēc pēdējiem pēdēreja
 ori nelatvīša Ilsters. Pēc Tam, kād tas bij isu laicīnu
 mācītees Vestienas draudzes-skolā pēc skolotāja Tāņa,
 sagāja viņš trīs gadus (no 1864-67.g.) skolā pēc Terāna
 Ērgļos. Tad palika mājās un gāja vairāk kā gadu pēc
 visiem māju darbeem. Tomēr jauniešiem nesis prats
 us ko citu, augstāku. Tā ka skolmeistara amatā pēc
 Vidzemes zemniekiem kolāik bija visnotaļ augstākais,
 ko vareja sasniegt, tad aridran Ilsters dzinās us to un
 seviķi tamdēl, ka viņa gars jau no laika gala bija tāds,
 kas mīloja ar ķermeem nodarboties. Dau nāsoju gadu
 Tas aizgāja us Leepkalnes koloniju pēc Assmus uga
 par mājskolotāju, kur sabija trīs gadus. Tā pašū laiku
 - 1871. gadā - Ilsters nolika pēc Cesu aprūnka skolu pār-
 valdes, resp. garīgā skolu pārlūna, māc. Keuslera, ori

pagasta skolotāja eksāmi. Tad viņš vrsilgako laiku sa-
 bija Droščena (Erichenhermes) bārnun patversmē, pēc
 Rīgas, kur bija pat us divi lāģem (no 1875. g. janvāra
 līdz 1876. g. novembrim un no 1878. g. februāra līdz
 1882. g. jūlijam, t. i. katrs 6-7 gadus pavisam). Vēl citur
 viņš bijis pēc skolotāju: Vēstienas draudzes skolā pēc
 R. Fridriha par palīgu, Lezeres pagasta skolā (187 $\frac{1}{2}$. g.
 ziemā) un no 1882-85. g. Stukmanās pēc stacijas preek-
 nēša Rozenvalda kga - kā mājskolotājs. Tad pēdējos
 trīs gadus - līdz 1888. g. rudenim - viņš sadzīvoja tur,
 pat Stukmanās pēc kurgotāja Vēlma kga par rasi-
 vedāju. Šo pēdējo veltu viņš pieņēma tamlabā, ka sko-
 lotāja veltas tam negādījis. Stukmanās dzīvodams viņš
 us beigām sāka slimot. Maudams, ka ar veselību varis
 ne-ees labi, tes atstājis pēdīgi no veltas un devās us sa-
 vām mājām, Grotēm. Tur tad viņš sirga no rādons līdz
 pavasarim, 23. aprīli 1889. g., kad saulīte laidās ar kalvina,
 bāra bērnuš seldāma, šķīrās no šīs pasaules šīs bāra
 bērnu draugs; kad paradījās pirmās pavasara pušītes,
 tad viņu cēnštājs un kopējs teica tam jau: ar Deevu!
 Pasa kurga jeb kšona deenā, kad gājeji ^{laidis} māma savas dzī-
 ves veltas, Dlēters mērnija arī savu, ar zedams viņā
 saulē. Tas mēra visai retā slimīkā - sarīdārs ar Anu-
 rjuma Aostae, t. i. ko 38 gadus vecs Topis. X

Bānis Dlēters sīkaki aplūkojams trojādī, 1) kā paida-
 gogs, 2) kā botanīkis un 3) kā dzējnēses.

Ad 1. Paidaogogs. X

Kā paidaogogs, skolotājs jeb bērnu audzinātājs Dlē-
 ters bijis ļoti cevtojams. Tas pēdarejis pēc tam paid-
 aogogem, kas ceušas bērneem mācības padarīt patīkamas.

1) Sal. Aostae. 1889. g. Nr. 6. 7 u. 8.

2) ar arterijas - dzīslas netīkumu - uzpūpumu jeb vīplēšanās.

*) 1883. (vai 1884. g.)
 vasarā ar viņu
 coparinos ķemare,
 kurus veselības au-
 tus ar viņu ap-
 to laiku bij us,
 mērlājis.

pērvēlīgās tā, ka tee nemanot, tīri rotāladamees tās
 pēsavinās. Vair sacīt, ka Dlesters bijis dzimis pedagogs
 - tie ļoti tas nodevās bērniem. Tas centās, bērniem uktu,
 net allaž jāntous, garā spirogtus, ori pa valas brīvēem ar
 tiešu rotāladamees un ispreccadamees. Pēe vira ta viņš
 tomēr ustureja pēe bērniem leclakot cecimbu pret sevi.
 Arī mīlestības veen pret viņu bērni tā pēe viņa pēe,
 kerās, ka katrs bērns viņam isdarit pa pratam. Dlesters
 Starp bērniem bijis veenmer jāntous, runādams ar tiešu
 gan nopēctuu, gan jāntou - pēeēigu valodu, jūdamees
 daīkakt līdi kā bērns. Tikai nopēctus, daīli nopēctus
 var skolotājs but veenigi pret pēe-augušēem maecēklem,
 kadš ^{bijis} p. p. Kronvalda Atis, bijis kušō Vē. Pēebalgā vīdā
 savā skolus larkā tikai kadās divi reiras klase ^{par tām} ^{estime}
 jees. gluži mākēem bērniem zem kādās strūgras nopēct,
 n. b. s. butu jā. ret bojā. Un Dlesters bij ipaīi pēekš ma,
 zeem bērniem dzimis skolotājs. Rēvz kāda maestaja
 kundze, kurā Dlesteri tuvaki parinuse, Tam keiruse:
 „Liel, ka jūs neesat kundzene, tad jūs kulin vēntu
 pēe savēem bērniem par boni.”

Dlesteri atstātōs rakstōs atrād daudz tōdu sacēseju,
 mu un kraujumu, kušōs domats us bērni jāntouību un
 gara pal. l. b. u, kā: „Dzejigs vadons pa dabas valstī
teivjā”. Salokts un sakartots pa leclakai dalai iz mūsu
tautas ķerkām un nostastēem, dzeesmām, mīklām un
parunām, - par pal. l. aīnām un jāntouināšām pēe dabas
vestures maecvānās skolās, kā ori par ķirkām islavēā,
nos bērniem un leclakēem mājās; „Par dabas vesturi
mūsu tautas skolās”; „Veco Latvēcēu rotālas (spēles)”;
 „Kulka zemneces (Auzis)”; Latvēcēu valodā isitradāta, un

matizeta šī parīstamā pasaka, ko Bleters reiz L. pa,
 gasta skolā heis skolencem isrādīt, un tā vel citi. No
 pēvestā, sevīki no. Drejigi vadonā' lēmjam, kā B,
 sters domajis par maibas pasuegānu berneem skolā
 un mājās: ka tā nav jāpasuecēz sausi, bet, kā terkt,
 ar dreiju apterpta, pativami, ka berna vel kruslais gars
 netop noquordinats, bet naturesti arveem jautos un madrs.
 Un šī maibas metode vel arveem pareizā, sevīki pē
 marseem berneem. Bletera domas par audzināšanu at,
 rodamas arī kadā viņa vestulē, ko tas 19. Dec. 1884. g.
 rakstijis Aronu chatizam, tam' issaidamces vīspārīgi
 par berneem lasamū grāmatai un sevīki par Kaudz, tes
 un Kerstes, Pētū un Pēcolū tā: „Es domaju, Kaudz, tes
 chatizs reiz rakstija, lasamai grāmatai vajāgot būt
 kā zaļam kalniņam, kas apaudzis dažiādeem augeem.
 No savas puses tikai pēemunctu, ka lasamai grāma,
 tai vajādzetu būt kā loti jaunam, milgas saulites
 apspidētām un putuņū dziesmām skanosām kalniņam,
 pē kuņa berneem tūdzis kavedamās arī kēcšām smelas
 jautību, dzīvību un spēku. Bet milgas spožas saulites,
 tas ir, bet jautrās puses šis kalniņš nav domajams,
 bet tas ir arī jāapvelc kā ar sētū, lai tur ^{kaudz} (kad' kemi
 un spoki neturētu cekiā un nepādarītu to par daudz
 nemecīgu un troksnīgu. Tāi kalniņā jāee-elpo tūri
 veselīgs un tīrs gāiss un jāredz kas jauns, nevainīgs.”
 — „Man lēcās, ka mīvētā grāmata, cik jauka arī tā,
 pēcesō marseem drusku par nopēctū.” Pedīgi par
 Bletern kā labu skolotāju lēcinaja ap viņa vārda deem
 „Deenas Lapas” 1889. g. 141. nrā starp citu kā: „kadā lēce,
 reesū mātē' starp citu, kā: „man parīstamū daudz skola,

1) Šī Aronu chatiza, apskats par Dāņa Bletera dzīvi un darbi,
 bū' Austr. 1889. g. Nr. 7.

taji, bet nevēcena nepazīstam, kas tadā mērā bērnu mīle,
stāstus, ceņstus un ustāstus būtu iespējams, kā Jānis
Blesters. Un šo viņš parāca tikai caur laipnību un no,
darbosānos līdz ar bērnu. Viņu mīloja jau mazākais
vāpulis? — Ja leereceste.

„Bet kā skolotājs nelaiķis paristams tikai šaura,
kāš aprindās, tajās draudzēs vai pagastās, kurās tas strā-
dājis. Tikai vecāki, kas savus bērnus pēc viņa skolā
sūtījuši, un bērni, kas pēc viņa skolā gājuši, viņu viņu
jo augsti cēnīt kā skolotāju. Tee viņu šai rindā gan
nekād neapmieris. Ja raksta stonnu chatz, veens no
vīna bijisem skolēnam. X

Ad 2. Botanikis.

Plāšākai publ.ikai Blesters paristams ne kā skolo-
tājs, bet gan kā citads krietus, preekšzīmīgs darbenecis,
proti, kā botanikis. Kā tad viņš paristams vīzā
Latvijā, pat pāri par to. Ka B. Blesters no laika gala
ar ceverojamu ceņstus, aprātus un istus nađeoces
ipāši dabai, dabas vēstures laukam, ka daba ar saņem
radījumeem, redzīki kustomeem un stādēem, bija tā, ar
ko viņš vīzu savu mūžu centās tuvak iepazīties, preekš-
tam nebūs bez cešpaida bijuse un palikuse viņa dzim-
tenes jautā apkārtne ar saņem dabas krašņumeem.
Cēlā no bogļeem us vēsteem, ap Stronas krogu, nāš
jauns kalnains aprindus. Visturim aus Stronas kroguš
us Vēsteenas. Talkas mūvīzās pasi divi kalni tik keeli,
ka keelcēls, kas no veena kalna eet lejip un otrā augš,
up, isleekās ~~sneđzāmees~~ sneđzāmees steepjāmees kā no garšēem
lejā un no lejas garšās. Tik grava veen kalneem šarpā.
No Stronas kroguš us deenoideem vēdzams dižcēlam

sams cits kalns ezermalē ar bērzi no audzis. Un šī kalna
 pacēlas mājas, grētes, kuo - kā jau zinām - Dāņa Dletera
 šūpolis karajies. Mājas agrak gan bijušas lejas ezermalē,
 lē, tik velavās larkos pārcēlas pa šo kalna galā. Un
 vrs Vesteenas apgabals bes šaubu pēdes pēe darīlākam
 Latvijas videem. Tur vispār, manās kalni, lejas ar jau,
 keem licišēm. Dankas birstalas un pēgāras pa kal,
 neem, lejām un ezermalē bagatīgi svetitas daudāra,
 dām pūkām. Visuo atklājas dabas divūms un vareni,
 ba, gan arī veenkāršs krašūnoms. Vaj šadi dabas jau,
 kumi nevas isaudzemat, nevas erozinat botaniski?
 Tešām šī diženā daba un tās krašūnūmi nepalika
 bes espaida us juteligo zēnu, bet to pēvilka un val,
 Dzināja kā ligavņa tautceči. Še krašūnūmi pakcesitadi,
 kas jutīgām cilvēkam us vrsu mūtiū var espeestees
 un droši is espedūnšees prākā un devuši centigajām
 jāuneklun tā darbības laukā to sevīška virzeem, kam
 droši sakars ar šo krašūno dabu. Tā' Dletera pa valas
 birsteem pa lauku pastaigadamses, meklejā tur kadus
 kukarūnūms vaj šadīnūs un kaujaja pēc vrsu nosau,
 kameem, kā ar' aprakstija tos. No vrses plaišās dabas
 zinatnes viņš pērkopa it sevīški botaniku. Šai zinatnē
 ar laiku viņš bija tā' estrodajies un espūlijies, ka pēeks
 bija rediet un dardet, cik smalcī viņš pāzrināja Bal,
 Fijas šadūs, sevīški savas švuntenes (Vesteenas ap,
 gabala) un Daugavas pēekrastes floru, pēdijš īpaši
 tai apgabala no Stukmanšēm līdz Roknesei. Tešām,
 apbrinojama bija viņa zināšana botanikā, kad sevoro,
 cik maz spolas maibās šes baidijis. Tās bij eserojams
 autodidants, kura gars turklāt loti nesās us botanikas

lausan. Kā viņš bija dzimis skolotājs-pedagoģs, tāpat arī dzimis botaniķis. Viņš siltin esīca, ja runa uztapa no stādēm, jeb bija laukā, kas mērcēja un pētīja savas pušķītes. Deņām tas varējis būt botāniskais pa kalneem un lejām, plavām un purveem, un to, kas pēc tam veermeis būdams pūcējis un jāutrs.

Īsters savā laikā nebija ne vien jo cītīgs botāniķis, bet arī rūpīgs latvisku stādu nosaukumu krājums. R. Latv. beidzības Zin. Komisijas II. un III. Raskitu iekrājumā no viņa ceveatoti un sakartoti jo bagāti stādu nosaukumu krājumi. Zināms teesa, Īsters atrada pūcēšā jau daļus krājumus no Fleischer, mac. Ka., valla, Schulmana, Uedemana u. e., bet tie bija vel nepēctekoši, par maz sijāti, jebū arī kreitni graudi. Turklāt agrākajās krājumās bija svarīrāk Kūzeme un maras Vidzeme ceveotā. Tik īel, ka Īsters neda, bija savu latvisko stādu nosaukumu krājumu pilnīgi nokartot. Kā otrs svarīgs, rasi svarīgākais darbs, ko Īsters botāniskā dravā paveicis, ir viņa „Botāniskā tautas skolām un pašmalcībai”. Rīgā, 1883. Ta isnākusē Pūcīšu federtā apgādībā ar glīteem zimejumeem. Baraka, ka ar to Latv. botāniskā literatūra koši kuplīnāta. Botāniskē termiņi tehniēci tie atronami tik ceelā skaitā un ar apdomu un ceļpratību samokleti, noklausiti un israuditi tā, ka kumpakšēem Latv. botāniskās apkopojēem vairs nebū jāsvrst pēc ceļmu laudānas un cīņu istvīšanas botāniskās laukā. Īstera „Botāniskā” atrodās tik 30 stādu monogrāfijas, bet kas tās verīgi cauri gājis, kas cequors jo plānu isredzi botāniskās laukā un tā gars top cevecināti pūcēšā īis zinātnes.

It no visa izjut, ka to rakstītis īsts leelpratojis, kurš
 tuklat pēc sava darba bijis ar vādi un dvēseli. Pats
 autors raksta grāmatas precīzvaldīs: „Pirms šo darbu
 uzsāku, eskatījos pulka metādēs, isāp, rostiņu daudz bo,
 tauriskus rakstus, salīdzināju vārus ar Latvešu vajādi,
 bām, pārdomāju šur un tur, un isvācums bija tas, ko
 šē tegeš domu”. Grāmātinu usnēma ar preeku un tro,
 nu hatirs pa savai dūnsku eksaltelai ^{dabai} vāci raksti,
 ja „Ralsi” (1884. g. sākumā) par to arvārdijumu, grāmātinu
 jo silti ceterēdams tā skolām, kā pašmac. bāi. Šij
 savai „Botaniskai” Bleters sarastījis arī lideigu, „Coola,
 gijū”. Deemriēl tā vel rakroastā. Bleters laida klajā
 daudz rakstu arī laskroastās, kā: „Darbā”, „Balt. Vestnesi”,
 „Balt. Zemskopi”, „Rali”, „Rotā” un „Deenas Lapā” un
 stradaja savā laskā arī par „Zistematiskas Botanikas”,
 kurā atstato papiru starpā deemriēl norūdase, jebūn
 vinas pilns vārs rakstā atrodās usrakstots, kā: „Prak.
 tiska botanika. Zistematisks kurrs. Pastādīta it sevīpi
 mūsū zemkopju leatōšanai, bet derīga arī katram stadū
 draugam”. Bleters vel pats kopam ar Rīgas-Dinaburgas
 dzelzcela kontrolceri A. Strensen iedevs vadoni celota,
 jeem, sevīpi laivā braucot no Sūkmāncem us Kok,
 nesī. Tas rakstots Vācu valodā: „Zufour Brief aus Dina-
 tful von Staekmannschof nach Copenhagen. Nach einem
 Fahrt ins Dünabull und einem Aufuff der Offofat Roken,
 husen im 1700. Gungtpisful für die Lothofen zusprūten”,
 gyskult von J. und P. Riga. Abv. St. veda, 1887. Šai vado,
 ni” arvādīts us vāzām ceterojamām vektām šai apgabālā
 veenā un otrā pusē daugavas. — Vel 1889. gada sākumā
 Bleters pēcstījis „Ralsij” rakstu par vasaru ceterēš

kopam ar Dr. Lehmani Polu Vidzemē isdarītu botanisku
 ekskursiju. Deunīel strabīgais autors nedabūja vis to
 vel espektu redzēt. Raksts iznāca 4rk pēc autora
 naves „Balss” 1889. g. 19. nrā. **Pedigi** no Ilstera atstāteem
 garoķeem vaj isakeem rokrastkeem jāmin vel; 1) Coelo
grijas term. urologija, 2) Botaniskas term. urologija, 3) Pitnu
nosaucumi Latvijā, Vācu un Latvešu valodā, 4) Lūko
pība, 5) Lopbarības stadi un 6) Mūsu alus meēri. Tis ir
 garš isstrādājums, kas cēdalīts tā: bevadījums par mee
ēem; kādas alus meēru sugas un zortes pēc mums
derīgakas; reme meēreem; par maslosānu; kādi veji
ga but zeklai etc. Po bagāti arī Ilstera herbāriji. To sa,
 krati parīsom 18 leeli sejumi. Daugavas pēskastes
 stadi veem eņem 8 sejums. — Dr. Lehmanis (Rozeknē,
 Vitebskas ^{Latvija} gubernā), ar ko Ilstera reiz Polu Vidzemē kopā
 botanikeja, sauc to kādā vestulē par „mūsu dargās
botaniskās zinātnes usticīgu mācēli” un vēlās zinās
 par tā atstāteem botaniskēem rakstēem, herbārijeem
 etc., kurus viņš rasi sakatolu un isdotu, lai butu
 „jāmas pēemineklis nelarkim” un bijušais Turpatas
 universitātes privatdocents, ^{Dr.} J. Klunge, kurš ar
 Ilstera reiz ticās un čāslī saraststijēs, pats budams
 it ceveroģams Baltijas botanikis, iskeicās, ka Ilstera,
 „savu dēdriģo botanisko studiju dēl, ar ko viņš Baltijā,
 sevīki deunīdus Vidzemē, nopūloģēs, stātams cevero
jāmu Baltijas botanisku rindā”. Tad tas isludās no
 nelarna veceveem tā biogrāfiju, lai ceveletu grāmātā,
 ko grībot par Baltijas botaniskēem rakstīt. Mums jāat,
 zist, ka Ilstera ir pīmais Latveclis, kas, jēbūn kā auto,
 didants, tāču ar leelu intēsi un saprātīku nadevees sevīki.

botaniskai. Suprotams, ka Hlsters iegājis ar' us Latviju zem,
kopības pacelšanū. Tas jau lemjams no viņa rakstiem,
kā: Praktiska Botaniska -- mūsu zemkopju lectošānai;
par lūkropību; par alus mežiem; par lopparības sta,
deem u. c. Arī avīzēs tas rakstījis par zemkopību un rupniecību un grūbja paa

Atd 3. Dreijneers.

Ka paa viņa sava prātiskā vīrsēna Hlsters bijis
ari Dreijneers, to lūdz īi dabīgā vīra bergām gan ne,
veens neringaja. Tik paa viņa naves usgāja viņa at,
statās papīrās brangu kraujmīnu Dreijolu, īur kur
uzsīmetu, ko tad viņa skolens, brografs un karsts
ecēritajs un apbrīnotajs, Aronu katras, kulin veselā
kraujmīnā īdeeva zem vīrsraksta: „Sirovites magoni“.
tes jeb: Dreijas zeedoni no J. Hltera. Rīgā, Pūcīnu fēdēta
apgatība, 1889. 42 l. puses. Šee Dreijolī īi īdveš dēerģan
jānsūma un sīrsūmbas, var sacīt ari - prāta, kurās var
īimāt jān parīstamo botaniski. Šee sacereti vīrsar rak
1877. gata vasarū. Tad, kā īsēet, Hlsters bijis vīrsdēi,
jīskars. Ap to paa lārsū vīns sacerējis ari savū bo.
taniski Dreijjeko rakstū, Pastarģasānās pa vasaras
svetkēem (Balt. Vestnesi, 1877. g.) un cesācis rakstī: „Ap
Pānu lārsū“ (Arona īdēts Aust. 1889. g. 6. urā). Tāc
darīs Dreijolītrīs sacerēts ari velak, darīs pat vel naves
gadā. - Hltera Dreija, kā suprotams, pa lēlakai dalai
kavejās gar dabu - lārsū, mēzū, puksam etc. un īr jāntras,
līģsmas dabas, pat par mīlestību dēēdot, kur ērti
Dreijneeni dandzēst tōp ēēriģi - un Hlsters palīka ne,
pēcīģas. Tāēn ari paa viņa atood darīn ēērn Dreijolīti:

Pr. p. „Pagātnei“: „Aj, arsmīrstības jūpa, vārts necīldi,

„Ko grūti, grūti tevās dzelmēs grēndēju;

„Īel nemet malā, slēpi sapjū bēldi,

Rotas vadīt zem
kopības nodalu.
Tāc dēēvīl tā
apītajās.

„Ko leonu dodams, savu sirdi sēdēju.

„Vai saul', vai mīnesnīca, sēdzi klusu

„Visdārgo pērlī, — dsen vergušām lauj!”

Plsteram līdz ar Ceļu praktiskumu pieņemta arī jo lela ideāla puse, kas iegāja uz visu, kas veicu bija darīti. Tas jau no tam noskarstams, ka viņš varen mīloja puzes, tās devēdams par „savas pēra, dzīves jāucunēm”. Kas darītos dabas bērums, puzes, tas var mīlot un pēe tam atrast pērcen, kas visu apmēc, un — tadam cilvēkam vajag but arī dzeijiskam — tadai sirdij pateesība arī vajag but dālai. Un patees, šam arī kā cilvēks mīlājis Plsters bija darīti. Dāi, kums vīkstot plūda is viņa sirdī, mutes un darbēm. Viņš pats bija lenas, klusas, tairnas, nopēctnas dabas. Tomar ne veenīgu veizi arī jāntība smadīja uz viņa lūpām un viņš teica atjautīgu, zobgalīgu var, dus.”

Šķen kā pavēredams sava mūža galu Plsters sa, vam brālīm (Astrm) uz esvetišānas deenu, bapocē 1889.g. pieņemtas grāmatrūnā cevasstijis dzeijoli pas cilvēka „mūža gartu”, kas laivam pēdjee vardi, ko Plsters rakstijis savā mūžā; jo tos usrakstot viņš nogibis. Šee vardi plūdusi tairni no Plstera pēdri, vajūmēm, no viņa dērgan varbā mūžā un rāda ekaidri: viņa dzīves usskatus. Šee ekan: — sk. Austr. 1889, №3. ♪

Pēdīgi lai cevaristamas vel ar dzeijolu, kas apraksta dzeijneera tēva mājas ar apkārtni un vīslabaki raksturo tīklab viņa dzeiju, kas iādoes lenu līvomu kā arī ne, leedras atkal un atkal rādīt tās sacerētāju kā nerimstojū dabas draugu un botanūzi. Pats Plsters issacās šai

Kael zelotaj's greib taklu zela' dotees
Un eet no mahjam, draungeem, faraejeem,
Tad apelomigi fahn tas gatawotees,
Apaftees peederumeem roaj'elfigeem:
Tas sumä eleez zela nakhti ikhtu,
Kas rahela zelu, gala noluhku,
Ksem wifu yitu — nu lei weens nekli'kfte —
Tad raug' mehl zela beedri siyamu.

ii

Tas swarigakais zelych ir mupfcha gaita,
Ko parfshakwigi tu nu ftaigafi:
Ja war sew palikt dikhkama mi reita,
Ja ween, ko roajaga, lihelf panemfi.
Ja newed ween pa rafem ni pa laurem,
Kur ftaigat weegli nu besru'kpiigi.
Ja et pa dardfcheem ar, pa laipam fchauram,
Kur jatwikhft, jaxihwas buhs nopeetmi.

iii

Ksem lihelfi wirra praecht flingrii krukhtis,
'kas wahju fauchf' pret flipru atgaimas,
Kas zel'neentem, keid monak zela juhtis,
L' ftaifni rahel, kur kuhliu jagreefchäs.
Kam motikh karwetees pee faldteem neekiem,
— Tee zelotaju tikori lutina —
Eet kas ween clebwe tik par ikfsteem preekem,
Kas mehrkim zelotaju krowida.

iv

Kä zela nakhti leyi zela sumä
To jauno, frechtu Kristas siyibu.
L' drapchi wifax raiba dsihmes' louwä
Tero rahelis zelu to normaleliq.
Par zela beedri nemees pafchi Kristu,
Kas temi mahjis, pazels, spirofinas,
Un zela gala kaihjas kael apukfta,
Tero' jawä nama mihtsi aiyinäs...

Dzejoli, "mana mājiņa" par dabas jaunumam, kas ap
vina tēva mājam arangami it raksturīgi, kā:

I, kur marnās kalni, lejas
Ar jaunam līcīšiem,
Tus mājiņ' mana celās.

Ar zemem palodeem. — — sk. Austr. 1889, № 7. ¹⁾

Tik daudz par Dāna Dlebera dzeiju, dzīvi un darbiem.

Visu kopā saņemot, jāsap, ka viss, kas tik maz siko,
las mačtu baudījis, kas šoklat vīrā savā mūžā bi,
jis spēests, cēsi dzīvības ustura dēl cēnītes, kas deem,
zēl nedabuja vis, kā kārāja, kadu brīvlaiku fermamī.
jas kalnus un lejas apskatīt, kas tik paspēja us kur.
zemi, us Rāndavu, Ventu un apkārtui arcelot, — tomēr
savā ne vīzai garā gadu skaitā, tik 38 gadus vees tap.
dams, sarņēdzis tik daudz zināšanu un pastādājis tik
daudz darbu, ir gan reverojams gars, teicams cēnsou, v,
kas nava pēeskatams pēe ikdeem, zēkem laudim un
gareem."

2. ~~Pēteris~~ M. Silins. ~~Pēteris~~ Silins dz. 14. augustā laicam tā' ap
1845. g. Vecsalvā Vidzemē, kā sarņēceka Rēnā Silina 1845. gadu var.
dēls. Pēe tam, kad bija pirmās mačtas bāudījis privātā but Vīnsēncos
celā, kas cestājas Tēspatas (Vācu) skolotāju zemīnarē, kur Ruzemē. Kadu
mačijās no augusta 1870 — jūnijam 1873. g. Tad palīka tā isglītība tas bāu
pašā 1873. gada beigās par mājskolotāju un 1874. g. par dījis, nav man
otro skolotāju pēe Kēevīskas elementārskoles Tēkab, tagad zomams.
mestā, atkal par mājskolotāju 1879. g. Drnaburgā. No Vaj tas gējis Dr,
1880 — 82. g. sabija par 2 klasīgās Latv. labdarības beedribas ^{vsj Rēlīcās}
2 klasīgās meitusskolas vadoni Rīgā, tad par Kēsteri, ^{lavas, zēmi nāra}
erģelneeku un skolotāju Vitebskā. Zēemū 1883. g. bija nevaru pāterī
par zinātņu skolotāju Vec. Salu zemīkopju skolā Ruzemē; jo tāsni šo
skolu audrēpju
saraksta man
nu pēe to
kas. Studijis,

1) Sal. Aronh. Austr. 1889, № 7 u. 8. un 1890. g. № 6.

Ta flakro uskalna gala
Stakp jaukam birstalam;
Tui leja efermata
Ar puku leknemeju.

III

Schai mahjinai wiffirma,
Stef faulit' jaurin rihit'
Un wakaros wifilgan.
Wehl minas loyos spihel.

IV

Tur apkarht milno druwos,
Ka efers palejai.
Chis leuकेem planwas smwas
Chirdf feedu krahknuma.

V

Kael semelwehji kaigee
Grib mahjai smuu kluht.
Graag, grawa koki flaikee
Tad atpanat tos fuhit'.

VI

Chis jaukas grawas mala
Sem kokestr weelina.
Kur dauelpreis darbo kad gala.
Stam jalata smucina.

VII

Tui blanus dairfinsch roelās
Ar ogeim, akhalceim.
Tur bites feelās doelās
Stf jarweim mahjonleem.

VIII

Kam flakpft, was spirdfinajai
De fraidra amasta.
Kas mirt nokad nistahjās,
Taj seema, wafara.

IX

Kas puxein draugs, to eeluhel
Glihits' dairfinsch pegalma.
Tas krahkhuji feed nu nesuhdf-
Tum ni khei hopeja.

X

Mu šelpās pašemīgās
Ir d'šihvot ehtīga.
Kuru d'šihvot geru netihvās,
Kur šaketa makjina?

XI

Šho makjimu Deus glabā
Mu šos, kas' viņā mih!
Leu jaunums šakets, kā daba?
Ar' mamā ceņšā špihel!

cik zinas, kas
kuru nav. Tas
gan visvairāk
autodidakts, kas
vecās valodas un
pat sanskritu kan-
cik persvarņājes
us savu roku.

Ku pat tas cenšs,
kas pats veic
savu darbu un abi,
turin sagatavot.

1884. g. pirms par Krievu valodas skolotāja veltas izpildi,
tājn Friedrichshofes aprindskolā, tad par otro skolotāju
Bassmana bārnūnāma elementārskolā līdz septembe-
m 1885. g. No 1. jūlija 1886. līdz 1. augustam 1888. g. par
otro skolotāju pēc laudas apgaumības nīnisterijas nos.
mālskolā Bulduri (Baldarna). Kopā tā laika Rīgā.
— Tādas zinas atrad par Pēteri Piliņu pirmā Terpetas
skolotāju zemināra (das erste Doppatzche Lehrer-Seminar.
Dorpat, 1890.) aprakstā. Cik par rakstnieku Piliņu zinu,
tad šīs zinas jo labi zīnējas us viņu, izņemot tik
to, ka tas rakstas M. un ne P. Piliņš. Vaj šai aprakstā
„Pēteris” ir speestavas kļūda, jeb vaj tee divi dažādi
Piliņi. Tad celas jautājums, kas šis M. Piliņš izglito-
jies? vaj Baltijas skolotāju zeminārā, kura mācību
aprakstā man trūkst? Bet konies būtu būnams,
kā tad Pēteris Piliņa dzīves apraksts tik labi sakrīt
kopam ar M. Piliņa biogrāfiju. No M. Piliņa, kas pēc
ilgākas klusu cešanas un jo divi atkal pa Latv.
laikrakstiem kuras, man šķiet, ka tas bijis ^{Medeja} larkā
vijas cēkšējās guberniās, drusku cēkšājes, Rīgā tagad
paša namuņu ceļotā un nodarbojās nu veenīgi literā,
vīsci. Tas vīci vārebu arī labi zīnēties us Pēteri Pili-
ņu. Tik daudz no viņa dzīves apstākļiem.

M. Piliņa rakstniecīgā darbība.

(Ja nemaldos ļoti, tad) M. Piliņš tapa vispirms kļā,
ji paristams ar savu Latviesu Indriķa Kronikas tul-
kojumu. Kad 1885. g. sāka Austrums iznākt, tad M. Pi-
liņš jo čakli rakstīja šī žurnāla pirmajās gadgājū-
mās, parādīdamies tānīs arī kā dzejnieks. Kadū lai,
ku pēc tam iznāca arī kāds viņa jo oriģinēlu dzejolu

4) jeb labāk, to kur
zemē uvertis, tad
us Rīgu arsvēdis
un tur nosēlis

Krajaunus. Tad 1888. g. Tas saka ^{Rīga} (isot savu „Atbalss
 Kalandari”. Ši kalendara literariskā peelikumā J. Lins
 nostajas pirmo reizi vi kā jo oriģinels elatium sace,
 retajs: „Ko es pēdēreju un pēdērejoju. Šasti par lau,
žu sādrivi Baltijā. h. J. Lina pastastiti. I. krajuus:
 1. Celā. 2. hājā. 3. hvižā. Tad šai vīna, Atbalss ka,
 lendarī 1896. gadam peelikumā evecototi: „Tas bij tos
larkus (nostasts is Rīgas sādrives); „Pagasta teesas na,
mā (nostasts is Kurzemes laucimeesu sādrives)” u. c.
 Lins ar isgatovojis Latvijas zemes karti: Vidzemepriepā,
riģi un no jauna pārmērotem celcem līdz ar Augstun
Lejas-Kurzemi” u. t. t. (vevā leelā lapa). Ap šo larku
 h. Lins arī pārtulkojis un idevī „Dzileba Alupēkes
Rimju kroniku”. (Šo larku h. J. Lins ušod kā savu
 adresi: Kurzemi cauc Remti Vīnšenkšs.) (Ja h. Lins
 būtu kurzemneess, tad tas būtu tomēr cits, nekā P. Lins,
 kas no vektalvoas). Višjaunakā larkā, (h. i. šī paša 1903.
 g. vasarū) Lins celis Rīg. Latv. beedv. Zvīnītu Kommi,
 aijas sepulcēs par Ilrodaka Nīreem proekšā un jo
 čakli rakstā gan „Rīgas hvižē” gan „Balt. Vestnesi” par
 dēvādeem kulturovesturoigēem jautajumeem, gan no
 Latvju dārnām, gan c. teem veeceem dokumenteem un
 zinām atbalstidamees, (h. Lins is jo oriģinels tā
 neskātōs kā valodā. Varetu teikt, ka tas pānak cenšās pec
 savōdības, nekā to laba gaume var parast. Tācū veeemes
 tas kerees pec augstām leetām, kā pr. p. arī pec Virģila „Aineida” pārtulkošanas.)

3. Peters Blaas-Filars. Tas dzimis 10. septembērī 1856. g.
 Ofres Vec. Preekšānōs. Bijis pirms par skolotaju, Tas is
 tagad par pagasta skrīveri Duglōs. „Kā dzījneeks Tas
 nostajas larkam vīspirms, kad „Pagalms” saka isnānt

„Šo vīš saka klajā larkū zem vīrovansta: P. Virģelija „Aineida” h.
 g. krajuus Latvcašu kēnsametois. Rija, 1885.” Tam proekšā 20 lapu pu,
 ses beera biogrāfija par šo Romcašu epīni.

„revolucija pēdērejos

1881. g. ar dziesmu „Noveemādas vespejas“. Vair teikt,
ka viņa dziesmas ādese tom jū sīkstī; jo nel iodeen
tas nava spējis nekādu kraujmīru īsdot. Tā dziesmoli
iskaizīti pa dažiādeem laukrakstiem un „Dainā Rānā“.
Tā droši var rak glauma, nekā objektīva kritika, kād
Dančevska „Dzejas Pagalmā“ par P. Blauna „Zilā caceer“,
jūnsem teiktis kā: „Blauņa dzeja ir tikla, dārla see,
vete, īsta, īķīrta vētnīcas mēta – klusu sirds jūtu
īsmantotāja un nosleptu sirdsdomu uemīnetāja“.
Tās trīs bildes, frāzas jeb vētkas, kas maz ko ī,
skaidro. Viņa dziesm dabusim gan drošāki usceest un
skaidrāni nojaukt, kād lasīsim kādus pēemētus,
kā: „Mīlestība“, „Apnīemāta mīlestība“, „Parauges,
ko puces dara“, „Kroņa pīneja un cīlīnēcs“ etc. Pē.
teek, ka tā trīs garām ejot vīnu pēemīnam.

1847-1919

4. Juris Kalvīns, var rak skolotājs nekā varostnēcs,
dzimis 8. decembarī 1847. g. Arcema Kānādžos, kur
vīna tēcs bij atnācis iegātās, apprecēdams Jūņa
Kerķena māsu. Juris K. apmēseja 4 gādus no vetas
Dīklu draudzes skolu, bīvlaiķā pēemīdams Dīklu
mācītāja mūžā pēc savas mātes vēcākēem, kas pēc
sava dēla, Jūņa Kerķena, palaida vēcuma dēnas. Pēc
tam 2 gādus Līmbāžu aprīnīskolā mācījes, Juris
K. eestājās 1865. g. Valtas draudzes skolotājū zemīnā,
rā. Tē vīnam bija par skolotājēem J. Cīvīre, H.
Zīle, J. Klavīns un mac. Ullmans. Kurzu pabeis,
Dīs, Kalvīns kapa 1868. g. par palīga skolotājū
Lāndones draudzes skolā un 1870. g. par draudzes sko-
lotājū Vēstalvā. Tē caur vīna pūlīnēem nodībma,
jās 1870. g. beedība, kurās kora vādons Kalvīns

Mālbūrgis

Spices

Spices

- 1, Flešars 1857-1889
- 2, Juris Kalniņš 1847-
- 3, Lechis Puškaitis 1859-1903 ~~x~~ nr. XXVIII
- 4, Esenberģu Jānis 1862-1890 nr. XXVII lēt.
- 5, Perscutis Kārlis Zemītis 1862-1901 nr. XXIX lēt.
- 6, Roberts Jānsone 1864-1899 nr. XXVI lēt.
- 7, Pivapulle 1864-1903 nr. XXVIII
- 8, Friedenberģu-Hevriņš 1868-1894 nr. XXVII lēt.
- 9, Wald Eliass Jansoniņš 1874-1892 nr. XXVIII

Ticco da Molina (1170-1578)

ilgu laiku bijis. Ar šo kori viņš pēdējies pēc Frim
 pirmojušiem un pāriņojušiem Lato. dzied. svetkām, ispel.
 nīdames otrējās svetkās pirmo un trešajās trešo
 godalgu. Tā ka viņš skolotājs būdams rakstīja ied
 un tad kautrīskiem laukrakstiem, tad 1881.g. - kad
 Vācu spēks bija nel stiprs - viņu atcēla no amata,
 apvarnojoj, ka viņš pas avīžu korespondentu bu.
 dams, iscelis plašu agitāciju etc. Bijis Tauri, Pagalma
 redakcijā, kad Kalniņš un ar' us Jelgavā pēc Vd. Lēs.
 laiska atnāca, vaj nevarētu šē veetu dabūt. Tad Rīgas
 Lato. Labdarības Reeditra sevēleja Kalniņu par savas
 mēstenu skolas preekšņeeku, pēcak Stukmanu pa
 gasts, tad Donatana Reeditra par savu skolotāju, bet
 nekus viņu neapstiprināja. Velāk, 1883.g., tas dabu
 ja veetu par otru skolotāju Sausnijas parvārtiengo sko.
 lā un 1886.gada beigās kurators Kapustins to apstipri
 nāja par Vēstalvas divklasu apgāismības ministrijas
 skolas preekšņeeku. Tomēr arī šē viņš nepalicka oisai
 ilgi, 1892.g. tas nolicka pēc Rīgas mācības apgabala eccā
 minācijas komitejas mājskolotāja eksami, un ^{bija} kopš
 jām ilgāka laika līdz šim pēc „Balt. Vestnesi” darbā.

Viņa raksti.

Jebū J. Kalniņš savu teesu - varbūt arī daudz rak.
 stījis „Balsi” un „Balt. Vestnesi”, tad tomēr par rakst.
 neeku tas nav turams. Arī žurnālists tas nav nekad.
 Kad viņš pēc „Balt. Vestnesi” pēstējās, tad Laubes
 Indriņš teica: J. Kalniņš gau veetus skolotājs, neba
 tas viņu padara par veetun avīžu darbneeku. Lēl
 noskatīties, ka cilvēks nav savā veetā. Tā puslīdz
 par viņa žurnālistigo darbību spēcēda Laube. Ināca

1909.g. R. L. B. žurnālu Komisijā
 Dr. int. Vestn. un 1887
 ja preekšņeeku
 Vel 1914.g. gūdu vācu
 vācija žurnālu
 Komisijas ca.
 sacas sapalēs. Tā
 izceļas pasaulē
 kašā, pa kurā
 laiku tas. mīnī
 bet kad to ne
 etmū vel satanājā
 Tasmiris 1919.g.

no sakamvārdu: Pēcā, kur zosis jeb: *Apusturo klāb* vai
torunam *Luipau*. Psnāc arī tas pats spēcūmums, kad
 tuvas ieskaitas J. Kalnina izdotās grāmatās un rakstos.
 Viņš rakstījis, proti, šādas grāmatas, kā:

- 1) Vadonis rakstveidnīs tautas skolām. Jelgavā, 1881.
- 2) Debas maclības pirmās kursa tautas skolās. Trešo
 reiz iespeests Rīgā, 1888. g.;
- 3) Geometrija, I. kurss, Rīgā, 1890.
- 4) Latviešu valodas maclība, I. kurss, Rīgā, 1890. un
- 5) Latviešu rakstneices teorija, Jelgavā, 1892.

Kā redzams, visas šīs grāmatas nodomātas maclībai,
 skolai. Tās sastādītas šīvā, reusā valodā. Ar beidza,
 mo, „*Latv. rakstn. teoriju*“, tas pat ķerecs pēc preecs,
 meta, ko pavorsam necevalda un raksta par to, kā
 aklas par krāsām. Tur redz, ka Kalnins pat nerin dar-
 tilus no trochajiem ⁱⁿ *noiprot*, un tomēr udrošinas
 rakstneices teoriju sactātīt. Jā tad šai grāmatā
 veenīgi labs tas, ko viņš tur no citeem israkstījis.
 Arī no tam ne oras derigs, kā pr. p. vizai novecoju-
 šees usskatā par Latv. valodu un tās patapirunneem etc.

Pedīgi Juv. Kalnins tulkojis Shakespearā bedu
 lugu „*Otello*“, bet tas palcis, lik zinu, vel rokrakstā
 un atraujas tā mūsā aptpreešanai. Tā, 1903. g., šāsumā
 idota kāda grāmata par Juv. Alunam, kur cevectoti
 Fris preecsnesumi par šo drojneesu un tautas viru
 no J. Vebera, D. Versmana un Juv. Kalnina. Pedojais
 tur aplūko J. Alunam kā tautas pirunneem. —
 Visnotal Juv. Kalninau trūkst ķekošas, gludenas, skai-
 stas valodas un gara lunkaustbas, kas ir istenam ģurua.
 Citam, nele rakstneekam, nepeceesāmi. Tapat arī

Juv. Kalninau arī tas nopelns, ka viņš pagorjētā, 1903. gada, beigās
 ideris J. Pūmpura rakstus, visus sakoptus veenā sojumā. Citādi

viņa brāļiem, Jāņiem, negrozī, spalva isti kriet. Studijas pabeidzis, tas pēstajās 1888. g. pēc Balt. Vestnesā par pastāvīgu līdzstrādnieku pieņēma arsenija zinātnu un esotā rakstiem, izskatīdams daudz rakstija par esotnieku, rūpniecību etc. tā, ka dabija palamni Sērkalmnīs; tak nebija arīdru ista, bet smags, neverēls žurnālists. Dau pēc divi gadiem 1890. g. meta žurnālistiku, esotādam pastāvīgi nu ar advokātu nodarboties, pērcērnadomē, ka vēkse, kas pēdrit ir seglaki un esenesgaci, nekā jānski la. samus rakstus saceret. Anos Lachis. Pūtkaitis

5. Jauņzemju Jānis - Apvērš Jēkabs. Tas dzimis 26. no. vemberi 1858. g. Līzumā Kalangos, Velēnas draudzē, Vid. zemē. Pirmās mācības Jānis baidija no sava tēva, kurš bija mūrētis māju esotnieks un pagasta skolotājs - pirms Līzumā, tad Māle. muižā un pēc Līnolē; no 1869-1872. g. sagāja Velēnas draudzes skolā un tad ee, stajās Cēsu apvēršskolā, kurā nobeidra 1874. g. Pēcā, nākošā gadā pēstajās tēvam par paliku Līnolē par gastskolā, kurā sastrādaja līdz 1878. g., vasaras brīv. laiku izlētodams lāgēm pēc māju darbeem tēva mājās, bet laelako daļu budams par paliku skolotā, ju Velēnas draudzes skolā. Tā pamatīgi sagatavojies us skolotāja amatu, tas kā esotens nolika 1878. g. eksami Valkas draudzes skolotāju seminārā. Tak, grī, bedams vel dažā zinā pap. l. d. n. a. t. e. s., viņš un pats no sava prata cestajās us veem gadu šai patā re. minakā. Te viņš dabija nu baidit vecā Cruse ma. Cības un esparites ar ta (, vesaligo, spirdgto) garu, kas gan nepalika bes espaida us B. Jauņzemja turp, mano dzives gartu. No seminara cestajās, tas nu tapa

1) Lat. draudzēca Konv. vārds.

2) Citi pādidagogi tagād tās domās, ka Cruse bijis elvots audzina. Tājs pādidagogs, ka tās pr. p. esotem mūkstēlem - seminār. stotem espotajās Cēsu esputības gartu.

par palīga skolotāju Rujenes draudzes skolā, kur sabija
no 1879-1881. g. un separānās un sedraudzējās ar P. Vel-
mi, kas nule savas studijas Turpatā pabeidzis, Rujenē
nometāis ar' us kādu īsu laiku pēc kādas privateestā,
des par skolotāju, līdz us ikaskavu aizgāja un vēlāk
par „Austruņa” redaktora tēpa. Ar 1881. gadu Daunre,
nis peenēma ^{palīstāvīgu} (vectu par Kokmūžas pagasta skolotu,
ju un gadu pēc tam [1882. g.] tur apprecējās. Tai' vectā
viņš estradaja līdz 1893. gadam, kād aizgāja us Gulbe-
ni par draudzes skolotāju un pedīgi no šejenes pēc
kada laika us Rīgu par skolotāju, kur vel īdzenama
tā. — Pēc Daunrenija Dāna jeb labak Apsīru Dēkaba,
kā viņa peenēmts rakstneeka vards un kā viņš kā
rakstneeks veenīgi rakstās, esam atkal rīta notāpu,
īi pēc istena, aicēnata rakstneeka un proti vajvee,
nīgi stastu saecereļaja.

Viņa ražojumi.

Daunreniju Dāns- Apsīru Dēkabs laidis savus
pirmos rakstus caur manu roku un redakciju; jo
viņš esāca rakstneekas laukā nodarbotees, Ar 1881. g.
„Pagalmā” isnōkot, uspirms eevingronādames ar tul-
kojumeem tā prozā kā dzejā. Pirmee viņa ražōju-
ni „Pagalmā” bija vizvartak Tulkojumi no Dānu rakst-
neeka Andersena pasakām, un daži dzejoli, bet arī
jam kādi originalu meģonumi, kā pr. p. „Veļoļana”.
„Pagalmā” redakcijā Daunrenis man atstāja kādu īsu
jumu līvīsku dzejolu, salkotu no Lenan'a, Kārnes
un daudi eiteem Vācu līvīskem, ar lūgumu, lai tam
risakot par to savas domas, ko arī darīju. Cik atminnos
starp citu viņam teicu, ka nav sevēlamus, unūtees no

7) Tur slatīts par kādu jaunu pāri, kas pret vecāku gribu iedzīvojušies, šķērsojot un nu no vecākiem
pastūms. Svešos laudis paribis nometas, smagi nodams šova vānu kupat kā vecāki mājās (rimē)
širdes, ko ū pārvē vērīgā bērniņa nare padara tā tīvam un mabi, kā vētikam un vecmātei, vā pēdī
pēc isl. dīnātavās šarp bērniem un vecākiem. Bērni draudis deolvīžs, kas valda tiklab vecāku kā
bērnu namā, ir šē par pamatu psiholoģiskiem motīviem. - Kas rada cevejojamu tālāku
visvīšādeem dzēguleckem tulkot, bet ka jāpēgreekas

uzvarrak tādem, kas pašā dabai vīstuvaki, lai tulko
jums vīstevamēk isdotos, kad vīns man atbildeja, ka
pēc viņa dabas uzvarrak esot Lenau's. Pēc tam kad
vīns, cik zīnu, ar līvīšu tulsojumeem maz nodesees.
Vīns jau tik arī dzīvis slatītejs. „Pagalmam” 1882. g.
caus apgādātāja, D. Svelaeca, kausrotu apstājoties, sāka
nu daunremja no tautas dzīves nūmte, pašā sacerste
slatī parādītes „Ralt. Vestnesi”, kā: „Krustkēvs Adams”
(1883), „Atpatīgais” (1883), „Karmīni” (1884) un „Bēgāt,
mā” (1885). - Dau īce slatī greca no sevi veotū tiklab caus
deergan laba, tīra, dāta valodu kā arī caus veku,
kas nūmte no pašū Latvešu dzīves. Tēkošais stils un
deergan tīvamēe telojumi rādīja, ka sacerstājs ne tik
vētīgām acīm pašū dzīvi noskatījis, bet ka tam arī
brangas slatītāja daranas. - „Austrumam” isnākot,
daunremis nu vēnīgi tam pēšīra tā savus tul,
kojīmus, kā pašā sacersejūmus. Tur jau pirmajā gad,
gājūmā (1885) no viņa (tūti tulkotī slatī, kā: Slato,
vratēka „Paregone”, Turgeneva „Brauceens us garū”,
tad dāri dzējoli, „Larmes spoks” (1885) un „Vestules is t.
vijas” - ar parakstu „Ipsvān Dekabs”, otrajā gādājūmā
(1886) isnāca viņa tulkotais Slatooratska slatī, „Lādža-
postasā”. Ar brangi telotām arnām no tautas dzīves
un sādžīves „Austrumā” klaijā lausti sacersejūmi, kā:
„Svešos laudis” (1888), „Is tautas brlāu galerijas” (1889),
joprojam, „Bēgati rādī”, „Pēc pagasta ķeesas” (1885) „Ils pīlsetu”,
„Baruicēna” u. c. Par daunremja vīsevevojamāco slatī
tura slatī „Bēgati rādī”. Sevīškās isdevenmīs lausti
klaijā tulsojūmi, proti: Andersena „Pasaku vīstevu

tautas dzīves zīmēda
nā un telos ar no
pēstūm tīkluju cen
tību. Turklāt vāca
karsū, jo psiholo
ģi dēce dz. vespatē
īce notikumi ar
ķevami pēskvītoīem
dabas aprakstēem
vēemā.

4 Vestules parak.
stītas ar „Dekabs”

1) Telojūmā, „Kur sap?” (Aust. 1898) top pagastamat vīru dzīvāna grāzīta.
Decemīel sacerstājs est parak plāšūmā, pr. p. aprakstīdams dzēsecla bran,
ceem, kas ar galveno nolūku nēmar nēstāv sakarā.

1) Tur nu gan dažādi
 jātajumi par tautas-
 dzīvi, pr.p. par dabu
 un alpānu, taču un
 tie, kas, tautas labklāji-
 bu etc. Tur griezta arī
 parcerus procerus:
 rēkātājs, dziedātājs si-
 senis - tu pelni ^{tešam}
 ka tevī nem par šīs
 andres simbolu! Naba,
 gā klusā skudrinā-
 cik vel ir to, kas kraj-
 mantas lādij un ga-
 ram, ko ne kodī nedz
 vada maritā?! "No ti-
 cības pirkts: „Tēva
 cēdod mums pātesu
 dzīves un pasaules ar,
 iratu, vīna padara pat
 to vīnāzāte maicito
 par florozi". Tas
 būtu tas cevs,
 rojamakarī. Citādi
 bez tuncēsem - -

I. un II. daļa" (1885. un 1887.g.) un Polu rakstnieka Kra-
 ševskū „Podneers Desmola (1886). Kad bērnamā lai,
 kā Rīgas Latv. Beedrihas Derugu gr. apg. Nodala nēmu,
 ses isdot dāšus Apsišu Desaba stastus sevīškās bust,
 nicās, tad tas gan Terkami; bet Terkami vis nav, ka
 ta lapat ar' isdevuse vīna „Vestules is Terijas“. Kas tad
 tur atlee veunkaršām lasitajām? "Kas tad tās 'Vestules'
 vīnotal sevīšks cevsā?" Bez tuncēsem vīpārīgumeem
 tur nav gandrīz nekas sevīšks istevts, uel, it jaukas
 un veseligas domas par dažēem dzīves jātajumeem".
 Rakstitejām nav nebut dūšās savās vestulēs kaut
 ko pee vārda saust, ja grib izmetes us sadēves gar,
 mas un cīnas pusem un graizit kadus dzīves lau-
 numus. Itekatot šīs 'Vestules', var citādi salib, ka Jann,
 zemis prot labasi nekā vīri citi ar vīna isglītības kori,
 centu isvīpotee Latv. rakstnieki noturētes tās robe-
 žās, kurās vīnš pātesī pārvalda un tā tad veen pa-
 teesi jāukus, harmonisks stastus varēt. Vīna vajās
 puses būtu pirmkārt vīna valoda. Cik daudz vīri arī
 spēdeji un spēdeletēji c. l. d. n. a. j. vīna, šīru, dāļu
 valodu" un „kercoīn stēlu“, tad domes kaisnībai godu
 dotot, jāsaka, ka Jannkēnija valoda nav viscaus rakstu
 valoda, jo vīnš spēj - kā man pats atzīnes - rakstīt
 Ite savas dzīvēnes isloksnē. Tāpec tad pastāvīgi
 genitivi pec negacijas it kā Kveevu valodā un uel
 citi nevcevadūmi, kas nesastit vis ar klasisko rakstu
 valodu kopā. Otrkārt Jannkēnija atproums nava
 stasta kompozicija. Tas ēdē žim nava parābījeas
 spējigs, stastus - romansu sacvet ar kompliketu, lee-
 lisku, atbrinajam kompoziciju - ar vairak daļu -

ari varas sajumu stastsem, kā pr. p. pēc Vācēm Gustavs
 Freitag's. Baunzemem vaj nu nav it nekādas kompozīci,
 jaš jeb it vīrai veentesas, veensarīas, bet kādas intreses
 par sevi. Vīznotal vīna talentem nepeemīt nekā no
 jebkāda lech. skuma. Var sacīt, vīnš nav vīr līdz ¹⁸⁰⁰ pama,
 teem argrabejs, bet tik mīreni kustinatajs, puslīdz
 veenmar veenadā ar dzeatversmē noturētajes, vīrklis
 stastitajs. Varetu vasi teikt, kas dzeesmu sacerētajs stāp
 līvīzem, tas Baunzemis kā stastu, stastim rāstojajs
 stāp epīkeem un romānu rāstītājēem. Bēbim Baun.
 zemja dabā un rakstās ari maz kas no pārplustotās
 dabas, leelas varslības un angela pātosa, tad tai veetā
 pēc vīna valda veenadā darljūtība un vīnš Top varbts
 no nepārcipilēta pēteesības gara, ja vīnš darševiz ari
 epīgtām krāsām Telo kautas - laudēu dēvī, kurai
 tas ar nopētatū un veigām veem sekojis. Pa, vīna
 sacerojumās vīzar sajūtams jeb nomānams tas gars,
^{veemīgī} kas kautu natura dēvū, veselu un spēcīgu un tu vīr,
 stāprakā un teicamarkā puse pēc Baunzemja vīr,
 notal - tas gars, kas pamatojās trochikā un dēvbiģitā.

Pedroji kābī peemēri no vīna dzeijas. Sv. Dzejis Pagalvā.

Tas Baunzemju Jānis, Apsisū Bēkabs veenmar peestkai,
 tams pēc ^{vīr?} ceverojamakcem Latv. stastu sacerētājēem. X

6. Bānis Vilams Ulpe dzimis 20. janvārī 1858. g. Jaun-
 Peebalgā kā draudzes skolotāja Pētera dēls. Vispārnis
 Bānis mācījās pēc savā Tēva jau peemtnētā Jaun-
 Peebalgas draudzes skolā, tad gāja no 1873-76. g. Valkas
 seminārā. Tulin pēc pabeģta kurza tas palīva savā
 dzimtenē Jaun-Peebalgā par draudzes skolotāja pa,
 ligu; kopš 1883. g. tas ir kēstevs, ārgelneecs un draudzes

1) pēc Latvīcem Dēglast.

skolotājs turpat; kopš 1885. g. Tas ir arī Jaun-Peibalgas
Bēdētāju biedrības kora dirigents.

D. V. Ulpe ir gandrīz vienīgi skolotājs un šē starp
rakstniekiem to pēcnamam garām ejot, cēdams
pēc iespējas pēc bagātīgām, pilnām zinām par vi-
šiem, kas kaut kā sēmeņi Latv. valstis.

Vispārums tas rakstītājs ^{skolas} vajādābām, kā to liecina:

1. Sautājeeni un atb. loles par kēstina Lūtera maražo
katehizēni; 2. Bēbeles stāsti kultas skolām un var,
bet arī 3. Kokle, garoju koku kraujums. Pēc jau droši
arī skolai nodomāti raksti. Vēlāk tad darbi, kas
cecirit daļē literatūrā, ir: 1. Ēsonu cilvēcs - Tas ir pēc
Georg ūbersā romana, "Homo sum" tulkojums un 2. Fris
svetku stāstini, par kuru ^{latv.} tagad nemāksu pateikt,
vaj tee tulkojumi, vaj originali - laskam gan par
marais.

7. Pēkabs Dravins - Dravinsas dzimis 11. septembrī
1858. g. Koku-kalnā (Kockenberg) pēc Valkas kā nom-
neka Jāņa Dravina dēls. Valkas aprindskolu pabe-
dzis, tas mācījās no 1877-1879. g. Turpatas I. jeb pilie-
tas elementārskolotāju zemnā. Šo skolotāju estādi
pabeidzis, tas kopā tulim lai piā (1879) gadā par sko-
lotāju pēc evangeliskās bērnuas skolas Tiflīā. Pēc
bija par zinātnu skolotāju kadu laiku Vec. Latu Tēn-
kopības skolā un pedīgi Jelgavā pēc bērnu skolas
par skolotāju. Tad viņš uņēmās grāmatu apgādātāja
veikalu un pēc tamajās ar Austruma izdotānu, kurš
žurnāls viņa laiku visvairāk neplauka. Bet driz
berda šo jo rakstīgo darbu; arbraucis us atāmi ves-
lības un ir tagad, ja nemaldos "Paltijas Vestneša" darbe.

Zelaba Drawneeka 50 gadu darbafwehiti.

Zelabs Drawneeks, weens no muhsu eevetrojamakeem walodneekem, awischneekeem un kulturas darbineekeem, 12. martā atskatas uš 50 darba gadeem tautas garigās kulturas druwā. Ta ir reta jubileja, reta preekšrozība, kašbu liktenis mehds peekškir tīkai nedaubseem gara darbineekeem. Zelabs Drawneeks peeder ūheem laimigeem: Wefelu puš gadufimteni wiņš stingri, nenogurstošī stahwejis sīhwajā darba frontē, energiski zihnotees lihdsi daščados laikos un laikmetos par latweešču tautas kulturas idealeem un mehrkeem, gan kā redaktors, gan kā isdewejs, tad weikls ūhurnalists, nopeetns walodneeks, rakstneeks, audsinatajs un t. t. Wina darbība iswehrtusees ne tīkai plaščumā, bet arī dšifumā; arween wiņš bijis tur, kur wajadība wisnepeezeešamaka, bet slawas un pašslabuma wismasak. Tāpehž wina raksteem peemihst neatpjerama isglihtošā noshme, toš tautas gars kašri usfuhzīs un apauglojis, dodot taħlak nahl. audsiem.

Zelabs Drawneeks dšimis 24. septembrī (j. št.) 1858. g. Pāpīnu Bejas-Drawneekos, Smiltēnes draudē. Pehž Jurjeņas skolotāja seminara beigšānais 1879. g. D. aistrāis uš Kaukazu, kur Eifika, tad Selendortas wahgu kolonijā peenam skolotāja weetu. Tāšču napeeradiščam Kaukaza līmata, winam drīšj ween jaatgreeschās

dšiantē, kur tas wairakās weetās: Wefpāhtos, Zelgawā, Patawā un g. nodobas audsinataja darbam. Ar rakstneezību D. hašis nodarboetes jau agri. Wina pirmee ūgerejumi: ūhurnalists pēšimes un g. raksti atklātībā parādās jau pirms 1876. g. Sahkot ar 1883. g. D. nodobas pilnīgi oemihlotam rakstneezības darbam, strahdojot „Leosu Wehšwēša“, „Deenas Wapas“, „Austruma“ un „Semlojpa“ redalzijs. Wehla paleel par dīnu pehbejo isdewumu atbīdigo redaktoru un isdeweju (1893.—95.). Jau piems tam kašl isdat sawas „Mahjības wehštules par freemu walodu“, kuras teel loti popularas Seguitos lēhpektus D. isleto deufatowos un grammatweilala nodibināščonai Zelgawā. Šat laikā wiņš kašl plaščī rīktoetes ar latweešču rakstu isdoščonai, apgādāwans daufas kreetas grammatas, slaw žīru „Konwersazijas Bahrdnigu“ (W. B. burmīgas), D. wairakāht ar apgefo adresemes, wehla pahrnahl Rīgā, kur strahda pee latweešču lastrakteem, sneedot fewrščki wehrtīgas rakstus par walodneezību. Tapat wine ispalwai peeder pulks gludu kullōjumu no žitautu rakstneekem un originalstabiļi („Bruhtis mešerāje“ (1886.), „Wāis un Wihšini“ (1888.), no kuru w. dāščī parādījūšēes sem pšedonima Beh. Wehls un Jūšimīnu Teodora Drawneeks to m. p. onejis arī dāščas dšeešmas: „Pee strautina“ (fewrščlā isdewumā) un „Wī upes loščā kalnina“ („Austrumā“), Katram pašstamas ir wina „Dewēdwahndu grammata“, „Wahgu tuks“ wahgu-latu un freemu-latu wahrdnīgas. Drawneeks arween sawos uslatos palīgīs progresīwos, simpatistī spriets un jains. Ropelnu bagotam darbineekam wehla dauf darba preela un auglu

neeris.

Dau 1881. g. Paġalmā kabi pāris rakstini no Ūrma
 ceļpēti, to starpā Žukovska, Trīs brīvanai parādī;
prīās māsas tulcotas. Lai gan Dravneers arī sacere,
 jis katu stastu, Brūtes merclotajs. Lauka bēlde is Bal-
tijs sādruos. (Paša apgādeņa). Belgavā, 1886. — Tad to,
 mar par rakstniecību vīnā ^{gūt} nav turams. Jis pats stasts
 uskratams pē abaidamū pēimōru Lāto. stastu rakst.
 neerbā. Viss šira makulatura. Sacerclotajam patīkās
Arvai netruklus tēvums vest tū lasitajam pēeršā. Tas idevs arī katu
Dravneerā nopelni merclotajam vīnā apgāt, tas darlībā } „Pāidagogiska ga-
„Austruma” kuplīnāšanā un Komerciacijas vārduicās } daģrāmātū.”
īdošanā. Deevam žēl, ka no tās īsnāca šis pirmā
 daļa. Pē tam tas sarakstijis un idevs katu grā-
matōm par smalku nevēšanos un katu sveimādu
grāmātōm kā arī Kresou ^{un Vācu} valōdas mac. bas vestulas pēc Toussaint-
Beč ^{tas apstādītā} tēvums or Vācu-Latveclū vārduicā 1903 } Langenscheidta
metodes.

8. Puorū Klāvs, arī Lectuvectis, dzimis 28. novembrī
 1858. g. Vestēnā, Vidzemē. Tas studejis katu laiku Rīgas
 politehnikumā īkucclamū jēb būvzematū — us archi-
 tēktū sagatavōdamces, bet deevm žēl studijas nepabeidra.
 Nu tas sāka ar rakstniecību nadarlōtces, īsdadams jūn
 1883. g. katu dzeijōlu krājimūm. „Rotai” īsnākot, Tas
 zem nosaukuma „Lectuvectis” tū šo-to rakstija tā
 pr. p. par „Psichi” ^{un Broz} katu arbrādijimū par māim, Dečs
 un Velns ¹⁸⁸⁶ n. v. citu. Ap šo laiku, kad vel nebija „Ro-
tai” īsnākusē, Tas sapnoja no kadas „Latvijas”, ko grī-
 beja īdot, bet Rotai īsnākot, ar tam apklusā un tēpa
 pedigi 1895. g. par līdžredactam pēc „Baltijas Vestne-
īā”, kurā amātā vel īdeem, jēbēn pēc savas ceļpējas līdž 1905. g. jūn
 Tad tas ceot bijis pēc kadas Vācu avīzes darlībā

rapi 1909. gada par Latvian Avīžu redakciju,
un pārditām mācīšanai ne īstēni var to, ko no de-
nas avīzes redaktora prasa."

Vīna raksti:

Kā rakstnieks Purins Klāvs mēģinājis gan liriskā,
gan dramatiskā un stāstu nodalā un visus atspoguļojis daudz jeb.

1. Jan 1883. gadā viņš nāca klajā ar savu no
māms jau pērnokto dziejolu krajamīnu, kam
devis virsrakstu „Kocle”. Tani tādī dziejoli, kā:
„Latvijai”, „Pie laudas krotim varenamī” un vel
ortī, kas pētekoši labi lasas, jēbšū jāsaka, ka
Tee gandrīz vīri varak ar pratu nekā jūsmām
sacereti. Ka Purina dziejās drūva tādā pasausa,
to rāda arī vīna beidzamās (1902, 1903g.) gadās „Balt.
Vestnesā” pēlškumā iād un tad eevētotē „Cēti var-
sti”, kas hīti bes jēbkada dziejās un arī prata
asuma.

2. Purinu Klāvs savasstijis arī daļūs stāstus,
vaj pat romānus, bet arī Tee tādī pasausi, jēbšū
nav lēdzams, ka viņš arī tū, kā it vīrōs savās
rāšojumās, grīb but patriots un kā tādī rīkotēls.
Lāvīs stāstus Tas prasē dāķēm gādēm isdevī arī
est atvērēnos, kadā sevīkā krajamā: „Stāsti no Purinu Klāva. Jel-
gavā pē-
Dravncēnā,
1893.”

3. Bevvērojams gan, nekā liriskis un stāstītais,
Purinu Klāvs kā dēvīn dramu savasstītais, moka
kāst pēl Danševika „Dzeju Pagalmā” Tas zometi ka
veens no mūsē labākajēm lugu sēvētājēm. Tas
cīdē iim sacerējis pavīsam trīs lugas, kā: „Leel,
Kunģu pusdēnas”. Ipatu luga (Doku luga?) 2 ceļēnōs,
„Zveclris”. Bedu luga 5 ceļēnōs — un pedīgi „Kau-
da” — tā arī bedu luga 5 ceļēnōs. Pirnājā luga

4) Tis Purinu Klāva bija arī rakstītāts Latv. Avīžā 1903. g. 14.
Līgavīnai būtu iģlītība, bet iimī spidoiās cāmmalās tūai rēli atrodas jūm,
kais, devīzāis kōdols. Es nēmām kōdolu, lai arī tas būtu bes vīta arīga gērmēna. Di negrību bēl jūm,
Dvīs mīromī. Valoda iās stāstōs dēdīga un notīkumī beicāmī sēitīti.

amāz tautiskā laik-
mēta centim.

1) Pirnājā stāstā nāc
ves mācītājs pēctā,
kam maz patīk jānu
lūtku tautiskā centē,
ni un kas savas domas
par tam issaka. Tam
stājas pēti jānu ama-
ta brālis, dzimīs Latve.
Arī, kas atrādīdams
vecā vīra tērkumū
saka: „Bet jīs jān mā-
ca negrībat, jīs grībat
nārdē un karm! Jūs
grībat stīģu stēpt,
lēdz vīna tīnsot. —
Bīrādas, ka mācītājs
starpā dīvi partijas,
Vācu - konservatīva,
kas vīnu tautiskū ni-
cēna un Latvecēn - pē-
gēvīva, kas kalpo tām,
tīrķēm centēcēm.

2) Otrō stāstō vīnā
no nozēdīnācēka, Labo,
kas labi mācīs, sēkū
mā dīvō iatīrīģi ar
mācīteām lādīm.
Tādī istājas no atīrīģi,
tu lāvīs vīdū, apprec
neskolotū nēitū, arī
est us Kāncatīģi un
dīvō tū lāvīģi.

3) Trešāis stāstō „Gaismā
austot” bēdzas ar var-
dēm, ko kāds jānu
daktēra kōģ, Latvecēn,
saka: „Plēkšī jān mā-
būtū, jā māmī nācōdāi
kais, devīzāis kōdols. Es nēmām kōdolu, lai arī tas būtu bes vīta arīga gērmēna. Di negrību bēl jūm,
Dvīs mīromī. Valoda iās stāstōs dēdīga un notīkumī beicāmī sēitīti.

See stāsti
grōvās ap-
mācīn
Latvecēn
dīvī un
sacereti
varēclā,
jānukā
valodā.
Vestīm
tēncēnē
dravncēn
pārspīlētā.

4) vīns pa daļai ir labi graīza dažū Latv. beedrišu dīvīnatajū tīri personīgus un egoistīgus cermeslus. Tee grīb pēe tāntes tīr cogūt vīnleu. Autors it vīnle, iomeēda vīms vīnu skanīgās rīskās, ar kīvīnu tee tāntis apmān, tapāt tas lūc ievāda dažū ar tīn-korrespon. dēntu aplamū vīkoīanos, sev reklāmū celt etc. ar vārdū

„Leekuniga pusdienās” vīns rāda, kā dažī tāntēsi- skolotāji gatavi pās „pusdienām” — mīst lēktu par lēcu vīrumū — leekunigiem nodot savu tāntu; otra, jā — bēdu lūgā. Zveedris — Tās vēsts pīeckšā kāds isglītots Latvietis, kas par Leedru isdodams, ar: Purva labāko dīvīn. Leedz savu tāntu un cēt bojā; Tresajā lūgā — Nauda — rādīta Rīgas naudēnesen, mantrānū dīve. Te lūgas varonīs, kāds blāvīgs, netīkls etc. cilvēks, beigās no, jāujas, kād abnāk telegrama, kuā vēsta, ka tas vīn nestā parāndējis vīnu, savu naudu. — Tel, ka Purva klāvs, kā vīn cētī, kas līd vīnu Latv. bēdu lūgas rek. skaitīnū nav skaidrībā par trāgīsko, nav nōdri, lūnājū, īces trāgīskā nojēgumā. Vīnī neprot trāgīsko uspat, kus tas butu dāvēvīr it veegli isdarams, kā p. p. pēe Purva bēdramājā gadījūmā. Tās p. p. nosāujas kāds ne, patīkams, nezūmpatīks cilvēks pēe tam, kād tas vīnu savu naudu parāndējis. Kas tūc trāgīskis, trāklab pīeckšā ta varoņa kā pīeckšē publikas? Pās trāgīskis butu, kād šīs pās varonīs butu sev eisiāvis nāvīgu lodi pēe pīemās telegramas un butu vel pēe samānās līdī nāstū otra telegrama ar zīnu, ka tas kādu mīljo, nu vīruņējis un nu tācū pīrstērdamses eivī nonā, vējis. Pās Aristotelis māca, ka no trāgīstām formām vīcīnmes, tā komplīctākā arī tā skaidrākā esot. Tasaka arī, ka īstā dzīluma Purvam nav. Labākis, ko tas jānos dzījolōs, īstlōs un lūgās celīs pīeckšā, Sanīevska, Drejas Sagalmā lasams par Purvu klā, un tādū vīspārīgs spīcedums: „Purvs pīeckskaitams pēe mīnū patriotīskī tāntīskajēm dīejnēkēm un rīekstnē, kēem, bet bē romāntīkū sornīgumā un arīspātībās rībumā — nevis romāntīskī rīkājā pagātņē, bet tagad, nes reālā dīvē un vīnas centēmū dāradībā vīnš grīb

„Tā ir, Latv. vīnle, Zveedris adē pī K. Blauma Latv. vīnle adē”
Purva leela, kāis dāts, fak bes dzīlakas idejas, kas jāudatū skaitīnū eivī ne, eivī lēc. lōdī. Tās gas ideja ir, ka nauda spēj celt, bet spēj ar cerant dzīlā postā.

1) Tal. arī, Latv. vīnle, Teodora spīcedums 1903. g. № 14.

atrast tautiskās dziesmas nākotnī? Pa šē sacīts, ka
 Purviņš ir, bez romantisku svīnīguma un asgrabības —
 tad tas savukārt ar tam kopā, ko mēs pēc viņa apzi-
 mejam savā valodā par saņemumu. Un ja Purviņš grib
 pateesi veenīgi, tagadnes reālā dzīvē (?) un viņas centes,
 un daļadība grib atrast tautiskās dziesmas nākotnī, tad
 mums viņš jātuva par šādu mazu strāvēnēnu, kas
 šauj objektivitātei un pateesībai garām no veenpusību —
 subjektivitāti un ceļūst parak leelā zaurumā, kas
 nevar nāst par labu nedz stabilitājam, nedz sevišķi
 dramatiķim. Pēc šādu centēnēm un šādas iegli,
 Frīdas šis saprotams, ka Purviņš par tautas dziesmu — taut-
 sas dziesmām nebūt nav skaidrība. Jā pr. p. Līgas I.
 daļas ballades apspērdams un atrārdams, ka tās bez
 atskanām saceretas, tās bij, ka tās pēc Latv. tautas
 dziesmām saceretas. It kā tautas dziesmu formā būtu
 veenīgi vaicsturīgais atskanē Frīkums. Tam nav ne
 jēgas no Latv. tautas dziesmu savādā rituma un tas
 ne par šam ne apkravas, ka pēminētām ballādem pa-
 teesām cits ritums un ka tās sacerot nav nebūt
 ne domāts pēc Latv. tautas dziesmām. Tapat Purviņš
 reiz „Balt. Vēstnesī” (1883—1886?) aplam spēeda par grie-
 ku literatūru. Vārbūt vīslabākais un ar viņa izgloti,
 bū saucanošais ir kopš (1902.g.) kāda laika tagad is,
 nākošās „Būv- (un mācīnu?) skolas būstnīcas zem
 Purvina redakcijas, jo šis veen var istikt ar viņa
 īpatnīgo saņemumu un „reālo dzīvi”, bez romantisku
 svīnīguma un asgrabības —, kas pateesam dzējniec,
 kam nepēcesāmi. — Vārbūt, ka Purviņš būtu labaki
 bijis politēkonēnu — Zelonn — pulērnā aplūkojams, lex

tā kā maz zināms, vai tam arī kādi literāriski va,
 kasi, un tā kā tam nav - rasi ^{vel} frānču ienemat - "ēn? kas? kmetā"
 gandrīz nekādu literārisku reprezentantu, tad P.
 nūs šai reizā dabūja šē pēc mums apus jebkāda
 literāriska pulcēna veetu.

9. Roberts Jansons. Tas dzimis 1864. g. Jelgavā. Kad
 tas nāca skolas gādās, tad ^{no 1879-1881. g.} apmeklēja Jelgavas gim.
 naziņu līdz vidus klasām un pēc izgl. tojas talax no 1881-1882. g.
 šē - Terpatā -, kur viņa tūpat originalais brāl's bija
 veterinārinstituta students, bet nodarbojas ar valo,
 dām, visvairāk ar sanskritu, grībedams veenā reizā
 liet abiturienta - un grādual eksami valādveesībā,
 bet kā starp divi krestam nuseidamees, dāmtiel ve,
 panāca nedz šo, nedz to. Pēc tam kād arī Roberts
 līdz ar brāli bija šē kādu laiku par velti ar sans.
 vortu laurijees, tad tas peenōma kaut kur us kādu
 laiku mājiskolotoja veetu. Kad pēc Tom Rob. Jansons
 tapa par pirmo varonū lomū telotāju Rīgas Latv. teaterī,
 tad tuc nebija nekāds brīnumis, jo jau gim.
 naziasts būdams, tas bija Jelgavā ^{1880. g.} pēedālijees pēc tu
 veenes Latv. beedribas teatera ^{Preiļiņka vadībā.} izvadām, ^{trīdžan} ar
 varostveesēlu. Tas jau ussācis kā gimnaziasts no,
 darbotees. Tas ^{1882-1883. g.} parstātkojis, proti, Shakespeara, Vene.
cijas tūrgotāja un isrādijis šo 30. augustā 1884. gadā,
 ar gimnaziastu un realskolonu palīdzību. Pēc tas
 sabija veenu gadu par Jelgavas Latv. beedribas teate,
 ra vadoni. Grībedams isrādītāju maršlu tauri is,
 maistees, tas pēestajas 1886. g. pēc Jelgavas Vācu Tea.
 tera, kuš' bija ^{licencklāra} tolant' būmā Riharda vadībā, pas
 otro varostu un epīrōdes lomū telotāju, bet jau 1887. g.

Originali ^{skatim} Staatu rakstgrāji

- 1) Zvaigznie
- 2) Barons } Peterb. kņižu laika
- 3) Herkens — Cēle beedra
- 4) Lapas katons } Baltij
- 5) Lantembachs. Harminis } Vēstn.
- 6) Venēri. Edvards. Krūņnieks }
- 6te Sūskis }
- 7) Kateru Lūsis } Baltij. Zemkopī
- 8) Lankes Indriķis } Tiesu Vēstnesi
- 9) Zanders. Samlurs } Paņelma
- 10) Apriņa Jekabs } "
- 11) Porsens Klāvs —
- 12) Deglans —

tāt nu māk
darāt paimatā laika

Rīga, 1898.

J. Rogožova Mašīn.

V

Z. K. Konda rakstnesis.

Rožogova J. K.

53.

Num.

~~3 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10~~

~~x 4 3 2 1 5 4 3 2 1 = 36 4/12~~

~~3~~

~~3 4 5 6 7 8 9 10~~

$$\boxed{(34 + 54)(-35) : 4 : (34)} =$$

34
+ 54

88
- 35

x

5 2 | 4
4 | 13

12 x 34
12 | 91

39

48 |

nogremdējies šādos rakstos, kuri vispirmsakā veidā
 ticami issādem. Tā Shakespearē Venēcijas prec.
nees jeb Tirgotājs - kā ^{Sansons} ~~vīns~~ to norācis -; tātad no
 cītiem vel klajā nelasītiem rakstiem tulcotāis lugas,
 kā: Shakespearē, Richards III. un pēdīgi divi Schol.
 lera dramas, kā: „Laupītāji” un „Mesinas ligava”.
 Zināms teša, Sansons ir vairāk maksleņeks, isrādi,
 tājs maksleņeks jeb krātuspēletājs; bet tā ka vīns arī
 tik ticami centies Latviešu dramatisko literatūru
 ar šādem - jebū gan tikai tulcotiem - klasiskiem
 daiļes rāzījumiem pēc saviem spēkiem nuplūnat,
 tad nevarojam nebut viņam šē pavīsam nūsūcerē,
 dāmi paest garām. X

Tarpas Latv. studentu rāstniecības vakari
korporācijas Letonijas paspārņē.

Kad rektors Tarpas Latv. studentu rāstniecības
 vakarus neapstiprināja, bet padomu deva, lai to locēli
 dibinot labāk korporāciju, tad visiem apstākļiem gūti
 tot no tam sabinot, bija pēdīgi gūtiot negūtiot šāda
 pātesī jādibina. Un tā tad svineja Letonija 14. maijā
 1882. g. savu pirmo dibinuma deņu un Tarp. Latv. stu.
 dentu rāstniecības vakari nāca un šīs korporācijas
 paspārņē. Bet tee, kas toreiz šo korporāciju no apstāk.
 ņem spēsti apstiprināja, cēreja to pēc nākamās is.
 devības atkal isardit. Lai tas nenotvātu, tad un jau,
 nās korporācijas locēliem bija jānsnem jē ass un
 gūti un asināns cīnūš savas sabiedrības pastū,
 vēšanas dēļ. Un tā pagāja pirmce gadi tīri kara
 un atgārnāšanās traksnī. Saprotams, ka šā larkā no
 literāriskiem darbiem nevarēja but ne runas. Tik

Kad pēc daudz asins plūšanas bija stāvoklis ievēnīts, sāka nemešu lauku veltā pamazām cēstāties meša lauki un nu tikai vareja atkal pērgreesties meša darbeem savas Latv. literatūras pērkopiānai. Vispirms sastādījās atkal „Dzimu dziesmu komisarijā” un paepēja jau 1888. gadā pa trešajam vīsp. Latv. dz. velt. Keim islavst no spēstības pirmo Latv. studentu dziesmu grāmatu, „Dzimu dziesmas”. Tulin nākamajā, 1889. gadā, kēriās pēe periodiskā, tradicronelā rakstu krājuma, „Sēta, dabā, pasaule” turpināšanas. Kopš 1873. gada, t. i. vel krouvalda laukēem, kad isnāca „Sētas, dabas, pasaules” IV. burtnica, nebija neveena vairs isdota tēpuse. Nu, 1889. g., islaida Lōlonijas rakstnecebas va. kari V. burtnicu²⁾. Tad no 1891. g., ar VI. burtnicu isnāca gadu pa gadam, vel turpināšanas burtnicas: 1892. gadā — VII. un 1893. gadā — VIII. — Tās vīras ar jō vīestnu un intresantu saturu. Vel etas butu turpinājās, ja deenīžēl cenzura nebūtu likuse nepārvaramus šķerslus celā. Pēe VI. Sētas, dabas, pasaules burtnicas ussāica iēe pašī Lōlonijas literatūriskē vakari vel jō tērdamū darbu, proti tadū sevīžēn enciklopedisku rakstu vīrstni par Latvju tautu isdot zem vīrstaksta „Latvija” arī no tās isnāca jau varoak burtnicas: I. Par Latvju vēsturi (1892),³⁾ II. Par Latv. literatūras vēsturi (1892?), III. Latv. franiskā geografija (1893) un IV. Par Latv. kugnecebu. Šis redzam, ka šai pulcēnā jō se, vīžēi čākli stradats un arī tani it daudz jō rāžigu un rožigu darbuēku: dzēijneēku — rakstneēku. Pēe jau agrak pēeminēteem lai aplūkojam nu pēe eēpejas chronologiskai vel tos, par kviēem lidz im nav vīma

1) Dzimu dziesmas. Sakratas notāinē. Rīgā 1888. Par motto tai lēts: „Lai dzēam, lai dzēdam, lai ussākam dēst —” etc. Lasi arī pēeksvardu!

2) Lasi „Pēeksvardu”.

3) Sal. „Pēeksvardu”.

biņuse. Zēlums metās, viņu rindai acis usmetot. Labs
pulevns no teem jau atdusās drestrā zemes kļepi.

Tee ir pēc rindas, kā mīnūši, proti: stud. theol. J.

Lāva, ^{stud. theol. Droņģe} mac. bd. Leibots, stud. jur. Gube, mag. pharm. G.

Brismans, ~~mac. cand. jur.~~ ^{mag. pharm. G.} F. Karšlival ^{mag. pharm. G.} ~~mac. J. Fra. bergs.~~

1. Dānis Lāva. Tas ir pirmais, kas no ģēim no bālās naves
kā puse jāmbā noplants. Vins bija ^{Dr. med. Kurlzeme 23. jūlijā 1860 un} pabeidzis kuldīgas
gimnaziju, ^{1884. g.} tas atrada ^{1884. g.} Deeva vardu mac. un studēt.
Tas bija jo pravs konstdelu pulks, kurā slāva Dānis
Lāva atradās un kas vīri cestajas jaunajā korporā-
cijā. Tajā corbu pilnars jāunsklrs nea jān naves digli
savās vīrtīs, pēc pāra gadu jān ar diloni sasvrgdams
un ^{26. oktobrī} augustā 1887. g. nomirdams.

Lāva rādījās esam līviskas dabas. Tas bija jān kadu
krijuņu un līvisku dreijolu sacerējis. Tee un jān bija
pirmee kulemi, kas jāslīcma; jo viņu saceretajs nebija
vel dabujis pilnīgi attīstītes un nogatavotees, jēbšū
arī darš no teem jān isnāca laudīs. Jān viņa corro,
jāmakais darbs ir „Andersena bilēn grāmata bes bil-
dem”, kas corro manū ~~reku ejt~~ ^{reku ejt} espees, Rotas 1887.
gadagājūmā, kād bija ūim īnualum par galveno re,
daktoru. Ši „bilēn grāmata bes bildem” sadalsta vakarās,
kā: „Pirmas vakars”, „Otras vakars” etc. Tā kā žurnals
deunīel divs beidzās, tad nav varrak sneegts, jēb Lāva,
salak kaptš, kā trīkai līdz „Pestajam vakaram”; bet
jān no šī mazuma var lemt, ka Andersens atradis Lā-
vā jo teicamu, poietisku tulku. Lāvam droši bija kas
savai milai kautai teicams; jo vel naves murgos tas
bija par to gaudējis, saukdams: „Trōjlat, trōjlat maru
Molk!” Un Līgas kalnūni zaudēja jānuu ustveigu darbucesu.

Elogijas par šo
jauno drejnēku
atrodam B. Leibota
„Saulītē un pavēnē”
50. l. p. un Lauten-
berh. Jūsmūna Līgas
II. daļā 26. l. p.: „Kā
da par jānuu drej,
nīka nāvi”

1) zemi pseudonyma „Grigulis”. Korporācijā Lāva bij esauks
par Krīvi, jān viņa savādības un lenas deobijības pee.

2) Kopā ar drejmanu Pētari (veterināru) Lāva tulkojis Turgenēva ^{1884. g.} „Pūms un Daburins”, kas
espees Austrumā 1879. g. otrā pusē (1159-1409. l. p.).

Otro, kas tapat pāraņā agrī savu esību pilno jaunā
dzīvību beidza, ir:

2. stud. theol. Dzeģure, ko jaunā korporācija savā
krāsū spožumā glabāja dzīvītes smiltīs. Ka arī tas
gribēja marakais precēs Latv. zinatnes kaut ko darīt,
to leccina viņa dērgan pamatīgais atskatais pētījums
Latv. mitoloģijas lauskā.

3. Edvards Zerbots jebū gan aridzan agrī miris,
Tad Tomes dabujis savu izglītību pabeigt un šo to
vairāk pastrodāt. Tas dzimis 25. jūn. 1864. ^{ka šur dzimēja deķis Pālmārcē}
Rīgā ^{pilsētā} (gimnāzijā; pēdējais tūc pēc Latv. gimnāzistu ^{gas draudzes}
vakarēm. Kadās sadursmes pēc ar Vācu gimnāzistiem ^{skolā, tad}
atstāja priems arbiturija Rīgu, dabuja savu gatavības
leccību šē Teopatas vāna gimnāzijā. Tad tas študēja
šē Teoloģijā ⁽¹⁸⁸⁶⁻¹⁸⁹¹⁾ jo dzim dalību nēmdams Letonijas dzīvē
un literāriskās vakarēs. Pēc pabeigtām študijām un
noskalpota proves jeb kandidata gada, Tam laimejās
tulin arī Slokā kapt savā patstāvīgā māc. tajā veltā.
Tulin tas tuc parvēda arī savu ligavību, ^{stāvini noxlon} študenta mi,
lestību un egzozijas un jo patikami. Draudzei kal,
podams, tas ir šē neapnirsa savu dzesumu kume,
fu. Dēvējēl tuc dātus tadus laimeigus gādus tas da,
bujā nodzīvot, jo arī to, kā Trešo, nokuceba dilona
serga, 1897. g. 15. septembrī.

Viņa dzeija.

Pēc Ed. Zerbota noīspēgama literiska, epizka un belletri,
stiska dzeija. Jan Rotā tas ussācis ar saveem sacereju,
meem nāst gaismā. Jā tuc marakais jān no 1885. g.
sastop no viņa vairākus dzejiohus. Sevišķās krajamū,
nās tas nēnās tos īslāst ar 1891. g. Jā pr. p. isnāca:

4. Saulotē un pavēni. Drojoli no Ed. Zerbota. Felga, vā, 1891. — Šim kraļmīnam pec nedaudz gadem es, rojis cits, kā:

2. Saulotē un pavēni. Drojoli no Ed. Zerbota. II. Kra. jums. Rīgā, 1897. — Šebīn Zerbota Dreijoleem nav lecla dzeluma un stipras karšības, tad komer šee it pa, tikami, skanīgi un veegli lasās. X

Se sacot vīna "Atari" ²

senatnes, šur
ceveetoti vadi
šis nestuorzi,
episki dzēda,
jumi, kas īdo
ti veenā grā,
matni. 2

Vīna episkā Dreija palikuse tik pasākumos, šee
šim un Dreijoleem Zerbots varrak peepopis un klaijā laidis
stastus un stastinus. Ta' vīnš pasāka — jā stpri ne,
maldoš — vel Rotā isdot kadus "Ausekla" stastinus;
kāda kalendri no vīna cepeests stastinš, "Lirds,
balss", kurā kas larkam rīnējis savu paša mīlestību.

4) nav jāsa,
janc ar rokst,
veenu šu,
veeli.

4. Dr. Latvcešu ceemeem. (Stastini no Ed. Zerbota) (Ar
autora bēldīgumeti). Spgādajūši Kalurjūš un Deuēmaurs.
Rīgā, 1897. karsā 40 kap. — Se sacopoti vīri Zerbota sta-
stini, kas bij iskaršiti īn šur pa lastkrastem un citus.
No kraļmīna nosaukuma — titula jau leinjams, pas ko
šee stastini ipasi pavž, proti, par Latv. ceemu dzivi.
Kā jau pate zi dzive veenkaršā, tā arī šee Zerbota
stastini varšās pa leclakai daļai veenkarši, bet patika,
mi un pamacāmi. Šur top runats par ceutigeem,
Arleem, deevbijigem laudim, par kadeem Latvceši vīr,
pār paristami. Dažā stastinā ismanams, ka saee,
retajš vēlejees šur eeļst kadu pamacību, tendenci.
Tā jo kalak stastitajš top savā stastinā, jo skai,
staki varšās vīna stastini un stastinānas panēmeens.
Kazakars vīna beidzamee divi stastini: "Vecuma dee-
nās" un "Septini rubli" nāšūkojami kā divi mazi
meistara darbiņi mūsu beletrostiskā literatūrā.

+) 150 lapu puses
; bērs. idem

Tā pec satvora
un valodas ps. p.
stasts "Vedecla"
in tats, ka par to
var pilnīgi preec.
šees. Tur pateesi
vīr pašā laukā
noklausīts.

6/96

7. izdevums. Latviete

1. Pirmajā dzējojumā, Sastonte ir Ramkava, Ram-
 kavas pils ^{vīna vā} ~~kurīga~~ skaistā māsa. Ringolts, Leišu
 kurīgākšis karojis pret Krustnesējiem - brunēem,
 ņēem zem Volguina vārbes un Tos pēc Bauskas
 sakaris. ^{Arī Latviesi, kas ar viņi} Brunēiem kara pulkā, Leiši karīši.
 Usvaras mētkās nonāmais Ringolts, lai ar ciltiņde
 ņēnem, Latviesēm, isli dzinatos, precēt kāda ~~Latv~~
^{vīna vā} ~~kurīga~~ meitā. Divi Latviesi, kas viņa padomā,
 slavē Sastontes skaistumu un Ringolts suta Tos,
 lai tee parvestu dandzinato skaistuli. Tee dodas
 uz Ramkavu un laupa tur Sastonti. Ramkavis
 dzēnas parat begļem pa gauju lejup un pār
 jūru līdz Lestavas krastam, tomēr nepanāk
 begļus. Nu tee cet ar savu spēku pa zemes ceļu
 uz Ringolta pili. Pscelas cūcūs, kurā abi pult,
 ņēenci sastopas. Tā ka tee spēkās ņēnabi, tad
 tee top draugi. Tagad isīdādas, ka Sastonte nav
 pili un Leiši un Latviesi savcenojās, to cet mor-
 let. ~~Arī vis~~ pareģo, ka ta ~~arī~~ jūnās septitā de-
 mē atrodama. Turp Ringolta sūtņi ar skaistuli,
 līdz miltzām Svētgarām (nokļuvuši), kurš viņu
 kā kalponi kurīgā kura kādā alā. Savcenoštee
 Latviesi un Leiši sastopas sestā salā ar miltzēm
 Zilacēm, kas patlaban gat tairas uz karu pret
 miltzēm Melnacēm septitā, karmīnu salā.
 Nīni cet nu vīri reizē Turp, usvar, nokauj Svēt-
 garu un atsūbina Sastonti. Tad viņu karas
 Ringolta un Sastontes karas Ramkavā.

no dziesmu varas, atkāpjas atpakaļ, Talivalda
krīstas un dod savu vērtību sadzīvatēm.

No šiem 4 dzērojumiem izpatināma,
ki, "heizotnes roze" un "Talivalda mēsta". Vis,
dzējumsaka ir "heizotnes roze" tāi vērtā, kas
no dziesmu neska prec. bas (rūn). Tā dan,
tāli, kurās šis ~~dzējums~~ dzērojams sacarets,
dzējuma ne allaž labi izdodas, kamēr
jāmbi, kurās tee c. 7. dzējumi Terpi, kas
vīnam veģlasi.

Pedīgi vel precas sleidzīgās naves paguva Ferčots
 savas, balades un romances' līst, ^{illustrēt} maksalenciam īstū,
 ram Baumanim, kas pēc viņa nsturejas malitaja mui
 nā. Tā tad kā jaunākā pēminā palikušās, 3d. Leibo.
 Tā Balades un romances illustretas no Artura Bau
 mana. Tis ir katš pirmais krājums Latv. rakstneš,
 arhā: pēmilīga, lona dzeija, grazi illustreta, us smal,
 ka papira, glitā sejmā. Kā šē eccešotē dzejoj; gan jau agrāk īdoli, no
 poietiskas vēstības, tā arī mūžmūmī iēntrācijas lēcina par palstā vīgim atrodumū ra
 gan dzejojot šis dzejnieks vēsis gan vajuma digli
 savās krutis, jo neatrod vis viņa dzeijā kadu tīko
 sevaldannu pārmērgu, pārplūstošū spēku, kā tas
 viņa vel jaunās gadās gan lūtu bijis sagaidams
 Tīk lona un iērga, bes kādas lēlaxas karšlības
 straujas ir viņa dzeija, kā apgūnā gulbja dzeesmū
 nā, ^{saulītē un pavēnī} dēesam, iēl kop ap vīdi, sedonājotēs, ka arī šim
 Latvju rakstneškam tīk agri bija iēvotēs no tāu,
 tas druvas un sava cēmlotā darba lauka. Tomē
 tas, čārls budams, paspējis kautai atstet ias savus
 rakstū sejmūnus kā mīlu, daugu pēminū.

Kojmū
 dāvādū
 un kom
 rozīgū
 dūx pēp
 vēna
 vīna ro
 mānce?
 Lauņa
 lē gari
 lē g
 D. P. P.
 būstūnū

* stud. jūr. Dēvabs Gabe dzimms Kirozēmē 18 sept. 1869 Lēk-Bēcāms

Pūmpurōs, Bauskas
 aprimēš.

Pāpēcēšū tas ismācījas ^{p. r. m. 1888. g. 2da} ja nematōs, Flavas zēmu nātā
 par skolotāju, bija kadu lauku vēstās, ^{par palīga skolotāju} pr. j. Kāb. lē / 1888 II g. II
 un cītū, kā arī Rīgā ^{bijis otrs skolotājs R. d. B. Reiča mēitu skolā līdz 1891. g. bijis} par mājskolotāju Pedīgi tas
 sagatavojas us abituriju. Tō noliciš, tas atnaca, us
 iējēns tā ap 1894. gadū, kur študeja vispirms teologiju, ^{vēlāk}
 Budams ar jō asu, kritisku prātu apdāvinats, grībe,
 dāms velak dzīvē us savu tautu jō klāju, būvū
 un pācēsu vardu vīnat, bet parlēcinādams, ka
 tas kā teologs zēn ^{ta, lauka} tagadējēem apstākļēem vēlus
 pēlūngi svabods, tas pārseglojā us jūrisprudenciju.

estajores jāv. 1892 Rīgā
 pils. gīm. primā un
 jūr. lēdz

1893. g.
 1891. g. bijis
 jūnātū

Pēc kāda laika, tā ap 1898. g., tas arsgāja no Peterbur.,
 gas universitāti. Tāc ilgi tur nebija, ka nomira 24. jūlijā 1899. g. caur
 ar kādas neēka pumpas, kas bija sprandā cemetu. asins sagīftesānos,
 ses. Tā bija atkal daudz cetur kapitāla aprakts.

Gabe budams ar jō droin, isēpivoiū dabu, vāda
 to ari savōs jebū deenīel ne daudzōs rakstōs. Cīr
 man zinams, vispirms viņš nāca klajā ar kādu
 rakstu par Laubes Indriki, Balt. Vestnesi. Kad
 šē jau parādījās viņa kortikas vīzeens, tad to
 laiku "Teodorim" plātotees viņš teica ari īm Taisni
 atsac. šanās vardu, kā ari jaunstraveneceem ap
 šo pašu laiku sacelotees viņš caur ^{Julius Stinde!} ~~Stindberga~~
 "Das Torfmoor" ceturta ari īem jō spēriģi, Austromā
 (1895 I. 1). Pēt vistrakano straveneceem, stud. Janssonu,
 kur demonstrācijas vadceem nebija neka līdzējās,
 tur bija Gabe ar darbeem tam lier pateerbu abrit.
 Tā atduņamces pirmo reiz us jō aseem stravu kon.
 flīkceem.

5) Borvets Birsmans dzimis Kurzemē 12. dec. 1860. g. Dekšņu mājās
 kā Rānņu pagasta semināra delts. Tas apmeklejis Kuldī
 gas ģimnariju (lidz teocijai), studēja ^{nolicis apt. mācēkla eksāmenu pie Jelgavas ģimn., nokal.} ~~22~~ ^{1892. g.} ģimnariju un
 tapa par provizoru, tāc nolica dīr ari māģ. stera ek. ^{pojis mācēbas gādus}
 sami un savu varastu arvētāvejis, dabuja mag. pharm. ^{Rīgā, bijis sāval,}
 gradu. Birsmans bija jō dzivs un intresants cilvēks ^{neeks un veenu daļu}
 un labs Latv. patorvots. Vel students budams tas jau ^{nodeceņojis kā apt.}
 dibināja kādu beedriku, kuras locekļu udeevums bija, ^{palīģ kara hospi,}
 dzelceclu stacijās Latv. dalā veenmer pēc isēvības pa. ^{tali Rīgā, Dobruiskā}
 žirēt Latv. laikrakstus un grāmatas. Katram beedrem ^{un Arinskā, izstajies}
 ceestajotees bija jāapņemas, vel jaunū beedru pēdabūt ^{kā interoficeers no}
 klāt. ³⁾ Tri vel studenta gādōs Birsmans sapnoja no ^{decesta, bijis pa,}
^{līģ Peterburgā}

1) Das Torfmoor. Naturalistisches Familien-drama in einem Aufzuge (Auf-
 führung verboten) von Julius Stinde. Berlin, 1893.

2) Tēpālā ģimna 1885 I - 88 g.

3) Tāc, kur ar decestā Latv. laikrakstus, tas it neprotams, bet vētā tas bija senak.

vētē kad

savos beidzamajos gados apalš tapis, kā - cik man zi-
nams - gan nevecns dreijnešs). „Teestestu kalendars“,
ko Karkluvalks kā savu pirmo isdevu ar advoka-
ta G. Klavina gimetni un dzīves aprakstu, ir arī vec-
nigais ^{vīna} ~~levisks~~ vīna isdevums. Tas rakstija ^{des 3. D. P.} visvairāk
laikrakstiem. Vīnā rakstijis „Austumam“, „Balt. Vest.
nesim“ un „Vardam“. Starp vīna īsās isdevumos ceļee-
stiem rakstiem ir arī dažas biografijas (pr. p. Austu-
mā par Lautenbach - Zusmuņu), bet visvairāk žurnāli-
stiski ceļeev raksti pr. p. par Kouv. vadnieku, „sveti-
tām ģimelijām“ etc., kas ne ikreiz atrada vispārīgu
pieņemšanu. Arī dažas kritikas no vīna ceļee-
stas, kā par „Spārīgu“ un citas, kas decemrēl tepat pa-
virsās, kā visnotal vīna rakstu zīme ir daudzreiz
paviršība. Vīna kritiķās ceļee-
stam un subjektivitāte. Tak vis tas itar zināmā ceļee-
stā ar ātro, itedramo publicistisko darību. Lai arī kā,
Tomēr tas nav noleđrams, ka Karkluvalks nebūtu
bijis jō produktīvs žurnālists. Ja Karkluvalkam
būtu vairāk dreijolu, ja tas būtu isdevis savai uoda-
mato „Dreemū altari“, tad tō varētu tā puslīdz,
mutatis mutandis, turēt par Pēņeņešu citā isdevu,
mā. Abiem šiem žurnālistiem - ceļee-
stam - ir jō veegla spalva. Da, teem ir gan veegla
spalva, bet arī decemrēl tripat veegla daba. ^{Paviršības}

*) No šo agrī catur navi atgājušo laika beedrem sa,
skatams arī kāds pūdūcis literārisks darbenešs,
kas pēdēt šam pašam Lētonijas rakstneecības va-
kanceem un citā vel iādeem savu spalvu Latv. literā-
tūras dūvā. Starp teem darīs jō ceļee-
stam „Baltijas Teem Kalendars“. Pāvram pēcei gādājūmi (1899-1903).

x) Ģarām ejot vel pēem-
nami no Lētonijas
mūrušiem beedrem,
kas savā laikā no rak-
stijū: Fr. Kornets,
no kura „Senlatvešu
bēru ceļee-
stas“ (J. D. P. 5.
būtu.); tas mīra kā ga,
Tavs tieis teologs; tad
mac. A. Freibergs; „Pē-
svatorolu. Kultūvestu-
rīgs apraksts“ (it. F. bēh);
tas mīra Lētonijā 1904.
gādā sakumā.

darbeneris, ~~es~~ bū pilns varstneses. Vīnu rindu us,
sāk: Jānis ~~Herz~~

- Olaus

1. Vilis Olaus - Plutte. Tas dermis Kurzemē 6. maijā
gajis Jelgavas ģimnazijā, studēja te, Jērpakā, deo,
vairu mācību, bet nodarbojās pēc tam arī sevīki
ar savu čemiletu arodu, vēsturi 1867. g. Bauskas pil-
mūžas Olaus mājas. Pirmo mācību baudīja Bauskā,
Berner kundres meiteņu privātskolā, kur uziņma arī
30-40 pušiem. Tad Olaus Vilis cestajās kuseenes ap-
riņķskolā un tās kuseņu pabeidzis Jelgavas ģimnazi-
jā, ko beidza ar I. numuru. Te, Jērpakā, studējis
deevvairu mācības, kas nodarbojās pēc tam arī sevīki
ar savu čemiletu arodu, vēsturi. Teologisko fakultāti
beidzis ar grādueta studenta grādu, kas nomētas Rīgā,
kur noturēja savu provos gadu pēc St. Jāņa bāzni-
cas vīrsmaestaja Th. Meyricha. Turklāt kas cestajās
arī par ticības mācības skolotāju pēc vairak skolām,
kā: Nikolaja I. ģimnazijas, Lomonosova (meitu) ģim-
nazijas un Latv. četrklasu meiteņu skolas, 1895.
g. 30. aprīlī to ordinēja par palīga mācītāju pēc Lu-
tera bāznicas Torņa kalnā un no 1. jūlija 1896. g. kas
ir par ticības mācības skolotāju pēc Keizara Pētra I.
realskolas. Bet tam vīrs divz pēc tam cestajās par
studentu Rīgas ^{sejenes} politehnikā, matematiskas nodalā. (ko 1903. g. nobeidza?)
Teologija veen nespēja šo čentigo garu apmestinat.
Tas būtu vel labprāt vēsturi studējis, kā arī, ja ar
šo negāja it īpaši pēc jūrsprūdencijas ķerees, bet tā
ka šo vīrus rādas nepāsvarami īkereli, tad kas pēc
ķerees pedigi matematisķai politehnikā, kur
zinatni ^{ar kandidata grādu (com. res. m. m. x.)} tagad arī jānu beidzis. Tas 1909 gadā bija nodomājis
filozofiju studēt. Pēc Rīgas evakuācijas 1915. gadā kas nomētas
Pēterpili un dzīvi, kas bija par beģu Centrālkomitejas preeķšnacēnu, 1916.
gada beigās šo vēctu atstāja aiz noveceķības, airbranca uz Lomiju, kas mira
16. martā 1917. gadā. Pagaidam apbedīts Pēterpili, 22. martā

1888. g. Tērpata sava otrā pusgadā tas sarakstīja. Talrun
Dzintbenšānas aktivitāšanos, seņūdams par to otrreiz
 Remberga godalgu. Pīs raksts sēvētots „Setas, dabas,
 pasaules” V. burtnešā, kurā isnāca zem Olavu Pluttes
 redakcijas kā pirmās īi periodiskā raksta kraujuma
 tūspriņums īai Tērpata Latv. studentu (jeb Lētonijas) rakst,
 neesības vācarn lērcmetā. Sava ceturcājā studijū pus,
 gadā viņš istradāja eksegetisku darbu „Die Bekāmpfung
 des Heidentums bei Jesaja”, par ko no fakultātes īs,
 pelnījās sudraba medālu. Sava pēdējā studijū pusgadā
 Olavu Vilis īsdeva kā dāvanu us Lētonijas 8. gadn. vētkēem
 „Latvju Sautas” I. burtnešā: „Latvju vēsturi līdz XII.
 gadsimtena beigām” (Tēlgavā, 1892). Rīgā nonākdamus,
 tas sēvās tūo lūlīm kopam ar Fr. Karkluvalicu pēc
 tūrcēnes Latvēcīn Beedrihas 25 gadu vēstures sastādī,
 šānas, ko īsdeva zem vīvrsraksta: „Rīgas Latvēcīn beedri-
 has XXV-gadu gārta” (1893). Pēdijās gārās (tūi kopš 1900.g.)
 tas pēgrērcēes skolas grāmatu īdošanai. Jā viņš sarak-
 stījis: „Latv. ^{Latvian school} Bebeles stastus”, „Deeva valstības vēsturi”,
 etc. Bes tam viņš rakotījis īt daudz pa žurnālcēm
 lērcvārstēem, kā: „Austrumā”, „Balt. Vēstnesī”, „Pēter-
 burgas Avīzēs” etc. Kā vēdzam, Plutte-Olavs ī vīscarn
 praktiskās dabas darbēncēes. Jan Latv. kultūrā un
 māksm vīnu darī literatūrā eskoit vīna darbi. Darīli,
 teratūrā vīnš līdz īim tāsīni pēdālījēes Fr. ar da,
 īcēm dzejīlēm, kā: „Orols” (ko kas stastīja, Austrumā)
 u.c.; Tad ar savu īo īntresantū eclojuma aprāscēlu
 („Caus Norvegijū”, „Balt. Vēstn.” feletonā) un kādas
 drāmas mēģīnūm, kas vel rok rakotā. Jāgad dārd,
 ka vīnš pēc A. Webers ^{vīnš māca} rakstot pēc „Rēlis” redaktorn.

+), „Kālpū stā-
 vordis” (Setas, da-
 bas, pasaules V.
 burtnešā, 1891.g.)

+ jeb bārcēas.
 vīvrsrakstū „Austr-
 īs Krišdīgīs Drā-
 mē vēstures. Rīgā,
 1901. Tē dots īs
 skats par bārcē-
 cas vēsturi. grāmat-
 īo dārcīga pārcēta
 skolām, kēn pērcē-
 īi arōda mārcē-
 īca. Nav īe lēns-
 stastīts un bārcē-
 netop ar maītkē-
 mve. ī. Vīskēlāro
 svārn autors lēc
 us reformāciju un
 prot dzīntēnes bārcē-

īcas vēstori skolēnam dīvī vēst pērcēšā, mīnēdamus vīrus, kā: Kēllēru, Kāncēlī; Tū-
 ēvori, Dāni Frēchēri, Ernētā. Glīckī, Stēndri, Vālcēri, Ulmāni, Cēncēi un pēc tēem īlgāc kā,
 ēdāncēes. Labas bēldos (48) vāda galvāncēos notīcēmūs un esvārojāmācēs vīnš bārcēas
 vēstūrē.

no vīna tā „Latv. Avīzēs” kā arī kadā sevīškā proesē,
 celumu būvniecā krotisks apcerģums pas Dvī. blu.
 nannun, „Latvešu Avīžu” redakcijas no 1903. gadu izdotā
 „Māju Kalendārā” dzīves apraksts „haeritajs dr. Augusts
 Brelensterms”.

2. Vīna Dzejiskā raksti: a) Līviskē. Kā tas pa
 laiskam parasts, arī Pavasaru Dānis stājies visproum
 atklātībā ar dzejībēm. Cik atmiņos, tad šee sēka
 visproum laudis parādīties „Letonijas literariskāem
 vakarcēm” turpinot „Štas, dabas, pasaulcs” iedevumus,
 kvi starp estu kupa ar’ eespeesti pīrmee Pavasaru Dā,
 na Dzejjoli (Jan V. būvniecā). Pēc vīns tos pavaro,
 kus isdeva sevīškā kraujumrā, ar nosaukumū: „Zeedo
 na rapni. Dzejjoli no Pavasaru Dāna” (Belgavā, 1893).
 Tri velak Pavasaru Dānis sacerejis un isklaidis pa dzei,
 jolum gan „Latv. Avīzēs”, gan arī estus. Tak, kā rādās,
 vīna pīrmā lēlakā rāža ar „zeedone” sapneem bergu.
 ses. Vispar var sacit, ka Pavasaru Dāna dzejija, kurai
 lide ar esteem patrotiskāem dzejneekcem bij jāistura
 (traskā) Dansonā nepareizi nobrukumi, ir ar gludenu
 ārceni, it sēri salda un maigi sapuarna. Vīna nava
 pilna, derkstolois lasmības, nēdz arī, dzīļu bedu sa,
 Freekta un issanīšanas ploekta mārgums, daigums
 un mīligums vīnas galvenā īpašība un šai zīmā
 vīna sesnēdz veti redzetu pilnību (proum. Vakarā),
 pilni dabiskas pātesības, jūsmu un pat argrabtības
 it vīna dabas apraksti (p. proum. Dzemtenes māis, „Lūs,
 kartim”, „Durnalā” u. e.).

„Zeedone” ir daļa saturo
 un ukan jauki tūklab
 Dzeemineeva pāda
 sacerekes, kā ar K. K.
 nes dzeemineeva fēica,
 mee 44 kulrojumi.

2576
 Pagalmi 2576

b) belletristikā. Cik stastūm Pavasaru Dānis lide Dājus stastūm
 ūm sacerejis, to tagā nemaku pātesit, bet varak Tas sacerejis
 D. Sal. Pānšvīka „Dzejas Pagalmi”.

kā vācnu vīns, doši, sarakstījis, vaj nu „Lato. Avīzēm”
 vaj no tās redakcijas izdotās „Māju Kalendārās”. Tajos vācnu
 Fads stāstījis „Pasaules alga. Skice is mācenas drīves.”
 no viņa ievērotā piemērotā kalendārā no 1903. gadā.
 Tāmi it veicli aprādita pagasta skolotāja, Galdīna, deat,
 gan sūrā drīve. Pagasts tam bij no 20. gada jubileju
 davinājis jaunās kamamas un arī tisi par nelaimi
 nabaga skolmeistars bija no sava nelaiķa brāļa, „pār,
 Aruša uskupčā, mantojis leelu lačādū kačoka. Drīz
 tā kamam kā kačoka dēl sāka pēc laudim celties
 skandiba. Kad pirmo reiz nabaga skolmeistarins lep-
 nija kačoka savleces brauca jaunajās kamamās,
 te tulim dzirdēja: „Rē, kur barons brauc! Tāsargees
 tik, ka tevi nesabrauc!”

„Ja, ja,” preekšņees pērbēlda, arī ne vīrai laspni,
 „tam putrinām sāk ta ceoste pārak augstu celties
 — kad tik nenolauž!”

No tās deenas Galdīna labā slava gabenees dila
 kā pavasara sneegs. Arin kur vīras tās valodas celās

„Vaj kād mūsu skolmeistaram vīrs velas beenus
 usraudzit: jābrauc tik vīzinātes lepnajās kamamās!”

„Nu, kas tur ko usraudzit: kād velak pēķes pēc
 kādeem nedarbeem, nemās tikai dauzīt!”

„Vaj kād vīns no tevi, cilvēcu, maz vairs vīrsū
 skatīdes: oet ceputees savā barona kačokā.”

„Tik i nu bij! Pulcraja, pulcraja mūsu beenus
 no to pašū dēdaišānu, teica, ka tā vīms vajagot at,
 turēt no krogu ešānas un citām blēnām, bet kas nu
 galā isnāca: vaj nu nav garši kā deena, ka grībeje
 tikai to penākt, lai viņam pašam eetu skandinat

godā dziesmas no „jubiliām”. Pēcēš laida gan ne grāša nevajādēja dot!”

„Ja, un tur pēc tās dziedāšanas arī neesot parīvam nevaidas karības. Tā mana šķīle, kad tā mule arī sāka est us dziedāšanu, gribējuse, lai to leek pēc pirmā bal, ra; bet neka, lai jāest pēc otra. Tāsi nu, sarunneku berns, un jādzied pēc otra balša.”

Tā runāja un edas gar nabaga skolmeistaru, līdz las trestāja gadi pēc eis fatalās jubilejas nomira.

Kā redzams, Pāvaram Dāvram arī stastjānā it lali veicas. Viņš ir nopectūs rakstneeks ar ^{darbām} iskoplu paš. ^{stut} krtinā, zolids darbneeks ar nodibinātēm usskateem. *Pat. Olavs*

3. Andreas Nēdra no sinta straveneeca, var kerst ^{bet arī} ^{naudu sinta} ^{līdz siktā} ^{politizom.} ismijees ^{neveer} cauri, līdz labam rakstneekam, ^{Students} ^{bu} ^{polizom.} dams, viņš svarstijās us veenu un otru pusi, līdz dzivē estādamees ^{padu lauzis} isvādijās tācu varrak par idealistu nekā realistu. Dan viņa studenta gadi bija leecnājūsi, ka viņš vīnepraktiskakais cilvēks pasaulē, kurš tā sakot pats par savu ēnu klup. A. Nēdra dz. 27. jan. varē 1871. g. Tīzas Douksānās, Vidzemē. Tas mācijās pēc K. hūllera - Zārma Karla Vēc-Pēbalgas augstakā klasā, ~~notika~~ ^{ta} jau to laiku sakdams dzējot. Pēc Tas nolika kā exsterns abiturienta eksami Jelgavas gimnazijā, studeja tad Terpatā Teologiju. — Kadu deenu atnāk pēc manā manā runajāmā stunda ^{julekā usvalējā} jaunā vidū, veja auguma cilvēks un ludz, lai viņam serādu, kas viņam kā Teologam apleekams. Tas bij A. Nēdra. Dsūnu rutiju pēc stud. th. D. Parstranta. No Aroune ka, tiza, kā man Nēdra pats stastija, Tam bija peeko, dinats, no Deeva puses Letonijā ne. estatces. Bet kad

Parstrants, ar kuru Nēdra pirmo pusgabdu zem vena
 pajūmta dzīvaja, to paņēma reiz līdz no Lētonijas
 Kruštdēlu vakarā, tad tas Nēdrām bija taču tā
 paticis, ka būtu cestajā korporācijā un sacereja
 kadu stastu, par godu sevam kņustkēvam Par-
 strantam, kā viņš pats sacijs, ar veldu, kas emelta
 no tās pašas studentu dzīves. Lētonijas 10 gadu svētkos,
 1892. g., Nēdra dabuja arī krāsas, bet nāsošo pus-
 gadu tas jau palika par mājskolotāju Pusē, kur,
 zemē. Pēc kāda gada ^{ies tūri} us tērpātū pēe studijām at-
 pakal gredzdamces tas bija no korporācijas istajees
 un centās un ropā ar studiju med. klasni, kam
 arī kāds Rīgā (Pēdremneers) bij cerunājis, korpo-
 rācijā Lētonijā ne-cestāees, ap sevi pulcēt dažus
 kommitētus un dibināt kadu jaunu kēdritu.
 Bet no tam nekās nēsvāca, vēenkast ais Nēdras
 nepraktiskās dabas un otrkast ais rivalizēsānas
 ar klasni vadonbā un trēskast ais nel ētēem ē,
 meslēem. Nu Nēdra nožēloja, ka bija no korpo-
 rācijas istajees un ^{gan kā pēnāgs apprecēees} pabēdza savas studijas klusā
 darbībā. Tad tas dzīvaja kadu laiku Rīgā, gan kā skolotājs
 gan kā žurnālists, bija ap 1901. g. par paliga ma-
 ētāju jēb noturēja savu prooves gadu Kōknesē pēe
 mac. Hōllvēra; tad 1902. gadā „Pēterburgas tēvēm”
 isnākot viņš sabija ēo vēenu gadu par ēis aodres
 literāriskā pēelvānma vaditāju un nu no 1903. g.
 berģām tas ^{bija} apētīporns par „Austonna” redaktoru,
 kurā žurnāla ipošnees viņš bija jau agrāk tēpis.
 Tēpš kādēem gadēem viņš ēēka slēmot ar ēiloni, ais,
 ēēloja (1901) us atzēmēem mēaklet nēselību. Tāi ēēst

tas dzīvoja kādu laiku Cēlīs un apskatnē; tad viņu eccēla par mācītāju
 dod, ka viņš to būtu pabeidzis atradīs. Tāpat viņš dzīvojis Cēlīs, katrās,
 to šīs vēstis tas un airgājis c. tur, par mācīt. domāj, un Vēstulim par
Vīna raksti. mācītājam.

Tā ka Nēdra pēn. gs. aiznāts rakstnieks, tad
 viņš pēkopsis arī jān ^{gandrīz} kā vīras dzērijas šķiras. Tā
 viņš jān parādījis kā liriskis, stastu, romānu, ca,
 ceretajs un pat kā dramaturg. Tā ka ^{lielā mērā} Nēdrām daudz
 lēclauca, pat vispirma kā nozīme in kā stastu sacē,
 retajam un ne kā liriskim vaj dramaturgim, tad
 mums viņš vispirms arī kā tāds aplūkojams.

1. Stasti, romāni: Pāu savās skolās gādās Nēdra
 ķeres pēc stastu sacēšanās un laidis dājus arī kļā,
 jā kā: „Pomū duncis”, „Dzeivantis” u.c. (Balt. Vestnesis).
 Ka tee vel zālī, no cenāksnēels, nepēbroedusī angli, ve-
 dzams jān no tam, ka viņš raksta un fantazē par
 kādu lēti. Lēšu varoni, „Dzeivanti”, nomata neap-
 ķerdamēels, ka Lēšu valodā kāda skana kā „dz” ne
 būt nav. Studenta gādās no studenta-krustdēla divies
 smelto stastu jān pēemtnējam. Pāu nopēctnākās
 gadās sacerēli un visva, rak. ceļerājāmi šādi stasti
 un stastijumi, kā: „Bez pasa pagātnis”, „Nespeesga
dvēsele” un par vīsam lēclām „Liduma dūmās”. Tee
 vīri isnāksnēi „Austrumā”, beidzamas – „Liduma dūmās”
 jo ceļerājāms romāns – 1899. g. un pēc sevīškā isde-
 vumā, kā vī Vācu tulkojumā „Dīna Zestungā”. Pēc
 nāca autora sacēmsāna un eclošāna us arzēmi ar
 lasītāju – pēskriteju pabalstu. Ar 1902. gadu pēc „Pēter
burgas stovzēmi” pēestājokēes, Nēdra sacerēja un tūr
 ilāida stastus: „Kad mēnesis dilst” un „Zemneeku
dēls”. Faunu laiku pasarca. Kā vīzjannākēe varējāmi
 mīnamī: „Basēnis Būnā” (Der. go. Nādalas isdevumā), „Skaidra sirds”
 (pīrms ^{tas} 1903. Jēlyvā, pēc J. Landsberga).

4 lēti. varēda tīk ģeivantis lēti

3, 8. lēti. rakstura. studija (R. Blaumanim darvēta”, Aust. 1898.)

un „Bads un mīlestība”. Te piemērams pedigiāri
kāds tulkojums no Heedras, proti Pūskina, Kānu,
Zanckad dorka, kas apspēsts (1899. g.) Ēim. Rommi,
sijas iedolās jaunības rakstās.

Ku par dažiem angļi mūnķiem ražojumiem drusku
sīkasi. ~~Ar~~ garais stasts, „Nespeerga dvesels” nav laime,
ies jeb itī iedveas. Tas apatistina ar kādu āriģi un
seesāriģi vcentulu Latvēšu Teologu. Arā dala, kas
notizinas Rīgā nav draija, bet ^{is} novēlums no pa,
teelas dšives, kādas avīžu ^{paronijas} polemikas atkartojums
belletristigā satuntulojuma jeb veepli-massā. X

Ar Stasts jeb romans „Liduma dumōs” ir, var sacīt,
pilns spredisešanas un gaņa, ne vīrai dabīgu disputu
jeb dšivu sarānu. Romans sesakās ar pārspeedumu
par kādu spredisi, ko kandidats Krautmalis kā pirmo
savas drūntenes draudzē sacijis, vecajam maestajam
un mūzās ^{leclungam} ~~leclungam~~ klat esot. Spredikotājs aprāda, ka
„grandupesēem” veena, proti, dveseles ignuma trusēstok.
Vīrs tur saka draudzi ^{aukta} ~~patēstbu~~ acis, proti, ka vīru
mērtas topot no leclunga pēsmectas, pēguletas. Pēc
ar veco maestaju us majām braucot, sensors kandi,
datam saka, ka tas, ko spredikotājs attēcinājis uz
veenu (leclungu), varot veeģli kapt ismantots pret
vīru kartu. Kad lidumu leņot un dedzinot, tad lai
pēlinscojot, ka vīrs mērs netopot ar ugnus breesmāim
aplāsts. Nelax īi pate lidība ^{reiz} ~~top~~ ^{ka} ~~grecēta~~, it kā
Vācu kultūra būtu jān apstrādāts tīrums, bet Lat.
veēšu kultūra un centēni tīk vel leenams lidums,
kur jāstrādā vel liduma dumōs. Caur Tīpīķiem
rastesurēm un ~~loti~~ interesantās - lai arī ar reizām parak

garās dialogos saceretajs isvēd curoi darītos problē-
 mus un konfliktus jeb iedusmes, kas bez karsti-
 bām nevarēdamas isēt, Tešām peeldzināmas dū-
 meem. Blakus kandidātam, kas visveidāk nodarbo-
 jās ar Trilības un iedusmes (roevaleem) usdevumeem-
 jantajimeem, etāv tā brālis, inženiers, ar neparastu
 darbaspēku un pektību, kups no apavās isēt
 vīru un un prot un uslūcojams kā paraugs jeb
 tips no ekonomiski-techniskas spešānās us preekū.
 Trešais brālis, kas paliecs mājās, ir isakumā dzerejs,
 bet velak arī saņemās. Isēm pretim, otrā pusē at-
 rodām "von Sandenn", kups ar savu gudrību allā
 pārvalda apstākļus, prot pēc saņem zemneekem
 pēglaustes un Isēm patīkt, bet tas Trilībā vojs
 vīrs, 2, veco baronu ^(Mastfalu) pātesu angstmāni ar angstu
 c. locekļu pratu, 3, baroneeti ar parastem kartas.
 ar spēdumeem un veikām, 4, jaunā baronu, jau,
 nekli, kups savā atzenjū angstskolu gudrībā lēti
 farsa vīradus meliorācijā - paslabojimā planus,
 bet arīdram ar ²¹⁻²² maksīkeresānu nādodas, kamēr in,
 Ēencers, etrautmalis, pūlas kadu parvu ismantot.
 Debū ar saceretaju nevaram vīras veetās but vec,
 nro protis, Tomer to varam teikt, ka še mums
 preekūsā loti nopēctni nemams, satuca bagats ar sirds
 asinim rakstils darbs, kas dod domak ne veenā ismā
 veen. Valoda vīspāis veenot laba, bībīarna, sevīki poekiska,
 bagata, jāuski aprakstot darbu un dzīvi mežā, puvā
 un fabrikā un arī ^{isā} lauvū valoda, kuro zemneeki ru-
 nā. Tik pārmetams, ka rakstneeks pati - kā vīra
 isglītotee runā isloesūnu - lauvū - un ne rakstu valodu.

šavēlas ar lulu vātrak notikumu. Top vātrak
runāts, nekā vajadzīgi, p. p. ka Lāto. literatam
un viņa Vācu sēvai pavāram utīkroti jādziņo,
jot, kapec na ne us veenu pusi nevarot pilnīgi
pēslēctees. Kamlabād tā! Tas bija tuvak aprādams.
- Tadi nodilūi romann panēmeeni, kā: māelasti,
džeēdatajas, apreibsāna, kulises etc. vareju aridraun
ispalvāt, bes ka maistum jēkādā trūkumū.

ex. Stastam, kad mēnesis dilst. ²⁾ raudrijis Teodors
pa savai vīrei nekāunīgi un viltīgi usbrūst. Tis,
rādu ē arīkai us to; nevarēdams ē vīrus Neēdras
stastus arīkaki aplūnot, pakāvesos ē arīk vel pēē
di, Zemneeku dēls. Mūsū laiku pasaka. - L. Pē.
Bēlūga, 1902. 84 l. p. Maksā 30 kap.

Šim stastam, acim redzot, Neēdra nēmis pēē
parangū ^{šano} tautas varonē Vidvūtu, Pliun, Neēdrīti,
Ulvūropunīki etc., jeb veenkārši Neēdrū in Vidvūta.
Pēē šī paranga top kērksmārnā mitrēkā vērda
rādīta jaunās Lāto. pa-āndres cēnsānās. „Zemneeka
dēlu” israuj no tā pērnmatnīgās veentesības kads
vēsēneeks, sacīdams, ka vīras lēctas pasaulē ap,
lūkojamas no divi pusēm. Nu, Zemneeka dēls is,
eēt pasaulē, lai no šī vārda patcesības pēēlē,
cēnatos. Un patcesi: veenā pusē tas otrād, redz
darba panākumū, gēmees lārnī, kērkemes mī,
lēstbu, otrā pusē - no vīra šī vīru otrādi. Neap,
mēerīnāts tas jāj us mājām. Tāēn pēē kāda laika
sirds to dzen atkal arā pasaulē, - atkal tas meklē
pēē patcesības un laimes. Kads arīngalvīs tam saka,
ka šis lēctas arīk pēē Deeva, kads cēts - dabaspētnēess -

1) Cf. Protokoll des lett.-lit. Gesell. 1899. "Le mac. Erdmāna
spēēdums pēē šo romann.

2) Pēēterburgas Avīzī apgadībā. - Neēdras rakstnēesīkās dārnmas ik Protokollē 1903, 58 l.

ka tās tīkai dabā, kāds tīkai, ka tās tīkai darbā
atrodamas. Ar šo tīkai un sametas, Zemneka dēls
kopā. Vini sapeln un sekraj naidu par labu naba,
geem un nospeestem; bet caur šo pašu naidu
iscēlas viņu storpā cenais. Zemneka dēls nav un
nav laimi atradī. Gan tas velak top pēc goda un
bagātības, bet ne pēc laimes un meera. — Valoda
ir drēijas, liltuma un spēka bagata, lai arī trūkst
šim stastam apmēroinamam tēvam.

Ex Severojans Nedras romans, Skaidra lirds (Aust. 1898. g.)
Sakurs: Kāds pagasta vecākais no pagasta lādes iscēlis, noēēbis
4000 rub., lai lirtu savam delam studēt un lai varētu savas
paša jaunības sapņus savai fantai par labu invest. Tūlu pēc
tam top visa lāde ^{kādam kalējam pēdalocei,} ar vērtīpapīreem, noragta. Tas kalēja ar
manslenceca davanām apbalvotam delam jaccē zem ardo,
mas, ka tas ar zagtu mantu usaudēriats. Pagasta vecākā
dēls, par juristu ismacijees, grib pēc gadeem šis zādības is,
meklēšanū no janna lirt useakt, lai savu draugu, kurš
brūklat viņa māsu nūl, atsvabinatu no ardomas. Pēc
tam tas pamana, ka arī paša tēvs bijis zaglī. Nu
tas atrodas konfliktā. Vaj un tam bus pateesības-taisnības
resp. drauga labad gūst tēvu todā, māsu un pat drau-
gu sirdstos un paša ligavīnu paraudot? Caur tēva atzi-
žanos, kurš tad arset un drīz nosalēt, top viņš pār šo
grūtību pāri, atsaka ligavīnai Tam labad, ka les mekeem
to no viņas tēva nevarēt dabūt. — Hillness draugu beedribā
spreēr: Saceretajs ir varrak domatajs nevi drējneeks. Pēc,
kurst nevaru viņam arveem, arī pr. p. Tai domai, kas vada
viņa varoni: „moraliska tirdzības” esot viņam „vsnigā un
sositēti”. Tādū autoritatu kā Deivs, sabedriba, tam neesot.

4) kapat, Drangu be,
 vīdā 3. dec. 1903. gadā
 referē, spēcīgāms; ka,
 mar stabi grozās ap
 zārtības gādājumu, ^{ne}redz
 stastkāja darvanas nepa,
 radās vīdā garumā, bet gan
 stasta otrā pusē, kur pa,
 gasta vecākoji stasta va,
 un dzīves gājumu un se,
 vīdā tās redzamas dela
 dveseles aru attēlojuma.
 Te dzīvi rādīts, ka vīdā
 emās, neminādams vaj
 savu bresomju atrādā,
 un celt garumā vaj ne.
 Bēvīdā dveseles eim,
 attēlošanā parādas
 Hēdvas dīrenums.
 Cf: Lat. br. pēl. x.
 un un. Potoskoll 1903.

han ja-isskic katrs jautājums pašam. Tas esot besmerigt-
 ne-erobērots (Hronkaulopus) subjektīvisms, kas maldīgu
 aprīnu nemaz neskaitot. Da agrākais K. vspēles. Dvāndres
 teesnesit von Labrens pret nolīku, vairīgo tēvu pērā,
 dit, issakās: tad nevainīgi: manta, ligavainis etc. cēstu
 lidz - Tad tas skaut vairak pec advokata runas zverina,
 Tu preekšā. Domu attēloja p. p. par Latvešu noceozne.
 ku tipeem, esot reizām jo interesanta, jētiē arī ne tā, ka
 nevarctu uero pretim cēbilit. Tik ikeetot pa veselām
 elējām drīzak cēvadarakstu nekā romānu lasam. Da,
 žāsn personān p. p. Labrenam, arī varonim, esot pa maz
 meesas un asins. Pastiski telot - to sacerclaj varetu
 maactes no R. Blaumana. Tas būtu arī blavens per,
 zovām, kā hagdai un statorātam, meginājis ar dāžcem
 vīlceeneru dot verdu un krāsu. Vislabak esot idevu,
 ses, pec Hüllnera domām, la nodala, kurā pagasta vels,
 kai's savas dzīves un varnas vēsturi stastot. Tas esot

no dzīves nemts un kapel ar asgrābijot. Un mac. O. Brōmanis¹⁾
 1) „Bes pašā pagātnes” (ibidem) kā „etiska rakstura stū,
 dijā” aprīmēta, apraksta kadu teologijas kandidātu, kurš
 - nevar citādi kernt - sliemīgā vīdē nododas bībelei. Pāldā,
 mees alus bodes kelmoreeni vest pec jaunās dzīves, tas ap,
 grīkojas pec vīnas pats, par ko tas issamst. Vīna drang
 - gan pašā autora domas pārstādams - tam tuva preekšā:
 Tam ne-est nekāda t. v. l. g. spēka, tamdel ka tam no-
 esot pašā „tikumiskas pagātnes”. Tas ne-est nekād pec
 pašā sūdšbales prasijis. Pats tu neesi dzīvojis, tadē tev
 nav pagātnes. Ko citi dzīvojuši un jutuši etc. to tu gribīji
 pedarit par savu pagātnei. - Ja problema atrīsinums, kā
 pašā pēdzīvošana attēcama us to, kas deatīgi un c. l. v. e. g. i. g. i.

mūsu procesā un par mums pēdzivots, novārot caur šo rakstu kāpt vērtināts. Jo vienārt no autora aprakstā virziena arstāvētajā esot tā jāpārskatīts, ka tas derot vairāk par psihiatrisku nekā etisku karakteru studiju procesā. Otrkārt ar strauju aut-aut procesā stāp arigo autoritāti, šē bibelē un reliģijā, un indivi-
duālu pēdzivotānu, beidzamais vārds nav sakams. Pē-
pēdzivotānu (tal konfrolabaut), pē- pārdomasānu (konf-
kont) isklidzinātajās domās ne-esot ceļrotas. Vaj tad saceretājs vēloties, lai katos indivi-
dēs ar savudzinumu, daenu leek pasaulē vēsturei procesā vīna esākties? Bet, vēsturība, kā tā šē kopot sludināta, esot vienārt pašā pēdzivotānā (Subjektivität), otrkārt pašā sakroplojums (Subjektivismus). Tīkpat mat, kā katos par sevi valodu isdomājot, tas etvot savā garīgā un tīkrelīgā dē, vē pavisam no sevi nostatīts. Par cēla rādītāju varot šē saceretājam Goethes vārdi derēt:

Wahr ist wahrlich von dem Hörtoren fuyd
fours. ob ut, ūne ut zā befitzau.

Tas esot atseceņams ar' us tīkētas tēveem. Valodas šē, nā daīs kas nepatīkami abduktēes, p. p. vīna valdūtī, ba - sīms vārtūtības, severprīna. Pronoms, es' varētū būt kaupigāci leetojams.

Jo intresants politīska satura raksts in „Moriturī“ (Pēter, burgas Avīzēs, 1902). Tani Kēdra parēd Vāccem neaktūra, mu ismīrstībū Baltijas provīncēs. „Rīgas Avīzē“ par šo rakstu spēcēdama domā, ka gan tīpiskē Baltijas Vāccēšī esot „moriturī“, kamēr Vācu elements kā tādō mīndzīm, šēnē vel ilgi pastāvēšot.

2.) Dzejoli. Kopam ar R. Blaumani Kēdra islaidīs

1900. gadā Dreijolu Krājumu zem nosaukuma „Pala malā”:
 — „Kēdras dreja aisl. do zpožā kalumā un nenotiekās me,
 za enās, kur juk istenba un sapni. Tomar veena leeta pa
 leek ista un pateesa: drejneeka dēisanās un trivksāna pee
 kant ka. Tas nav nekās pēedrejojs, nav nekās maksīgi
 pceņemts; Tas reiz sth'ir un nedod meera, kamet kant
 ko ja un neis dara tad iadzejo. Kēdra cees mavelā ne,
 veen savus makslineeka dvanulus, bet visu savu neispro,
 tamo cenšanos”. (Ja Bansevōkis pee Teodora). Palasīsimees
 un darus viņa Dreijolu, kā: „Prinos es?.. tad „Gaujas
 malā”, „Kēra gūā un „Calenceka kaps” (Dr. Pagalus 293 l. p.).
 Drejolīzi lasas it jauki; Tak ne Kēdrām kā lēvrim-
 drejneekām tada nozime, kā kā stailu un romānu
 rakstneekām. Bansevōkis pēēstij vīnam pat kā kri-
 tikim laelaku nozimi, nekā kā Drejneekām.

3) Kritika. Mes Kēdrū kā kritiki parietām tik
 no darīem rakstēem un airādījumeem avizēs, kā:
 Par Līgas II. daļu - airādījums, ^(Balt. V.) tad kāda karakteristi-
 ka pee Aspariju un tās Dreju - Drejas - spēju (Austromā),
 joprojam kāds preekōcelums pee Pimpura opu Lāč,
 plesi un pēdigi Pēterburgas Avīzem sēkot 1902. gadā
 isnākt, kas bija kādi visparīgi kritika principi un us,
 skati isterkti, kas nebūt tik ķevami nebija. Pēdigi

4) Drama. Kopš 1903. gada Kēdra ustajees arī kā
 dramatisks rakstneeks. Tas proti savu ceverojamako
 stastu, „Liduma dūmōs” nēmees dramatisat un saee,
 net lugu „Zeme”. Sakumā ka kapa Rīgā isrādīta ar 4 ce,
 locelem un isrādījas kā p. lugu nepabeigta. Tā arī bija.
 Pee tam autors to pārstrādājis 5 celceņōs. Ta bija kāda
 sarāda betu luga, kas varonys pateek pee dzīvības, Bet

1) ko no Kēdras pceņemīs?

un parstrādājuma tas tomēr nam galu. Dramas saturs,
 kura espeesta Austrumā 1903. g., isuma šāds: Kāds jauns
 Latvešu inženieris, kurš P. Birijā sapelnījis kādu leclaku
 zummu naudas, nom us nomu no (vecā) barona Nordhauzera
 kādas dzirnavas, ar to nolīgumu, ka baronam jāpiegādā
 tik daudz malvas, cik inženierim vajadzēsot. Nordhauze,
 na znots, barons Rapps, beedina savu cevas. lēvu no in-
 ženera, bet kād tā beedinaumu ne-severo, tad tas us,
 eel, pats sacensības (konkurences) fabriku. Pau rādās, ka
 Rapps nove, ks inženieri, bet pēdejais glabjas, apprecēdams
 kādu bagātu muižas īpašnieka meitu, kurklāt nādeg arī
 Raffa fabrika. Tagād leekas, ka inženieris butu loti tu,
 vu savam mērķim - nolūkam, kurš pilnīgi eskan ar
 paredzēto aprēķinānu: lai apmierinātu inženiera pra-
 stības, tad barons izērtis jau visus savus mērus un tu,
 vojas beuvrotam. Dvēz butu jāpriet barona muižai
 inženiera rokās un šis to tad īdā, tu stārp zemniekiem.
 Bet zemnieki vnu nesaprot un atraida vna preekōli-
 kumu, eet ar vnu roku rokā. Tas un noved pee kātā,
 strofas, kur inženieris isturas kā arpratīgs (V. celesnā 7. uca,
 tā). Tas spēlēs visus savus vērtspāpīrus, ar revolveri rokā
 apdraudēdams katru, kas vnuam to leegtu darīt, un tad
 eelec upē.

"Drama lasās viscaur ar leclako intresi, saistit
 saistā dailē, dz. Ldomigā un glesnainā valoda. Bet daži
 trūkumi nav tomēr nolēdzami. Atvādišu še us dāžēem:
 Inženiera raksturvā grūti saceenojams vna ideālāis prats
 ar apzinīgo vltīgo isturesānos pret baronu. Nesaprotami
 arī, ka pēdejais tā us ātru roku ļauj sevi eeivilmet
 lamatās no cilvēka, kurū tas nēmar sici nepazīst. Nav

ari glūži ticama zemnieku laimības, ošot inženieru,
kurš teem apdola lelu un drošu pelnu. Teatrāliiski
ne-itu cespaidu atstāj pedejais ismituma un revoluc.
ra skats, kurš, kā no avīzem redzams, dramu usvedot
no skatuves, ticis atlaists.

Neskatoties no šiem trūkumiem, Needras "Zeme" nodod
jaunu leccību par viņa leclajām literariskajām daruām
un dod mums drošas cerības, ka arī dramatiskajā laucā
mēs saņemsim no viņa smagas vāspas. (Cf. Mac. O. Šrō,
mana referatu "Draugu beedribā" 1903.g.).

4. Jānis Jērnodzinis kā sarunecaka dēls 17. jūlijā
1855.g. Umurgas Tegā-Pīku mājās, skolas macību
būdijs Umurgas draudzes skolā, no 1873-76 Valcas
zemīnarā; bija no 1876-77 par mājskolotāju Skultē
(mūirā), no 1877-78 par mājskolotāju Rotenbergā pie Rīgas,
pēc tam veenu zemestri par skolēnu gubernas gīm,
narījā Rīgā, no 1879-85 studeja Teopātā dcevvardma,
cību, ko nobeidza kā graduets students, no 1885-89
sabija par macītāja palīgu Kormuldā, tad kadu laiku
par stundu-skolotāju Līmbaļu pilsata skolā, kopš
1889 par palīga-macītāju Pleskavā, pēc tam par maci-
tāju Kaukazā, tad no 1902-1903 Tukumā par skolas
preekšņecēnu un nu - no 1904 - Belgavā (par skolotāju!) ^{un}

P. Šerks ir vātrak originals nekā paristārus
drejņecēks. Lēlonijās literariskās vakarās viņš ar savu
runu jeb preekšēclumu nostājās reir tā: Šerks, vakar
šerks! - K. Clause, ko Šerks pateiks Šerks! Šau pirms
Lēlonijas dibināšanas Teopātas Lēto. vakstn. vakarās ee
stājoties Šerks man rādija kadu drejjojumu "Rijā". Tas
bija tik pat originals, kā pats drejņecēks. Kad par

4) Bēli un teksti. Jelgavā p. Stappenhaaga. Līvi dzejolu krājuma otrajam daļu korektūru grozīti. Parzina dzejoli slāvi
6-juši loraun: oemā vojotrā laivraustā. Dzejolu dzejiskā vestība nav veonada. Cf. Protokoll 1901, 43. l.p.

Augstā por vrolostaja Terakabitatē
Kijevā - - šo. To raksta, sacer. Tas nosauka zem pēnoma
vanda, Pabērs' dārius rakstus laist klaijā. Tas sacerējis
veemu - otu dzejolus, iodevā, Keredzīgā Indrika dzeesmas
„Dorign gr. Kodala”; „Famības draugā” 1902. g. no vīna cespēsti
apcerējums „No senacās rakstnesētas”; Austrumā 1899: „Fz L.
Tolstoja dzīves. Reperatr... Tas rakstijis arī par „Tautas dzeesmu
pantūmru”, mitoloģisku apcerējumu par Jeevā un par Chr. Tīv
ecēri (Christophorus Tūrekerus (Austrumā?) u. c.) (No H. Lotina, 1900. g. ^{Remariki} ~~Latv. Dzeijas Pajumi~~)

Tagadeja mērcmā. „Lētas, dabas, pasaules” 8. burtnica: Kļūmata
F. Freibergs. Pro vektorolu (J. D. P. VII). Pēji F. Dorens žurnālists, iedod kopā kādā pē sarunā, Parvitas Vestnesi
ceļpāids no Vegetacijū. Pēklitu parak sīkumos, ja vaudrītu parvata par „Apokali”
vīrus tos kommitotoms somesket, kas no šī pulcēna stāju. Tas iedod arī „Famības
šēes pēe vācstisāmas. Nav tik sacil, ka vīnu ir dāudz un ja, draugu”
gaida, līdz vīnu dīve un dabī atvīnās un novīnās.

Nu par kādu rakstnesku dzejnesku vīdu,
kurā drovojūi arpus jebkāda literariska
pulcēna. Tē vīsi jān mīrūsi.

1. Friedbergis Jānis
1. Jānis Friedbergis - Mevins dz. 26. decembrī 1868. g. Mežot,
nes Maz-Rūtinu mājās Kurzemē, pirmo mācību baudīja kurpat
pēc J. Grūvalda Sesavā un tad pēc sava brāļa Gedarta Friedbergza,
kurš kolark apmekleja Jelgavas ģimnāziju un pēc tam studēja
šējenes universitatē medicīnu, bet mīra jau 1895. g. Apmeklējis
Jelgavas sešklasu realskolu, Dānis 1896. g. estājās tirgotāju
Talak. izglitotānās institutā Rīgā, bet drīz vīns noprata, ka
šis nav vīna istais dabā laurcs, tas noskarta, ka vīna gars
nēnesas no tirgotāju veikaleem. Tā tad Dānis Friedbergis
istājās no šī instituta un arģāja us Kuldīgu, kur vēlāk dabūja kā ⁽¹⁸⁸²⁾registratoru
ceredna veētū aprīnka polierjas valdē; Tē vīns arī nodzīvoja
līdz sava mīra beigām, kas demūtel tam pēnāca pordaudz
agrī. Tas apklusa no savas darbotānās, beidza skandināt savu
dzeemīnēka noskli. Šī vests, kas drīz isplatījās, bijā tikpat

1) p. p. „Varona domas” - „Famības draugā” 1902. g. Nr. 11, 35. l. p.
2) no 1871 - 1878. g. audzīs pēe mātes māsar Sesavas Dzečēs,

neticama, cik ka māca pēpēri un negaidīti. Un Tomēr ne,
 laika drangu un tuvāko pēderīgo starpā jau labu lai,
 cīnu agrāk nebija varis nekāds noslepums, ka "Kecēns"
 sirga ar vairīgu krūnī karti, kura beidzama larkā tapa vel
 grūtaka, tā ka nebija varis cembas isveseloties. To zinot
 un jutot un - kā runāja - arī no mīlestības mocīts, viņš
 esstīga arveem varak grūtādībā un beidzot ismirumā
 esāva sev ar revolveri lodi galvā un mira tā 23. maijā
 1894. g. na pilnus 26 gadus vecs. X

Kecēns nebija vairs svešais Lato. Drejnecis pulcīnā,
 kād bālā neve viņu tā pēpēri un tā bēdīgi romantiski
 agrava prozām. Viņa drejās gars bija jau brangi mōdes.¹⁾
 Drejnecis bija Kuldīgā atradis īsto dzīves viedu, te krāt
 najās Ventas krastās viņa pacēltais gars mādrejas un
 viņš sacerēja te daudz darbu un jūsmu pilnu drejolu,
 te viņa kokle skan esākumā tik dzidri, jautri un cēli,
 ka to manīt mana, lasot viņa pirmā larkmata sacere,
 jūmus, viņa "Līgas skani" 1. daļa. (1890. g.); otrā daļa īnāca
 1891. g. Ja no sākuma Kecēns dzied tik žvgti, kā to rāda
 drejoli kā: "Zēdeja darzīnā" un "Jantajūms" (sk. Faudevska
Dz. pagalma 268. l. p.), ja te viņš vel isjut dzīvības un dzīves
 jūcekū, tad jau velaskās drejolās tas vīrs zūd un vīst. Kā
 rādas, tiklab nelaimīga mīlestība, kā arī larkam jau sa.
 jūsti slīmības digli pādārija velaskū viņa garu un dreiju
 drūmaku. Viņa velaskās drejolās jau gaiši nomanams
 dzīves apnikums, kas neparasts pēa tik jauna cilvēka.
 No dāzēem viņa drejoleem isdveš kāds pesimisms, kas
 cilvēkam tonas jau tikai no ismiruma jūsmām. Tīri
 it kā savu dzīvi, savu larkem viņš apdzied rāžojūmās,
 kā: "Kodapni redzeju" (ib. 264. l. p.); "Beidz mīlēt" (ib. 266. l. p.);

¹⁾ No 1887. gada sākot viņa drejoli parād. jūšās daudzās Latvešu
 laikrakstos.

„Pee ezara” (ib. 267); „Beidz ilgokas” (ib.); „Pestītiņa
 veenīgā laime” (ib. 269. l. p.) un „Es esmu slims un novardis”.
 Tā' eet ar šo liriski dzīz no bergām; Te sastopam trā-
 gisku, kas pee ^{visrotal} māmo jo ^{un it spēsi} veta tīnīs gadās. Jauševskis par
 šeerina dzeju spēcē tā: „šeerina dzeja maz pāstāvīga
 un stipri relatīva, atkarīga no c. teem: domas, jūtas, ce-
 spaidi un eedvisme beēri veen segūti maksliģi - kasot
 citus dzejneiskus, teem pascal jūtot un domas un espai,
 dus no vīncem arsmemotēs. Tadam nolūkam vīnam kal-
 po veenreiz Kaudzites šatīrs, otrreiz Loubenbachs, trešo-
 reiz Ģerne, ceturtoreiz Latv. kantas dzeesmas u. t. t. Tālab
 arī vīna dzejā tada nenotekta un neveenanādība domās,
 jūtās un usskatās. Vīna pašā galvenā īpaība ir, citu sa,
 jūdumus un espaidus spīrgti pascal just un veikli un
 veegli tos istekst (vī. Dz. Pāgalma 263 l. p.). Tā šeerina
 dzeja pa labai dālai tada, kā vīnu Jauševskis vīnē, tas
 raprotamo dzejneeska jāunuma, kurš vel glūzi jāuneklis
 un nevar jān kā tads pee dzezin kādas patstāvības
 klūt. Tas no vīna jo šecāni, ka vīnš turejces pee labem
 parangeam, no teem maaidances tā formu glūdenumu,
 kā domu islikumu un peenenudams istas dzejas vīrceem.
 Butu pas dautē šekts, ka šeerina „domas, jūtas, espaidi
 maksliģi veen segūti”. Kā no mums aplūkotē dzejoli vāda,
 vīnš apdreed bes šaubām arī pašā espaidus. „Nenotek-
 tāība un neveenanādība domās, jūtās un usskatās” lioiskās dze-
 jolās nav peclidzināmi dzejneeskam pas klūdām. Kā nevee-
 nam etam, tā vīnam ir briv te raudat, te smectēs - -
 Tik us kam jāskatās, vaj tas, par no dreed, istais arī nojaušā,
 mās gleznās, nošķīrāmās bēlēs pceest mīsu gara acim.
 Mac. Jā. Dōbners 1890. gadā Draugu beidzās sedē veenā vīzā

nu dabuja — kas arī tā savadi — ne ābeči, bet vecu Kurvemes
 larka grāmata rokā un zemalijas divi nedēļas jau it brangi
 lasīt, būdams tik 5 gadus vecs. Septītā gadā tas uzsāka jau
 skolas ceļu¹⁾. Tik trīs gadus viņš varēja eet skolā. Tad
 tam bija kādus pāris gadus no skolāsešanas jā-apsūstas. Bet
 nu tas mācījās pats no grāmatām, kas bija viņa milziskā
 draudzene, no kurām reti kād izīrās. Štasti par slavo,
 ņem kara vadoņiem nodarbināja viņa pratus tā, ka Tam
 radās nodoms, par karēivi palikt. Kā jau daždeem zeni
 to dara, tas uztaisīja no zoss-špalvas bīsi un mācījās
 nu ar kartupeļu lodem iānt mēstī. Bet šis valīgais
 bērnišs larkas divz nopēdās līdz ar jauko sapni; jo
 1873. g. tam bija jā-^{līdz vecākiem} ~~atstāva~~ Rīgu un jā-estājās Toru-
 kalna pilsetas pusēnu skolā²⁾. Še viņš pēc divi gādeem
 pabeidza kursu, iegūdamis teestību no karaklausības at-
 veeglinānu. Jau centīgajam zēnam būtu prats neeset
 vel us augstākām skolām, bet nabadzība, līdzekļu trūkums
 kavēja viņu, tāpt pēc plašākas, augstākas garšmas; ais,
 lēdinātees jāncajā sapnu valsti taču nevarēja. Tā ūsenbergu
 zānim nekas eits neadliskas, kā apstādītees pēc veetas,
 kur nopelnit savu deeni šķu māziti. Tās nu pēgreesas
 praktiski dzīvei, kadā zāgetavā³⁾ estādānces un ismaei-
 dānces par konu brākeri. Debsū darbs še nebija nekāds
 veeglais, taču jaunam vel pilnīgi veselam cilvēkam
 tas negāja pār spēkiem. Veselība šim bīdīm bij ūsenberga
 vecnīgā manta. Deemīl launais, skandīgais lēktenis negri,
 beja pat ne to jānneklim atstat. Tik trīs gadus zāgetavā
 sabijusām pēpēzi usbruka varīga slimība — karsonis,
 tīfs, kas jāuno cilvēku 2 gadus vārdzināja gultā. No fabri-
 kas Tam, nu, zīnam, bij jārstajas un viņa dzīves pava.

1) Leel-švetes pagasts skolā.

2) pē Behomana.

3) pē Pychlau.

un jāmet mees. Pusotra gada velac, 8. novembrī 1890. g.,
 dziesmnieks izdija, beidzas ar Diloni. Susprat Rīgā savā 28. gadā.

Vīna raksti.

Jau rakstnieka gaitu Esenbergis uzsācis jau ap 1870.
 gadu kā 18 gadus vecs jauneklis un pēc tās pēcturejaes
 10 gadus, līdz izdzīvānai. Ap to laiku iznāca no manis va,
 dītāis „Pagalmis”. Jau pašā pirmajā ^{gadgājuma} numurā Mālberga dzeju
 apoprecēdams, biju it sīku analīzi par līvisku dzejoli,
 tā sastāvdaļām etc. pasūdzis. Šī pirmā krasatniskā dzejas
 kritika, kāda pēc Latviesēm vel bija pavisam sveša, at,
 raduse, kā lekas, pēc Esenbergu Dāma jo verīgu mačekli;
 jo savus dzejolus sacerēdams tās it stingri kurās pēc li,
 kumeem — t. i. poētiskas lūkumeem, kas Pagalmā mirstā
 rakstā izskaidroti. Tā Esenbergis uzsācis virpīrus ar dzejo,
 leem nākt klajā: „Mājas Vestā”, pēc „Latveči”, „Rotā” un
 „Deemas dopā”, velaki, „Baltijas Vestnesi” un „Austrumā”,
 kurās iespēsti sevišķi daudz vīna dzejoli.

Atkēcotees us Esenbergu līvisku, jāzaka, ka tās, rakstījis
 Arkaī mīlestības dzejolus, domājis Arkaī „sirds-domas”, ueka
 jauna un sevišķa nav atnesis” (cf. Danševski Latv. Dz. Pag.).
 Tās vīnam it sīka zirds pceesā dabas jāukumeem un parā,
 dibām; vīnam it dzīva, it dedzīga fantazija un no vīna
 zirds isplūst itkristas, Aras jūsmas, jebū vīnam veizām
 ari neturēt sarikasma, kam laukam vīna meesiga nīku,
 lība par celoni. Jau kodolīgas un skanīgas ir vīna līviskās
 dziesmīņas, tās dažreiz tām nav tā kā tās sausums no,
 ledzams un izmāna it kā nolūku, lai tās dziesmu tās,
 sītu, pat kaltu. Dilonis it kā dzītu dzon us dzejolu sa,
 cerešānu, kamēr tās veen vas un spēj. Je jān dzirdam at,
 balti no vīna jaunības radens, no vīna agrās naves jāusmab.

pr. p., Rūdens migla (sr., Jansmas drauga* 1903. g. 4 nrā, 137. l. p.),
 „Lauks”, Rūdens jansma, „Rūdeni” un „Mans kaps”, jebšu trīs bei-

dzance dzējoli atpri pēskan Lautubaha-Busumna dzējoleem
 Līgas I. u. II. daļā, kā: „Vaj redzat tur brūnās lapas”, „Pēmi-
 nekls” u. c.¹⁾ Par Esenbergas mīlestības jeb mīds-domāmu leceņa
 dzējoli kā: „Ilgošanās” (Jans. Latv. Dz. Pag. 121. l. p.), „kes esam
 it klusi” (ib. 132. l. p.), gan vīskošakars mīlestības dzējas zedīnīs
 ir „Mans mīds” (ib. 133. l. p.), vel citi pēmiņi: „Lapsis” (ib. 137. l. p.),
 „Līgavai”, „Makonitis”, „Fredzentiņš” (ib. 134. l. p.)²⁾ Kā redsam, Esen-
 bergim netrūkst domu un jūtu daļuma, jebšu to acurat
 nevaram teikt, ka viņa dzējā vīss mīds un laistas. Tik
 kam varam pēskot, ko Jansēvskis saka: „neka jaunā
 un sevīka nav atnesis, un komet viņš (Esens. Jāns) ceenam
 ceņņānu veltu starp Latvešu līvkēmi”. Tas kairni tei-
 cam, ka Esenbergis nav rādījis kaut ko „jaunu” atnest,
 jo tad tas būtu droši us necelem nācis un pār savu
 izglitību, pār savu spēkēnu pāri sūdzēes.

Kā jau zinām, kopš 1895. g. Esenbergis pēstaja (par
 ruflesu) pē Rīgas Latv. Teatra un, būdams šai veltā, tas
 tapa spūtnāts tulkot, lokalizēt lugas. Vecglums un
 veiktība, ar kādu Esenbergis tulkojis - parstrādājis ope-
 retes un dzesmu lugas, padara viņu par otru Pāvelu
 Plavcensu, t. i. ^{isteni} pē Latvvešu teatra dzējmeņu jeb lugu
 sagādātāju. Tā viņš tulkojis, vaj arī pārstrādājis - lokalī-
 zējis pavirsam šādas lugas: „Mans Adolfs”, „Pes bedāni”,
 „Domās palicis leklus sargs”, „Zakrīša meitas” (Zuppanovius Zupfer),
 „Pagasta nabags”, „Kornevilas zvani. Romantiska komiska
 operete 4 ceļēnīs. Dzēdasānas tekstis latviski no Esenbergu
 Jāna”. (Rīgā, 1920), „Mīljona dēl”, „Peviltais anglotājs” (operete),
 „Cilveces naidneks”, „Kas grib pēcetes”, „Anna raud, Ansis

1) „Lauks” (Dz. Pagalm. 132. l. p.) un tee trīs citi dzējoli (ib. 145. l. p.).

4) Tad dzējolīs. Pē
 negarā un „Rūdens
 migla” u. c. atrod pat
 vārdus, glermas, atska-
 ņas, kas nāc ^{no} Busumna
 dzējas.

1) Pē Busumna Laut-
 „Dzējmeņa līdīs”.

smej" (operete), „Krustkēva noslepums" (operete), „Vāciski un latviski, jeb pilsetas galva", „Redaktors" un „Vasarasnakts sapņus". Tās būtu 15 lugas, starp kurām atradamas 4 operetes. Bet tam viņš esāka pulkot Goethes „Faustu" (kā operi?) un „Wildschütz, jeb Dabas bals"; bet decembrē nedabuja šīs glūzi pabeigt. Pēc teatra darbības pēkšņi arī viņa kņuplejas, ko tas arī sacerejis labi daudz. Esenbergis rakstojis arī dažas epigramas, kurās slepjas daļa laba doma tā arī zarkasms, pr. p. „Kas meerīgs cešs" — (M. Famības Draugā 1903, H: 4, 135. l. p.) u. c.

Esenbergim ir arī daži belletristiski raksti; tie ir viņa originalraksti prozā, tie ir tā kā novelles, kas izkavītas pa „Baltijas Vestnesi", kā: „Baltā roze" (ibid.), „Noslepumaina komstēne" (ib. 1888), „Sagaidīts" (kurpat tāi pašā gadā), tad: „Zemneku skurcīts" (ib. 1889. gadā) un „Mūsu tēvs debesis" (ib. tāi pašā gadā). Tie Esenbergā prozaiskie raksti nav vel pārmerkti, ciktal viņi originali. Pa latvroskošiem izkavīti, tie grūti rokā dabos, nami. Lai arī kā. Tāi zinā visi veenis prātis, ka Esenbergā stiprums un vārda paristums nav citus mekle, jans, kā viņa Līvīkā.

2. Pāris Friedenbergis-keerns - -

3. Anss Lerchis-Puīrcālis, paristamais Līv. pasaku krojējs, dzimis 21. augustā 1859. gadā Rūtzemē, Talsnešu Līvulās, pirmo mācību - kāsīšanā - kā parasts bāudija mājās; tad 8 gadus vees budams estajā skolā Tālās (1867) pēc Deprē kundres, kur solavku zināms Vācu valoda bija par mācības valodu un tā tad esacejam bija deergam moku, kamēr elausijās 4. v. kalu, ka vareja mācībām serot. Divi gadus tie sagājis, Anss 1869. gadā

Kanab	-	32	r	Fanis Kalnina 22. 1847
Kõne pinn	-	23	d	R. Jansons - 5 1862-98
Kuiv	-	35		J. Fideberg-koostis 1868-94
Kalad	-	18		Erenbergi Fania 1862-90
Muud	-	17		Lodis Paikant 1859-1903.
				Jansoni Voldemar 1871-92
				Volb Elias }
				Parapuu 1864-1903
				Pessotis }
				Karlis Lemmitis } 1862-1901
kokku		125	r	

15
20
300

319.02
318.57
51

15,60

[Signature]

Ēc-ejas kartē
un akadēmisko vakaru

Latvijas Augstskolā,
sēdceņ, 23. aprīlī 1921. g.,

plkst. 9. vakarā.

Vakars veltīts profesora
Čša pieminēti.

estajās turpat Talsos pēc Feltmaņa skolā. Deenvēl šī skola bija pa daudz pārspildīta skolēnu. No Talsiem aizgājušām, Ansam nācas atkal nodzīvot pēc vecāku majās kādu gadu, līdz kamēr dabūja vektu pēc norak, stitaju pēc apriņķa kcesas jau minētā pilsetinā. Pa tām starpām atvēra Talsos apriņķa skolu, kurā nu tuss Lerchis estajās un palīka, līdz nobeidza kursu. Nodomu, gimnarijā est, nevarēja isvest air naudas trūkuma, un tā tād vēdram Ansu sagatavojamies us skolotaja, pagasta skolotaja ^{amatu} ~~estam~~ pēc Dīnskotes (pagasta) skolotaja Vaide, mana. Eksami nolics, Lerchis nu vispriems sabijā gadu par palīga skolotaju. Annas muižā un pēc ^{ar} par palīga skolotaju pēc Veinberga Dīnskotē, līdz pedīgi eccēla par skolotaju kur pat sudumā - Lancencenu skolā (1883). Pē Lerchis - Puškaris un stradaja kādus 20 gadus, līdz sava deezgan agra muiža beigām, mirdams ar diloni julijā 1903. gadā, kādus 43 ^{gadu} vecs.

4) Jā pr. p. Austrumā 1890. g. I. Lerchis - Puškaris jau no paša sākuma ķerces pēc pa, atvoda tādas pāc saceretis sakām, ne veen tās no ļāvīn mutes noklausidamies, kā "Dā Lums" (97. l. p.), Deba un attishā (357. l. p.) un Garšmīna (611. l. p.) II. 66) ceret pasakas. Citīgi ar tautas pasaku usrasstīšanu un kipronis un Tīkla (371. l. p.) un krāšām nodarbodamies, Lerchis - Puškaris ņemās 1891. I., Barenites asam (224. l. p.), Drionu akme, pedīgi pasaku veidīgus status, kā: Ojāru, "Vodīu" (93. l. p.) II. r. Pāce un citus saceret. Caus Pusmīna, Deers un Velns preckī mitā vods, lockibā je nelas (1131. l. p.). Lapsa Kuimā un vilks (1257. l. p.) Kaim un pasakām savu episku nostastu, Kurbads seulatuju un Latums un Lau varons. Pēc tautas ķerām, pasakām un dzesumiām sacerejis numis (1527. l. p.). Tās Anss Lerchis Puškaris. Jelgavā, 1891. Raksta saturs sakrit visas, kā jau no orrb, frījās dalās: I. Deers darbi ceprees Kurbada. II. Kurbada goriskas pasakas. III. Kurbada darbi. Autors nebija pēsavinajies augstaku

4) Ap 1880. gadam tapa daudz konstruats ar jautājumi, vaj Lalocēsem is epro. Šo pašu jautājumu jau 18. gadu sākumā ar konstruajis Lippels savā romanā "Latvianische in orffleingantur Līnā" un 1874 Rielenskeris savās "Volksminder". Jad es - un Pumpors ar Laiplesi 1883. g. nāca solajā or operam.

formas maksu. Ja tad šis vairs bija sacerets prozā. Kuc.
 bada teikta ir daži zīmā nā variante no tautas varoņa
 teikta, kāda ta parādās „Nedrotē”, „Zlunā” jeb „Ulvuotpu-
 niki”, kuš ar Vidvanta teiktu saņemots un no manis
 apstrādāts „Nedrotiņu Vidvanta” ap to pašu laiku 1891. g.
 Ja precēš šī Latvešu tautas varoņa eksistences vajadzētu
 pierādījumu, tad „Kusbats” ir viens tads.

Ap to pašu laiku, 1891. gadā, Lorchs-P. izlaidis I, II.
 un III. daļu „Latvešu tautas pasakas”. Tad 1893. gadā iznāc
 IV. daļa. (Variantu kraujums, pēcledamies I, II. un III. daļai).
 V. daļu, ja nemaldos, apgādāja vīram Vissendorffs; tad VI.
 daļas pirmo un otro pusi, kur sēvēloti Bielensteina,
 Boivzemnecka, Rig. Latv. biedrības Fin. Komisijas un
 pašā Lorchs-P. kraujumi — manis kraujums Lorchs gan arī
 vēlejas dabūt, bet man nebija vaļas, tos vīram nosūtīt —
 izdevuse Rig. Latv. beadr. Fin. Komisija, Riga, 1896.
 Piedīgi arī beDRAMAIS VII. — variantu kraujums — apgādāts
 Kuzpab! Ja tad redzam, ka Lorchs-P. rakstniecīgās darbī,
 kas svaris meklējams it īpaši vīna kcelajās „Latv. tautas
 teiktu un pasaku” kraujumos. Še vīns pēcskaitams pīt,
 majeem vīcecevojama kraujum Latv. teiktu un pasaku
 kraujeem. Ban precēš vārtas kā 10 gadeem, t. i. 1893.
 gadā saskatīja, ka vīns līdz tam uscektījis pavīram
 kādas 800 pasakas, no kušām esot iādevis 450 jām 4 kraju-
 mūs. Lai un saskata, kam tik, cik ar vīram variantem
 un beDRAMAJEEM kraujumem kopā iznāksse caur Lorchs-
 P. šī tautas gara manta. Ka čaklā krajeja pūlini nav
 šini zīmā palikuši ne-eevroti, redzam jām no tam, ka, „Latv.
 literatvīkā beDRITĀ” tam pēcepreeda godalgu (1893?) un pedīgi
 eecla to par savu korrespondētaju locekli.

1) I. sejmūs. Kraujumi kartojis un pēc veelas sakarā ar eprecevojām sešām
 daļām eeclis Anes Lorchs-P. Pūnkatis. 1893. Rig. Latv. Beadr. Fin. Kom. 1903.

Tagad katrī vardi par kadu jo jaunu, bet kaču jo čamku rakstnieku, kas stājes tās pašas skolas pēdīs, kas ir:

4. Voldemars Elias, tikai pazīstams zem sava rakstnieku varda „Fausmīnu Voldemars”. Tam šis pieņemtais vārds rāda, ko viņš ņēmis par precēzīmi, kam griebejis parat stāģēt. Elias-Fausmīnu Voldemars dzimis 4. janvārī 1871. g. Lauņņejas pagasta Mālkalnās Vidzemē, bārdija skolas izglītību Vec. Pē. balgas Draudzes skolā un Dr. Klarnača privat-gimnāzijā Cēsīs. No pēdējās skolas tas bija pēspēests līdzekļu trūkuma dēļ isstaties, kursu nepabeidzis, un satīja un laicīnu par māji skolotāju. Tam kā 15 gadus vecs jauneklis Fausmīnu Volde- mars pēgrēcees rakstniecībai, ar to pamazām nodarbo- damies jau 1886. gadā vel Vec. Pē. balgas Draudzes skolā ee, dāms, kur rakstīja dažām avīzēm. Deemžēl šim jaunimā- jām rakstniekam bija pōrak is mūža lamts, jo jau 12. ap- rīli 1892. g. naves iskapts tō plāva kā jaunu steebrīnu un tā tas tapa arsaicēnāts no šīs pasaules jau sava 21. gada pavasarī.

Kā jau kerēts, Fausmīnu V., it kā savu vīdai iso mūžu pēcēdredams, usāka jo agri rakstīt - sacerēt, vel ^{skolas} benča sededams: 1886. gadā tas rakstīja dažus eevāda rakstus „Baltij” un „Deenas Lapai”, kurā tēk ko isnāca; pirmo stastu „Kapa kopina pēcēdulojā” tos sacerēja 1887. gadā kā 16 gadus vecs jauneklis. Fausmīna Voldemars arklab garakce kā isakce stasti un stastoni isnākuši viņa mūža teidzama, jōs četrōs gadōs, t. i. no 1889-1892. g. „Baltijas Vestnesī”. No teem mūnami: „Mājas dēļ”, „katu sproga” - zem šāda pēša nosaukuma islaida novelliti Lapu kartīnē 1872. g. - „Čigana mīlestība”, „Caur ērkōkcam un dūzēm” u. c. Bas tam viņō sacerējis gan dzejolus, gan arī citus sīvakus rakstus.

Kopus esantājis varrak laukrakotēim. Lāba daļa no viņa
 rāžojumam atbilstes vel rokrakstā. Zināms, ka vīri
 šee varsti nslincojami tik kā vāji mēģinumi, rakstniecīca
 jānnuma dēļ. Tomēr šee sacerejumi rāda, ka to rāžotā,
 jān metoicis gara darānu, ka Jansminu Voldemars būtu
 ar laicu varrak smēdzis, kādoliģais angļus nesis, ja tik,
 pens tam būtu lāvs ilgaki dzīvot un varrak attīstītes.

5. J. Purapuke dzimis 1864. gadā Bīrzgales Mucencēsu
 mājās, Kurzemē. Savu bernību tas palaida Krūcīgās apstākļos,
 angā kādas muižas kalpu mājā, kur angu deonu dzirdēja kalpu
 seeru sīdošanos un lamasānos. Astons gadus veeo būdams,
 tas esāka ābeci mācītes. To it veegli ismācītes, tas pec
 tam apmēkleja varrak pagastskolas, tad 1879. g. Purapuke
 cestajās Rāstijas zeminorā, ko beidza 1883. g., 19 gadus veeo
 tapis. Tād vīnš sabija dānus gadus par palīģa spolutāģi skuk,
 manu pagasta skolā, velak - Strīveru pagasta skolā. Pec
 kāda laika, 1898. gadā, tas saslima, tas velak drusku atve,
 seļojās - atlabojās, bet deenvēēl tapa atkal no jānna slimis
 un dzīvoja tad Arīskāncles Bognatu mājās, kur līdz sa,
 vām beigām ar stastu sacerešām nodarbojās. Ģūtās apstāk,
 lās nokļuvušāģam stastu rakstītajam sarīkoģa 9. septembrē
 1902. gadā Rīģas Latv. beedribā no Literatūras fonda puses -
 „Purapukes vācari”, lai rakstniecēsu pabalstītu ģūtā brīdē,
 bet jān drīz pec tam tas nomira - 1903. g. - 39-40 g. v.

Purapuke jo āģri nodevees rakstniecēsbai. Jān devīnūs
 gadus veeo būdams tas esot sakavstīģis kādu „stastu” par „ulu”
 bungu”. Zināms, ka tas bija bes kādas vertības, bet tācu
 leacionāģa par bernā esānos un dārbīģo ģantazīģu. Ģān Pura-
 puke it, kā tulim vedesim, veeuģi stastīģāģis, bet loms tas
 vīspīrms klājā nācis ar pāris dzeģjas veidā lēģseim rāģoģu.

meem. Tāx no tēem jau noskarstams nākamais stāstītājs un proti, zātīrīšks, garzobīgs stāstītājs, pat reizām ķengatājs. Pirmais ir dzejolis „keegs”, kas esot kļajā paradīzēs jau 1891. g. „Austrumā” to atrod espeesu Nr 1889. gadā, nrā 3 (374. l. p.), kād saceretājs bija jau 25 gadus vecs. Ē, Austrumā, vispietamāx sastopam vīna poietisku, t. i. saskandinātu stāstīnu „Līzi preece” (1889, 2. nrā, 246 l. p.). Tāu atskanas, kas nebut negrīb labi veicētes, leccina, ka no Purapukces nav gaidams dzejneeks, bet gan stāstītājs. Un pateesi, jāu tā pašā Austrumā gadgājuma turpmākās numūntās (4, 5. un 6.) lasams vīna stāsts „Līzī svestblāu grecejs” („Līzī sēdīves uzrakstījis J. Purapukce”). Tās pēdēx pē vīna labakceem rāžojumeeem; tas darīā ^{veikā} romantiski iskrāsots, savā larkā tāpa lōli jūsmīgi uonemts un darīja espaīdu. Jāu 1891. gadā Purapukce isdod „Lāto. original-rakstus” 1), „Humoreskas un stāsti”; 2), „Veepurīsis preecešs un bēdās” — (humoreskā) un 3), „Bez paraksta”! „Pār pēemīnu „Balāustāi vīdij” (humoreskā). Gādū pē tam (1892) isnāk vīna „Humoristīšks — zātīrīšks” stāsts „Dīvi draugi” — par vīna vērtību vclak. Atkal gadū vclak (1893) Purapukce islaidīs stāstu: „Pasaules lapitājs. Jantros stāsts is Lātoju jāunakceem larkceem. J. Purapukces Lātocešu original-raksts.” It kā senāk, pīems kautīškas literatūras pamosānās us ir katra kulsota stāsta vīka bija lasams: „Jantros stāsts”, „Lōti jāunēs stāsts” etc, tā Purapukce šo savu rāžojumu nosauc par „jantros stāstu is Lātoju jāunakceem larkceem”. Purapukce bija tā parīstams kā jantros stāstu rakstītājs, — bet ko vīnā ē stāsta, kee vārs nav jāntros notīsumī, bet pāteesī bēdīgi. Pats vīnā saka eevēdānās vārdās: „Es mū lūkojis rakstīb tā, kā dzīvē notēek. Faktī is pāteesī, jā arī masrotī.” — Lātos stāstam lōds: Kāds

bagats korpnceks pilsetā savu vceņigo delu gauži islotina; viņš
 eer to nsaudzināt par vīskocetnako cilvēku pasaulē, par
 pasaules-lahotāju, jeb, kā viņš savā korpnceca pratā sakā:
 par „pasaules-lāpitāju”. Bet no dela isnāk vceņigi viltu,
 meeks un bledis. Tā tas pa pceesēiu pilsetā isvil laudim
 naudu, un pceeks us lauceem, kus vīna no tēva mantotas
 zemneeku mājas. Akli zemneeku vīnu eevēl vel par tē,
 sas-pceekšēdetāju, un nu tīkai tas isti keem issue naudu,
 un buklat vel vīa bārinu nauda vīna voka. Gan skrive,
 un vīnam pee bledibāim palidzigs, tak slepen skandigs pre-
 tincēks. Beigās gadās, ka nedarbeem moklē pakal un nu
 „pasaules-lāpitajs” aishēg us Ameriku; skriveri atrod noga,
 linatu krūmōs. — Tē, pee tadas veelas, jocēga stastisāna
 nevceetā un ta nepatik nopceetnam lasitajam. Kaucū Pura-
 purce savam stastēem nīl peellēt klat „original-vakots”
 un kamlidzigi, Tomar isti originali stastit vīnam nevceēas.
 Vīna valoda jau arī maot^{vīscawe} originala. Dažreiz pat jāstjūt,
 it kā viņš dzīvok pa vāciski, vaj etadi kā, domatu, bet
 ne pa latviski. Tomar etadi šis saecejums ir glūži labi
 isdevees un laudim ir arī ko maektēs no tada etasta. —
 Tāi pašā 1893. gadā Austrumā (5nrā). Dakotijš — stastijš.
 „Speeks un divi suni (aridzan „Austrumā”) ir „stingzi isturets”
 — kā mīsu kritiķi saka —, maksas datte, kus nav nevcees
 vards par daudz, nevceena zilbe par maz. Tā ar pašu pirmo
 korpceku Purapake te lasitāju eevēd īo maza lautiņu
 pceekšētāju dzivē, kuru kek lasitajam divi sajūt līdz
 pašēem berdzameem vārdeem. Tapat arī eevēpojams^{makslas} stastis
 ir „Savs kaktiņš, savs sturitis zemes”, kas saturs gauži bildi
 par mīsu berzemes lautiņu lirtoni un vīnu censānos pee
 sava „zemes sturisā” un pūlom pee tā. „Kains” (Jaunā rārā I.)

būtu turams par vīslabāko stastu, ko tur sastop, ja beigās
 tur slepkavības nemotivēti pārauk ļoti nesakratos. Kad
 ar laulības zēns top jau skolā cēdams pas nozēdnešiem
 un grimst pilsētā kāda ubaga skolā ar ošiem dzīlak. Rak.
 stūri asi zīmēti, lasītājs top ošiem pēvīctis un valo.
 da no pašas laulību mutes noklausīta. Tak pat ubags ja.
 ka: „tas nēvīstū”. — Pē tendenciozēm rakstēm pēdēt
 „Jaunā strava”, „Modernās jaunavas”. Sevīski pēvīctis
 dāžas no vīna „humoreskām”. Tā „Nelaimīgais izšķojums”
 („humoreska”, 1899) — plans darbs; „Tads ed un dzēs par velti”
 („Lustr. jūr nelāga pastāvīta, tur katos bērņiem nē estētisks
 — rēbīgs. Tādōs rakstōs Purapukē rīkojās tūri kā prasts
 smērētājs. Tē vīnō savos varņos nēm aris matēm, varē
 tos pa dāžādām netivumū bēdēm un kād kāda lasītājam,
 cik tē netivī. Tā kād dāžōs Purapukē darbōs lēlako dalu
 sēnem lāmāšanās, ko vīnō, kā vīna audzināšanā redzējam, vel
 pūnka būdams, mācījēs no mūižas kalpu sēvām. Tādē zinā
 Purapukē vardu vīrojams ir kād, ļoti bagāts. Pēcē katrā jē,
 dzēna vīnam ir savs pēvīctis un īsti latvīskis vards, kurā
 zinā dāudz no latv. tagadējiem tā dēvētēm rakstnēvēēm
 vācētū cēt skolā. Tā ka arī Purapukēm būvēst angstakas
 īgltības, tad vīnō, kāpat kā brāli kāudzētis, vīslabākā
 gadījumā spēj sūcēt tē patēvās dzēves kopiju, it kā rakst.
 nēcka nēdēvums vēēnīgi būtu, dot stingru norādētū, kopiju
 no dzīves prastībām, nemaz nēdējēt no dzīlaku dzēves ad,
 tēlojumu vīrōs vīnas pakapēnōs, vīrām arī rādīt, kādai
 vajēdzētū dzēvei būt. Purapukē stīlā tā kā manams gija
 de kopasana, maksīma fortvija un stāona Čēkova sēspīds.
 Karakaitis formās zinā jālēcīna, ka Purapukē — isnemat vīna
 humoreskas un dāžūs sīkakus stastivus, ir makslēncēks.

ar viņas garšām pusām, kā celotājam rādīt jaunās izredzes, var rak apgaismot nepazīstamas, mazāk cēvērotas parādības; zīnēt ne vien netīrības, bet arī tīrības ceļus; lasītājus ne vien launumās nogrendēt (ko jau pate dzīve dēdzgan dara), bet tos arī pacelt uz launumam, pēe garšmat, ar vardu, arī rādīt, kādai vajadzētu dzīvei būt.

Purapūce bij arī skolotājs un kā tādā tas darbojies ļoti dedzīgi un ar mīlestību. Jau pašos pirmajos smata gadās tas divi pēdēlāji pēe arī pēe sabēdristiskās dzīves is, kopšānas, rīkojis dēdzēdātāju korus, nēmis dalību pēe jau, tajumu isskaidrošānas vakarcēm, kur ar spāstību un leolako dēdzību arstāvējis savus naskatus, kāpēc arī ne reti tam nācces cēst dāzādas nepatīkšānas - no strāvēncēkēm.

To laiku dāzi skotivētāji cilāja sevīšķi jāntajumu: Kuram vīroccenam, realismam vaj idealismam dot vēctu Latvīcīu literatūrā? Purapūce - un tas pēe viņa ļoti atzīstams, tas rāda, ka viņā (cēkš viņa) patēsi kas angetaks bijis - pēlungi cēstāji pēekš idealisma. Jīs domas tas tad vāisak. Kāt issacījis tā jāntajumu vācētās, kā arī dāzās savās vācētās.

Arī pēekš pāidagogikas Purapūce cilājis savu spēlumu. To lēcina, Baltijas skolotājs. Pāidagogiskū rakstu krājums. Jēdōts J. Purapūces vādībā 1. burtn. 1894. gadā, 96 lēpu puses bēzā. - Tāi burtnīcā nēcēt šādus rakstocēnus, kā: Gribā, - Pār pēomīnās kopšānu, - Rokālas, - Pāranga nozīme audzīna. šānā n dēivē, - Konfucija slavēna mācība, - Tīpi no skolas sola, - Arnas is launskolotājā un vēctnēcēna sādēives, - Tīcīmi, - Skolu adreces. Kā redzams, vēclā issaudzīta vīscam ar lēctprātību.

Tāi cilvēcs Purapūce bijis stingrs raksturs. Tas nekād nāv

baidījies otram pateesīšu kriet acīs, caur no tas pr. p.
 kadā aizupņēku zafumballē Vareebes kalnā tikko nav
 percenu istavrs. Taj savus nskatus tas veenmes us to sting,
 rako arstāvejis. Iatēkotēes ar cītem tas bijis jantos un-
 kā jau dzirdējam - dažam labam nepatīkams sava humora
 un savas zātiras dēļ jeb savas uvdzēbas un garzobības dēļ.
 Slimība vīna jantoo pratu un ceeto, nelokamo gribu ne-
 esot vrs vajinājuse, bet gan vel stiprinājuse. Kā dārdēen,
 dzives saigums isti mōderiēgs zobgalibai. Kā Turapukes garce
 zobi dažā labā ceertušēes, par tam jau laecroņaja arī kadā
 nepceklājigs darbs no Turapukes pretineeku puses, kuri
 cems agitaciju un demuncijām bija ceertušēes isjaukt "vīna
 no literaturas fonda puses sarikoto vācāru. Pedigi jāsaka,
 ka Turapuke kā rakotneeks - stastitājs savā pirmā laikā
 sacerejis ļoti daudz rakstu, kadēļ - ais daudzrakstīšanas arī daži
 no ņem isnācis pārak pavitēs. Pedejōs gadōs tas rakstijis
 mazāk un tā tad arī varejis soteesū savus rāžojumus is,
 strādāt pamatīgaki - rūpīgaki.

^{Literatūras vēsture}
 Literatūras vēsture - „Pipkalonijs”.

Jā savādē cēkot, ka mums šī pusgāda Latv. literaturas
 pārskats par pagājušā XIX. gadsimtena beidzamo gādaesmitu
 jānobeidz ar šo pulcēnu, kas visvairāk paristams tik
 zem šīs palamas. Šis pulcēns savas negatīvās tendences
 pēc puslīdz peeldzināms Gōtingenas dzejneeku sadrau,
 dēibai, kurai bija palama „Kārū” - bīze, „Hainbund” - bī-
 zes, bīstālas, vīnū sadraudzība un kurā zobas gēerdama
 dēedaja pr vācu upi: „Die Zyvonnen Rofte blūt, die Zyvon-
 nen Jūuffs blūt, die Zyvonnen blūt, die Zyvonnen blūt,
 die Zyvonnen blūt fūibla sēma blānū Wallen”. Lai
 nu gan Latveēem pašū dzimūma Irvani vel nav, jeb maz

usstajūšies, kad tomēr arī Pīpkalonijs ir tā rīcojās, kā kad
 arī tai būtu pret kādu tiraniju jāusstājas. Ja ~~griezās~~
 pa daļai dibinādams no daļcēm no Latvijas atstādina,
 ņem un citiem nepieņemīgām jauniešu laudim, paagrām
 dzīves apspriedētajiem, griežas vispārums pret Latviju,
 tad katru nerevolucionāru Latveci un pat pret valdību,
 kamēr labākie viņas elementi (kā Dzolins, Aleksis), kas ne,
 bija tik viegli maldināmi, istajas un tā Pīpkalonijs
 kapa kā piemēnētā Vācu studentu-poetu-razstrāpēju ra,
 beidzība "Hārū" pēc neilga laika beidzas - isnīka, kapa
 isnīcīnāta. Deenīrel te bija paklīdis darīs citādi kreatas
 spēks, (kā Kasparsons). Pirmajā laikā, kad tuc pēdēreja
 spēki nā: Kaulins, Brūmans¹⁾. vel šī sabēdriība noturejas
 1) darīs, kā darīs. Krum. cik nevis us ceļa, līdz velak pavīsam paklīda. Tāi sa,
 korgis pāncārās... beidribai nu pēdērejis arī veens Dzejneeks, pēc kurā
 tagad drusem kavēsimees. Tās ir:

Edwards Veidenbaums, Dz. 21. septembrī 1867. gadā Vid,
 zemē, Cēsu glāruceku cēmā; visai isā laikā pabeidzis ap,
 vīnka skolu un gimnāziju, tas studeja šējeenes univērti,
 katē filosofetu zinātni, bet pēc tam arī literatūru pēskop,
 dāms. Līdz drīz bij jāstājas pēc kurā pabeigšanas, te
 tas nomēra, kā jau darīs jānēklis, ar d. loni Maura-mui,
 šas Kalāčos, 12. mājā 1892. gadā, kadus 25 gadus vēs tēpis,
 laikā, kurā isti tīs dzīvot. Vīna trātī apglabati Lēepas
 Kapsetā, Cēsu apriņķī.

2) Tikai 1896. gadā, tā tad Četrus gadus pēc Dzejneeka
 naves, iznākušās klajā vīna, Dzejas un varīvak ka desmit
 gadus pēc vīnām, vel sam nēmeera laikā aespaidēem, Ivargulu
 Edwards (Trenmanis) izdevī vīnus Veidenbauma rašojumus ar
 ta dzīves-aprakstu. Bet šis izdevums sastādats tadā martā, ka

1) un šī sabēdriība izdeva arī ar citureenes studentu pēdali. Tānos savu orgānu, Pārs
 darīnāts un pēdlocīts ar populāri zinātkoem apcarejumeem". Rīgā, 1891. gadā.

2) Veidenbauma pirmais rakstis, espeestais rašojams ir: "Loda līxumattīstība un vīnu filo,
 zofiskais pamats". Tīrā, 1891. gada 67 l. p.

cenzura un policija to pulgoja un airleedza. Veidenbaums ir pirmais "pesimists" Latvešu dzejnieku starpā un tā ka Zvanguļu Edvards ir puslīdz tādā pašā virziena peecopijs un turklāt vēl socialistiskos novārsas, tad saprotams, ka pēc tas itēni stājes paa Veidenbauma rakstu izdošanai.

Tagadējais Rīgā dzīvošais doktors Kasparsons, kas līdz ar Veidenbaumu pa studiju laiku pēdēja tai pašai sabiedrībai, spēcī tā: "Kopētais pasaules un sadzīves ap, ceretājs ir Veidenbaums. It īpaši satiriskais un humoristis, kas elements viņam pa prātam. Savās dzejlīs viņš nod, das ļoti kopētnaem apcerējumiem, satīrai un humoram. Nav sacīt, ka viņu saceretāju lasītājs noturotu vaj par otr, tik vecu, nekā viņš bija pateesībā. Viņa dzejoli esindina, mi glūri sevīškā, jo eeverojamā liriskas nodalā."

Mums jāzaka, ka šai, jo eeverojamai liriskas nodalā, ja, leese par vīrsrascotu, "Pesimisms". Ši nodala jo eeverojama vīstīm tamdel, ka tās dzejoli izdvei pesimismu un rezām pat cinismu. Satīra še arī dīzrak sastopama nekā humors, ja zem tā grāb saprast smēcānos zem asarām jeb bergalīgā pārveesānu galīgā. Sec āriguma, formas un valodas, Veiden, bauma dzeja it nebut neatīkīgas no citu viņa laska beedru dzejas. Jaums tikai, ko Veidenbaums Latvijā dzejā eemes, ir pesi, mismus un cinisms. Nu skatotes uz autora jaunību, tas ir pateesi tads savads heroisms, (ko tik jaunākā, ^{Latvā} vānetu te-rit-cinismā - Vīrza pārspēja). Nu arī saprotams, ka pēc tik tāt laskā, kas Latvešu rakstniecības lauskā sāka visadas strāvas plātītes, kas vīrs, kas tik šīrts un ļauns, kā dīnās udeni, sāka uz angšu greetes, paceltes, - arī Veidenbauma dzeja, kas sāku, mā nemaz nebija pamanīta, eeverota, nu nāca slavā, tapa celta nepolnītā angstumā. Bet nācas tik noskumt, ka tās gadās,

kur katrs cilvēks ir pilns dzīves prieku un cerību, jau krūtīs
 pērinas pesimisms. Deemīel ar Vandenbaumu patiesi tā ir.
 Tas ir pēc gādēm vel jaunākis, bet aiz saiguma par dzīvi īsa,
 misis vecis, kam nāve jau stāp robeem. Tas pavirum caursi
 pesimists. Tas dzied:

Kā sparnos skreen slaudas, skreen skandīgais larks,
 Un dzīri pēnāks tas brīdis,
 Kur vedzēt mūs Kokitus udeņi stēigs
 Un beidzēs bus dzīvības sprīdis, "...

Un šo dzīvības sprīdi viņš cenšas uz savu ^{veidā} vīri izlektot,
 dziedādams: „To es zinu, to es māku:

Alu eedzert, uzdzēdat.

Saulēi ejot zūpot soku,

Saulēi lecot vel es klat.

Citam nav nekada dala,

Kad man patik dzīve zala.

To es zinu, to es māku:

Ar tas mīlet, mutes dot,

Un pēc tadām labprot nāku,

Kuras mīlestību prot.

Lodeem skarstuli es skauju,

Rīdu citam vīri lauju.

To es zinu, to es māku —

Nedusmojces, taisnais vīrs!

Lai meka ar nepanāku,

Bet no vaizem esmu tīrs.

Kada gan tur citam dala,

Kad man patik dzīve zala? "

Var jau gan patīkt „dzīve zala” un to var arī baudīt; bet
 tāču arī jālieto, ka ko panāk, ka ne-aižet savu tēviju ne,

airmaksajis, ka nepaliek pēderīgum, sabiedrībai, tautai pa-
tādā. Neidenbaums saņēma arī stipendiju, (ko viņam arī reiz
izmaksāju). Tā tad citiem bija gan daļa gar viņa zālo dzīvi.
Un pats Drejnecis jau sāk arī par sevi iebaudīt:

„Es atminos, īpaši reiz celās
Un gudrošu avotus smelās,
Un zīnību spožajā gaismā
Tik varoņās iebības plaisma.”

Tad tas drīz apņūcis stradāt... Veltīgs ir darbs... Vis
blomas un neeks.

„Tumsa un mugla
Pasauli redz.
Mīļīgās rūpes
Drīvē tik redz.
Velti ir stradāt,
Veltīgs ir darbs:
Galā tak zemē
Graudz tevi tarps.

Laimības sapni —
Blomas un neeks!
Nava vrs zemes
Ilgaidams pēks.
Cesānas, sāpes
Iirds tikai jūt.
Noladets luktens
Cilvēkam but!”

Finans, īsts pesimists ir jau ^{ar} īsts materialists. Tik meša
un air tās varak meka. „Galā tak zemē graudz tevi tarps.”
Visuvarenais šē tik tarps. Ja varai, tam par bāršu meša,
meesigais cilvēks padots. Tam? nav neka cita, kas nebūtu tarpsam

māiģo zīdu

pe-eetams. Kamer kops neatmināmajam laikiem cilvēks un
skatīts par radības kloni; kamēr pat klāvē in cēšā ne,
mirstīgais, kas viņu dzēn pēc nozēguma palikt par tekuli, par
pasaulē; kamēr Devs pats neturēja par laupījumu tapt par
cilvēku; kamēr cits dzied: *Wer immer strebend sich bemüht,
den können wir erlösen* [Kas allaž cenšas, pulejas, to varam
gan mes pestīt] u. t. p., — kamēr šis kleedz izsamīsumā: „No,
ladets brāteris cilvēkam būt!“ — Cita lēsta, tarpam būt!
Ja tas spītu smētees, tad no tā isti varētu sacīt: Kas bei,
dramatis smejas, tas smejas vīslabav. Cilvēks viņa meelāts
un ar to beigas.

Ja nu Veidenbaums dzied:

„Ak, uz visas pasaules platas

Itav neveens, kam laime zēd!

Tad mums te jā-eebild, ka ir gan veens. Tas ir tarps. Tēc
ši dzejnēka laime ir veenīgi meesīga bauda un baidīšana
un tarpam tās taču paplūnam. Bet deemžēl ne ikkatram
meesas baidītajam tā allaž preeks' deguna. Jā'tad jādzēd:

... „Caur rūpēm tik retam spīd laimības stars,

Un kapā gūmst carības straužas.

Un isrādas galā, ka vīss bijis neeks,

Ko carību pilns tu reiz vīrājis.

Ka darbs, ko te stradājis, mūkšigs un lēks,

Viss beidzēes un postā tas gājis.” *ka vēsinumu*

Ar baudas mar ko līdz. Caur vīru *pedīgi* veltē lēdu,
beeru vīru nave. Rau, rau!

„Tad atdarat acis un skatātees: rau!”

Bez rīnānas, iskapti trīku,

Spēren nave starp drīvajem; kīlu tev nav,

Ka nemirsi šodeen vaj rītu.”

Te tad nu, kur jau nāve tā sacīt zobos, starp zobem, au,
 toram rodas kāds garšāks, nopeetrāks bridis, kur tam cilvēka
 dzīves uzdevums ļaujās prātā, kas spēcīgā šādās distichonās:

„Daudz varam runāt un spēcēt, kāds uzdevums cilvēka dzīvei,
 Tomēr pēc gala nekad netīkšam, tici man draugs, —
 Ikdienā tu mirstīgam prātam ir slepusi augstaka vara,
 Cerēt un mīnēt var daudz, seprāt un zīnāt — nēko.”

To pašu irsaka vel šee pantoni:

„Grāmaļu kaudzes
 Vēlī tu šķīsti;
 M. rūsās audzes
 Pēti, līdz mirsti.

Zinību nēski
hulksus lai bāro!
Pasaulos pēski
garšāki staro.”

Tak kaut ka jaunā un originalā te nāw nēka. Fausts jau
 saka: „Und sehe, dass wir nichts wissen können!”

Das will mir schier das Herz verbrennen.

(Un redzu, nēnēka varam zīnāt!

Das gib ^{man} ~~it~~ ^{ir} wodi sadēdromāt).

Un nododas arī pēc tam baudu vēllam. Bet Fausts nāw ne
 būt pesimists. Tani allaž acū pēcešā augstāki, mūžīgi wādē,
 vūmi. Šir vīņa augetās, mūžīgās cēnsānās un darba cēnās
 pālēsk pedīgi vēlls un baudas kaunā. Pulks studējis, pulks
 dzīvi isbandijis, vīns pedīgi pēggrēzās vīspārderīgām dabām,
 gādā zemi tautai, nododas vīspārīgām labumam un pedīgi no
 augšas tēramo cēsoni apzveic: „Wer immer strebend sich bemüht,
 den können wir erlösen (ikas allaž cēnsās, pūlējas, to varam
 atpestīt). — Nēka leela, nēka pacilosā nāw pēc Vaidenbauma.

Viņš neredz nekas nekādu atsvabinātāju, nekādu priekspecu,
 Gan viņš runā no kveļošās sirds, bet tomēr tā viņu ne,
 silda, nēdrošina un neglabī no sastinguma; tam pasaulē
 tik mužīgs salis. Nekas viņam nelīdz; arī "gaišās rožu ainās"
 nē. Tas dzied: "Un gaišās rožu ainās gāz' skumjās dvelēli;

To kāpā sen jau grimis ir latnes laiks un prieks,
 Un kveļošo sirdi sedz zeemas aukstais sneegs."

Viņam nebūt nav speka un leelas aprīnas, kas sauktu: mana
 kveļošā sirds taču kausēs "zeemas auksto sneegu". Es stipri
 ticu, ar' man būs paraspāns, kur viss plaukst un zied. Bet
 ne. Tas pēc pesimista nav un nevar būt. Tas redz viss
 veemīgi iznīcību, nīvāna. Tani bez kādas attīresānās tas
 grūti nogrūt. Bet tas tik ātri neiet; karšcivi viņš jau
 negrūt. "Vel desmit, divdesmit gadu — (jagaida)

Un ļūgai bus pērnācis gals;

Naj slinkojis būtu, vaj cantees,

Reiz trūdet sauc liktena balss.

Un tomēr te dzīvē sapnots

Pār mužīgām lēstām treks:

Pār laimi, par slavu, par godu, —

Un kāpa grūti laurus lai lēks.

Bet lauri un gods un slava

Līdz iznīkst, kā beidzies tu pats.

Un tālāk un atkal tālāk

Rit sāsmīgais mužības rats.

Te nu bij! Hic haeret aqua! Līdz iznīcīs pesimists ticojis un
 macijis, ka viss iznīcīs; bet te nu viņš atdurās pēc muži-
 bas rata. Tas nu neceerit viņa stropās. Tāpēc tas tad
 "sāsmīgs". Ja ir kaut kas pastāvīgs, mužīgs, tad tāču ir
 arī mužīgas vērtības, labs-launss etc. Tad veenalīdzība, iz,

nicība ir prasta maldīšanās. Tā lūk pesimists un pesimisms
beidzas izmisumā. Tam nav neka vairs, pēc ka pērcēties un
rast glābību, tas un ierobežs kļēdž:

Es redzu, ka nāvē ^{jam} mani skauj,
Ka grabj mani cieti un lidzi sev rauj,
Es redzu, ka bēnēki barnicā zēt
Un dzodu, ka zvana un šī dreed;
Un preekšā rēgojas tumšais kaps,
Preekš mūžības drivoxlis satašis labs.
Fau navē man quušās acis bāl...
Lūk, miledams pasauli, tiku tik tal...

Zēlums un imisums. Labākā atrisāna raduses par
velu. Launee, vāriģee speki nav taupiti, bet izšōvsti mee,
sigā, zemā pasaules baudā. Nu nav arī ko cerēt, ka
"Nāks zedoms un jukes plaucs,
Mz kapenem tās zedēs,
Mans miteklis bus kluss un jauks,
Un meers tur sāpes dzedēs."

Kapenu meers dzedē gan meesas un kaulu sāpes, bet
nu mōdušās par izīkersto, pazaudeto dzīvi dveseles sāpes.
Un tās ir nomirstīgas, tapec ka tās garīgas. Fragissko
gals. Nav šē izlidzinašanās, atpestīšanās. Pesimists šē bei,
dzas, kā Angļu dramatiķa, Marlo, Fausta, ellē ar elles
mokām. Tada dzeija (veselam, spīrgbam) nav baudama. Tā
nepaceļ, nedara svabadu, bet paremina, nospēk, dzen izmi-
sumā. Kas uz meesas sēj, tas plauj no meesas samaitašā,
nu. Vaidenbaumā mājō glevs gars, kas nebūt nesaslejas
pret listena gūtibām. Pat mīlestība, kas pat arī vajus
spēkus atina, tas paleek veonaldziģs, vajš. Tas net. kl. saka:
"Todeen skautuli es skauju,
Ritu citam vnu lauju."

glevs viņš ir, glevs viņš paleek. Viņš negrib nekādu krustu,
 nekādu nastu uz sevi, neņt un nest kā vīrs. Raižes, kas
 katru istu drejniecību dara leelu un dzīlu, izaicinādamas, tām
 gūst preti varonīgu vīri, raizes Vaidenbaums pēc katru
 cennu grib nokratīt no sev. "Lai nekā ar nepanāku, Bet no
 raizem esmu tīrs". Tas viņam neder par iecīstīšanas ugunīm,
 viņš paleek nesīcīstīts. Targalvīgi tas saka:

"Es preecajos, ka naves balss
 Man' projam aizsane jaunū
 No pasaules, kur mūžīgs sals,
 Kur dzird un redz tik ļaunū."

Kā jau teikts, Vaidenbaums ir gļevulis. Tam viss veen,
 alga. Tami ne parīsam nemostas svetas dusmas pret ļaunū
 un ļaunūmu, uelē vēlēšanās, pret to uzstātes un cīnītes, jeb
 nožēlošana, ka viņam nav spēca, ļaunūmam vīri' preti
 gūst. Viņš tam bez kādas pretīšanās ļaujās un paleek
 ne-atsvabināts, nesīcīstīts. Tas ļemjams ori tai gadījumā,
 kur cits viņam atņēmis līgaon. Tas ^{negan} atūm'vklī it kā saspejas,
 bet tad tulin aridzau atslābst. Klaucaītes, ko viņš saka:

"Arīis man' dusmās vārās,
 Mu kaut vrdi sāpes gūzī,
 Bet ar'z atrebīšanas kāvās
 Dure nāža spēlu spēzī."

Viņam jāmirst! Steigšus gāju,
 Te man' wzsane draugs: "Kur nu?
 Besveedīsim čēla kāju,
 Nāc man' līdz uz kabacu!"

Loedam, sveedam, vīts jau ausa,
 Arīmirstis viss, kas rūpes darī,
 Kājas, galvu knapi klauca,
 Zūdusās bij' dusmas ori."

Tādēļ tagad katru reizi
 Gedzēru, kad skumīgs prāts,
 Un jā kājas eet ar' greizi,
 Tas jau nava grēks nekāds."

Kā redzams, visur parādās caviun cavi vājā raksturs,
 kam trūkst jebkāras enerģijas un spara. Tāda tad
 arī viņa dzeija, kas nesāve neceļajās, ne-eeskanāt par
 no augstācu, par lootām, kas pacēlas par izūicību un tru,
 deoru. Kāds tēvs, tādī bērni. Esam pē Veidenbaumā
 dzeijas beigām. Ja nu vel mūnet kadu vardu par viņa
 valodu, tad jāsapka, ka tā - kā varejam redzēt - ir jo veen,
 karšā, nemešlota, negludināta, it dabīga un nemiāslota.
 Ja nebūt ne-otāķīrās no tā larka c'tu rakstneeku valo,
 das. Pē viņas nav vel it nekā no stravemeeku valodas
 nedabīgeem skullojimeem pzejauktā? Veidenbaumā ceeto
 veenkāršus, indeemīkus, pat daži-reiz it prastus vardus.
 Viņa līvīkā atrod veetu pat vardi, kā: nazis, kabaka, krogs.
 Kur cits išturotos smalkāci, brūnīceciģaki, - lechotu dunci,
 tur Veidenbaumam pēteek veenkārši nazis. Tas nexo
 nebēdā par tam, ka nazis varonis ir kas jo zems. Pē
 ka augsta Veidenbaumā jau arī necenšās. Tas nav arī
 viņa dzeijā. Ja griezās visvairāk ap kabaku, krogu u. t. l.
 Ran vel veens piemērs:

„Domāju es domas dziļas,
 Kadēļ laime mani nīd?
 Viss, ko daru, viss man vilas,
 Visās veētās kājas slid.

Citam nav nekāda darba,
 Nauda kā no gaisa birst;
 Man ir drīve asa, skarba,
 Fabadojās, kāmes mirst.

1) Tas doži ir rakstneekam par labu taicams.

Nar pee dvēseles ne graša,
 Prasi kadam, — kas tev dos?
 Labak vovveiz nare asā,
 Nekā drīve nabagōs.

Erers lojā spīd metāli —
 Eekšā tur — bus raizem galō:
 Nu ar Deenu, bēdu brāli,
 Neskanēs vairs mana bales.

Celō vel garām ved uz krogu,
 Eekšā danco, dzied un smeij,
 Un caur apgārtmotu logu
 Redzu, alus glāzēs lej.

Naj tad es jau tiri bešā?
 Roka ātri vārkōs ķer, —
 Desmit kapeikas vel ķešā,
 Tās preekō naves jānodrēz!

Steidzot eekšā, veenu glāzi
 Desveerū, vel veenu, vel...
 Un ar katru alus lāsi
 Pabeek dzīvības man žēl.

Atliks mūsānu uz rītu.
 Ļodeen vēlu staigat tuop.
 — Krodzņeek, dosi vel uz krītu?
 Dožu! — Duci alus suop!

Tas būtu te veenigais humors, ko pee šī autora sesto,
 pam; bet tas jau arī vairak drīves sarkasms, nekā hu,
 mors. Cik grūta arī nebūtu drīve, tomēr neveens tiec
 lēti nedodas ^{navas} ~~vairas~~ varā. Tō jau rāda Eropa pasacina, kur
 smagu malčas nastu norodams nogurūšāis vecis vēlas nāvi.
 Bet kad ta vrtam pceestajas un prasa, ko tas vēlas, tad tas

Tik lūdz, lai tam palīdz smago nastu uz pleciem uzcelt.
 To pašu leccina arī Lesing'a dziesma „Der Tod“, kur jaunrais
 plitnešs kauļojas, lai nāve viņu atstāj. To pašu nu lee,
 cina arī šē mūsu pesimists.

Pavasaru Lānis spēcīši par Veidenbaumu tā: „Doma,
 taja gars, karsta, pēc dzīves pūcekam slāpstoša, bet no sāpēm
 saplošīta sirds — tee ir tee avoti, iz kurēem Veidenbauma
 dzeja izvirusi. Tēlumus sētozas sirdi, lasot pa leclawai
 daļai īsos, sparigos, īstaujā, dzejiskā valodā plūst un plu,
 stošos dzejolus — tēlumus un līdzceotība ar bagati epdavi,
 natei, bet drūmas grūtārdības mocītu un postītu jauniesli.
 Prižām dzīves pūceks izsānjas spožā leesumā, bet tad at,
 kal nolaižas jo tumša izsamisuma nakts, no kurās dzej,
 neeks redz veevīgo izejū — navē.”

Mums jāleccina, ka Veidenbaums ne pavirzām nav bijis
 domatajs, bet tikai glebs šķendotajs. Ja viņš būtu bijis
 domatajs un viņu būtu vadījis „domataja gars”, tad viņš
 p. p. nebūtu varejis cešanās un sāpju dēļ izsaukties: „Ne,
lādets lietenis cilvēkam būt.” Domašana viņu būtu māci-
 juse, ka bez cešanās un sāpēm nekas nav; ka cešanās
 un sāpēs rada dzīvību. Ceš cilvēks, ceš tarps, katrs ku-
 stonis, visa daba ceš; ceš un sāpēs mocas kritušais engelis,
 ja, pats Dievs ceš. Tik pēc cešanās nāc apskaidrošana;
 per aspera ad astra. Tik pateicības cešanās radusē tada
 angsta, lecliska dzeja, kas ved caur eļli, šķīstīšanas uguni
 uz paradīzi, uz debesīm. Caurs cešanās, sāpēm un nāvi
 atpestīta vīra cilvēce. Par visu to dzeed un dzeodamas sla-
 vas dziesmas. Tik nevižotajs domat, garā nabags, sirds, ^{pārak} ~~vece~~
 pusīgs dzejnešs var šķendēt par cešanās un sāpēm,
 neatprardamees, ka tas caur tam parandē visu pamatu

zem savām kājām, noliedz savu domeni, savu darba lauku.
 Kurš ir tas avots, no kura izvairās lioka izvard? - Vai
 tās nav cecānas? Un kurš ir tas sarkanais parādēns, neat,
 laižamais elements vrsaugstakajā dzeijas šķirā, tragodijā,
 ja ne cecānas, sapes un nave? Veidenbaums nav apdoma-
 jees un uzin, ko viņš dara. Viņš ir kā ēkas ceļis, kas
 pats sadedzina ~~ēkas~~ kokus, no kā ēka celama. Viņš ir pesi-
 mistis, nihilists, bet ne konsekvents. Viss, pat „zūnības”, ir
 viņam „blemas un neeci”. Nu butu sagaidāms, ka viņš no-
 grims kvietismā, bet ne. Viņam tāču ir arī kas, kas nav
 „blemas un neeci”. Tē ir „pasaules pērci”, sevīšči rūpja,
 meesīga banda. Un te autors atkal ne-apdomājas, ka pēc
 tadas bandas nāc pagiras un sapes, cecānas. Bet kas
 darīja? - Pats darīja. Ja negribi cecānas, sapes panest, tad
 atsakes no baudiānas.

Nav arī parīzi sacīts, ka šis „dzejneers redz veenigo
 iroju navē”. Tas izklausas tā, it kā viņš butu patnavību
 izdarījis. Tā tas nav. Viņš izend tik par navi, ka ta iz-
 jāuc viņa „zalo drivi”, viņa nāvās bandas. Viņš ir, kā jau
 zinām, pesimists, nihilists, neticīgs, kas aiz naves nesco
 citu neredz, kā iznicēt. Pats viņš, kā butu gan sagaidāms,
 navē ne-ec. Pērcs tam trūkst viņam dūcas un spēka.

Bet viņš naves pēstāšanās gan veicina, savu vajo meesu
 caur bandām sabojādams. Gan viņš pēc gadeem jaunš,
 bet gan aiz pērcēcīgas izdrivošanās un meesas izbaidi-
 sānas izskatās kā 75 gadu vecis, kā to viņa bilde rāda.
 Tas vrs arī no tam, ka šini cilvēkā, kā rādās, nav nekā
 angsts jeb kaunkas, kas vilktu uz augšu, apskaidrotu ~~dotu~~
 uzturētu jaunību, kā to redzam pēc citiem dzejneeriem,
 p. p. pēc Klopstoka - un daudz citiem - , kas viņā vecumā

vel rāda jaunību. To dara idealisms, ideāli, kas nenoskum,
dina, nebedē, nekāvē. Bet pesimistam to nav un tas
nīkst tik ko armetes. Tas ir bezdevis, tam nav Dzeva,
kas veen dod dzīvību un dzīvošānu, mūžīgu dzīvošānu.

Ka Veidenbaums tad, ar tādēem nolēdžejeem uskaceem,
tur pa labai daļai bus vainīga ta slāpetāja atmosfera, kuŗā
tas pa saveem studiju gādeem kustējees. Ta, kā jau zinām,
meclējamatā sauktajā „Pyskalonijā”, ar tās paclidusēem,
uz meclā tapusēem beedveem. Te voetā sakams vards: „Taki,
ar kam tu saejees, tad es tev sacišu, kas tu esi.”¹⁾

Atkal daži arpus jebkuŗa pulcma itāvoši
rakstneeki.

1. Perseetis (-Harlis Lemitis). Tas dzimis 4. aprīlī 1862. g.
Krona. Iŗū Siljānōs, Cēsu apriņķī. Sac šo ne visai angliģo
dzejnceecu nav nekas daudz zināms, kā tik, ka to dzīve
īurpu-turpu mētajuse. Tas bijis par mājapoloģāju, grāmat,
vedeju, izpildijis pasta, dzelzceļa-, teesu-coredņa veetu. Pēdi,
ģi bijis kādus gadus Turaidā par skrīveri jeb rakstvedeju,
kur tad arī nomira 15. martā 1901. gadā, kādus 39 gadus
vees tapis. Viņš it kā lieis sev šādu epitāfiju:

„Ta gadās eet

Ģas āito sunām segto kapu,

Tad kādu zeedīnu vaj lapu

Tam, lūdzu, uzmetee.

Ģūs, Bevas meitas dailās, cēlās,

Ģet tikai tad, ja vārds to vēlās,

Ģo neder leekulot pret mirusēem...

Ģa tik — pret dzīvajēem!”

¹⁾ Ed. Veidenbauma kopoti raksti. II. daļa. Dzejas. Ģrd. no Ed. Treumana.
Walmecrā. S. Krastīn. 1908. Maxsa 50 Kap.

Vinš jo reals savos ražojumos, taisni it kā dzīvi ap-
raksta, kopē. Ta' tad pēc viņa vispirms sastopams, kas
dzīvē visdrīzāk pamānams: zobgalīgas drūmslas, dažādas
domas, atjautas u. t. pr., kas viss ietverts maz vaj varak
veiklās pantinās. Ta' lasam pr. p.: „Vi, miļā, tā jau šei,
tan eet.“ (Sk. Janševska Latv. Drejas Pagalmā 145 l. p. u. turpmāk)...
„Tēdes un vrdis“, „Latvniecību logika“, „Paskati un eskatī“, „Kā
butu, kungi“, un citi jau no virsvacsta veen leev uomanit
sansu Dreiju. Un pats Drejneeks pēdigi saka: „Nav ko eeverot!“

„Kritiski daudz tadi,

Ta ko neizprot,

Ti nolemj tādi:

„Nav ko eeverot!“

Nislabāki Pērsceitiņ veicas ar fabulām - pasaciņām.
Tāi zina' viņš butu Halbergim blakam statams, kasproti
Dzejā, kas pēc Halberga arī šicīna, bet tak sirsniņaka,
miļigaka, viņš šo nesusnēdz. Savas pasaciņas Pērsceitis
Lemitis rakstījis zem otrs pēdējā vārda „Mēlgālis“.
Pr. p. „Keparīti rīteni“, „Strauts un Gauja“, „Lidaka“ un
„Ak, Devs, ko līdz“... (sk. ib. 149 l. p. u. turpmāk). „Tās ir
isti tās, kas Latvešiem no viņa uz ilgeem laikiem paliks“
(Teodors). Kā gala vārdu var tekst, ka Pērsceša - Mēlgāļa -
Lemīša raksti ir tadi, kas rāda cešu sakaru ar viņa
irglitību, dzīvi un raksturu.

2. Rudolfs Blaumanis, dzimis 20. decembrī 1862. g.
Erglās³ Vidzemē. Vispirms tas apmekleja Rubiemu An.
nas privātskolu Ogri, tad Rīgas aprīņskolu. Tās
kursu nobeidzis, Blaumanis esāksumā mācījas par tir,
goni, velak par zemkopi. Tak neatradis arī pēdējā

1) Karlis Leonids

2) t. i. Ergļu muižā

arodā savu isto darba lauku un apmērimumu, viņš atgriezās atkal atpakaļ uz Rīgu un strādāja nu pēc Vācu avīzes, "Zeitung für Stadt und Land." Šī avīzē paspēda viņa pirmo literārisko ražojumu (1881), tā ka šis rakstnieks jo agrī, jau 19 gadus vecs stājies atklātībā; tur iznāca vēlāk dažas viņa novelles, kuras tad atnāmas "Balsī" un "Baltijas Vestnesī". Tāi pašā Vācu laikrakstā ("Zeitung für Stadt und Land") Blaumanis ievētoja darus savus Latviesu tautas dziesmu (dainu) tulkojumus. Kad zem Pluttes-Plava vadības iznāca no jauna "Peterburgas Avīzes", tad Blaumanis aizceļas uz Pēterpili par minētās avīzes joku nodaļas vadītāju. Šim organam apstājoties, Blaumanis pamāca atpakaļ uz Rīgu un strādāja padīgi pēc "Latvijas". Sava mūža beigās tas dzīvoja gan Rīgā, gan uz laukiem Vidzemē, strādādams kā rakstnieks un žurnālists, līdz no diloņa nomānts mira savā dīm, tenē, ja nemaldos, 1912. g.

Viņa raksti.

Kā jau terēts, Blaumanis jau it agrī sācis ražot un proti ar novellem tas nācis vispirms garsmā. Viņa ko. potee raksti, I. sejums. Stasti. Jelgavā, L. Keimann, 1909. 240 l. p. Maksā 125 kap. Agrāk tee iznāca zem Nodras cetereta nosaukuma "Pēc skala uguns". Stastu, novellu Blaumanim leels pulks, kā: "Kerāle", "Pekona negāiss", "Laudupeete", "Bietūla prieksts", "Nauda zekis", "Kapek, ka, pee?", "Spijonōs", "Rita salna", "Smiltēnā", "Purva bridejs", "Dancis pa trim", "Andriksōns", "Kopsis" u. c. Tad Rudolfa Blaumana stasti: "Purva bridejs" un "Salna pavasari". 1902. 63 l. p. Maksā 15 kap. Apgādājusi Rīg. Latv. Biedr. Der. Gr. Nodala.

No teem novelle „Purva bridejs“ (ar pirmo godalgu kroneta) iznāca 17. aprīlī 1898. gadā „hājas Vēsa mēnešrakstā“.

Saturs: Stalla puisis Ēdgars, arveem dailak lētdabīgas dzīves purvā cestroīdamus, cer savu mīlestību pret šķīsto istabas meitu Kristīni, kuŗa pee tam no kreetnas dabas un kurai tas tik visai uzmacās, no posta izglabtees. Ēdgara labad Kristīne atraida kadu labu precencesu un grib Ēdgaru gadu izprovet. No sākuma šis turas. Bet kad tas sāk tomēr krist savā kaitē atkal atpakaļ, tad viņa leek atkal nākt atraiditajam tauctectim. Taj, viņai savu brītes štātē uzprovejot, senāk Ēdgars un tiklab šī izmūsūšām lugšānām, kā savai seksōkīgai balsij, kas tai saka: „mīli!“ klausidama, peņem Ēdgaru atkal. — No sākuma līdz beigām top lasitajs valdsināts, gan caur galveno personu smalku dveseles analīzi, gan caur nedaudz zīmīgeem vil, ceenceem garšī raksturotām blakus figurām, deonest, laundim leelajā mūitā ar to darīšāun un runāšāun air muguras, gan caur knapeem, bet taču peevīlīgeem dabas apraksteem, gan caur sīkeem, smalkceem situāciju skatu zīmējumeem, gan dzīvi mainīgām jomām noteekoīš gādījūmōs, stropes dialogu, dažū branžu līdzību, kā pr. p. „Zogam, ko prāts uzceļ, jūtas veegli kapj pāri“. Taj, uz valodu attēcotees, jāzaka, ka veenkaršā launū valodā nav veetā vārds, kā: „situācija“ un datīs germanisms šē arī paspeuk. Arī dažū aprakstu na, turalismā nevajādzeja autoram tik visai sīkumōs ce, la, stees, kā to pr. p. viņš Ēdgaru stastā pes Margitu dara. Raksturojūms arī jau bez tā peetroekoī garšs. Tas ir it kā pavairak piparu, kas dažām, kam laba

garša, iznāk par rīktu.¹⁾

„Salva pavasarī” saucas minētā izdevumā otra stāsts. Tajā saturs: Kāds jauns kalps uzrunā kādu meitu un dabou viņas jā-vārdu. Tulin pēc tam atbrauc kāds vecs bagāts saimnieks pēc viņas uz precībām un viņa, viņa bagātību atsaucoties, tam izdodas tā meitu pēdabūt, ka tā ar viņu saderinas. — It teicami minēta šē meitas dvāseles cīņa, tepat ar' atstātā ligavainiņa skumība. Šē sastopama ista veonkarša laukū valoda.²⁾

Bez šīm divi pēc Blaumana labākām novellem vel peeskaitamas: „Raudupeote”, „Nauda zekē”, „Bēsta, la prvestē”, „Spīgenōs”, „Smilteenā”, „Dancis pa trim”, „Andriņsons” un „Kopsis”.

Nē marak čakls Blaumans bijis lugu sacerēšanā. Viņa pirmais rakojums šai laukā ir: „Zagli. Original-joks ar dreedāšanu divōs ceļēnōs, kas iznāca (Pāša apgādībā) 1891. gadā. Kādi uz Beks-Kreeriju aizgājuši zemkopji pārbaucūši savā dzimtenē, lai nolūkotu līga, viņas un vestu sev līdz uz jaunuo dzīvi. Pēc tam notiek vairak pārmaiņu un pārpratumu, pēc kam arī līdz Abrams spēlē savu lomu, kas viss sacel' dzerģan smecklu bez kaut ka cita dzilaka šai original-jokā”. „Launais garš”, tautas luga trijōs ceļēnōs, ir viņa otra rakojums dramatiskā dzēijā, iznākdamis drīz pēc „Zagleeni”. Tas rakstōs espees R. Ruetra apgādībā. Rīgā, 1892. gadu pēc tam iznāk Blaumana „Pārdušais dēls”. Bedu-luga pēc cōs ceļēnōs. Rīgā, 1893. gadā. — Par šo lugu runasim vel vēlāk. — „Trīnes grēki” (76 S. 40 Kop.) nina postu ofna kinfaran Gafolt ind vaftran Gūmms”, peerime Drangu beedribas

1) Protokoll der 70. Jahresversammlung der lett.-litr. Gesellschaft 8. Dec. 1898. 69. l. p.

2) uk. ibid. 11. Dec. 1902. 44. l. p.

Vidzemes direktors mac. Hillners tās sedē 1897. gadā.

„No saldenās pudeles”. Tokū luga 4 cēleņos. Rīgā, 1901. g. Brigādera apgādībā (84 l. p. 40 kap.). Kāda meitaman, kencece dod nepatīkameem precencekem no rīntas butē, les ūēla kāju. Vīna labprat vēletos, ka puisis mārtinš pec vīnas precetu, bet taču kautrās pate to uzrunat. Pedigi vīni dabonās tomēr. Martiņš dabon so saldenās pude, les. — Valoda laudis noklaubita, gandrīz it sveika no rupjibām. Bet isteni dramatiska drīviba šē mar no, manama. Ari blakus personas nav šorcis isten izdevu, las. (Sal. G. Hillnersi.) Tada pate veighe joku luga ir „Skroderdeenas” Luga 5 cēleņos (6 bildēs). Augrka no Aleksandra Būmana. 2. „Sestdeenas vakars”. Luga veenā cēleņā. Rīgā, 1909.

Silmačos. Laela

Brigādera apgādībā. (15 kap.). Ši veenceleena lūdžina sa, cereta istenā laužu garšā. Darbitas vidū nostalīts paga, sta nabags Bungotinš, kas ik nedēlas eet, ^{šē kop vēstā,} no veenam mājām uz otrām. Febžu tas katrās mājās paleek orsu nedēlu, taču tam nav iespējams pirti tapt, pec ka tas tik vīrai ilgojas. Pedigi atnākuse ta sestdeena, kurās vakarā rōdas cilvēki, kas vīnu vedis pirti. Vīna ilgās ir pēpilditas. Bet vīnš saslimst un tak netop pirti. Nu redz tas karsoni-drūdri, kā kāds vecis to laipni aicina, eet uz pirti; jo ligsmīgi Bungotinš uz tam pošās. Štāv jau ari durvīs kada seevete brītes groznu, mā, ar tīru kreklu un pirts slotu rokā. Ja ir nare, Nu būs tīru tīrs? esaucās Bungotinš un mirst. — Pec tīribas, pec mīlestības tas ilgojas. Nu top tās vīnam par daļu angstakā nosimē caur nāvi, kas vīnam tu, vojas kā atpestitāja vara. Citas personas ir tik šē staf, faža — pēdevas šij galvenai personai. Pagastanabaga

1) sk. Protokoll, Jan 13. Dec. 1901. Direktora mac. G. Hillnera referats.

2) Ari tā rāda lancencekem dzīvi no jāutrās puses.

grūtais līktenis, domašana un jušana šē simeti, isi, skicē,
 pirmakōs vilceņōs un tomēr asi. Zinams, šī veenceles,
 na lūdzina nav nekāda svarīga varena, varonīga drama,
 bet tā lūdzīga mazai veenkarsāi lauka pukītei. Bet tāis,
 mī ar savu veenkarsō dabīgumu un pateesīgumu tā pa,
 nāk espaidu. Šis lūdzinas urbūve ir ļoti laba. Draugu
 beedritas direktors, mac. Gross, sprečē tā: „It ist mit dem
 „Lestdeenas vakars“ wir mit so manchem Ojoruffial Blau,
 mans, liest wenn es schnell, so woffant es unbedingt,
 wartigt wenn sie in derfulba, so findat wenn in Grundlung
 und Dirlay eine farne, vurfille porfina.“

Nevaru šē vītas Blaumana lūgas sīkaki aplūkot.
 „Latvešu Drejas Pagalmā“ sprečē tā: „Vīna lūgas „Parudu,
 šais dēls“, „Potivara nams“ un „No Saldenās pudeles“ le-
 cina, ka vīnš tikpat eeveojams bedu, skatu, kā arī joku
 lūgā. Pirmak minētā lūga (Parudusais dēls) vīspāri teek
 urskatīta par mīnsu labako dramatisko ražojumu? —
 Šis sprečums leccina, ka Latvešēem vīspāri trūkst kā īstē,
 nu kritiķu, tā arī pareizas sapratības par dramu, t. i.
 tragodiju — bedu lūgu. Ta pēe „Parudušā dēla“ peceekam
 to mēru, kāds no Aristotela vīšā civilizētā pasaulē eeve-
 sees, tad mīes sastopams šē ļoti vaju, klūdainu bedu-
 lūgu. Blaumanis nav apkrēes, ka dīrulis un zaglis (kāds
 ir pedīgi Krustinš — Parudušāis dēls), nekad nevar būt
 tragisks varonis. Tragisks varonis urstojas veenmar par
 ko augstu, ideālu, leelisku etc. un kōit par to aiz ka,
 das mazas klūdīšanās, nodod par to savu dīvību. Pēe
 īstena tragiska varona saslejas veens pasaules urskats pret
 otru, camr ko izceļas konflikts. Bet kas tā par kritiķu.

ja laupitāju, zagli nošauj? Tas taču tik prasts norēdzoceks,
kas peln savu sodu un pas^{ko} (maz ko žēloties. Kas tas par
tragisku varoni, ko tadš dīrulis, lupats, nejēga (kadš
Pūlišu Pauls) var pavest? Tragisku varoni pat vells
nespēj peemānit, peevilt, kā pr. p. Mefistofels Faustu.
Kur te diēvrod? Kur te *χαρακτήρες, ἦδ' ἔτι*? Ari margla
savilksunā nav Blaumanis veikls. Kad pr. p. Koplai,
nis (Koplains) nošāvis savu delu, tad tas it meerigi saka:
,Nošāvu zagli'. . . Un mes kadā agrakā skatā topam
parleerunati, ka, ja esvrit, var ari (pašā) delu nošaut.
Un pēdigi ari te Blaumanis^{top} (tik pas joku Peteri, atdo,
dams trakai Ažai beidzamo vardu: „helnais gailis
dzēdaja”. . . Lūk, tada ir Blaumana tragodija un ar
vīsklūdainako valodu! Kums jāsaka, ka preekš tra,
godijas sacoresānas ir Blaumanis par veaglu un bez va,
jādzigās izglitības un nodziņinasānas. . .

Kopsetnu dramu - tragodiju pee Blaumana ar vī,
labako grību nesastopam. Viņš spēj ka jo tik pacel,
tees līdz comedia commovēnda - Rūurdrama - co,
medie larmoyante, kā pr. p. viņa „Indrani” un „Lest.
dienas vakars,” kuram beidzamojam gabalam gan,
driž veenigajam no Blaumana lugām ir savs dzi,
lums, kamēr gandrīz vīras citas pee satura seklas un
pee formas paviršās, nepilnigas. Blaumanis peelidri,
nams tādēem dramatikēem kā Vācu ^{England} ~~Birds~~ ~~Spiffer~~ un
citi, kam preekš literatūras maz vertības. Salīdzinot
ar mūsu teatra tēvu A. Allonanu, jāatrist, ka ari to vīrū
nesasneēdz satura plašūnā. Kamēr Alonana lugās dimeta
vīsvairak visa Baltijas dzīve, tamer pee Blaumana pavaišak

1) Francū Hardy, kas savu lugu daudrama del, saukts par Francū Šekspīru.

tikai sika māju dēvē. Kaut Allunānam parmetami daudzē
germanismi, tur Blaumanu — Dialecticisimi (izloksniņu,
mi). Klasiska valoda nav sastopama ne pēc vācena, ne otra.

Blaunus novellistiskiem un dramatiskiem ražojumiem
Blaunamā sacerejis arī dažus literiskus drejolus, kas tapa
izdoti kopā ar A. Needras Drejoleem kraujmā ar nosau,
kumu „Cēla malā” (1900. g.); kuri gan nav plūduši no
dreilas cēkšējas dzinas un ar pīmatiski drejas spēku, bet
vairāk severojami tikai caur savu maigumu un daļumu”.¹⁾
„Bet tam B. „Ztgā f. St. u. L.” paradīzēs kā izveicīgs lāto,
taut. dzeesmu pātulkotājs”.²⁾

Ar savu humoru, savam jokeem Blaunamā atgādi,
na pēc Purapukes. Tēc laudis un kritiki,³⁾ kas Blauna,
ni preskaita pēc Latvešu klasiskiem, nezin, kas zem
klasika saprotams, ko klasiskis nozīmē.

3. Dotu Attis, dz. 4. janvārī 1861. g. Dzelzavas muce,
maeku mājās. ^{Cēmpīnīci} Tas apmeklejis 2 zēmas veetājo pagasta-skolu
un pēc tam trīs gadus Cēvainēs vāndres skolu. No 1878—
1887. g. Dotu Attis sabija Dzelzavas pagasta-skolā, kur pats
bija reiz mācītees, par otro skolotāju. Tad tas (no 1892. gada?)
nodarbojas tēva mājās ar zemkopību. Kā jau dažs mūsu
nabaga rakstnieks, tas saslima ar diloni un slimoja ilga,
ku laiku ar šo nežēlīgo kaiti, līdz turpat savās tēva
mājās nomira 14. novemberī 1903. gadā, kādus 42 gadus
vecs tapis. Viņu paglabāja 21. novemberī Dzelzavas kap,
sētā.⁴⁾

Kā dzejnieks Dotu Attis kļuva pazīstams gan caur
tulkoeteem, gan arī caur pašā sacereteem drejoleem, kas
izkaisiti gan pa „Latvešu Avīzēs”, gan „Mājas Vēstēs”, gan

1) Sk. „Latv. Drejas Pagalmā”.

2) Sk. Dravneka „Konvers. vārdnīcā”.

3) pr. p. Aronu Matīša „Dzimt. Vēstnesī”.

4) Sk. „Balss” 1903, nrā 262.

„Rotas” gādājumiem, kā aridzan izdoti sevišķā gramati,
 nā. Leela daļa no Doka drejoloem atrodas vel rokkrastā.
 Starp pedejem esot nads garaks originaldrejojums „Leela
kanja”.

Bez tam Doku Attis arī paristams kā stastu raksti-
 tajs. Tas tulkojis daudz stastu un stastinu, kas espresti-
 gan „Latv. Avizēs”, „Mājas Vēstā”, „Māju Kalendārī”, kā
 arī 1890. gadā Austrumā — „Laulati vīri un laulatas see-
 vas”. Tak ne veen tulkojis, bet arī pats sacerejis stastus
 Doku Attis. No viņa sevišķi ceverojami tādi original-
 stasti: „Brāli” („Latv. Avizēs”), „Bēdribas svētki”, „Divas
 Jānu decenas” un „Vēstis” (Austrumā 1889, 1890, 1891
 gādājumā). Pedigi „Paugurceši” gul vel rokkrastā.¹⁾

1) Sal. Bravneka „Kons. vārduicu”.